1 **L**Ector. Ponit modum ordinandi lectorē.h.d. ¶†No. ꝙ credit̃ epõ ſup q̃litatib⁹ or-
dinati per ſe.an fuerit idoneus vel nõ.c.poſt ceſſionez
de proba.c.j.de ſeru. in or.faci. ¶No. ꝙ ordinatio nõ dꝫ fieri
2 in occulto ſed in conſpectu plebis.de quo h̃ in gl.† No.lecto-
ris officiũ q: põt legere in eccleſia euãgelium. No. ꝙ exercen-
ti officium ſibi iniunctum debet̃ merces ꝑ eius labore ſi bene
⁊ vtiliter adimplet.ad hoc.j.di.c.ius militare.⁊ põt ſpes vlte-
rioris ꝓmotionis in ordinatione dari.vt eſt hic tex. notabilis.
ĩtelligite de ſpe laudabili ꝑ merita ambitioſa.c.grã.⁊.c. ordĩa
3 tiones.j.q.j.† Quare tex.hic dicit ꝙ lector dꝫ recipere librũ
de manu epi. So.dic ꝙ nõ debeat peti ſꝫ accipi:ſꝫ accipe ẽ ab
alio hr̃e ſumere aũt a ſeipſo ad hoc.xviij.q.j.ſi ergo.ṽ.ſicut de⁹
⁊.lxj.di.c.miramur.ſm Archi. ¶No.de iſto ṽbo accipere. de
quo idem qδ dicit hic Archi. No. Joã.an.de commodato.c.j.
4 ¶† Oppo.ꝙ lector nõ hꝫ verbũ dei miniſtrare ꝑplõ:q: iſtud
eſt officium ſacerdotis.xvj.q.j.c.adijcimus.ſol.dic ꝙ lectoris
officium eſt legendi.ſacerdotis vero officium predicandi. Nã
clarius ꝓſequẽdo ſciẽdũ ꝙ lector ſm Iſido.in.c.cleros.ſ̃.xxj.
di.a legendo dicitur ⁊ in hoc differt a pſalmiſta. qui ꝓpterea
dicitur pſalmiſta a pſalmis canẽdis. Lector em̃ p̃dicat.i. legit
ſiue recitat ꝑplõ q̇d ſequat̃. Pſalmiſta ṽo canit vt excitet ad
compunctionem animos audientiuꝫ. Licet quidã lectores ita
miſerabiliter ꝓnunciẽt vt quoſdã ad luctũ lamẽtationẽq; cõ-
pellant. Lectores etiam ꝓnunciatores vocantur ꝓ eo ꝙ ꝓcul
ſiue a longe ꝓnũciant.tãta em̃ ⁊ tã clara dꝫ eẽ coꝝ vox vt q̃uis
lõge poſitoꝝ aures ĩpleãt. Ad lectores quoq; ꝑtinet lectiões
⁊ legẽdas in matutinis ꝓnũciare.⁊ ea que ꝓphete vaticinaue
runt.⁊ que apl̃i dixerũt ꝑpl̃is p̃dicare.i.legere. Ad hoc ẽt ordi
nant̃ vt libros dei diſtincte ⁊ aperte ad intelligẽdũ legãt. Si-
cut in veteri teſtamẽto accepimus Eſdrã feciſſe Neemie. viij.
Ad eius quoq; pertinet officium panẽ ⁊ oẽs nouos fruct⁹ bñ-
dicere. Lectores aũt idem ſunt qδ criminum relatores q̇ erãt
apud gentiles. Ideo in canone dicitur vt nulli liceat in pulpi-
to pſallere aut legere niſi qui ab epõ fuerint ordinati lectores
Lector cum ordinat̃ faciat de illo ṽbuꝫ epũs ad plebẽ indicãs
eius fidem ac vitam atq; ingeniũ poſt hoc ſpectante plebe tra
dit ei codicẽ in quo lecturus eſt dicens. Accipe. ⁊ eſto relator
verbi dei habiturus ſi fideliter ⁊ vtiliter impleueris officium
partẽ cum eis qui verbum dei adminiſtrauerint. Codicis er-
go traditio ⁊ verba p̃miſſa ſunt de ſubſtantia huius ordinis.
cetera ſunt de ſolẽnitate. Hoc officium implemus dũ male vi-
uentes in eccleſia corrigimus ⁊ aliquẽ bonis moribus inſtrui
mus.xp̃s hoc officium ĩpleuit qñ in medio ſenioruꝫ librũ Eſa
ie ꝓphete aperiens legit diſtincte ad intelligendũ dicẽs. Spi
ritus domini ſuper me eo ꝙ vnxit me ⁊c.extra de ſacr. vnct.c.j.
¶Glo.j. Recita per contrariũ ⁊ ſol.vt in gl.vel dic ꝙ ibi no.
dicitur ꝙ p̃ñtia plebis ſit neceſſaria ſed requirit̃ ꝙ fiat publi-
ce.ita ꝙ ſi plebs fuerit p̃ñs poſſit videre.⁊ ſic non ob.cõtrariũ
Et vide etiam de hoc per gl.j.q.j.c.placuit in fi.

1 ☞ Clauium traditio ita demũ tranſfert poſſeſſionẽ reruꝫ ſi
fiat apud illum locum vbi ſunt res.
Oſtiarium ordinandi forma.
2 Prelatus debet reddere rationem de adminiſtratione ſibi cõ
miſſa.

OStiarius. Ponit formam ordinãdi oſtia-
rium.h.d. No.ꝙ Archi.eſt ille q̇
hꝫ inſtruere oſtiarium ſuper his que ad eius ſpectant
1 officium. ¶† No.ar.ꝙ per traditionẽ clauiuꝫ videt̃ data poſ
ſeſſio rerum incluſarum ſub clauibus.vide glo.de conſue.c.ij.
Hic autẽ ſignificat miniſteriuꝫ oſtiario incũbens admittendi
dignos ⁊ excludẽdi indignos ab eccleſia.vidimus in.c.cleros
xxj.di. Naꝫ vt ibi vidimus oſtijs tẽpli preſunt. Ipſi em̃ claues
eccleſie tenentes.omnia intus extraq; cuſtodiũt.atq; inter bo
nos ⁊ malos hñtes iudiciũ fideles recipiũt.infideles reſpuũt.
⁊ excõicatos repellunt. Oſtiarij idẽ ſunt qδ ianitores qui ĩ ve
teri teſtõ ad cuſtodiam tẽpli electi ſunt.ne ingrederetur in illõ
immundũ in omni re.i.aliquid de omnib⁹ rebus. Stabãt em̃
prout legitur in Paralip. in quattuor tẽpli ꝑtibus videlꝫ in
oriente.in occidente.aquilone ⁊ auſtro portas tẽpli ſingulas
ita obſeruãtes vt nec in puncto diſcederent a miniſterio. Le-
uite em̃ quibus numerus ianitoꝝ creditus erat eis cibos pa-
rabant. Hi aũt imitant̃ edituos qui apud gentiles erãt ⁊ ideꝫ
cuſtodiebant. Oſtiarius vt pꝫ hoc tex.poſtq̃ ꝙ ab Archidia
cono inſtructus fuerit qualiter in domo dei cõuerſari debeat
ad ſuggeſtionem Archi.tradat ei epũs claues eccleſie.de altari
dicens.ſic age.ſic viue quaſi redditurus deo rationẽ ꝑ his re-
bus que illis clauibus recludunt̃. Clauiũ ergo traditio ⁊ ver
ba premiſſa ſunt huius ſacramenti ſubſtãtialia.cetera ſunt ſo-
lẽnitatis. Hoc officium implemus dũ ꝑ fidẽ in eccleſiã aliquẽ
introducimus vel docemus. Xp̃s hoc officium impleuit qñ di
xit. Tollite portas principes vr̃as ⁊ eleuamini porte eterna-
les ⁊c.⁊ quando ementes ⁊ vendẽtes eiecit de tẽplo.xvj.q. vij.
2 c.ſed h̃ diximus.† No.ꝙ p̃latus dꝫ reddere rõnem de admini
ſtratione ſibi cõmiſſa a deo.ad hoc de offi.ord.c.irrefragabili.
Glo.j.querit quare claues dantur oſtiario. In fi.gl. ſubaudi
ad glo.⁊ etiam debent fideles recipere.ſm Archi.

1 ☞ Pſalmiſta ⁊ cantor ſumuntur pro eodem ordine ⁊ ꝙ va
rijs modis ordo pſalmiſtatus denominetur ⁊ de modo ordi-
nandi pſalmiſtam.
Abbas in ſuo monaſterio an poſſit dare tonſuram clericalem
Nomine clericorum venit pſalmiſta.
2 Dictio abſq; qñq; excluſiue ⁊ qñq; incluſiue ponitur.
3 Pſalmiſtatus ⁊ minores ordines an poſſint ꝯferri abſq; aſſi
gnatione tituli beneficialis.
4 Prelati inferiores ab epĩs non pñt beneficia conferre.
5 Prelati inferiores ab epiſcopis an poſſint conferre pſalmi-
ſtatum.
6 An in ordine pſalmiſtatus conferatur character ita vt inclu-
dat̃ ſub priuilegio canonis ſiquis ſuadente.
7 Et an ſi talis ordo omittatur ⁊ alij ordines cõferãtur debeat
iſte ordo pſalmiſtatus poſtea conferri.

1 **P**Salmiſta. Ponit qualiter ordinetur pſal
miſta.h.d. Not.† ꝙ pſalmiſta ⁊
cantator ſumunt̃ pro eodem ordine. naꝫ varijs modis
in iure nr̃o ordo iſte denominatur. Pſalmiſtatus em̃ quãdoq;
tonſuratus vocatur ſicut conſtitutio Inno.iij.extra de re iudi.
c.cum inter.euidenter oñdit dixi in.c.cleros xxj.di.qñq; etiam
clericatus. Unde in alia eiuſdem Inno.ep̃la.de eta.⁊ quali.c.
cum contingat.dicitur ꝙ abbas benedictus ⁊ ſacerdos poteſt
in ſuo monaſterio clericalem dare tonſuram per quam clerica
lis confert̃. In canõe quoq; leonis pape.xxxij.di.c.ſeriatiꝫ. ſic
inter cetera cõtinet̃. Seriatim ⁊ apte ꝓſequamur ꝙ ſancta ro
mana eccleſia in gradib⁹ clericoꝝ aut clericos oſtiarios lecto-
res ⁊c.at noĩe clericorum pſalmiſtas ibi intelligi indubitatuꝫ
eſt.vocatur etiam qñq; cãtoratus. Unde hic in iſto Toletano
cõcilio legitur.pſalmiſta.i.cantor. Sane ꝙ ĩ pleriſq; ſacris ca
nonibus.xciij.di.c.a diacono.lxxvij.di.c.j.ij.⁊.iij.facta de alijs
ordinibus mentione nihil de hoc ordine tangit.ex eo cõtingit
quoniam alij omnes cũ ſolẽnitate.⁊ a ſolis epĩs dantur. Iſte
vero etiã a ſacerdote conferri poteſt.vel dixi. in.d.c.cleros.qδ
in illis canonibus defecit ſuppletur per alios canões.c. perle
ctis.xxv.di.dictus autem pſalmiſta a pſalmis dicẽdis ſiue ab
officio canendi ad ipſum namq; pertinet.ſm Iſido. officiũ ca-
nendi.dicere benedictiones.i.benedicamus dño. Laudes.i. al
leluia vel xp̃s vincit vel xp̃s regnat ⁊c. Sacrificiũ.i. offertoriũ
reſponſoria.i.officium miſſe ⁊ quicquid ad canendi peritiã ſpe
ctat. ¶No.ꝙ hñs ꝑtãteꝫ ordinandi in dioceſi.vltra epũm põt
ordinare abſq; alia requiſitione epi. ¶No.ꝙ ad ſalutem nõ
2 ſufficit ꝙ quis credit corde niſi operibus adimpleat.† No.ꝙ
dictio abſq; ſtat excluſiue.ad hoc.j.q.iiij.c.q:.xvij.q.iiij.c. dif-
finiuit. Quãdoq; ponitur incluſiue.xxiij.q.v.c.nõ eſt. ⁊ ibi de
hoc.⁊ Arc.de deci.c.ij.lib.vj. Bar.in.l.inter ſtipulantẽ.in p̃n.
3 ff.de verb.oblig. ¶† Glo.j.no.ex glo.ꝙ pſalmiſtatus ⁊ mino
res ordines pñt cõferri abſq; aſſignatione tituli beneficialis.
Contrarium tenet glo.in.c.epũs.de preben.⁊ gl.xxj.di.c.j. glo.
tamen.c.ij.de prebẽ. dicit ꝙ curia romana non dat literas pro
ordinatis ad minores vt ordinatores ad prouidendum eis cõ
pellant̃. Et ſic videtur ꝙ gl.iſta ſit vera ꝙ ad minores poſſint
ordinari ſine titulo.⁊ pro iſta opi.eſt optimus tex.de preben.c.
epiſcopus.⁊.e.ti.c.ſi epũs.li.vj. Ubi exprimitur de ordinãte ad
ſacros tantum.⁊ eſt rõ ſm doc.in.d.c.ij.de p̃ben.q: ordinatus
ad minores poteſt redire ad ſeculum ſi vult. quod non poteſt
ordinatus ad ſacros.de elec.cum ex eo.li.vj. Ad.c.ij.poteſt re-
ſponderi ꝙ procedit vt epiſcopus det alimõias in vim elemo-
ſyne ſicut in.c.vulterane.c.quattuor.xij.q.j.c.ſi.xvj.q.j. nõ pro
neceſſitate ⁊ titulo ordinatiõis in illis loquitur.d.c.epiſcop⁹.
⁊.d.c.ſi epiſcopus .qui ſolũ loquuntur de ordinatis ad ſacros
4 ordines. ¶† Item not.ex glo.ꝙ de iure inferiores prelati ab
epiſcopis non poſſunt beneficia conferre de quo dixi.ſ̃.xxj. di
ſtin.c.cleros.ſuper glo. Pro examinatione glo.⁊ eorũ que hic
tractat archi.tria ſunt videnda. Primo an inferiores ab epĩs
poſſint conferre pſalmiſtatum. Secundo an in ordine pſalmi-
ſtatus conferatur character.ita vt includatur ſub priuilegio
canonis.ſiquis ſuadente. Tertio an ſi talis ordo amittatur ⁊
5 alij ordines conferantur debeat iſte ordo poſtea cõferri.† Ad
primum dicit glo.ꝙ abbates poſſunt conferre hunc ordinem.
lxix.diſt.c.quoniam. Requiritur tamen ꝙ talis abbas ſit preſ
byter ⁊ ſit benedictus.vt in.d.c.quoniam.⁊ ibi etiam tenet hoc
Archid.⁊ tex.de eta.⁊ qua.c.cum contingat. De alijs preſby-
teris due

teris due ſunt opiniones. Una ꝙ non poſſint.tenet Hoſti.in
ſumma de or.ab epõ qui renunci.epi.ſuo in p̃n. ⁊ hoc per.d.c.
cum contingat.a contrario ſenſu:q: vt ibi pꝫ.abbas poſito ꝙ
eſſet ſacerdos non poſſet conferre hunc ordinẽ niſi eſſet bene-
dictus.alij autẽ preſbyteri non benedicũt.ergo ſequitur ꝙ nõ
poſſint conferre. Nec ob.iſte tex.q: nõ dicit ꝙ poſſint ordineꝫ
cõferre.ſed ꝙ ad p̃ceptum p̃ſbyteri pſalmiſta ſuum officiũ exe
qui poſſit.vnde cũ tex.hic dicit officium canendi ſuſcipere. nõ
dꝫ intelligi de ordinis collatione.ſed de ordinis iã collati exe
cutione.c.j.de or.ab epi.qui renũ.epiſ.in prin.xcij.di.c. non li-
ceat. Alia eſt opi.ꝙ poſſit conferre per hunc tex.qui dꝫ intelli
gi de ordinis collatione non de executione q: ſi intelligeret̃ de
executione.iſtud idem officium eſſet in alijs ordinibus in qui
bus non põt quis adminiſtrare ſine licentia ſacerdotis eccl̃ie.
⁊ ſic ſit ſp̃ale in iſto ordine ꝙ poſſit cõferri. Et h̃ optime ꝓbat
iſte tex.qui dicit ꝙ a ſolo preſbytero ſuſcipit officium cantan
di.⁊ non dicit executionẽ. Item verba ordinis collatiua expri
munt̃ in perſona preſbyteri ⁊ diriguntur ad ipſum ordinãdũ
ſicut dicunt tex.precedẽtes de epõ conferente alios ordines.
Et hanc opi.tꝫ Ray.in ſumma de eta.⁊ qua.ver.itẽ preſbyter
⁊ Goffr.in ſumma.e.ti.⁊ Arch.hic Nec ob.c.cum cõtingat.q:
ibi nõ ſumit̃ arg.a cõtrario cũ reperiat̃ ꝯtrium diſpoſitum per
hunc tex. Et qδ plus eſt tenuit Inno.de ſup.neg.p̃la.c.j.⁊ ĩ.d.
c.cum contingat.⁊ ibi Ber.ꝙ ſimplex ſacerdos etiaꝫ nõ hñs
plebaniam vel dignitatem poſſit conferre hunc ordinem pſal-
miſtatus per hunc tex. Jo.an.in.d.c.cum contingat.tenet ꝙ in
feriores prelati habentes iuriſditionem ep̃alem vel quaſi poſ
ſint ſubdito iuriſditioni ſue clericalem tonſuram conferre alij
autẽ nõ.allegat de priuile.c.abbates.li.vj.ſuper glo.abbates
Ita etiam do. Anto.tranſit in.d.c.cum contingat. Et per hoc
tollitur rõ do. Car.hic qui allegando beatum Tho.in.iiij.di.
xlvj.dicit ꝙ ſolus epũs ad ordines ꝓmouet. Sicut in politia ſu
periore legem imponit artibus inferioribus.j. Ethi. Nam re
ſpondetur ꝙ ſacerdos habens iuriſditionẽ ep̃alem eſt ille ſu-
perior politicus.glo.in cle.j.in verbo proprij de red.eccle.non
alie. Predicta limitat Gemi.vera niſi tales haberent literas
dimiſſorias a ſuo epiſcopo vt poſſint a quocũq; ꝑtãtem hñte ĩ
tali ordine ordinari. Et tunc etiam ſimplex ſacerdos poſſet ta
lem ordinare. Intelligo iuxta predicta. Alioquin ſi non habe
ret iuriſditionem epiſcopalem non ꝓcederet.d.c.abbates. lib.
6 vj.qδ vult ꝙ ordinandi ſint ordinatori ſubiecti. ¶† De ſcõo
aũt an imprimat̃ character.dicit hic Arch.ꝙ h̃ nemo ſcit.⁊ ſm
opi.vincẽ.iſte nõ ẽ ordo niſi large ſumẽdo.⁊ ſꝫ hãc opi.nõ gau
dent priuilegio canonis.ſiq̃s ſuadente.xvij.q.iiij.lꝫ dicatur in
ſortem dñi aſſumptus. Iſtud dependet a dubio.an pſalmiſta-
tus ſit ordo. Et tenet Archi.h̃ poſt Hug.ꝙ ſic. ⁊ de hoc pleni
us dixi.ſ̃.xxj.di.c.j.⁊.c.cleros.ſuper glo.⁊ tenet cõis opi.cano
niſtarum vt ibi dixi ꝙ ſic. Et per hec infert̃ ꝙ verberans cleri
cum incurrat excõicationẽ late ſñie. Nec poſſet talis clericus
per iudicem ſecularem diſtringi.de fo.compe.c.ij.ſm Archi.h̃
7 ⁊ hoc tꝫ glo.in.d.c.ſiquis ſuadente.ſup ṽbo clericis. ¶† Ad
tertiũ an ſi omittat̃ debeat ſuppleri.dicit Archi.hic ꝙ Inno.
tenuit in.d.c.cum cõtingat.de eta.⁊ qua.ꝙ ſi lectoratus vl̃ alij
ordines omittantur ſunt ſupplendi.iſte aũt nõ. Et rõ diuerſi-
tatis eſt:q: in iſto ordine non confert̃ aliqδ ſpeciale officiũ. ſꝫ
in alijs ſic. Unde recipiendo alios ordines vr̃ recipe ꝑtãtẽ fa-
ciendi illa que ad hunc ordinẽ ꝑtinẽt. Hoſt.tenuit cõtrarium
cũ ſit principiũ alioꝝ ordinũ. Itẽ videmus ſi omittat̃ manus ĩ
poſitio vel vnctio in collatione ordinũ iſta ſunt reiteranda. vt
in.c.j.de ſacra.ite.vel nõ.multo forti⁹ iſte ordo dꝫ ſuppleri ſm
eum.⁊ ꝑ iſta opi.facit tex.xl.di.c.ſicut ſm Archi.quã ẽt Gemi.
dicit veram:q: vt vult tex.hic etiaꝫ pſalmiſte attribuitur offm̃
in eccleſia. vt dicit hic tex. Nam ſicut oſtiario datur officiũ cla
uium. Lectori offm̃ legẽdi vt.ſ̃.in.c.ꝓximis.ita ⁊ pſalmiſte of
ficium cantandi. Nec ob.rõ Inno.ꝙ per traditionem alioꝝ
vr̃ recipere poteſtatẽ exercẽdi officiũ cum dat̃ pſalmiſte:q: ſi h̃
rõ eẽt vera ſequeret̃ ꝙ etiam ſine lectoratu ſacerdos poſſet ad
miniſtrare. Nam lectori datur poteſtas legendi verbuꝫ dei in
eccleſia.⁊ etiam ſacerdoti qui hꝫ exprimere verbum dei popu-
lo.xvj.q.j.c.adijcimus.vnde cuꝫ ex traditione ſacerdotalis cõ
ſequatur ꝑtãtem adminiſtrandi populo verbum dei non vide
retur ſm rõnem Inno.neceſſaria ordinis lectoratus traditio:
quod tamen omnes negant.

1 ☞ Clericam magnã faciens ſibi fieri videt̃ voluiſſe mutare
vitam quod eſt no.
2 Tonſuram primã poteſt dare ſupior qui poteſt dare minores
ordines.
Tonſura data ꝑ ſuperiorẽ ꝯuentualẽ ſuis religioſis exceptis
abbatibus nõ eſt clericalis tonſura ſed preparatio quedã ad
illam nec per illam fit clericus.

Clerici. Hic tangit̃ de honeſtate clericoꝝ in tonſura ⁊
alijs cõcomitãtibus honeſtatẽ ſm Jo.de deo.
1 gl.j.recita per queſtionẽ quid ſignificet corona in fi.gl.† No.
bene iſtam glo.que vult ꝙ ſiquis facit ſibi fieri magnã clericã.
vr̃ vitam voluiſſe mutare q: dicit hic gl.ꝙ illud eſt ſignũ ꝯuer
ſionis.qδ bñ nota ⁊ adde ad alia ſigna no.ꝑ glo.⁊ doc.de reg.
c.non ſolum.li.vj. Scõo no.ex gl.ꝙ eſt licitũ allegare dec. de-
cretis. Et de h̃ dixi.xix.di.c.ſi romanoꝝ.de multiplici corona ⁊
tonſura ponit glo.in cle.j.in ṽbo tõſuraꝫ de vi.⁊ ho.cle.⁊ dicit
2 do. Car.† ꝙ ille ſupior põt dare primã tonſuraꝫ qui põt dare
minores ordines:⁊ qui ſint vidimus in.c.precedẽti. Et ſciẽdũ
ꝙ tonſura quã dant ſupiores ꝯuentuales ſuis religioſis exce-
ptis abbatib⁹ nõ eſt clericalis tõſura.ſed preparatio q̇daꝫ ad
illã nec per illam fit clericus.faciunt que habentur in.d.c.cum
contingat de eta.⁊ quali.

1 ☞ Clerici tonſuram non deferentes peccant mortaliter.
2 Clericus quando dicatur nutrire comam.

1 **P**Rohibete. Clerici raſuraꝫ in capite ad mo-
duꝫ ſphere deferre debẽt.h.d.†
No.ꝙ deferre clericã clericis ẽ precepti qδ pꝫ ex p̃nci
pio tex.q̇ ꝓhibet ꝯtrarium fieri. Uñ clerici tonſuram nõ defe
rentes peccãt mortaliter ex quo eſt lex precepti vt pꝫ.ſ̃.iiij. di.
§.hec ⁊ ſi legibus. Nam ſi apl̃s vt dixit glo.hoc omnibus ꝓhi
buit:fortius prohibitum vr̃ in clericis.⁊ hoc voluit dicere gl.
2 ⁊ Gemi. ¶† No.ꝙ clericus dicitur nutrire comã quãdo non
portat tonſurã in capite ad modum ſphere. Et ſic videt̃ ꝙ cle-
cus non vr̃ deferre tonſuraꝫ ſi nõ hꝫ clericã.de quo per glo. in
cle.j.de vi.⁊ ho.cle. Archi.ponit hic vñ habuerit originẽ ꝙ cle
rici portant raſuram in capite ad modum ſphere. Item quid
ſignificet raſura tam in clericis q̃ in conuerſis:ſed q: iſta po-
nuntur per glo.ordinariam in cle.j.in verbo tonſuram.de vi.⁊
ho.cle. ideo hic omitto.

1 ☞ Clericis an ⁊ qñ liceat habere veſtes laicales ⁊ illis vti.
2 Clerici vxorati an debeant deferre tonſuram.
3 Clericus non deferens tonſuram vel habitum clericalem qua
pena puniatur.

CLerici. Clerici etiã inuiti tõdẽtur.nec ferre de
bent veſtimẽta vel calciamẽta nõ conde
centia clericatui.h.d. No.ꝙ aliquis cogẽdus ẽ ad bo
num. Et ꝙ qñq; beneficiũ cõfertur inuito.ad hoc.xlv.di.c.qui
enim. ¶No.ꝙ clerici in veſtimentis ⁊ calciamẽtis nõ debent
ſe conformare laicis ſed religioni eccleſiaſtice. Et reſpectu co-
loris dicatis oẽm colorẽ habitui clericali cõuenientem qui nõ
reperitur ꝓhibitus. gloſ.in cle.j.de elec.⁊ que veſtes ſint pro-
1 hibite. Cardina.in clementi.ij.de vi.⁊ hon.cleri. ¶† Oppo.
ꝙ ſit ꝓhibitũ clericis habere veſtẽ non congruẽtem ordini.im
mo pñt habere habitum laicalẽ vt no.glo.de vi.⁊ ho.cle.c.ſiq̃s
clericis. So.dic ꝙ nõ prohibet habere ſed vti. Unde iſtud ha
bere poſitũ in tex.dꝫ exponi habere cum effectu.ad hoc de cle.
non reſiden.c.relatuꝫ. Hec ſolutio nõ placet Hug.q: ſupflue
tex.expreſſiſſet habere aut vti. Unde videtur ꝓhibere ẽt ipam
habere. Jõ ſol. ¶Si queritur an liceat clericis habere veſtes
laicales ad finem vt vtantur illis tp̃ibus paſchalibus vel alijs
non exiſtente neceſſitate.⁊ tunc placet ꝙ eſt ꝓhibitum habere
⁊ etiam vti. Et ita ꝓcedit iſte tex. Si queritur an liceat habere
ad finẽ vt vtãtur tp̃e neceſſitatis.puta q: hꝫ itinerare vel alia
iuſta cã. Et tunc licitum eſt habere.⁊ etiaꝫ vti tali tp̃e. Et ita ꝓ
cedit glo.contraria.⁊ ita videtur fuiſſe de mente Hug. h̃ licet
2 Archi.non recitauerit. ¶† Glo.j.querit an clerici vxorati de
beant ferre coronam. Recitat duas opiniones contrarias in
fi.glo. De iſta materia habetur in.c. Jo.de cle.cõiuga.⁊. xxxij.
di.c.ſi qui.xx.q.iij.c.eos.lxxxiiij.di.c.q̇ſquis. Conclude ꝙ aut
clericus coniugatus eſt bigamus.⁊ contraxit cũ vidua vel cor
rupta.⁊ tunc non compellitur deferre tonſuram.immo ſi vellet
non poſſet:ſed per ſuperioreꝫ eſſet compellendus dimittere ⁊
omnino non deferre.vt no.glo.in.d.c.quiſquis.lxxxiiij.diſ. Et
hodie ita eſt determinatum in.c.altercationis.de biga. lib.vj.
Aut non eſt bigamus.⁊ tunc aut hꝫ beneficium eccleſiaſticum
⁊ compelli põt ferre tonſurã. Et iſte caſus in.d.c.ioãnes. Aut
nõ habet beneficium eccleſiaſticum.⁊ tunc aut vult gaudere p̃
uilegio eccleſiaſtico quantum ad illa duo in quibus gaudet ⁊
oportet ꝙ deferat tonſuram ac veſtes clericales.vt no.glo.xx.
q.iij.c.eos.⁊ hodie eſt caſus in.c.vnico.ð cle.ꝯiug.lib.vj. Aut
non vult gaudere priuilegio clericali.⁊ tunc non eſt neceſſe ꝙ
deferat tonſuram aut veſtes clericales.nec ad hoc cõpelli poſ
ſet. Ita intelligitur opi. Joã.hic in text.in.c.fi.de cle.coniuga.
3 ¶† Glo.fi.recita per queſtioneꝫ qua pena puniatur clericus
non deferens coronam vel habitum clericalem. So.vt in glo.
in fi.glo. No.glo.que vult ꝙ ex non delatione habitus cleric⁹
perdit priuilegium clericale.hoc dicit h̃ Arch.verũ ſi clericus

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

fuit tertio monitus ſm eꝫ.de hoc.de vi.⁊ ho.cle.c.fi. videt̃ ta-
men Archi.limitare iſtud ꝙ requiratur monitio quantum ad
hoc vt perdat priuilegium clericale. Sed quantũ ad perditio
nẽ fructuum bñficij ſolum ex nõ delatione vr̃ illos perdere.vt
no.Archi.xl.di.c.non eſt facile.⁊.iij.q.iiij.c.ſiquis.quod bene
no.vide.d.c.fi.ibi.Panoꝛ.dicit ꝙ ſufficeret hoc caſu generale
edictum vt quiſquis non poꝛtauerit habitum ſit priuatus pri
uilegio clericali.per glo.in cle.j.in v̾bo noĩatiꝫ.de vi.⁊ ho.cle.
Sed per viã ſtatuti
qꝛ dꝫ in ſpecie ⁊ trina monitione moneri. Sed per viã ſtatuti
dicit ibi panoꝛ.ꝙ poſſet ep̃s h̾ facere.ſ.ꝙ nõ poꝛtans habituꝫ
clericalẽ exutus ſit priuilegio clericali:qꝛ ſtatutuꝫ penã iuris
cõis põt augere circũſcripta oĩ monitiõis ſolẽnitate.c.ij.§.ſta
tuto.de conſti. qui tex.loquit̃ in crimine etiam iure diuino dã-
nato.Jõ ſemper dubitaui de hoc ꝙ non valeret ſtatutum.Tũ
qꝛ iniquum cũ pena ita grauis non ſit delicto cõmẽſurabilis
c.erit antẽ.ſ.iiij.di. Jmo.in ſil̃i in.c. ex tue.in. vij.col. de cle.nõ
reſi.facit tex.in cle.j.quẽ ad hoc ponderat Car.in.x. notabili.
Tũ qꝛ priuilegium foꝛi eſt de iure diuino.glo.in
de vi.⁊ ho.cle. Tũ qꝛ priuilegium foꝛi eſt de iure diuino.glo.in
cle.ſi impatoꝛ.xcvj.di. Jõ nõ perditur niſi in caſibus a iure ex
preſſis quoꝝ aliquos hic gl.enumerat. Nec dꝫ per ep̃m poſſe
tolli,maxime ſtatuendo.per no.in.c.cuꝫ oẽs.⁊ in.c.que in eccle
ſiarum.de conſti.⁊ dixi in.c.illud.xij.diſt.

1 ☞ Clerici non deferentis tonſuram pena ⁊ an poſſit cõpel-
li ad deferendum tonſuram.
2 Apoſtata an ſit excõmunicatus ipſo iure.
3 Canon quando dicatur ferende ſententie.

1 **SJ quis.** †Clericus coꝛonam nõ deferẽs eſt ex
cõicandus.h.d. No.penam clerici nõ
deferẽtis tonſurã. Oppo.⁊ vr̃ ꝙ clerici nõ debeant p̃
ciſe copelli ad deferendũ tonſuram in quolibet loco. ſꝫ tantuꝫ
qñ miniſtrãt in eccleſia vt ꝓbat tex.a contrario ſenſu.j.ea.diſ.
c.non liceat. So.due ſunt opi.vna Lau. qui tenuit ꝙ clericus
non cõpellit̃ niſi qñ ſeruit in eccl̃ia.ar.d.c.nõ liceat.⁊.xxj.q.iij.
c.hi qui. Alia eſt opinio ꝙ indiſtincte debeat ferre tonſuram
vbicũqꝫ ſit per tex.iſtum qui loquitur indiſtincte.⁊ ita intelli-
git Ber.de vi.⁊ ho.cle.ſiquis.⁊ facit tex.in.c.pxi. Nec ob.arg.
a contrario.d.c.non liceat. qꝛ non eſt aſſumendum argu.tale a
contrario ſenſu:qꝛ ius illi cõtradicit. Unde ſubaudiendũ eſt
ibi maxime.ideo dicit Hug.ꝙ periculoſum eſt ſcholaribꝰ cle-
ricis nõ deferre tonſurã.etiam dum ſunt in ſtudio. Et hãc opi.
tenet Archi.hic:quã credo verã ꝓ qua optime facit cle.j.de vi.
⁊ ho.cle. Et hoc ẽt exp̃ſſius vult tex.in cle.ij.eo.ti.⁊ optime fa-
cit tex.de apoſ.c.j. Glo.in verbo anathema.recita per contra-
rium ꝙ lꝫ clecrĩꝰ nõ incedat in habitu.per hoc nõ eſt excõicatꝰ
de apoſta,c,j.in glo, So,fatendo cõtrarium ⁊ exponit tex.ana
2 thema ſit.i.fiat ſuper dubio glo.¶†An apoſtata ſit excõmu-
nicatus ipſo iure. Dic aut apoſtatat̃ a fide:vt.vij.q.vij.c. non
põt.⁊ tũc excõicatus eſt ipſo iure.de here.c.excõicamus.j.⁊.ij.
Aut nõ apoſtatat̃ a fide ſed ab oꝛdine ſuo dimittendo habitũ
⁊ inſignia oꝛdinis ſui. Et tunc aut qui apoſtatatur eſt regula-
ris vel ſecularis. Si eſt regularis aut oĩno dimittit habitũ re
ligionis.⁊ tunc eſt ipſo iure excõicatus vt eſt caſus in.c.ij. ne
cle.vel mo.lib.vj. No.glo.de tempo.oꝛ.c.j.e.li. Aut non oĩno
dimittit habitum religionis ſed dimiſſo habitu ꝓꝑie religio-
nis tranſit ad aliaꝫ religionẽ ſine debita ſolẽnitate illius ſecũ
de religionis habitum aſſumendo. Et tunc non eſt excõicatus
lꝫ talis poſſit dici apoſtata. non tamẽ tali apoſtaſia que indu-
cit excõicationẽ ipſo iure. Et iſte eſt caſus ſm vnũ intellectum
de tẽpo.oꝛ.c.ex parte.⁊ no.Jo.an.in.c.Joannes de reg.in.j.q.
idem Jnno.de eta.⁊ quali c.intelleximus ⁊ Archi.l.di.c.fi.ſu-
per glo. Tamen contra hanc determinationẽ vr̃ tex.expꝛeſſus
in.d.c.ij.ne cle.vel mo.lib.vj. Et ibi dum dicit religiõis ſue ha
bitum dimittit.per qd̃ videt̃ ꝙ dimittendo habitũ ſue religio
nis.lꝫ aſſumat habitum alterius religionis incurrat excõica-
tionem. Poſſet dici ꝙ ſi dimittit habitum ſue religionis trã-
ſeundo ad aliam religionem diuerſam puta monachus ſancti
Benedicti tranſit ad monachos Carthuſieñ. que eſt diuerſa
religio quo ad religionẽ ⁊ habitum.⁊ tunc incurrit excõicatio
nem. Et ita ꝓcedit.d.c.ij.cum tunc dicatur dimittere habitum
religiõis ſue. Aut dimittit habitũ ſui monaſterij ⁊ aſſumit ha
bitum alterius monaſterij diuerſum a pꝛimo.tamen religio ea
dem.qd̃ eſt poſſibile qd̃ eſt videre in regula ſancti Benedicti
que hꝫ monachos diuerſi habitus tñ oẽs ꝓfitentur eandẽ reli
gionẽ. Et tunc ꝓcedat dictũ Jnno.⁊ alioꝝ.ſ.in ꝯtrario alleg.
qꝛ lꝫ dimittat habitum ſue religionis nõ eſt apoſtata. Aut ipe
non oĩno dimittit habitũ ſue religionis ſꝫ partem vt qꝛ defert
habitũ ſue religionis ſubtus ⁊ extrinſecus poꝛtat habitũ cle-
ricoꝝ ſecularium. Et tunc aut ipſe eſt monachus clauſtralis ⁊
incurrit excõicationẽ vt no.gl.in v̾bo extrinſeci.in cle.ij.de vi.
⁊ ho.cle.⁊ diſputauit Jo.an.vt ipſe ponit ſuꝑ regula fi,de reg.
in.li.vj. Jo.an.in.c.deus qui.de vi.⁊ ho.cle. Aut ipſe nõ eſt mo
nachus clauſtralis.ſed tranſlatus ad eccleſiã parochialẽ cleri
coꝝ ſecularium.⁊ tunc extrinſecum habitum regularem poſſet
mutare non ex toto.ſed talem in quo magis cõueniat clericis
ſecularibus cũ quibus cõuerſatur.nõ tñ ſuum abijciendo.⁊ h̾
voluit gl.que ad hoc eſt notabilis in.c.in noua.xvj.q.vij.clau-
ſtralis vero non poſſet ſe confoꝛmare habitui extrinſeco cleri
coꝝ ſecularium.vt eſt tex.de teſta.c.ij.aut eſt clericus ſecularis
⁊ lꝫ dicatur apoſtata dimittendo habitũ.nõ tamen eſt excõica
tus ipſo iure.ſed excõicandus vt voluit glo.hic de vi.⁊ ho.cle.
c.ſiquis.⁊ in.c.j.de tempo.oꝛ.lib.vj.⁊.c.ij.ne cle.vel mo.eo.lib.
3 Ex glo.tamen no.ꝙ canon loquens per verba p̃ntis tꝑis ſim
pliciter nõ dicitur late ſñie ſed ferẽde.idẽ tenet glo.ij.q.iij.c.j.
⁊ de vi.⁊ ho.cle.c.ſiquis.⁊ multe abundãt. aliquid dixi in.c. in
nomine domini.ſ.e.⁊ in.c.j.§.callidis.de ꝓhi.feu.alie.per Fe
de.in vſi.feud.

1 ☞ Monialis coꝛrupta conſecrari nõ poteſt niſi per ſuum
epiſcopum.
2 Moniali ſicut monacho eſt pꝛohibitum veſtem regulareꝫ mu
tare.
3 Monachus electus in ep̃m nõ dꝫ mutare habitum.
4 Dictio ſemper quid denotet.

1 **SAnctimonialis.** Monialis in cõſe-
cratiõe dꝫ indui ve-
ſte ꝓfeſſionis.qua dꝫ vti.h.d. ¶†No. ꝙ monialis q̃
cõſecrat̃ dꝫ eẽ virgo.vnde coꝛrupta cõſecrari nõ poſſet niſi per
2 ſuũ ep̃m.ad h̾.lxviij.di.c. q̃uis.xxvj.q.vj.c.ſi iubet. ¶†No.
ꝙ moniali ſicut monacho ꝓhibitũ eſt mutare veſtẽ regularẽ de
monacho dictũ eſt.ſ.c.ꝓxi.etiã ſi eligatur ep̃s de quo in.c.cle-
3 rici.il grande.de vi.⁊ hone.cle.in cle.j.de elec.Arch. ¶†No.
verbum conſecrare etiaꝫ congruere monialibus per hunc tex.
⁊ glo. Dicit arch.hic eſſe vnum argumentuꝫ ꝙ monachus ele
ctus in ep̃m non dꝫ habitum mutare ſm Lan.⁊ allegat.de vi.⁊
ho.cle.c.clerici.⁊ hoc pꝛobat.hic tex.qui dicit ſemper ſm arch.
4 †Et no.ex iſta glo.ꝙ dictio ſemper denotat actum continuuꝫ
qñ iungitur actui qui ꝯtinue põt fieri. Si aũt adiungit̃ actui
interpolato.tũc intelligit̃ ſemꝑ fieri qd̃ fit interuallo ⁊ debito
tempoꝛe vt no.gl.j.l.di.c.ſiquis voluntate.

Uaſa. Hic magiſter oſtendit.an moniales poſſint tan-
gere ſacra vaſa.

1 ☞ Moniales non poſſunt ꝯtingere ſacra vaſa nec incẽſuꝫ
in altari ponere poſſunt.
2 Nomine monachoꝝ veniunt moniales ſacrate.
3 Nomine puelle ſacrate quid cõpꝛehendatur remiſſiue ad gl.

1 **SAcratas.** Moniales etiã ꝯſecrate ſacra va
ſa contingere vel incenſum in alta
ri ponere nõ p̃nt.h.d.†No.ꝙ moniales quantũcũqꝫ
ſint ſacre nõ p̃nt contingere ſacra vaſa.⁊ plus poteſtatis con-
fert ſacer oꝛdo maſculis vt.ſ.c.ſubdiaconus.q̃ conſecratio fe
minis.¶No.ꝓhibitum monialibus ponere incenſuꝫ in alta
ribus.⁊ ſic iſtud eſt virile officium.¶No.vituperiuꝫ eſſe in ec
cleſia ꝙ femina tractet ſacra vaſa vel incenſuꝫ ponat in altari
c.noua.de peni.⁊ remiſſ.¶No.ꝙ mandatum factum per ſupe
rioꝛẽ aſtringit inferioꝛẽ vel ſubditũ ad implenduꝫ cui eſt ptãs
adimplendi.ad hoc de reſcrip.c.ſciſcitatus.¶No.ꝙ in extir
pandis conſuetudinibus requirit̃ acceleratio glo.j. Recita ꝑ
contrariũ ꝙ tex.habeat ſuꝑfluitatẽ qꝛ dicit ſacratas feminas
2 vel mõachas nõ ſufficiebat alterũ.gl. So.in fi.gl.No.†ꝙ ap
pellatiõe monachoꝝ cõpꝛehẽdunt̃ moniales ſacrate.facit tex.
3 ⁊ qd̃ ibi no.Jo.an.in.c.indẽnitatibus.§.j.de elec.li.vj.†Glo.
ſuper v̾bo ſacratis q̃rit q̃d cõpꝛehendat̃ appellatione ſacrate
puelle.dicvt in ea. Jdẽ eſt de indumẽtis altaris quibus coꝛpo
ralia inuoluunt̃.⁊ ſuperextendunt̃. ſm Jo.de fan.⁊ Archi.

1 ☞ Uerbum opoꝛtet qñqꝫ impoꝛtat neceſſitatem.
2 Subdiaconus an poſſit tangere ſacra vaſa.

1 **NOn opoꝛtet.** Subdiacono nõ lꝫ tꝑe cele
bꝛationis miſſe tangere ſa-
cra vaſa vel locum diaconi occupare.h.d. ¶†No.ꝙ
quandoqꝫ verbum opoꝛtet impoꝛtat neceſſitateꝫ glo.in cle.at
2 tendẽtes.de ſta.mo. ¶†No.ꝙ ſubdiaconus tꝑe celebꝛatõis
miſſe non põt tangere calicem ⁊ alia in quibus ſacerdos cele-
bꝛat durante tempoꝛe confectionis coꝛpoꝛis xp̃i gloſ.j. recita
per contra.ꝙ immo ſubdiaconi poſſint tangere ſacra vaſa.gl.
non ſoluit in fi.glo. Dic ſi queritur an ſubdieconus poſſit tan
gere ſacra vaſa. Aut vult tangere vt illa p̃paret dicano vt po-
ſtea ſacerdoti miniſtret.⁊ tunc põt ⁊ ad eius officium ſpectat.
⁊ ita loquitur contrarium. Aut vult tangere poſtquam diaco
nus obtulit ſacerdoti,.⁊ eſt facta oblatio. ⁊ tunc non poteſt.
Nec locum diaconi poteſt occupare vt vult tex.hic ſm Hugo.
⁊ Lauren.

Miniſtrum.

MJniſtrum. Subdiaconus lectoꝛ vel pſal-
miſta non p̃nt vti oꝛario.hoc.d.
No.ar.ꝙ pſalmiſtatus eſt oꝛdo.de illo.ſ.e.di.c. pſal-
miſta.¶No.ꝙ nõ eſt licitum exiſtenti in minoꝛi oꝛdine admi
niſtrare legendo vel cantando cum oꝛnamẽtis ſuperioꝛũ oꝛdi
num. Exiſtens in minoꝛibus oꝛdinibus non poſſit epiſtolam
legere in apparatu ſubdiacõali.licet ſine apparatu ſolẽni poſ
ſit.de vi.⁊ hone.cle.c.vt quiſqꝫ.vbi voc.poſt glo.⁊.c.non liceat.
xcij.diſtin.

1 ☞ Mulier licet inſtructa publice pꝛedicare non poteſt ⁊
quare.nu.5.
2 Laicus publice pꝛedicare non poteſt ſine licentia.
3 Pꝛedicandi licentiam poteſt dare quilibet ſacerdos in eccle
ſia ſibi commiſſa.
4 Laico delegari poteſt cauſa ſpiritualis.
6 Moniales an poſſint pꝛedicare.
7 Hoſpitalarij an poſſint pꝛedicare.
8 Noĩe hoſpitalarioꝛum an veniant laici ⁊ qui cõpꝛehendãtur
appellatione clericoꝛum.

1 **MUlier.** Mulier lꝫ inſtructa publice docere nõ
põt idem laicꝰ ſine licẽtia.h.d. ¶†No.
ꝙ mulieribus lꝫ inſtructis ꝓhibitũ eſt officiũ publice
2 pꝛedicandi.¶†Not.argu.ꝙ laici poſſunt publice pꝛedicare
3 ſi hoc faciunt cum licentia ſacerdotis. ¶†Nota.ꝙ quilibet
ſacerdos põt dare licẽtiaꝫ pꝛedicandi.quod intellige in eccle-
4 ſia ſibi cõmiſſa.de quo de here.c.cũ ex iniuncto.¶†No.ar.ꝙ
laico cõmitti põt ⁊ delegari cã ſpũalis ſm Hug.qui ponit hoc
5 ꝙ glo.xcvj.di.c.bene quidem.pꝛeſumat.†Glo.j.querit de rõ
ne quare mulier nõ poſſit p̃dicare. Et eſt ne putent ſe pꝛeferri
6 viris. Super dubio glo.an moniales poſſint pꝛedicare. Dic
ꝙ aut abbatiſſa vel monialis vult p̃dicare ppl̃o publice in pu
blico.⁊ hoc nõ põt vt in gl. Et ita intelligit tex.hic ⁊ iura alle-
gata. Aut vult pꝛedicare ſecrete in clauſtro capl̃o vel choꝛo.⁊
tunc docere ſuas monachas conuerſas.⁊ etiã conuerſos ⁊ eis
7 pꝛedicare põt ſm Hug.⁊ Lau.†glo.ij. Recita per contrariũ
ꝙ hoſpitalarij non p̃nt pꝛedicare.⁊ tñ de facto videmus ꝙ pꝛe
8 dicant. Glo.ſoluit dupl̃r in fi.glo.†No.ꝙ appellatiõe hoſpi
talarij non cõpꝛehendunt̃ laici. Tꝛiam glo.vide de elec.c.ex eo.
lib.vj.⁊ Jnno.de cele.miſ.c.j. Dic ꝙ quidã ſunt laici habitu ⁊
pꝛofeſſione.⁊ tñ planum ꝙ appellatiõe laicoꝝ hoſpitalarij nõ
compꝛehendunt̃. Quidã ſunt laici ꝓfeſſione tm̃ ſed nõ habitu
ſicut ſunt hoſpitalarij ⁊ cõuerſi religionũ. Et tũc ſi materia in
qua fit mentio laicoꝝ non congruit niſi laicis habitu ⁊ pꝛofeſ
ſione.⁊ tunc appellatione laici compꝛehendũtur hoſpitalarij ⁊
conuerſi. Unde ius pꝛohibens laicis dicere dominus vobiſcũ
dum dicunt officium includit tẽplarios ⁊ hoſpitalarios ⁊ con
uerſos.ita no.Jnn.in.c.j.de cele.miſ. Jta ſecundo reſpectu ap
pellatione laicoꝛum intelliguntur nouicij religionuꝫ vt no.gl.
in.c.ſuper eo.de regu. Aut materia in qua fit pꝛelatio laicoꝛuꝫ
congruit clericis pꝛofeſſiõe habituqꝫ:⁊ poteſt cõpetere laicis
pꝛofeſſione.ſed non habitu vt ſunt cõuerſi templarij ⁊c. Et tũc
appellatione clericoꝛum compꝛehenduntur laici pꝛofeſſiõe ſꝫ
non habitu.⁊ ita pꝛocedit iſta glo.⁊ glo.in.c. ex eo.de elec. lib.
vj.¶Glo.in verbo p̃ntibus. Recita per contrarium ꝙ tex.in
nuit ſi clerici ſunt abſentes ꝙ laci poſſint p̃dicare quod eſt fal
ſum.c.cum ex iniuncto.de here. Gloſ.fatetur contrarium.⁊ ad
tex.reſpondet ſupplendo maxime.

NOn opoꝛtet. Jdem dicit quod.c.nõ opoꝛ
tet.ſ.e.diſt.

1 ☞ Dictio niſi ſequens negatiuam ponitur incluſiue.

NOn liceat. Conſtituti in minoꝛibus oꝛdini
bus ſacra vaſa poꝛtare non poſ-
ſunt. hoc dicit. No. ꝙ dictio niſi ſequens negatiuam
ſtat incluſiue. Ad hoc glo. in regula. peccatum.de reg.iur. lib.
vj. Glo.j.declarat tex.

1 ☞ Acholitus an poſſit tangere ſacra vaſa.

NOn liceat. Subdiaconi ⁊ acholiti ſacra va
ſa tangere poſſunt.⁊ clerici ton-
ſo capite ⁊ veſtibus lõgis incedere debẽt.h.d. ¶No.
ꝙ acholytus poteſt tangere ſacra vaſa. vt calices ⁊ ſimilia.
¶No.h̾ arg.ꝙ clericis pꝛohibetur poꝛtatio come dum admi
niſtrant ſecus videtur a contrario ſi non adminiſtrant.de quo
dixi.ſ.c.ſiquis ex clericis. ¶No.ꝙ clerici debent ferre capil-
los ita bꝛeues vt non tangant aures. No.pꝛohibitum clericis
1 ferre veſtes bꝛeues. ¶†Oppo.ꝙ acholyti non poſſint tan-
gere ſacra vaſa.vt.ſ.c.ꝓxi. Sol.dic ꝙ aut acholytus vult poꝛ-
tare ſacra vaſa in quibus conſiſtũt reliquie ſanctoꝛum ſicut fit
in pꝛoceſſionibus ⁊ ſimilibus. Et tũc inferioꝛ ſubdiacono hoc
facere non põt.⁊ ita loquitur contrarium. Jdeo cum myſterio
tex.dixit poꝛtare ⁊ non tangere vt hic. Aut vult tangere ſacra
vaſa ſacrificio altaris deputata.⁊ ante vel poſt celebꝛationem
miſſe poteſt.⁊ ita pꝛocedit tex.hic. Aut vult tangere in ipſo ſa
crificio:⁊ tunc non poteſt nec ſubdiaconus nec acholytus.vt
ſ.e.c.non opoꝛtet.

1 ☞ Nomine ſponſi non continetur ſponſa.
2 Benedictio ſponſoꝛum debet fieri per ſacerdotem.
3 Sponſi an debeant continere in die qua bñdictionẽ recipiũt.
Maritus ⁊ vxoꝛ die qua recipiunt coꝛpus chꝛiſti deberẽt ab
ſtinere a copula.
Paranymphe que dicantur.
4 Lex poteſt dici conſilij poſito ꝙ loquatur per verba imperati
ua quando lex que hoc imperat expꝛimit hoc fieri cauſa reue-
rentie ⁊ an veniens contra legem conſilij peccet.

1 **SPonſus.** Sponſi ad benedictionem ſunt ſa
cerdoti offerẽdi ⁊ nocte illa ſe ꝯtie
re debent.h.d. ¶†No.ar.ꝙ appellatione ſponſi nõ
compꝛehenditur ſponſa. Et ſic vr̃ ꝙ maſculinum non concipi-
at femininum.de quo per gl.in.c.ſiquis ſuadente.xvij.q.iiij.de
2 elec.c.ſciant cuncti.lib.vj. ¶†No.ꝙ benedictio ſponſoꝛuꝫ dꝫ
fieri per ſacerdotem ⁊ non per inferioꝛem clericũ. ad hoc.xxx.
3 q.v.c.aliter. ¶†No.ꝙ in die qua quis recipit benedictioneꝫ
dꝫ magis continere q̃ alijs diebus.facit ꝙ vir ⁊ vxoꝛ die qua
recipiunt coꝛpus xp̃i deberent abſtinere a copula.fuit hoc po-
ſitum incidenter. Nam.ſ.tractauit qua celebꝛatione ⁊ foꝛma
ſacramenta oꝛdinum debeant cõferri. Sed qꝛ inter alia ſacra-
menta magnuꝫ eſt ſacr̃m matrimonij.ideo inſeruit bꝛeuiter de
matrimonio oſtendens qualiter in eo debeat interuenire bene
dictio ſacerdotis ⁊ cõtinentia per noctem benedictionis.xxx.
q.v.c.ſponſus.ſm Hug.⁊ Arch. Gl.j.querit que ſint paranym
phe. Jn fi.glo.vel dic ꝙ paranymphe dicunt̃ puelle cuſtodes
ei aſſiſtentes ⁊ docentes qual̃r debeat ſe habere.¶Gl.ij. Re
cita per contrarium ⁊ ſolue vt in ea.tñ dicit iſtud eſſe conſiliuꝫ
in fi.glo. Quod autem iſtud.c.loquitur de conſilio pꝫ ex eo qꝛ
dicit in tex.per reuerentiã.⁊ ex eo qd̃ in.d.c.dr̃ de biduo vel tri
duo. Ex quo infert̃ ꝙ ſine pctõ licituꝫ eſt aliter facere ſm hug.
4 †No.illud dictum ꝙ lex põt dici conſilij poſito ꝙ loquatur ꝑ
verba impatiua.qñ lex que hoc imperat expꝛimat hoc fieri cã
reuerentie.qd̃ no. De hac materia plene.d.Ant.in.c.nam con
cupiſcentiam.de conſti.dixi.iiij.diſt.§.h̾ ⁊ ſi legibus. ¶Jn eo
autẽ qd̃ dr̃ hic ꝙ faciens hũc ꝯtra tex.nõ peccat. iſtud credo ve
rum de pctõ moꝛtali.ſed non credo ꝙ euitet veniale:qꝛ veniẽs
contra legem conſilij qñ eſt conſilium reuerentie peccat moꝛta
liter.not.Archi.⁊ ibi dixi.vj.diſt.c.teſtm̃. ⁊ iſtud.c.ſi eſt cõſilij.
ſm Hug.eſt conſilium reuerentie.vt textuſmet expꝛimit. Hic
magiſter continuat ſeipſum.

QUaliter. Diſtinc.xxiiij.

1 ☞ Celeritas in appꝛobatione perſonarum de iure repꝛo-
batur.
2 Judex in iudicando ad nullam ꝑtem declinare debet niſi quaꝫ
cognouit iuſtitiam fouere ex pꝛobationibus coꝛam ſe factis ⁊
an poſſit in alteram ex partibus declinare vide nu. 4.
3 Manus impoſitio quomodo ſumatur.
4 Dictio alius quandoqꝫ eſt diuerſitatis nota.

Nunc autem. Glo.ſumme ponit diuiſionem di-
ſtinctiõis vide ꝑ eaꝫ ex.§.niſi. ſunt
1 verba apl̃i.¶†No.ꝙ celeritas in appꝛobatione perſonaruꝫ
eſt de iure repꝛobata.de quo vide glo.in.c.fi.de elec.li. vj.⁊ po
ſuit Archi.ſ.di.ꝓxima.c.cõis filius, c.cum nobis olim.de ele,
¶No.ꝙ iudex nõ dꝫ actum examinationis facere nõ pꝛecedẽ
2 te iudicio.¶†No.ꝙ iudex in iudicando ad nullã partem dꝫ
declinare niſi quã cognouit iuſtitiam fouere ex pꝛobationibꝰ
coꝛaꝫ ſe factis.ad h̾.ij.q.j.c.deus oĩpotens.iij.q.viij.c.iudicet.
3 ſm Hug.¶†Quero de qua manus impoſitione intelligat̃
hic tex. So.dic ꝙ hic ſumit̃ large ꝓ impoſitione manus cuiuſ
cunqꝫ oꝛdinis. Quandoqꝫ enim ſumit̃ manus impoſitio ꝓ cõ
firmatione vt patet de elec.c.cum nobis olim.⁊.c.fi.e.ti. lib.vj.
4 glo.fi. Recita per contrariuꝫ qꝛ tex.hic videtur velle ꝙ cogni
ta cauſa iudex non debet in alteram ex partibus declinare.ſed
iſtud eſt falſum.qꝛ immo debet pꝛo illa parte iudicare que ap-
paret iuſta.ij.q.j.c.deus omnipotens. So.gl, exponendo tex.
in fi.glo. Not.ꝙ dictio alius quandoqꝫ eſt nota diuerſitatis.
ad hoc tex.de conſe.diſtin.iiij.c.ſi inter. Eſt ergo ſenſus glo.ꝙ
facta examinatione iudex in alteram partem non declinet q̃
examinatio facta exigat.vt.ſ.pꝛo ea ꝑte ꝓ qua examinationes
concludunt in illam declinet ⁊ non in alteram illi contrariam
ſm hugo.

1 ☞ Jdoneitas pꝛobatur mediante examinatione.
2 Oꝛdinari an ⁊ qñ quis poſſit ſine examinatione.
3 Fama in dubio inducit plenam pꝛobationem quando agitur

Universidad del Rosario Archivo Histórico

de idoneitate oꝛdinandi quod eſt no.

Nullus. In clericū ſine examinatiōe nullus oꝛdinari dʒ.h.d.†No.pꝛio qualiter pro
1 betur quē eſſe idoneū:qꝛ mediante examinatiōe ꝓbat̄ idoneitas.ad hoc tex.in cle.j.de offi.deleg.¶†No.ꝙ oꝛdinā
2 dus dʒ admitti ſine examinatiōe qñ ē bone fame ī pplo qd exa minabit̄ in glo.Gl.j.no.gl.ꝙ notus nō examinabit̄. Et iō di cit hic Hug.ꝙ in curia romana nō examinant̄ qui de curia aſ ſumunt̄.ad hoc.ſ̄.di.pxi.c.qui eṗs.in pꝛin.⁊ quotidie pꝛacticamus.⁊ ponit Arch.j.e.c.fi.Hoc intellige verū qñ habetur plena noticia.Si autē habetur noticia aliqualis tunc bene dʒ fieri examinatio.ſed faciliꝛ ⁊ leuiꝛ fit ꝙ de penitus ignotis vt eſt tex.⁊ glo.in cle.j.§.pꝛefatis itaq̄ȝ.de iureiu.⁊ intellige ſʒ Bella.h ꝙ non ſufficit noticia in cōi conuerſatione.niſi parti cularioꝛ noticia habeatur.Ideo tales ſunt examinandi.⁊ ī du
3 bio quilibet eſt examinandus.⁊ ita etiā.d.Car.†⁊ no.ēt caſuʒ in quo fama inducit plenam ꝓbationem.ſ. quando agitur de idoneitate oꝛdinandi quod bene no.⁊ facit ad no.in.c.ea noſci tur.de his que fi.a pꝛela.

1 ☞ Eccleſia dioceſis que non eſt pꝛincipalioꝛ quando deno minatur expꝛimenda eſt ſub vocabulo ſancti ⁊ non ſimpľr ſub vocabulo loci ⁊ quando.
2 Nomine parochie compꝛehenditur quandoq̄ȝ tota dioceſis. Eṗs tanꝙ̄ pꝛopꝛius parochianus pōt dare licētiā omnibus de dioceſi eligendi confeſſoꝛem.
3 Beneficij vacantis qñ fit collatio vel confirmatio ſiue electio expꝛimendus eſt modus vacationis.
4 Judex quando expꝛimere debeat cauſam quare facit actum.
5 Nomine cardinalis largo ſumpto vocabulo compꝛehenditur etiam epiſcopus.
6 Surrogatio quid ſit.
7 Nomine miniſtri continetur diaconus.
8 Viſitatoꝛ pōt cognoſcere de his que opponuntur electo.
9 Capitulū ſede vacante pōt electionem confirmare ⁊ an poſſit conferre beneficia ⁊ in quo ſuccedat vacante ſede.nu.15.
Collatio eſt donatio.
10 Capitulum confirmat non autem confert ⁊ de ratione.
11 Capitulum ſede vacante nō pōt pꝛeſentare in caſibus in quibus non poteſt conferre.
12 Capitulum an poſſit commendare pꝛebendam habentē onus annexum.
Cōmendatarius an ſit pꝛelatus ⁊ an dicatur habere titulum.
13 Eṗs pōt dare in cōmendam beneficia ſpectantia ad ſuā collationem item pōt regularia cōmendare ſeculari.
14 Archieṗs an poſſit conferre beneficium vacāte ſede ꝑtinens ad collationem epiſcopi.
16 Rectoꝛ ſolus an debeat poni in eccleſia.

Preſbyteri. Caſus.dicit Bella.ꝙ in qualibet eccleſia examinent̄ ſacerdotes ⁊ diaconi.⁊ ſi boni inuēti fuerint oꝛdinētur.ſm Jo. de deo.Ad beneficia vel oꝛdines clerici etiam eiuſdeʒ eccleſie
1 ſine examinatione ꝓmoueantur.h.d.¶†No.ꝙ quādo deno minatur eccleſia dioceſis que nō eſt pꝛincipalioꝛ dʒ expmi ſub vocabulo ſancti.⁊ non ſimpľr ſub vocabulo loci.vide gl.de pꝛeben.c.quāuis.li.vj.niſi foꝛet eccleſia matrix in aliquo loco inſigni.Nam tunc ſufficeret nominatio in loco in quo matrix talis ⁊ licet nō expꝛimatur nomen ſancti ſub quo dicata eſt eccle
2 ſia.c.cuʒ adeo.de reſcrip.†Et no.ꝙ appellatione parochie cō pꝛehenditur quandoq̄ȝ tota dioceſis.ad hoc.ix.q.ij.c.lugdun̄. xij.q.ij.c.bone rei.ꝺ dona.c.apľice.qd no.qꝛ facit ꝙ epiſcopus tanꝙ̄ pꝛopꝛius parochianus poteſt dare licentiam omnibus de dio.eligendi confeſſoꝛem vide glo.de peni.c.ij.lib.vj.⁊ cle.j.
3 de pꝛiuile.¶†No.ꝙ quando fit collatio vel confirmatio ſiue electio beneficij vacantis dʒ expꝛimi modus vacationis vt patet hic ibi deceſſiſſe de quo per Jo.an.in.c.poſt trāſlationeʒ de renun.¶No.ſuper quibus debeat fieri examinatio ꝓmouendi:qꝛ ſuper vita ⁊ moꝛibus.vide de elec.c.cum in cunctis. ¶No.arg.ꝙ viſitatoꝛ habeat poteſtatem conferendi benefi
4 cia.de quo.lxiij.di.c.obitum.¶†No.arg.ꝙ iudex debeat expꝛimere cām quare facit actum.quādo de actu poſſet inſurgere aliud vltra ſuum intentum.glo.notabi.in.c.ſi cōfirmationē de elec.li.vj.ad hoc quod no.de elec.c.ſuper eo.Et ita facit papa hic expꝛimendo ꝙ ponebat vt viſitatoꝛem non vt epiſcopū
5 ¶†No.ꝙ appellatione Car.in lata ſignificatione vocabuli compꝛehenditur etiaʒ epiſcopus.⁊ ratio eſt qꝛ Cardinalis dicitur a cardine qui regit oſtium.⁊ epiſcopus ponitur ad regen
6 dum eccleſiam ſm hug.hic.¶†No.quid ſit ſurrogatio.eſt em̄ vnius in locum alterius poſitio:quod no.pꝛopter ſtatuta que
7 dant poteſtatem ſurrogandi.¶No.†ꝙ appellatiōe miniſtri
8 compꝛehenditur diaconus.vt h.⁊.xxj.diſti.c.j.¶†Quero an

a ¶An capľz ſede vacāte poſſit cōmendare ꝑbēdā.de h vide ꝑ do.Fel.ī c.cum olim.de ma.⁊ ob.ī.iiij.col.ꝟ.ad vndecimum.

viſitatoꝛ poſſit cognoſcere de his que opponuntur electo.Solu.dicunt doc.ꝙ ſic:qꝛ ſi iſte non eſſet viſitatoꝛ.ſed ſi ſolum daretur ad hoc poſſet cognoſcere tanꝙ̄ delegatus.nam eoipſo ꝙ papa concedit ei ꝙ dignum pꝛomoueat videtur permittere vt de hoc ipſe cognoſcat.ſ.an ſit dignus qꝛ oīa videnť ſibi cōmiſſa ſine quibus ad illud perueniri non pōt.arg.c.pꝛeterea in fi. ⁊.c.pꝛudentiam.de offi.dele.ſm hug.Et hoc aperte ex hoc tex. colligitur a contrario ſenſu quod eſt validum de iure.de his que fi.a pꝛela.c.cum apľica.in fi.qꝛ ad quem ſpectat confirmatio ad eundem ſpectat ⁊ examinatio.de elec.c.venerabilem.nā non debet eum pꝛomouere ſine examinatiōe:qꝛ ꝓmouēdi opinio in nullo vacillare dʒ.xxxiij.di.c.laici.ſic etiam glo.in.c.me minimus.de accu.ſm Archi ¶Glo.j.recita per contrariuʒ ꝙ non erat neceſſe recurrere ad papam.ſed capitulū poterat iſtū pꝛeſbyterum inſtituere ſede vacante.de hereti.c.ad abolendā Glo.ſoluit dupliciter dic vt in ea.Super dubio glo.concludē
9 do dicta Archi.hic.†Si queritur an ſede vacante capitulum poſſit electionem confirmare.dicendū eſt ꝙ ſic.vt eſt caſus de ma.⁊ obe.c.cum olim.Si queritur an poſſit cōferre beneficia. tūc aut collatio ſpectat ſimul ad capitulum ⁊ eṗm.vacante ſede conferre poteſt.ne ſede vacan.c.vnico.j.reſpōſo.li.vj.de regu.c.fi.e.li.Aut collatio ſpectat ad eṗm ſolum vel ad eṗm cuʒ concilio capituli.⁊ tunc ſede vacante capľm nō ſuccedit.vt eſt caſus.in.c.ij.ne ſe.va.⁊.e.ti.c.vni.§.cū vero.li.vj.⁊ in.d.c.fi.de reg.e.li.Sed difficultas eſt aſſignare rōnem diuerſitatis.Gl. in.c.cum olim.dicit ꝙ iſtud ſapit donationem.Et ideo cum capitulum habeat obſeruare fructus obuenientes tpe vacationis.ideo non poterit conferre.cum iſtud conferre ſit alienare iura eccleſie.Inno.in.c.illa.ne ſede vacan.dicit ꝙ conferre pꝛebendas ſpectat ad epiſcopum de iure accidentali.⁊ ideo capitulum non ſuccedit ſede vacante.cum in talibus non ſuccedat. de fo.compe.c.verum.ſed confirmare competit epiſcopo rōne iuriſditionis vľis ⁊ cathedre eṗalis.⁊ in talibus capitulū ſuccedit.dicit tamen Hoſti.ꝙ rō eſt qꝛ capitulum ſuccedit in minus ⁊ non in plus.Nam minus eſt confirmare ꝙ̄ conferre beneficium.Confirmare enim hʒ actum pꝛecedentis electionis ſed collatio fit eodem inſtructu.⁊ hʒ incluſum ius eligēdi ⁊ cō firmandi.no.glo.de elec.c.j.lib.vj.Ideo pꝛimum poteſt ⁊ non ſm.Glo.ij.in.c.j.de inſtitu.lib.vj.dicit collationem eſſe donationem.Capitulum autem iura donare non poteſt.do.Anto. de but.in.d.c.illa.tʒ rationem Inno.qui dicit ꝙ ptās conferendi beneficia non eſt iuriſditionis neq̄ȝ oꝛdinis.ſed eſt cuiuſdā facultatis extrinſece.vt no.Joā.an.in.c.ꝙ̄ꝙ̄.de elec.lib.vj.Si ergo non eſt iuriſditionis non poteſt ſuccedere.Mihi videt̄ ꝙ in hac materia poſſet dari vna regula negatiua ꝙ capituluʒ vacante ſede non ſuccedit eṗo in pertinentibus ad eṗm.niſi in caſibus a iure expꝛeſſis.Hanc regulam facit tex.in pꝛeallegato.c.illa.⁊ glo.in cle.j.de here.Et hac rōne dicit papa ꝙ capi
10 tulum non poteſt conferre.vnde de facili ſoluitur qd.†Si q̄ritur an capitulū confirmet.dicendū eſt ꝙ ſic:qꝛ ius hoc ſibi cōceſſit.Sed ſi queritur an conferat.dicendum eſt ꝙ non:qꝛ ius pꝛohibet.Sed queritur quare plus fuit ſtatutum ꝙ poſſit cōfirmare ⁊ non coferre.de his non cogerem reddere ratiōem:qꝛ illud fuit de voluntate pꝛincipis.Et de his que mouent pꝛincipem ad ſic ſtatuendum non compellerem rationeʒ aſſignare iuxta no.de reſcrip.c.ſi quando ſed credo rōneʒ qꝛ confirmās non exercet liberalitatem ſed facit quod iuſtitia eū cogit.Conferens autem liberalitatem exercet in dando magis vni ꝙ̄ alij Ideo confirmans dicitur ſolum vti iuriſditione. Conferens autem non tm̄ iuriſditione conferendo vtitur.ſed etiaʒ fructū ipſum iuriſditionis quo ad hoc pꝛo arbitrio ꝯſumit.ita eſt de mente Panoꝛ.c.cum olim.de maio.⁊ obe.iſtam autem regulā reperimus vitiatā a iure in multis caſibus.Et vnus eſt in his que ſpectant ad iuriſditionem eṗi oꝛdinariam ⁊ generaleʒ.vt in.c.his que.de ma.⁊ obe.Et ideo non ſine myſterio Jo.an.in c.j de ma.⁊ obe.lib.vj.non dedit poteſtatem capitularem vacāte ſede per regulas ſʒ per caſus certos in quibus ſuccedit ⁊ caſus dubios.Et rō fuit qꝛ regula fuit negatiua ꝙ in nullo ſuccedat vt eſt dictum ſupꝛa ergo non poterit dari regula affirma
11 tiua contraria.ſed debent dari caſus excepti a regula.†Ideo dicit hic Archi.ꝙ capitulum ſede vacante nō poteſt pꝛeſenta
12 re in caſibus in quibus non poteſt conferre.¶†Ex his infer
a tur an capitulum ſede vacante poſſit commendare pꝛebēdam a habentem onus annexum.Et tenet Archi.hic ꝙ ſic.allegat de pꝛebendi.c.ſignificatum.⁊ fuit dictum Innoc.in.c.illa.ne ſede vacan.⁊ idem tenet Jo.an.allegans de conſti.c.j.li.vj.Et pōt eſſe ratio licet iſti non allegent:quia commendatarius non eſt pꝛelatus ſed ponitur in eccleſia vel beneficio tanꝙ̄ cuſtos fructuum ⁊ iurium eccleſie vt no.glo.in.c.nemo deinceps.de elec. lib.vj.Sicut ergo poſſet ponere Iconomum in eccleſia vacāte que

que pertinet ad collationem eṗi.cum illud pertineat ad eṗum ratione vľis iuriſditionis eṗalis.iuxta no.in.c.cū vos.de offi. oꝛ.Et ſic vr̄ ꝙ poſſit ponere cōmēdatarium qꝛ lʒ cōmendatarius dicatur habere titulum aliqualem in eccleſia nō tñ ita firmum vt ille cui fit collatio.vt pʒ ex no.in.d.c.nemo.⁊ eṗs poterit illud beneficium conferre.etiam inuito illo ⁊ nō vocato cui facta fuit cōmēda.ar.eoꝝ que no.Lau.in.d.c.nemo deinceps qd non poſſit ſi legitima facta fuiſſet collatio.de pꝛeben.c.ſi tibi abſenti.lib.vj.Non ergo eṗo tantum pꝛeiudicatur ex cōmēda.ſicut fieret ex collatione.Et ſic foꝛte ſecus eſſet in cōmēda perpetua quā foꝛte non poſſet facere capitulum:qꝛ eṗo pꝛeiudicarent ſicut per collationem.Item videtur ꝙ neceſſaria cōmenda in tali bñficio vacante ſede vt fructus illius beneficij non diſpenſentur.⁊ interim ſint ibi qui ꝓuideant neceſſitatibꝰ illius beneficij.In his autē que ſunt neceſſaria rōne intereſſe particularis dioceſis.⁊ vbi imminet periculum.⁊ pertinet ad iuriſditionem eṗalem capľm ſuccedit vacante ſede.vt no.glo. in cle.j.de here.Illud em̄ eſt tale vt p̄miſſuʒ ē.ergo vr̄ ꝙ poſſit
13 †Et ſic ex pꝛedictis habetis inferre ꝙ eṗs pōt dare in cōmendam beneficia ad ſuam collationem ſpectantia ⁊ facit.c.nemo deinceps.de elec.lib.vj.Pe.de peruſio in.c.ſi conſtiterit.de accu.vbi plus dicit ꝙ eṗs regularia ſeculari commendare pōt. quod no.ad ea que habentur in cle.j.de ſup.negl.pꝛela.qꝛ ille tex.ꝓbat contrarium dum vtitur verbo conferre vel cōmittere.glo.in ver.ſed qꝛ non petebant.Recita per aliā queſtionē.
14 ¶†In ea.glo.ibi:exēpta.Innuit ergo ꝙ archieṗs poſſit cōferre beneficiū vacāte ſede pertinens ad collationē eṗi.ſi eṗs nō eſſet exēptus.Sed iſtā glo.nō puto verā per regulā poſitā in.c.paſtoꝛalis.in pꝛin.de offi.oꝛ.qꝛ archieṗs ſe non intromittit.niſi caſibus a iure expꝛeſſis.Unde nō poſſet archieṗs pꝛeſtare conſenſum ad annexionem quā vellet eṗs facere mēſe capituli cum illud nō reperiat̄ iure cautum.vt no.glo.in ꝟbo mēſe in cle.fi.de reb.eccl.nō alie.Unde nō puto ꝙ iſti poſſent adire archieṗm ſi etiam eṗs non fuiſſet exēptus.glo.in ver.Item
15 quere.hic ponit aliam qōnem.¶†In ea.glo.hic ſi foꝛte.ſi intelligamus glo.h ꝙ poſſit vocare vicinos ad finem vt oꝛdinet clericum iſtum p̄ſbyterum tunc verum eſt qd hic dicit gl.qꝛ capitulum vacante ſede bene ſuccedit in ptāte.vt eſt hodie exp̄ſſum.de tempo.oꝛ.c.cum nullus.§.eṗo.li.vj.Si intelligat̄ glo. de collatione.tūc nō ꝓcederet glo.qꝛ ſi capitulū nō pōt per ſe conferre vt.ſ̄.dixit glo.multominus poſſet per alium.glo.fi.h
16 inducit tex.ad qōnem.¶†In gl.fi.Dic ſi querit̄ an ſolus rectoꝛ debeat poni in eccleſia.Dic ꝙ quedā ſunt eccleſie non collegiate.Et tunc in illis dʒ poni rectoꝛ diaconus.vt hic pʒ vel loco diaconi clericus qui iuuet rectoꝛem in celebꝛando.de fil. pꝛeſby.c.ꝓpoſuit de vi.⁊ hon.cle.c.vt quiſq̄ȝ.Aut ſunt eccleſie collegiate vel tales que poſſent ſufficere pluribus.⁊ tunc ſunt plures ponēdi.⁊ ſic loquit̄.c.illud allegatū in gl.qꝛ tot debēt poni in ecclīa quot pñt ſuſtētari de fructibꝰ bonoꝝ eccleſie.de conſe.di.j.c.hoc quoq̄ȝ.ſm Archi.⁊ ꝑ hoc de inſtitu.c.j.

1 ☞ Nomine dignitatis ecclīaſtice dignitas epiſcopalis cōtinetur in fauoꝛabilibus ſecus in odioſis.
2 Eṗs cū examinatur interrogandus eſt ſuper articulis fidei.

Epiſcopi. Pꝛomouendi in epiſcopos debēt per metropolitanum ⁊ vicinos epiſcopos examinari.h.d.No.per quos eṗi oꝛdinandi debeant
1 examinari.†No.ꝙ appellatiōe eccleſiaſtice dignitatis cōpꝛehenditur eṗalis dignitas.vide tex.xvj.q.iij.c.ſiquis deinceps Tamen in materia odioſa appellatione dignitatis non cōpꝛe
2 hendit̄ eṗalis dignitas.vide gl.ij.de pꝛeben.c.ij.li.vj.†No. epiſcopum cum examinatur interrogari ſuper articulos fidei vide.ſ̄.xxiij.di.c.qui epiſcopus.

Cum itaq̄ȝ. Hic incipit ſecunda pars diſtinctiōis. in qua dicitur ꝙ oꝛdinandi debent examinari ſm Jo.de.fan.

1 ☞ Nomine ſacroꝛum oꝛdinum lato ſumpto vocabulo compꝛehendūtur etiam minoꝛes oꝛdines.
2 Oꝛdinationes generales non debent fieri niſi in ciuitatibus ſi fieri poteſt.
3 Oꝛdinandi ad minoꝛes oꝛdines an debeant examinari.
4 Quis habeat poteſtātem inſtituēdi clericos in eccleſijs inferioꝛibus ab epiſcopali.
5 Epiſcopus poteſt puniri ſi electi per eum ad examinādum admittunt indignum.
6 Si examinatoꝛ admitti aliquem ad oꝛdinem ſine titulo quis debeat pꝛouidere.
7 Clericum recipiens ſimoniace an ſit deponendus.
8 Clerici quando oꝛdinantur ad quem pertineat pꝛeſentatio.
9 Oꝛdinatoꝛ an debeat pꝛouidere de beneficio.
10 Locus originis in pꝛomouendis ad beneficia non attēditur quādo quis eſt idoneus ⁊ in caſu dubio potius pꝛeſumit̄ pꝛo nato in loco optimo ꝙ̄ pꝛo nato alibi.
11 Simoniaci ſunt ipſo iure ſuſpenſi.

Quando. Ponit qualr̄ quarta feria pꝛeceden te debēt ad examinationem venire.⁊ ſuꝑ quibus debeant examinari. Scdo inſtruit qualit̄ ſe debeant habere illi qui eos examinant.Tertio punit tranſgreſſoꝛes.Quarto per quot viros debeat fieri examiatio.ſe
1 cūda ibi.ipſi aūt.tertia ibi.ꝙ ſi aliter.q̄rta ibi legit̄.¶†No. ar.ꝙ appellatione ſacroꝝ oꝛdinū cōpꝛehendunt̄ in lata ſignificatione vocabuli oēs oꝛdines etiam minoꝛes.vide gl.in.c.j. de temp.oꝛ.li.vj.gl.xxxij.di.in ſumma.Nā hic tex.intendit ad hoc examen artare etiam eos qui ꝓmouent̄ ad oꝛdines minoꝛes.Sed maioꝛ diſcuſſio examinis fiet ſm ꝙ ad maioꝛes oꝛdi
2 nes ꝓmouent̄.¶†No.ar.ꝙ oꝛdinationes generales non debent fieri niſi in ciuitatibus.hoc eſt veꝝ ſi fieri pōt.aľs ꝓpter īpedimentum poſſet fieri alibi.vt.xxiiij.q.ij.c.ſine.No.ar.ꝙ clerici in eccleſijs inferioꝛibus debent inſtitui per eṗm ad pꝛeſentationem pꝛelatoꝝ ecclīarum de quo aliquid infra no.quales debent eſſe illi qui examināt clericos oꝛdinādos:qꝛ ipſi debēt eſſe p̄ſbyteri ⁊ inſtructi in iure diuino ⁊ canonico.No.ſuper q̄bus ⁊ de quibus debeant examinari oꝛdinādi.No.h duo que hñt ꝑuertere iudicium.ſ.fauoꝛ amicitie ⁊ muneris coꝛruptio. ad hoc.xj.q.iiij.c.quattuoꝛ.No.penam clerici per ſimoniā vel minus idonei permittētis ſe oꝛdinari.qꝛ dʒ ſibi īterdici executio oꝛdinis.No.ꝙ admittētes clericos vitio ſimonie ad oꝛdi
3 nes debēt deponi a bñficio.†No.ꝙ oꝛdinādi ad minoꝛes oꝛdines debēt examinari.quidā dicūt ꝙ nō.ar.huius tex.in p̄n. ibi dū dicit.ad ſacrum miniſteriū.ergo videtur ꝙ ad minoꝛes non ſit neceſſaria examinatio a contrario tex.In contrariū facit tex.j.e.di.c.fi.⁊.ſ̄.e.c.j.Et idem not.in.c.cum in cunctis.de
4 elec.vbi ponit ſuper quibꝰ debeat examinari.¶†Querit archi.quis hʒ ptātem inſtituendi clericos bñficiatos in eccleſijs inferioꝛibus ab eṗali.So.dic ꝙ rectoꝛ pꝛincipalis hʒ pñtare vt hic vult tex.⁊ eṗs inſtituere ad hoc.l.di.c.in capite.Nam in eccleſia in alterius limitibus poſita nō dʒ eṗs ponere miniſtꝝ ſed rectoꝛ matricis eccleſie hʒ eū pñtare ⁊ eṗs inſtituere.⁊ ſi negligens fuerit.⁊ tunc eṗs ponet.⁊ no.Inno.in.c.cum venerabilis.de excep.in fi.De hac materia dixi.ſ̄.xxj.di.c.cleros.ſuper glo.Quid ſi rectoꝛ parochialis eccleſie pñtet clericuʒ vt oꝛdinetur ad titulum ſue eccleſie an per hoc pꝛeſentatꝰ habeat ius in illa eccleſia.So.dic ꝙ non hʒ niſi ſuſtentationem ſimpliceʒ. Archi.hic allegantem glo.de iure pa.c.poſtulaſti.⁊ qd no.hoſtiē.in.c.per tuas.iij.de ſimo.Conclude veritatem iungēdo dicta doc.in.d.c.poſtulaſti.Aut iſta eccleſia inferioꝛ hʒ aliam eccleſiam ſuperioꝛem pꝛo patrona.⁊ ad illam pertinent tp̄alia illius eccleſie.⁊ tunc rectoꝛ non poteſt clericum pñtare ſine illiꝰ conſenſu:qꝛ cū habeat tp̄alia illud eēt etiam illius pꝛeiudiciū ar.c.ex literis.de iure patro.Aut nō hʒ ſuperioꝛem ꝓ patrona ſed laicus eſt patronus.ſi conſuetudo aliquid diſponit illa eſt ſeruanda.ſi cōſuetudo nihil diſponait.aut rectoꝛ vult recipere clericum ſuſtentandum tp̄aliter de fructibus pertinētibus ad ſe ⁊ pōt ſine conſenſu patroni cū ꝓpter hoc ſibi pꝛeiudicetur.⁊ ita dʒ intelligi gloſ.lxiij.di.c.pꝛincipali.aut vult pñtare vt habeat perpetuum titulū in ecclīa.⁊ tunc nō pōt ſine cōſenſu pꝛoni.ad hoc de offi.Archi.c.ad hec.de tempo.oꝛ.c.ſi archieṗs.⁊ idem no.in cle.ij.de iure pa.vbi pꝛemiſſa vera qñ ad laicum ſpectat pñtatio alterius.ar.de deci.c.cum contingat.⁊ de pꝛeſcri.
5 c.auditis.ſm Panoꝛ.ibi.†An aūt eṗs poſſit puniri ſi electi per eum ad examinandum admittunt indignuʒ.So.dic ꝙ ſic qꝛ eṗus tenetur de ipſoꝝ negligentia ⁊ delicto.ff.de nau.cau. ſtab.l.j.§.qui ſunt.de offi.Arch.c.ea que.§.j.doc.in.c.cū ſit de eta.⁊ quali.tenent̄ etiā eṗi qui male admittūt.vt hic pʒ.⁊.liiij.
6 di.c.ſi ſeruus abſente.†Quis debeat ꝓuidere ſi examinatoꝛ admittit ad oꝛdinē aliquem ſine titulo.Archi.hic recitat opi. Inno.De quo hodie ſumus expediti per tex.in.c.ſi eṗs.de ꝑben.li.vj.Dicit tñ Archi.hic ꝙ diſpoſitio illius capľi ꝓcedit qñ oꝛdinat̄ dignus ſine titulo.aľs nō ꝓcederet iſte tex.qꝛ indigno nō cōpelleret̄ ꝓuidere.de p̄ſumptio.c.fi.qñ ipſe non oꝛdinauit neq̄ȝ oꝛdinari mādauit.Sed ſi ipſemet oꝛdinaſſet talem indignuʒ.tunc ſm.d.Ant.in.d.c.veniens.in.v.col.de fil.p̄ſby. dicite ꝙ talis oꝛdinans indignū dʒ illi ꝓuidere de neceſſaria ſuſtētatione.⁊ in hoc bene puniet̄ ipſe oꝛdinans vel examinās
7 admittendo indignum.¶†Oppo.cōtra tertiā ꝑtem huius tex.vbi dicitur ꝙ recipiens clericum ſimoniace eſt deponēdus Sed videtur ꝙ non debeat deponi.vt eſt tex.in.c.dilectus filius.A.de ſimo.Abbas recipiens monachū ſimoniace punit̄ ⁊ imponitur ei pnīa.⁊ nō deponit̄.So.dic ꝙ aut de crimine ſimoniace conſtat per viam inquiſitionis.⁊ tunc non deponit̄: qꝛ pena alleuiat̄.Et ita ꝓcedit ibi.Aut conſtat per viam ac

Universidad del Rosario Archivo Histórico

cuſationis.⁊ tunc deponit.⁊ ita ꝓcedit iſte text.ſm Arch.Nec
ſolutio non videtur bona qꝛ lʒ de crimine ſimonie conſtet ꝑ viā
inq̄ſitionis.pena tñ nō mitigat͛ vt eſt caſus de accu.c.inq̄ſitio-
nis.Soluat Panor.iſtum intellectum in.d.c.dilectus.qñ agi
tur de imponenda pena illi qui dedit aliquid ſpirituale ꝑ tē-
porali vt quantum ad dantem diſtinguatur in pena imponen
da.an conuictus fuerit per viam accuſationis.⁊ punitur pena
ordinaria.ſi per viam imquiſitionis pena mitigatur. ſi autem
agatur de pena imponēda recipienti ſpūalia vitio ſimonie.tūc
non alterat͛ pena quacunq̄ʒ via conſtat.⁊ ita ꝓcedit tex.in.d.c.
8 inquiſitionis.¶†Glo.j.opponit ꝙ preſentatio nō ꝑtinet ad
preſbyteꝝ qñ clerici ordinant͛.ſed ad Arch.Lege glo.vſq̄ʒ ad
ver.ſm hoc videtur gl.nō ſoluit ibi Oſtiarius.Tu dic ꝙ que-
dā eſt preſentatio que fit de ordinandis tanq̄ dignis ⁊ exami
natis.⁊ iſta de iure cōi ſpectat ad Arch.qñ dicit ep̄s ſcis iſtos
dignos ⁊c.de ſcru.c.vnico.⁊ ita intelligantur iura hic pro con
trarijs allegata.Hoc eſt verū niſi conſuetudo ſibi plus vel mi
nus cōcedat.de offi.Archi.c.eſt in eccleſia:qꝛ multe ſunt eccle
ſie que archidiaconum non habent.⁊ ita pōt intelligi tex.hic.
Aut agit͛ de p̄ntatione clerici quo ad titulum ad quē ordina-
ri dʒ.⁊ tunc illud etiā pōt ſpectare ad alios qꝛ ille qui pōt da-
re beneficium vel titulum pōt ad illud preſentare.de illa p̄ſen
tatione loquitur iſte tex.ſm Lau.⁊ Archi.In.e.gl.ibi ſm hoc
videt͛.Recita glo.per qōnem in fi.glo.Archi.ſuper iſto remit
9 tit ad no.de offi.Archi.c.ad hec.¶†Conclude glo. ſi querit͛
an ordinator debeat ꝓuidere de bñficio. aut ep̄s ordinauit ꝑ
ſe ⁊ non per Archidiaconum.⁊ tunc planum ꝙ ep̄s ⁊ nō archi
diaconus debeat ꝓuidere de beneficio ordinato.⁊ ita procedit
ſm vnum intellectum.c.epiſcopus.qꝛ fuit in culpa non exami-
nando eū.de eta.⁊ quali.c.accepimus.aut examinauit per Ar
10 chi.⁊ ꝓcedit p̄ma pars glo.hic.¶†Glo.ſuꝑ v͛bo patriā. Re
cita querēdo qualiter inquiratur de patria.⁊ ſolue vt in glo.in
fi.glo.Contra glo.arguit archi.de.c.cum deputati.de iudi. de
inſti.c.ad decorē.vbi dicitur ꝙ non curamus de loco originis.
Ipſe non ſoluit.dic ſi queritur an in ꝓmouendis ad beneficia
ſit attendendus locus originis qñ quis eſt idoneus.⁊ dicendū
eſt ꝙ non qꝛ vndecūq̄ʒ ſint dum ſint idonei admittēdi ſunt.Et
loquuntur contraria allegata per Archi.Aut querimus nun-
quid in caſu dubio potius preſumat͛ pro nato in loco optimo
q̄ pro nato alibi.Et tunc planum ꝙ potius preſumimus ꝓ na
to in loco optimo q̄ in alio.⁊ ita ꝓcedit glo.hic.Glo.in verbo
intelligent.Recita per qōnem ⁊ ſol.vt in ea.In fi.gl.No. iſtā
glo.ſuper quibus principaliter debeant examinari ordinandi
qꝛ ſuper etate ſcīa ⁊ moribus.In eo ꝙ glo.dicit ſciam tēperat
veram glo.Archi.in clericis ſecularibus ſed in regularibꝰ de
ſcientia non examinent͛ regulares.vt no.glo.xvj.q.j.c.legi. ſm
11 Archi.hic.Peroptime cle.ne in agro.§.ſane.de ſta.reg.glo.†
fi.colligit arg.ex tex.ꝙ ſimoniaci ſunt ipſo iure ſuſpenſi.In fi.
glo.de hoc habet͛.xxxij.di.c.ad hec.⁊ de preſcrip.c.cum non li-
ceat.de ſimo.c.accuſatis.ſm Archi.

1 ☞ Dictio alias qualiter intelligi debeat.

Alias autem. Dictum eſt.ſ.ꝙ epiſcopi debēt ex
aminare ordinādos vl̓ epiſcopi or
dinandi debent eſſe cōprobati teſtimonio ppl̓i. Nunc dicit ſi
neutrum iſtorum interueniat epiſcopus non debet preſumere
1 ordinationem facere ſm Hug.†Glo. ſuper verbo al̓s.querit
qualiter debeat intelligi illud verbuʒ al̓s. ⁊ exponit ꝙ debeat
intelligi dupliciter.Primam expoſitioneʒ ꝓbat tex.ſ.c.j. Se
cundam tex.ſ.e.di.c.nullus.

1 ☞ Epiſcopus ī ordinatione an debeat requirere conſenſuʒ
capituli ⁊ an etiā requiratur conſenſus populi.
Verbum ordinare qualiter ſumatur.
2 Solus quis dicatur ⁊ de hac dictione ſolus vide infra.

Epiſcopus. In ordinatione epiſcopus req̄
rere dʒ concilium clericorum. ⁊
1 populi teſtimonium.h.d.¶†No. ꝙ ſuper fama cleri
ci ordinādi dʒ epiſcopus examinare ppl̓m.an ſufficiat ſolum
conſilum capituli.An vero requiratur cōſenſus capl̓i.tex. hic
loquitur de conſilio capl̓i.ſed ꝙ req̄rat͛ conſenſus tex.xij.q.ij.
c.alienationes.vnde dicit hic Archi.ꝙ aliqui tenent ꝙ nō ſuf
ficiat conſiliuʒ canonicoꝝ ſed conſenſus requirat͛.Ego crede
rem diſtinguendū.Aut ep̄s vult ordinare clericos quantū ad
ordines eccleſiaſticos.⁊ ſufficit capituli conſiliū.Et ita ꝓprie
intelligitur iſte tex.Aut ep̄s vult ordinare clericos non ad or
dines in eccleſiaſticos.ſed in eccl̓ijs ad aliquē titulum inſtituē
dū.⁊ tunc de iure in particularibus bñficijs eccleſie cathedra-
lis dʒ requirere cōſenſum capl̓i.vt ibi de elec.c.cū eccleſia. Et
ita debēt ītelligi tex.ſ. allegati.Et iſtud ē de mēte Hug. ⁊ ar-
chi.in.d.c.alienationes.Et ſi quis bene iſtos tex.cōſiderat.ita
loquuntur ⁊ non loquuntur de ordinatiōe clericoꝝ quo ad or-
dines ſed quo ad bñficia.quod autē verbū ordinare ſumat͛ ꝓ
collatione vl̓ aſſignatione bñficij eſt tex.⁊ glo.de offi.dele.c.ſu
per eo.An requiratur conſenſus ppl̓i dicit Arch.ꝙ ſufficit ta
citus.qꝛ eo ipſo ꝙ nō contradicit v͛ conſentire. ſicut in ſil̓i d͛
de filiofami.qꝛ eo ipſo v͛ conſentire p̄re pro dote agēte ꝙ non
diſſentit.ff.ſo.ma.l.ij.§.volūtatem.ſm Lau.⁊ Arch.Neq̄ʒ ille
conſenſus eſt approbationis ſignificatiuus. ſed potius non
aduerſantium vocū.⁊ admiſſionē ſignificat.⁊ ita intelliguntur
que habent͛ in.c.quanto.⁊ in.c.plebs.per totū.lxiij.di. ¶Gl.
j.in p̄n.Recita per ꝯtrarium ⁊ ſolue vt in ea vſq̄ʒ ad ver.adhuc
2 ſignatur.In ea.glo.ibi ep̄os.¶†No.ꝙ ille d͛ ſolus qui ē aſ
ſociatus cū multis qñ illa ſocietas ex iuris diſpoſitiōe ⁊ fictio
ne iudicantur ꝓ vno corpore.Et materia in qua tale verbū ꝓ-
fertur eſt talis que congruit ex iuris diſpoſitione pluribꝰ.Ad
hoc glo.ſ.xxj.di.c.ſubmittit͛.⁊ glo.xv.q.vij.c.ep̄s.ij. qō no.naʒ
facit ad dubium ſi ſtatuta eccleſie dicerent.ep̄s ſolus facit con
firmationem electionis.nihilominus requireret͛ conſiliuʒ ſui
capl̓i cum de iure etiam ad capitulum pertineat.de his que fi.
a prela.c.nouit.⁊.c.quāto.⁊ cōſtitutiones debeant interpreta-
ri ſm ius cōe.de conſti.c.ex literis.Sed dubiū eſt ſi iſtud v͛buʒ
exprimeret͛ a teſte qui diceret ſolus ep̄s cōferebat eccl̓ias. an
ille teſtis ꝓbaret ꝙ ſolum ad ep̄m ſpectat collatio.⁊ dubiū fa
cit qꝛ v͛bū ėquocuʒ qō hʒ a iure plura ſignificata.qꝛ ſignificat
actum factum ab vno ſociū nō habēte.vt eſt tex.de ver.ſi.c.que
ſiuit.⁊ de teſta.c.in oī.Itē ſignificat actum factum a pluribus.
vt hic in glo.Cum ergo ſit equiuocū nō infert neceſſario deter
minatam diſpoſitionē.Item tex.iſte in ſuo dicto negatiuaʒ in
cludit.dicēdo ad ſolū ep̄m.ergo nō ad aliū. Sʒ teſtis aſtruēs
negatiuam nō ꝓbat.de cā poſ.⁊ ꝓprie.c.cū eccleſia ſutrina.In
contrarium v͛ qꝛ teſtis in depoſitione nō dʒ deponere ſm ſen-
ſum iuris.ſed ſm ꝙ v͛ba ſonāt in ſenſu facti.vt Inn. de teſti.c.
cum cām.⁊ glo.in.c.pe.de elec.li.vj.ſed iſtud verbuʒ ſolus ꝓut
ſonat in ſenſu facti denotat illū qui ſocium nō hʒ. vt in.d.c.ſ.
allegatis.Ergo de iſto intellectu dʒ intelligi teſtem depoſuiſ
ſe.c.in p̄ntia.etiam loquitur de conſenſu dato de facto:qꝛ mi-
nor de facto d͛ qui eſt minor.xxv.ſicut ille qui eſt minor. xxiiij.
licet in iure habeat diuerſos effectus iſta minoritas.c.cū eccle
ſia.etiam non v͛ obſtare:qꝛ illud ꝓcedit quando ex dicto affir
matiuo nō ꝓbatur ſenſus negatiuus dato ꝙ teſtis etiam ſuꝑ
negatiuo deponat.vnde dicendo electio ſpectat ad canonicos
tm̄.non ſequitur ꝙ ad alios nō ſpectet niſi de illa negatiua de
ponat.Sed non ſic in caſu noſtro:qꝛ dicendo ep̄s ſolus cōfere
bat hic ponitur de actu affirmatiuo qui concludit ab eo quod
dicat ⁊ canonici non interueniebant.Ita Gemi. In ea.glo.in
fi.glo.Addit archi.caſus in quibus conſenſus requiritur. nō
tantum conſilium.Unus eſt in diſpenſatione rerum eccleſie.x.
q.ij.c.hoc ius.Item in oībus cōibus negocijs vt qō oēs tāgit
ab oībus approbetur.de reſcrip.c.accedens. ſed in concedēdo
requiritur ꝯſenſus oīm ad quos res ꝑtinet.vt.ff.de aqua plu.
ar.l.in concedendo.Itē in ſuſpēſione ⁊ interdicto.vt no.Ber.
⁊ Inno.de exceſ.prela.c.j.No.tñ poſt Hoſt.in.c.iij.de his q̄ fi.
a prela.ꝙ iura in his nō dicūt de cōſenſu ſʒ de cōſilio. ⁊ ſic loq̄
tur.c.nouit.⁊.c.quāto.Sed ꝓ alia opi.eſt optimum arg.xij.q.
ij.c.alienationes.ſm Archidi.ſed poſſet rñderi ꝙ illud capl̓m
intelligat͛ qñ vult alienare bona eccleſie cathedralis:qꝛ tūc nō
ſufficit conſilium ſed conſenſus.cum ibi agatur de preiudicio
canonicoꝝ.Nam in poſſeſſionibus eccleſie datur cōitas inter
ep̄m ⁊ capitulum.de teſta.c.requiſiſti.ergo ipſoꝝ cōſenſus exi
gitur.de ma.⁊ obe.c.inter quattuor.Et fuit ratio Inno.de his
que fi.a prela.c.nouit.

Queritur. Hic incipit tertia ⁊ vltima ꝑs diſtinctio
nis.in qua dicitur ꝙ ſi aliqui ſine exami-
natione ordinentur ſi criminoſi ſunt deponentur ſm Joan. de
fan.⁊ Archi.

1 ☞ Confeſſio ⁊ probatio eandem vim habēt quātum ad fi-
nem proferende ſententie.
2 Dictio poſt:pōt denotare actum mediatum ⁊ immediatum.
3 Papa in dubio non preſumitur approbare vel defendere in-
iuſtum.
Reſcriptum impetratū ſuꝑ ꝓuiſione bñficij nō valet ſi nō fiat
mentio de poſſeſſione facti quā ipſe impetrās obtinebat.
4 Crimen ſuum confiteri quis non cogitur ſponte tamen confi-
tenti preiudicat.
5 Verbum ſemel ſumptum pōt ſtare proprie ⁊ improprie ſcd̄m
ꝙ ad diuerſa refertur.
6 Ordinatus ſine examinatione ſi eſt notus talis non debet de
poni.
7 Pena an mitigari debeat ex confeſſione partis.
8 Examinatio requiritur in minoribus ordinibus.

Si quis

Si quis. Ordinatus in clericum ſine examina-
tione qui confeſſus eſt de crimine.⁊ fa
cit ſe ordinari.vel poſt ordinationem contra ipſum cri
men probatur.deponatur.hoc dicit.¶No.penam clerici per-
mittentis ſe ordinari ſine examinatione.Not.argu.quod licet
crimioſus confiteatur delictum.non tamen contra eum alle-
1 uiatur pena quod examinabitur infra.¶†Not. quantum ad
finem ſententie proferende confeſſio ⁊ probatio eandem vim
2 habent.ad hoc.ij.q.j.c.nos quēq̄.¶†No.qō dictio poſt. po-
teſt denotare actum mediatum ⁊ immediatum quod no.pro te-
ſte qui diceret Titius poſt Sempronium poſſedit quod non
includeret neceſſario immediatam poſſeſſionem.niſi aliud ad-
deret.No.tex.expreſſum ꝙ in ordinatione quorundaʒ ordinū
etiam minorum requiritur examinatio: de quo hic in gloſſa.
3 ¶†No.ꝙ in dubio nunq̄ preſumit͛ ꝙ papa approbet vel de-
fendat iniuſtum.Et ſic facit in arg.ꝙ nō valet reſcriptum im-
petratum ſuper prouiſione beneficij nō facta mentione de poſ-
ſeſſione facti quā ipſe impetrans obtinebat:qꝛ in dubio nō eſt
veriſimile ꝙ papa ſic de facili cōceſſiſſet ſi expreſſiſſet iſtam poſ
ſeſſionem:qꝛ vt dicit iſte tex.eccleſia nō vult defendere factū re-
prehenſibile.faciunt que habentur in.c.dudum.el.ij. de elec. in
l.autoritate.C.vnde vi.Oppo.cōtra tex.qui preſupponere vi
4 detur ꝙ q̇s crimē ſuum debeat cōfiteri.Sol.dic.¶†Si que-
ritur an cōpellat͛ q̇s cōfiteri crimē ſuuʒ.Dicendū eſt ꝙ nō. Et
ita procedit contrariū. Sed ſi querit͛ an ſponte cōfitenti pre-
iudicet.Dicendū eſt ꝙ ſic et ita loquitur iſte tex.de hoc per gl.
de teſtibus.c.cū cāʒ.⁊ de hoc per Archi.l.diſt.c.ex penitētibus.
Panor.poſt Inno.in.c.ſciſcitatus.de reſcrip.Bar.in.l.j.et.ij.
5 C.ſi ſer.vel liber.ad decu.aſpira.¶†Glo.j.no.ꝙ verbū ſemel
ſumptum pōt ſtare ꝓprie ⁊ improprie ſm ꝙ ad diuerſa refert͛:
qꝛ ſi alteri cōgruit ꝓprie ⁊ alteri improprie debet intelligi pro
prie ⁊ improprie.ſimile.xxviij.diſtin.c. preſbyterum. ſm Hug.
Lau.⁊ Archi.vel poteſt dari ſecūda lectura qꝛ aliqualiter vio
lat tex.Et ita intelligebat͛ ꝙ clericus confitebat͛ delictū.⁊ hoc
non obſtante.vel per impreſſionem vel aliter ingeſſit ſe ordina
tioni.Unde vult tex.ſm iſtum intellectum qō poſtea deponat͛.
Et ſic intelligendo verbū abijciant͛ ſtabit proprie nec violabi
6 tur.Et ſm hunc intellectū ſummari pōt capitulum.† Quid ſi
ordinātur noti ſine examinatiōe an debeāt tales deponi. Sol.
dic ꝙ nō:qꝛ tales poſſunt ordinari ſine examinatione vt patet
ex no.ſ.e.diſt.c.nullus.xxiij.diſt.c.qui epiſcopus.in principio.
Et hoc optime ꝓbat iſte tex.ſine examinatiōe aliqua.ergo pre
ſupponit ꝙ ſi aliqua īteruenit examinatio nō habeat locū hec
pena. Sed ille qui eſt notus dicit͛ examinatus ⁊ ꝓbatus ſine
aliqua examinatione ⁊ ꝓbatione.vt patet ex not.xlvij.diſtin.c.
de petro.⁊ de appella.c.conſtitutis.ij.Ergo non debet deponi
7 ſm Hug.⁊ Archi.¶†Glo.ſuper verbo cōfeſſi.in princi. quā
recita per contrariū.ꝙ ſi conſtat de delicto confeſſione partis
deberet pena mitigari.xv.q.viij.c.qui admiſerit.Sol. gl. in fi.
glo.no.limitationeʒ ad id qō dicit ꝙ ex cōfeſſione mitigat͛ pe-
na.qꝛ illud verum quando mitigatur ſine metus probatione.
Similis glo.habet͛.l.diſt.c.preſbyterum.xv.q.viij.c.qui admi-
ſerit.glo.ij.q.j.c.in primis.in verbo ſpōnte.optima glo.in.c. de
hoc.⁊ in.c.inſinuatū.de ſymo.Tamen contra premiſſa videtur
tex.de re.permu.c.cum olim.vbi qualiter punitur ſponte con-
feſſus ⁊ ſine metu probationum.dic qō nō ob.immo concordat
qꝛ ibi ſpōte confeſſus ſymoniam priuatur tantū beneficio. al̓s
fuiſſet potius deponendus.de confeſ.c.ij.Unde etiaʒ in. d.c.ij.
cū olim.mitigat͛ pena cum ſit ſponte confeſſus.Vide aliam ſo-
lutionem Joan.de fan.ij.q.j.c.in primis.ſuper gloſ. ver. hodie
vero:qꝛ ſi quis confitetur per tormenta ⁊ poſtea in tali confeſ-
a ſione perſeueret[a]:qꝛ al̓s non poſſet damnari ex confeſſione ex-
torta.vt no.glo.ij.q.j.c.nos in quēq̄.talis perſeuerās nō videt͛
ꝙ debeat alleuiari virtute ſue cōfeſſionis in pena imponēda:
qꝛ iſte non ſpontanea voluntate ſed propter tormenta: ⁊ ipſoꝝ
metu confitetur.Et qñ quis metu inducit͛ ad confitendū ⁊ non
ſpontanea voluntate pena non alleuiat͛.Dicit hic glo. in ea ibi
deijciendus.Et dicit Archi.ꝙ depoſitio nō fiet per ep̄um qui
eum ordinauit cuʒ deponi debeat:ſed debet fieri per eius ſupe
riorem.ſm Hug.Et ponit etiam Archi.in.c.que ſine.in glo.al
legatis.in ea.glo.in fine.Primam opinionem tenet Hug. vbi
fuit tactum ſuper tex.Idem videtur tenere Archi.hic.Et hanc
opinionē credo eſſe veram per tex.qui ponit tres caſus ſub di-
ſtinctione.⁊ illis apponit penam.Et ſic pena videtur appoſita
cuilibet caſui ſingulariter.dicit tamē hic Bella.ꝙ ſi inhabilis
ſcienter ꝓcurauit non obſtante inſufficientia ſua ſe promoue-
ri ſine examinatione quod tunc ſine dubio eſſet deponendus ⁊
8 ita iura contraria ſaluantur.¶†Gloſ.fi.colligit ex tex. qō in
minoribus ordinibus requiritur examinatio.In ea.glo. in fi.
contra glo.facit.ſ.ea.diſtin.c.quando.Sumpto autem a con-
trario tex.in princip.ſed ibi debet ſubaudiri maxime per illud
c.quod probat idem eſſe in minoribus ſm Archidyaconuʒ.Et
de hoc etiam dixi in dicto.c.quando.dic vt ibi dixi.

¶Diſtinctio.xxv.

Quod nullus. Hec diſtinctio continuatur
ad precedentem hac forma.
Dictum eſt ſupra de examinatione clericorum. Hic au
tem ſubijcit quid competat ad vnumquodq̄ʒ officium eccleſia-
ſticum. Gloſ. ſumme dicit quid tractetur in hac diſtinctione
tranſeo cum ea.

1 ☞ Litteris priuatis quando credatur.
2 Scribens dicitur loqui: et ideo prohibitus a ſtatuto vel ſu-
periore loqui cuʒ aliquo videtur prohibitus illi litteras ſcri-
bere et etiam nuncium mittere.
3 Clauium traditione datur poſſeſſio rei que clauibus diſtrin-
gitur.
4 Excommunicatus an poſſit de iure intrare eccleſiam.
5 Judei ⁊ ſarraceni an poſſint intrare eccleſias chriſtianorum.
6 Pſalmiſte officium circa quod verſetur.
Interdictus vel excommunicatus non poteſt cauere reſponſo
ria in choro nec layci niſi inuitati a clericis.
7 Lectoris officium.
8 Dyaconi officium et an ſpectet ad dyaconū legere epiſtolā.28.
9 Benedicere virgines non pertinet ad inferiores epiſcopo.
10 Modus qui ſeruari debet in proceſſionibus.
11 Oſtiariorum actus.
12 De ordine exorciſtarum.
13 Acholytorum actus.
14 Pſalmiſtatus an ſit ordo ⁊ de miniſterio pſalmiſte.
15 Lectorum actus.
16 Subdyaconi actus.
17 Dyaconi actus.
18 Sacerdotis actus.
19 Epiſcopatus an ſit ordo.
20 Eccleſia cathedralis que officia principaliter habere debeat.
21 Symonia non eſt licet pecunia offeratur quādo populus ſuſci
pit communionem corporis chriſti.38.
22 Prelati inferiores epiſcopis habentes ordinariam iuriſdi-
tionem poſſunt ſibi creare vicarios qui gerant vices ſuas.
23 Archipreſbyter an ſit maior archidyacono.
24 Chriſtus habuit ordines eccleſiaſticos in ꝑſona ſua ⁊ in eis
adminiſtrauit.
25 Dyaconus quare poſtulat benedictionem ab epiſcopo cum li
bro euangelij anteq̄ vadat ad euangelium pronunciandum.
26 Epiſtola quare legitur ante euangelium.
27 Epiſcopus quare appelletur preordinator in cunctis.
29 Vicarius epiſcopi habet iuriſditionem ordinariam et quan-
do dicatur habere delegatam et quo caſu poterit appellari a
vicario epiſcopi ad epiſcopum.
30 Juriſditionem ordinariā habere quando quis dicatur ⁊ quo-
modo cognoſcatur habere.39.
31 Archidyaconus habet iuriſditionem ordinariam.38.
32 Archidyaconus an ſit vicariꝰ epiſcopi ⁊ an poterit epiſcopus
quandocunq̄ʒ reuocare vel prohibere ne de cauſa cognoſcat.
33 Archidyaconus ſuper quibus cauſis et qualiter poſſit cogno-
ſcere.
34 Archidyaconus an poſſit excommunicare.
35 Archidyaconus an poſſit ſententiare in cauſis ſuper quibus
habet cognitionem.Et an ſpectet ad archidyaconuʒ poteſtas
recuperandarum eccleſiarum.
36 Nomine prepoſiti lato ſumpto vocabulo comprehenduntur
etiam archidyaconi alias ſecus.
37 Archidyaconus an habeat curam ornamentorum baſylica-
rum.
Juriſditio principalis ordinarij non ceſſat per dationem noui
officialis.
40 Vicarius epiſcopi an det vicarium.
41 Sacerdos parochianus an poſſit alteri preſbytero com-
mittere vt audiat confeſſiones ſuorum parochianorum.
42 Archipreſbyter et decanus quandoq̄ʒ idem ſunt et in dubio
tales archipreſbyteri etiam rurales dicuntur dignitatem ha-
bere.

Perlectis. Primo oſtendit que officia ſin-
gulis eccl̓iaſticis ordinibus per
tineant. Secundo oſtēdit que dignitates ſub epiſco-
po habeantur in eccleſia maiori:⁊ que ad ipſas pertineant. et
quibus preponātur.hoc ſit loco ſummarij.¶†No.ꝙ litteris
1 priuatis alicuiꝰ creditur in q̇bus aliquid atteſtat͛ de ſtatu ſue

ADDItio
a ¶Cōfeſſione
perſeueret.Et
an cōfeſſio fa-
cta in tortura:
⁊ extra torturā
perſeuerata et
cōprobata nul
lis p̄cedentibꝰ
legitimis indi
cijs valeat ad
hoc vt quis ob
talē cōfeſſionē
puniat͛ late tra
dit Alex.in cō
ſil.j.incip.viſo
proceſſu in.iij.
volu. H.F.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ADDitio.

a ¶ De ſtatu ſue perſone vide pau. de caſ. in.l. pacta nouiſſima. in fine C. de pact. vbi ꝙ ſi aliqs vltramontanus portans litteras ſui epiſcopi que notificēt qualiter ſit clericus vel in tali dignitate ꝙ credēduꝫ ſit illis litteris ꝓpter ſigillū autēticū licet nō ſint in publica ſcriptura quia ibi non ſint teſtes vel ſignuꝫ notarij et alia eſſentialia inſtrumēti ꝛ hoc ꝓpter ſigillū.
P. F.

perſone[a] qꝺ eſt verū qñ nō agereꝛ de ꝑiudicio alteriꝰ ſed ſui tā‑
tum: qꝛ ſi citatꝰ a iudice ꝑ lrās ſuas notificaret iudici ſe eſſe in‑
firmū nō crederet in preiudiciū alteriꝰ. ar. de dolo. c. cū dilecti.
2 No. † ꝙ ille q̄ ſcribit dr̄ loqui. facit glo. in. c. cōſtitutionē in ver
bo participatione. de ſen. excō. li. vj. Jō. ꝓhibitus a ſtatuto vl̄
ſupiore loqui cū aliquo vr̄ ꝓhibitus illi lrās ſcribere ꝛ etiā nū
ciū mittere. De quo Ludo. ꝛ Moderni poſt illum in. l. j. in ꝑn.
3 ff. de ver. obli. † No. officiū oſtiarij. ꝛ no. arg. ꝙ per traditionē
clauiū daꝛ poſſeſſio rei que clauibꝰ diſtringiꝛ de quo de cōſue.
4 c. ij. ¶ † No. qꝺ excōicatꝰ pōt de iure intrare eccleſiā. de quo ꝑ
Archi. xxiij. q. iiij. c. vir cū ꝓpria. ꝛ aliqd ꝑ doct. de ſen. excō. c.
5 nup. ꝛ eo. ti. c. is cui. li. vj. ꝑ Jo. an. ¶ † No. ꝙ iudei ꝛ ſaraceni
nō poſſunt eccleſias xp̄ianoꝝ intrare de quo h̄ gl. qñ cā ſubſan
nādi voluñt intrare. iuxta gl. i. c. ep̄s. de cōſe. diſt. j. Vel tp̄e ꝓhi‑
bito cathecuminis. d. c. ep̄s. Et ſic vſqꝫ ad miſſaꝫ cathecumino
rum. al's nō. glo. xxxv. q. iij. c. de inceſtis. No. officium exorciſte.
6 ¶ No. arg. ꝙ lumē conſumenduꝫ in miſſa debet eſſe de cera. †
No. officiū pſalmiſte circa qꝺ verſeꝛ. In hoc poſtergauit Iſi‑
dorus debitū ordinē ponēs poſt acholytū pſalmiſtā. Et no. ꝙ
canere reſpōſoria eſt deputatū ordini pſalmiſtatus. Et ſic vide
tur ꝙ interdictꝰ vel excōicatꝰ nō pōt canere reſpōſoria in cho‑
ro. vide tex. ꝛ doc. de homicidio. c. ſicut dignum. §. fi. Nec layci
7 c. j. ꝛ ibi habeꝛ de vi. ꝛ ho. cleri. niſi inuitati a clericis. ¶ † No.
officiū lectoris. ꝛ no. ꝙ ad lectorē ſpectat canere ꝓphetiaꝫ que
8 diciꝛ in miſſa. No. officiū ſubdyaconi. ¶ † No. officiū dyaco‑
ni eſſe nō ſolū miniſtrare in miſſa ſed etiā in collationibus alio
rum ſacroꝝ quas facit ſacerdos in miſſa. ¶ No. arg. ꝙ dyaco
nus hꝫ poteſtatē predicādi. de quo aliqd hic in gl. No. officiuꝫ
9 ep̄i. † Et no. arg. qꝺ bñdicere virgines nō ꝑtinet ad inferiores
ep̄o. Et ſic videꝛ ꝙ iſtud nō poſſet ꝑ abbates expediri. de quo
ꝑ Archi. xvj. q. vj. c. preſbyter. ꝑ Jo. an. in. c. vt aplīce. de ꝑuil.
lib. vj. No. ꝙ lꝫ inferiores ab ep̄o fuerint ordinati an ipꝫ. tamē
ep̄s dꝫ illis ꝑferri: qꝛ eſt maior ordine. ad h̄. xvj. diſti. c. placuit.
10 No. ex iſto tex. modū ſeruandū in ꝓceſſionibus vt minꝰ digni
premittanꝛ: ꝛ ſucceſſiue magis digni. per eoꝝ gradꝰ ꝓut dignꝰ
participāt cū ep̄o ſequanꝛ. faciūt ad ea q̄ poſui in. §. fi. xvij. diſ.
faciūt que habenꝛ i. c. fi. ꝑ Gemi. de offi. deleg. lib. vj. in. c. ꝗuis.
il. j. de prebē. eo. lib. nec moueaꝛ qſpiā ex eo ꝙ hic ꝑmittit oſtia‑
riū: exorciſtā: acholytū: pſalmiſte: ꝛ lectori. poſtea ponit ſubdya
conū. poſtea dyaconū: p̄ſbyterū. ꝛ demū ep̄ꝫ. Poſtea ponit offi
cia iuriſditionalia ꝛ demū ponit nuda officia. ꝛ ſic nō videꝛ ve‑
rum aſſumptū qꝺ per hūc tex. dixi ꝓbari ꝙ minꝰ digni ꝑcedūt.
deinde magis digni ſubſequunꝛ. ꝛ remanent ep̄o ꝓximiores.
nam rñdeꝛ qꝛ vt dictū eſt. xxj. diſt. in prin. ꝛ in. c. cleros. In ordi
nibus eccleſiaſticis cōſideranꝛ ſinguli ꝓut aliqd conferūt vel
preparādo vel cooperādo vel cōficiendo vel fideles ꝑparando
circa ſacramētū eucharistie qꝺ verū viaticū ad ſalutē eſt. Ideo
cū ſm. S. Tho. in. iiij. diſt. xxiiij. q. v. lꝫ oſtiarij exorciſte ꝛ acho‑
lyti ordines ſint pſalmiſtatu: ꝛ lectoratu maiores reſpectu ipſi
us ordinis: ꝛ ex eo qꝺ quātū ad ip̄m miniſteriū ipſoꝝ ordinū ꝛ
corpales actꝰ eoꝝ vel etiā figuratiue. Tñ quo ad ſpūales actꝰ
coopationeꝫ in bene ꝛ ſpūaliter ꝑparādo ꝛ ſacerdotē vt redda
tur magis idoneꝰ ꝑ grāꝫ dei ad cōfectionē ſacri eucharistie, ꝛ fi
deles ſuſcipere debentes. ex quo conformamur oēs ꝛ efficimur
vnum corpus in xp̄o ieſu dño nr̄o. magis cooperanꝛ pſalmiſta
ꝛ lector q̄ꝫ oſtiariꝰ exorciſta ꝛ acholytꝰ. Et ideo hic Iſido. q̄ vo
luit declarare q̄ ſint miſteria ordinū eccleſiaſticoꝝ in iſta eccle‑
ſia militāti ꝑmiſit oſtiarios: exorciſtas: acholytos. poſtea ſubij‑
cit pſalmiſtas lectores. ꝙ eoꝝ ꝑncipalia miſteria que attēdun‑
tur in ipſis ſpūalibꝰ actibus ſunt minus digna. Unde poſt. S.
Tho. loco ꝑallegato. d. Car. hic dicit particulariꝰ ꝓſequēdo ꝙ
cū cōſecratio que fit in ordinū ſacro ordineꝛ ad eucharistie ſa‑
cramentū vt ſepe dictū eſt. ille eſt ꝑncipalis actus vniuſcuiuſqꝫ
ordinis ſm quē magis ꝓxime ordinaꝛ ad eucharistie ſacramen
tum. Et ſm hoc etiā vnus ordo eſt alio eminentior ſm ꝙ vnus
actus magis de proximo ad predictū ſacrm̄ ordinaꝛ. ſed qꝛ ad
ſacramētuꝫ eucharistie quaſi digniſſimū multa ordinanꝛ. ideo
nō eſt incōueniēs vt preter ꝑncipalē actū cuiuſlibet ordinis ſa
cramēto eucharistie ſubordinatū etiā ſi multos vnus ꝛ idē or‑
do habeat actꝰ: ꝛ tāto plures quāto eſt eminētior: qꝛ virtꝰ quā‑
to eſt ſuperior tāto ad plura ſe extēdit ꝛ magis cōferat ad ip‑
11 ſam eucharistiā q̄ eſt ſacrm̄ vl'is eccl'ie magis coopeꝛ. † Circa
oſtiarios dicit allegādo ēt Albertū in. iiij. ꝙ actꝰ oſtiarioꝝ qui
eſt cuſtodire loca ſacra. i qbꝰ ſacra ꝯſecrāꝛ. ꝛ ꝑpl's cōicat ſacris
ab immūdis rebꝰ ꝛ hoibꝰ. nō eſt pure qd ſpūale ſed eſt ad ſpūa
le ordinatū. Et iō exigiꝛ ad hūc actū ꝑtās ſpūalis. Nā ꝛ ſpūa
lia etiā ſunt circa corpalia ad ſpūalia ordinata. Et iō tenēdum
eſt ꝙ oſtiario deꝛ quedā vis diuina vt arcere poſſit alios ab in‑
troitu tēpli. ſicut in ipſo fuit qñ eiecit de tēplo emētes ꝛ vēden‑
tes. Et licet vt dicit. S. Tho. in. iiij. hoc magis videaꝛ pertine‑
re ad gratiam gratis datā q̄ꝫ ad grām ſacri. Tñ oſtiariꝰ ipſe ſu‑
ſcepit ꝑtāteꝫ vt ex officio h̄ agere poſſit. Et ſi hoc etiā ab alijs
fieri poſſit nō tñ ex officio. ꝛ idē in oibus actibꝰ minoꝝ ordinū.
vcꝫ ꝙ poſſint etiā ꝑ alios q̄ nō habeāt ad hoc officiū licite fieri
nō tñ ex iure officij: ſicut etiā in domo nō cōſecrata pōt dici miſ
12 ſa ꝗuis cōſecratio eccl'ie ad hoc ſit inſtituta. † Circa ordinem
exorciſtarū iuxta Albertū magnū dr̄ ꝙ exorciſmi nō habuerꝛ
ita plenum effectuꝫ in veteri teſtamēto ſicut in nouo. Unde pu
tat ꝙ nō ꝓdeſſent in veteri teſtamēto niſi ad corpoꝝ curationē.
In nouo autem etiā ad curationē aiarum. Et ſi ad corpora re‑
feranꝛtur. tñ hoc ſit inquātuꝫ infirmitas corporis pendet ex mē
te. Et ſic in nouo teſtamento habent effectum que nō habebāt
in veteri. Debilitant eñ vim in fomite que impedit perceptio‑
13 nem ſacroꝝum. ſm Albertū. † Circa actū acholytoruꝫ rñdetur
iuxta. S. Tho. ſtante qꝺ dictū eſt ordo inter hos ordines aſſu‑
mitur penes proximius ordinari ad eucharistie ſacramentuꝫ:
modo ita eſt ꝙ corpales cactꝰ acholyti magis de ꝓximo ordinā
tur ad actꝰ ſacroꝝ ordinū q̄ꝫ ad actus exorciſtarū. cū ſit aliquo
modo ſpiritualis: qꝛ habēt acholyti miniſteriū ſuꝑ vaſa in qui
bus materia ſacramēti cōtineꝛ quāto ad vinū qꝺ vaſe cōtinen‑
tē indiget ꝓpter ſui humiditatē. Et ideo inter omnes minores
ordines ordo acholytoꝝ ſuperior eſt. Et lꝫ ꝑncipalior acholy‑
ti ſit quo miniſtrat in vrceolo q̄ꝫ quo miniſtrat in candelabro.
nihilominꝰ denominatur ab iſto ſecundo. Diciꝛ enim acholytꝰ
grece ceroferarius: qꝛ eſt actus magis notus: ꝛ ꝓpterea Iſido.
illum primo inter alios actus acholyti poſuit non tamen quia
14 principalior. † Circa pſalmiſtam reſpōdetur quod licet. s̄. in
c. pſalmiſta. xxiij. diſtin. dictū fuerit ſm canoniſtas qꝺ ſit ordo.
dubium v̄o ſm theologos. ideo dici poteſt ſm Car. hic ꝙ lꝫ ꝓ‑
prie nō ſit ordo. nihilominus largo modo ex quo ſe extēdit ad
officium vel aliud annexū ordini pōt dici ordo. Et ita de eo fa
cit hic mentionē Iſido. ꝛ melius declara: vt in. c. j. ꝛ in. c. cleros
s̄. xxj. diſtin. Et cū verſeꝛ eius miniſteriuꝫ in pſallendo laudes
deo ꝛ ſic propitiationem dei preparat vt ſacrificium quod con
ficit ꝛ offert ſacerdos vt mediator inter homines ꝛ deuꝫ fiat in
cōſpectu diuine maieſtatis acceptabile. Item verſetur in pro‑
uocando fideles ad deuotionem ꝛ ſuſceptionem ꝛ venerationē
tanti ſacramenti. Item verſetur in coadiuuādo orōnē ſacerdo
tis canēdo reſpōſoria ꝛ alia. qui ſacerdos habet actus imme‑
diate ad deū ordinatos: qꝛ ipſe ſolus pōt gerere actus totius
eccleſie cōſecrādo eucharistiā que eſt ſacrꝫ vniuerſalis eccleſie.
Propterea ex iſtis apparet qño ad plura ſe extēdit pſalmiſta
tus quo ad hos ſpūales actus q̄ꝫ oſtiariꝰ vel exorciſta vl̄ acho
lytus. Et qꝺ dico de pſalmiſta: idem dico de lectore ꝛ aliquan‑
to plus: qꝛ nō tm̄ allicit lectione fideles ad deuotionem ſed in‑
15 ſtruit monet ꝛ cōfirmat. † Et circa lectores dicit Albertꝰ ma‑
gnus ꝙ in veritate niſi neceſſitas vrgeat nullꝰ nō ſufficiēter lit‑
teratus debeat ordinari qꝛ ad ordinē ſciētia exigiꝛ litteraruꝫ.
Si tamē eſſet neceſſitas. tūc poſſet cōferri poteſtas ꝛ expecta‑
ri actus prout ſit modo cū pueris detur ordo iſte. dicimus qꝺ
licet multi nō poſſint exire in actū poteſtatis illius propter im
pedimenta aliqua. puta propter defectū ſciētie. nihilominꝰ ſuſ
cipiūt poteſtatē in ordine illos actus ex officio faciēdi ſicut ſa‑
cerdotes qui lꝫ nō habeāt iuriſditionē ſuper aliquam plebem
aut perſonam habent claues ordinis. ſed exire in actū nō poſ‑
ſunt ꝓpter defectū materie quā dat iuriſditio. faciūt no. in cle.
16 j. de ꝑuileg. in. c. oīs vtriuſqꝫ ſexus. de peni. ꝛ remiſ. ¶ † Circa
ſubdyaconū dicit idē do. Car. iuxta do. Alber. ꝙ cū ordo qui ī
ſua opatione vicinior eſt primo actui ſacerdotū nobilior ſit ce‑
teris. ꝛ inter oēs ordines plus in opatiōe appropinquet dya‑
conū. ergo circa ordine dyaconatꝰ ceteris oibꝰ dignior eſt ſub‑
dyaconus. vnde ſm Alber. licet actus ſubdyaconi ſit circa va‑
ſa irrationabilia ꝛ inanimata: nō tñ eſt circa ea ꝓut huiuſmodi
ſunt: ſed potius prout habent ordinem ſiue referuntur ad con‑
tinentiam corporis chriſti: quod eſt dignius q̄ꝫ totus mundus
17 etiam ſi millies mundus multiplicaretur. ¶ † Circa dyaconū
dicit Albertus. Actus ſummus ꝛ principalis dyaconi eſt ad‑
miniſtrare ſacerdoti in conſecratiōe corporis chriſti immedia‑
te ſuper altare. Ad hunc actum omnes alij referuntur prout eſt
corporale componere et ſuper ipſum hoſtias conſecrandas po
nere. Quod autem populum promouet dicendo. Flectamus
genua. Leuate et huiuſmodi: et qui dat pacem immediate ſu‑
mens eam a ſacerdote: et quod recitat cathecuminos et pre‑
dicat ꝛc. Hoc totum ordinatur ad hoc vt populus digne com‑
municet de manu eucharistiam diſpenſantis vnde patet quod
ille eſt primus actus. Quod vero dicitur quod euangelium
annunciare ſit digniſſimus actus. verū eſt ſcꝫ qui circa corpus
xp̄i myſticum fieri poteſt. ꝛ hoc modo operabatur xp̄s ſalutem
noſtram. ſed digniorem habuit actū circa corpus verum qñ de
pane et vino nobis ſacramentum ſuijpſius effecit. et ad illum
actum

actum accedit dyaconus miniſtrando in altari vt dictum eſt.
18 ¶ † Circa ſacerdotē Iſidorus poſuit actus principales ꝛ cō‑
munes oibus abſoluere. Abſoluere autem a peccatis nō poſ‑
ſunt omnes ſacerdotes: qꝛ lꝫ abſoluere a peccatis ſit ſolius ſa‑
cerdotis actus. nō tamē oēs ſacerdotes habēt executionē huiꝰ
actus ſiue vſum: qꝛ ad hūc actū nō ſolū requiriꝛ poteſtas ordi‑
nis que oibus ſacerdotibus cōis eſt: ſed etiā poteſtas iuriſdi‑
tionis que nō eſt cōis oibus ſacerdotibus ſiue p̄ſbyterijs. Et
ideo cōuenienter loquutus eſt. ꝛ habet plus ceteris. etiaꝫ ex eo
qꝛ eſt mediator inter deū ꝛ hoīes. Ideo dicit. S. Tho. ꝙ actus
aliqui immediate ordinanꝛ ad deum dupliciter. Uno modo ex
parte vnius perſone tm̄ ſicut facere ſingulares orationes ꝛ vo‑
uere ꝛc. Alio modo ex parte totius eccleſie. Et ſic ſolus ſacer‑
dos habet actus immediate ad deum ordinatos: qꝛ ipſe ſolus
pōt regere ꝑſonaꝫ totius eccleſie qui cōſecrat eucharistiā q̄ eſt
19 ſacrm̄ vniuerſalis eccl'ie. ¶ † Circa ep̄os ſuperius dictū eſt ꝙ
lꝫ ep̄atus nō ſit ordo ſtricte capiēdo ſm theologos. diciꝛ tamē
ordo ſm cano. ꝛ qñocunqꝫ ſit tamē fatenꝛ oēs ꝙ eſt ſatis ordo
inquantū ordo dicit officiū reſpectu quarūcunqꝫ ſacraꝝ actio‑
num ſiue graduum aut eminentiā poteſtatis. Et ſic Iſido. acci
pit hic. vnde dicit qꝺ vult de oibus eccleſie gradibus quid ad
vnūquēqꝫ ꝑtineat loqui. Et qꝛ iuriſditiones deſeruiūt ſpūali
poteſtati: ideo poſt ſpirituales poteſtates ſubijcit d̄ iuriſditio‑
nalibus officijs ponēdo poſt iuriſditionē ep̄i. qui caput eſt in
ſua dyoceſi etiam iuriſditionis. c. fi. de offi. archipreſby. ꝛ. c. fi.
de offi. arch. Et poſt ep̄ꝫ ponēdo de archidyacono ꝛ archip̄ſby
tero ꝛ primicerio. Demū idem Iſido. qꝛ etiā ſpiritualia ꝛ iuriſ‑
ditionalia ſepenumero indigēt ſuffragio miniſtrorū: ideo ſubij
cit de actibus nudi miniſterij ꝛ ſimplicis adminiſtrationis po
nendo de theſaurario gratia exēpli. Et ſic videtis q̄ꝫ accurate
20 proceſſit Iſido. in iſto tex. magiſtraliter loquendo. † Ex ſecun
da parte no. que officia debeat habere pricipaliter quelibet ec
cleſia cathedralis vcꝫ archidyaconatū Primiceriū ꝛ Theſau‑
rarium. No. officiū archidyaconi. ꝛ no. qꝛ ipſe preeſt dyaconi‑
21 bus. † No. arg. ꝙ nō eſt ſymonia lꝫ pecunia offeraꝛ qñ popu‑
lus ſuſcipit cōmunionē corpis xp̄i. ¶ No. cuiꝰ debeāt eſſe ob‑
lationes que fiūt in eccleſia in diuino officio: qꝛ debēt per ep̄m
diſtribui inter clericos eccleſie. vide tex. x. q. j. c. hanc cōſuetudi
22 nem. ¶ † No. arg. qꝺ inferiores prelati ab epiſcopis habētes
iuriſditionem ordinariam poſſunt ſibi creare vicarios qui ge‑
rant vices ſuas. vide gloſ. in cle. j. de offi. vica. tex. de ſolutio. c.
23 odoardus. ꝛ tex. de no. ope. nun. c. pe. ¶ † No. qꝺ lꝫ archipreſ‑
byter ſit maior ordine archidyacono eſt tamē minor admiſtra‑
tione. ꝛ quantū ad illa. eſt archidy. ſubiectꝰ. de quo aliqd dixi
s̄. xvij. diſt. c. fi. ¶ No. qꝺ archipreſbyter in celebratione miſſa
ruꝫ ſupplet locū ep̄i. ¶ No. ꝙ ſingulis horis debet dari ſignū
cāpane vel aliud pro officio celebrādo. ꝛ ſic videꝛ ꝯrio qñ in ali
quo loco nō poſſet celebrari officiū: qꝛ locus eſſet interdictus.
non debet pulſari campana etiam pro officio. de quo per Jo.
cal. in tractatu de eccle. interdicto. Not. qꝺ ratione ſolēnitatis
diei ſolēnior modus canēdi officiū debet obſeruari. vide in cle.
ſi dñm: ꝛ in. c. j. lib. vj. de reli. ꝛ vene. ſan. No. que cōpetūt officio
24 theſaurarij. ¶ † Querit hic archi. an chriſtꝰ habuit iſtos or‑
dines eccleſiaſticos in perſona ſua: ꝛ an in eis adminiſtrauerit.
Sol. dic ꝙ ſic. Habuit eñ ordinē oſtiariatꝰ. ꝛ hūc oſtēdit ſe ha
bere cū dixit. Ego ſum oſtium per me ſi quis introierit ſaluabi
tur. Et eius officio eſt vſus cū ementes ꝛ vendētes eiecit de tē‑
plo. ij. q. vij. c. accuſatio. Exorciſte officio vſus eſt cum multos
obſeſſos a demonio liberauit. Acholyti officiuꝫ ſe habere oſtē
dit cum dixit. Ego ſum lux mundi qui ſequiꝛ me non ambulat
in tenebris. Pſalmiſte officium oſtēdit ſe habere cū loquēs ꝯ
iudeos inquit. Quare ergo Dauid vocat eum dñm dicēs. Di
xit dñs dño meo ſede a dextris meis. ꝛ. c. Preterea ipſo facto
oſtēdit ſe habere illud officium. videlicet cū benedixit ꝛ lauda‑
uit dñm deū in oibus operibus ſuis: qꝛ benedictiōes ꝛ laudes
dicere ad pſalmiſtam pertinet. vt hic patet. Lectoris officium
oſtēdit ſe habere cū in medio ſeniorum aperiens libruꝫ Eſaie.
diſtincte ad intelligentiam legit. Spiritus dñi ſuper me. eo qꝺ
vnxit me ad annunciandū manſuetis. Eſa. lxj. c. Subdyaconi
officio vſus eſt cū miſit aquam in peluim ꝛ lauit diſcipuloꝝ pe‑
des. ꝛ terſit. Dyaconi officio vſus eſt cuꝫ ſacramētum corpis ꝛ
ſanguinis tradidit poſt cenam ꝛ cū apoſtolos ad orationē inui
tauit dicens. Uigilate ꝛ orate ꝛc. Preſbyteri officiuꝫ exercuit
cum panē ꝛ vinū in corpus ꝛ ſanguinē cōuertit. ꝛ cum ſe in ara
crucis obtulit. Epiſcopi officio vſus eſt cū diſcipulos ordina‑
uit. Et tunc crediꝛ eis oēs ordines cōtuliſſe cū dixit. Hoc faci‑
te in meam cōmemorationem. Alij cuꝫ dixit. Ite in vniuerſum
mūduꝫ. ꝛc. ſm Pe. quo ad hoc intellige: vt in. c. j. ꝛ in. c. cleros.
25 s̄. xxj. diſt. † Quare dyaconꝰ poſtulat benedictionē ab ep̄o cuꝫ
libro euāgelij anteq̄ꝫ vadat ad pronunciāduꝫ euangeliū. Sol.
dic quod nullus debeat predicare euangelium niſi mittatur ſꝫ
illud Apoſtoli. Quomodo predicabūt ſi nō mittanꝛ. ad Ro.
x. de hereticis cū ex iniuncto. Item dñs dixit apoſtolis. Meſ‑
ſis quidem multa: operarij vero pauci. Luce. ix. et. s̄. xxj. diſt. c.
26 in nouo. ꝛ. viij. q. j. c. in ſcripturis. ſm Inno. ꝛ Archi. † Quero
quare epiſtola legaꝛ ante euangeliū. Sol. dic quod epiſtola di
citur quaſi ſupramiſſio: qꝛ ſicut prophetie ſupra legē. ita epiſto
le ſupra euangeliū ſunt miſſe. Unde non ſolū epiſtole. ſed loco
epiſtolarū ꝓphetie: qm̄ ille ſunt ſupra miſſe. ſed ille veteris le‑
gis. he noue legis. Epiſtola ergo eſt vicaria legis ꝛ propheta‑
rum ante ſanctū euangeliū ſicut preco ante iudicem. Et lꝫ qñqꝫ
de ſcripturis apoſtolicis aſſumaꝛ. in eo tñ gradu eſt ac ſi ſemꝑ
de lege ac prophetarum preconio aſſumere. ſemper eniꝫ precur
ſorem ſignat: ꝛ tantū diſtat ab euangelica maieſtate quantum
preco a iudice. legatus a legante. Et per hoc infertur qꝺ quan
do epiſtola legitur ꝙ tunc licitū eſt ſedere. ſed quando legitur
euangelium reuerenter ſtamus. de conſe. diſtin. ij. c. apoſtolica.
27 ¶ † Quero quare hic epiſcopus appelletur preordinator in
cunctis. Sol. dic ꝙ in preeminentijs ꝛ dignitatibus eccleſiaſti
cis tripliciter conſideraꝛ. quedam enim eſt preeminētia que ꝓ‑
uenit ex dignitate conſecrationis. ꝛ hec eſt illa qua ep̄s ceteris
ſacerdotibus ꝛ clericis preeſt. vt dicit hic tex. Quedaꝫ eſt pre‑
eminentia que ꝓuenit ex ordinis dignitate. vt eſt illa qua pre‑
fertur ſubdyacono dyaconus. xciij. diſt. c. a ſubdyacono. Que‑
dam eſt que ꝓuenit ex diſpēſationis dignitate ſiue adminiſtra
tionis. vt eſt illa qua preferꝛ archidyaconus nō tantū illis cle‑
ricis. ſed etiā archipreſbytero. vt hic patet in tex. de offi. archi.
28 c. ad hec. dixi. s̄. xvij. diſt. c. fi. † Glo. ſuper verbo apoſtolū. Re‑
cita per contrariū. ꝙ nō ſpectat ad dyaconū epl'am legere: ſed
ad ſubdyaconū. Glo. ſoluit diſtinguendo aut ſubdyaconus eſt
preſens aut non. ¶ Glo. ſuper verbo pacem. querit quādo di‑
catur dyaconus dare pacē in fi. glo. vel dicit Archi. poſſe intel
ligi quando dicitur Agnus dei ꝛc. ¶ Glo. ſuper verbo ſacrifi
cij declarat tex. in fi. glo. Idē dicit Archi. deportando incenſuꝫ
in eccleſia: quia iſtud videlicet quis debeat portare ſpectat ad
Archidyaconū. ſed cura inueniendi ꝛ emendi incenſuꝫ ſpectat
ad theſaurarium: vt hic in fi. tex. ſm Archidya. ¶ Gloſ. ſuper
29 verbo iurgia. † No. primo ex iſta glo. qꝺ vicarius epiſcopi di‑
citur habere iuriſditionem ordinariā. ꝛ hoc tenet gloſ. in. c. qm̄
in pleriſqꝫ. de offi. ordi. Idem Inno. in. c. j. de offi. Archi. ꝛ ideꝫ
tenet in. c. ſua nobis. de offi. vica. ꝛ glo. in. c. ij. de offi. vica. lib. vj.
in verbo officialis. ꝛ glo. in. c. romana. §. j. de appel. lib. vj. ꝛ gl.
in. c. ſtatutum. §. inſuper. de reſcrip. lib. vj. ꝛ hec eſt communis
opi. ꝛ ſic glo. iſta dum tenuit ꝙ habet delegataꝫ eſt falſa. poſſet
tamen ſaluari ꝙ haberet delegatam in eo quod epiſcopus ſibi
cōmitteret aliquē articulū de illis qui nō veniūt generali man
dato vicarij. ſicut eſt cōferre beneficium vel inquirere ꝛ punire
delinquentes. de offi. vica. c. ij. in fi. lib. vj. qꝛ ep̄s poſtq̄ꝫ cōmiſit
generaliter vicario officium deinde ſeparate cōmitteret aliquē
de iſtis articulis ſpecialiter. quantū ad illum articuluꝫ diceret
habere delegatā iuriſditionē. vt no. Jo. an. in additio. Specu.
de offi. vica. §. j. Et idem tenet Lap. Abb. in. c. lꝫ. de offi. vica.
lib. vj. ꝛ idē Lap. in cle. j. de hereticis. allegat de prebē. c. hi qui.
lib. vj. Et idē tenēt do. de Rot. in cōcluſione. xxij. Unde tenēt
ꝑdicti ſi a tali ſit appellādū qꝺ poterit appellari ad ep̄ꝫ. Et ſic
30 poſſet vno modo ſaluari iſta gl. ſꝫ Gemi. hic. ¶ † Scd̄o no. ex
glo. vnū modū cognoſcēdi quē habere ordinariā iuriſditioneꝫ
nam ille diciꝛ iuriſditiōeꝫ ordinariā habere q̄ ex officio ſuo po
teſt apponere manū ad illa q̄ d̄ iure ſunt indelegabilia. Alios
modos habes ꝑ glo. ꝛ doc. in. c. cū ab eccleſiarū. de offi. ordi. ꝛ ꝑ
31 glo. ꝛ Archi. xj. q. j. c. experiētie. ¶ † An archidyaconꝰ habeat
iuriſditionē ordinariā. Sol. dic ꝙ ſic. ꝛ h̄ tenet Innoc. in dicto
c. cum ab eccleſiaꝝ. in glo. ij. c. ad hec. de offi. archi. ꝛ idē tenet h̄
Archi. ꝛ motiuuꝫ iſtoꝝ eſt qꝛ de iure archidyaconus eſt vicariꝰ
ep̄i. c. j. de offi. archi. Si ergo eſt generalis ꝛ perpetuus vicariꝰ
epiſcopi. g̊ habet iuriſditionē ordinariā. cū eum tribuat perpe
tua vicaria. vt patet. de offi. vica. c. ſua nobis. Scd̄o deducitur.
Archidyaconus habet iuriſditionē ſimpliciter a lege. vt patet
in. c. j. de offi. archi. ꝛ. c. ad hec. ꝛ hic in tex. Sed illi qui habēt iu
riſditionē per viā legis dicunꝛ habere ordinariā. vt. ff. de offi.
eius cui man. eſt iuriſditio. l. j. primo reſpōſo. g̊ dicenꝛ iſti habe
re iuriſditionē ordinariā. Et hanc rōnem aſſignat Innocen. in
d. c. cū ab eccleſiaꝝ. de offi. ord. Nec ob. qꝺ adijciꝛ qꝺ in dyoce‑
ſi ſolus ep̄s habet ordinariā. qꝛ hoc eſt verū ꝙ ipſe ſolꝰ habeat
ordinariā iuriſditionē ꝛ gñalē in q̄libet parte dyoceſis ꝛ ī oibꝰ
negotijs. ſꝫ tñ ēt alij in dyoceſi hñt ordinariā ꝛ ꝑticularē ſꝫ ſub
ep̄o. vt eſt videre ī archidyacono. de of. archi. ꝑ totū. Ptꝫ ēt in
alijs ꝑlatis. vñ ꝯcludiꝛ ꝙ archidyaconꝰ hꝫ iuriſditōeꝫ ordina‑

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

36 riam.†Et ex his inferť ꝙ ep̄s ꝑ libito ſuo nō poſſet archidya
conū reuocare de officio talis vicariatus ſibi a iure conceſſo vt
not. Innocen.in.c.j.de offi.archidi.Et iſtud dicit archidyaco.
fore cōſonū rationi cū archidyaconi habuerint iſtud officiuꝫ a
canone.vnde eis auferri nō pōt.xviij.diſt.c.de his.Cōtrarium
no.Jo.an.poſt gof.in.c.ij.de offi.archi.Rōnem aſſignat: qꝛ ſi
archidyacon⁹ eſt vicari⁹ epi.ḡ ep̄o ꝓhibēte nihil poterit exer-
cere:qꝛ iudiciū ſoluiť eo reuocāte qui iudicare iuſſit.ff.de iudi.
l.iudiciū.Et hāc partē tenet Jo.an.de offi.archi.c.fi.vt ibi no.
ſuꝑ v̄bo cōueniri.in fi.vbi dicit fuiſſe additionē Inn.dicētis ꝙ
qn̄ minores iudices qui adeūtur ſunt officiales ſuperioꝝ vl' vi
carij:qꝛ tunc pn̄t ſupiores reuocare ptāteꝫ illoꝝ.⁊ ita intelligiť
dicta.l.iudicium.Sed clarū eſt ꝙ archidyaconus eſt vicarius
epi:vt in.c.j.de offi.archi.ḡ poterit ep̄s qn̄cunqꝫ reuocare vl' ꝓ-
hibere ne de cā cognoſcat ſꝫ eū.gemi.hic dicit ꝙ iſte opi.pn̄t re
duci ad cōcordiā ꝑ hāc viā.ꝙ aut ep̄s vult abdicare ab archi-
dyacono ptāteꝫ vicarialē funditus.videlicet ꝙ adiri nō poſſit
aliquo modo ſuper cauſis ſuꝑ q̇bus de iure adiri pōt tanq̄ vi-
carius epi:qui caſus habenť de offi.archidy.c.ad hec.Et tunc
credo ꝙ nō poſſit ep̄s.qꝛ hanc poteſtatē aſſignatā illi dignita
ti a iure nō poſſet ep̄s auferre.Et ita ꝓcedit opi.arch.ſ̄.poſita
de exceſ.ꝑla.c.ad hec qm̄.Aut ep̄s nō vult abdicare illā gene-
ralem poteſtateꝫ quā habet a iure.ſed in vna cā vel ceteris ſibi
prohibere:⁊ poſſit.Et eſt ratio qꝛ ſi archidyacon⁹ eſt vicarius
epi:vt in.d.c.j.de offi.archi.ſeq̇tur ꝙ in cauſis in q̇bus archi-
dyaconus habet poteſtatē ꝓcedēdi maior vl' eadē poteſtas re
māſit etiā in ep̄o.arg.optimū.de ꝓbē.c.dudū.lib.vj.Si ḡ remā
ſit maior vel eadē poterit abdicare ab illo illā cām ſpālem ꝓut
volet per.d.l.iudiciū.ff.d̄ iudi.Et ita poterit reduci opinio ad
cōcordiā.Iſta diſtinctio lꝫ ſit colorata nō tn̄ cōcludit. Primo
per vulgarē ꝙ eadē rō eſt de toto quo ad totū que de parte quo
ad partē.c.ſuper qōnuꝫ.circa ꝑncipiū.v̄.itē cū totū.de offi. de-
leg.l.que de tota.ff.de rei vendi.Itē ſi a lege habet eam quomo
do dicimus ꝙ ep̄s poſſit eam reuocare.Neqꝫ eſt nouū ꝙ qn̄qꝫ
ſit dare iuriſditiones anormalas que participēt ⁊ de delegata
⁊ de ordinaria vt in ſimili.c.ſuſpitionis.Panor.per illū tex.de
offi.deleg.in.c.ſi quis cōtra clericū.⁊ de fo.compe.in.c.j.de cler.
33 egro.lib.vj.in cle.attēdentes.de ſtatu mona.†Super q̇b⁹ cau
ſis ⁊ qualiter poſſit archidyaconus cognoſcere. Dic ꝙ aut cō
ſuetudo ſuper hoc aliq̇d diſponit ⁊ illa eſt ſeruanda. vt de offi.
archi.c.fi.Aut cōſuetudo nihil diſponit.⁊ tūc de iure ſibi cōpe-
tunt que enumeranť hic in tex.⁊ in.c.ad hec.de offi.archi.Sed
ſpecialiter dubitať an poſſit excōicare.Et q̇daꝫ dicūt ꝙ nō qꝛ
excōicatio eſt mucro epi.xvj.q.ij.c.viſis.in fi. ſed Archidy.nō
apponit manū ad reſeruatū ep̄o.xvj.q.vij.c.nullus. ḡ nō pote-
34 rit. ¶†Glo.ſuꝑ v̄bo archidyaconū.c.cū in cūctis.de elect.te-
net ꝙ aut vult excōicare cum ſolēnitate.de quo habeť.xj.q.iij.
c.cū aliq̇s.⁊ nō pōt qꝛ illud eſt mucro epi.Aut ſine illa ſolēni-
tate:⁊ tūc excōicare pōt.d̄ eo qui fur.or.ſuſce.c.j.Et ita ꝓcedit
tex.in.c.venerabilibus.§.j.de ſen.excō.lib.vj.Et iſtud etiaꝫ te-
net h̄ arch.faciūt que videbim⁹ in.c. nemo.ij.q.j.ponit Panor
35 mita.in.c.cū cōtingit.de fo.cōpe.†Itē dubitať an poſſit ſn̄ia-
re in cauſis ſuꝑ q̇bus habet cognitioneꝫ. Quidā tenēt ꝙ nō.ꝑ
tex.in.c.ad hec.de offi.archi.qui dicit ꝙ audiāt iurgia ſingulo-
rum.ergo videť ꝙ nō poſſit decidere:qꝛ ille cui cōmittiť audiē
tia caute nō pōt illā diffinire.de offi.deleg.c.ſuper qōnuꝫ. §.ij.
Et illud etiā videť tenere Archi.hic.Inno.in.d.c.ad hec.tenet
cōtrariū.Et ideo ibi ad tex.qui dicit audiat ſupplet ⁊ decidat:
qꝛ iudex de qua re cognoſcit:de ea ꝓnunciare debet. de cā poſ.
c.cū ſuper.Poſt.dicit recurrēdum ad cōſuetudineꝫ.Gemi ad
dit ꝙ ſi conſuetudo nihil diſponit ꝙ tunc iurgia nō ardua poſ
ſit audire et per ſententiā terminare.⁊ hoc expreſſe vult text.in
d.c.ad hec.ibi dū dicit.niſi ita ardua fuerint negotia qd̄ abſqꝫ
ſuperioris ſui preſentia nequeāt terminari.ḡ a contrario ſi nō
ſunt ardua poterūt ꝑ arch.terminari⁊ ſua ſn̄ia diffiniri.¶Gl.
ſuper verbo recuperandis recita per contrariū . qd̄ nō ſpectat
ad archidyaconū ſed ad prepoſitū poteſtas recuperandarū ec-
36 cleſiaꝝ.glo.ſol.in fi.glo.†No.iſtā glo.ꝙ appellatione prepo-
ſiti lato ſumpto vocabulo cōprehenduntť etiā archidyaconi.ſe-
cus ſi ſtricta ſumpta appellatione vocabuli. quod bene nota
pro ſtatutis ⁊ alijs iuribus ſtrictis in quibus de prepoſitis fie
37 ret mētio:qꝛ in illis archidyaconi non includerentur.¶Glo.
ſuper verbo baſylicarū.Recita per contrarium qd̄ tex.habeat
in ſe contradictionē:qꝛ hic dicit quod archidyaconus habeat
etiam curā ornamentoꝝ baſylicarū.⁊ in fi.dicit ꝙ illud ſpectat
ad primicerium.Dic quod per hoc non excluditur iuriſditio
archidyaconi qui eſt ſuperior ⁊ primus poſt epiſcopuꝫ ſicut in
iuriſditione archidyaconi nō excluditur iuriſditio epi.nam ar
chidyaconus eſt preordinator loci epi:vt.de offi.archi.c.j.⁊.c.
ad hec.Et iſtā opi.tenet gof.Ber.⁊ Phi.in dicto.c.j.de offi.
archidia.ſm archi.hic.Et ita videmus per dationeꝫ noui offi-
cialis ad aliquā curā puta ſuper annona non ceſſat iuriſditio
principalis ordinarij puta poteſtatis vel preſidis etiam ſuper
annona.l.j.⁊ ibi Bar.⁊ Albri.C.de offi.prefec.vrb.l.fi.C.vbi
cā fiſ.Bal.in.l.j.ff.de offi.cōſu.in.c.volentes.de offi.lega.An-
gel.in.l.cum pretor.ff.de iudi.in.l.conſulta diualia.C.de teſta.
38 ¶†Glo.ſuper v̄bo cōione.Recita per ꝯ̄riuꝫ.qd̄ nō ſit licituꝫ
recipere pecuniā pro cōione cū illud ſit ſacrm̄ pro quo pecunia
nō dꝫ recipi.j.q.j.quaſi ꝑ totū.glo.ſoluit expōnēdo tex.¶Gl.
ſuper v̄bo dyacon⁹.gl.inducit tex.ad ſolutionē qōnis formate
ſ̄.ꝑ glo.magnā vcꝫ qd̄ archidyacon⁹ habeat iuriſditionē ordi
39 nariam.¶†In fi.glo.aliud ſignū cognoſcēde iuriſditiōis or
dinarie iudicis inferioris a principe:qꝛ eoipſo quod pōt vices
ſuas alteri delegare diciť habere ordinariā qꝛ delegatus infe-
rioris a principe nō ſubdelegat.de appel.c.cum cām.Nō puto
iſtud ſignū ſemper arguere delegantem ſi ſit inferior a principe
habere ordinariā cām.nam delegatus inferioris a principe da
tus ad vniuerſitatē cāruꝫ poteſt vnaꝫ alteri delegare.vt no.gl.
in.c.cum cām.de appel.habeť in.c.cum bertoldus.de re iudica.
Ecce ergo qd̄ ille qui delegat.licet ſit ab alio q̄ a principe ne-
ceſſario nō concludiť ordinarius.Simile videmus ꝙ ſi datus
eſſet cum poteſtate ſubdelegandi.qd̄ ipſe poſſet ſubdelegare.
40 Unde no.glo.in.c.ſi is cui.de offi.deleg.lib.vj.†No. etiaꝫ ex
iſta glo.iuncto tex.qd̄ vicarius epi dat vicariū.qd̄ intelligit ar
chidya.ſuꝑ tex.eſſe verū in volūtaria iuriſditione.Et ſic intel-
ligit de offi.archipreſ.c.j.ij.⁊.iij.Naꝫ in cōtētioſa nō poſſet da
ri:qꝛ delegat⁹ inferioris a ꝑncipe nō ſubdelegat in cōtentioſa
41 iuriſditione.de appel.c.cū cāꝫ.ſꝫ archi.hic. qd̄ intellige cū li-
mitatione quā dixi.ſ̄.ꝓxime.†Et ex iſtis inferť qd̄ qn̄ quis hꝫ
curā populi ⁊ ꝓpter multitudineꝫ nō pōt ꝑ ſe expedire poterit
vocare alios ſacerdotes qui eū iuuēt in audiēdis cōfeſſionib⁹.
Et iſte eſt ver⁹ intellect⁹.c.iij.§.cōfeſſiones de offi. archipreſ.
ſm hoſt.ibi.Et dicit hic archi.qd̄ ꝯ̄ opi.hoſt.facit tex.xvj.q.j.c.
cunctis.¶Unde diſtinguit hic archi.qd̄ aut epiſcopus dedit
licentiā illis preſbyteris qui inuitanť audiendi confeſſiones.⁊
tunc procedat opi.hoſt.ex quo em̄ ſunt ſacerdotes habitu ha-
bent poteſtatē abſoluēdi.ſed deeſt eis actus ſeu exercitiū:quia
non habēt parochiā vel curā eis a ſuperiore aſſignataꝫ.glo. in
cle.j.de priuileg.Ideo iſta licentia epi hic probe requiriť.Aut
epiſcop⁹ nō dedit eis poteſtatē.⁊ tūc nō poterūt.Aſſignat du-
plicē rōnem qꝛ iſte nō eſt modus aſſignandi iuriſditionē illi q̄
al's nō habet.⁊ ep̄s eſt ſolus ille qui poteſt dare iuriſditionem
exiſtentibus in ſuo ep̄atu.Secūda ratio eſt: qꝛ licet ſacerdos
poſſit dare ſuis parochianis:vt ab alijs abſoluanť. nō tamen
illis ſacerdotibus poſſet dare autoritatem vt illos abſoluere
poſſint:Et hec fuit opinio in ſumma hoſtien.de peniten.§.item
poſito.Et hanc tenet archi.hic.Jo.an.in.c.omnis.de peni. ⁊ re
miſ.ſuper glo.⁊ in.c.cuꝫ eo.de elec.lib.vj.tenet quod parochia
nus poteſt alteri preſbytero ad tēpus modicū cōmittere cauſa
ſubſiſtente vt audiat confeſſiones parochianorū ſuorum.ſed ſi
vellet ei cōmittere perpetuo:tunc nō poſſet ſine epiſcopo.Et ꝙ
poſſit allegat.vij.q.j.c.ſi q̇s in choro.⁊ ibi reſpondet ad ratio-
nes que eſſent in contrariū allegate.⁊ ita dicit hic fuiſſe diſpu-
42 tatum.¶†No.glo.in verbo archipreſbyter quod quandoqꝫ
archipreſby.⁊ decanus idē ſunt.⁊ in dubio tales archipreſby-
teri etiam rurales dicuntur habere dignitatem.vt vult Cardi.
in clemen.j.de preben.cū habeat preeminentiaꝫ cum iuriſditio
ne:⁊ nomen ſonans in dignitatem.per ea que no.Innocē. in.c.
de multa.de preben. Archidya. in.c.j.de conſue.lib.vj.

Ex hac. Hic incipit ſecunda pars diſtinctionis in qua
ponit de ordinatione preſbyteri ⁊ dyaconorum.

1 ☞ Epiſcopus debet eſſe doct⁹ ⁊ inſtruct⁹ in articulis fidei.

Audire. Ponit quid pertineat ad officium epi:
preſbyteri:⁊ dyaconi.h.d.No.†qd̄ ep̄s
debet eſſe doctus ⁊ inſtructus in articulis fidei.ad hoc
ſ̄.xxiij.diſt.c.q̄ ep̄s.¶No.in q̇bus debēt ꝑſbyteri monere pa-
rochianos ſuos. videlicet circa modum viuendi virtuoſe.
¶Nota officium dyaconi eſſe quod debet populum monere
qualiter in eccleſia ſtare debeat. quando orare vel ſedere ſeu
genu flexo deuote ſe parare.¶Nota ex hoc textu quod fidei
doctrina tanq̄ dignior epiſcopo reſeruatur vt digniori.moruꝫ
reformatio vt inferior et magis tamen neceſſaria q̄ cerimonie
reſeruatur ſacerdoti vt inferiori ab epiſcopo ⁊ animarum pa
ſtori.Cerimoniarum cultus reſeruatur dyacono vt miniſtro:
quia etiam cerimonie ſunt potius quedam preparationes ad
veram charitateꝫ et vnus ſupplet pro alio. capitulo ſicut enim.
xj.queſtione prima.

Sacerdos. Hic oſtendit qualiter ſacerdos ⁊ dya-
conus cum ornamentis ſuo officio de-
putatis debeant miniſtrare.

Dyaconus

1 ☞ Dyaconus adminiſtrans in officio ſuo ſine ſtola peccat
mortaliter ⁊ quare ponat ſtolaꝫ ſuper humero ſiniſtro ⁊ poſtea
reflectit ſub dextro remiſi ad glo.

Unum. Ponit quare dyaconus ſoluꝫ in ſiniſtro
humero tantum ſtolam defert. hoc dicit.
†No.ꝙ dyaconus adminiſtrās in officio ſuo ſine ſto-
la peccat mortaliter . probat text . hic per verbum oportet.qd̄
eſt neceſſitatis.ita Gemi.hic.Gloſ.j. querit quare dyaconus
ponit ſtolā ſuper humero ſiniſtro ⁊ poſtea reflectit ſub dextero.
1 ☞ Dictio in ſtat negatiue ⁊ priuatiue.

Nunc autem. Hic incipit tertia pars diſtinctio
nis tractatus que protendiť vſqꝫ
ad.l.diſt.⁊ agit hic de ordine epiſcopali ſpāliter:⁊ quot in ep̄o
exiganť.in qua ponit.xiij.capitula apoſtolice regule. Cōtinua
tur aūt ad ꝑcedētia hac forma.qꝛ.ſ̄.oſtenſo qualiter in quoli-
bet ordine ſunt examinādi ordinādi:hic oſtēdit quales in quo
libet ordine debēt ordinari.ſm Joā. de ſan.⁊ Archi.poſſet iſte
§.ſic ſummari.Ep̄us debet eſſe ſine crimine ordinandus. h.d.
vſqꝫ ad.§.noie aūt.No.qualis debeat eſſe qui in epꝫ ordinať.
qꝛ debet eſſe irreprehenſibilis qui taliter viuit ꝙ eius vita nō
1 ſit digna reprehēſione.No.†ꝙ dictio in ſtat negatiue ⁊ priua
tiue.glo.vj.q.ij.c.ſi tm̄.Glo.j.cōtinuat iſtuꝫ.§.ad precedentia.
vide ꝑ te.glo.ſuꝑ v̄bo regulam.ponit.xiij. capl'a apl'ice regule.
1 ☞ Nomine criminis an quodlibet peccatum intelligatur.
2.et vide in.§.ſeq.nu.1.vbi quid comprehendatur appellatio-
ne criminis:⁊ in.§.criminis.nu.1.
Conſtitutus in peccato non repellitur ab electione paſſiua.
3 Dictio pene quandoqꝫ ad minimam ⁊ quandoqꝫ ad magnam
quantitatem refertur.

1 **Nomine autem.** †Criminis appellatiōe pec
catum comprehenditur mor
tale ⁊ veniale.h.d.vſqꝫ ad.§.in epiſtola.¶No. quaſi impoſſi-
2 bile eſſe hominē viuere in hoc ſeculo ſine peccato.¶†No. ar-
gu.ꝙ lꝫ q̇s ſit cōſtitut⁹ in peccato nō tamē ꝓpter hoc repelliť
ab electiōe paſſiua.de quo de iureiur.c.ſicut veſtris.⁊ in.c. ꝑpe
tuo.de elec.lib.vj.Glo.ſuꝑ verbo noīe.recita ꝑ ꝯ̄riū. Dicit e ꝙ
Gra.hic exponit v̄.precedēteꝫ.Et ꝙ iſtud ſit verū ꝓbať. nā cū
gra.ponat primā ſpeciē hui⁹ noīs criminis generaliſſime ſcili-
cet oportet ep̄m eſſe ſine crimine.intelligereť ſm illā generaliſ
ſimam interpretationē de quo diciť ꝙ res eſt pene contra natu
ram ꝙ quis ſit ſine crimine:ſequeretur ꝙ nullus poſſet eligi in
ep̄m.Sed magiſter in eo qd̄ ponit.v̄.in epiſtola v̄o.vult tacite
reſpōdere obiectioni dicēs qd̄ in epl'a ad Titū nō ita gn̄aliter
accipiatur iſtud nomen crimen ſicut erat dictū ſm autoritatem
Hiero.ſed aliter ſumitur.Unde verus intellectus magiſtri ſm
eos eſt quod primo ſumit illud nomen crimē large.ſcd̄o ſtricte
tertio ſtrictius:quarto ſtrictiſſime.¶Glo.ſuper v̄bo vnde.re-
cita per contrariū ꝙ tex.habeat cōtradictionē qꝛ dicit ꝙ noīe
criminis quodlibet peccatum intelligiť.⁊ ex hoc tex. infert ſm
Hiero.ꝙ nullus eſt ſine crimine.tamen dicit ꝙ pōt intelligi ſꝫ
dictū Hiero.ſic intelligēdo eſſe ꝯ̄trariū dicto apl'i.Glo. ſoluit
quod licet delictū dicatur crimē attamē nō ſic ſumitur hic. glo.
3 ſuper verbo pone.ſol.vt in glo.¶In fi.glo.nota qd̄ dictio pe-
ne.refertur ad minimā quantitatem.vide glo.xxiij.q.v. c. qua-
li.glo.iij.q.vij.c.qui ſine.que dicit quod quandoqꝫ refertur ad
magnam quantitatem.
1 ☞ Nomine criminis quid comprehendatur.
2 Infamia repellit promouendū ad dignitatē ſi ſe non purget.
3 Delictū omne dānatiōe cōdignū an repellat quē a ꝓmotione.

1 **In epiſtola vero.** Scd̄m Hugo.poſſet ſic ſū-
mari † Criminis appella-
tione comprehendiť infamia ſurgens ex crimine damnatione
digno.h.d.vſqꝫ ad.§.criminis appellatio.No.qd̄ appellatiōe
criminis comprehenditur infamia ex crimine deſcendens.No
ta ꝙ appellatione criminis comprehendiť dignū accuſatione
2 ⁊ dānatione.¶†Quero an infamia repellat promouendum
ad dignitatem.Sol.dic ꝙ ſic ſi nō purget ſe.vt.j.c.diſt.c.primū
3 j.q.j.c.ventrē.et.iij.q.vij.c.teſtes.ſm Hug.⁊ Archi.¶†Que
ro an omne delictū condignū damnatione repellat quem a pro
motione.Sol.dic aut tale delictum proceſſit ad actum exterio
rem ita qd̄ de eo pōt cōſtare iudiciali probatione:⁊ tunc repel-
litur ⁊ ita intelligitur tex.hic.aut non proceſſit ad actū exterio
rem:⁊ tunc non repellitur:qꝛ licet al's a deo punianť talia deli-
cta tamen ex quo ſunt latentia non habent vindictā in foro iu-
diciali.xxxij.q.v.c.xp̄iana.Et ſm hunc modum non omne pec-
catum mortale eſt crimen:⁊ hoc demonſtrat ꝓprietas huius no
minis crimen ſm originem ſuam.dicitur enim a criminor crimi-
naris.ideſt accuſor accuſaris ſm Hug.⁊ Achi.

Quod autem. Hic declarat a quo tempore de-
beat ꝓmouēdus eſſe ſine crimine.

1 ☞ Peccatum omne an intelligatur nomine criminis.
2 Peccata venialia an quis teneatur confiteri. 6.
3 Peccatum veniale an poſſit effici mortale. 7.
4 Peccata que committantur ex ignorantia.
5 Confiteri layco an quis poſſit.6.
6 Peccatorū venialium tres gradus.

1 **Criminis.** †Criminis appellatione comprehendiť
veniale vel mortale ex deliberatione ꝓ-
ueniens.hoc dicit vſqꝫ ad.§.al's ea.¶No. qd̄ quādoqꝫ poteſt
peccari abſqꝫ deliberatione.vide.ſ̄.vj.diſt.ſed penſandū. No.
duo ex q̇bus hoies inducunť ad peccandū videlicet ex ignorā-
tia ⁊ ex infirmitate humana.¶Not.quod quilibet proximus
poteſt audire confeſſiones venialium alterius proximi. quod
declaratur hic cū glo.¶No.ꝙ peccata venialia de facili rela-
xantur.¶No.qd̄ peccatū videť remitti ꝑ penitētie impoſitio
nem.¶Oppo.⁊ videť ꝙ male inducat autoritatē Bede qꝛ vt
hic apparet nulla ſit mentio de crimine.nec ex mēte Bede pōt
colligi ꝙ omne peccatū dicať crimē.⁊ nō ꝓbat id ad qd̄ induci
tur.Sol.ꝙ q̇dam fatenť cōtrariū.⁊ reprehendūt magiſtrum ꝙ
male induxerit.ſed Hug.ſaluat eū dicens ꝙ Gra.non inducit
dictum Bede ad oſtendendum qd̄ omne tale peccatum intelli-
gatur nomine criminis.ſed qꝛ ipſe dicit ꝙ appellatione crimi-
nis cōprehendiť omne peccatū qd̄ ꝓcedit ex deliberatiōe. Sꝫ
nō ne quodlibet peccatū ꝓcedit ex deliberatiōe.Ipe ad tollen-
dam iſtā tacitā obiectionē que ſibi fieri potuiſſet inducit auto
ritatē Bede ꝑ quā ipſe oſtēdit ꝙ pn̄t eſſe peccata que nō ꝓue-
niūt ex deliberatiōe ſed quedā ex ignorātia.quedā ex infirmita
te humana.⁊ q̄dā ex deliberatiōe.Et iſto modo intelligēdo nō
2 debet reprehēdi.Gra.ſm Hug.⁊ Archi.¶†Oppo.ſcd̄o con
tra tex.hic q̇ expreſſe dicit qd̄ preceptū eſt cōfiteri peccata ve-
nialia.Sed iſtud videť falſuꝫ ꝯ̄ tex.de peni.diſt.j.§.ecōtra. vbi
expreſſe diciť ꝙ eſt cōſilij nō ꝑcepti.Sol.dicit Hug. ꝙ iſti tex.
potius eſt ſtandum qui fuit Bede.⁊ ideo eſt precepti.Nec ob-
ſtat cōtrariū qꝛ tex.fuit Gra.vnde potius eſt credendum Be-
de q̄ Gra.ſm Hug.⁊ Archi.⁊ idē tenet gl.in.d.§.econtra.h.d.
Hug.nō ꝓcedere de maioribus venialibus ſi habeanť in me-
moria:immo dicit ꝙ ſi forte ex contēptu omittať cōfeſſio taliū
3 qd̄ talis contēnens peccat mortaliter ſm Hug.hic.¶†Op-
po.tertio cōtra tex.in fi.vbi dicit qd̄ veniale poteſt effici morta
le peccatū:ſed videť qd̄ immo quodlibet peccatum mortale di-
catur veniale:vt patet de pe.diſtin.j.c.ſerpens.in princip.Sol.
dic qd̄ peccatū veniale pōt dici eo ꝙ cito venit ſine quo ꝑſens
vita difficile duciť.vt patet.ſ̄.ea.diſt.§.nois.Qn̄qꝫ dr̄ veniale
ideſt aliquā cāꝫ venie habēs:vt peccatū in patrē ⁊ filiū.ideſt in
firmitatis ⁊ ignorātie.Et ideo iſtud tūc diciť veniale.ad diffe-
rentiā peccati in ſpiritūſanctū qd̄ caret venia.vt in ea. diſtin c.
qualis.Qn̄qꝫ dr̄ veniale eſſe peccatū etiā mortale ⁊ poſt cōtri-
tioneꝫ ⁊ tūc dr̄ veniale quaſi ſit dignū venia.⁊ ſic recipiť in. d.c.
4 ſerpēs.ſm Hug.⁊ Archi.¶†Glo.ſuꝑ v̄bo ignorantia. Re-
cita ꝑ qōneꝫ que ſunt peccata q̄ cōmittunť ex ignorātia ⁊ ſolue
vt in glo.in fi.glo.Hug.non placet ſolutio glo.immo dicit qd̄
mortalia ⁊ venialia pn̄t cōmitti ex ignorantia. Et qd̄ mortalia
quandoqꝫ cōmittanť ex ignorantia patet in Paulo ⁊ in mul-
tis alijs iudeis.dicit enim.miſericordiam merui qꝛ ignoranter
peccaui:⁊ ēt qn̄qꝫ ex infirmitate.i.fragilitate hūana.vt ſepe pa-
tet in fornicatiōe ⁊ rapina ſm Hug.Unde dictū Jacobi nō de
bet intelligi ꝙ tm̄ venialia ex ignorātia cōmittanť ſicut etiam
lex in hoc diſtinguit ꝙ qn̄qꝫ peccatū cōmittiť ex impetu. quan-
doqꝫ ex euentu.qn̄qꝫ ex propoſito.vt.ff.de pe.l.reſpicienduꝫ. §.
pe.ſm Archi.¶Glo.ſuper v̄bo facile.recita ꝑ ꝯ̄riū ꝙ tex. con
5 fitemini alterutrū ⁊c.†Et ſic videť ꝙ quis pōt etiā cōfiteri pec
cata ſua layco.ſed hoc eſt falſum: qꝛ immo debet cōfiteri ſacer-
doti.de pe.diſt.v.c.qd̄ vult.⁊ eo.titu.c.omnes.gloſ. ſoluit diſtin
guendo inter venialia ⁊ mortalia.¶In eadē glo. ibi qui vult.
Iſtam diſtinctionem glo.innuit Beda ſuper dicta autoritate
Ja.vbi ſic dicit etiā Car.h̄ refert magiſtrū ſn̄iaruꝫ in.iiij. diſti.
xvij.Coequali q̄tidiana ⁊ leuia grauiora v̄o ſacerdoti pādam⁹
ſꝫ grauiora coequalib⁹ ſunt pādēda cū deeſt ſacerdos ⁊ pericu
lū vrget.venialia etiā oblata copia ſacerdotis coeq̄li ꝯfiteri lꝫ.
qd̄ intelligit Hug.dūmodo ſacerdos ex cōtēptu nō ꝑtermitta
tur.tuti⁹ tn̄ eſt ⁊ ꝑfecti⁹ vt habita copia ſacerdotis tā mortalia
q̄ venialia cōfiteanť ſacerdoti.Quidaꝫ v̄o dicūt ꝙ nullus ēt
in neceſſitate teneať ꝯfiteri layco abſente ꝑſbytero.maxie mor
talia.⁊ dicūt ꝙ ꝑdicta autoritas Ja.intelligiť tm̄ de venialib⁹
vel de cōfeſſione gn̄ali que fit in eccleſia.vel Jac. ibi loquiť de
ſacerdotib⁹ tm̄.Hug.v̄o ī.d.c.q̇ vult.dicit qd̄ q̇s layco delicta
ſua cōfiteri teneať dū ſacerdotis copiā habere nequeat.nec vi-
dereť vere penitens qui in neceſſitate cuꝫ ſacerdotē habere nō
pōt delicta ſua cuicūqꝫ nō ꝯfitereť q̄.uis laycus abſoluēdi po
6 teſtatē nō habeat ſm Archi.hic.¶†Pro cōcluſione hui⁹ ma-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

terie duo ſunt videnda ſm Gemi. Primũ an ſemper venialia
ſint cõfitenda ſpecifice. Scõm vero an ſit neceſſe cõfiteri laico
vel debeant cõfiteri preſbytero. Ad primũ dic ꝙ venialiũ pec-
catorum tres gradus reperiunt̃ ſm Apo.ſ.lignũ fenũ ⁊ ſtipu-
la.vt in ea.di.c.ſi quis. Per ligna maiora venialia intelligun-
tur que nimis ſunt inueterata vel in cõſuetudinẽ iam deducta
que ex ipſa frequẽtatione ⁊ cõtemptu mortalia reputant̃ de iu
reiu.c.⁊ ſi xp̃s.§.quedã.⁊ ita procedit tex.hic ꝙ nullũ peccatũ
adeo veniale ⁊c. Et iſta debent cõfiteri ſi adeſt copia preſbyte-
rorum. Per fenũ intelligunt̃ minora.⁊ hec cõfitẽda ſunt ſaltẽ
in gñe de peni.diſt.iij.c.de quotidianis. Per ſtipulam minima
venialia que in ſola cogitatione cõſiſtunt ⁊ q̃ ad cõſenſum non
perueniunt.de peni.di.ij.c.ſicut tribus.⁊ iſta nõ ſunt neceſſaria
confiteri ſed citius tollunt̃ iſta q̃ alia. Hec eſt diſtinctio Ho-
ſtien.in ſumma.de penit.§.de quibꝰ.ver.nũquid.ergo iſtud di-
ctũ Hoſti.ꝙ venialia quo ad vltima membra tollant̃ ſine con-
feſſione.intellige verũ quãdo quis nõ eſſet cõſtitutꝰ in mortali.
ſed ſi haberet etiam mortalia tunc non tollerent̃ talia venialia
niſi eo modo quo tollunt̃ mortalia vt no.glo.fi.de peni.di.j.c.
perfecta.⁊ no.gl.in prohe.li.vj. Ad ſecundũ dic ꝙ ſi quis eſt cõ
ſtitutus in mortalibꝰ ⁊ venialibꝰ ſimul.⁊ tunc ſi habet copiã ſa-
cerdotum planum eſt ꝙ de neceſſitate ſacerdoti cõfiteri debet
al's non eſſet penitens.de peni.di.j.c.quẽ penitet.⁊ diſ.vj.c.qui
vult. Et idẽ eſſet ſi haberet mortalia tãtũ ⁊ venialia primi gra-
dus que equiparant̃ mortalibꝰ vt dictũ eſt.ſ. Si aũt nõ habet
copiam ſacerdotis.tunc videt̃ ꝙ de neceſſitate debeat cõfiteri
laico.quod probatur per tex.⁊ doct.in.d.c.quẽ penitet.et in.d.
c.qui vult. Illi tex.loquunt̃ ꝑ verba impatiua.⁊ quãdo deeſt ſa
cerdos confiteat̃ laico.et verba imperatiua potius debent in
dubio intelligi preceptiue vt dixi.ſ.iiij.di.§.fi. Glo.in.c.paſto
ralis.in verbo preterq̃ in mortis articulo.de off.or. Ergo vide
tur ꝙ ſit p̃ceptiua vt laico cõfiteant̃ ſacerdote deficiẽte. Itẽ cã
propter quã eſt ſtatutũ vt ſacerdoti cõfiteat̃ eſt verecũdia pec-
cati que eſt magna pars ſatiſfactionis. Sed hec cã ita militat
quãdo cõfitet̃ laico ſicut qñ cõfitet̃ clerico.⁊ hãc cãm aſſignat
ille tex. Cum igit̃ eadem cauſa ſubſit in vno ſicut in alio. ergo
ita erit preceptiuũ ſicut reliquũ.qꝛ vbi eſt eadẽ ratio ibi idem
ius eſt ſtatuendũ.de cõſti.c.trãſlato.de reſcrip.c.inter ceteras.
Et ſic puto verũ dictũ Hug.ſ.poſitũ. Aut quis eſt cõſtitutus
in venialibus tantũ.ſ.primi ⁊ ſecũdi gradus.tũc ſi nõ habet co
piam ſacerdotis tunc planũ ꝙ põt cõfiteri laico.ſi vero poteſt
habere copiã ſacerdotis tũc ſi ſacerdotẽ omittit ex contemptu
peccat ſm Hug.vt dictũ eſt.ſ.ſi nõ omittit ſacerdotem ex con-
temptu.tũc ſi remouet venialia altero de modis quibus remo-
uentur enumeratis hic per glo.credo ꝙ ſufficiat:nec ſit neceſſe
ꝙ ſacerdoti vel laico cõfiteatur ex quo ſunt ſublata ex modis
premiſſis. Et ita Gemi.et Car.qui allegat Bonauẽ.in.iiij.di.
xvij. Faciunt que habent̃ maxime per Car.in.§.tres autem de
peni.di.iij. Aut nõ remouet venialia altero de predictis modis
et tunc mihi videt̃ ꝙ iſtud dependeat a dubio an cõfiteri venia-
lia ſit precepti an conſilij.hic tenet Hug.ꝙ ſit precepti per ver-
ba Bede.vnde oportet ꝙ confiteantur. Tenet Gemi.ꝙ ſuffi-
ciat confiteri laico etiã ſi habeat copiã ſacerdotis vt voluit gl.
hic dum tamẽ nõ faciat hoc ex cõtemptu.et hoc voluit tex.dum
dicit. Cõfitemini alterutrũ peccata veſtra ⁊c.⁊ nõ artat ad con
feſſionem fiendã ſacerdoti. Et poſſet aſſignari ratio quia in ve
nialibus nõ requirit̃ ſacerdotalis abſolutio ſicut in mortali-
bus.quod patet qꝛ venialia tollunt̃ abſq̃ alia ſacerdotis abſo
lutione vt vult hic glo.qđ in mortalibus nõ procedit. ¶ Glo.
in verſi.ideo.dicit facilius.hic glo.querit.quare text.dicat qđ
facilius venialia dimittãtur. So.vt in glo.in fi.glo.hanc glo.
dicit Arch.verã qñ non ſunt mortalia ⁊ venialia ſimul.tunc eñ
venialia non tollerentur per iſtos modos.allegat not.de peni.
diſt.j.c.perfecta.in glo.fin.in fi. Et ita not.glo.in prohe.lib.vj.
Item põt iſte text.intelligi de mortalibus que committuntur
ex ignorãtia vel infirmitate quo caſu etiã facilꝰ remittunt̃.viij
di.c.cõſuetudo.⁊.xxx.q.j.c.de his. Et hec facilitas debet refer
ri ad ſatiſfactionem qꝛ minor penitẽtia eſt ponẽda iſto caſu q̃
alijs: vl' quantum ad charitatẽ vel cordis contritionẽ per quã
pctã dimittunt̃ non attendit̃ illa facilitas qꝛ charitas ita ſuffi
cit ad deletionẽ maximi peccati mortalis ſicut ad deletionem
minimi.⁊ ſic poteſt intelligi iſte text. etiã de mortali. Dicit hic
Hug.quod melꝰ intelligat̃ de veniali q̃ de mortali ſm Hug.
⁊ Arch. Glo.ſup ꝟbo reſpicit. Gloſ.querit an illud qđ ſequi-
tur debeat referri ad totam autoritatẽ p̃cedentẽ.⁊ dicit qđ non
ſed iſtud eſt dictũ de deliberatione. ¶ In fin.glo. vel expone
clarius dicẽdo hinc.i.oſtendo qđ illa que cõmittunt̃ ex delibe
ratione indigent pñia.ꝓbat̃ ex verbis Auguſtini. Et poſſunt
eſſe illa verba Gra.vel Bede introducẽtis autoritatem Augu
7 ſtini ſm Hug.⁊ Archi. ¶ † Glo.ſuper ꝟbo criminali. Recita
per contrariũ ꝙ impoſſibile ſit ꝙ veniale efficiat̃ mortale.con-
ſtat enim ꝙ veniale peccatũ eſt diuerſa ſpecies a mortali vt pa-
tet.ſ.ea.diſt.c.ſi quis.ſed impoſſibile eſt ꝙ vna ſpecies efficiat̃
alia.ſicut eſt videre ꝙ hõ q̇ eſt diuerſa ſpecies ab aſino efficiat̃
aſinus.ſicut in ꝓpoſito impoſſibile vr̃ ꝙ veniale poſſit trãſire in
ſpeciem mortalis.cuius ꝯtrariũ dicit tex. Gl.ponit duas ſolu-
tiones. Prima ꝙ peccatũ mortale ⁊ veniale nõ differunt vt ſpe
cies ſeparate ſed ſunt vna ſpecies:⁊ differt vna ab altera tantũ
ex accidẽti ⁊ circũſtantia.qđ declarat gl. Alia ſolutio ꝙ morta
le non tranſit in veniale ſed cõtemptus ipſe qui interuenit cir-
ca venialia tranſit in peccatũ mortale. ¶ In fi.glo. Arch.de pe
ni.diſt.j.c.tria ſunt.ponit aliam ſolutionẽ dicens ſi querit̃ nun
quid veniale poſſit effici mortale. Aut conſideramus ipſum ef
fici mortale occaſionaliter.⁊ tunc planum eſt ꝙ ſic.nam ſi quis
aſſuefacit ſe veniali propter illam aſſuefactionẽ cadit de facili
in mortale. ſicut dicimus ꝙ cõſuetudo iurandi occaſionaliter
facit cadere in periurium.de iureiur.c.et ſi chriſtus. Si conſide
ramus ipſum effici mortale cauſatiue.ita ꝙ ipſum veniale effi-
ciatur mortale.dicendũ eſt ꝙ non.ex quo ſunt diuerſe ſpecies.
Et ad tex.iſtum reſpondet ꝙ nõ probat ꝙ idem paccatũ venia-
le in ſpecie eadem efficiat̃ mortale.quia illud relatiuum quod
hic poſitum facit ſimplicẽ relationẽ in genere.nõ autẽ in nume
ro et ſpecie ſm Pe.⁊ Arch. Vel poteſt exponi ꝙ illud concur-
rat in peccato veniali.quia cõplacentia facit veniale trãſire ad
aliã ſpeciẽ.ſ.mortale. Beatus Tho.in.iiij.diſ.xxj.hoc de nõ le
ui cõplacentia dicit eſſe intelligendũ.⁊ facit in.§.proxime ſeq.
maxime in glo.in verbo ebrietas. Exemplũ ſi comedo plus iu-
ſto.⁊ hoc facio attractus ab appetitu iſtud eſt veniale.vt.ſ.ea.
diſ.c.ſi quis. Super quo demum ſi capio delectationẽ propter
quam ſumo cibum etiã ingurgitãdo tunc pecco mortaliter.iiij.
diſt.c.deniq̃. Ecce quomodo peccatum veniale cũ pluries ſit
in aliam ſpeciem.ſ.mortalis trãſit ſm Hug.hic.

1 ☞ Id quod male intelligitur inducit quẽ in errorem.
Confeſſionẽ ſuam reuocare quo caſu quis poſſit.
2 Seductor quis dicatur.
3 Ira an ſit peccatum mortale.11.
4 Ebrietas an ſit peccatum mortale.13.
5 Maritus cognoſcens vxorẽ ſuaꝫ in alium finẽ q̃ ſobolis pro
creande an peccet mortaliter.19.
6 Ignes duo reperiuntur.
7 Verba illa apoſtoli lignum fenum et ſtipula quomodo intelli
gantur.
8 Differentia an ſit inter peccata crimĩalia capitalia ⁊ mortalia.
9 Peccata criminalia que ſint.
10 Superbia quid ſit.
11 Inuidia quid ſit.
14 Accidia an ſit peccatum mortale.
15 Peccare mortaliter an dicatur ille qui loquit̃ vltra debitum.
16 Dictio vel ꝙ exponatur pro ſaltem.
17 Conſilia quedam ſunt vbi facere contra eſt peccatum veniale.
18 Ieiunans an peccet tranſgrediendo horam.
20 Pauperibus quare prohibeantur dari epule ſumptuoſe.
21 Adulatio quale ſit peccatum.
22 Iuramentum iocoſe preſtitum non implens an peccet mor-
taliter.
23 Iuramentum temerarium cognoſcendi modus.

Alias ea. Qui mortalibus peccatis infectus in hoc
ſeculo ſe non emendauerit eterna damna-
tione ligatur.qui autẽ venialibus maculatur pena purgatorij
1 ſaluabitur.h.d. ¶ † No.ꝙ id quod male intelligitur inducit
quem in errorẽ ⁊ falſam deceptionẽ.⁊ ꝙ talis intellectus ſit cor
rigendus.quod no.quia facit ad dubiũ.ſi quis reſponderit po
ſitioni que nõ poſſet bene intelligi poſſet reuocare ſuam cõfeſ
ſionem factam tanq̃ caduce factã.⁊ iſto caſu probaret errorem
eo ipſo ꝙ oſtenderet qualiter erat ita concepta.ꝙ non poterat
bene intelligi.ad hoc tex.ſ.iiij.diſt.c.erit autẽ.quod not.ad ea
que habentur in.c.de confeſſis. ¶ Not.ꝙ pena purgatorij eſt
2 temporalis ⁊ finita a qua q̇s cõſequit̃ vitã eternã. ¶ † No. ꝙ
ille eſt ſeductor q̇ per intellectꝰ malos inducit quẽ ad credẽdũ
id qđ nõ eſt verũ qđ no.ꝓpter ſtatuta q̃ qñq̃ cõcedũt aliqua re
media ꝯ ſeducẽtes ad cõtrahẽdũ.vide Arch.vj.q.j.c.ſunt plu-
rimi. No.ꝙ pctã mortalia appellant̃ capitalia.venialia aũt di
cuntur minuta. ¶ † No.ar.ꝙ ignorãtia iuris excuſat quẽ.de
3 quo.j.q.iiij.c.notãdũ. No.quot ſunt pctã mortalia. ¶ † No.
ꝙ ira non eſt ſemꝑ peccatũ mortale.niſi quãdo quis lõgo tem-
4 pore in illo perſeueraret. ¶ † No.ꝙ ebrietas eſt peccatũ mor
tale quando quis continue et aſſidue perſeueret.et ideo habe-
tis inferre ꝙ ebrietas de ſe nõ eſt peccatum mortale.de quo in
c.deniq̃.iiij.diſtinctio.vnde dixit Panormita.in.c.crapula.de
vit.et honeſtat.clericor.ꝙ cum vinum temperandum ſit aqua
ad mitigandum

ad mitigandũ vini fumoſitates ⁊ potentiã. Ebrietas auteꝫ de
ſe nõ ſit peccatũ mortale.ꝙ nõ miſcẽs aquã in vinuꝫ nõ peccat
mortaliter.qđ intellige niſi per accidens:qꝛ ſciens vini poten-
tiam ex nimia delectatiõe nõ miſcet illud aqua.ita qđ ſepe ine-
briatur:vel qꝛ ex inebriatione vſum rõnis amittit.vt dixi in.d.
c.deniq̃.tũc eñ eſſet peccatuꝫ mortale. ¶ No. qđ pñia delicti
debet eſſe lõga.hodie ꝟo arbitraria.de peni.diſt.j.c.menſuram
c.deus qui.de peni.⁊ remiſ. No.qđ elemoſyna habet delere pec
catorum penã. Et no.qđ elemoſyne debẽt eſſe large. ¶ Not. q̃
requirant̃ vt exiſtẽs in peccato mortali nõ damnet̃ pena eter-
na. ¶ No.que ſunt peccata venialia ꝓut in text.exprimuntur.
5 ¶ † No.quotienſcũq̃ vir cognoſcit vxorẽ ſuaꝫ in aliũ finẽ q̃
ſobolis cã ꝓcreande peccat mortaliter.de quo.ſ.xiij.diſt.c.ner
ui. No.qđ iurans indiſcrete nõ peccat nõ ſeruãdo tale iuramẽ
6 tum ſed peccat taliter iurando. ¶ † Quero an iſte ignis pur-
gatorij ſit perpetuo durabilis. Sol.dic ꝙ duo ignes reperiun-
tur. Vnus qui vocat̃ ignis eternus quo eternaliter reprobi pu
nient̃ vt dicit hic tex.⁊ iſte ignis ſequit̃ iudiciũ. Aliꝰ erit ignis
qui precedet iudiciũ:⁊ iſte habebit duplicẽ naturã.nã exuret in
melius cõmutans facieꝫ huiꝰ mũdi.⁊ purgabit eos qui venia-
lia cõmiſerũt ideſt illos q̇ ſuꝑ fundamẽto fidei poſuerũt lignũ
fenum ⁊ ſtipulã.⁊ iſte tam diu durabit quouſq̃ purgati erũt q̇
ſaluãdi ſunt. Ille ergo ignis erit dãnatoriꝰ:iſte purgatoriꝰ qui
tñ grauior erit q̃ q̇cq̇d homo pati poſſet in hac vita. ad hoc.j.
7 ea.diſt.c.pri.⁊ c.qui in aliũ.ſꝫ Ioã.de fan.⁊ Archi. ¶ † Que
ro quare illa ꝟba apl'i.ſ.lignũ fenũ ⁊ ſtipula.nõ pñt itelligi de
mortalibꝰ. Rñdet̃ ꝑ tex.met.apl'i qꝛ dixit purgari. vnde illud
verbũ purgari.nõ põt referri ad mortalia:qꝛ mortalia in pur-
gatorio puniunt̃:non autẽ purgant̃. qđ patet ex vi verbi. nam
purgare eſt maculã ⁊ reatũ delere puniri eſt penã pro delicto ſu
ſtinere:ſed in alia vita venialia purgant̃:mortalia ꝟo puniunt̃.
ergo autoritas iſta nõ poterit intelligi de venialibꝰ.⁊ ſic caute
locutus eſt Aug.põderãdo verbuꝫ purgari qđ ꝓprie refert̃ ad
venialia ſm Hug.⁊ Archi.⁊ ꝑ hãc ſĩl'itudinẽ infert hic Car. ꝙ
inter peccatores in purgatorio vnus citius purgabit̃ q̃ alius.
Et pro hoc eſt ſimilitudo apl'i qui peccatorꝫ venialiũ differen-
tias deſignat ꝑ lignũ fenũ ⁊ ſtipulã. Cõſtat eñ ꝙ lignũ diutiꝰ
manet in igne q̃ fenum ⁊ ſtipula.ergo vnũ peccatũ veniale diu-
tius punit̃ in purgatorio q̃ aliud. Iſta ꝯcluſio eſt beati Augu
ſtini dicẽtis in Enchyridon. Poſt hãc vitã incredibile non eſt
nõnullos fideles ꝑ purgatoriũ quãto magis minuſq̃ pereun
tia dilexerũt tanto citius tardiuſq̃ ſaluari. Scđo ſic iuxta. S.
Tho.quedã ſunt venialia maioris adherẽtie q̃ alia ſm ꝙ effe-
ctus magis ad ea inclinat̃ ⁊ fortius in eis figit̃.ſed ea que ſunt
maioris adherẽtie tardius purgant̃.ergo in purgatorio tanto
aliqui diutius torquent̃ q̃ alij ſm ꝙ effectus corꝫ magis ad ve
nialia fuerit immerſus. Tertio ſic.in foro penitẽtie reſpondet
grauior pena nõ ſolũ quantũ ad intẽſionẽ ſed etiã quantuꝫ ad
durationẽ vt patet inſpicienti canones in q̇bus pñie taxant̃.ſꝫ
iudiciuꝫ eccleſie rectũ cõforme eſt iudicio diuino.ergo ſimiliter
erit apud iudiciũ diuinuꝫ: ꝙ qui grauius offendit ⁊ diutius in
culpa permãſit pena acerbiori puniet̃ ⁊ diuturniori:ita Card.
8 in.c.qualis.j.eo.in.ij.arti. ¶ † Quero an ſit differentia inter
criminalia capitalia ⁊ mortalia. Sol.dic ꝙ ſic.⁊ eſt illa differen
tia q̃ eſt inter genꝰ ⁊ ſpeciẽ.nã quecũq̃ ſunt peccata crĩalia ſunt
pctã mortalia: ſꝫ iſtud nõ cõuertit̃ qꝛ nõ oĩa mortalia ſunt crĩa
lia.nam dicuntur illa crĩa que inducunt decapitationẽ vel de-
poſitiõem vel exilium vel intruſionem carceris licet large om-
9 ne peccatum vocet̃ crimen.vt.ſ.ea.diſt.nomine. ¶ † Sed que
ro que ſunt peccata criminalia. Dic qđ ſunt vndecim. Primũ
eſt peccare in fidẽ trinitatis.xxij.q.ij.c.j. Scõm copula contra
naturam.xxxij.q.vij.c.flagitia. Tertiũ eſt homicidiũ qđ eſt ter
ribilius omni peccato.l.diſt.c.placuit. Quartũ eſt crimen leſe
maieſtatis.lxxix.diſt.c.ſi q̇s cũ militibus.⁊.ij.q.v.c.accuſatori
bus. Quintũ eſt crimẽ ſacrilegij.ſcꝫ cũ aliq̇s fregerit eccleſias
violenter.ij.q.j.c.in primis.xvij.q.iiij.c.ſi quis in atrio.⁊.c.fra-
ter.⁊.c.ſi quis ſuadẽte. Sextũ inceſtus.iij.q.iiij.c.cõſanguineo
rum.xxxv.q.iiij.c.de inceſtis.⁊ ea.cauſa.q.viij.c.hec ſalubriter.
Septimũ cõſpiratio.xj.q.j.c.conſpirationũ.⁊.c.ſi qui clerici. ⁊
c.ſi qui clericorꝫ. Octauũ eſt adulteriũ qđ eſt deteſtabile.xxxij.
q.vij.quid in oĩbus.⁊ eadẽ cã.q.iiij.c.nemo. Nonũ eſt falſuꝫ te
ſtimonium qđ lege diuina ⁊ canonica eſt prohibitum. vt proba
tur.xij.q.iiij.c.non periurabis.⁊.vj.q.j.c.quicũq̃. de falſis.c.j.
iſta enim ſunt crimina maiora ⁊ accuſatione ⁊ dãnatione digniſ
ſima.lxxxj.diſt.c.j. Decimuꝫ eſt crimen ſymonie reſpectu cuius
oĩa crimina pro nihilo reputant̃.de ſymo.c.ſicut.⁊.c.tanta.j.q.
vij.c.fi.⁊ eſt dãnatũ crimen in vtroq̃ teſtamento.j.q.j.c.qui ſtu
det. Vndecimũ eſt crimen vſure qđ eſt deteſtabile in vtroq̃ te-
ſtamento. Vnde in Ezechiele. Vſuram ⁊ omnẽ ſuperabundan
tiam non accipietis:⁊ idem de vſur.c.in omnibus.⁊.xiiij.q.iij.
c.pleriq̃. Alia ꝟo peccata non vocant̃ recte criminalia:qꝛ non
ſunt capitalia lꝫ mortalia ſint.ſunt eniꝫ diſpẽſabilia ſine deco-
loratione ſtatus eccleſie.j.q.vij.c.diſpenſationes.⁊.c.ſi illa.niſi
eſſent reordinati.j.q.vij.c.ſaluberrimũ.vel ſciẽter rebaptizati.
10 l.diſt.c.cõfirmãduꝫ.ſꝫ Ioã.de fan.⁊ Archi. ¶ † Quero q̇d eſt
ſuperbia.dic eſt elatio vitioſa que inferiorẽ deſpiciẽs ſupiori-
11 bus ⁊ paribꝰ ſatagit dñari. ¶ † Quero q̇d ſit inuidia. dic qđ
dici põt quedã arbor cuius radix eſt maliuolẽtia.cuiꝰ frondes
ira ⁊ odiũ.cuius flores irriſio ⁊ deriſio.cuiꝰ fructus emulatio ⁊
detractio.cuius folia liuor ⁊ pallor.⁊ quẽ aſpicit deſpicit ⁊ quẽ
deſpicit interficit ⁊ corrũpit.xix.diſt.c.ſerui.xxiij.q.iiij.c. q̃ ma
12 gna.ſm Archi. ¶ † Quero an ira ſit mortale. Sol.dic.ꝙ que
dam eſt ira trãſitoria ⁊ iſta eſt veniale peccatũ.q̇daꝫ eſt ira ꝑſe-
uerãs ⁊ iſta eſt mortale peccatũ.vt hic dicit tex. Tñ iracũdia ꝓ-
prie eſt nomẽ vitij ſiue criminis. Ira ꝟo eſt ipꝫ peccatũ ſꝫ Hug.
⁊ dicit.d.Card.hic poſt beatũ Tho.ij.ij.q.clviij.arti.iij. qđ qñ
ira recedit a charitate proximi ⁊ ei contrariat̃ ꝙ eſt peccatũ mor
tale:vel qñ motu vehemẽti:ita ꝙ recedit dei charitate puta ꝑ-
rumpẽdo in blaſphemias vel deteſtationes vl' ex lõgo tp̃e quo
ſtetit in ira nõ ꝙ ex tp̃e vel iteratione delictũ mutet̃: ſed qꝛ ap-
paret de maiori contẽptu ⁊ cõſenſu in irã. Ideo dicit apoſtolꝰ.
Sol nõ occidat ſuꝑ iracũdiã veſtrã. Faciũt que beatꝰ Tho.in
13 ij.ij.q.cl.⁊ ſeq. ¶ † Quero an ebrietas ſit peccatum mortale.
Dic qđ põt eſſe ꝙ nõ ſit peccatũ.põt eſſe peccatũ veniale ⁊ põt
eſſe mortale ſm diuerſas conſiderationes.vnde ex mente beati
Tho.ij.ij.q.cl.arti.j.ij.⁊.iij.diſtiguit h Gemi.⁊ qꝛ dixi in.c.deni
14 q̃.iiij.diſt.hic nõ repeto. ¶ † Quero an accidia ſit peccatum
mortale cũ hic de eo nõ fiat mẽtio. Sol.dic ꝙ accidia eſt quedã
triſtitia aggrauãs q̃ ita deprimit animũ hoĩs vt ei agere nihil
libeat.ſicut ea que acida ſunt.frigida ſunt:ideo accidia quod-
dam tedium operandi.vnde aut talis triſtitia eſt ex eo qꝛ ali-
quis cogit euꝫ bene viuere:agere ⁊ implere opera virtutis que
facere nõ tenet̃:⁊ tunc nõ eſt peccatum accidia. Aut triſtitia eſt
circa illa que imminẽt facienda ꝓpter deũ tũc poteſt eſſe pecca
tum veniale:⁊ põt eſſe mortale.vnde ſi q̇s habet triſtitiã de bo-
no ſpirituali ad qđ artat̃.⁊ talis triſtitia nõ ꝓcedit vſq̃ ad ſen
ſum rationis ꝓpter imperfectionẽ actus eſt peccatũ veniale.ſi-
cut in genere adulterij cõcupiſcẽtia que conſiſtit in ſola ſenſua
litate eſt veniale peccatũ.ſi tamen peruenitur ad ſenſum ratio-
nis eſt peccatum mortale.ita ⁊ motus accidie cũ eſt in ſola ſen-
ſualitate vt quando eſt ꝓpter repugnantiam ſenſualitatis ad
ſpiritũ.tũc eſt peccatũ veniale qñcũq̃ nõ pertingit vſq̃ ad ra-
tionem que cõſentit in fugã ⁊ deteſtationem boni diuini carne
omnino cõtra ſpiritũ preualẽte tũc manifeſtũ eſt ꝙ accidia eſt
15 peccatũ mortale ſm Tho.⁊ Archi. ¶ † Quero qꝛ tex.dicit ꝙ
quãdo q̇s loq̇tur vltra debitũ peccat venialiter.de quo ſermo-
ne intelligat̃ an de bono:an de malo. Sol.dic ꝙ iſte tex. intelli
git̃ de bono ſermone qꝛ etiã de illo nõ debet haberi ſermo inu-
tiliter vel ſuperflue vl' qñ nõ decet: qꝛ etiã bona ⁊ iuſta ſunt ꝓ-
ferẽda cũ diſcretione ⁊ menſura. xiij.diſt.c.ſit rector.⁊.xxij.q. v.
c.quotiens. Si eniꝫ vltra debitũ loquat̃ in illicitis.vt in blaſ-
phemijs ⁊ detractatiõibꝰ ⁊ hmõi illud ſemꝑ eſſet peccatũ mor-
tale. Nec obſtat tex.hic in fi.vbi maledici dicunt̃ peccare venia
liter qꝛ illud intelligit̃ qꝛ inducunt̃ ad maledicendũ ex quadã
facilitate ⁊ temeritate qꝛ tunc facilitas ⁊ temeritas excuſant a
peccato mortali ⁊ veniam continet.j.q.iij.c.ſi quis iratus. Se-
cus ergo in maledicis ex odio vel indignatione qꝛ illi tũc pec-
cant mortaliter ⁊ ideo regnũ dei nõ poſſidebunt.ad hoc. xxiiij.
q.iij.c.cum in.xlvj.diſt.c.clericus.ſm Hug.⁊ Archi.b. Tho. ij.
16 ij.q.lxxj.ar.iiij. Glo.ſuꝑ verbo aliqua.† No.ex glo.ꝙ qñq̃ di
ctio vel exponit̃ pro ſaltem. ¶ Glo.in verbo plus accipit. Re
cita per contrarium incipiendo in verbo al's eſſet mortale. Et
ſolue vt in glo.vt.ſ.tex.procedat quãdo ex caſu plus debito ac
cipit.ſecus ſi ex contemptu. ¶ In fi.glo.no.iſtaꝫ glo.ꝙ ille qui
facit actum prohibitum ex caſu ⁊ ſic ſine aliqua deliberatione
nõ dicit̃ facere ex contẽptu.qđ no.ex his q̃ habentur in.c.cleri-
ci.de cle.excõ.mi. Glo.ſuper verbo ieiunantibus. Recita ꝑ cõ-
trarium.⁊ ſol.vt in ea. ¶ In fi.gl.ꝙ iſte tex.non intelligatur de
ieiunijs indictis ab eccleſia ſed de ieiunijs voluntarijs inducit
Hug.tex.hic in duobus locis. Primo ꝙ iſte tex.dicit prãdere
per qđ apparet ꝙ non intelligit̃ de ieiunijs indictis in q̇bꝰ nõ
prandet̃ ſed cenat̃.de tẽp.or.c.lr̃as. Itẽ dicit tex.hic ꝙ iſte vult
prandere alijs ieiunãtibus.vñ innuit̃ ꝙ ipſe ieiunat.ſed ſi eſſet
ieiunium indictũ ⁊ non ieiunaret peccaret mortaliter ⁊ non ve-
nialiter.vñ neceſſario debet intelligi de voluntarijs.⁊ q̃ ſunt de
cõſilio ⁊ non de p̃cepto. Nec obſtat ſi dicat̃ ꝙ ſi ſunt ieiunia cõ
ſilij contraueniens nõ peccat etiã venialiter. qꝛ conſiliũ liberã
17 exigit voluntatẽ.xiiij.q.j.c.q̇ſq̇s.† Quia rñdeo ꝙ q̇dam ſunt
cõſilia vbi facere ꝯ eſt pctũ veniale vt in ꝯſilio de vitãdo pctũ
veniale. Item põt eſſe ꝙ nõ obſeruans ieiunia talia ſit venia-

le peccatū pſertim ſi primo ad h̄ cōſenſerat. vl' pōt intelligi de
aliquo ieiunio particulari in aliquo loco vel conſilio cōſtituto
qđ nō obſeruare eſt veniale peccatū: veniale ſcandalū generat
inter fratres ſm Hug. Jſtud vltimū dictū Hug. nō videt̄ verū:
qꝛ ſi ieiuniū eſt indictū in aliquo loco particulari ⁊ quis ibi p-
maneat videt̄ aſtringi ad illud: vt patet. ſ. xj. diſtin. c. illa. vnde
deberet puniri frangēs ieiuniū indictū a cōſuetudine vel ſta-
tuto ſicut frangēs indictū a iure. xl. diſt. c. in his. vnde credo di
ctum Hug. verū qn̄ quis eſſet in loco particulari nō aīo ⁊ intē
tione ibi morādi ſed trāſire vt viator: qꝛ tunc nō aſtringeret̄ ad
talia ſtatuta vel cōſuetudines. vt no. viij. diſt. c. que cōtra. ſed ſi
alij ieiunarent ⁊ ipſe voluerit prandere tūc ipſe peccat veniali-
18 ter. vt vult tex. Jn eo aūt qđ glo. iſta dicit in prin. † ꝙ comedēs
ante horā in ieiunijs indictis peccat. dicit h̄ Archi. ꝙ glo. nō
affirmat iſtud: ſed dicit dubitatiue querēdo ꝙ valde eſſet durū
hoc dicere. vnde diſtinguit ꝙ ſi quis tpe ieiuniorum indictorū
comederet ante horā ex contēptu ⁊ inobediētia cū poſſet abſti
nere ⁊ nollet. tūc bene peccaret mortaliter. ⁊ ita debet intelligi
hic glo. Aut nō faceret ex cōtemptu ⁊ inobediētia. ⁊ tūc nō pec
caret ſm Jo. ⁊ Archi. Glo. ſup v̄bo tardus colligit arg. ex tex.
¶ Jn fi. glo. dicit Hug. ꝙ ipſum ſurgere nō eſt peccatū ſed tar
ditas ſurgēdi que peccatū inducit ſm Archi. ¶ Glo. ſup v̄bo
19 excepto inducit hūc tex. contra opi. Hug. dic vt in ea. ¶ † Jn
fi. glo. Hug. oppo. contra tex. qꝛ eſt dare caſū in quo maritus
cognoſcit vxorē excepto filioꝝ deſiderio ⁊ tamē nullū incurrit
peccatū. vt qn̄ illā cognoſcit exactus ab illa qꝛ tūc nullū eſt pec
catum. xxxiij. q. v. c. ſi dicat. Jtē eſt dare caſū in quo cognoſcēs
peccaret mortaliter vt ſi maritus hoc faciat cā explēde libidi-
nis qđ eſt mortale. xxxij. q. iiij. c. origo. tex. vero dicit ꝙ ſemper
peccet venialiter vno caſu excepto. ergo male. Sol. dicit Hug.
ſi pōderet̄ tex. qui dicit cognouit per qđ remouet̄ coitꝰ qui fit
cauſa reddēdi debiti. tūc eñ ipſe nō cognoſcit ſꝫ cognoſcit̄ nō
petit ſed petit̄ nō agit ſed patit̄. nemo eñ dicit̄ facere id qđ in-
uitus facit. Et ſic facit primū cōtrariū. Per hoc autē vt tex. di
cit vxorē. excludit̄ coitꝰ qui fit cā ſaturāde libidinis qꝛ tūc nō
vir vxorē ſed adulter vel amaſius videt̄ cognoſcere adulteram
vel amaſiam. xxxij. q. iiij. vir cum propria. Et ſic ceſſat cōtrariū
ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Glo. ſuper v̄bo deſyderio. Recita p cō-
trarium ꝙ vir cognoſcens vxorē alia de cauſa q̄ prolis nō pec
cet. xxxiij. q. v. c. ſi dicat. Glo. ſol. fatēdo contrariū ⁊ ſupplet ad
20 tex. ¶ † Glo. ſuper v̄bo ſumptuoſiora allegat cōcor. ad tex. in
fi. glo. ſed quare prohibētur ne dentur pauperibus epule ſum-
ptuoſe. dicit qꝛ ſicut infirmat̄ diues ſi vtitur vilibus epulis. ita
infirmant̄ pauperes ſi vtant̄ delicatis epulis. Jtem pauperes
incitant̄ ad libidinē ⁊ excitant̄ irritamēta gule. de cōſe. diſt. vj.
c. quinqꝫ modis. Jtē qꝛ id qđ expēdit quis ī cibo delicato pro
vno paupere ſufficeret duobꝰ vl' tribus. Jtē qꝛ ſi per ſe faceret
peccaret. de conſe. diſt. iij. ne talē. ⁊ ſ. iiij. diſtin. in. c. deniqꝫ. ſm
21 Hug. ⁊ Archi. ¶ † Glo. ſuper v̄bo adulari. Recita per cōtra
rium in ea formatū. ⁊ ſolue vt in gl. Et quale ſit peccatū adula-
tio. beatꝰ. Tho. ij. ij. q. cxv. arti. j. ⁊ ij. Et do. Car. hic dicit ꝙ qn̄
quis ſola auiditate alios delectandi vel etiā ad euitandū ali-
quod malū vel cōſequendū aliquid in neceſſitate adulatꝰ fue-
rit nō eſt ꝯ charitatem. vnde tūc nō eſt peccatuꝫ mortale ſed ve
niale. cōcor. Alex. de ales in. ij. dicēs ꝙ adulatio aliquādo eſt
peccatū mortale aliqn̄ veniale. diſtinguitur eñ cū ſit multiplex
genus adulationis. vnum eſt cū dicit malū bonum peccatoreꝫ
in peccatis fouendo. et hoc eſt mortale. Jn alijs vero diſtingui
tur. Aut ſi intentione vt alicui proſit ⁊ nulli obſit: ⁊ tunc venia-
le eſt. Si aūt fiat intentione nocendi alteri lꝫ alteri proſit mor
tale dicitur in. c. clericus. di. xlvj. de adulatione aliquid dicetur
ibi qꝛ ſicut glo. tāgit innuitur ꝙ ſit peccatū mortale. ¶ Gl. ſu-
per verbo iuramus. recita per cōtrariuꝫ et ſolue vt in ea. Jn fi.
22 glo. †. No. ꝙ iuramentū iocoſe preſtitū nō illaqueat iuranteꝫ
ad mortale ſed ad veniale. ⁊ idem no. Archi. xxij. q. j. c. ij. Gloſ.
relata ad tex. videt̄ velle qđ etiā nō implens iuramentū iocoſe
preſtitum nō peccet mortaliter. do. Car. hic ⁊ credo bene tenet
contrariū dicēs qđ hoc nō videt̄ verū: nā vt dicit Beatꝰ Tho.
in. ij. ij. q. xcviij. ar. iij. ille qui ioco periurat nō euitat diuinā ir-
reuerentiā ſed quantū ad aliquid magis auget. ⁊ ideo nō excu
ſatur a peccato mortali. Jlle autē qui ex lapſu lingue falſuꝫ iu
rat. ſi quidem aduertat ſe iurare ⁊ falſum eſſe qđ iurat nō excu-
ſatur a peccato mortali. ſicut nec a dei contemptu. Si autē hoc
nō aduertat nō videt̄ habere intentionē iurādi: ⁊ ideo in crimi-
ne periurij excuſatus eſt. S. Tho. Oportet ergo aliter intelli
gere Auguſtinuꝫ in hoc loco q̄ gl. intelligat. vnde dicendū eſt
qđ loquatur de iuramento promiſſorio incaute ⁊ iocoſe emiſſo
qđ propter neceſſitateꝫ occurrentē adimplere nō poſſumus. ſic
ſi iuraſſeꝫ incaute: ⁊ quaſi iocoſe ꝙ tibi cras dabo hanc vel illā
rem centū libras vel huiuſmodi: ⁊ propter neceſſitatem imple-
re non poſſem hoc nō eſt peccatū mortale ſed ponitur inter ve-
nialia: ſed in veritate credo qđ glo. non habuerit illam menteꝫ.
non enim dicit qđ periurans cauſa ioci non peccet mortaliter:
ſed exponit tex. qn̄ iocoſe ſimpliciter iurauit ⁊ poſtea per neceſ
ſitatem aliquam nō poteſt implere. nam iſte in alio nō peccauit
niſi qꝛ nomē dei in vanū aſſumpſit non ex contemptu tamē. per
qđ non mortaliter peccet. c. ⁊ ſi xp̄s. de iureiuran. Jteꝫ qđ iura-
23 mētū temerariū illaqueat quem ad peccatū mortale. ¶ † Ter
tio no. glo. que dat vnū modum cognoſcendi iuramentū teme-
rarium videlicet qn̄ iurat̄ ſine ſolennitate ⁊ diſcretione ⁊ ſic ſine
deliberatione. vnde glo. in verbo ſacroſanctis. lxxv. diſt. c. flo-
rentinū. tex. xxij. q. iiij. c. qđ dauid. facit. c. ⁊ ſi chriſtus. de iureiu.
in aut̄. qđ eis. C. de nup. vbi iuramēto dant̄ comites quattuor.

1 ☞ Argumentum a contrario ſenſu nō eſt ex verbis legis: ſꝫ
eſt tacitus intellectus elicitus ex quadam conſequentia v̄bo-
rum in lege expreſſorū ⁊ quare nō habeat locū in ſtatutis.
2 Jn eo ſtatu quo quis moritur an in eodem apparebit in die iu-
dicij.
3 Peccata venialia qualiter dimittantur in futuro ſeculo ⁊ an
remittantur quo ad culpam poſt vitam. 4.
4 Culpa venialis an poſſit poſt hanc vitā remitti in purgatorio.
5 Qualiter quis peccat in patrem ⁊ filiū ⁊ ſpiritūſanctum.
6 Peccare ex contemptu quando quis dicatur.
7 Peccati in ſpiritūſanctū ſex ſunt ſpecies.
8 Peccatum in ſpiritumſanctū an ſit remiſſibile.
9 Peccati mortalis vel venialis debite purgati reatus omnis
tam in hoc ſeculo q̄ in purgatorio remittitur.
Purgatorij pena eſt grauior quacunqꝫ pena huius mundi.
10 Expreſſio vnius filij an includat alios.
11 Negatiua vnius an inducat affirmationem alterius eiuſdem
ſpeciei et econuerſo.

Qualis. Peccatū in ſpiritum ſanctū nec in iſto
ſeculo nec in futuro remittitur. venialia
vero in iſto ⁊ in futuro relaxantur. hoc dicit. ¶ No. qđ
in eo ſtatu ſcꝫ iuſtitie vl' iniuſtitie quo quis morit̄. in eodeꝫ ap-
parebit in die iudicij. ¶ Not. qđ peccatum in ſpiritū ſanctum
1 non eſt remiſſibile. ¶ † No. qđ arg. a contrario ſenſu nō eſt ex
verbis legis ſꝫ eſt tacitus intellectus elicitus ex quadā conſe-
quentia verboꝝ in lege expreſſorum. Et ita pōt eſſe ratio qua-
re in ſtatutis nō habeat locum a contrario ſenſu qꝛ debent in-
telligi ſm propriū ⁊ expreſſum ſignificatū verborū facit glo. in
c. cupientes. §. ꝙ ſi per viginti. de elec. lib. vj. dixi in. c. j. ſ. j. diſt.
¶ No. hic quedaꝫ peccata venialia alia inficiunt ſi quis mori
2 tur ante ipſorum relaxationeꝫ. ¶ † Oppo. ⁊ videt̄ ꝙ quis nō
debeat apparere in extremo iudicio qualis egreditur de hoc ſe
culo. nam multi cum macula venialium egrediuntur qui tamen
tempore iudicij purgati apparebunt vt apparet hic. ⁊ ſ. §. pri.
Sol. hic non dicit̄ quantuꝫ ad omnes qualitates cum quibus
quis egreditur ſeculum ꝙ cum illis debeat apparere in iudi-
cio. ſed eſt mens tex. noſtri ſolū apprehēdere illā qualitatē qua
quis cōſtituit̄ dignꝰ vita eterna vt virtꝰ: vel illā que facit eū di-
gnum eterna damnatione ſcꝫ vitiū vnde ſi quis malus ⁊ in ſta-
tu dānationis decedit talis apparebit in iudicio. ſi bonus ⁊ in
ſtatu ſaluationis bonus apparebit in iudicio. vt. iij. q. vij. c. tem
pus. ⁊. xvj. q. v. c. nec mirum. ſm Hug. ⁊ Archi. ⁊ ita glo. j. hic q̄
3 per hoc eſt expedita. ¶ † Quero qualiter venialia dimittant̄
in futuro ſeculo. Sol. dic ꝙ aliqui dicunt ꝙ per merita prece-
dentia dimittant̄. vel per illa quattuor que enumerant̄. xiij. q.
ij. c. anime defunctorum. vel etiā per contritionē ⁊ humilitatem
quā habēt etiā in ipſo purgatorio. Sed dicit Hug. ꝙ in futu-
ro ſeculo nullū peccatū proprie ⁊ vere dimittit̄. ſed ideo dicitur
dimitti: qꝛ eo punito. lꝫ miſericorditer ſtatim tranſit ex purga-
torio ad gloriam ⁊ ſic peccatuꝫ in purgatorio dimittit̄ ideſt ſuf-
ficienter punit̄. ita qđ eius pena habeat finē. ſm Hug. ⁊ Arch.
¶ Sed an ita ſit in malo ideſt peccato mortali cōſtituto q̇ etiā
moritur cuꝫ venialibus vt ſibi etiā hmōi venialia remittant̄ p
punitionē. Sol. dic. ꝙ ſic. qꝛ puniet̄ in inferno etiaꝫ pro veniali
⁊ mortali in quibus deceſſit culpis. non aūt in purgatorio. naꝫ
vt dicit Archi. in. c. tēpus. xiij. qđ. ij. in igne purgatorio nullus
eſt niſi bonus: qꝛ nullus eſt ibi cū peccato mortali. pro veniali
aūt nullꝰ eſt malꝰ. Fateor vt dicam poſt do. Car. in. d. c. tēpus.
ꝙ ſi quis decederet cuꝫ peccato mortali de quo eū penituit ſed
nō egit pro tali peccato ſufficiētem pniam ⁊ ſimul haberet pec-
cata venialia ꝙ talis in purgatorio puniet̄ đ peccato veniali ⁊
etiā de pena mortalis inquātū erit rōne debite pene. ⁊ tamē ta
lis nō erit malus: qꝛ in eo purgata culpa eterna contracta per
peccatū mortale. ſcꝫ dum de illo penituit ⁊ cōfeſſus fuit. Verū
in predictis in hoc eſt differentia qꝛ magis agitur miſericordi-
ter cū

ter cum bono q̄ cuꝫ malo. bonus eñ peccato punito ſtatim trā
ſit ad gloriā. malus aūt non. īmo remanet in pena eterna. Non
eñ credit Hug. ꝙ aliq̇s etiam malus puniatur p veniali eter-
naliter. q̄uis multi hoc dicāt. ſed tantum ſpecialiter ſm Hug.
4 ¶ Glo. ſup verbo credendus. † No. ex glo. ꝙ p ignem purga-
torij ante diē iudicij tolluntur q̄dam culpe ⁊ ſic veniales. vt di-
cit hic do. Car. Culpa venialis pōt poſt hanc vitā remitti ī pur
gatorio. pbatur ſic. Primo autoritate Auguſtini in li. de vera
penitētia. dicētis. q̄dam culpe leues in futuro remittunt̄. Nec
pōt intelligi quo ad penā. qꝛ ſic oēs culpe quantūcūqꝫ graues
per ignē purgatorij expiant̄. ergo venialia quantūcumqꝫ p cul
pam purgantur p ignem purgatorij. Ponatur caſus ꝙ aliq̇s
exiſtens in grā habēs tunc culpas veniales ſit in vltimo inſtāti
vt moriat̄ cū volūtate venialiū non dolēs de ipſis. cōſtat ꝙ ip̄e
ſaluabitur qꝛ ipſe eſt in grā. venialia eñ nō auferunt grām. Jtē
cōſtat ꝙ pctm̄ manēs in voluntate nō remittitur ergo videtur
ꝙ neceſſe ſit ꝙ poſt mortē remittatur. Si forte dicas ꝙ conuer
titur in mortale ppter voluntatē iterandi. hoc ridiculū eſt. ꝙ p
pter hoc ocioſum cōuertat̄ in mortale. qꝛ voluntatē habuit ite-
randi. Scđo ſic iuxta do. Duran. ad dimiſſionē culpe venialis
ſufficit reordinatio voluntatis p debitā diſplicentiaꝫ. ſed hanc
poſſunt habere exiſtētes in purgatorio cū non ſint obſtinati in
malo. ſed ſint in charitate. nec ſint totaliter in termīo ſed circa
ergo eis poteſt remitti pctm̄ veniale quo ad culpā. Eſt aūt cir-
ca hoc notandū ꝙ quibuſdā viſum fuit ꝙ etiā pctm̄ veniale nō
remitteret̄ quo ad culpā poſt vitā. ⁊ huius opi. videt̄ fuiſſe Hu
go. quē etiam videtur ſeq̇ Archi. dicit eñ ꝙ pprie ⁊ vere nullū
pctm̄ dimittitur in purgatorio. ſed dicit̄ dimitti. qꝛ eo punito
lꝫ miſericorditer ſtatim trāſit ad gloriam. ⁊ ſic pctm̄ in purgato
rio dimittit̄. i. punitur ſufficiēter ita ꝙ eius pena habet finem.
Sed iſti ſm do. Car. nō bū dicūt. qꝛ ſi pctm̄ veniale nō remitti
tur quo ad culpā. ſed quo ad penā tm̄. tunc nō eſſet differētia in
ter venialia ⁊ mortalia q̄ in hac vita remiſſa ſunt quo ad culpā
qꝛ pena illis mortalibꝰ debita ſoluit̄ etiam in purgatorio ſicut
etiā debita venialibꝰ. vñ iſta opi. oīno eſt irrationabilis. ⁊ ideo
dicendū eſt iuxta ꝯcluſionē poſitā cū ſctis dicētibus ꝯtrariū. vi
delꝫ ꝙ culpa venialis in eo q̇ cum grā diſcedit poſt hāc vitā di-
mittit̄ p ignem purgatoriū. ⁊ ex eo videt̄ ꝙ grauet̄ culpa. qꝛ p
impenitentiā moriētis in veniali differt̄ a gloria ad quam ſi pe
nituiſſet ante mortē cōuolaſſet. tū non ppter hoc gloria differt̄
qꝛ in purgatorio ſimul cū ſolutiōe pene pōt culpa remitti: ⁊ ita
tm̄ retardat ſola pena quantū culpa ⁊ pena ſimul. Vel dicendū
ſm Pe. de palu. in. iiij. ꝙ ſi non vult penitere de veniali in mor
te. non oportet dicere ꝙ ppter hoc peccet mortaliter. Non eñ
plus tenetur homo expiare pctm̄ q̄ vitare veniale. ſed exiſtens
ſine mortali non tenetur neceſſario vitare veniale. ergo nec ex-
piare hoc vel illo modo. Et cum dicitur euꝫ ex hoc incurrere re
tardationem glorie. rūdet. Pe. de palu. non obſtare cū velle re
tardationem glorie de ſe non ſit pctm̄ mortale. nam ad tempus
ab amico ſeparari velle non eſt contra amicitiā. vnde etiā velle
longā vitam ſi homo aduertat ꝙ ppter hoc retardat̄ a vita btā
nō eſt ppter hoc pctm̄ mortale. nō eñ oīs caro cupit diſſolui p
pter maius meritū ſed etiā qꝛ non vult ſpoliari. naturaliter eñ
fugit mortē. ſed velle perpetuari in hac vita nō eſt ſine mortali.
velle aūt plongari in hac vita propter delitias non eſt ſine ve-
5 niali. ¶ † Glo. ſup verbo blaſphemia. No. j. ex gl. qualiter q̇s
6 peccat in patrē ⁊ filiū ⁊ ſpiritūſanctū. ¶ † No. ij. ꝙ ille ex con-
temptu peccare dicit̄ q̇ obſtinate pſeuerat in malo. ⁊ ſic cū qua
dam vilipenſione contumaciter pſeuerat in malo. qđ not. Sup
eo aūt qđ tangit hic gl. clarius dic ꝙ tangat illud qđ xp̄s ī euā
gelio dixit. Qui peccat in patrē remittet̄ ei. q̇ peccat in filiū re
mittet̄ ei: q̇ aūt peccat in ſpiritū ſanctū nec hic nec in futuro ſe-
culo remittetur ei. Eſt ergo ſenſus precedētis autoritatis: qui
peccat in patrem. i. p imbecillitatem. vel in filiū p ignorantiam
de facili remittit̄ ei. q̇ aūt peccat in ſpm̄ ſanctū. i. ex certa indu-
ſtria ⁊ malicia non remittetur ei. quaſi dicat non ita facile. pctā
eñ que cōmittuntur ex certa ſcientia vel induſtria maiora ſunt
q̄ que ex infirmitate vel ignorantia cōmittunt̄. ⁊ ideo nō ita le
ui ſatiſfactione dimittunt̄. ſ. ea. di. §. criminis. maiora eñ pctā
maioribus indigent penitētijs. de peni. di. j. deus. Et ſic intelli
gitur qđ hic dicitur ſm Hug. Alij dicūt ⁊ pbabilius ſm quoſ-
dam ꝙ p illam autoritatē dñs voluit diſtinguere mortalia a ve
nialibus. nā illa que ſola infirmitate vel ignorantia cōmittunt̄
⁊ ſic in patrē ⁊ filiū ſunt venialia. vt. ſ. ea. di. §. criminis. q̄ aūt p
7 malitiā ⁊ ſic in ſpm̄ ſanctū ſunt mortalia ſm Archi. ¶ † Que
ro quot ſunt ſpecies pcti in ſpm̄ ſanctū. Dic ꝙ ſunt ſex ſpecies
ſeu modi. Primꝰ eſt quodlibet pctm̄ mortale ex deliberatione
cōmiſſum. Scđo obſtinatio mentis indurate in malicia p quaꝫ
fit homo impenitēs ⁊ ita pſumptuoſus vt in dei mīa nimis cō-
fidens iuſtitiā dei euacuare, cōtendit dicēs oīa pctā eſſe impu-
nita. Tertius deſperatio. ſi q̇s penitus diffidit de bonitate dei
credens ſuam maliciaꝫ dei mīam excedere ſicut fecit Cayn. ma
ior eſt iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Quartus cognite ve-
ritatis impugnatio per inuidentiam: ſcꝫ cum quis facibus inui
die accenſus poſt cognitā veritatē impugnat eaꝫ ſicut faciebāt
illi qui detrahebāt operi eius dicētes eſſe Beelzebub. ſic pec-
cant multi poſt cognitam veritatē ex certa ſciētia cōtēnētes ca
nones ⁊ negantes eos eſſe conditos autoritate ſpūs ſancti. vt
xxv. q. j. c. violatores. Sic peccāt multi heretici detrahentes fi-
dei catholice ⁊ etiam negantes veritatem xp̄i cognitam ab eis
Quintus quodlibet pctm̄ mortale in quo q̇s moritur. j. q. j. ita
ſit de peni. di. j. §. pōt etiā. Sextus dicitur impenitētia finalis
8 cū propaſito finaliter nō penitendi ſm Hug. † Ergo ſi querit̄
an pctm̄ in ſpiritū ſanctū ſit remiſſibile. dic ꝙ quinta aut ſexta
ſpēs non eſt remiſſibilis in iſto vel futuro ſeculo ex quo morit̄
in illo ⁊ ita loq̇tur illa autoritas hic poſita. Et eſt ratio ſm do.
Car. poſt do. Durandū qꝛ voluntas in malo obſtinata nō pōt
in actu ſuo reordinari ita vt velit bonū ⁊ bene. ſed volūtas de-
cedētis in pctō mortali eſt in malo obſtinata tam in hoībus q̄
in angelis vt cōiter dicūt doc. ergo nō pōt reordinari ita vt ve-
lit bonum ⁊ bene. ſed aliter non dimittitur pctm̄ q̄ ad culpā ni
ſi qꝛ voluntas reordinatur. ergo ⁊c. Alie aūt ſpecies in hoc ſe-
culo ſunt remiſſibiles. Jrremiſſibile vero dicitur eo ꝙ de facili
non remittatur. Hoc modo pcedit expoſitio glo. Jn fi. gl. in fi.
no. ex glo. in fi. dum hic dicit nō ita de facili. ⁊ ſic relata ad text.
qui loquitur ⁊ in pſenti ⁊ in futuro penam pcti remitti. Habe-
9 tis ex glo. qđ etiam firmat Car. † ꝙ tam in hoc ſeculo q̄ ī pur-
gatorio oīs reatꝰ venialis vel mortalis pcti debite purgati re-
mittitur ꝙ ſicut probat idem Car. pena purgatorij eſt grauior
quacūqꝫ pena huius mundi vt dicit Augu. ⁊ habetur in. c. ſeq.
Et per penam ſatiſfactoriā quam aliq̇s in hac vita ſuſtinet ex-
piatur a debito pene purgatorij. ergo multo fortiꝰ p penā pur-
gatorij. Scđo ſic. q̇cumqꝫ eſt debitor alicuius pene p hoc ꝙ de-
bitum ſoluit a pena abſoluit̄. ſed reatus nihil aliud eſt q̄ debi-
tum pene. ergo per hoc ꝙ aliq̇s penam ſuſtinet quātū debebat
a reatu abſoluitur. ergo pena purgatorij a reatu purgat. Vbi
notandū iuxta Richardum de media villa in. iiij. ꝙ aīarum de
cedentium a corporibus in charitate. quedam in hac vita totā
penam ſibi debitā exoluerūt. ⁊ tales cū non habeant aliq̇d pur
gandum non purgant̄ in purgatorio. ſed a corporibus ſepara-
te immediate admittūtur ad vite eterne fruitioneꝫ. Alie ſunt q̄
totam penā ſibi debitā non expleuerunt. ⁊ tales puniri poſt hāc
vitam conſonū eſt diuine iuſtitie. non tū eterna pena ſed purga
toria. ex quo eñ cum charitate decedunt eas eternaliter puniri
non eſt conſonum diuine iuſtitie. qꝛ digne ſunt vita eterna. ⁊ qꝛ
adhuc ad aliquam penam obligate ſunt diuine iuſtitie conſo-
num eſt vt prius eam ſuſtineant q̄ gaudiū vite eterne recipiāt.
Cum illo eñ gaudio nō pōt ſtare obligatio ad aliquam penaꝫ
a qua obligatiōe ignis purgatorius purgat ſiue liberat. Glo.
ſuper verbo negatur. recita p cōtrarium qđ de vno dicit̄: idem
10 de alio intelligat̄. vt in aut̄. allegata in glo. † Glo. allegat con-
cor. ad ar. ⁊ cōtrariū nō ſoluit. Jn fi. glo. poſſet ſolui cōtrarium
ꝙ ibi expreſſio vnius filij includit alios qꝛ eſt materia fauora-
bilis ⁊ etiā pportionabilis vtriqꝫ filioꝝ. ideo expreſſiōe vnius
cōprehendit̄ alius. ſed hec eſt materia odioſa ⁊ penalis ⁊ etiaꝫ
nō pportionabilis alijs pctis qꝛ ſunt remiſſibilia in alia vita.
11 vt. ſ. §. pri. † Ad id aūt qđ dicit glo. ꝙ negatiua vniꝰ inducit
affirmationē alterius eiuſdē ſpeciei ⁊ ecōuerſo. Jllud fallit pri
mo qn̄ fit expreſſio in altero ex cōnexis. qꝛ ſi exprimit̄ affirmati
ue vnū ex cōnexis nō intelligitur dictū negatiue de alio ꝯnexo
ſed etiā affirmatiue. vt eſt caſus in. c. tranſlato. de cōſti. Fallit
ſcđo ꝙ vnū principaliter veniret in diſpoſitione ⁊ aliud conſe-
quutiue vel additiue. qꝛ tunc ſi ipſum principale negarentur in
telligeretur etiā negatū ipm̄ acceſſoriū vel additiuū. vt no. glo.
pe. de reſcrip. c. poſtulaſti. Fallit tertio qn̄ interrogationi rūde
tur p verba cōparatiua. qđ ſecꝰ eſſet ſi p verba poſitiua. vt ſi di
co q̇s eoꝝ eſt bonus. ⁊ rūdetur iſte. ⁊ intelligitur ꝙ alius ſit ma
lus. ſed ſi dico q̇s eorū eſt melior. ⁊ rūdetur iſte. non p hoc ſequi
tur ergo alius eſt malus. vt eſt tex. in. c. niſi cū pridem. §. nec pu
tes. de renun.

Vi in aliud. Eſt palea ſm Archi. hic poni
tur de peni. di. vij. c. fi. in fi. ve-
nialia decedētis in purgatorio puniūtur igne exceden
te oēs penas huius ſeculi. h. d. No. ꝙ decedens cū pctō venia-
li non eſt dānatus ppetuo. ad hoc. ſ. c. proxi. nam venialia impe
diunt temporaliter bonum vite eterne non aūt perpetuo. No.
penam ignis purgatorij excedere omnes penas huius ſeculi.
Hug. hic firme videtur incidiſſe in errorē. dum inquit hoc ex-
primi ad terrorem. nam male dicit qꝛ ita eſt ſm veritatem. de pe
ni. diſt. vij. c. fi.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Alias autem. Hic ponit quintā expoſitionē hu-
ius nois criminis. Oppo. ⁊ videt̄
ꝙ autoritas apl'i male intelligat̄ intelligendo eā tm̄ de crimie
qd̄ infamat vel de infamia ex crimie ꝓcedēte. ſed hoc eſt falſuȝ
qꝛ intelligit̄ de quocūqꝫ crimine repellēte quē a ꝓmotione ſiue
infamet ſiue nō. So. Hug. fatet̄ ꝯtrarium vn̄ dicit ꝙ magiſter
nō ꝓbet intentū ſuū ꝑ cōſequēs. Archi. dicit iſtud intelligēdū
prout ipſe no. ea. di. §. nomine. ſuper glo.
1 ☞ Promouens criminoſum actu peccat mortaliter.
2 Crimē an impediat in ſuſceptis miniſtrare ⁊ ad ſupiores aſcē-
dere ⁊ an faciat hoīem irregularem.
3 Arg. a cōtrario ſenſu nō ſumitur qn̄ reperit̄ aliter iure cautum
⁊ vide in. c. vnius nu. 3. infra eo.
4 Crimē deletū per penitentiā an ſit dignū accuſatione.

Primum. Promouendus in epm̄ dȝ eſſe ſine
crimine nō tm̄ tpe promotionis ſed
etiā a tpe baptiſmi citra. h. d. No. ꝙ ꝓmouēdus in epm̄
tam tpe ꝓmotionis ꝙ̄ a die ſuſcepti baptiſmatis a delicto mū
dus eſſe dȝ. ❡ No. ar. ꝙ exiſtēs in pctō alios ſilr in pctō exiſtē
tes abſoluere nō pōt. No. p̄latū nō poſſe libere alios arguere
de eodē delicto quo ipſe maculatus eſt. ❡ † Quero an promo
1 uens criminoſum peccet mortaliter. So. dic ꝙ ſic. qꝛ iſte tex. lo
quitur p̄ceptiue. vt pȝ ibi iubet̄. ſed veniēs ꝯtra p̄ceptū peccat
mortaliter. c. ij. de ma. ⁊ obe. Dicendū eſt tm̄ ꝓcedere in crimino
ſo actu. nō in eo q̄ fuit criminoſus ⁊ deſijt. nā ꝓpter fragilitatē
noſtri tpis nō requirit̄ ꝙ nūꝙ̄ fuerit criminoſus. ar. xxxiiij. di.
c. fraternitatis. ſm̄ Jo. de fan. ⁊ Archi. Glo. j. recita ꝑ cōtrariū
ꝙ lȝ q̄s cōmiſerit crimē poſt baptiſmū. ſi tm̄ poſt tp̄s ꝓmotiōis
penituit repelli nō debet. nā per pn̄iam purgatus cenſet̄ nonꝰ
hō. l. di. c. ferrū. al's nullus repiret̄ q̄ poſſet ꝓmoueri propter
defectū noſtri tpis. xxxiiij. di. c. fraternitatis. Glo. timore huiꝰ
cōtrarij poſuit tres lecturas in tex. poſtea opi. Jo. ⁊ Ber. Dic
2 vt in ea. glo. in fi. † Cōclude poſt Gemi. veritatē ex dictis Jo.
an. in. d. c. q̄ſitū. vbi facit quattuor regulas. Prima ꝙ nullū cri
men mediocre occultū īpedit poſt pn̄iam in ſuſceptis miniſtra
re ⁊ ad ſupiores aſcendere. Scd̄a ꝙ oē crimē mediocre ⁊ noto
riū facit hoīem irregularē. Tertia ꝙ oē crimē enorme impedit
in ſuſceptis miniſtrare ⁊ ad ſupiores aſcēdere. Et ſic qd̄ dicit̄ ī
tex. d. c. q̄ſitū. de crimine homicidij ex gr̄a dictū intelligat̄. ⁊ idē
tenet hic Archi. in iſto vltimo. Quarta ꝙ oē pctm̄ mortale an
te pn̄iam facit hoīem irregularē vt nō poſſit in ſuſceptis mini-
ſtrare ⁊ ad ſupiores aſcēdere. He quattuor regule ſumuntur ex
tex. d. c. q̄ſitū. ſm̄ Pe. ⁊ Abb. ibi. Glo. ſuꝑ verbo corripere īdu-
cit ad qōnem. dic vt in ea. in fi. glo. Archi. opponit cōtra deter-
minationē glo. de. c. q̄cūqꝫ. primo rn̄ſo. xxvj. q. v. tm̄ aliter nō ſol
3 uit. † ſed poſſet rn̄deri ꝙ tex. ꝓbat cōtrariū ex ar. ſumpto a cō-
trario lr̄e. ſed illud ar. a ꝯtrario nō ſumit̄ qn̄ reperiat̄ aliter iu-
4 re cautū. No. glo. in. c. ſignificaſti. de fo. cōpe. ❡ † An crimē de
letū ꝑ pn̄iam ſit accuſatione dignū. Glo. hic tenet ꝙ nō. ⁊ idem
tenet glo. Archi. in. d. c. cū ꝑcuſſio. Et ꝓ hac pte allegat. xxxiij.
q. ij. c. admonere allegat pro ⁊ cōtra ⁊ decidit gl. xlix. di. §. j. Idē
tenet ⁊ ibi Arch. ſuꝑ glo. vbi dicit ꝙ pōt accuſari iterato ad pe
nam legalē vel canonicā ſed nō ad pn̄iaȝ. Idē glo. fi. de tēp. or.
c. fi. vt diſtinguat̄. Qd̄ aut delictū eſt punitū in foro penitētiali
⁊ eſt impoſita pn̄ia publica ꝓ delicto ⁊ tūc ꝓcedūt glo. q̄ dicunt
ꝙ poſtea puniri nō poterit ꝑ iudicē ſecularē in foro ꝯtentioſo.
⁊ eſt ratio qꝛ ꝑ talē pn̄iam eſt effectꝰ de foro eccleſie. ⁊ dȝ clerica
liter viuere in habitu clericali. ⁊ ſic ſubeſt iudici eccleſiaſtico. vt
no. glo. penul. l. di. c. ſi q̄s poſt. vn̄ eccleſiaſticꝰ iudex dȝ iſtū defen
dere. xj. q. j. c. aliud. Aut ꝓ delicto nō eſt impoſita pn̄ia publica
ſed occulta. ⁊ tūc ꝓcedūt glo. q̄ dicūt ꝙ iterato accuſari pōt ꝓ
tali delicto. Tn̄ in vltima lectura do. Ant. dicit ꝯtra iſtud face-
re dictū Innoc. in. c. cū dilectus. de purga. ca. vbi dicit ꝙ qn̄ via
qua ꝓceſſum fuit ꝓ delicto nō eſt impoſita pena naturalis deli
cti. nō tollit̄ quin alia via delictū ordinaria pena puniri poſſit
vn̄ cū in foro pn̄iali etiā publico nō ſit impoſita pena naturalis
delicto nō videt̄ ꝙ impediat̄ impoſitio pene ꝑ viā accuſatiōis.
⁊ hoc dictū do. Anto. puto verius. pro quo eſt tex. in. c. fi. de ma
lefi. vbi apparet ꝙ delictū etiā penitētia notoria punituȝ foro
cōtentioſo pena condigna ꝑ iudicē ſecularē punitur. ⁊ ſic appa
ret ꝙ pena fori penitentialis etiā notoria impoſita non inclu-
dat penā fori contentioſi. faciunt q̄ habent̄ in. c. de his. de accu.
⁊ ibi hoc tenet Panor. cuiꝰ ſunt hec dicta. ⁊ Gemi. hic facit. c.
a ſpeciali. de here. vt ad eccleſiam catholicā redeant. facit ad ꝓ
dicta. quod not. in. c. gaudemus. de diuor. ibi glo. ⁊ Archi. in. c.
cum paſtoris. vij. q. j.

❡ Diſtin. xxvj.

1 ☞ Vxoratus an poſſit promoueri in epiſcopum ⁊ vide in. c.
ſeq. nu. 1.
2 Bigamus an ex diſpēſatione poſſit promoueri ⁊ que ſint cauſe
ꝓpter quas non poterit promoueri.
3 Bigamia quibus modis contrahatur.

Ecce. Continuati aūt pōt hec diſtinctio ad
p̄cedentē. qꝛ. ſ. diſt. ꝓxima poſuit ex-
poſitionē prime regule in epo reqſite ſm̄ dictū
Apl'i. hic ponit ſcd̄am regulā. ⁊ hāc cōtinuatio
1 nem ponit glo. in prin. glo. ſumme. † Recita re
uocādo in dubiū vna cū magiſtro an vxoratus
poſſit ꝓmoueri in epm̄. Rn̄deo ꝙ pōt ſi vnam tm̄ habuit. qꝛ ꝙ
ſm̄ regulā apl'i q̄ dicit. Oportet vnius vxoris virū eſſe. Sȝ cō
tra hāc determinationē oppo. qꝛ videt̄ ꝙ nullus poſſit in epm̄
ꝓmoueri niſi q̄ habuerit vnā vxorē. Huiꝰ ꝯtrarij timore. Glo.
rn̄det ꝙ illa regula. Oportet epm̄ ⁊c. dȝ exponi negatiue. vt ſit
ſenſus. oportet epm̄ vnius vxoris ⁊c. i. nō pluriū. quaſi dicat re
gula intēdit excludere pluralitatē vxorū. nō tm̄ ꝓhibet q̄n poſ-
ſet nullā habere vxoreȝ. ꝓhibet eīm exceſſum ſm̄ glo. hic vſqꝫ ad
ver. tn̄ in caſu. ❡ Sed cōtra determinationē glo. opponit̄. ⁊ vi
detur ꝙ ille q̄ nullā habuit vxorē nō poſſit in epm̄ ꝓmoueri. qꝛ
ratio quare bigamus nō promoueat̄: eſt qꝛ ipſe nō pōt ſignifi-
care cōiunctionē fidelis aīe ad deū q̄ in cōtractu vnius mr̄imo
nij tm̄ ſignificat̄. iuxta no. ꝑ glo. in. c. debitū. de biga. ſed ex quo
nullū mr̄imoniū cōtraxit nō pōt in eo illa vnio deſignari. So.
dic ꝙ defectus ſacr̄i in hoc caſu bigamie appellat̄ ſm̄ Arch. im
poſſibilitas ſignificādi ſacras cōiunctiones. q̄ impoſſibilitas
nō eſt in eo q̄ nullā habuit vxorē: qꝛ ſi nullam habuit. hr̄e tm̄ po
tuit. ſed q̄ ſemel eſt bigamus nō pōt nō fuiſſe bigamus. ⁊ ſic eſt
impoſſibile in eo poſſe ſignificari vnā ꝯiunctionē cū carnē ſuā
2 diuiſerit in plures. vt etiā ꝓſequar pleniꝰ. l. di. in princ. † Glo.
in verbo cū in caſu. q̄rit an bigamus ex diſpēſatione poſſit pro
moueri rn̄det ꝙ vſqꝫ ad ſubdiaconatū ex neceſſitate. ❡ In ea.
glo. ibi lector. dicit Archi. ꝙ ꝓpter neceſſitatē poterit ꝓmoue
ri etiā ad p̄ſbyteratū. allegat. l. di. c. q̄cūqꝫ penitēs. ⁊ ibi dicet̄
de hoc. ❡ In ea. glo. in verbo aſſignat̄. Hic glo. q̄rit q̄ ſint cau-
ſe ꝓpter quas bigamꝰ ꝓmoueri nō poterit. Glo. aſſignat quat
tuor cauſas. dic vt in ea. Et ꝓ pleniori ītelligētia dixit. d. Car.
3 † notandū iuxta doc. tā theologos ꝙ̄ iuriſtas ꝙ bigamia con
trahit̄ in multis caſibꝰ ſm̄ iura q̄ in ſpāli diſtingui pn̄t in ſeptē.
lȝ aliqui doc. de p̄dictis vnū caſum ſub alio cōprehēdāt. ſicut. ſ.
Tho. dixit in. iiij. q̄ ſolū ponit quattuor modos. Primꝰ autem
modus eſt q̄ ꝓprie dictus eſt. ſ. cū q̄s ſucceſſiue ⁊ diuerſis tpibꝰ
duas vxores legitīas habuit ⁊ ambas cognouit. xxxj. q. j. c. ape
riant. Scd̄s modus eſt qn̄ diuerſis tpibus q̄s habuit plures
vxores vnā de iure ⁊ alterā de facto ⁊ ambas cognouit. extra de
biga. c. nuper. Hic q̄dem bigamꝰ reputat̄ non ꝓpter ſacr̄i defe
ctū cū in veritate bigamꝰ nō exiſtat ſed ꝓpter intentionis affe
ctum cū opere ſubſequuto. vt ibi dicit̄ in fi. Tertius modus eſt
qn̄ eodē tpe habet plures vxores. vnā de iure ⁊ alterā de facto.
vel ambas de facto ⁊ vtrāqꝫ cognouit. vt in. d. c. nuper. vel corru
ptā de facto. xxxj. q. j. c. qn̄o. extra de diuor. c. gaudemꝰ. Quartꝰ
eſt qn̄ cōtrahit cū vidua ab altero marito cognita. xxxij. di. c. ſe-
riatim. xxxiij. di. c. maritū. extra de biga. c. debituȝ. ſecꝰ aūt eſt ſi
relicta fuiſſet virgo. qꝛ cōiter tenent doc. ꝙ non eſſet bigamus.
xxxiij. di. c. fi. Quintus eſt qn̄ ꝯhit cū corrupta a quocūqꝫ ſcien
ter vel ignorāter ⁊ eā cognoſcit. xxxiiij. di. c. curandū. ⁊. c. p̄cipi-
mus. Sextꝰ qn̄ vxorē ꝓpriā ſciēter vel ignorāter poſtꝙ̄ cogni-
ta eſt ab alio cognouit. xxxiiij. di. c. ſi cuiꝰ. ⁊. c. ſeq. Septimꝰ eſt qn̄
aliq̄s in ordine ſacro cōſtitutus de facto cōtrahit. lȝ de iure nō
poſſit. extra de biga. c. nuꝑ. ⁊. c. vlt. ⁊. c. ſuꝑ eo. in glo. ⁊. xxvij. q. j.
c. quotquot. Sed talis nō eſt irregularis ꝓpter defectū ſigni-
ficationis in ſacr̄o. cū ibi ſacr̄m nō ſit. ſed qꝛ ſic ſtatutū eſt eo ꝙ
cōtra talē preſumit̄ de incōtinentia inherēti. ⁊ etiā vt ſacr̄m or-
dinis in maiori reuerētia habeatur. ❡ No. ſm̄ Hoſti. ꝙ ſolus
modus primꝰ eſt verus ⁊ ꝓprius. Alij vero ſex interpretatiue
dicti ſunt vel ꝓpter aliquā ſimilitudinē quā habent cū vero bi-
gamo aut ratione inſtitutionis eccleſie.
1 ☞ Verba oportet epm̄ vnius vxoris eſſe virū qn̄o intelligā
tur ⁊ vide ſupra. c. proxi. nu. 1.
2 Verba legis vel ſtatuti exprimētis ſimpliciter certū numeꝝ ⁊c.
qualiter debeant intelligi.
3 Arg. a contrario ſenſu nō procedit vbi eius contrarium eſt de
terminatum in iure.

Vnius. Qui poſt baptiſmū vnicā habuerit vxo-
rem in epm̄ ordinari pōt. lȝ aū baptiſmuȝ
aliā habuerit. h. d. ❡ No. ꝙ ille q̄ nō habuit niſi vnam
vxorem dicit̄ monogamus. No. ꝙ illud dicit̄ fieri poſtea qd̄ fit
etiā tpis interuallo. Et etiā dr̄ fieri aū qd̄ fit tpis īteruallo. qd̄
no. ꝓ teſte. ❡ No. ꝙ vitiū qd̄ īteruenit nō baptizato ꝓpter qd̄
al's repelleret̄ a ꝓmotiōe ei nō īputat̄ poſt baptiſmū. vide glo.
de diuor. c. gaudemꝰ. ❡ No. ꝙ ꝑ baptiſmū tolluntur oīa pctā.
nedum

nedum originalia. ſed etiam actualia ad hoc de bap. c. maiores.
1 Glo. j. recita per ꝯtriū. ⁊ videt̄ ꝙ tex. male diſponat. nā dicit ille
q̄ ꝓmouet̄ in epȝ oportuit ꝙ habuit vnā vxorē. ⁊ ſic vr̄ exclude-
re a ꝓmotiōe illū q̄ nullā habuit vxorē. Sȝ videt̄ ꝙ immo for-
tius deberet admitti ille q̄ nullā habuerit cuȝ magis amauerit
caſtitatē q̄ ſemꝑ ſeruauit ꝙ̄ ille q̄ nō ſemꝑ ſeruauit. ģ videt̄ ꝙ il
le potiꝰ deberet admitti. cuiꝰ ꝯtriū innuit tex. hic. Glo. fatet̄ cō-
trariū. Ad tex. rn̄det ꝙ iſta ṽba debeāt intelligi negatiue ⁊ nō
affirmatiue: vt intelligant̄ vniꝰ vxoris ideſt nō pluriū quaſi ve-
2 lit dicere ꝙ nō intēdat excludere illū qui nullā habuit. † In fi.
glo. no. glo. ꝙ vbi lex vel ſtatutū exprimit ſimpliciter certū nu-
merū ⁊ materia de ſui natura eſt excluſiua maioris numeri. ꝙ ṽ
ba legis debēt intelligi negatiue quātū ad maiorē numerū ⁊ nō
quātum ad minorē. Et ſic ecōuerſo qn̄ materia eſt excluſiua mi
noris numeri ⁊ nō maioris ſumit negatiue ꝑ reſpectū ad mino
rem numerū. vt no. gl. de teſti. c. lȝ ex quadā. Sȝ qn̄ materia eſt
talis ꝙ pōt cōgruere maiori ⁊ minori numero. ſi ſumꝰ in odio-
ſis ⁊ his in q̄bus forma verboꝝ eſt ſeruāda. tunc illa verba de-
bēt intelligi prout ſunt ꝓlata ad excludēdū maiorē vel minorē
numerū. ⁊ excludūt tātū numerū expreſſum. ⁊ iſte eſt caſus in. c.
cui. de nō ſacerdotali. ij. ⁊. iij. de prebē. lib. vj. ſecꝰ aūt eſſet ſi nō
eſſemus in his in q̄bꝰ forma ṽboꝝ attēdat̄. qꝛ tūc expreſſio vniꝰ
numeri nō excluderet aliū numerū. vt no. glo. in. c. ſi cōpromiſ-
ſarius. de elec. lib. vj. Glo. ij. recita ꝑ ꝯtriū ꝙ in duobꝰ tex. male
dicat Glo. fatet̄ contrariū. In fi. glo. dicit Arch. ꝓ hieronymo
ꝙ ipſe dicit verū. optime facit. j. xxxiij. diſ. c. j. ⁊. ij. ⁊ aliter nō rn̄-
det. Sed dic ꝙ ille tex. facit ꝓ eo. ar. ſumpto a contrario ſenſu.
3 † Sed arg. nō ſumit̄ a cōtrario vbi eius ꝯtrariū eſt ſtatutū in
iure. vt no. glo. de fo. cōpe. c. ſignificaſti. ergo ⁊ ibi nō dȝ ſumi ex
quo cōtrariū reperit̄ determinatū. Glo. fi. allegat cōcor. ꝙ nō
poſſit dici nouus ex mutatione qualitatis.
1 ☞ Pape an ⁊ quando potius ſtandum ſit ꝙ̄ aliorum ſan-
ctorum.
Opinionum veritas aliquando reperitur inter doctores etiā
ſanctos.

1 **Auguſtinus.** Quero † qꝛ Auguſtinus in. c. ſeq.
⁊ Inno. in. c. deinde. ⁊ Ambroſius ī
c. vna tm̄. j. eo. dicūt ꝯtrariū eius qd̄ dicit Hieronymus in. c. ſ.
ꝓxi. cuius determinatiōi potius ſit ſtandū. So. dic ꝙ potiꝰ eſt
ſtandū dictis pape ⁊ epi de q̄bꝰ loquunt̄ iſti tex. ꝙ̄ dictis p̄ſby
teri. ſ. Hieronymi lȝ merita poſſint eſſe diuerſa. nam quo ad de
terminationē dubiorū potius debemꝰ ſtare determinatiōi illiꝰ
q̄ eſt maioris autoritatis. vt. l. di. c. dn̄o ſctō. ergo dicto illoꝝ po
tius ſtandū eſt. facit. xix. di. c. in canonicis. ſm̄ Jo. ⁊ Arch. Nec
mirū ꝙ inter doctores etiā ſctōs aliqn̄ varietas opinionum re
periat̄ quaruȝ vnā neceſſe eſt eſſe falſam. qꝛ ſicut ſpūſſctūs non
ſemꝑ tangebat corda ꝓphetarū: ita nec ſemꝑ tāgit corda expo
ſitorū vt dicit̄ in quadā glo. ſuꝑ Ezech. Nec tm̄ ꝓpter hoc dici-
mus Hieronymū fuiſſe hereticū. tum qꝛ nō errauit cōtra fideȝ
⁊ bonos mores. tum ⁊ maxime hoc nō defendebat ꝑtinaci aīo:
qd̄ ſolū facit hereticū. xxiiij. q. iij. c. dixit apl's. Vel dicendū iu-
xta Alber. magnū. ꝙ ſi q̄s vult ſaluare dictū Hiero. ꝙ Hiero-
nymus loquat̄ quo ad faciliorē diſpenſationē cū iſto faciendā
ꝙ̄ cum alio precipue ſi ignarus fuit ꝙ fuit adiuncta irregulari
tas. concor. ſ. Tho. No. ꝙ in deciſionibus dubiorū iudicialiuȝ
vel quaſi ſtatur potius dicto pape ꝙ̄ aliorum ſanctorum. vt. ſ.
xx. diſtin. c. j.
1 ☞ Subtilitas cōmendat̄ que ꝓbabilioribꝰ rōnibꝰ mouet̄.
2 Noīe pagani non includitur cathecuminus.
3 Baptiſmus an tollat oīa peccata ⁊ oīa vitia. 4.
4 Bigamiā quare inducat vxor habita ante baptiſmum.
5 Conſecrari non debet inter virgines etiā per vim violata ⁊ an
cū tali corrupta poterit diſpenſari ꝑ epiſcopum.

Acutius. Habens vxorē ante baptiſmū ⁊ ſcd̄aȝ
poſt baptiſmū tanꝙ̄ bigamus a ꝓmo
1 tione repellit̄. h. d. ❡ † No. ꝙ ſubtilitas cōmendat̄ q̄
ꝓbabilioribus rōnibus mouet̄. ad hoc de ferijs. c. capellanꝰ.
2 ❡ † No. ꝙ appellatione pagani nō cōprehendit̄ cathecuminꝰ
⁊ ſic lȝ cathecumini careant baptiſmo tm̄ pagani nuncupari nō
3 debent. ❡ † No. ꝙ baptiſmus lȝ tollat pctā ⁊ effectus ꝯſequē
tes ex pctō non tm̄ tollit vitia q̄ ſunt ſine pctō ꝑſonalia ⁊ inherē
tia ꝑſone: ſicut neqꝫ tollit quo ad penā iudicialē neqꝫ quo ad ſa
tiſfactionē que hoī debet fieri. operat̄ ergo quo ad deuȝ ⁊ quo
etiā ad habilitandū ꝑſonam q̄ ex aliqua macula cum pctō ante
baptiſmū cōtracta eſſet inhabilis. Ita Jo. an. in. c. gaudemus.
de diuor. No. ꝙ virginitas ſemel amiſſa nō poteſt reintegrari
etiā per virtutē baptiſmi. ❡ Not. ꝙ bigamia nō inducit pctm̄
vel demeritū ſed defectū. ❡ No. ꝙ nō eſt licitū ſeruire duobus
4 dn̄is. intellige qn̄ ſunt ꝯtrarij. ❡ † Quero quare vxor habita
ante baptiſmū inducat bigamiā. So. dic ꝙ qn̄ bigamꝰ vult or-
dinari nō querit̄ ab eo an ſit in pctō mortali: qꝛ bigamia pctm̄
non inducit. ſed q̄ritur de ſacramēto an in eo ſit vnitas ſacramē
ti. ⁊ cū ipſe cum ſcd̄a cōtraxit pȝ ꝙ tunc in eo deficit vnitas ſa-
cramenti. Licet ergo baptiſmꝰ pctm̄ tollat. non tm̄ vnitatē quā
ꝑdidit ſibi reintegrat. ⁊ ideo acutiꝰ dixit Aug. ꝙ̄ Hiero. vt di-
5 cit hic tex. ſm̄ Jo. fa. ⁊ Archi. ❡ † Quia dicit̄ ꝙ violata nō de
beat cōſecrari inter virgines. Quid ſi ꝑ vim fuerit violata an
poterit ꝯſecrari. Solu. dic ꝙ nō. xx. q. j. c. iuuēculas. xv. q. j. c. ſi
q̄s non iratus. xxxij. q. v. c. ille ſm̄ Hug. ⁊ Archi. ⁊ cū tali corru
pta poterit diſpenſari ꝑ epm̄ vt inter virgines conſecretur ſm̄
Hug. No. xxxij. q. v. c. ille aūt. ꝙ cū talibus poſſit diſpēſari. ſed
non dixit ꝑ quē. Et videt̄ ꝙ ep̄s poſſit cū non ſit ei prohibituȝ.
ad hoc qd̄ no. l. di. in ſumma. xxvij. q. j. c. virginē. ꝯcludit Archi.
ꝙ ſi corruptio eſt occulta ⁊ cā rationabilis ſubeſt ad diſpenſan
dum. puta qꝛ ꝑ hoc vitat̄ ſcandalū. ꝙ tunc ep̄s pōt ⁊ maxīe di-
cit hoc ꝓcedere vbi ſine cōmixtione viri ꝑ abuſionē aliquaȝ fa-
cta eſt corruptio. qꝛ dubiū pōt eſſe de iure vtrum hec corruptio
abuſiua generet irregularitatē in muliere. ad hoc qd̄ not. xxxij.
q. v. c. reuera. Si aūt corruptio eſt notoria tūc non poterit ep̄s
diſpenſare. ⁊ hoc ꝓpter ſcandalū. qꝛ in hoc caſu nō reperit̄ iu-
re cautū epm̄ poſſe diſpenſare nec legit̄ aliqn̄ fuiſſe diſpenſatū
ſm̄ Archi. No. hanc rōnem doctorū ꝙ vbi nō reperit̄ aliqn̄ diſ
penſatū. videt̄ a diſpenſatione abſtinendū quaſi diſpenſatio ſit
ꝓhibita. Et ꝙ ep̄s diſpenſare poſſit tenet Lap. poſt Panor. ī
cle. ij. de ſta. reg. ❡ Sed quero qn̄o ratio in fi. tex. poſita faciat
ad ꝓpoſituȝ. dic ꝙ faciat iſto modo. qꝛ ſicut nō lȝ duobus dn̄is
ſeruire vt recedat̄ ab vno ⁊ eatur ad aliū. ita non lȝ ab vno con-
iugio ad aliud ire. qꝛ tunc talis diceret̄ apoſtata quantū ad le-
gem ꝓmotionis ſm̄ Hug. ⁊ Bar. brix. Glo. j. q̄rit qualiter ſa-
cramentū in matrimonio ſignificet̄. ſol. gl. Deinde q̄rit quare
virgo corrupta repellat̄ a promotiōe ⁊ nō vir corruptus. Glo.
ſol. Faciunt q̄ dicam. l. di. in prin. vbi ponā de irregularitate q̄
ex bigamia naſcitur.
1 ☞ Arg. a ſufficienti partiū enumeratione validum eſt.
2 Matrimoniū eſt etiam inter infideles.
3 Arg. ab abſurdo validum eſt.
4 Dictio cetera ⁊ dictio alij qualiter ponantur.
5 Perſona loquēs an cōprehendat̄ in generali ſermone.
6 Baptiſmus an tollat infamiam prouenientem ex delicto ⁊ vi-
de in. c. ſeq. nu. 1.

Deinde. Per baptiſmū delentur pctā ſed nō re-
mouentur cōiugia ⁊ effectus ab illis ꝓ
uenientes. h. d. ❡ No. ꝙ vbi ex iuris fictione actꝰ geſti
habentur ꝓ infectis. illi actus non cōputant̄ in numero. Facit
ꝙ ſi prelati occupent dignitates cōtra ius nō debent cōputari
in numero prelatorū. qd̄ intellige verū in cōcernētibus eorūdē
occupatorū fauorē nō odiuȝ. c. cum q̄. de p̄ben. lib. vj. ❡ No. ꝙ
qn̄ quis reprobat opinionē alterius debet cū pace illius loqui
1 ⁊ quantū pōt ipſius honorē cōſeruare. ❡ † No. licitū arguere
a ſufficienti partiū enumeratione. c. j. ne cle. vel mo. Not. ꝙ ille
q̄ precipit aliq̄d fieri qd̄ eſt malū eſt in culpa ex malo qd̄ ſequit̄
ſicut ille q̄ malū gerit. ad hoc. c. fi. de homi. lib. vj. de ſen. excō. c.
cum q̄s. li. vj. ❡ No. ꝙ illud qd̄ deus precipit non pōt eſſe pec
catum immo q̄ hoc diceret grauiter peccaret. No. ꝙ matrimo-
nium qn̄ contrahit̄ a deo videt̄ eſſe p̄paratū. ⁊ ſic deus eſt autor
cōtractus matrimonij. ❡ No. ꝙ filij nati ex vxoribus ante ba
ptiſmū ſunt legitimi ⁊ tāꝙ̄ legitimi ſuccedūt ī bonis paternis.
2 ❡ † No. ꝙ matrimoniū eſt etiā inter infideles. ⁊ ſic nō lȝ fideli
vxorē dimittere ita nec infideli. de quo de diuor. c. gaudemus.
⁊. c. quāto. No. ꝙ interrogationes ⁊ rn̄ſiones debent intelligi
ſm̄ conditionē ⁊ naturā interrogātis ⁊ rn̄ſionem ſuſcipiētis. ad
hoc. c. inter dilectos. §. ceterū. de fi. inſtru. ⁊. c. cū de beneficio. de
preben. lib. vj. ❡ No. ꝙ filij nati ex eadē matre ante baptiſmū
equaliter ſunt dicendi fratres ⁊ ſuccedunt cuȝ filijs natis poſt
baptiſmū. ⁊ ſic baptiſmus non aufert effectus legis creatos an
3 te baptiſmum qn̄ non ſunt contrarij legi fideliū. ❡ † No. arg.
ab abſurdo validum fore. ⁊ ꝙ ſenſus q̄ deducitur in abſurdum
eſt vitandus. ad hoc de priuile. c. ex ore. de peni. ⁊ remiſ. c. noua
quedam. ❡ No. ꝙ obediens deo nō poteſt dici peccatū cōmit
tere. ad hoc. xiiij. q. iij. c. qui peccat. ❡ No. ꝙ baptiſmus nō tol
lit actus virtuoſos geſtos ante baptiſmum. Et ſic not. ar. ꝙ ea
que geruntur per exiſtentem in ſtatu damnationis non perdun
4 tur ſi poſtea peruenit ad ſtatū gratie. ❡ † Glo. j. in fi. glo. No.
bene iſtam glo. que vult ꝙ dictio cetera ⁊ dictio alij de propria
ſignificatione vocabuli ſtent implicatiue ⁊ poſitiue: impropria
vero ſignificatione non. Quod eſt bene notandum propter ſta
tuta in quibus tales dictiones ponerentur. Et vide ſimilē glo.
j. q. vij. c. ⁊ ſi illa. ⁊ glo. in verbo aliarum. xlix. di. c. pe. Super in-
tellectu illius dictionis alius. que idem importat quod dictio
cetera vt voluit hic gl. qualiter multipliciter ponatur habetur

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

per glo. de reſcri. c. ſedes. ꝛ plene ponit. d. An. in cle. j. de reſcrip. ꝛ ibi al's dixi. Concludit Gemi. ꝙ quandoqꝫ nomen alius ponitur inter ea q̄ ſunt oppoſite rationis ꝛ qualitatis. ꝛ tunc non ſtat implicatiue ſed eſt nota diuerſitatis vt dicendo. Titius eſt alius a Martino. Ad hoc tex. de conſe. di. iiij. c. ſi inter. ꝛ. c. cuz tantum. ad hoc de peni. ꝛ re. c. officij. de ſum. trin. ꝛ fi. catho. c. ij. Ibi glo. ꝛ Jo. an. de peni. c. omnis. ꝛ hoc probat gl. iuncto text. xlix. diſt. c. pe. in verbo aliarum. quādo dictio alius ponitur inter ea que ſunt in ſubſtantia ſimilia ꝛ in qualitate diuerſa. tunc dictio alius non implicat qualitatem. ſed ſtat vt nota diuerſitatis quo ad qualitatem ꝛ quo ad genus ſubſtantie ſtat implicatiue. Et ita procedit illud. crucifixus eſt xp̄s ꝛ alij duo latrones vt poſuit glo. in. d. c. ſedes. vnde exponitur xp̄s ꝛ alij duo homines. ꝛ ſic implicat xp̄m hominem ꝛ non latronē. Quandoqꝫ ponitur inter ea que ſunt eiuſdem nature genere ꝛ qualitate. ꝛ tūc ſtat implicatiue vt eſt tex. de iud. c. decernimus. de preben. c. cui de non ſacerdotali. lib. vj. Et ibi de hac dictione plura. ꝙ quando dictio alius iugitur termino ſingularis numeri. ꝛ ponitur ī numero ſingulari tunc implicat niſi vnam rem ꝛ non plures. vt
5 eſt glo. notabilis in. c. ſufficit. de conſe. diſt. j. ¶ † Glo. ſup verbo reſponſum. colligit notabile ex tex. ꝛ allegat concor. Itez ꝙ perſona loquens comprehendatur in generali ſermone. In cōtrarium allegat glo. in fi. glo. dic ꝙ ſi queritur an perſona loquēs in generali ſermone videtur cōprehenſa. aut ſermo exprimitur per verba ſcđe perſone. vt dicendo. vnus ex vobis me traditurus eſt. tunc perſona loquens in tali generali ſermone non includitur. vt dicit text. ij. q. j. vnus ex vobis. Aut exprimitur p verba prime pſone vt ſimpliciter ſeu imperſonaliter. ꝛ tūc aut materia eſt talis que congruit perſone loquenti ꝛ illi eſt ꝓportionabilis ꝛ tunc in generali ſermone includitur pſona loquēs ꝛ iſte eſt proprius caſus hic. nam hic iudei interrogabāt ſi erat licitum dimittere vxorem ꝛ xp̄s reſpondit ꝙ non. Et in iſto ītelligitur incluſa perſona loquēs. Et ita procedit. l. paulus. §. fi. ff. de pigno. vbi dicitur ꝙ ſi ſeruus obligauerit omnia bona domini ſui. ipſe intelligitur obligari. Et ratio eſt quia materia in qua profertur talis generalis ſermo congruit perſone loquenti quia ſeruus eſt in bonis domini. ergo obligando bona domini ſe videtur incluſiſſe. ꝛ vide glo. xxij. q. ij. c. primuz. Aut eſt materia talis que non congruit perſone loquenti ſeu illi non eſt ꝓportionabilis. ꝛ tunc non comprehenditur perſona loquētis. l. inquiſitio. C. de ſolu. Ideo ſi dicatur nulluz crimen maculat neſcientem. hec materia non congruit ipſi de quo ſit ſermo. cuz loquatur de crimine alieno. ideo in tali ſermone nō includit̄ ipſa perſona de qua fit ſermo. ꝛ ita intellige gl. j. q. iiij. c. nulli⁹. Aut materia eſt indifferens vt quia non poteſt congruere loquenti ꝛ non congruere. ꝛ tūc aut materia eſt talis in qua veriſimiliter loquens generaliter non intellexit includere perſonam ſuam. ꝛ tunc in tali generali ſermone perſona loquens non includitur. Et ita procedit tex. de iureiu. c. petitio. Nam ſi iuro non eſſe cōtra aliquem non preſumitur veriſimiliter ꝙ velim includere pſonam meam quin poſſem eſſe contra illum ſi vellet me offendere vt ibi eſt caſus. ꝛ no. gl. xxij. q. v. c. de forma. Aut eſt veriſimile ꝙ loquens intēderit ſe includere ꝛ tunc in generali ſermone includitur perſona loquens ꝛ ita poteſt intelligi tex. ff. de locato. l. qui inſulaz. §. fi. vbi dicitur ꝙ ſi colonus promiſit villā reddere incorruptam ſaluo ꝙ non teneatur de incendio ꝛ vetuſtate ſi ſeruus coloni illam incendit de fortuito caſu tenetur colonus. cum ius coloni nec ſerui domeſtici intelligatur exceptum. Et poteſt eſſe ratio quia veriſimile eſt ꝙ etiam noluit includere perſonam ſuam in tali generali ſermone. cuz ipſe teneatur ex
6 promiſſione reſtituere villam incorruptam. ¶ Glo. † ſuper verbo peccata. recita per queſtionem an per baptiſmum tollat̄ infamia prouenie ns ex delicto. Glo. arguit pro ꝛ contra. ꝛ cōcludit ꝙ ſic. Dic vt in ea in fi. gl. De hac materia habetur plene p glo. ꝛ docto. de diuor. c. gaudemus. Conclude ꝙ quidaz eſt effectus ex crimine ſurgens pene criminalis ꝛ publice. ꝛ hec nō tollitur per baptiſmum. vnde de delicto ante baptiſmuz poſſet q̇s criminaliter puniri poſt baptiſmuz. ar. de diuor. c. gaudemus. ꝛ ibi tenet Inno. Quidam eſt effectus peccati. qui potius eſt defectus q̄ pena vt irregularitas que fundatur ſup peccato vtputa vnus interfecit alium non per viam iuſtitie. ꝛ tunc irregularitas tollitur p baptiſmū q2 baptiſmus tollit peccatuz ꝛ omnē ſequelam peccati. vt dicit tex. hic. ꝛ. s. e. c. acutius. Quedam eſt irregularitas que non fundatur ſuper peccato vt ſi iudex ꝓnūciauerit aliquem occidendum per viam iuſtitie. non em̄ irregularitas tūc poteſt eſſe ſequela peccati. ꝛ ideo per baptiſmū tolli non poteſt. Et talia notat glo. di. c. ſi quis viduaz. ꝛ glo. lj. di. in ſumma. Inno. tamen in. c. preſbyterum. de homi. ꝛ hoc refert Archi. tenet ꝙ homicidiuz ſiue ex officio ſiue aliter commiſſuz per baptiſmuz tollitur neqꝫ remanet irregularis. Hoſt. in ſumma. de homi. §. qua pena. ver. ꝛ hoc etiam tenet idem qđ Inno. Et eſt ratio ſm eum. q2 infideles non habeāt iuriſditionē temporalem de iure. iuxta illud. Cum venerit ſanctus ſanctoꝝ ceſſabit iuriſditio veſtra. nec etiam ſpiritualem. de conſti. c. trāſlato. Cum ergo iuriſditione careant. iudicare non poſſunt nec debent. de iudi. c. at ſi clerici. Ideo ſententia ab eis lata eſt nulla. cum non ſit iudex de offi. dele. c. venerabili. Patet ergo ꝙ ſi q̇s ante baptiſmum aliquem pronunciauerit corporaliter puniendum. peccat ꝓnunciando. q2 vſurpat qđ ſuum nō eſt. Et ex hoc peccato ſequitur irregularitas que in baptiſmo deleri pōt. Et idem dicitur de lictore q̄ eſt infidelis ſi ex mandato iudicis ſuſpendit aliquez. ꝛ poſtea in baptiſmo deletur irregularitas ſm Hoſt. Sed dato ꝙ apud infideles ſit iuriſditio. vt dixit Inno. in. c. qđ ſuper his. de voto. de quo in. c. cum ad verū. xcvj. di. clarum eſt tunc ꝙ iudex non peccauit. Et ſic per baptiſmum talis irregularitas non tollitur. vt glo. ꝛ Gemi. ita declarāt in. d. c. ſi quis viduā. Quidā effectus pctī. ſ. infamia. q̄dam eſt q̄ imprimitur ex delicto. ꝛ hec tollitur ex ſublatione pctī per baptiſmū arg. hic in tex. Sed de hoc vltimo dicam in. c. ꝓxi. ꝛ in cōtrariū facit glo. in. l. imperialis. C. de nup. quod no. in. c. teſtimonium. de teſti.

1 ☞ Infamia orta ex delicto an tollatur p baptiſmum ꝛ vide ſupra in. c. proxi. nu. 6.

Una tantum. Bigamia inducitur ex duabus vxoribus etiam ſi altera baptiſmū preceſſit. h. d. ¶ No. per baptiſmum tm̄ deleri pctā q̄ poſtea nocere baptizato non poſſunt. ¶ Not. ꝙ virt⁹ baptiſmi ſe non extendit ad vincula p legez inducta. ſed tm̄ ad illa que ex pctō vel culpa originantur. No. ꝙ ille dicitur actuz
1 frequentare. q̇ bis illum exercet. Quero † an per baptiſmum tollatur infamia orta ex delicto. Et videtur ꝙ ſic. nam vt dicit tex. in baptiſmo relaxantur oīa peccata. Sed dimittere oē peccatum non eſt aliud q̄ non mutare quo ad penā. ſed infamia pena delicti eſt. ergo infamia deleta eſt p baptiſmum. Quicquid em̄ prius cōmiſſum eſt in baptiſmo deletur. de cōſe. di. ij. c. quō. In contrarium facit q2 infamia non eſt pctm̄. ſed eſt pena peccati ꝛ in baptiſmo tm̄ peccata delentur. vt. s. c. ꝓxi. nō pena peccati. vidimus in. c. acutius. s. e. ſicut etiā videmus ꝙ p penitentiam nō tollitur infamia. ij. q. iij. §. hinc aūt. Dicit Archi. ꝙ cōiter prima pars tenet̄ quam tenuit glo. hic p hunc tex. q̇ dicit ꝙ delicta remiſſa p baptiſmum nō ſolent obeſſe: ſed ſi nō remitteretur infamia obeſſent.

Johannes. Hic magiſter oſtendit etiaz autoritate Johānis baptiſte matrimoniū eſſe inter infideles. per qđ infertur ꝙ bigamia pōt etiā induci ex matrimonio ante baptiſmum.

1 ☞ Bigamus vnde dicatur.
2 Bigamus an poſſit ꝓmoueri ad aliquē ordinem.

1 **Bigamus.** Hic magiſter oſtēdit quare bigam⁹ ordinari nō poſſit. † Quero vn̄ dicat̄ bigamus. So. dic ꝙ dicit̄ a bis ꝛ gamos qđ eſt mulier vel vxor. ꝛ ſic dicitur bigamus q̇ duas habet vel habuit vxores ſm Arch.
2 † Glo. j. recita per q̄onem an bigamus poſſit ꝓmoueri ad aliquem ordinē. ꝛ poſito ꝙ regula apl'ica dicat de ep̄o p̄ſbytero ꝛ diacono tn̄ ad oēs alios ordines generaliter extendit̄. vt patet lxxxj. di. c. apl's. ſm Hug. ꝛ Archi. Si tn̄ de facto ordinent̄ per ep̄m imprimit̄ character. c. quicūqꝫ. c. penitēs. l. di. gl. in. c. ij. ibi cōiter doc. de biga. Hoſt. in ſumma. de big. §. fi. nō tn̄ in aliquo gaudent priuilegio clericali. nec poſſunt habitū ꝛ tonſuraz deferre. c. vnico. de biga.

1 ☞ Verbum tenere quō ponatur.
2 Verbum iterare refert̄ ad actum executiuum.
Diſpenſari an poſſit vt bigamus ꝓmoueri poſſit.

1 **Vni ſine.** Qui eſt ſine crimine ꝛ cōtraxit cū vnica vxore promoueri pōt. h. d. † No. ꝙ qn̄qꝫ verbum tenere ponitur permiſſiue ꝛ non preceptiue vel neceſſitatiue. qđ verum eſt qn̄ profertur ī materia nō neceſſitante non cōpellitur ſacerdotari niſi alia ratiōe eſſet aſtrictus puta beneficij. Similem tex. vide. lv. di. c. q̇ partem. ꝛ. l. diſ.
2 c. duo. in prin. † No. ꝙ verbum iterare refertur ad actum executiuum. An diſpenſari poſſit vt bigamus poſſit ꝓmoueri. Sol. dicit Hug. ꝙ Martinus papa diſpenſauit vſqꝫ ad ſubdiaconatum. xxxiiij. di. c. lector. ꝛ Lucius vſqꝫ ad ſacerdotiū. Ex quo aperte colligitur ꝙ papa diſpenſat contra Apoſtolum. qđ dicit hic Hug. verum quando vult diſpenſare contra apoſtolū in non tangentibus articulos fidei vel generalem ſtatum eccleſie vide glo. in. c. propoſuit. de conceſ. p̄ben. In ep̄o communis eſt opinio in. c. ij. de bigamis ꝙ diſpenſare non poſſit in quocunqꝫ ordine. papa autem ſic ex cauſa do. Anto. ibi videbimus in. c. lector. diſtin. xxxiiij.

¶ Diſtin. xxvij.

Quod autem. Hic ītitulatur. xxvij. di. Poteſt continuari ad precedentē hac forma. q2 ſupra dictum eſt ꝙ ep̄s debet eligi qui ſit vir vnius vxoris. Sed poſſet dubitari an iſtud ītelligat̄ vt habeat vxorem tp̄e promotionis. an vero ꝙ habuerit ante. Ideo ſubiunxit iſtam di. in qua hoc declarat.

1 ☞ Verbum eligere qn̄qꝫ ponitur pro ordinare.
2 Ordinatus ad ſacros ordines tacite videtur ꝓmittere obſeruantiam caſtitatis.
Sacerdotibus ꝛ alijs in ſacris ordinibus cōſtitutis quare nō liceat nec expediat vxorem ducere.
3 Pena contrahentis matrimoniū in ſacris conſtituti.
4 Intellectus ad hoc. c. ꝛ nu. 6.
5 Ius penale diſponēs in vno ex cōiter parificatis an extēdatur ad aliud.
6 Chronicarū librorū probationi ſtatur in factis antiquis.
7 Proteſtationis materiā vide plene hic quibus modis factum poteſt contrariari proteſtationi.
8 Cōſenſus expreſſus vbi requirit̄ nō ſufficit tacitus ꝛ vbi ſufficit tacitus taciturnitas habet̄ pro conſenſu.
Regula qđ oēs tangit ꝛc. quando fallat.

Diaconus. In diaconū nō ordinet̄ qui exp̄ſſe dicit ſe nō velle cōtinere. Ordinatus vero q̇ contrahit deponat̄. h. d. † Not. ꝙ qn̄qꝫ
1 verbū eligere ponit̄ ꝓ ordinare. No. ꝙ recuſans obſeruare ca-
2 ſtitatē nō eſt in diaconū ordinādus. ¶ † Not. ꝙ ordinatus ad ſacros ordines tacite videt̄ promittere obſeruantiā caſtitatis. Et dicit hic do. Car. ꝙ decuit ꝛ fuit expediēs ꝙ ſacris hmōi ordinibus eſſet continentia annexa ꝓpter duo. qm̄ in actu carnali qui eſt vſus matrimonij vt plurimuz eſt libido. ꝛ in cohabitatione vt plurimuz eſt ſollicitudo. ꝛ libido ſiue carnalis delectatio reddit fetidum ꝛ immundum. ꝛ ſollicitudo reddit diuiſum. Et qm̄ clericum in ſacris ordinibus conſtitutum decet eſſe mūdum cum ferat vaſa dn̄i. ꝛ dicatur Eſaie. lij. Mundamini q̇ fertis vaſa dn̄i. Decet etiam eſſe ſollicitum ꝛ attentuz ꝛ ſollicite ꝛ diligēter ſeruiat dn̄o ꝛ ſtudeat qualiter placeat Xp̄o. Ideo decens fuit eos ab vxoribus ſeparari vt per omnia fierēt idonei cultores ꝛ miniſtri altaris. Si em̄ illi qui comedebāt panes ꝓpoſitionis vaſa munda habere debebāt. vt habetur. j. Reg. xxj. quanto magis iſti qui agno immaculato aſſiſtunt ꝛ illū diſpenſant ꝛ ſumunt. omni puritate ꝛ ſanctitate debent fulgere ꝛ vaſa ſua cuſtodire in ſanctificatione ꝛ honore. nō in carnalis deſiderij paſſione. vt loquit̄ apl's. j. ad Tim̄. iiij. Fuit expediens etiaz propter duo. Primo propter vitanduz irregularitatis periculum. Scđo propter vitandum latrocinium. Propter vitanduz quidem irregularitatis periculū q2 ſi mulier q̄ eſt vxor alicui⁹ cognoſcatur ab alio viro. ꝛ ille vir coniunx eius poſtea cognoſcat eam iaz irregularis eſt. Et ideo ſi vxor ſacerdotis greci fornicetur. iam amplius nec cū ipſa nec cū alia pōt rem habere. Et q2 difficile eſt abſtinere frequenter irregularitatem inciderēt ꝛ cum periculo miniſtrarent ſi vxores haberent. Scđo vero propter vitandū latrocinium. ſi em̄ ep̄i ꝛ archiep̄i nunc filios haberent. oīa bona eccleſiaſtica furarentur ꝛ diriperēt ita ꝙ paupe-
3 ribus pauca vel nulla remanerent. ¶ † No. penā cōtrahentis matrimoniū in ſacris conſtituti q2 deponit̄ ab officio ꝛ beneficio. hodie etiā incurrit excōicationē ipſo facto. vt in cle. eos de
4 conſan. ꝛ affi. ¶ † Glo. j. ponit duplicē intellectū. Primus eſt ꝙ iſte tex. loquatur de eo q̇ matrimoniū contraxerat ꝛ petit ordinari in diaconū. Sed huic intellectui primo obſtat cōtrariū ſupra aſſignatuz. ſed ad hoc rn̄det glo. ꝙ ꝓcedat tp̄e editionis iſtius capl'i qđ fuit editum p Martinū papā. ꝛ ſic ceſſat cōtrarium primū. Scđo obſtat q2 iſte intellectus nō ꝯgruit lr̄e q2 dicit ꝓ accipiēdo matrimonio. ergo loquit̄ de eo q̇ nondū cōtraxerat. Sed glo. ꝓ ſaluatione huius intellectus exponit ꝓ accipiendo. i. p cōtracto retinēdo. Item obſtat huic intellectui tex. in fi. ꝛ poſtea matrimoniū deſiderauit. Et ſic videtur ꝙ loquat̄ de volente poſtea cōtrahere. Glo. rn̄det exponēdo deſiderauit ſupplēdo deſiderauit. ſ. vti iam cōtracto. Et ſm hunc intellectū ſaluatur tex. de iam cōtracto. alius eſt intellectus glo. ꝙ loquatur de cōtrahendo. ꝛ ſm hoc obſtat cōtrarium. q2 iſtud etiā qđ dicit tex. hic de diacono. habet locū etiā in ſubdiacono q̇ etiam debet cōtinere vt pꝫ hic in cōtrario. Glo. fatetur contrarium et ad tex. rn̄det ꝙ ideo hic dicit de diacono. quia ſic fuit queſituz. Sed illud etiam qđ hic dicitur habet locū etiā de ſubdiacono.
5 ¶ † In fi. glo. nota primo ꝙ ius penale diſponēs in vno ex cōiter parificatis. extenditur ad aliud dato ꝙ de illo non fiat mētio in iure penali. Nam hic loquitur de diacono non ſeruāte caſtitatem. ꝛ dicit glo. ꝙ habebit locum etiam in ſubdiacono. Et ratio eſt q2 quo ad obſeruantiā caſtitatis iſti a iure cōiter ſunt parificati. facit tex. in. c. miramur. de ſer. non ordi. in. l. vt tantū. ff. de ſer. corru. iuncta. l. ſi quis. C. de furtis. ad hoc glo. in cle. fi. de eta. ꝛ qua. Et pondera glo. q2 maxime iſtud procedit quādo ideo de vno tm̄ parificato ſit mentio in iure: q2 de eo tm̄ fuerat queſitum. ꝛ ideo de ipſo tantum fuerat reſponſum. Vide ſimilē glo. de re. permu. c. vnico. lib. vj. ꝛ facit glo. in verbo preſidentes
6 in cle. vnica. de reſcrip. ¶ † Scđo no. glo. ꝙ in factis antiquis
a ſtatur probationi librorū chronicarum [a]. vide glo. in verbo magis. de fi. inſtru. c. inter dilectos. ꝛ glo. xvj. di. c. placuit. in. c. venerabilem de elec. ¶ Sed quero ſm primum intellectum q̇d intelligatur de iam cōtracto q2 tex. in fi. dicit ꝙ deponatur an debeat ſeparari ab vxore quo ad carnis copulā. Sol. dic aut fuit ordinatus a ſciente ꝛ tacente vel conſentiente. ꝛ tunc fit ſeparatio etiaz quo ad carnis copulā. ar. xxxiij. q. v. c. qui vxorē. aut ea non conſentiente vel ignorante. ꝛ tunc non fit ſeparatio quo ad thorum. xxvij. q. ij. c. agathoſa. no. etiā ſm La. in fi. ꝛ Archi. ſed ſm alium intellectū indiſtincte debet ſeparari ab vxore. q2 matrimonium non tenuit. vt. j. ea. c. preſbyteris. xxxij. diſ. c. eos. ¶ Sed quero quō iſtud capl'm faciat ad intentum magiſtri q̇ volebat ꝓbare de ep̄o ꝛ iſtud capl'm loquitur de diacono. Sol. dic ꝙ facit ſumpto ar. a minori. ſi eniz hoc non licet diacono de quo magis multo minus licet ep̄o vel preſbytero. puta ſi null⁹ poteſt ordinari in diaconuz niſi promiſſa continentia. ergo oīs ep̄s vel preſbyter tenetur ad continentiaz obſeruandā. ſm Jo.
7 de deo ꝛ Archi. ¶ † Glo. ij. hic tractat materiam proteſtationis. plenius tractauit Jo. an. poſt Jo. mo. in regula in generali. de reg. iur. lib. vj. Poſuit Joh. an. aliquid poſt glo. in. c. cum M. de conſti. ꝛ in. c. cumana. de elec. Poſuit in. c. ſollicitudinē de app. Gemi. hic cuius dicta ſimpliciter referā. ne de omiſſione reprehēdar. ꝛ etiā q2 late proſecutus ſum materiaz proteſtationis in. c. ſollicitudinem. de appel. poſt do. Anto. in. d. c. cum. M. Dicit Gemi. conſiderandos tres principales articulos. Primus eſt qn̄ proteſtatio obuiat facto. ꝛ factuz ꝛ proteſtatio eodem tempore concurrunt. Scđs quando proteſtatio obuiat facto ꝛ proteſtatio precedit ꝛ factum ſubſequitur. Tertius ecōuerſo quando proteſtatio obuiat facto. ſed factuz precedit ꝛ ꝓteſtatio ſubſequitur. His tribus modis poteſt factuz cōtrariari proteſtatiōi. Ad primum dic ꝙ quinqꝫ caſus poſſunt occurrere. ¶ Primo qn̄ proteſtatio ordinatur ad totale factū prout in facto ſonat. q2 ꝓteſtatur ꝙ factū habeatur ꝓ nō facto. ꝛ hec proteſtatio non vincit ꝓteſtantem q2 ab eius poteſtate non dependet ꝙ factum habeat̄ pro non facto. ad hoc. l. di. c. ferrū. xcv. di. c. ecce. circa fi. ¶ Scđs caſus qn̄ ꝓteſtatio ordinatur ad detrahendum totalem ſenſum facti prout ſonat in iure: ꝛ tunc dicendum ꝙ ſi factum ꝛ ſenſus facti dependent a poteſtate ꝛ libera voluntate proteſtantis. valet ꝓteſtatio contra factum. caſus eſt in. l. qui aliena. §. celſus. ff. de acqui. here. Nam adire hereditatem dependet a libera voluntate adeuntis. vt. l. paulus. ff. de acqui. here. Si facio factum ſonās aditionem hereditatis ꝛ ꝓteſtor ꝙ hoc non facio aīo adeunde hereditatis. valet proteſtatio ꝛ detrahit ſenſus facto adeunde hereditatis poſito ꝙ ille actus ſoluz hoc ſonat. Si vero factum tm̄ ꝛ non ſenſus facti dependet a poteſtate proteſtantis. ꝛ tunc ſi proteſtatio eſt iuſta cauſa veſtita iuuat proteſtantem. vt. l. ſi putator. ff. ad. l. aquil. l. di. c. q2 ſepe. ibi inſcindens arborem adhibita diligentia q̄ exigitur proteſtatur. caue q2 non habeo aīm tibi nocendi. iuuat ꝓteſtantem. Si vero non eſt iuſta cā veſtita. vel q2 verba ſunt dubia non iuuat. ad hoc qđ notat Inno. in. c. j. qđ me. cau. Si verba vel factum eſt certum. non tn̄ iuſta cā veſtitur. proteſtatio nō iuuat proteſtantem. vnde ſi interficio homiem ꝛ ꝓteſtor ꝙ non facio dolo nec aīo nocendi. non iuuat proteſtatio. q2 nulla cauſa iuſta veſtitur. de preſum. c. j. C. ad. l. cor. de ſica. l. j. ff. ad. l. aq̇l. l. nam ludus. l. diſt. c. ſi q̇s volūtate. ꝛ. c. clerico. ad hoc de homi. c. fi. lib. vj. Si vero factum ꝛ ſenſus facti dependent a poteſtate proteſtantis ꝛ alterius vt contrahere ordinari profiteri ꝛ ſimilia. tunc ſi factum geritur cū parte. ꝛ pars preſens conſentiat ꝓteſtationi vel ſaltem non contradicat. iuuat proteſtatio ꝓteſtātem. qđ me. cau. c. j. Si non eſt iuſta cā veſtita non iuuat proteſtatio. vt. j. dicetur. ¶ Tertius caſus principalis qn̄ proteſtatio ordinatur ad detrahendum partem ſubſtantialem facti tūc ſi factum dependet a poteſtate ꝓteſtantis tunc iuuat proteſtantem vt. l. ſeruum. §. j. de vſu ꝛ habi. vnde ſi lego vſumfructum detracto vſu. q2 vſus eſt pars ſubſtantialis vſufructus. non valet legatum. ꝛ valet ꝓteſtatio. q2 legatum pendet a voluntate proteſtantis. vt in aut̄. de nup. §. diſponat. Si factuz ꝛ proteſtatio dependent a poteſtate proteſtantis ꝛ alterius ꝛ tendit in detractionem alterius partis ſubſtantialis facti: tunc ſi factum geritur cum parte principali a cuius voluntate factum ꝛ ſenſus dependet ꝛ pars ꝓteſtationi ꝯſentiat. iuuat ꝓteſtatio ꝛ factū cō-

a Addítio. ¶ Librorum chronicarum. Adde Bar. in l. j. in. v. colū. x̄. pro cui⁹ declaratiōe. ff. ſi cer. pe. H. Fer.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

quaſſatur. vt de condi. appo. c. fi. vbi ſi ɔtraho matrimoniū ſub ɔteſtatiōe. ſi prolē euites. nō valet cōtractū matrimonii vt ibi. Si pars nō conſentit valet pteſtatio ⁊ preualet cōtractui. vt notant doc. in. d. c. fi. de cōdi. appo. allegat. xxx. q. ij. aliqn. vnde ſi cōtra hō matrimoniuȝ ſub pteſtatione. ſi plem euites. ſi mulier tacet valet matrimoniū ⁊ nō pteſtatio. Nā vt dicit ibi Hoſti. qn̄ ta les cōtractus fiunt. inſtruēde ſunt femine vt pteſtationi nō cō ſentiāt. ſed potius taceāt. Si vero factū non gerit cū principa li parte. ſed cū alio cuius noīe cōſentiente. tūc etiā ſi ſine ɔſenſu eius cū quo gerit non iuuat pteſtatio ⁊ valet factū. vt ſi ingre dior monaſterium ⁊ pteſtor ſub pteſtatione ꝙ mihi liceat retine re ppriū. tunc nō valet pteſtatio. qꝛ nō eſt ibi pars cōſentiens cū qua vinculū cōtrahit pfeſſionis. Principaliter em̄ ꝑ pfeſ ſionē contrahit cū deo. lȝ in cōſequentia ligef abbati recipiēti vel ſuperiori. Hec eſt cōcluſio Jo. an. de cōdi. appo. c. fi. ⁊ tāgit ꝑ glo. extra q cle. vel vouē. ma. in. c. inſinuāte. ⁊ c. ij. de ſta. mo. Quartus principalis caſus qn̄ pteſtatio ordinat ad tollēduȝ ɔſecutiuū ad factū tūc ſi cōſecutiuū dependet a poteſtate ſo lius pteſtantis idē qd̄. ſ. ⁊ fortius qꝛ valet pteſtatio ⁊ tollit cō ſecutiuū. vt. d. l. ꝑ ſeruū. ff. de vſu ⁊ habi. Si pendet ex poteſtate alterius. tunc pteſtatio nō iuuat niſi ille cōſentiat tacite vel ex preſſe. ⁊ conſentire dicit ex quo pteſtationi nō ɔtradicit. ⁊ iſte eſt caſus in. di. pri. c. diaconi. iuncta glo. ⁊ habet de ele. c. eſt coniuga. c. cum olim. nā orientales nō arctant ad votū cōtinētie in ordi nibus. ſed qꝛ ipſi tacite obligant. qꝛ nō poſſunt capere vxores de nouo. ſi in ipſa ſuſceptiōe pteſtant ꝙ noliſt cōtinere. tacēte ordinatore. pteſtatio iuuat. ⁊ hoc eſt qd̄ voluit dicere Jo. an. in c. fi. de cōdi. appo. ꝙ cōtinētia nō eſt pars ſubſtātialis ordinis. ſed pars executiōis. quaſi dicat ꝙ eſt cōſecutiuū in orientali ec cleſia. ſi vero cōſecutiuū nō depēdet a poteſtate pteſtātis vel al terius partis ſed iuris tm̄. tunc pteſtatio nō iuuat pteſtantem qd̄ eſt qn̄ ius pcedit in cōſecutiuo diſponēdo fingēdo. ⁊ de iu re pſumēdo. ⁊ iſte eſt caſus de cōſti. c. cū. M. iuncto. c. creatuȝ. de pbe. Nam cōſecutiuū iuris eſt ꝙ canonici habeāt pbendam. ſi aliqs recipit in canonicū cū pteſtatione ꝙ nō habeat pbendā cū ſe facultas obtulerit. nō iuuat pteſtantē qꝛ hoc cū non ſit in poteſtate epi. qm̄ eſt iuris cōſecutiuū nō dependet ergo a pote ſtate illius pteſtantis illa tollere. Predicta pcedūt in actibus extraiudicialibus. In iudicialibus vero pteſtatio tendens ad cōſecutiuū ad factū nō iuuat pteſtantē: ſed facit ipm̄ vt contra riū repelli. de app. c. ſollicitudinē. ſm̄ vnū intellecū niſi pteſta tioni renūcieſ. vt in pꝛin. d. c. ¶ Quint' principalis caſus qn̄ pteſtatio ordinat ad detrahendū partē ſenſus facti qd̄ eſt ta lis nature ꝙ pōt multifoꝛmiter intelligi. ⁊ tunc ſi factū ⁊ ſenſus facti depēdent a poteſtate pteſtantis tūc iuuat pteſtatio. vt. ff. de reli. ⁊ ſump. fune. l. ſi qs. §. plerīqꝫ. ⁊ in. l. neſennius. ff. de neg. geſt. Nam facere ſumptū ꝑ aliquē in funus vel alimentum pōt dupl'r intelligi. ſ. ꝙ faciat cā pietatis ⁊ ꝙ faciat cā ⁊ aīo repetē di. ſi pteſtat iuuat pteſtatio. ad idē cle. j. de pcur. vbi recipiens mandatū pcuratoris. ſi pteſtat ꝙ nō recipit aīo recipiēdi offi cium pcurationis iuuat pteſtatio. ꝙ pōt intelligi dupliciter. Uno modo vt faciat aīo recipiēdi officiū. Alio modo ꝙ aīo ſe deliberandi ⁊ infoꝛmādi. ad idē qd̄ notat glo. de lit. cōteſta. c. j. vbi dicit ꝙ ſi pars rñdet petitiōi cum pteſtatione ꝙ nō inten dat litē pteſtari iuuat pteſtatio. qꝛ illud rñdere eſt factū qd̄ du plici modo pōt intelligi. Uno modo ꝙ faciat ad iudicis infoꝛ mationē. Alio ꝙ aīo litem cōteſtandi. vnde pteſtatio iuuat p teſtantē vt vult illa glo. Bar. in. l. j. C. de lit. cōte. Ad hoc dicit Jnno. in. c. j. qd̄ me. cau. Si vero ſenſus facti nō dependet a po teſtate pteſtantis vt qꝛ lex pcedit nō pſumendo ſed diſponē do vel fingēdo vel pſumptione iuris ⁊ de iure pſumēdo tunc p teſtatio nō iuuat. Hec eſt gl. in. cle. gratie. de reſcrip. Et hoc eſt verum qn̄ lex indiſtincte fingit vel pſumit pſumptione iuris et de iure. ſed ſi lex inducit pſumptionē iuris ⁊ de iure vel fictio nem. qꝛ ſibi nō cōſtat de volūtate gerētis actum ⁊ tūc pteſtatio iuuat pteſtantē. ⁊ hec eſt gl. notabilis de reg. c. ex parte. ¶ Se cundus articulus eſt qn̄ pteſtatio pcedit ⁊ factū ſubſequit. Et ſic hunc articulū pſequit Gemi. ꝑ quinqꝫ caſus. Primus qn̄ pteſtatio pcedit ⁊ ordinat ad tollendū factū prout ſonat in fa cto. ⁊ tūc ſecuto facto nō iuuat pteſtatio. Ad hoc de homi. c. ſi. lib. vj. Si mando tibi vt talē vulneres ⁊ pteſtoꝛ vt nō occidas ſi poſtea ex illa vulneratiōe ſequit homicidiū. teneoꝛ de homi cidio. nō obſtante illa pteſtatione. Aut pteſtatio ordinatur in detractionem totalis ſenſus facti vel partis ſubſtātialis facti. tūc ſi tale factū vel ſenſus facti dependet a poteſtate pteſtan tis iuuat pteſtatio. vt. d. l. ꝙ aliena. ⁊ ceſſus. ff. de acq. her. Aut vero factū ⁊ ſenſus facti dependet a poteſtate eius vel alteri'. ⁊ gerit factum cū principali. ſi factū habet in ſe intellectū dubio ſum iuuat pteſtatio. vt no. doc. de ſpō. c. tua nos. vt no. glo. Jo. an. in. d. c. tua. Et eſt caſus. ff. de cōcubi.

l. in cōcubinatu. vbi accipiens aliquā honeſtā feminā ⁊ honeſte tenens eā hoc factū ſenſum habet matrimonij ⁊ tn̄ ſi pteſtat vt eam teneat tanꝙ cōcubinā. iuuat pteſtatio qꝛ factū eſt dubium cū poſſet ſonare in matrimoniū. ⁊ nō. Ad idē ⁊ melius ad ppo ſitum dictū Jnno. in. c. j. qd̄ me. ca. vbi proteſtatio ſola detracti ua ſenſus iuuat proteſtantem. qn̄ ingreſſus religionis fit ſuſce ptione habitus. qꝛ illud factū eſt dubiū. Si aūt factū eſt certū ⁊ habet oīno cōſenſum certū tunc pteſtatio nō iuuat niſi detur expreſſus ɔſenſus partis cui fit proteſtatio. ⁊ requirit expſſus. nec ſufficeret tacit' hoc caſu. ad hoc text. in. c. j. qd̄ me. ca. Et ad hoc allegat illū tex. Bar. ꝗ tex. inducitur hoc modo. qꝛ illi acci piendo illā ad profeſſionē cōſenſerunt pteſtationi. qd̄ pꝫ qꝛ finxerunt ſe imponere velum. ⁊ ſic fingēdo expreſſe cōſenſerunt. Sed ſm̄ veritatē tex. aliud probat. ⁊ iſte nō eſt verus caſus illi' capl'i. ⁊ patebit ſtatim ſm̄ do. Anto. Facit. l. fi. §. item ſi pdixit. ff. nau. caupo. ſtabu. Unde allegat ad hoc tex. ſm̄ vnum intelle ctum. ff. loca. l. cū plures. §. locatoꝛ hoꝛrei. vbi pꝫ ꝙ proteſtās ſe nolle aurum ⁊ argentuȝ recipere vel margaritas in hoꝛreo. nec de eis ſe velle teneri. tandē poſtea recipit margaritas. iſta pro teſtatio nō iuuat dato ꝙ fuerit facta parti a qua poſtea recedit recipiēdo margaritas. Hec vera niſi pteſtatio eſſet iuſta cā ve ſtita. quo caſu ꝑ contrariū factū etiā ex interuallo non tolleret proteſtatio. niſi ceſſaret cā legitima. dato ꝙ pars expreſſe nō cō ſenſerit pteſtationi vel etiā ipſaȝ ignoꝛauerit niſi factum adeo eſſet notabile ꝙ tolleret oēm pſumptionē cauſe. Ad hoc faciūt no. ꝑ doc. in. d. c. tua nos. de ſpon. vbi ſi inſtante metu ꝗs prote ſtatur ꝙ ꝑ actū vel verba que ꝗs proferat etiam apta ad matri moniū. non tn̄ conſentire intēdit. qꝛ hoc facit metu inſtāte etiaȝ ꝙ ignoꝛauerit pars cū qua cōtrahit poſtea matrimoniuȝ valet proteſtatio ⁊ nō matrimoniū niſi interuenerit culpa ꝗ eſt tante pſumptionis ꝙ abſoꝛbet oēm pſumptionē met' pcedentis. niſi probet inſtans metus. de ſpōſa. c. is ꝗ. ſi factū ⁊ ſenſus facti de pendent a poteſtate ſua ⁊ alterius ⁊ factū nō gerit cū principa li cū quo vinculū principaliter cōtrahit. ſed cū tertio. tūc ſi pro teſtatio eſt iuſta cā veſtita iuuat proteſtatio. ⁊ iſte eſt verus ca ſus. c. j. qd̄ me. cā. Ibi em̄ non gerebat actus profeſſionis cum principali. qꝛ deus eſt principalis cui profitēs obligat. tunc ta lis proteſtatio nō iuuat niſi iuſta cā veſtita. ſicut fuit ibi metus. Hoc verū qn̄ factū eſt oīno certū poſt proteſtationē. ſed ſi eſſet dubiū. vtpote in ſuſceptiōe habitus bene iuuaret ſola proteſta tio. vt pꝫ ex notatis ꝑ Innoc. in. d. c. j. ¶ Tertius caſus princi palis qn̄ proteſtatio pcedens tendit ad detractionē alicui' cō ſecutiui ad factū. ⁊ tunc ſi cōſecutiuū pendet a poteſtate prote ſtantis. vt in. d. c. cū. M. de cōſti. Nam vt canonici habeant p bendā eſt cōſecutiuū ad canonicatū ex diſpoſitione iuris cōis. Aut proteſtatio dependet a poteſtate eius ⁊ alterius tūc iuuat ſi cōſentiat ille cui piudicatur. ⁊ aliter nō. ⁊ iſte eſt verus caſus l. pe. §. idem pdixit. ff. nau. cau. ſta. Nam hoſpites ſunt obligati eo ꝙ tenent cauponē ad recipiendū hoſpites ⁊ ex receptione te nent de oībus ibi illatis. facta eſt proteſtatio hoſpiti ꝙ nō in tendat teneri de ibi impoſitis. hec proteſtatio nō pepēdit a po teſtate ſua. qꝛ ex diſpoſitione iuris eſt obligatus parti de rece ptis tm̄: qꝛ pars pōt piudicare ſuo iuri, renunciādo ſi proteſta tioni cōſentit ſibi piudicat. al's nō. ⁊ opoꝛtet ꝙ expreſſe conſen tiat. al's tacēdo habet pro cōtradicēte proteſtationi. vt ibi cla rius eſt nō deſtruēdo l'ram. lȝ ibi glo. ſupplēdo maxime aliter ī telligat. Et ꝑ hoc dicit. d. Ant. ſe cōſuluiſſe ꝙ mercatoꝛ habēs ſocietatē cū alio ⁊ proteſtatus eſt ꝗbuſdā ꝙ de geſtis eius nole bat teneri ⁊ diſſoluit ſocietatē. qꝛ talis proteſtatio nō iuuat eū niſi illi expreſſe conſenſerit. ¶ Quartus caſus qn̄ proteſtatio tendit ad protrahendū particularē ſenſuȝ facti. vt qn̄ factū eſt multipliciter intelligibile. tūc ſi particularis ſenſus facti nō de pendet a poteſtate proteſtātis. ideȝ qd̄. ſ. ſi dependet a poteſta te proteſtātis tm̄. tunc iuuat proteſtatio. Idē ſi factū depēdeat a poteſtate eius ⁊ alterius ⁊ proteſtatio cōſonat iuri cōi vel ſal tem nō ɔtradicit tūc incōtinēti poſt proteſtationē ſequit factū iuuat pteſtatio. vt no. Jo. an. i. d. c. cū. M. Nā rñſio ad libellū pōt fieri dupl'r. aīo litē cōteſtādi. vel aīo iudicē infoꝛmādi. ſi p teſtat ꝙ nō aīo litē cōteſtādi ⁊ poſtea ſequat litis cōteſtatio iu uat pteſtatio nec inducit litis cōte. lȝ pars nō ɔſentiat. ad hoc de elec. c. cumana. ſed ſi pteſtatio diu pceſſit. poſtea ſequitur fa ctum nō iuuat pteſtatio niſi repetat. puta ſi pteſtatus ſum ꝙ ꝑ ꝗcūqꝫ verba pferā nō intendā litē ɔteſtari. ex īteruallo poſtea hoc faciēs pſumit oblita pteſtatio. ⁊ non fieri niſi in ſenſum in quo potētius ſonat ⁊ ab alijs eſt intelligibilis. vt no. Jo. an. in d. c. cū. M. Si vero id qd̄ eſt pteſtatus eſt ɔtra ius cōe. dato ꝙ dependeat a poteſtate alteri'. tunc pteſtatio nō iuuat niſi in il la detur expreſſus ɔſenſus. de elec. c. cū in veteri. Et ſic dȝ intel ligi iſte tex. Et hoc de ſcdo. Ad vltimū articulum qn̄ pteſtatio ɔtraria facto ſubſequit ipm̄ factū. Gemi. diſtinguit tūc ſi con trariant

trariantur facto prout eſt in facto nil operatur ꝑ iam dicta ſed prout in ſenſu iuris pſequitur ꝑ caſus. Primus qn̄ tendit ad tollendum ſenſum facti tunc ſi factū ⁊ ſenſus facti dependent a poteſtate proteſtātis iuuat pteſtatio. vt. ff. de adimē. le. ꝑ totū. Si tollere ſenſuȝ facti nō depēdet ab eius ptāte put factū ſed iuris tūc nō iuuat. Unū ſi vulnero homīem ⁊ poſtea proteſtoꝛ qꝛ hoc nō feci dolo vel aīo vulnerādi vel delinquēdi nō iuuat pro teſtatio. vt pꝫ in. l. j. C. ad. l. coꝛne. de ſica. ⁊ in. c. j. de pſump. Si factū ⁊ ſenſus dependēt a ptāte eius ⁊ alterius ſi alius conſen tiat ſibi piudicat: al's nō. qꝛ ꝗ ab initio ⁊c. ad hoc de ɔmodato. c. j. Scdo caſus qn̄ oꝛdinat ad detrahendū partē ſubſtantialē facti. ⁊ tunc in pendētib' a ptāte proteſtātis ſi pars eſt diuidua operat proteſtatio. vt. l. j. §. ꝑ ſeruum. ff. de vſu ⁊ habi. Si lego vſumfructū ⁊ poſtea detraho fructus. qꝛ fruct' eſt ſeparabilis ab vſu cū poſſit eſſe vſus ſine fructu. tūc valet pteſtatio. Si ve ro oꝛdinat in detractionē partis ſubſtātialis facti indiuidui. ⁊ operat proteſtatio ⁊ valet factū. vt. d. l. j. §. ſeruū. Nā vt ibi pꝫ. ſi lego vſumfructū ⁊ poſtea detraho vſum. qꝛ vſus eſt inſepara bilis a fructu nō iuuat proteſtatio. qꝛ ſeparatio eſt impoſſibi lis ſtante legato. ex quo iā cepit validitas legati. ⁊ potēs ad re ſiſtendū proteſtatiōi inualide. ſi aūt factū non depēdet a ptāte eius. idē qd̄. ſ. ſi factū dependet a ptāte eius ⁊ alteri'. Tertius caſus qn̄ proteſtatio oꝛdinat in detractionē alicui' cōſecutiui ad factū. idem ꝑ oīa vt. ſ. Quartus caſus qn̄ oꝛdinat ad detra ctionē alicui' ſenſus facti. ſi ſumus in dependentibus ab eius volūtate operat proteſtatio. ſi eius ⁊ alterius cōſenſus requiri tur illius alteri'. ſi ex neutrius ɔſenſu pendet idē: qꝛ nō operat proteſtatio. ⁊ qd̄ foꝛtius ꝑ iura ſupꝛa allegata. pro hoc optime. j. e. di. c. qd̄ interrogaſti. Per hoc pꝫ ꝗd operent proteſtatiōes ꝗ fiunt tota die. proteſtoꝛ ꝙ ꝑ actū quē facio coꝛā vobis nō fa cio aīo iuriſditionē veſtrā proꝛogādi. nec in vos tāꝙ in iudiceȝ ɔſentiēdi. hic actus depēdet a ptāte eius ⁊ alteri'. qꝛ opoꝛtet ꝙ fiat pn̄te parte. ⁊ ſi fieret ante ⁊ poſtea ex interuallo fieret. nō iu uaret proteſtatio ꝑ iam dicta. Ideo ſis cautus ſemꝑ ꝙ in quo libet actu reiteres pteſtationē. al's ꝑ vnū actū habentē in ſe cō ſenſuȝ ex interuallo videret a proteſtatiōe receſſum. Ang. in. l. ſi ꝗs ex aliena. ff. de iud. ⁊ in. l. ij. ibi etiā Bar. ff. ſi ꝗs in ius vo ca. nō ie. Jnno. in. c. cumana. de ele. Per hoc decidit ꝗd de illa proteſtatiōe ꝗ fit in fine articuloꝝ. nō aſtringēs ſe ad nō neceſ ſaria probāda. ſed ſolū ad illa ꝗ ſufficiūt ad victoꝛiam cauſe. qꝛ cū illa proteſtatio fiat in actu iuuat proteſtantē qꝛ depēdet ab eius ptāte ſe aſtringere. vel ideo nō iuuat pteſtatio. ex quo fa ctū eſt indiuiduū ⁊ pars tacet. ⁊ idē ſi cōtradiceret. qꝛ hoc ſoluȝ depēdet a ſua ptāte. vt. l. circa. ff. de proba. ⁊. c. lȝ cām. de proba. Per hoc pꝫ ꝗd de proteſtatiōe illa ꝗ fit in libellis. Saluo iure addēdi vel diminuēdi. qꝛ ꝑ hoc addere vel diminuere nō depē det a ptāte ſua niſi ſicut ius ꝑmittit. vt pꝫ in. l. edita. C. de eden. ⁊ in. c. ij. de libel. obla. Et hoc tenēt doc. in. d. c. lȝ cām. de proba. Per hoc etiā infoꝛmari pōt ꝗd de illa exceptiōe. Saluis exce ptionib' meis ⁊c. de qua ꝑ doc. de dila. c. expoſuit. qd̄ aliter nō proſequoꝛ. Per hoc pꝫ ꝗd ſi canonic' proteſtat ꝙ exiſtētes in quaſi poſſeſſiōe eligēdi vocē nō habēt. ſed demū qn̄ habeant iu ris propꝛietatē: qꝛ talis proteſtatio nō iuuat niſi illi cōſentiant vt no. glo. de elec. c. cumana. Unū nota qd̄ voluit hic Archi. ꝙ vbi eſt tantus met' vel alia iuſta cā. ꝙ ꝗs nō audet pteſtari nō nocet itelligo. ſ. qꝛ proteſtatio habet pro facta. l. gn̄aliter. C. de re. credi. ⁊ tenet Bal. in. c. ceterū. de reſcrip. poſui in. c. ſi ꝗs aūt
8 xviij. di. ¶ † Glo. fi. no. ex iſta glo. regulā. qꝛ vbi requirit expſ ſus cōſenſus nō ſufficit tacitus. Idē tenet glo. in. c. dudū. de re. eccle. nō alie. li. vj. Et facit Archi. hic regulā cōtrariā. ꝙ vbi ta citus cōſenſus ſufficit ꝙ taciturnitas habet pro conſenſu. Et tūc fallit regula. Qd̄ oēs tangit ab oībus debet appꝛobari. vt no. C. de auto. pſtan. l. fi. in fi. Super dubio glo. videlȝ An taci turnitas habeat pro cōſenſu me non extēdo qꝛ eſt materia bro cardica ⁊ eſt poſita in regula qui tacet. per gloſ. de regu. iuris. lib. vj. Panoꝛ. in. c. nonne. de preſump. Bart. in. l. que dotis. ff. ſolu. matri.

Hac autoꝛitate. Hic magr̄ ex precedenti ca. in fert qōnis deciſionē ad diaco num. An poſſit vti matrimonio prius cōtracto. Oppo. contra determinationē magr̄i ⁊ vr̄ ꝙ immo oꝛdinat' in diaconū nō poſ ſit vti matrimonio pri' cōtracto. nec etiā poſtea cōtrahere poſ ſit vt pꝫ. j. e. c. pſbyteris. So. dic ꝙ magr̄ ponit hic falſaȝ deter minationē. ⁊ hoc facit ad finē vt habeat materiā īducēdi ſequē tia capl'a. Uel dic ꝙ prout de prius ɔtracto vtendo loquit ſm̄ primū ſtatū eccleſie. vel ſi intelligamus ſm̄ ſtatū modernū intel lige de eccleſia oꝛiētali. Contrariū aūt procedit in eccleſia occi dentali. Uel poſſet intelligi de eccleſia occidētali ⁊ intellige de illo qui oꝛdinatus eſt ſine conſenſu vxoꝛis. ſm̄ Hugo. Lau. et Archi.

1 ☞ Matrimonium contrahentes poſt votum non ſolenne. non dicuntur adulteri ſecus in aſtrictis voto ſolenni ꝗ ſi matr. contrahant ex copula inter eos ſecuta adulterium committere dicuntur.
2 Delictum graue dicit ſi ſeparat matrimoniū in caſu in quo de iure eſt validum.
3 Uotum ſolēne qd̄ dicatur ⁊ qn̄ inducat voti ſolēnitas. nu. 4.
4 Uotum ſimplex dicit dupliciter.

1 **Quidam.** Non eſt ſeparandū matrimoniū poſt votū ſimplex cōtractū. h. d. † No. ar. ꝙ illi ꝗ cōtrahūt poſt votū nō ſolēne ex quo ɔtractū te
a net[a]. c. j. de voto. lib. vj. nō dicunt adulteri. Illi aūt ꝗ ſunt aſtri cti voto ſolēni ſi cōtrahāt matrimoniū ex copula inter eos ſecu ta dicunt ɔmittere adulteriū. ad hoc tex. j. e. di. fi. ⁊ tex. xxvij. q.
2 v. c. j. ¶ † No. ꝙ graue dicit delictū ſi ſeparat matrimoniuȝ in caſu in quo de iure eſt validū qd̄ no. pro ſtatutis ꝗ dicūt penam
3 duplicari pro grauibus delictis. † Glo. j. querit qd̄ dicat vo tum ſolēne. Hodie habemus tex. ꝗ dicit ꝙ duplici modo indu citur voti ſolēnitas. Primus ꝑ aſſumptionē oꝛdinis ſacri. Se cund' ꝑ profeſſionē tacitā vel expꝛeſſaȝ factā alicui ex religioni bus appꝛobatis. vt hodie eſt caſus in. c. vnico. de voto. li. vj. ſed dubiū eſt ꝑ quos actus inducat ſolēnizatio voti religiōis. dic ɔcludēdo poſt Gemi. ꝗ refert. d. Anto. ⁊ ibi poſui in. c. rurſus.
4 ꝗ cle. vel vo. ma. ꝙ † votū ſimplex dicit dupl'r. vno mō ad diffe rentiā de pn̄ti. ⁊ tūc votuȝ dicit ſimplex qd̄ eſt ꝑ v̄ba de futuro. vt voueo me intraturū religionē. vt pꝫ in. c. meminimus. ij. rn̄ſo ꝗ cle. vel vouē. ma. ⁊ no. glo. hic. ⁊ in. c. rurſus. Scdo mō dicitur votū ſimplex. i. nō ſolēne ad differētiā ſolēnis: ⁊ tūc oē votū di citur nō ſolēne qd̄ nō habet ſolēnitates requiſitas ad ſolēnizā dum votū. vn̄ ad hoc vt appareat ꝗ ſolēnitates inducūt ſolēni tatem voti. cōſidera aliquos caſus. Duo caſus ponunt in. d. c. j. ⁊ in glo. hic oꝛdinis ⁊ profeſſiōis referēda ad certā regulam ⁊ ſubſtantialia. c. nō ſolū. ⁊. c. cōſtitutus. de regula. Terti' caſus qn̄ cū voto currit pꝛofeſſio vnius de ſubſtātialibus regule tm̄. vt caſtitatis. ⁊ tūc aut hec pꝛomiſſio nō determinat ad certā re gulā. ⁊ tūc votū nō eſt ſolēne. vt eſt caſus. ꝗ cleri. vel vouē. ma. ī c. veniēs. aut determinat ad certā regulā ⁊ cōſtat de mēte volen tis obligari ꝙ tūc nō vult pꝛofiteri aliud ꝙ caſtitatē. ⁊ ad illaȝ obligat tm̄ ⁊ nō ad ſubſtātialia. etiam dato ꝙ pꝛomittat reſpe ctu regule hn̄tis alia ſubſtantia: ⁊ tūc etiā votū eſt ſolēne. ita vt dirimat matrimoniū poſt ɔtractū. Et iſte eſt caſus ꝗ cle. vel vo uen. in. c. inſinuāte. Aut pꝛomittit caſtitatē. ſed de intentiōe cō ſtat ꝙ vult obligari ad oīa ſubſtantialia. ⁊ obligat ad oīa. ⁊ ad huc votū eſt ſolēne. a foꝛtioꝛi. d. c. inſinuante. Aut pꝛomittit ca ſtitatē. ⁊ adhuc eſt dubiū an ad alia ſubſtātialia velit obligari. ⁊ tūc aut votū caſtitatis pcedit. ⁊ vltra hoc ſequitur aſſumptio ſimplex habitus regule. ⁊ adhuc obligat ad oīa. vt no. Hoſt. in d. c. inſinuāte. ⁊ ſic votū eſt ſolēne. ⁊ idem no. Jnno. de regula. c. cōſuluit. Aut votū caſtitatis emittit ⁊ ſimul habitum certe reli gionis aſſumit. ⁊ eſt dubiū de mente. ⁊ tūc ſi aſſumit in religiōe ⁊ vadit in congregatione. obligatur ad oīa ſubſtātialia Et iſte eſt caſus recte intellectus. ꝗ cle. vel vo. c. cōſuluit. Aut aſſumit habitū extra cōgregationē ſolū facta pꝛomiſſiōe caſtitatis reſ pectu certe ⁊ determinate regule. ⁊ tūc obligat ad ſolā caſtita tem. arg. pallegati. c. cōſuluit. ⁊ votū eſt ſolēne etiaȝ iſto caſu. d. c. inſinuāte. ita ꝙ dirimit etiā matrimoniū poſt ɔtractū. Quar tus caſus qn̄ cū voto cōcurrit pꝛomiſſio ſubſtātialis obediētie tm̄ ⁊ tunc ſi nō determinet ad certā regulā appꝛobatā. planū ꝙ nō ſolēnizat votū. Si vero determinat ad certā regulā appꝛo batam. tunc dic ꝑ oīa vt dixi. ſ. in voto caſtitatis vt in oībus ca ſibus in ꝗbus dixi votū ſolēnizari ꝑ votū caſtitatis. ita ſolēni zetur etiā ꝑ votū obediētie. Nec ob. qd̄ no. Jnno. in. d. c. conſu luit. ꝗ cle. vel vo. ma. vbi dicit ꝙ obedientia neceſſario nō ɔclu dit pfeſſionē. cū hec cadat etiā in clerico ſeculari. extra de ma. ⁊ obe. c. ij. ⁊. iij. qꝛ qn̄ determinat ad certā ⁊ determinatā regulam in dubio debet intelligi de monachali obediētia propter quan titatem regule cui ſe aſtringit. vt verba intelligant ſm̄ materiā ſubiectam in qua pꝛoferunt. de pben. c. cū de beneficio. li. vj. eſt tn̄ differentia in iſto. qꝛ lȝ ſolēnizet votū. non tn̄ ſolēnizat quo ad inducendū impedimentū habile ad dirimēdū matrimoniuȝ poſt cōtractū. Et hoc plus habet votū caſtitatis. ⁊ votū caſtita tis plus ſe opponit fini matrimonij ⁊ pcreatiōi liberoꝝ ꝙ ope ratur pꝛomiſſio obedientie. vt pꝫ in regula milituȝ beate Ma rie virginis. ꝗ pꝛomittunt ſolum votū cōtinentie extra congre gationē ⁊ nō obligant voto caſtitatis qꝛ pn̄t habere vxoꝛes, et nihilominus nō eſt dubium ꝙ eoꝝ votum eſt ſolēne. tn̄ nō diri mit nec impedit poſt ɔctuȝ. de quo ponit Spe. de ſtatu regu. v̄. xxxvij. ⁊ Pa. in cle. j. de relig. do. Quintus eſt caſus qn̄ cuȝ vo to currit pꝛofeſſio paupertatis. ⁊ tūc dic ꝑ oīa vt dictū eſt. ſ. de voto obediētie. Etiam de his poſui. in. d. c. rurſus. ⁊ in. d. c. inſi

ADDItio.
a ¶ Cōtractuȝ tenet. An diſ ſoluat votuȝ ꝑ ɔctū mr̄imonij accedēte ɔſen ſu alteri' cōiu gū vide Lud. ro. ſing. 498. ī cip. capiaſtria pulchꝛa et ibi an votū factuȝ ante ingreſſuȝ religiōis diſ ſoluat ꝑ īgreſ ſum de volūta te ſupioꝛis ſcȝ abbatis vide ibi ꝑ eū ⁊ ꝑ An to. coꝛſe. ī ſing. ſuis in v̄bo vo tum. H. Fer.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

mante. qui clerici vel vo. Hec oīa procedūt qñ fit ꝓmiſſio voti
ꝑ verba. ſed ſi fit ꝑ aſſumptionē habitus. tūc glo. hic dicit ꝙ ſo
la aſſumptio habitus nō ſolēniʒat votū. dicā aliq̄d in. c. interro
gaſti. j. e. Pꝛonūc ſup hoc cōclude. aut aſſumēs habitum nō in
tendit aliquo modo pꝛofiteri ex tali aſſumptione. ⁊ tunc aſſum
ptio ⁊ delatio nō ſolēniʒant votū. Iſte eſt caſus cum glo. ſua in
c. iij. de regula. Aut eſt dubiū qua mente aſſumat habitū. ⁊ tūc
ſi fit a minoꝛe nō ſolēniʒat votū durāte minoꝛi etate. ſi aūt ſup⸗
uenit maioꝛ etas. ⁊ aſſumit habitū pꝛofeſſoꝝ in religione habē
te habitū diſtinctū ab habitu pꝛofeſſoꝝ. tunc ſtatim ſolenniʒat
votū. vt eſt caſus in. c. j. de regula. j. rñſo. lib. vj. Si vero religio
habeat habitū indiſtinctū. qḋ eſt qñ pꝛofeſſi ⁊ nouicij vtunṫ eo
dem habitu: ⁊ tunc delatio annalis in religione ſolēniʒat votū
vt. d. c. j. ij. rñſo. Aut religio hʒ habitū diſtinctiſſimū. vt qñ ꝯuer
ſi nouicij ⁊ pꝛofeſſi nō vtunṫ codē habitu. ⁊ tunc lʒ poꝛtet habi⸗
tum ꝑ annū poſt ſupuētionē maioꝛis etatis. nō ſolēniʒaṫ votuʒ
vt in. d. c. j. ij. rñſo. de regu. li. vj. etiā ſi poꝛtaret ꝑ centum annos
habitū nō pꝛofeſſoꝝ nō diceret pꝛofeſſus. c. ex parte. de regu. ⁊
ibi Panoꝛ. Aut aſſumptio habitus fit a minoꝛe. ⁊ tunc aut re⸗
ligio hʒ habitus diſtinctos patēter. ⁊ ipſe aſſumit habitū noui
cioꝝ. quātocūqʒ tpe deferaṫ nō ſolēniʒaṫ votū vt eſt tex. ⁊ glo. ī
cle. eos. de regula. ⁊. d. c. ex parte. Aut diſtinctio eſt latēs. ⁊ tūc
delatio annalis inducit ſolennitatē voti. vt de reg. c. ad noſtrā.
⁊. c. cōſtitutionem. eo. ti. lib. vj. Pōt tñ intra triduum deponi ta
lis habitus. ⁊ ſic nō erit ante triduū pꝛofeſſio ex toto ꝑfecti effe
ctus. d. c. ad noſtrā. ⁊ ita Arch. hic. tñ iſta ſolenniʒatio voti q̄ fit
ꝑ ſimplicem habitus aſſumptionem non reſtringiṫ religioni in
ſpē ſed religioni in genere. vt dicit tex. in. d. c. ꝯſtitutionem. ⁊ ſic
debent intelligi dicta Archi. hic. ⁊ per hec ſunt expedita dicta
glo. ⁊ docto.

1 ☞ Uotum ſimplex nō dirimit matr. poſtea cōtractum.
2 Uouens ſimpliciter poſtea ꝯtrahēs matr. an poſſit exigere de
bitum ab vxoꝛe abſqʒ peccato.
3 Iudex quando poſſit detrahere pene de quantitate a iure ſta⸗
tuta.

SI vir. Simplex virginitatis votū nō ſeparat ma
trimoniū poſt ꝯtractū ꝯtrauenienti penitē
1 tia imponiṫ. h. d. ¶ † No. ꝙ votum ſimplex nō dirimit
matrimonium poſtea ꝯtractum. ſed pꝛo trāſgreſſiōe eſt penitē⸗
2 tia imponenda. ¶ † Quero vouens ſimpl'r ⁊ poſtea ꝯhens ma
a trimonium a. an ſit ꝑ talem ꝯctum abſolutꝰ a voto ita vt poſſit
exigere debitum ab vxoꝛe abſqʒ pctō. So. q̇daʒ dicunt ꝙ ſic ex
quo ſupuenit maius vinculum. ſ. matrimonium qḋ eſt foꝛtiꝰ vt
hic pʒ. talis abſolutꝰ eſt totaliter a voto. vñ petere pōt debituʒ
⁊ agere pn̄iam de voto violato. ⁊ hic eſt caſus. Archi. hic tenet
ꝯtrium dicens ꝙ talis vouens nō abſoluiṫ a voto. niſi inquātuʒ
ius matrimonij eſſet ꝯtra votum. allegat in ar. de iureiur. c. quā
to. vbi diciṫ ꝙ iuramentum dʒ obſeruari inquātum pōt. ſʒ ius
matrimonij nō cōpellit euʒ exigere. lʒ ſoluere cōpellat. Et ideo
ꝯcludendum eſt ꝙ bñ pōt ſine pctō debitum reddere. ſʒ nō pōt
ſine pctō debitum exigere: qꝛ faceret ꝯtra ꝓmiſſum ⁊ faceret cō
tra ꝯſcientiā. ⁊ ideo edificaret ad gehennā. de reſti. ſpo. c. lr̄as.
de ſen. excō. c. inquiſitioni. Et hāc ꝯcluſionem dicit hic Archi.
tenuiſſe Uincē. ⁊ Ber. de ꝯuerſi. ꝯiug. c. q̇dam. ⁊. c. accedens. in
glo. ij. ⁊ de hoc etiā no. xxvij. q. ij. c. agathoſa. ḟm Arch. Et hanc
partem tenet Archi. in. c. vnico. de voto. lib. vj. Io. an. in. c. rur⸗
ſus. q̇ cle. vel vouen. matr. tenet pꝛimā opinionē de iure foꝛe ma
gis validā per rōnem ibi poſitā. allegat etiā ad hoc text. in. c. q̇
poſt votum. de regu. lib. vj. vbi apparet ꝙ q̇ eſt aſtrictꝰ voto ſim
plici ad intrādum vnā religionem ſi poſtea facit ſolenniter vo⸗
tum. in alia. eſt abſolutus a pꝛimo voto. lʒ ſibi imponenda pn̄ia
Et ſic erit in pꝛopoſito poſt mr̄imonium ꝯtractum ⁊ copula cō
ſummatum erit ſublatū votum ſimplex quo pꝛimo erat aſtrictꝰ
tñ erit imponenda penitentia. ⁊ quo magis publicauerit votū.
eo maioꝛ penitentia imponēda erit. vt in. d. c. vnico. de voto. li.
vj. Dicit tñ ibi Io. an. ꝙ qꝛ ſolennis doctoꝛ btūs Tho. in. iiij.
ſen. diſt. xxxviij. q. iij. arti. ij. ⁊. iij. In ꝯtrarium dicit ꝙ putat hic
ſemꝑ neceſſariā diſpenſationem vt ille poſſit debitum exigere
dicens ꝙ hanc diſpenſationem poterit facere epꝰ mutando in
aliud bonum. de voto. c. j. cum iſtud nō reperiaṫ a iure ꝓhibitū
ar. eoꝝ q̄ no. de iud. c. at ſi clerici. ḟm Io. an. ibi ⁊ agamus potiꝰ
de foꝛo ꝯſcientie q̄ꝫ de foꝛo foꝛi ꝑ dicta in. c. conſequens. xj. diſ.
¶ Dñs Car. hic ſimpl'r tenet Archi. ⁊ ita dicit cōmuniter tene
re theologos. Quo ad canoniſtas maxima eſt varietas. diſpu
taui in. d. c. rurſus. Ideo tutioꝛ eſt opinio Io. and. ꝙ capiaṫ ab
epō diſpenſatio. Et ita cōiter ibi doc. ꝑ tex. q̇ cle. vel vouen. ma
tri. Et ſic habetis vnum notare. ꝙ lʒ diſpenſatio in voto caſtita
tis. etiā non ſolenni. ſit regulariter pape reſeruata. vt notāt cōi
ter doc. in. c. j. de voto. Tñ ꝓpter periculuʒ foꝛnicatiōis in quo
indies verſaṫ iſte vouens. q̇ poſtea duxit vxoꝛem. ꝑmittiṫ epō

a ¶ An ꝯhens matrimoniuʒ. poſt votuʒ ſimplex poſſit exigere debitū ab vxoꝛe. de hoc vide do. Ang. in ſumma. verbo mr̄imoniuʒ iij. §. īpedimentum q̇ntuʒ v̄ſi. vtrum talis q̇ ꝯtraxit.

diſpenſatio cōtra votum ꝯtinentie. ¶ Glo. j. recita ꝑ ꝯtrarium
foꝛmatuʒ duobus medijs pꝛout in glo. expꝛimiṫ. ⁊ ſolue vt ī ea
3 in fi. glo. † No. glo. ꝙ iudex debet detrahere pene de quātitate
a iure ſtatuta. qñ delinquens facit actum ꝓhibitum. ⁊ tñ a iure
poſtea toleratur ⁊ appꝛobatur.

DEuotis Uouentibus. Pꝛofeſſis non tm̄ matrimo
nium cōtrahere. ſʒ ⁊ illud ap
petere eſt pꝛohibitum. h. d. No. arg. votum ſolenniʒari
ex ſola ꝓmiſſione virginitatis. Ad hoc. ꝫ. c. pxi. Not. caſum in
quo ſola volūtas a iure puniṫ. ꝯcoꝛ. ſunt in glo. ¶ Glo. j. colli⸗
git ex tex. duo notabilia. ⁊ allegat cōcoꝛ. In fi. glo. no. ꝙ eadeʒ
res pōt eſſe bona ⁊ mala diuerſo reſpectu.

SI nupſerit. Aſtricta virginitatis voto ſolē
ni. ſi matrimonium cōtrahit eſt
punienda. h. d. No. ꝙ ex contractu matrimonij non in⸗
duciṫ pctm̄. qḋ intellige ex ipſo cōtractu. ſed ex copula inde ſe⸗
cuta bene poſſet pctm̄ inſurgere. vt. ꝫ. xij. diſt. c. matrimonium. ⁊
xxv. di. §. al's demum. No. arg. ꝙ ꝑ hec verba. dedico me cultui
diuino. videṫ inducta pꝛofeſſio monachalis impediens ⁊ diri⸗
mens matrimonium. No. ꝙ reputaṫ graue venire ꝯtra fidem a
ſe pꝛomiſſam. glo. j. recita ꝑ contrarium ꝙ tex. habeat in ſe con⸗
tradictioneʒ. In pꝛincipio dicit ſi virgo nubat nō peccat. poſt
ea dicit contrarium. Glo. ſol.

1 ☞ Pꝛofeſſio monialis pōt induci per impoſitionē ſacri ve⸗
laminis a ſeipſa factam.
2 Fictio eſt contraria veritati. nu. 9.
3 Hypocriſis quid ſit ⁊ hypocrita dicitur turbare regulas eccle
ſiaſticas.
4 Uelum aſſumere pōt dupliciter intelligi.
5 Pꝛofeſſus relinquens habitum monachalem cōpelliṫ ꝑ ſupe⸗
rioꝛem habitum reaſſumere ⁊ in religione perſeuerare.
6 Noīe ſacramentoꝛum eccleſiaſticoꝛum includiṫ etiaʒ pꝛofeſſio
monachalis.
7 Fictiones qñ repellende ſint. nu. 9.
Simulatio an reſoluatur in veritatem ⁊ an ſimulans punia⸗
tur.
8 Uerba iſta facies vt vis quō intelligantur.
9 Pꝛofeſſionem an inducat ſola aſſumptio habitus. nu. 14.
10 Simulatio aſſumptionis veli facta per mulierem an ipſam
aſtringat.
11 Actus multipliciter intelligibiles faciens ſi vult oſtendere ꝙ
intendit facere ſcōm vnum intellectū tm̄ debet illud pꝛoteſtari
ante actum ⁊ non poſt actum.
12 Pꝛoteſtatus ꝙ nō ꝯtrahit aīo obligandi ſi poſtea contrahat
an matrimonium teneat.
Pꝛeſumptio iuris ⁊ de iure non admittit pꝛobationem in con
trarium.
13 Pꝛofeſſionem emiſiſſe an dicaṫ ille q̇ intrauit monaſteriuʒ mo
nialium fingens ſe monachā vt alias coꝛrumperet.

QUod interrogaſti. Dicendo ſe ficte
aſſumpſiſſe habi⸗
tum pꝛofeſſionis. nō credit. ſed votum compelliṫ obſer
1 uare. h. d. ¶ † No. ꝙ pꝛofeſſio monialis poteſt induci ꝑ impo
ſitionem ſacri velaminis factam a ſeipſa. vide tex. ⁊ glo. de reg.
2 c. vidua. ¶ † No. arg. ꝙ fictio eſt contraria veritati. Ad hoc de
3 regu. c. iij. ¶ † No. quid ſit hypocriſis quando quis ex actu ex
trinſeco oſtendit contrarium eius quod in mente gerit. Uide
Archi. xij. q. j. c. nolo. ¶ No. ꝙ hypocrita dicitur turbare regu
las eccleſiaſticas. No. ꝙ in foꝛo contentioſo non ſtatur partis
confeſſioni contra matrimonium ſpūale. de quo per glo. ⁊ doct.
4 de rapto. c. pe. ¶ † No. ꝙ pꝛoteſtatio ſubſecuta facta quod eſt
dupliciter intelligibile. cuius tamen geſtioneʒ ius pꝛeſumit fa
ctam ad vnum finem tantum non iuuat ſi fiat poſt perfectioneʒ
actus. nam aſſumere veluʒ poteſt dupliciter intelligi. ficte ⁊ ve
re. ius pꝛeſumit ꝙ vere dato ꝙ aſſumens poſtea pꝛoteſtetur. ſi⸗
bi non pꝛodeſt. vt hic vult text. ſecus ſi pꝛoteſtatio pꝛeceſſit fa⸗
ctum. vt no. glo. de reg. c. viduam. ¶ No. ꝙ ille qui dicit actuʒ
factum alio reſpectu ⁊ intentione q̄ꝫ ſonat extrinſece habet pꝛo
5 bare illum reſpectum ⁊ intentionem quam dicit. ¶ † No. ꝙ ꝓ
feſſus relinquens habitum monachalem ⁊ qui reuertitur ad ſe
culum: compellitur per ſuperioꝛem habitum reaſſumere ⁊ in re
6 ligione perſeuerare. ¶ † No. argu. ꝙ appellatione ſacramen⸗
toꝛum eccleſiaſticoꝛum compꝛehenditur etiam pꝛofeſſio mona
7 chalis. † No. ꝙ fictiones maxime in ſacramentis eccleſiaſticis
ſunt repellende tanq̄ꝫ veritati ꝯrie. Et ſi ſumus in his q̄ a faciē
te pendent. in dubio interpꝛetamur actum vt ſonat in eius ꝓiu
dicium. vt hoc tex. ⁊ faciunt q̄. j. ſubijciā. Sed in his q̄ non pen⸗
dent a ptāte ſimulantis tunc ſimulatio non reſoluitur in veri⸗
tatem. ſed ſimulās puniṫ. Bart. in. l. falſi. ⁊ in. l. eos. ff. de falſis.
Bal.

Bal. in rubꝛica. C. de fi. inſtrum̄. in. v. col. Pe. de ancha. in. c. vt
aplice. de pꝛiui. li. vj. Bar. in. l. ſub ꝓtextu. in fi. C. de ſacroſanc.
eccle. Bal. in. l. data opa. C. q̇ accu. po. in. v. charta. vbi firmaṫ
ꝙ mentiēs ſe notariū comitē doctoꝛē vel clericū cū nō ſit de ta
li ſimulatione puniṫ. d. Ant. in ſaluatione decre. ⁊ Gemi. in ſal
8 ua. ſexti. Ang. ī. l. j. C. de mu. no. ¶ † No. ꝙ ꝑ hec verba facies
vt vis. intelligiṫ de velle regulato ḟm regulas canonuʒ ⁊ iuris
poſitiui: qḋ no. ꝑ arbitris. c. j. de cōſti. ¶ No. ꝙ aſſumptio ba
ptiſmi facta ficticie nō ꝓficit ad ſalutē. ¶ No. ꝙ ille nō dꝛ hr̄e
coꝛrectū q̇ fingit ſe bonū extrinſece ⁊ intrinſece eſt malus. c. pe⸗
trus. j. q. j. ¶ No. ꝙ iudex eccleſiaſticus in punitiōe delictoꝝ
vtiṫ gladio ſpūali. ad hoc. de ſen. excō. c. delicto. li. vj. ¶ No. ꝙ
9 ille dꝛ mentiri deo q̇ fingit bonū extrinſece. ¶ † Uideṫ ꝙ iſta
mulier nō ſit cōpellenda ad obſeruantiā voti: qꝛ ſola ꝓfeſſio vl'
aſſumptio habitus ⁊ ſi ſit ꝓfeſſionis nō inducit ſolēnitatē voti
qꝛ ſolus habitus nō facit monachū. de reg. c. poꝛrectū. So. dic
ꝙ qñqʒ q̇s aſſumit habitū ꝓfeſſoꝝ nulla ꝓcedēte ꝓſumptione
ꝑ quā appareat ipm̄ vitā mutare velle: ⁊ tūc talis aſſumptio ſo
la nō inducit ꝓfeſſionē vt in ꝯria. Qñqʒ q̇s aſſumit habitū ꝓ
feſſoꝝ ꝓcedentibus ꝓſumptionibꝰ ꝑ quas apparet ipſum velle
ꝓfiteri vel vitā mutare: puta qꝛ adhibuit ſolennitatē in aſſum⸗
ptione vocando parentes: ⁊ ſic cū deliberata voluntate: vel qꝛ
aſſumit de altari vel in eccleſia: vel qꝛ accipit ab epō vel abba⸗
te vel ſimplici monacho vel a ſacerdote vel cum ſolennitatibꝰ
cum quibus ſolent dari pꝛofitentibus: ⁊ tunc talis aſſumptio
inducit ꝓfeſſionem: ⁊ ſic intelligitur. c. viduas. xxvij. q. ij. ⁊ de re
gu. c. vidua. ⁊. c. ad noſtram. Faciunt q̄ dixi in. c. quidam. ꝫ. eo.
Et idem no. Inn. in. c. j. qḋ me. cā. de reg. c. ex parte ḟm Archi.
hic. ¶ Oppo. ⁊ videṫ ꝙ iſta mulier nō debebat cōpelli ad re⸗
deundum ad monaſterium. nam ſi ipſa ſe finxit fieri monachā:
ꝑ hoc non ſequiṫ ꝙ ſit monacha in veritate. nā fictio eſt cōtra
veritatem vt hic dicit tex. ergo ſequitur ꝙ in veritate illa non
erit monacha quo ad veritatē: ex quo nō ītēdebat vere ꝓfiteri.
nā in ꝓfeſſione potius debemꝰ attendere veritatē q̄ꝫ ipm̄ factū
vt pʒ qḋ me. ca. c. j. Item ille qui ꝓfiteṫ intēdit ſe obligare deo
vt. j. xij. q. ij. c. non dicatis. ſed deus non conſiderat factum ſed
coꝛ hoīs. Si ergo iſta in coꝛde nō gerebat eſſe monacha. ergo
non dʒ obligari. Cuius contrariū dicit hic tex. So. dic aut ſu
mus in foꝛo penitētiali. ⁊ tūc planū eſt ꝙ ſtatur intentioni ſue
dicētis ꝙ coꝛde non fecit pꝛofeſſionē. qꝛ ille foꝛus ſequiṫ veri
tatem tm̄. ad hoc de ſpon. c. tue. ⁊ ꝙ ibi no. Et ita pōt intelligi
rō ꝓxima in ꝯrio allegata. Aut ſumus in foꝛo ꝯtentioſo ⁊ tūc
ſi factū eſt ambiguū. qꝛ pōt duplici intētione fieri. ſi pōt ꝑ ali⸗
qua ſigna extrinſeca tpe quo gerit actū apparere de intētione
ꝙ nō facit aīo ſe obligādi ⁊ tunc nō induceret ꝓfeſſio. vt pʒ in
c. j. qḋ me. ca. ⁊ de pꝛiuile. c. tuarū. Aut non cōſtat ꝙ tpe geſtio
nis actus aliquid interuenerit per qḋ apparet de intētione et
tūc cenſeṫ obligata qꝛ ius ꝓſumit ipſum eo aīo aſſumpſiſſe qḋ
apparet per actus extrinſecos. ⁊ ḟm illos pꝛeſumiṫ de extrinſe
ſecis. Et iſte eſt caſus hic. Nec crediṫ ſibi poſt factū ne turbet
eccleſiaſticā regulam vt dicit tex. hic ar. xvj. q. vij. c. per laicos.
Nā eo ipſo. ꝙ habitū ſumpſit monacha eſt nec pōt diſcedere.
vt in autē. de ſctiſ. epis. §. ſi v̄o. lʒ em̄ iſta allegaret fictionē nō
tñ poterat ꝓbare: qꝛ ſi potuiſſet ꝓbare ꝙ ſimulate feciſſet non
fuiſſet cōpulſa redire ad monaſteriū. Et ꝑ hoc ceſſat cōtrariū
c. tuarū. de pꝛiuile. qꝛ ibi apparebat ꝙ falſo aſſumpſerat habi
tum. Nec obſtat de regu. c. poꝛrecte. ¶ Tertio oppono ⁊ vr̄ ꝙ
nō debuerit compelli. qꝛ tex. dicit ꝙ finxit ſe monialē. ergo nō
erat. cū fictio ſit cōtra veritatē. vt dicit hic tex. ergo non debe⸗
ret compelli. So. dic ꝙ illa finxit ſe ſanctimonialē. i. ſanctā et
bonā. ⁊ tñ quo ad intentionē erat mala. cum habuerit malam
fidē tñ compellebaṫ redire qꝛ nō ꝓbauit intentionē ſuā. immo
qḋ plus eſt ſi potuiſſet ꝓbare non audireṫ. vt hic dr̄ in glo. ḟm
Io. de ſan. ⁊ Archi. niſi vellet pꝛobare aliqua iuſta cauſa indu
ctam ad ſimulandū. d. c. j. qḋ me. cā. Facit qḋ concludit Bar.
in cōcilio incipiente Petrus nicole. per tex. l. ſi mariti. §. fi. ff.
qui ⁊ a quibus. in. c. ij. de renū. li. vj. per que iura dicit ꝙ ſimu⸗
latio vel fictio nō ꝓſumiṫ niſi de cauſa appareat. ⁊ ita vult gl.
j. hic que in hoc eſt notanda. Rota deci. xlvij. al's ſub titulo de
dona. incipit. Itē ꝯ rotā. Per hoc Pe. de ancha. cōſi. ccxxj. ici
10 pit ad coꝛroboꝛationē † glo. j. Recita per ꝯriuʒ ꝙ ſimulatio
aſſumptionis veli facta per mulierē non dʒ ipſam abſtringere
qꝛ ſimulatio ꝑmiſſa eſt de iure. xxij. q. ij. c. vtilē. Glo. ſol. diſtin⸗
guendo inter ſimulationē ex cauſa honeſta ⁊ ex cā inhoneſta.
vt hic facit vſqʒ ad ver. ⁊ no. ꝙ ibi ponit aliam ſolutionē Ioā.
11 de ſan. ¶ † In ea. gl. ibi pꝛoteſtatio ꝓcedit. nota iſtam glo. ꝙ
qñ quis facit actus multipliciter intelligibiles ſi vult oſtēdere
ꝙ intēdit facere ḟm vnū intellectū tm̄. dʒ illud ꝓteſtari añ actū
⁊ non poſt actum. Et eſt ratio quare ꝓteſtatio pꝛecedēs iuuet
qꝛ ꝑ illā apparet quo aīo q̇s gerat actuʒ: vñ illa volūtas ſemel

poſita ſemꝑ videṫ durare. vt pʒ de bap. c. maioꝛes. v̄. doꝛmiēs
12 † Uñ ex iſto inferṫ ḟm Archi. ꝙ ſi aliq̇s expꝛſſe fuerit ꝓteſtatꝰ
ꝙ nō ꝯhit aīo obligādi: q̄ꝫuis poſtea ꝯhat nullū eſſe matrimo⸗
niū: qꝛ ꝓſumiṫ in ſua pꝛima ſn̄ia ꝑſiſtere. Et fuit dictū Uinc. in
c. tua nos. de ſpō. ḟm Archi. Sed Io. ⁊ Ber. ⁊ Pe. de ſan. te⸗
nuerūt ibi ꝯriū. Sed dicit Arch. opi. poſſe reduci ad ꝯcoꝛdiaʒ
ꝙ aut ꝓteſtaṫ ꝙ nō intēdit obligari: lʒ poſtea matrimoniū cō
trahat nō ſtatim: ſed interponit interuallū inter ꝓteſtationē et
ꝯctū: ⁊ tunc ꝓcedit opinio Io. ⁊ ſequaciū: qꝛ ex quo interuallū
interpoſuit poſtea ꝯhēdo videṫ mutaſſe voluntatē ſuā. Faciūt
q̄ no. legiſte in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. Aut ipē interponit
ꝓteſtationē ⁊ ſtatim ꝯhit ⁊ tunc iuuat ꝓteſtatio. Et hoc eſt qḋ
glo. dicit qꝛ dicit ꝙ nō eſt locus interꝓtationi qñ v̄ba ſunt cla⸗
ra ſed qñ ꝓcedit ꝓteſtatio: ⁊ ſtatim ſequiṫ actus v̄ba ſunt bene
clara ḟm intellectū iā declaratū ꝑ ꝓteſtantē: vcʒ ꝙ nō intēdat
contrahere lʒ talia verba expꝛimat. ¶ In ea. glo. ibi ꝓbare cō
trariū querit Archi. quare iſta non admittaṫ ad ꝓbandū con
trariū. Sol. hoc ideo ne decipiaṫ cōis opinio eoꝝ qui credunt
eam religioſam. ar. §. qui ꝓlati. hic per glo. allegati. ḟm Io. de
ſan. ⁊ Archi. Tu dic ꝙ ideo non admittitur ꝓbatio in ꝯtrariū
qꝛ ex quo deliberate aſſumpſit habitum ꝓfeſſarum: nec aliter
tempoꝛe aſſumptionis declarauit qua de cā hoc faceret ex illo
actu inducitur pꝛeſumptio iuris ⁊ de iure ꝙ hoc faceret animo
obligandi: vnde talis pꝛeſumptio non admittit pꝛobationem
in contrarium. Et iſtam rationeʒ aſſignat glo. in. c. ex parte. de
regu. verba enim obligatoꝛia ligant. l. ſicut. C. de act. ⁊ obliga.
13 ¶ Sed querit † archi. quid de illo q̇ intrauit monaſteriuʒ mo
nialiuʒ fingens ſe monacham vt alias coꝛrumperet: an dicatur
ex hoc pꝛofeſſionem emiſiſſe. Arch. hic recitat opiniones ⁊ hoc
per glo. de regu. c. tertio. ⁊ glo. de pꝛiui. c. tuarum. ⁊ in Spec. de
ſta. reg. v̄. xxxviij. dicit hic Arch. Gof. tenere in. c. vt clerici. de
reg. ꝙ talis compellitur eſſe monachus nō in monaſterio mo⸗
nialiū. xviij. q. ij. c. diffinimus. ſed monachoꝝ. qꝛ religio ſum⸗
pta etiā ex falſa cauſa obligat. vt pʒ de cōuer. cōiug. c. ex par⸗
te. Bar. bꝛix. in qōne veneriali. tʒ ꝙ eſt cōpellendus ad mona
chatū per iſtud. c. Ber. in. c. ex tuarū. de pꝛiuile. tʒ ꝙ nō ſit com
pellēdus ad monachatū ſed aliter puniēdus. Sʒ Io. de ſan. ⁊
Archi. tenēt pꝛimā opi. allegātes. c. mulieres. xxvij. q. j. Hug.
tʒ hic ꝙ talis nō ſit monachus ſʒ ꝓpter cautelā ⁊ ꝑp ꝯſeruādā
eccleſie diſciplinā ⁊ ne detur alijs licētia peccādi ⁊ ꝑp fraudē ⁊
dolū q̄ nemini dʒ eſſe lucroſus. ⁊ ꝓpter delictū et ꝑp illuſionē
qꝛ monaſterio illuſit dʒ intrudi in aliud monaſteriū. xxvij. q. j.
c. ſi qua monacharū. lxxxj. diſt. c. ſi q̇s clericus. Si tñ eſt laicꝰ
pōt decapitari. xvij. q. j. c. ſi q̇s rapuerit. xxxvj. q. ij. c. ſi q̇s nō di
cam. ḟm Hug. ⁊ Arch. Io. an. ī. c. ex tuarū. de pꝛiui. tʒ opinionē
Bar. bꝛix. qñ talis emiſit ꝓfeſſionē expꝛeſſaʒ. Gemi. dicit poſſe
diſtingui ꝙ aut talis fecit pꝛofeſſionē expꝛeſſam. ⁊ apparet ꝙ
non voluit obligari niſi illi religioni in qua pꝛofitebatur. et
tunc ex pꝛofeſſione tali non induceretur vinculū. quia pꝛohi⸗
bitum eſt de iure ne maſculi pꝛofiteantur in monaſterijs femi
narum. xviij. q. j. c. diffinimus. Et ꝓfeſſio facta in monaſterio
quod non poteſt eū recipere nō obligat pꝛofitentē qñ conſtat
ꝙ vult ſe obligare illi religioni ⁊ non alteri. vt eſt glo. notabi⸗
lis in v̄bo receptio. in. c. vnico. de religio. do. li. vj. Et iſto caſu
poteſt intelligi ꝙ iſte non ſit monachus. nec cogiṫ intrare mo
naſterium: ſed aliter eſt puniēdus. Aut non apparet ꝙ volue⸗
rit ſe obligare illi religioni tantuʒ vt qꝛ ſimpl'r fecit pꝛofeſſio⸗
nem expꝛeſſam. ⁊ per eius verba apparuit ꝙ voluit vitā muta
re. lʒ aliud foꝛte aīo geſtaret. tūc talis ꝓfeſſio ipm̄ obligat ḟm
ꝙ intelligit Io. an. Et eſt rō. qꝛ lʒ quis ꝓfiteaṫ in religione in
qua pꝛohibitū eſt ꝓfiteri. ex quo ſimpl'r pꝛofiteṫ vr̄ vitā voluiſ
ſe mutare. vñ lʒ non obligeṫ illi religioni. obligaṫ tñ religioni
in genere. vt eſt caſus de reg. c. non ſolū. li. vj. ⁊ etiā voluit glo.
pꝛeallegata. in. d. c. vnico. de reli. do. ⁊ dixi in. c. rurſus. qui cle⸗
ri. vel vouē. matri. Aut nō fecit ꝓfeſſionē expꝛeſſam. ſed ſimpli
citer aſſumpſit habitū. ⁊ tunc pꝛocedit opinio ꝙ non ſit mona
chus ſed poſſet compelli ḟm opi. Hug. pꝛopter fraudē ⁊ dolū
vt intraret aliud monaſteriū. ne de dolo ſuo cōmodū repoꝛta⸗
ret. de reſcrip. c. ex tenoꝛe. Et ſi nollet monaſteriū intrare debe
ret puniri per iudicē ſecularē ſi eſſet laicus pꝛout dicit Hug.
Si autem eſſet clericus aliter puniri deberet. vt dixit Ber. in
14 d. c. ex tuarū. † In ea. gl. ibi ſimulate. dicit hic Archi. ꝙ illa lex
dicit ꝙ ſimulate nuptie non ſunt nuptie. vnde videretur ꝙ ſic
deberet eſſe in ſimulata aſſumptione habitus regularis. et tñ
tex. hic dicit contrariū. So. dicit Archi. ꝙ ſi conſtaret ꝙ aſſu⸗
mens ⁊ tribuens veſtem regularem faciat ſimulate ⁊ animo vt
non inducatur ꝓfeſſio ꝙ talis aſſumptio habitus non induce
ret pꝛofeſſionē. Et ita pꝛocedit illa lex. Ubi autē non conſtat
de ſimulatione tūc ꝓcedit iſte tex. Gl. fi. recitat per contrariū
ꝙ ſola aſſumptio habitus iſta non faciat monacham. de regu.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

c.porrectū. Glo.fatet̄ ɔ̄riū.ꝛ ad tex.hic ſubaudit ꝙ interuenit
alıud q̄ ſola aſſumptio habitus:qꝛ poſtea habita uit inter mo-
niales. In fi.glo. Uel dic vt fuit no.ſuꝑ text.ꝙ aſſumptio ſine
cohabitatione inducit ꝓfeſſionē qñ indicia apparēt ꝙ vult vi
tam mutare vt fuit ibi dictum.
1 ☞ Matrimonia contrahere vel concubinas tenere ꝓhibi-
tum eſt conſtitutis in ſacris vel monachis.
2 Uerba legis an potius in actu facti intelligantur q̄ iuris.

Preſbyteris. Conſtituti in ſacris vel mo-
nachi concubinas habere vl̄
matrimonia contrahere non poſſunt. Contrahētes ſe
parari debent ꝛ penitētia eſt ꝑ tranſgreſſione imponenda.h.d.
1 ¶ † No.ꝓhibitum eſſe conſtitutis in ſacris vel monachis te-
nere concubinas vel contrahere matrimonia. Nota.ꝙ qñq̄
dꝛ diſiungi id qđ de iure non tenet qđ intellige de diſiunctione
2 facti ꝛ non iuris. † Et ꝑ hunc tex.iuncta glo.habetis ꝙ verba
legis ſm ꝙ ſubiecta materia ſuadet potius in actu facti intel-
ligunt̄ q̄ iuris:ſiue qñ eundē effectum habent capiendo verba
ſm actum facti quem haberent capiendo verba ſm effectum iu
ris.vt cle.quo circa.de ele.cū glo.ibi.al's in dubio verba debēt
capi in ſenſu iuris ꝛ non facti.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iu
di.cum vulgaribus.ideo do.Anto.in.c.nuꝑ.de biga.vbi gl.po
nit. Glo.j.in fi.glo.no.ex glo.ꝙ quandoq̄ fit retractatio actꝰ
qui non tenet quo ad retractationem facti nō quo ad retracta
tionem iuris.ad hoc gl.in.c.accedens.vt lit.non conte.in.c.au-
diuimus.xxiiij.q.j.

Hic diſtinguendum. Hic magiſter diſtin
guendo reducit ad
concordiam capitula.ſ̄.pro ꝛ contra inducta.
1 ☞ Profeſſa contrahendo matrimo.dicitur cōmittere adul
terium ꝛ inceſtum.
2 Profeſſa nubendo quare dicatur committere adulteriū ꝛ qua
re coniunctio cum talibus dicatur inceſtus.
3 Matrimonium ſimpliciter vouentis quare teneat ꝛ non ſolē
niter vouentis.

Virgines. Profeſſa matrimonium cōtrahēs
inceſtu ꝛ adulterio obligatur.h.di.
¶ No.arg.ꝙ virgines dicunt̄ conſecrari ꝑ ꝓfeſſionē
quam faciunt. No.ꝙ ex eodem facto pōt inſurgere duplex de-
1 lictum. ¶ † No.ꝙ ꝓfeſſa contrahendo matrimonium dꝛ com
2 mittere adulterium ꝛ inceſtum.ad hoc.ſ̄.ea.di.c.j. ¶ † Quero
quare ꝓfeſſa nubendo dicatur cōmittere adulteriū. So.qꝛ ex
ꝓfeſſione nupſit xp̄o.xxvij.q.j.q̄ xp̄o.ideo ſi alteri poſtea co-
puletur:alterum dꝛ cōmittere.vt tex.hic dicit ſm Jo.de ſan.ꝛ
Archi. Sed quare coniunctio cū talibus dicatur inceſtꝰ. So.
dic ꝙ ꝓprie inceſtus eſt cum conſanguinea vel affine:ꝛ monia-
les intelliguntur eſſe conſanguinee qꝛ oēs in xp̄o ſumꝰ fratres
ſ.ꝑ baptiſmum.xj.q.j.abſtulerit.vel intelliguntur affines:quia
matrimonialiter ſunt ɔiuncte deo cuius filij ſumus ſm Hug.
3 ¶ † Quero quare matrimoniū ſimpl'r vouentis teneat:ꝛ non
ſolenniter vouentis. So.canoniſte dicunt:qꝛ hoc ꝓceſſit ex cō
ſtitutione eccleſie.vt ptꝫ de regul'.c.qui poſt votū.li.vj.ꝛ de vo-
to.c.vnico.e.ti.ꝛ q̇ cle.vel vo.c.rurſus. Hec non videt̄ bona rō
cum ſit idē cū dicto ꝛ poſitiua.nā cū hec ſint iuris diuini credē-
dum eſt eccleſiā hoc ſine legitima cā nō feciſſe.dicetis ergo hoc
ideo eſſe:qꝛ ī voto ſolenni ꝓmiſſio eſt veſtita trāſlatione domi
nij ſuijpſius in ꝑſonam alteram qua transfertur qñ quis tota-
liter in ſtatū alteꝝ mutatur:qđ nō eſt ī voto ſimplici in quo eſt
nuda ꝓmiſſio ſine tranſlatione dñij.vnde q̇ poteſtatem ſui cor-
poris hꝫ pōt tradere ſe in vxorē matrimonium contrahendo lꝫ
male faciat ſm Archi. Iſta rō lꝫ aures demulceat. non tñ pla-
cet.qꝛ in iſtis ſpūalibus ex ſolo actu diſpoſitiuo circa illa tota
lis fit iuris tranſlatio.nec expectāt actualē traditionē. Inno.
et cōiter doc.in.c.inter cetera.de prebē.c.ſi tibi abſenti.de pre-
ben.lib.vj. Sed intelligēdo Arch.ꝙ ſimplex votum ſolū nudā
habeat profeſſionē.i.ꝙ vouens agit tm̄ ſe obligare perſonali
obligatione q̄ de iure reale ius non cauſat.l.ſi.§.ſi.ff.de cōtra-
hen.emp. Solēniter aūt vouens ſe ꝛ ſua dedicat deo.ꝛ propter
hmōi perſone tranſlationē transfert ius quoddā reale in per-
ſonam ſuam.aut̄.ingreſſi.C.de ſacroſan.ec. Et ideo videmus
ꝙ monachus ſeruo comparat̄. Inno.in.c.cum olim.de priuile.
ꝛ Bar.in.l.j.in prin.ff.de ſti.ſeruoꝝ. Et hoc mō declarādo poſ
ſet eſſe bona rō Archi.ꝛ ita credo eū intelligere voluiſſe ꝛ hoc
modo vouens ſolēniter ſtatim ꝑ votū ſine actuali traditiōe ſui
ipſius ad monaſteriū:puta vouēdo tria ſubſtantialia regule in
manu abbatis transfert dñium ſuijpſius:ꝛ ꝓcedunt notata in
c.inter ceteros. ¶ Glo.j.recitat ꝑ cōtrarium ꝙ immo tales vo
uentes ɔtrahēdo cōmittūt ēt ſacrilegiū cuius ɔ̄riū innuit tex.
Gloſ.rñdet fatendo ɔtrariū ꝛ aſſignat rōnem quare cōmittat̄
ſacrilegiū. In fi.glo.dicit Archi.ꝑ rationem glo.ꝙ taliter con
trahens contaminat vaſa dñi:poteſt concludi ꝙ talis delinq̄
in omnem eccleſiam.xxvj.q.ij.ſed ꝛ illud.ꝛ.xlv.di.ſed illud.ī ſi.
ſm Archi.

¶ Diſt.xxviij.

Ecce oſtenſum. Glo. ſumme po-
nit q̄d tractet di.
Poteſt continuari hac forma.ſ̄.di. proxima.c.
j.ꝛ fi.eſt oſtenſum ꝙ diaconi ꝛ preſbyteri debēt
continētiam ꝓmittere. Ideo vt iſtum articulū
clarius examinet.ſubiungit hanc diſt. que cla-
rius hoc oſtendit ſm Bar.brix.
1 ☞ Uerbum preſumere qñq̄ ſumitur in malam partem.
2 Dictio niſi ſequens negatiuam ſtat incluſiue.
3 Continentia eſt tacite annexa ſacris ordinibus.

Nullum. In ſubdiaconū non ordinatur q̇ pri
mo caſtitatem ꝓmittere recuſat. h.di.
No.ꝙ ordo diaconalis hꝫ votum caſtitatis annexū.
1 † No.ꝙ verbū p̄ſumere qñq̄ ponitur in mala parte. † No.ꝙ
2 dictio niſi ſequēs negatiuā ſtat incluſiue. Gl.j.in prin. † No.j.
3 ex gl.ꝙ continentia eſt tacite annexa ſacris ordinibꝰ vt habet̄
in.c.cum olim.de cleri.coniug. Scđo ex gl.no.ꝙ quis nō dicit̄
inuitus cōpelli qñ compellit̄ ad obſeruantiā qualitatis actus
quem ſua ſponte fecit.vide gl.in.c.requiſiuit.de ſpon.ꝛ hic ha-
betis ex tex.iuncta gl.ꝙ clericis ſecularibꝰ nō pōt arctior ꝛ du
rior vita indici poſtq̄ effecti ſunt clerici q̄ eſſet illa ad quam te
nebantur tempore clericatus aſſumpti.facit etiam gl. cum tex.
in.c.ante trienniū.xxxj.di.ante ordinationē v̓o bene fieri poſ-
ſet ꝙ quicūq̄ ordinabitur ad acholytatū debeat continere fa-
ciendo generalem conſtitutionē ſiue edictum non autem poſt ꝛ
ſic ordinandis preiudicabit.non ordinatis.ita gl.hic.ꝛ in.d.c.
ante triennium.ꝛ in cle.ij.de eta.ꝛ qua. Archi.in.c.certe.xij.q.j.
Hug.in.c.de eis.j.ea.diſt. Glo.in.c.multorum.xxvij.q.ij. Inn.
in.c.cum omnes.de conſtitu. Archi. poſt glo. in.c.geſta.lxxiiij.
diſt. niſi ſtatuto ipſorum clericorum hoc fieret autorizante ſu-
periore. Panor.in.c.cum dilectus.quod metus cauſa. vel niſi
conſuetudine eſſet inductum aliquando hoc quod mandatur
ipſis clericis obſeruari.nam tūc etiā cogerent̄. Gemi.in.c.ab
exordio.xxxv.di. Archi. in.c.placuit.xxxij.di.ꝛ ibi latius.
1 ☞ Dictio ſupra quid denotet.
2 Clericus cōcubinarius an debeat puniri non precedente mo
nitione.

Decernimus. Clerici in ſacris conſtituti
matrimoniū contrahentes
vel concubinas tenentes deponuntur ab officio ꝛ be-
neficio.h.d. No.ꝙ ſubdiaconatus ordo ꝛ ſuperiores habent
1 annexū votū caſtitatis. † No.ꝙ dictio ſupra.eſt apta denota-
re rem ſuperiorē tam mediatā q̄ immediatā termino cui addi
tur. No.penā clerici in ſacris cōſtituti matrimonium de facto
ɔtrahentis vel concubinā tenētis. No.arg.pro ꝛ cōtra.ꝙ ſuſ-
penſus ꝓpter crimen ab officio ſuſpenſus ſit etiā a bñficio.de
quo plene per gl.in cle.cupiētes.de penis. No.cām quare cle-
ricis ſit impoſita ɔtinentia. ¶ Quero quare iſte ab officio ſi-
mul ꝛ beneficio ſuſpendat̄. So.dic ꝙ officiū ꝛ beneficiū talem
inter ſe connexitatē habent ꝙ cui aufertur officiū per ɔñs cen
ſeatur ablatū beneficiū.vt hic.xxxij.di.c.eos.ꝛ.lxxxj.di.ſi quis
ſacerdos.lꝫ qñq̄ beneficiū ex diſpēſatiōe dimittat̄ illi qui ab
officio ſuſpenſus eſt.vt.l.di.ſtudeat.in fi.ſm Hug. Jo.de ſan.
et Arch.videbimꝰ.xxxij.di.preter hec.vbi gl.tāgit. ¶ Quero
an vltra penā hic impoſitā tales debeant ſeparari a mulieribꝰ
So.dic ꝙ ſic.vt.ſ̄.di.pxi.c.preſbyteri.xxvij.q.j.vt lex.ſm Jo.
2 de ſan.ꝛ Archi. † Gl.j.recitat per contrariū ꝙ clericus concu
binarius nō debeat puniri niſi precedēte monitione. de coha.
cle.c.ſicut. Gl.fatet̄ ɔtrariū dicēs ꝙ ibi mitius agit̄ in fi.gl.vl'
ſolue ſcđo vt iſte tex.ſuppleat̄ per illū tex.ꝛ dū hoc dicit careāt
i.ſi p̄moniti nō deſiſtāt ꝛ tūc ſic ſubaudiēdo ceſſabit contrariū
ſm Lau.vel dic ꝙ ſi clericus teneat concubinā ſub colore ma-
trimonij ꝛ tūc procedat iſte tex.vt ſine monitione deponatur:ꝛ
rō qꝛ grauius peccat. Aut retinet ipſe ſimilem concubinā non
ſub colore matrimonij ꝛ tūc nō deponit̄ niſi monitio precedat
et ſic loquit̄ ɔ̄riū qꝛ ſic nō eſt grauiꝰ ſm Arch. Hec ſo. Archi.
hꝫ colorē equitatis ī ſe tñ nō ɔgruit huic lr̄e:qꝛ tex. hic loquit̄
diſtinctiue de clericis retinētibꝰ mulieres ſub colore matrimo
nij. Aut de cōcubinarijs:ꝛ vtrūq̄ ponit equa[liter] puniendū.ad
veritatē aūt alternatiue ſufficit alterā partē cōcurrere.vt in re
gula de alternatiuis.de reg.iur.li.vj.vñ quātū ad id qđ hic de
ɔcubina dr̄.vr̄ intelligendū ꝙ requirat̄ ſola monitio vt in hoc
ſit ſuppletū iſtud.c.per illud. In eo v̓o q̇ retinet ſub noīe vxo-
ris remaneat vera ſolutio Archidia. cum iſtud.c.non diſpo-
nat iſto caſu; neq̄ eſt abſurdum ꝙ vna determinatio reſpi-
ciens plura determinabilia determinet ea eo modo quo poteſt
vnū ex eis vno modo alterum alio prout ſubiectis determina
bilibus

bilibus conuenit.l.iam hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pup.l.ij.vbi gl.ff.
de offi.procon.ꝛ le.in.c.ſtatutum.in prin.de reſcrip. lib.vj.
1 ☞ Clerici etiam ſeculares aſtringuntur voto caſtitatis qñ
ſunt conſtituti in ſacris.
2 Nomine parrochie includitur eccleſia parrochialis.
Papa mandans prouideri vni de parrochia intelligit̄ de ip̄a
eccleſia parrochiali.
3 Diſpenſationem fieri vbicunq̄ ius permittit non exprimēdo
per quem tunc ep̄o intelligitur permiſſa.

Quando. Promouēdi ad eccl'ias parrochia-
les tā diaconi q̄ p̄ſbyteri ep̄o caſti-
tatem ꝓmittere debent.h.d. No.ar.ꝙ illi q̇ ꝓmouent̄
ad eccleſias parrochiales debent eſſe in ſacris de quo de eta.ꝛ
qua.p̄terea. No.ꝙ ad ſolū ep̄ꝫ ſpectat de iure ponere clericos
in eccleſijs parrochialibus ſue dioceſis.ad hoc.xvj.q.vij.oīs
1 baſilice.vt dixi.ſ̄.xxj.di.§.j. No. † ꝙ ēt clerici ſeculares aſtrin
guntur voto caſtitatis qñ ſunt cōſtituti in ſacris. No.ꝙ cleri
ci ſeculares qñ ꝓmouent̄ ad eccleſias parrochiales faciunt ꝓ
feſſionem circa duo de illis tribus req̄ſitis in regularibus: nā
faciunt ꝓfeſſionē caſtitatis vt hi: ꝛ ꝓfeſſionē obedientie:ptꝫ ex
notatis.de ma.ꝛ obe.legebat̄. Ego non credo ꝙ ꝓprie ſit ꝓfeſ
ſio ſicut in regularibus ſed ſolū ꝓmiſſio.vt dixi in.c.q̄q̄.xxiij.
2 di. † No.ar.ꝙ appellatione parrochie cōprehenditur eccleſia
parrochialis.ad hoc de p̄ſcri.c.ſcꝫ.qđ eſt notandū ſi papa vni
ꝓuideri mandaret de parrochia:qꝛ intelligeret̄ de ipſa eccl'ia
parrochiali ꝛ non de parrochia ſeparata ab ip̄a. Glo.j.recitat
ꝑ ɔ̄riū ꝙ parrochialis non ſolū exiſtentibus in ſacris ſed etiā
acholytis ɔferri poſſit.de eta.ꝛ qua.p̄terea. Glo.ſoluit primū
ꝓcedere de iure:ſcđm vero ex diſpēſatione. In fi.glo. Iſta diſ
penſatio ex quo eſt in corpore iuris clauſa cēſet̄ oībus ep̄is ꝑ
3 miſſa ſm Lau.ꝛ Gof.ꝛ Archi. † No.ex hoc regulam ꝙ vbicū-
q̄ ius permittit diſpenſationem fieri non exprimendo ꝑ quem
tunc ep̄o ꝑmiſſa intelligitur dixi in.c.cōſequens.xj.di. De ma
teria iſtius glo.an exiſtens in minoribus poſſit eligi. dicaꝫ.lx.
di.c.j.vbi glo.plene examinat.
1 ☞ Continentia longa qñ dicatur preceſſiſſe.
2 Nomine partis quid veniat.
3 Factum vnum probat aliud factum.
4 Judex an ꝛ qñ ſuppleat de facto.

Priuſq̄. Habens filiam paruulā p̄ſumit̄ incō-
tinens intantū ꝙ ad ep̄atum eligi non
pōt.h.d. ¶ No.ꝙ qualitates ꝑſone electe pñt per ſu-
periorē diſcuti ꝛ examinari anteq̄ p̄ſentet̄ ſcrutiniū electorū.
¶ No.ꝙ electus ſciēs ſe hr̄e vitiū ſufficiēs ad caſſandum ele-
ctionē non dꝫ illi ɔſentire.nā ɔſentiendo peccat.ad idē.lxj.diſ.
miramur.ꝛ.lxix.di.§.j.in fi. ¶ No.qualiter ꝓbet̄ quē non eſſe
continentē qꝛ eo ip̄o ꝙ ꝓbat̄ filios hr̄e:ꝛ ſic negatiua coartata
ad certum factum eſt ꝓbabilis.de quo ꝑ Jo.an.de elect. bone.
1 ¶ † Quero qñ dicatur p̄ceſſiſſe longa cōtinētia. So.videtur
ꝙ ſi p̄ceſſiſſet ſpaciū.x.annoꝝ.C.de lōg.temp.p̄ſcri.per totum.
Alij dicūt ꝙ forte ſufficiūt q̇nq̄ anni.ar.ff.de priui.cre.l.ſi cre
ditores.ff.de ſepar.bo.l.j.§.qđ aūt. Tertij dicunt ꝙ illa dꝛ lō-
ga ɔtinētia q̄ fuit tanto tp̄e obſeruata quanto habet̄.lxxvij.di.
quicūq̄.ꝛ ſic videt̄ tenere Lau.ꝛ Jo.j.ea.de ſiracuſane.et vide
qđ no.xvj.q.j.ſic viue.in glo. Aliqñ tñ longū dꝛ qđ ɔcludit ſpa
cium octo mēſium.de ɔſe.di.iiij.neq̄.in prin.ꝛ.c.iudei.ſm Arc.
Propterea dicētes ſm Car.ꝛ Bellame.hic ꝙ habebit iſtud
arbitrari ſuꝑior vt cōſideratis circūſtantijs ꝛ eius ɔuerſatiōe
habeat arbitrari an p̄ſumat̄ decetero ɔtinentiam obſeruare.
Et pōt iudex informare arbitriū ſuū ſm practicā.c. quicunq̄.
lxvij.diſtin.ar.c.de cauſis.de offi.deleg.l.j.ff.de iure deliberan.
2 ¶ † Glo.j.q̄rit q̇d cōprehendat̄ appellatione partis:dic ꝙ cō
prehendit̄ dimidia.ad hoc tex.ꝛ glo.de deci.c.ij.li.vj.qđ eſt veꝝ
niſi addat̄ aliqđ verbū cōcludens ēt minorem partē dimidie:
tunc ēt minor pars q̄ dimidia includeret̄ partis appellatiōe:
vt eſt glo.in verbo.aut eoꝝ.in cle.q̄uis.de foro cōpe. ¶ Glo.
ſuꝑ ver.paruulā.ſoluit diſtinguendo inter ius antiquum ꝛ ho-
diernum ſm ius antiquū de iure nō poterat ꝓmoueri ſine diſ-
penſatione.in fi.glo.de hac materia dic vt.j.ea.diſt.de ſiracuſa
3 ne. † Glo.fi.in prin.colligit vnū notabile ꝙ factū vnū probat
aliud factū:allegat cōcor.in ea.glo.ibi ꝑuenit.ad idē allegat
ar.ff.de his q̄ ſunt ſui vel alie.iur.l.filium.vbi dꝛ de marito qui
fuit abſens per.x.annos ab vxore qñ redijt reperit filium an-
niculum vnde probatur adulterium.xxxj.q.j.ſi quis.ſm Arch.
¶ In ea.glo.in ver.ex hoc.recita per contrarium ꝙ papa non
debuerit perquirere ſuper inhabilitate ipſius niſi ab alijs op
poneretur:qꝛ iudex non debet ſupplere de facto.arg.c.bone.j.
de poſtu.prela.cuius contrarium facit hic glo. So.in fin.gloſ.
4 ¶ † No.glo.que facit regulam notabilē ꝙ iudex ſꝑ ſupplet
de facto in his que redderent iudicium retro nullum vel etiam
electionem nullam.vt in glo.in.c.j.in verbo abſentia.de electi.
libro ſexto.ſeu in his que tantum in iure conſiſtunt tunc enim
ſupplere poteſt.vt eſt tex.in.c.bone.de poſtu.prela.ꝛ in legibꝰ
hic allegatis per glo. Si autem vult ſupplere de facto:ꝛ tunc
aut circa illa que non conſtant ſibi ex actis ſed que nouit vt pri
uatus:non autē vt iudex ꝛ non pōt.glo.ij.q.vij.accuſatio.ꝛ gl.
xxx.q.v.iudicantem. Idē glo.ꝛ Inno.in.d.c.bone.vbi aſſignat
rōnem:qꝛ de his q̄ ſibi conſtant tanq̄ deo vel homini vt iudex
iudicare non pōt.de of.Arch.c.ſi ſacerdos. Aut vult ſupplere
de his que conſtant ſibi ex actis:al's eñ ſi nō conſtarēt ex actis
ſibi non crederetur vt dixit glo.in.d.c.iudicantem. Et tunc fac
regulam ꝙ iudex non ſupplet de facto.vt vult glo.in.d.c.bone.
Fallit primo hec regula qñ vellet ſupplere de facto in his que
eſſent de ſubſtantia actus gerendi per eum vel coram eo:qꝛ tūc
ſupplere pōt ſicut ſupplet circa ſubſtantialia iudicij. vt voluit
glo.hic. Fallit ſcđo qñ timeretur ne lata ſñia fieri poſſet execu
tio:tunc ſupplet de facto ſupplendo circa rem de qua litigatur
ſ.prouidendo vt ſtet in loco tuto ad hoc vt ſñia exequi poſſit vt
eſt caſus de ſponſa.c.cum locus. Tertio qñ vult ſupplere repel
lendo perſonaꝫ que de iure eſt inhabilis ad iudicia. Ipſaꝫ eñ
repellere poteſt etiam ſi pars aduerſa conſentiret vt ſtaret in
iudicio:vnde ex officio iudex repellit militem a iudicio agentē
procuratorio noīe lꝫ aduerſarius ipſum velit admittere. vt gl.
no.de accu.c.nulli.ꝛ tex.ꝛ glo.de exceptio.c.exceptionem. Fal
lit qñ vult ſupplere in his que notorie conſtant ex actis.vt no.
Inno.de teſt.c.per tuas.dicit tñ ibi ꝙ ꝓprie illud non eſt ſup-
plere in his que notorie conſtant ex actis.vt no. Inno.in.c.ex
inſinuatione.de appel.in fi.ꝛ no.etiam Innoc.in.c.paſtoralis.
de excep. Unde circa confeſſiones citationes vel interlocuto-
rias de quibus conſtat ex actis:iudex etiam tacente parte de-
bet ſupplere oſtendere allegare ꝛ dicere non eſt ita:ſed aliter ſe
habet.ita no.ꝛ optime facit glo. Bar.in.l.ſi vnus.§.pactus.ff.
de pactis. Panor.ꝛ do. Anto.in.d.c.bone.ꝛ in.c.cum olim. de
re iudi. Fallit qñ vellet ſupplere in notorio facto.vt no.glo.an
tepenul.in.c.j.de excep.lib.vj. Fallit qñ ſupplere vult in his q̄
concernunt publicam vtilitatem vt eſt in electione. vt ptꝫ hic.
de elect.c.cum nobis olim.de appel.conſtituti.ꝛ.c. oblate. Fal
lit octauo in his in quibus periculum anime verſatur vt in re-
pulſione excōicati.de excep.c.exceptionem.ꝛ eo.ti.pia.in reſti-
tutione vſurarum.de iureiur.c.ad noſtram.in cā matrimoniali
de deſpon.impu.c.ad diſſoluendum.de diuor.c.porro.ꝛ de clā
deſti.deſponſ.c.cum inhibitio. Ubi autem dixi.ſ̄.ꝙ iudex pōt
ſupplere de facto in tangentibus vtilitatem publicā:eſt verū
qñ ꝓcedit ex officio:ſed qñ in tali cauſa procederetur ad inſtā
tiam partis ꝛ pars ex aliqua cauſa eſſet excluſa a poteſtate ꝓ-
ponendi tunc iudex debet partē repellere de iudicio ꝛ ſupple
re de facto ſuper tali negocio ꝛ inquirere veritatem vt volunt
glo.nota.in.c.conſtituti.de appellatio.ſuper verbo aliam.in fi.
ꝛ glo.in verbo interdictam.ꝛ in.c.vt circa.de elect.lib.vj.ꝛ idē
glo.in verbo vitium.in.c.ſi forte.eo.ti.ꝛ li.ꝛ glo.in verbo ad qđ
de proba.licet cauſam.
1 ☞ Dictio a ꝙ ſtet excluſiue.
Clericatus non confertur ante ſeptimum annū completum.
2 Monachus vnius monaſterij quando poſſit ad aliud trāſire
non obtenta licentia.
3 Clericus in ſacris retinens concubinam dicitur cōmittere cri
men ſacrilegij.
4 Coniugatus qñ poſſit ordinari in clericum ſecularem.
5 Judex an poſſit artare tempus a iure ſtatutum.
6 Judex an poſſit prorogare terminum a iure ſtatutum.
7 Nomine infantium qui veniant.
8 Etas requiſita in promouendis ad beneficia.
9 Nomine lectoꝝ comprehenduntur oēs minores ordines.
Abbas poteſt conferre omnes minores ordines.
10 Profeſſio qñ debeat fieri.

Dehis. In ſubdiaconos neq̄ diaconos non or-
dinentur qui in ordinando caſtitatis ꝓ-
feſſionem facere recuſauerint. hoc dicit. Et pondera
1 tex.ibi.a primis infantie annis. Et † ſic cum dictio a.ſtet exclu
ſiue vt vult glo.in clemen.ſicut de appellatio.c.ante trienniū
xxxj.diſtin.habes ꝙ clericatus qui al's prima tonſura dicitur:
non confertur ante ſeptimum annum completum. Et lꝫ gloſ.et
doc.in.c.ſi eo tempore.de reſcrip.li.vj.in.c.fi.in prin.de tempo.
or.lib.vj.ꝛ in.c.ſuper inordinata.de preben.non bene aperiant
an req̄ratur ſeptimū annū cōpletum eſſe:tñ iſte text.ſatis de-
clarat:ex quo dicit a primis infantie annis: ꝛ ſic excluſit om-
nes annos infantie:clare innuit ſeptimū annū debere eſſe com
pletum. Facit glo.ꝛ ibi Panor.in.c.j.de regu. Uide que dicā
in.c.ſubdiaconus.lxxvij.diſti. ¶ No.ꝙ pueri poſſunt ad mi-
nores ordines promoueri poſt annos infantie. ad hoc.lxxvij.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

di.in ſingulis. ¶ No.ſicut religioſi debent ꝓbare regulā ⁊ eiꝰ auſteritatem in monaſterio ⁊ inter religioſos:ita ēt illi qui volunt effici clerici ſeculares debēt nutriri in domibus eccleſie ⁊ inter ſeculares clericos vt dixit tex. Nā ēt clerici ſeculares debebāt antiq̄tus viuere in cōi.c.q̄m̄.de vit.⁊ ho.c.certe ego.xij. q.j.vbi poſtea relaxatio. ¶ No.q̄n numerus excedit decē in ꝓferendo dꝫ preponi minor numerus:vt dicēdo ſexdecim ⁊ non
2 decimſex:tñ non eſt vis habenda. ¶ † Not. † ꝙ via caſtitatis ſeruande dꝛ arctiſſima:⁊ ſic reſpectu caſtitatis monachus vniꝰ monaſterij poſſet ad aliud tranſire nō obtenta licentia:nā q̄libet regula eſt aſtricta ad caſtitatē cū in his ꝓfitent̄ tria ſubſtātialia regule monachalis:⁊ ſic quo ad hoc nō eſt vna regula arctior alia. ¶ No.ibi leuiſſimo iugo dñi dici leuiſſimuꝫ intelligi ſ.penitentibus.c.ꝑfecta.de peni.di.iij. No.ꝙ ſm iſta tēpora ſubdiaconus nō ordinabat̄ ante.xx.annū.hodie ſecꝰ.vt cle.gñalem.de eta.⁊ qua. No.ꝙ ordinatus ⁊ approbatus tāq̄ idoneus in vno ordine non ꝑ hoc ſequitur ꝙ ſit ꝓbatus in ordine
3 ſuperiori.vñ etiā in illo alio requirit̄ examinatio. † No. ꝙ clericus in ſacris retinēs ꝯcubinā dꝛ cōmittere crimen ſacrilegij: ⁊ ſic eſt hic tex.ꝑ glo.ſ.di.xxi.c.fi. ¶ No.ꝙ clericus fornicator dꝛ ſacrilegiū incurrere.facit.c.impudicas.⁊.c.de virginibꝰ ⁊.c.ſi quis ſacro.xxvij.q.j. No.hic argumentū ꝙ concilium vel papa non poſſit diſpenſare contra apl̄m.⁊ hoc declarabitur.j.
4 ¶ † No.ꝙ ꝯiugatus pōt ordinari in clericū ſecularē: dum tñ hoc faciat de ꝯſenſu vxoris ⁊ ēt illa ꝓfitente ꝯtinentiā:⁊ ſic nō videt̄ neceſſe ꝙ ipſa votuꝫ emittat in religione:ſed ſufficit qđ voueat remanendo in ſeculo.lxxvij.di.ep̄s.⁊ de conuer.coniu.
5 c.coniugatis. ¶ † Quero an iudex poſſit artare tp̄s hic a iure ſtatutū. So.dic ꝙ non:qꝛ vbicūq; eſt ſtatutū a iure certū tēpus iudex non pōt illud partibus auferre.vt ptꝫ in.x.diebus ad appellandū quos nō poſſet iudex abbreuiare.vt.ij.q.vj.anterioꝝ.hec regula vera niſi illo vel alio iure exp̄ſſe caueatur ꝙ illud tp̄s ſit arbitrariū:⁊ ita debent intelligi iura.de app.c.cū ſit romana.⁊.c.oblate.ff.de iudi.l.nonnunq̄.vbicūq; em̄ lex vel canon dat alicui certū tp̄s illud nemini eſt auferendū niſi exp̄ſſe aliud caueatur ſm Arch.hic. ¶ No.iſtam regulā an ⁊ q̄n iudex poſſit curtare dilationes a iure vel ſtatuto indultas:⁊ vide glo.in.d.c.cū ſit romana.que idē tenet ⁊ ibi poſui glo.in regu
6 la indultū.de reg.iur.li.vj. † An aūt iudex poſſit ꝓrogare terminum a iure ſtatutū. Glo.in.c.ſolet.de ſen.excō.lib.vj.in ver.viij.dieꝝ.tenet ꝙ non:ſed ille cui fuiſſet ſtatuta dilatio ſi impeditus fuiſſet poſſet petere reſtōneꝫ ex clauſula generali:ſi qua mihi iuſta cā ⁊c. Et ideꝫ ſi ius vel ſtatutū ꝯcederet alicui certū tēpus ad aliq̄d faciendū ⁊ illo non faciente priuaret eū ⁊ trāſferret faciendi ptātem in alium:tunc em̄ iudex etiam terminū hmōi in alterius p̄iudicium ꝓrogare non poſſet:ad qđ etiā facit p̄dicta regula indultum.cū glo.ſua.⁊ iſtud fuit dictuꝫ in extrauag.ſuſcepti.Jo.xxij.in ver.x.dies.qđ no. ¶ Glo.j.recitat per cōtrarium.qꝛ text.dicit ꝙ a primis annis infantie pōt q̄s ordinari:ſed hoc eſt falſum:nam infans dꝛ vſq; ad ſeptenniuꝫ ſed infantes ordinari non poſſunt vt ptꝫ.lxxvij.di.in ſingulis. So.glo.fatendo contrariū exponit tex.⁊ hoc facit vſq; ad ver.
7 ſi ergo.in ea.glo.ibi.ſi infanti. † No.bene iſtam glo.ꝙ appellatione infantiū non cōprehendunt̄ minores ſeptennio:ſed maiores q̄n ꝓlatio ſit in materia nō ꝯgruente exiſtentibus infra ſeptenniū qđ no.ꝑ ſtatutis ⁊ priuilegijs de talibus mētioneꝫ facientibus:⁊ ꝑ hoc habes vnā limitationē ad glo.in ꝓe.ſexti ſuꝑ verbo ꝑfectū.q̄ enumerat tp̄s etatū in ea.gl.in ver.ſic ergo recita ꝑ ꝯ̄riū ꝙ ſm hunc intellectū gl.cōprehendant̄ pueri: videt̄ ꝙ pueri poſſunt hr̄e bñficiū. Sed iſtud eſt ꝯ̄ tex.j.q.j. pue
8 ri. Glo.ſol.in fi.glo. † De iſta materia q̄ etas req̄ratur in ꝓmouendis ad bñficia. Glo.poſuit hic aliq̄d. Inn.de tēp.ordi.c.ij. Glo.⁊ Jo.an.in.c.ſuꝑ inordinata.de p̄bē.gl.⁊ Arch.de reſcri.ſi eo tp̄e.li.vj. Car.in cle.fi.de eta.⁊ qua. Conclude poſt gemi.ꝙ q̄dā ſunt beneficia maxima vt ep̄atus ⁊ ſuꝑiores:⁊ planum quo ad iſta pueri ſunt inhabiles qꝛ debent eſſe.xxx.annoꝝ.de elec.cū in cūctis. Quedā ſunt maiora vt abbatie ⁊ archip̄ſbyteratus plebanie ⁊ ſil'ia.⁊ ideꝫ qꝛ req̄runt.xxv.annos vt in.d.c.cū in cūctis.§.inferiora.de eta.⁊ qua.c.indecoꝝ.⁊ de abbatibꝰ glo.in.c.idēnitatibus.circa prin.de elec.li.vj.vbi de abbate ptꝫ ⁊ vt in cle.ne in agro.§.ceteꝝ.de ſta.mo.⁊ eo.ti.cū ad monaſterium.§.prior.niſi in abbatiſſa q̄ dꝫ hr̄e.xxx.annos.c.indēnitatibus.de elec.li.vj. Nec hoc trahendum ad abbatē vt dixit gl.in cle.attendentes.de ſta.mo. In prioratibus ꝯuentualibꝰ vel ꝑ ſeipſos curā exercentibus req̄runtur.xxv.anni.dicto.§.ceterum. Panor.in.d.c.ſuꝑ inordinata. In bñtibus curā q̄ ꝑ aliū exercet̄ req̄runtur ſi non ſunt ꝯuentuales.xx.anni.d.§.ceterū. In ſimplicibus prioratibus ſaltem.xiiij.anni req̄runt̄ artationis.d.c.indecoꝝ.⁊ ēt qꝛ ante non pōt eſſe ꝓfeſſus:⁊ tales non dant̄ niſi ꝓfeſſis.c.nullus.de elec.li.vj.d.§.prior.⁊ in.d.c.iij.§.j.de ſta.mo. Ita Panor.in.d.c.ſuꝑ inordinata.ita ⁊ in portione ſi qua eſſet ꝑ monacho in eccleſia:vel canonico regulari cuꝫ req̄rant ꝓfeſſionē regularē non req̄runt minus tp̄s q̄.xiiij.annos.vt in hoc tex.cū p̄dictis.⁊ in.d.c.ad noſtrā.de regula.in.c.j.de reg.iur.li.vj. In femina.xij.anni ſufficiūt vt ibi ad ꝓfeſſionem.nec ob.de eta.⁊ qua.ex rōne.vbi tales ꝯſtituti in minori etate non remouent̄:qꝛ illud fuit ex tolerātia rōne multitudinis ⁊ ſcandali.l.di.vt ꝯſtitueret̄ vl' papa ex certa ſcīa tolerauit eos ſm Arch.hic. Quedā ſunt magna bñficia ſicut ſunt dignitas vel ꝑſonatus lꝫ non habeant curā req̄ritur etas.xxv.annorum niſi ep̄s cū talibus diſpenſet in anno.xx.c.j.de eta.⁊ qual.li.vj. Panor.in.d.c.ſuꝑ inordinata.⁊ in.d.§.inferiora.ſi nō ſūt dignitas vel ꝑſonatus:ſed bñficia ꝑ ſe ſubſiſtentia:tunc ſi ſunt talia q̄ dant̄ ob ſpālē induſtriā puta theologo vel doctori pro aduocatis:⁊ tunc minor nō eſt habilis.c.pe.de magi. Quedaꝫ ſunt bñficia q̄ dant̄ in titulū tunc ſi ſunt principalia ⁊ req̄rētia ſuū principalē adminiſtratorē vt ſunt bñficia ſine cura q̄ regūtur ꝑ ſuos ſpāles rectores:⁊ tunc ſi talia de conſuetudine priuilegio vel ſtatuto req̄runt ſacrū ordineꝫ pueris conferri non pñt.vt no.gl.in.c.ſi eo tp̄e.de reſcri.li.vj.in cle.vt hi q̇.de eta.et qua.⁊ ſic req̄ritur etas ꝯueniens ordini annexa ſacro. Si aūt non req̄runt ordinē ſacrum:tunc quidā tenēt ꝙ minor.xxv.annoꝝ nō poſſit aſſumi:qꝛ eccleſia edificat̄ vt illā obtinēs debeat ibi miſſam celebrare ⁊ alia officia.de ꝯſe.di.j.c.j.⁊ quaſi ꝑ totū ſed miſſam celebrare non pōt niſi ſacerdos.ſ.xxj.diſ.c.cleros.⁊ minor.xxv.annoꝝ non pōt eſſe ſacerdos.vt in cle.gñalem.de eta.⁊ qua.ergo tale beneficiū obtinere non poterit. Jo.de cal.in.d.c.ſuꝑ inordinata.tenet ꝯ̄riū dicēs ꝙ illa opinio eſt contra multa iura:qꝛ ſiue loquamur de impetratione ſeu electione vel collatione aut p̄ſentatione ſemꝑ iura diſtinguūt inter bñficia curata ⁊ nō curata:primum ptꝫ de reſcri.ſi eo tp̄e.li.vj.ſcđm de elec.c.cū in cunctis.§.inferiora tertiū.de elect.c.lꝫ canō.lib.vj.quartum de eta.⁊ qua.c.eā te. Sed indubitatum eſt ꝙ in oībus dictis beneficijs ⁊ in oībꝰ beneficijs curatis ſufficit etas.xxv.annoꝝ.nec obſtat rō ꝯ̄ria:qꝛ ex quo iura nō artant in iſtis bñficijs rectores vt ꝑſonaliter celebrent:videt̄ ſatis in talibus ꝙ ꝑ aliū ſm diſpoſitionē ep̄i officiabitur eccleſia. Putat tñ ꝙ ad regimē taliuꝫ eccleſiaꝝ non ſit idoneus minor.xxiiij.annis. qđ bene ꝓbatur ſm eū in.c.indecoꝝ.de eta.⁊ qua.lꝫ glo.intelligat de curatis ſm Jo.cal.⁊ videt̄ ēt de mente Pe.de anch. in.d.c.ſi eo tp̄e.⁊ ſic ſm Jo.an.ibi reſpectu tituli maior ſeptēnio eſt habilis ſed reſpectu adminiſtrationis ⁊ exercitij non.niſi poſt annum.xiiij.⁊ ita intelligit.c.indecoꝝ.tñ magis cōis opi.hꝫ ꝙ ēt reſpectu tituli talia non pñt minori.xiiij.annis ꝯcedi. Quedā ſunt bñficia minora nō principalia.ſ.in ipſis eccleſijs vt canonici in eccleſia cathedrali:⁊ tūc ſi q̄ritur an pueri ſunt habiles ad p̄bendā canonicalē vtputa qꝛ deputant̄ ad aliqua ſeruitia eccleſie q̄ poſſunt ꝑ minores.xiiij.annis impleri:⁊ tūc poſſunt qꝛ tales p̄bende poſſunt ēt meris laycis conferri. No.gl.de cōſti.c.cum. M.de inſti.c.ij. Aut agit̄ de ꝓferendis canonicatu ⁊ p̄benda ſimul:⁊ tunc ſi conſuetudo eccleſie diſponit ꝙ maior ſeptennio poſſit hr̄e ꝓpter certa officia eis data in eccleſia: puta ad cādelabra deferenda:⁊ tunc pñt tñ eoꝝ vox ſuſpēdit̄ ad etatem legitimā:⁊ ita pōt vno mō intelligi tex.in.c.ex eo quod.de elec.lib.vj.ſm Hoſti.in.d.c.ſuꝑ inordinata. Aut ꝯſuetudo nihil diſponit:⁊ tunc maior ſeptennio minor.xiiij.annoꝝ nō pōt eſſe canonicus:qꝛ ipſi aſſumuntur vt conſulant eccleſijs in quibus intitulant̄. Sed minor.xiiij.annis nō hꝫ maturitatē conſilij.C.de teſta.mi.l.fi.⁊.ij.q.vij.§.tria.ergo tales aſſumi non poterunt.nec ob.ſm Archi.in.d.c.ſi eo tp̄e.tex.in.c.ex eo.de elect.eo.li.qꝛ pōt rñderi dupl'r:vno mō ꝙ loquitur de alijs eccleſijs inferioribus cathedralibus:vel loquit̄ de eo q̄ obtinet canonicatum ex diſpenſatione pape:vñ ſm eum de iure minor.xiiij.annis nō pōt eſſe canonicus ⁊ p̄bendatus eccleſie cathedralis. qđ tñ eſt dubium diſputabile:hodie regula cancellarie ponit nos in claro ꝙ in cathedralibus minor.xiiij.annis canonicus eſſe non pōt:⁊ cōis ēt opi.eſt ꝓ iſta parte. Quedā ſunt alia beneficia in eccleſijs cathedralibus vel collegiatis vt ſunt altaria ⁊ ſil'ia:⁊ tunc ad iſta bene eſt habilis maior ſeptēnio ⁊ mior.xiiij.q̇ ex quo pñt ordinari per ꝯñs debēt reputari habiles ad beneficia.vt dixit glo.hic:qđ eſt veꝝ niſi haberent ſacrū ordinem annexum vt dictū eſt.ſ.ad hoc.de p̄bē.ſignificatum. Quedam ſunt bñficia q̄ appellant̄ pēſiones ⁊ dātur ꝑſonis ꝓ defenſione eccleſie:⁊ ad iſta ēt ſunt pueri inhabiles cum nō habeant diſcretionem q̄ req̄ritur ꝓ defenſione ſm Jo.an.in.d.c.ſuꝑ inordinata. Circa ordines aūt ſuſcipiendos dic poſt Car.in cle.generalem.in.iij.q.de eta.⁊ qua.ꝙ in ordine ep̄ali requiruntur.xxx.anni.d.c.cum in cunctis. In preſbyterali.xxv.in diaconali.xx.in ſubdiaconali.xviij.d.cle.generalem.⁊ dicit ibi gloſ.et doct.ꝙ in talibus annus inceptus habetur pro completo. In

prima

prima tōſura ſufficit ꝙ ſit maior infante nec infanti dat̄.c.nullus.de temp.ordi.li.vj. In alijs minoribus ordinibus etiā ſufficit ꝙ ſit maior ſeptennio:lꝫ minor.xiiij.annis. No.gl.lxx.di.in ſumma.⁊ in.d.cle.gñalem.⁊ hoc tex.vt ſuper eo dixi. licet de acholyto fuerit aliqua variatio.tñ Car.in.d.cle.generalē trāſit cuꝫ glo.ibi ꝙ ſufficit ꝙ ſit maior ſeptennio:lꝫ conuenientius eſſet ꝙ ſit ſaltem in.xij.anno.iuxta glo.in ſumma.lxxvij.di. Et
9 ſic qđ hic dꝛ de.xx.annis ꝓcedit ſm iura antiqua. ¶ Glo.in ꝟbo lectorem. No.ex glo.ꝙ appellatione lectoꝝ comprehendūtur omnes minores ordines:qđ no.qꝛ facit ꝓ opinione ꝙ abbates poſſunt conferre omnes minores ordines qꝛ eis ꝑmittitur ordinare lectores qđ examinabitur.lxix.di.c.j. qđ aūt ſub iſto noīe lectoratus poſſunt cōcludi:alij minores:dicit hic Archi.ꝓbari ex eo ꝙ oēs minores ordines poſſunt ſimul cōferri ar.de eo qui furti.or.rece.c.hi q̇. Item facit hec lr̄a vt mox dentoſi vel miniſterio lectoꝝ traditi ꝙ ꝓmoueat̄ ad ſubdiaconuꝫ nec aliter facit mentionem de alijs ordinibus inferioribus intermedijs qđ apparet per qđ ſub illa appellatione lectoratꝰ
10 includere intendit alios minores ſm Lau.⁊ Arch. ¶ † Glo.ſuper ver.xviij. Recitat ꝑ contrarium ꝙ ꝓfeſſio dꝫ fieri in.xv.xx.q.j.illud. Glo.ſol.diſtinguendo ꝓfeſſionē clericoꝝ ſecularium ⁊ religioſoꝝ. In ea.glo.in fi.tu dic ꝙ ideo regulares interrogantur in.xv.qꝛ ſi amplius ibi morarentur eis fieret p̄iudicium nec poſſent poſtea exire ex quo em̄ conuerſantur vt monachi ſtatiꝫ ex quo ſunt in etate in qua monachatus aſſumi poteſt ſibi preiudicant. Sed ſi clerici ſeculares ꝑ.xl.annos ſtarēt in minoribus non eſt eis p̄iudicium in voto vel matrimonio:⁊ ideo nō exigit̄ vt de hoc interrogent̄:nō tñ debent ordinari in ſacris ordinibus.ſ.ſubdiaconali:ſed qꝛ ſubdiaconi debēt ordinari in.xx.anno.ideo dicit eos in tex. hic interrogandos poſt xviij.annū.ſ.in.xix.anno.⁊ habita deliberatione ꝑ illum annuꝫ ⁊ ſequentem poſt annum ordinentur in ſubdiaconos ſi continētiam elegerint ſm hug.⁊ Archi.

Aſſumi. Vxoratus aſſumi non dꝫ ad ſacerdotium niſi promittat perpetuā continētiam.h.d. No.ꝙ coniugatus nō dꝫ ad ſacros ordines promoueri niſi primo promiſſa continentia. Glo.j. contrariuꝫ ſoluit dupl'r:vno modo ꝙ iſte tex.cum ſeq.loquatur ſophiſtice vel ſcđo ꝙ loquatur ſm antiqua tēpora.

Preterea. Diaconi coniugati non ordinātur niſi prius caſtitatem promittant.h.d. Intellige ſm Hug.accedente etiam conſenſu vxoꝝ c.coniugatus.de conuer.coniug. ¶ No.ꝙ conſtitutio non ligat preterita hoc probat verbum deinceps hic poſitum. Not.arg.ꝙ ſm illa tempora diaconi poterant ordinari lꝫ eſſent ligati matrimonio.

Verum. Hic magiſter argumentatur ex duobus precedē.ca.quod diaconus ⁊ ſubdiaconꝰ poſſint matrimonium contrahere. Oppo.contra determinationē magiſtri hic:qꝛ argumentatur ex ca.precedentibus ꝙ diaconꝰ vl' ſubdiaconus poteſt matrimonium cōtrahere:⁊ iſtud ſumit a contrario ſenſu:qꝛ ſi non poteſt aſſumi in ſacerdotium cōſtitutus in coniugio:ergo videtur a contrario ꝙ diaconus poſſit contrahere:ſed per hoc iſtud non probat:qꝛ lꝫ text.dicat ꝙ nō poſſet in ſacerdotem ordinari vxoratus non ſequitur:ergo poteſt diaconus:qꝛ iſtud arg.non procedit q̄n reperitur ꝯtrariuꝫ in iure ſtatutum. Hug.fatetur contrarium ꝙ hic non aſſumat̄ argu.a contrario per rōnem.ſ.aſſignatam.vel pōt intelligi ꝙ iſta capitula procedant tempore quo non erat prohibituꝫ vxoratum ordinari:⁊ ſm illa tempora intelligitur ca. ſequens ſm Hug.⁊ Jo.de fan.

1 ☞ Proteſtatio ad hoc vt iuuet proteſtantem contra actum per ſe geſtum dꝫ proteſtatio fieri in actu.
2 Proteſtationi conſentire q̄n quis dicatur.
3 Pena diaconi contrahentis matrimonium.
Proteſtatio facto contraria an iuuet proteſtantem.
4 Subdiaconatus eſt ordo ſacer et habet annexum votum caſtitatis.

Diaconi. Si in ordinatione diaconus ꝓteſtat̄ ſe nolle continere ⁊ poſtea cōtrahat matrimoniū nō repellit̄ ab officio diaconali:ſecꝰ ſi or
1 dinē reciperet abſq; ꝓteſtatione. ¶ No. † ꝙ ad hoc vt ꝓteſtatio iuuet ꝓteſtantē ꝯ̄ actū ꝑ ſe geſtū dꝫ ꝓteſtatio fieri in actu:ſecus ſi ꝓceſſiſſet ex interuallo tp̄is:de quo dixi.ſ.diſ.xxi.c.diaconi. ¶ No.ar.ꝙ ꝓteſtatio tendens ad tollendū conſecutiuuꝫ facti dependētis a ptāte ꝓteſtantis defendet ꝓteſtantē. Nam hec ꝓteſtatio tendit ad tollendum ꝯtinentiam:⁊ ſic cōſecutiuū ordinis quē iſte volebat recipe:vñ tenendo ꝙ ſm iſta tp̄a eſſet in ptāte aſſumentis ordines an ꝯtineret:iō ꝓteſtatio ipſum iuuat:ſed ſm intellectū doctoꝝ iſte tex.hoc non ꝓbaret qꝛ ipſi in
telligunt ꝙ ꝓteſtatio non iuuat quo ad matrimoniū ꝯ̄henduꝫ
2 ſed quo ad penā euitandā. ¶ † No.vbi actus ſit inter duos ⁊ vnus in limine actus ꝓteſtatur ſi alius nihilominus actum gerit:intelligitur ꝓteſtationi cōſentire. Nam vt dicit text.hic ſi ordinādus ꝓteſtatur ⁊ nihilominus ep̄s ordinat:videt̄ ſibi dare licētiā ⁊ ſic ꝓteſtationi ꝯſentire:⁊ ſic videt̄ ꝙ ſufficit tacitus cōſenſus alterius partis in ꝓteſtatione.de quo in.l.cum in plures.§.locator horrei.ff.locati.in.l.ſi.§.itē ſi p̄dixit.ff.nau.cau.ſtab.⁊ in.d.c.diaconi. ¶ No.ꝙ diaconatus hꝫ annexum votū caſtitatis:ita ꝙ ſimpl'r illū ordinē aſſumens videt̄ ꝓfiteri cōti
3 nentiā. † No.penā diaconi matrimoniū ꝯ̄hentis:hodie etiam incurrit excōicationē vt eſt caſus in cle.eos.de ſen.excō. videt̄ ꝙ ꝓteſtatio nō pōt valere:qꝛ ꝓteſtatio facto ꝯ̄ria nō iuuat ꝓteſtantē.de cōſti.c.cū. M. So.ſm Archi.dic ꝙ aut ꝓteſtatio eſt contra ſubſtantiā actus:⁊ tunc ſi ſit cā iuris ſui ꝯſeruandi:⁊ vt dānum euitet̄ valet exēplū ptꝫ de offi.or.c.paſtoralis.xvj.q.iiij.§.p̄ſcriptionū.ver.is aūt. Et idem ſi ſubeit iuſta cā.c.j.de app.ſi iuſtus.vij.q.j.pontifices. Sed ſi nō ſubeſt iuſta cā:tūc diſtingue aut eſt nuda aut veſtita. Si eſt nuda ꝓteſtatio ꝑ ꝯtrarium actū tollit̄.d.c.cū. M.de ele.c.in geneſi.in fi. Si ꝟo veſtita ſit puta ſi ſit ꝯuentionalis tunc vꝫ. Et ſic ꝓcedit de elect.c.cumana.in princi.hec ꝓcedunt extra iudiciū. Si aūt fiat in iudicio: tūc ꝑ ꝯ̄riū factum tollit̄ ꝓteſtatio ipſo iure ſicut appellatione de offi.dele.c.gratū factum cōtra valet.de ordi.cog.cū dilectꝰ.primo reſponſo.⁊ de teſti.c.dilecto.primo rñſo. Et ideo cauti aduocati ſemꝑ repetunt ⁊ dicūt ſalua ꝓteſtatione quam feci: ⁊ adhuc dico ſic ⁊ ſic. Nam cōtraria lꝫ ſub ꝓteſtatione ꝓponere dūmodo non ſit ꝯtra ſubſtantiā.vt.ſ.dixi ſm Archi.de hac dixi plenius.ſ.xxvij.di.diaconi. ¶ Opp.ꝙ lꝫ ep̄s ordinet proteſtantē in diaconū ꝙ nihilominꝰ nō poſſet ꝯ̄here poſtea matrimoniū qꝛ ep̄s ēt non poſſet ſi vellet ſibi dare licentiā.vt.j.xxxij.diſ.de illo tex.hic innuit conerarium ergo. So.dic ſi q̄ritur an ordinatus in diaconum cū ꝓteſtatione de nō cōtinendo poſſit poſtea valide contrahere matrimoniū:dicendū eſt ꝙ nō vt in contrario:⁊ ſic quantum ad hoc vt valeat matrimoniuꝫ poſtea contractū ꝓteſtatio nihil operat̄. Si q̄ritur an ſi cōtrahit de facto ſit deponendus ab officio. Et dicendū eſt ꝙ non:⁊ in hoc ꝓdeſt ſibi proteſtatio:qꝛ ꝓpter autoritatem ep̄alē non carebit officio. Et dū tex.dicit hic ad nuptias ꝓuenerit:⁊ ſic videt̄ velle ꝙ poſſit contrahere:intellige ꝙ ꝓuenerit ad nuptias de facto:qꝛ de iure cōtrahere non poterat.vñ dꝫ intelligi tex.ꝙ non repellant̄ ab officio ſed bene ſeparant̄ a matrimonio:qđ de facto ꝯtraxerunt;nec ob.verbū licentiā dederit qđ dꝫ exponi dederit.i.dediſſe videt̄ cū eos ꝓclamantes ordinauerit ſm hug.⁊ Lau.⁊ ſic habetis ꝙ autoritas epi lꝫ male interpoſita excuſat ordinatum a pena. Et hunc intellectū etiā ſeq̄tur Panor.in.d.c.cum. M.facit.l.fi.C.de mag.conue.cū glo. In cōtrarium faciunt q̄ habētur in.l.meminerint.⁊ in.l.ſi quis in tantā.C.vñ vi. Sed videt̄ ꝙ nō dꝫ p̄iudiciū fieri eis quo ad matrimoniū contrahendū:ex quo ſic ꝓteſtati ſunt:qꝛ proteſtatio dꝫ defendere proteſtantē.qđ me.cau.c.j. So.dic ꝙ cū ipſi poſtea ſumpſerūt ordines q̇bus eſt annexum votū caſtitatis ſe ſic ordinādo a voluntate prima vidētur recedere.ad hoc de condi.appo.c. fina.
4 ¶ † Glo.j.recita ꝑ ꝯtrarium ꝙ iſte tex.nullo mō ꝓcedat. Nā dicit tex.ꝙ diaconus dꝫ promittere caſtitatem:⁊ ſic innuit tex.ꝙ ſubdiaconus poſſit contrahere:ſed hoc eſt falſum:qꝛ cū ſubdiconatus ſit ſacer ordo hꝫ annexum votum caſtitatis.vñ itelligas iſtud.c.ſm morē orientalis eccleſie q̄ vtitur matrimonio prius contracto:non ſm morē eccleſie occidentalis in qua ꝓhibetur ordinari vxoratus:qꝛ nullo mō procedit iſte text.qꝛ nec apud eos nec apud grecos conſtitutus in ſacris pōt cōtrahere.xxxij.di.ſi quis eaꝝ. Glo.pro ſolutione ꝯtrarij oſtēdit drīaꝫ q̄ eſt inter eccleſiā orientalē ⁊ occidentalē ⁊ conuenientiam circa ꝯtractum matrimonij clericoꝝ poſtea ſoluit contrarium.

1 ☞ Adulteriuꝫ dicitur committi quando ſolutus cognoſcit coniugatam.
2 Sacerdos contrahens matrimonium an debeat grauiori pena puniri q̄ q̄n fornicatur vel q̄n adulteratur.
3 Sacerdotibus an imponatur publica penitentia.

Preſbyter. Preſbyter matrimonium cōtrahens deponitur ab ordine adulter vel fornicans deponitur a beneficio.h.di. ſm gloſ. ¶ No.penam preſbyteri de facto contrahentis matrimoniuꝫ qꝛ deponitur ab officio tantum. ¶ No.ꝙ clericus cognoſcēs ſolutam dꝛ fornicari cognoſcēs coniugatam dꝛ adulterari. Et
1 ex hoc ptꝫ † ꝙ adulterium dꝛ cōmitti q̄n ſolutus cognoſcit cōiugatam:⁊ ſic nō eſt neceſſe ꝙ ad inducendum adulteriū ꝙ q̄libet pars ſit coniugata. ¶ Not.arg.ꝙ ꝓ ſimplici fornicatione clericus deponitur ab officio ⁊ bñficio. † Gl.j.recitat ꝑ ꝯ̄riū ꝙ
2 ſacerdos deberet grauiori pena puniri q̄n contrahit matrimo

nium q̄ qñ fornicatur vel qñ adulterat̃:q: illud videt̃ grauius
delictum ⁊ pena grauior dꝫ imponi qñ grauius eſt delictum:iō
grauius punit̃.Glo.ſol.in fi.In fi.gl.contra determinationeꝫ
glo.opponit̃ ⁊ videt̃ ꝙ grauius ſit delictū ꝯtractus matrimo-
nij clericoꝝ q̄ ſimplex fornicatio.Nam ille q̇ ꝯtrahit matrimo
nium facit primo contra legem q̄ hoc ꝓhibet.ſcd̄o contra votū
caſtitatis:ergo debēt illi grauius puniri.So.dic ꝙ plus pec-
cat ſed q: minor pena ſibi imponit̃ ꝓcedit ex miſericordia.Et
cā miſericordie eſt:q: forte credebat ſibi licere ducere vxorem:
vel dic ꝙ ꝯtrahens matrimoniū deponit̃ ab ordine officio ⁊ bñ
ficio:fornicator vero beneficio priuatur:⁊ ſic plꝰ punit̃ ducēs
vxorem q̄ fornicās ſm hug.Et iſte intellectus mihi plus pla-
cet ⁊ magis congruit littere:⁊ concordat.c.decernimus.ſ̄.eod.
3 ¶†Glo.fi.recitat p ꝯtrariuꝫ ꝙ ſacerdotibus nō imponitur
publica pnia.Glo.ſol.ꝙ aliud eſt publice penitere:aliud ſolē-
niter:deinde glo.format aliud contrarium ⁊ ſol.in fi.glo.et eſt
rō q: publica delicta publica egent pnia ⁊ remedio.de peni.di.
j.c.q̄uis.⁊.§.hoc.lxxxj.di.ſi quis ep̄s.ſm Archi.

1 ☞ Iudex laycus an poſſit punire laycos contrahētes ma-
trimonium in caſu a iure prohibito.
2 Iuriſditio delegata datur per verbum hortamur.
3 Subtilitas commendabilis in iudicijs non eſt prohibita.
4 Executio ſnie an fiat per iudicem a quo.
5 Limitatio ad.c.illud.de preſump.
6 Iudex remittens vindictam qñ dicatur culpabilis.
7 Medium qñ preſumatur probatum.
8 Vxor volentis ſe facere ordinari in clericum ſecularem an poſ
ſit remanere in ſeculo emiſſo voto caſtitatis an vō debeat trāſi
re ad religionem.vide in.c.ſeq.nu.1.
9 Vxor ſciens maritum ordinari ⁊ tacet ſibi preiudicat.
Vxoris votum ſimplex caſtitatis quando ſoleunizetur per or
dinationem mariti.

Vxia ſunt. Separatur matrimoniū ꝯtractū
cum vxore a diacono relicta.h.di.
No.iudiceꝫ culpā cōmittere ſi dimittit punire delicta
1 que ſunt punienda.¶†No.ꝙ iudex laycus poteſt punire lay
cos ꝯhentes matrimoniū in caſu a iure ꝓhibito tenendo hoc ꝙ
iſte defenſor fuerit laycus.hoc ꝓbat text.hic.¶Itē ſm iſtum
intellectū.Not.ꝙ etiam in terris de tēporali iuriſditione ipe-
rij ſi iudex laycus iniuſte vult ꝯdēnare aliquē quē dicit cōtra-
xiſſe matrimoniū in caſu a iure ꝓhibito:pōtꝫ ꝑ puros laycos
adiri papa ꝑ viam appellationis:tenēdo ꝙ hoc fuit appellatū
qd̄ eſt bene notandū:ſed volens tenere ꝯtrariuꝫ rñdeat ad hūc
tex.ꝙ hic erat de iuriſditione tpali eccleſie.vt ptꝫ ex text.q: di
cit ꝙ iſte erat defenſor patrimonij.Et patrimoniū eſt de tpali
iuriſditione eccleſie:⁊ ſic intelligendo non ꝓbat:tñ dictū eſt in
ſeqveꝫ ꝑ ea q̄ habent̃ in.c.cum ſit gñale.de fo.cōpe.in.c.lator.q̄
ſi.ſint legi.Et no.ex tex.iſto iuncto dicto Arch.ꝙ tolerat̃ con-
ſuetudo ꝙ magnates maxime non cōtrahant ſine licētia offi-
cialis.Hic em̄ fuit ꝯtractū mediante defenſore patrimonij.i.
officiali.Et dicit hic Arch.ꝙ erat conſuetudo ꝙ ſine principū
autoritate non ꝯtraherent̃ matrimonia:⁊ tñ papa tranſit cum
iſta conſuetudine.Vos dicite ꝙ in tex.de tali cōſuetudine ver
bum nullum:nec de tacita talis conſuetudinis approbatione.
immo nō valeret talis cōſuetudo.vt dixi in.c.j.de ſponſa.Fa-
ciunt q̄ habentur in.c.gēma.eo.tit.No.ꝙ tradens nuptui ali-
quam in caſibus a iure prohibitis eſt puniendus ſicut puniun
2 tur contrahentes.¶†No.ꝙ per verbum hortamur datur iu
riſditio delegata.vide glo.ij.q.vij.ſicut.⁊ de teſta.c.j.facit gl.in
3 clemen.j.in verbo hortamur.de iure patro.No.ꝙ†ſubtilitas
in iudicijs non eſt prohibita:intellige de commendabili.vt pꝫ
de ferijs.capellanus.ſecus de pernicioſa.de iudicijs.c.dilecti.
4 ¶†Not.ꝙ vbi apparet iudicem a quo iuſtam ſniam ꝓtuliſſe
dꝫ ad eundem remitti pro executione fienda.de quo ꝑ gloſ.de
teſta.in.c.raynaldus.c.paſtoralis.§.quia vero.de offi.delega.
¶No.vbi crimen ꝯ̄ accuſatū nō probat̃ dꝫ abſolui reus:ita ⁊
taliter vt ēt ſi qua ex ipſa pendentia accuſatiōis orta erat infa
5 mia:poſtea non remaneat.†Oppo.ij.⁊ videtur ꝙ iſte petrꝰ nō
habeat probare iſtaꝫ nō fuiſſe coniugē diaconi ſed aduerſariꝰ
q: aduerſarius dicēs aliquem deliq̇ſſe eſt ille q̇ hꝫ hoc probare
non aūt reus immo abſoluit̃ ſi non probat.vt ptꝫ.vj.q.v.c.accu
ſatur:cuius ꝯ̄riū innuit hic tex.So.hug.fatetur ꝯ̄rium:q: ipſe
ad hoc non tenebat̃:ſed ipſe ſponte hoc fecit voluntarie aſſu-
mendo onus probādi:vel ſcd̄o dic ꝙ aduerſarius probauerat
per p̄ſumptioneꝫ iſtā fuiſſe vxorē diaconi:vt q: illa diu fuerat
cum diacono ⁊ ei ſeruierat tanq̄ marito ⁊ hmōi preſumptiōes
erant pro eo:⁊ idem petrus contra iſtas p̄ſumptiones induxit
alias p̄ſumptiones ad probādū ꝙ non fuerat vxor diaconi vi-
delꝫ tres in tex.contentas.⁊ Grego.videtur voluiſſe ꝙ ſtetur
illis p̄ſumptionibus niſi fortius probaretur in cōtrarium ſm
hug.⁊ Archi.No.iſtud dictum ꝙ limita no.c.illud.de p̄ſump.
vbi dicunt doc.ꝙ matrimonium probatur per cohabitationeꝫ
noiationem ⁊ tractatū cū fama vicinie:q: lꝫ iſte ſint p̄ſumptio-
nes ꝯcludentes matrimoniū:non tñ ſi ex aduerſo inducerentur
alie p̄ſumptiones ꝯ̄rie ꝯcludentes nō matrimoniū ſcd̄e p̄ſum-
ptiones tollerent primas:⁊ pōt eſſe rō q: vna p̄ſumptione cō-
currente ꝯ̄ aliā detrahit p̄ſumptioni alteri ⁊ cōquaſſantur vt ex
tex.de elec.cū inter.⁊ ibi not.¶Oppo.ꝙ p̄ſumptio hic indu-
cta ꝑ petrum ꝙ iſta anteq̄ fuiſſet vxor diaconi ⁊ poſt turpiter
vixerit nō ꝯcludit matrimoniū nō fuiſſe inter illū diaconum ⁊
mulierē cuius ꝯ̄riū innuit tex.So.dic ꝙ nō inducebat illā pre
ſumptionem ad probādū ꝙ nō fuerit matrimoniū.Sed indu-
cebat ad probādū duo p̄cedentia.ſ.ꝙ virgo non ꝑuenit ad euꝫ
q: ex quo male vixerat p̄ſumitur ꝙ non fuerit virgo.Item pro
bat ſcd̄m:q: ex quo male vixit p̄ſumit̃ ꝙ veſtē non mutauerit.
Oppo.vltimo ꝙ hic non deberet tradi ad puniendum aduer-
ſario.vt ptꝫ.iij.q.v.q: ſuſpecti.Et tñ hic remittit̃ ad eū vt pu-
niat.Io.de ſan.⁊ Archi.formant ꝯ̄riū ⁊ non ſoluunt.Tu dic ꝙ
hic non remittit̃ ad aduerſariū puniendū ſed ad iudicē.Et ex
quo corā iſto delegato ꝯſtat ꝙ iſte erat culpabilis:ptꝫ q: pri-
mus iudex bene ꝓcedebat:vñ non erat aduerſarius ſed iuſtus
iudex ſicut fit in appellatione:q: qñ cōſtat ꝙ iudex a quo non
6 grauauit fit ad eū remiſſio.c.vt debitus.de app.¶†Quero
qñ iudex dicat̃ eſſe culpabilis ſi remittit vindictā.Sol.dic qñ
iniuria fit in deū.xxiiij.q.iiij.ſi is.Itē qñ res eſſet ꝑnicioſa exē
7 plo.j.q.j.principatus.Glo.ſuꝑ verbo necē.†No.iſtā glo.qd̄
in ꝓbādo aliquo actu q̇ hꝫ extrema principij medij ⁊ finis:ſuf-
ficit ꝓbare principiū ⁊ finē ⁊ mediū p̄ſumit̃ probatū.Iſtis em̄
extremis probatis media p̄ſumunt̃.vide glo.de hoc.xvj.q.iiij.
volumus.Et hoc etiam tenet Io.an.in.c.antiqua.⁊ glo.in.c.ac
cedentibus.de priuileg.lꝫ glo.videatur velle ꝯ̄rium.Sed dicit
do.Anto.ꝙ illa glo.non contradicit q: lꝫ dicat ꝙ requirat̃ ꝓ-
batio continua.Solutio illa intelligitur continua ꝓbatio ſi ꝓ
bat̃ ſolutio principij ⁊ finis:q: datis iſtis extremis media p̄ſu
muntur.Et ſic interuenit ꝓbatio ꝯtinua partim preſumptiue
⁊ iſto modo intelligendo iſtam glo.non erit ꝯ̄ria glo.Ioā.⁊ te-
8 net Bar.in.l.celſus.ff.de vſucap.¶Glo.ſuper verbo religio-
ſam.recitat ꝑ ꝯ̄rium ꝙ vxor illius qui vult ordinari ad ſacros
ordines ⁊ in habitu clericoꝝ ſeculariū remanere non eſt neceſſe
vt tranſeat ad aliquā religionē ſed ſufficit ꝙ voneat caſtitateꝫ
remanendo in ſeculo.vt.lxxvij.diſ.ep̄s.Cuius ꝯtrariuꝫ innuit
tex.Glo.fatet̃ ꝯ̄riū.⁊ ad tex.rñdet dupl'r ꝙ hic de veſte honeſta
quam ſolent aſſumere vidue.Item papa hic de veſte non facit
mentionem:ſed petrus fuit ille qui hoc allegauit:⁊ ſic non pro
bat iſte tex.contrarium.in fi.glo.per ea q̄ dicunt̃ hic in gl.dicit
hug.ꝙ eſt optimum arg.contra quoſdam abbates q̇ poſt obi-
tum alicuius querunt bona eius dicendo ꝙ iſte fuerit conuer-
ſus eccleſie.nam ſi apparet ꝙ ille fornicariam habebat ⁊ ꝙ bo
na ꝓpria poſſidebat ⁊ veſte laycali vtebatur non p̄ſumit̃ fuiſſe
ꝯuerſus:⁊ ita eccleſia non poterit vendicare bona ſua niſi aliō
appareat ſm hug.⁊ Archi.Super dubio glo.an vxor volentis
ſe facere ordinari in clericū ſecularem poſſit remanere in ſecu-
lo emiſſo voto caſtitatis an vero debeat tranſire ad religionē.
Glo.hic tenet ꝙ ſufficit emittere votum.Sed de hoc dicetur
vna cum glo.in.c.proxi.Glo.fi.recitat per contrarium ꝙ lꝫ ꝓ-
betur viꝝ illius fuiſſe ꝓmotum in diaconum:non tñ ſequit̃ qd̄
poſtea non poſſet nubere:q: ſi ille fuit ꝓmotus inuita vxore vl'
inſcia ſibi non p̄iudicat̃.vt.xxxij.diſt.ſeriatim.Glo.fatetur cō-
9 trarium:⁊ ad tex.hic ſubaudit.in fi.glo.¶†No.ex iſta glo.ꝙ
ſi vxor ſcit maritum ordinari ⁊ tacet ſibi preiudicat ex quo eſt
preſens ⁊ nō ꝯ̄dicit.vnde videt̃ ꝙ taciturnitas habeat̃ ꝓ ꝯſen
ſu:q: in re meritoria ſm Arch.hic allegat no.liiij.di.ſi ſeruꝰ.vñ
ſi mulier ꝑmiſit viꝝ ſuū ordinari intelligit̃ continētiaꝫ vouiſſe
ſm Io.de ſan.⁊ Laur.Et per p̄miſſa infertur ꝙ ſi vxor primo
fecit votum caſtitatis ſimplex:⁊ poſtea maritus illa preſente ⁊
non contradicente facit ſe ordinari ꝙ ꝑ talem ordinationē ma
riti ſolennizatur votum vxoris:q: vir ⁊ vxor cōicant ſibijnuicē
actiones.xxx.q.iiij.ſi quis.ſm Goſ.in ſumma de conuer.ꝯiug.
§.j.⁊ ponit Archi.hic.

1 ☞ Vxor ordinandi an debeat vouere continentiam an ſuf-
ficiat conſentire ꝙ maritus ordinetur.

Si ſe. Si relicta preſbyteri vel diaconi matrimo-
niuꝫ contraxerit ſeparetur ⁊ ſi contumaciter
reſtiterit excommunicetur.hoc dicit.¶No.ꝙ ex ſuſce
ptione ſacrorum ordinum viri inducitur impedimentū in eius
vxore habile ad impediendum ⁊ dirimenduꝫ matrimoniū poſt
contractum cum alio etiam poſt diſſolutionem primi matrimo
nij ⁊ qualiter ſit intelligendum declarat contra gl.¶Quero
qualiter iſtud.c.facit ad intentum magiſtri.Solu.quia.ſ̄.in.c.
p̄ce.dictū fuerat ꝙ illa erat ſeparanda a viro ſi fuerit vxor dia
coni.

coni.Ideo inde ſumpta occaſione oſtēdit in iſtis duobus.c.ge
neraliter ꝙ nulla relicta p̄ſbyteri diaconi vel ſubdiaconi poſ-
ſet ꝯhere:⁊ ſi ꝯ̄xerit nō eſt matrimoniū ſed ſunt excōicādi quo
1 uſq; ſeparent̃ ſm Hug.⁊ Archi.†Glo.ij.q̄rit an vxor ordinā-
di debeat vouere ꝯtinentiam an ſufficiat ꝯſentire ꝙ maritus
ordinetur:⁊ arguit ꝓ ⁊ ꝯ̄.⁊ poſtea ſoluit diſtinguendo.¶In
ea.glo.ibi ſane in vxore ep̄i.Tu ſuꝑ hoc ꝯclude ꝙ aut ille qui
eſt ꝓmouēdus dꝫ ordinari in ep̄m:⁊ tunc ſiue ſit vxor etatis iu
uenis ſiue antiqua dꝫ trāſire ad monaſteriū:nec ſufficeret ſi vo
ueret caſtitatē remanēdo in ſeculo:⁊ iſte eſt ꝓprie caſus in.c.ſa
ne.de ꝯuer.ꝯiu.nō cauillando lr̄am:lꝫ aliq̇ vt refert hic glo.vo
luerint iſto caſu diſtinguere an vxor fuerit de incōtinentia ſu-
ſpecta vel non.Sed primū cōiter tenet̃:⁊ hoc voluit glo.ibi q̄
dixit ꝙ eſt ſpāle in vxore ep̄i.Et idē tenet Ioā.an.in.d.c.ſane.
ſuꝑ glo.⁊ tenuit Inn.eo.ti.c.cū ſis.aſſignat Io.an.rōnes.hoſ.
in.d.c.ſane.q: eſt ſpāle ꝓpter ordinis excellentiam.Itē ſi vxor
remaneret in ſeculo nimis forte viſitaret ep̄m ducendo ſecum
alias mulieres ēt ſuſpectas.Item intercederet ꝓ multis ꝯtra
iuſtitiā.vñ vt p̄cauerentur iſta pericula ſic fuit a iure ſtatutum.
Aut ꝓmouēdus non dꝫ ordinari in ep̄m:⁊ tunc aut maritꝰ aut
alter eoꝝ vult tranſire ad religionē:⁊ tunc diſtinguit̃ inter mu
lierem ſuſpectā ⁊ non ſuſpectā.Si mulier eſt iuuenis ⁊ ſic ſuſpe
cta non ſufficeret ꝓmiſſio ꝯtinentie:ſed dꝫ tranſire ad religio-
nem.Si aūt non eſt ſuſpecta tunc pōt ꝓmiſſa cōtinentia rema
nere in ſeculo.vt eſt caſus de cōuer.cōiug.c.cū ſis.c.vxoratus.⁊
c.apl'ice.Aut maritus nō vult tranſire ad religionē ſꝫ effici cle
ricus ſecularis:⁊ tunc ſi vxor nō eſt ſuſpecta ſufficit ꝙ voueat
caſtitatē ēt remanendo in ſeculo.Et iſte eſt caſus in.c.ſane.de
cle.coniu.⁊ in.c.cōiugatus.de conuer.coniu.⁊ ita ibi glo.ita in
telligitur iſte tex.Aut vxor eſt iuuenis ⁊ ſic ſuſpecta:⁊ tunc gl.
in.d.c.ſane.⁊ ēt.c.coniugatus.tenent ꝙ nō poſſit remanere in
ſeculo:ſed dꝫ ꝓfiteri tranſeūdo ad aliquā religionē:⁊ hāc par-
tem tenet hoſt.dicēs ꝙ ſicut vxor ꝓfitentis q̄ eſt iuuenis cōpel
litur tranſire ad religionē.vt.ſ̄.dictū eſt multofortius vxor or-
dinandi:q: facilius poterit ſecularis poſtea viſitare illam ſi re
maneret in ſeculo q̄ potuiſſet ille qui tranſit ad religionem et
in viſitatione eſt ſuſpitio.de fil.p̄ſby.c.lr̄as.de coha.cle.c.j.vn-
de cū maior ſit rō in vxore clerici ſecularis q̄ in vxore ꝓfitētis
ideo idem ius erit in vtroq;.Contrarium tenuit Io.ſ̄.c.proxi.
Io.an.in.d.c.coniugatus.reducit ad ꝯcor.opi.per hanc viam.
Aut vxor eſt iuuenis ⁊ ſuſpecta:⁊ tunc ꝓcedit opi.Io.⁊ ſequa
cium.Aut eſt iuuenis ⁊ non ſuſpecta:⁊ tunc ꝓcedit opi.Hoſti.
q: ſufficit ꝙ voueat in ſeculo:⁊ iſtam partē videt̃ ēt tenere do.
Ant.⁊ Gemi.hic ⁊ Panor.in.c.coniugatus.de conuer.ꝯiu.et
plenius ponam in.c.ſeriatim.j.xxxij.di.Opi.Hoſt.videtur ve
rior:⁊ ꝓ illa eſt caſus nō cauillando text.lxxvij.diſt.ep̄s.Vbi
tex.vult ꝙ ſi eſt iuuenis dꝫ tranſire ad religionem:lꝫ glo.ibi ex
ponat religionem.i.caſtitatem:ſed illa expoſitio eſt deſtructio
tex.nec tex.ibi diſtinguit an ſit ſuſpecta vel non:ſed ponderat
tm̄ an ſit iuuenis:vnde ex quo eſt iuuenis non dꝫ remanere ī ſe
culo:⁊ lꝫ ipſa ſit iuuenis ⁊ non ſuſpecta non ꝓpter hoc tollunt̃
ſi remaneat in ſeculo ſuſpitiones quas induxit Hoſt.q: mulie
res ſunt variabiles mutantes de facili voluntatē.de ver.ſigni.
forus.⁊ ſic videtur melior opi.Hoſt.⁊ ita tranſit Car.⁊ Gem̄.
⁊ videt̃ ſatis de mente.s.Tho.in.iiij.di.xxxvij.ar.ij.⁊ ita videt̃
tranſire do.Ant.⁊ tandē Panor.in.c.ꝯiugatus.de ꝯuer.ꝯiu.
de vxore ꝓmoti ad cardinalatū.Io.an.⁊ alij maxime Panor.
in.d.c.ſane.non vident̃ poſſe determinare:tñ dicunt honeſtum
eſſe ꝙ intraret religionē.Ego crederē idē qd̄ ī vxore ep̄i:q: mi
litant eedē rōnes.maxime qñ ſuccedunt in locū apl'oꝝ.c.in no
uo.⁊ ibi dixi.ſ̄.xxxj.diſ.⁊ ſunt pars corporis pape.vt dixi in.c.
in noīe.xxiij.di.In vxore ꝓmoti ad papatum:lꝫ laycus ad pa-
patum non debeat eligi.ar.c.oportebat.lxxix.di.c.nullus.et.c.
in noīe.xxiij.di.Tñ ſi eligeretur non inuenio eam eſſe nullam.
c.lꝫ.de vitanda.de elec.facit.§.his oībus.⁊ in ſeq.lxj.di.Si eli
gatur vxoratus ⁊ vxor ꝯſentiat qd̄ fieri pōt.vt not.gloſ.in.c.ſi
quis ꝑ pecuniam.lxxix.di.Panor.in.c.conſtitutus.in fi.de cō
uer.coniug.tunc vxor non ſolum debebit vouere ꝯtinentiā ſed
religionem intrare debebit ſicut dictum eſt de vxore ep̄i a for-
tiori.Panor.in.c.ſane.reliqua ponam ad dictam materiam in
c.ſeriatim.j.xxxij.diſt.⁊ aliquid in.d.c.ſi quis ꝑ pecuniam.

1 ☞ Excōicato non lꝫ comedere cum alijs.
2 Excōicationis ſnia ꝓfertur per verba executiua.

Si qua. Relicta ep̄i p̄ſbyteri vel diaconi matri-
monium ꝯtrahens excōicationem incur
rit ⁊ ſacra ei concedunt̃ in morte.h.d.No.ꝙ vidua dr̄
1 illa q̄ non hꝫ maritum.vide tex.xxxiij.di.vidua.¶†No.ꝙ ex
cōicato non lꝫ comedere cū alijs.ad hoc.xj.q̄.iij.ad menſam.
2 No.ꝙ ꝑ verba executiua ꝓfertur ſnia excōicationis vt hic ptꝫ
hic.nullus cōicet.ad hoc tex.de iudi.c.j.¶Oppo.ꝙ excōica-
tio non dꝫ eſſe perpetua ſed ex quo q̇s eſt paratus emēdari dꝫ
remoueri.de ꝯſti.c.ex lr̄is.cuius ꝯ̄riū hic tex.Sol.ſi querit̃ an
excōicatio ſit remouenda ſi ipſum penitet:dicēdū eſt ꝙ ſic vt in
contrario.Si q̄rit̃ an ſit ſibi reſtituēda cōio quo ad corpus et
ſanguinē xp̄i.dicendum eſt ꝙ non qñ ex aliqua cā denegata eſt
⁊ tunc certis caſibus puta hoc tex.niſi in vltimo vite:⁊ ita ꝓce-
dit hic text.⁊ hoc ſit in odium criminis.vt.xxvij.q.ij.virgines.
vel pōt dici ꝙ tex.hic qui dicit anteq̄ intelligatur donec peni-
teat de peccato:⁊ iſto modo intelligendo nullum erit ꝯtrariuꝫ
ſm hug.⁊ Archi.

1 ☞ Ratio multiplex qñq; requiritur ad probandum inten-
tionem ſuam qñq; vnica ſufficit.
2 Temporis pauci non dr̄ eſſe dilatio annalis nec dr̄ pauco tem
pore tenuiſſe qui per annum poſſedit.
3 Acceleratio vitatur multis de cauſis.
4 Teſti vni creditur qñ non agitur de auferendo iure alicui.
4 Ep̄s non pōt teſtari de queſitis intuitu eccleſie ⁊ an poſſit ali-
quid dare de rebus eccleſie ſuis conſanguineis.
6 Verba iſta ſalua diſpoſitione concilij vel ſalua autoritate ro.
eccleſie quid importent.
7 Cautio de qua hic que preſtita fuerit ⁊ an exigi debeat a quo-
libet promouendo.
8 Electo an queratur ius ante confirmationem.
9 Promoueri an poſſit ad epiſcopatum habēs vxorē vel filios.
10 Papa ſi precibus maxime principum concedit ea que eſſent
neganda debet aduertere vt talia faciat ſine damno eccleſie cui
prouidendum eſt.

De ſiracuſane. Electus in ep̄m hñs vxorē
⁊ filios non ſtatim eſt cōfir
mandus ſed aliquāto tp̄e differt̃ ⁊ anteq̄ ꝯfirmet̃ dꝫ
1 p̄ſtare cautionē de ꝯſeruādis bonis eccl'ie.h.d.¶†No.ꝙ ad
ꝓbandū intētionē ſuaꝫ qñq; nō ſufficit vnica rō ſed multiplex
requirit̃.ad hoc.xj.diſ.c.j.tñ vnica qñq; eſſet ſufficiens.vt not.
2 Io.an.in.c.inq̇ſitionis.de accu.†Not.arg.ꝙ dilatio annalis
non dr̄ eſſe pauci tp̄is qd̄ no.q: qñq; papa diſpenſat cum iniu-
ſte detinente beneficiū ſi pauco tp̄e poſſedit:non dr̄ pauco tp̄e
tenuiſſe q̇ ꝑ annū poſſedit vt vult iſte tex.No.ꝙ q̇s p̄ſumit̃ ſci
re qualitates ꝑſone cū qua cōuerſatur.No.cām quare habēs
vxorem ⁊ filios repellit̃ a ꝓmotione q: ꝑ tales bona eccleſie di
lapidantur.¶No.iuſtā cām diſpenſandi ſuꝑ ꝓmotione non
idonei:q: nullus ibi idoneus eſt reptus:ita hic papa diſpenſa
3 uit.¶†No.ſm Car.ꝙ in diſpenſationibus ꝯcedendis nō eſt
accelerandū:immo dilatio ſit ⁊ vitat̃ acceleratio multis de cau
ſis vt notaui.ſ̄.in.c.cōis filius.xxiij.di.⁊ ponit eas glo.in.c.ſi.
de elec.li.vj.Qñq; ꝓpter rei nouitatē.vt diſt.xxiij.cōis.Qñ-
q; ꝓpter rei dignitatē.vt di.lxj.miramur.Qñq; ꝓpter metū in
cōmodi.xij.q.ij.ſine exceptione.Qñq; ꝓpter certitudinem ha
bendam.xvij.q.ij.ſi quis incognitus.Qñq; ꝓpter honeſtateꝫ
vt.xxvij.q.ij.inſtitutum.Qñq; ꝓpter ſacri periculoſam itera-
tionem.vt de ꝯſe.di.iiij.cū itaq;.Qñq; ꝓpter rei ſuſcipiēde re
uerentiā.vt de conſe.di.iiij.nec qd̄ abſit.Qñq; ꝓpter reuocan
di qd̄ factum eſt difficultatem:hoc hꝫ locū in legibus ꝯdēdis.
vt di.iiij.in iſtis.In ſentētijs ꝓnunciādis.vt.ij.q.j.dñs.In ꝑſo
nis ꝓmouēdis vt hic.⁊.viij.q.ij.c.ij.hug.No.ꝙ illud dr̄ fuiſſe
diutius ſuſpenſum cuius ſuſpenſio durauit quaſi per annuꝫ in
4 tegrum.iij.q.ij.ſi ep̄s.⁊ glo.in.c.j.de coniug.lepro.†No.ꝙ cre
ditur vni teſti qñ non agitur de auferendo iure alicui vide.viij.
q.iij.talia.lxxxvj.diſtin.tanta.glo.in.c.ſicut.de ſen.excom.No.
5 ar.ꝙ ep̄atus eſt ordo.vide quod dixi.xxj.di.cleros.¶†Not.
ꝙ de queſitis intuitu eccleſie non poteſt epiſcopus teſtari:ſed
debent in diuino cultu ⁊ dominio eccleſie remanere.vide.xij.q.
iij.per totum.Nam ⁊ bene declarat Cardi.queſita intuitu ec-
cleſie vel ſui officij eccleſiaſtici epiſcopus non poterit relinque
re ſuis:ſed illa que intuitu ſue perſone ei conferuntur vel iure
ſucceſſionis vel de proprijs rebus ad eum deuenerint cuiq; vo
luerit poterit dimittere.vt.xij.q.iij.c.j.⁊.ij facit.c.j.de teſta.c.in
quirendum.de pecu.cle.Et hoc operabitur iſta cautio:q: ſi re
peritur alia poſtea habere q̄ deſcripta in inuentario preſumū
tur de bonis eccleſie queſita.c.j.xij.q.v.quod facit ad no.in.d.
c.j.⁊ in.c.cum officijs.de teſtamen.in.d.c.inquirendum.⁊ in au
ten.licentiam.C.de epi.⁊ cle.¶Oppo.contra fi.tex.vbi dicit̃
ꝙ de rebus eccleſie nihil poſſit conſanguineis ſuis dare.Sed
contra ſi indigent cuꝫ alijs pauperibus debeat ſubuenire mul
tofortius ſuis vt ptꝫ.xxxj.diſ.omnino.⁊.lxxxvj.di.c.non ſatis.
So.tex.met tollit contrariuꝫ hoc:dicit em̄ ꝙ ep̄s pretextu iſta
rum perſonarum de bonis eccleſie nil audeat vſurpare.vnde ꝓ
hibet vitioſam dationem conſanguineis:ſi autem ipſi indige-
rēt:tūc de iure poſſet eis ſubuenire illud nō diceret̃ vſurpatio
6 ⁊ ſic tex.nō ꝯ̄dicit ſm Hug.⁊ Arch.†Quero q: dicit in verbo

Archivo Histórico Rosario

ideo papa ſalua diſpoſitione ↄcilij q̇d intendat papa ꝑ illa v̄-
ba. So. dic ꝙ eſt q̄dam ꝓteſtatio q̄ ſolet apponi in actibus qui
gerunt̄ ꝑ ſuperiores: vt qñ d̄r ſalua autoritate romane eccleſie.
ad hoc. j. q. v. c. j. ix. q. iij. ſaluo. quaſi ſit ſenſus nolo ꝙ propter
hoc mihi fiat p̄iudicium vel alteri meo ſucceſſori: qm̄ in conſil'i
caſu aliter poſſumus diſponere quin poſſumus diſponere ali-
ter in eodē facto: ſi adhuc videbitur nobis aliter diſponenduȝ
7 ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ † Quero q̄ cautio fuerit p̄ſtita per iſtuȝ
ep̄m. So. dic ſm Jo. de fan. ꝙ iuratoria quaſi facto inuentario
reꝝ ſuaꝝ. Hug. ꝙ iſta cautio nō fuit niſi ſcripta in qua ſcripſit
ſuam ſubſtantiam ⁊ ꝓmiſit indēni tatē reꝝ eccleſiaſticaruȝ ſm
Hug. Sed an iſta cautio ſit exigenda a quolibet ꝓmouendo.
Sol. dicit Hug. ꝙ non eſt exigenda a quolibet promouendo:
niſi a ſuſpecto tm̄: ⁊ hoc apte voluit iſte tex. ⁊. viij. q. iij. artald⁹.
iiij. q. iij. aliud. ⁊ ꝓbat iſte tex. ꝑ locū a ſpāli: nec eſt exigenda ta
lis cautio a ſubditis ſed a ſuperiore: niſi forte poſt ↄfirmatio-
nem interueniret ſuſpitio dilapidationis: tunc ꝓditum eſt re-
medium ſubditis. de quo in. c. ex parte ade. de teſti. in. c. fin. de
accu. ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Gl. ij. recitat ꝑ ↄtriū ꝙ iſte tex. non ꝓ
cedat ꝙ electores poſſint variare: q̄ aut intelligis ꝙ iſti ꝓceſ
ſerunt ꝑ viam electionis ⁊ variare poſtea electiōi non poſſunt
c. cum inter canonicos. ⁊. c. publicato. de elec. Aut ꝓceſſerūt ꝑ
viam poſtulationis ⁊ adhuc peius: q̄ facta poſtulationis pre-
ſentatione non poſſunt diſcedere. de poſtu. prela. c. bone. ij. tex.
ergo nullo modo ꝓcedit. Gl. ergo arguit pro ⁊ contra. allegat
iura pro vtraqȝ parte diſtinguit inter tempus. antiquum ⁊ ho-
8 diernum q̄ olim poterant: hodie vero non. ¶ In fi. gl. † Glo.
hoc preſupponit ꝙ ante confirmationem hic nullum ius que-
ritur electo: ſed hanc glo. dicit hic Archi. fore falſam ꝓut not.
lxiij. di. quanto. ſed poſſet ſaluari ꝙ ante confirmationem nul
lum ius queritur electo quantum ad exercitiuȝ adminiſtrandi
in ſpiritualibus vel temporalibus: q̄ iſtud exercitium querit̄
in confirmatione. ⁊ iſtud fuit de mente glo. apparet ꝑ tex. alle-
gatum. videlȝ per. c. noſti. de elec. ⁊ iſto modo intelligendo non
9 erit glo. falſa. † Glo. ſuper verbo principalis. recita ꝑ cōtrariū
ꝙ habens vxorem vel filios non repellitur a ꝓmotione ep̄at⁹.
xij. q. ij. ep̄s. de teſta. c. j. ⁊. c. ſunt manifeſta. xij. q. j. Glo. ſol. di-
ſtinguendo in fi. glo. Hic tenetur ꝙ habens filios vel nepotes
promoueri ad ep̄atum vel prelaturas non poſſit niſi diſpenſa-
tiue per tex. hic ⁊ in. §. j. in auť. quō oportet ep̄os: ⁊ ita Innoc.
Panor. in. c. j. de teſta. etiaȝ ad minores prelaturas. ⁊. c. catha
nenſis. lxj. di. faciunt q̇ habentur in. c. prius. s̄. eo. ⁊ tunc quādo
diſpenſatur habēda eſt ↄſideratio de qua hoc tex. nec aliter ꝓ
mouebat̄: olim qñ eccleſie nihil habebāt poterant ꝓmoueri. §.
neceſſe. xlvij. di. Hoſt. in. d. c. j. d. Ant. poſt Hoſt. tenuit contra
rium hac rōne attenta q̄ hic ponderatur: idem eſſet dicendū in
hñte affines q̄ eoꝝ affectus trahit p̄latos. c. graue. de prebē. ⁊
ſic pauci poſſent ꝓmoueri cū oēs habeamus q̄ rō parū conclu
dit. Non em̄ eſt dubiū q̇n amor filioꝝ magis trahit parētes q̄
ſimplex amor affinitatis vel cognationis ⁊ declaratur in. §. ec-
ce ſe. Jmol. in. d. c. j. ſaluat opi. ſ. ꝙ ſi alij idonei reperiunt̄: tunc
tales habentes filios non aſſumantur ad prelaturam: ſi alij nō
inueniuntur aſſumantur illi filij. lxxviij. diſt. §. verum. lxiij. diſt.
Sed contra premiſſa opponitur ꝙ. c. prius. s̄. eo. vbi habebat
filiam paruulaȝ ⁊ fuit repulſus. So. dic ꝙ nec hic nec ibi debe
bat de iure confirmari in ep̄m: ſed hic fuit confirmatus ex diſ-
penſatione pape: ⁊ ſic ſibi placuit qō verius eſt q̄ habuit legi
timas cās diſpenſandi. ſ. ſcandalum populi. Iteȝ cōis electio
Iteȝ preces patricij. Sed in. c. prius. nihil erat qō faceret pro
illo. ſed plura contra illum. ſ. ꝙ non: concorditer fuit elect⁹ nec
a maiori vel ſaniori parte. Et q̄ multum p̄ſumebatur de incon
tinentia illius ꝓpter paruulā filiam ſm Hugo. ⁊ Arch. Et ſic
10 no. † iſtum tex. ad excuſationem pontificum romanoꝝ ſi qñqȝ
precibus maxime principuȝ concedunt ea q̄ eſſent neganda. fa
cit quod ſcripſi poſt Archi. in. c. ſi ep̄s. xviij. di. tñ debent aduer
tere vt talia faciāt ſine dāno eccľie cui ꝓuidendū eſt. nec ſtatim
precibus eſt annuendum. vt hic papa per annum diſtulit facit
c. cōis. xxiij. di. neqȝ ſole preces ſufficiūt. immo poti⁹ nocent vt
habet̄ ꝑ glo. in. c. tuā. de eta. ⁊ quali. ī. c. ordinatiōes. j. q. j. Sed
neceſſe eſt ꝙ alia cōcurrāt vt hic poſt Archi. ꝓxime declaraui.

1 ☞ Subdiaconus an poſſit eligi in epiſcopum.
2 Pars turpis eſt que ſuo toto non conſonat.

Ecce hac autoritate. Concludit hic Gra. ex ſupradictis ab il-
lo. c. aſſumi. vſqȝ hic ꝙ ſiue ſit ſubdiaconus ſiue diaconus ſiue
preſbiter licite poteſt vti matrimonio iam cōtracto. ⁊ hoc alle-
gando facit breuiter recapitulādo ſm Bar. ¶ Oppo. cōtra
ſolutionē magiſtri quā ponit ī ver. diaconi. inducēdo illū tex.
ꝙ diaconi vel ſubdiaconi nō ꝓhibent̄ a cōiugio. ſed illud nō
h̄r ex illo. c. greg. c. q̄ ſunt. s̄. e. ſȝ poti⁹ ↄtrariū. Nam cū relicte
ab eo non licuerit ↄtrahere matrimoniū. ergo multo min⁹ ipſi
diacono. ſed ipſe male intellexit caſum propter illud verbū re
lictā diaconi. Et ex illo verbo augmentat̄ lȝ male q̄ cū ea ante
ſacrū ordinē ↄtraxerat. ⁊ hāc ſolutionē etiā poſuit magiſter. j.
vñ id qō primo dixit dȝ intelligi dictū eſſe allegādo ſm Arch.
1 ¶ † Glo. recitat ꝑ ↄtrariū ꝙ imo ſubdiaconus poſſet eligi in
ep̄m. de eta. quali. c. a multis. glo. ſoluit iſtud ꝓcedere ſm tp̄s
hodiernū. ¶ Glo. ſuper verbo ſuſceperat. reprobat ſolutionē
Gra. hic poſitā ⁊ dicite vt in ea in fi. gl. Idem quod dicit gloſ.
hic tȝ Hug. ⁊ Laur. quorum fuit iſta gl. Sed dicit Arch. cū re
uerētia ꝙ ipſi nō intellexerūt Gra. vult em̄ dicere Gra. in iſta
ſolutione ꝙ lȝ ita eſſet ſtatutū pri⁹ vt dicit hec gl. ꝑ. c. allegatū
lxxxiij. di. cū in p̄terito. nō tñ eccľia cui diacon⁹ ille p̄erat ↄtinē
tie votū admiſerat. ⁊ hoc ipſe idē Gra. dicit di. iiij. §. leges. Et
hoc etiā videt̄ tāgere caute. xxxj. di. §. vult. vbi dicit ex integro
aſſumere ⁊c. Nā non eſt veriſimile ꝙ Gra. ignoranerit illud. c.
qō hic allegat gl. Et ad harū declarationē facit qō no. lxxxij.
di. propoſuiſti ſm Arch. do. Car. hic dicit ſibi videri ꝙ glo. et
hug. meli⁹ intellexerint q̄ Arch. tñ q̄ Gra. nō loquit̄ ſpecialr̄
de diacono alicui⁹ ſpecialis eccleſie. ſed loquit̄ generaliter de
diaconib⁹ quarūcūqȝ eccleſiarū ſicut ca. de quo loquit̄. In cu-
ius pri. ſic d̄r. diaconi quicūqȝ ⁊c. Tū ſcdō: q̄ cū tota eccľia oc
cidentalis ſuſcepiſſet in eū ↄtinentiā in ordinib⁹ ſacris ex. c. al
legatis quō poteſt intelligi ꝙ illa particularis eccľia nō ſuſce
2 perit votū ↄtinētie cū alijs: † cū turpis ſit pars que ſuo toto
nō cōſonat. di. viij. c. q̄ cōtra. vñ ſtandū vr̄ cū gl. ⁊ hoc etiā intel
ligit̄ ex ſeq. c. ¶ Gl. ſuꝑ verbo ex tp̄e reprobat ſolutionē gra.
Gl. ſuꝑ v̄bo ex loco reprobat aliā ſoľonē Gra. in fi. gl. dicite
ꝙ neutra iſtarū ſolutionū poſſet de iure procedere: ⁊ ꝙ nō poſ
ſet ex loco intelligi pȝ ſi intelligit̄ de matrimonio cōtracto pȝ
eſſe falſum: q̄ non punitur in eccleſia orientali lȝ eo vtatur. ſi
de cōtrahendo nō poteſt eſſe in eccleſia orientali nō licebat cō
trahere tp̄e apoſtoloꝝ. Itē in oriētali eccleſia non intelligitur
vouere qui promouet̄: q̄ pōt vti iam cōtracto ſm Hug. Lau.
⁊ Arch. No. ꝙ ꝓmotus ad ſacros ordines. vxore in cōtinētie
obſernatione ↄſentiente. tenet̄ tamen vxorē ⁊ filios alere. pro-
batur in. c. ſi quis. j. eo. ibi glo. declarat.

Item opponitur. Huius oppoſitionis po-
nit ſolutionē. j. in ſeq. ſm Bar. Brix. ⁊. j. xxx. di. in priň.

Si quis. Excōicationē incurrit docēs ſacerdo
tem propriam vxorem relinquere. h. d.
¶ No. ꝙ inducens queȝ ad delictū cōmittendū puniē
dus eſt. ¶ No. ꝙ contemnens vxoreȝ in caſu a iure prohibito
delinquit. Glo. j. recita per contrariū ꝙ immo ſacerdos nō dȝ
ſtare cum vxore debitum reddēdo. So. glo. fatetur contrariū.
et ad textum reſpondet.

1 ☞ Sacerdotis coniugati miſſam vitare non lȝ qñ vxorē hȝ
in caſu ſibi a iure permiſſo.

Si quis. Excōicatus eſt vitans ꝓpter vxorem
1 miſſam ſacerdotis ↄiugati. h. d. † No.
ꝙ ſacerdotis coniugati miſſam vitare non lȝ qñ vxorē
hȝ in caſu ſibi a iure permiſſo. ¶ No. licitū eſſe ſacerdoti legi-
time vxorato miſſaȝ ⁊ ſacrificiū celebrare. ¶ No. penā ſubtra
hentis obediētiam ſacerdoti pro eo ꝙ habet vxorem quando
eam habet in caſu a iure permiſſo.

1 ☞ Noīe cathedre cōprehenditur quilibet locus beneficij
in quo quis intitulatus eſt.
2 Verbum idem in eodem tex. ad diuerſa relatum poteſt ꝓprie ⁊
improprie intelligi.
3 Suſpenſus ab officio propter crimen eſt ſuſpenſus a bñficio.
4 Nuptie non legales tribus modis dici poſſunt.
5 Suſpenſus ab officio ſacerdotali non videt̄ priuatus faculta
te pſalmos cantandi ⁊ antiphonas cum alijs.
6 Suſpenſus ab officio an poſſit eligere.
Suſpenſionis appellatione intelligimus de ſuſpenſione ab of
ficio ⁊ beneficio vt circa fi.
Suſpenſus ſimpliciter ob contumaciam intelligitur ſuſpen-
ſus ab officio ⁊ beneficio.
7 Officio priuatus an intelligatur priuatus beneficio.
8 Clericus excōicatus vel ſuſpenſus ſiue depoſitus an teneatur
dicere officium.

Preſbyterū. Preſbyter matrimoniū con-
trahens ab officio dȝ abſtine
re. bñficiū v̄o retinere pōt et tale matrimoniū ſeparat̄.
1 h. d. † No. ꝙ appellatione cathedre cōprehēditur quilibet lo
2 cus bñficij eccľie in quo q̇s eſt intitulat⁹. ¶ † No. text. ibi p̄ci
pim⁹. ꝙ hoc verbū relatū ad verbū cathedrā reſoluit̄ p̄cipim⁹
ideſt permittim⁹. Relatū v̄o ad verbū officio ſtat ꝓprie. ⁊ ſic
idem verbum in eodem tex. ad diuerſa relatū poteſt proprie et
improprie

improprie intelligi. facit. c. ſi. xxiiij. di. l. ij. cum glo. ff. de offi. ꝓ-
cōſu. ⁊ lega. facit tex. quē ibi commendat Panor. in. c. cum di
3 lect⁹. in. ij. col. de cōſue. ¶ † No. ꝙ ſuſpenſus ab officio propter
crimen eſt ſuſpenſus a beneficio. probatur iſto tex. nam ſi ſuſpē
ſio ab officio non includeret ſuſpenſionem a beneficio. non erat
neceſſe ꝙ reſeruaret ſibi beneficium. de quo plene per glo. ī cle.
cupientes. de pe. ¶ No. ꝙ ille qui eſt infectus ⁊ maledictus nō
poteſt alijs benedicere. ⁊ ſic videtur ꝙ oratio ſacerdotis exiſten
tis in delictis non proſit illis pro quibus orat. Nota ꝙ benedi
ctio ſacerdotalis quaȝ facit in ſacrificio altaris inducit ſatiſfa
ctionem delictorū. ad hoc. xiij. q. ij. anime defunctoruȝ. ¶ No.
ꝙ ſuſpenſus ab officio ſacerdotali non poteſt alijs adminiſtra-
re corpus xp̄i. ¶ No. ꝙ matrimonium quod eſt nullum diſſol-
uitur. quod intellige quoad factum. ¶ Oppo. dum tex. hic di-
cit ꝙ nuptie non legales debeant ſeparari. quinimmo videt̄ ꝙ
etiam nō legales nō ſint ſeparande. vt patet. xxx. q. vlti. aliter.
4 Sol. dic ꝙ nuptie non legales trib⁹ modis dici poſſunt. † Que
dam em̄ nō legales ipſo iure dicunt̄ ſicut antique cōſanguineo
rū monachoꝝ ⁊ contracte poſt votum ſolēne. ⁊ de his pōt intel
ligi tex. iſte. Quedā v̄o nō legales eo ꝙ nuptie ſolennitates a
lege inducte nec de ſubſtantia omiſſe eſſe dicuntur. ⁊ he propter
ſolēnitatum hm̄ōi omiſſionē non ſeparantur. ⁊ ita loquit̄ con-
trariū. Quedā aūt non legales intuitu perſonarum eſſe dicunt̄
vt ſacerdotū quibus indictū eſt in eccleſia oriētali ne ſcdō con-
trahant. Et de his poſſet intelligi tex. ¶ Oppo. ⁊ videt̄ ꝙ iſtud
c. nō faciat ad intentum magiſtri. Nam. s̄. duobus. c. proximis
voluit oſtendere ꝙ ſacerdotes vel alij exiſtentes in ſacris ma-
trimonium contrahere poterāt. Iſtud autem dicit cōtrarium.
ergo male ipſum inducit. So. dic ꝙ iſtud. c. non facit ad inten
tionem magiſtri quoad tenorē tex. ſed facit ſumpto ar. a cōtra-
rio. Nam ſi ſacerdos cōtrahat nō legales nuptias ſeparat̄ ma-
trimoniū. ergo a cōtrario ſenſu ſi legales cōtrahat illis primis
nuptijs contractis ante ſacros q̄ ſunt legitime vti poterit poſt-
ea vel pōt facere ⁊ a cōtrario ſenſu. iſto modo. preſ byteri ꝓhibē
tur contrahere matrimoniū. ergo ſecus in diacono ⁊ ſubdiaco
no: quia iſti cōtrahere poterūt ſumpto ar. a cōtrario. vel poteſt
referri ad finem ꝓxi. §. ſuꝑiores. vt hic exēplificat qō ibi eſt di-
ctuȝ de ſcdā vxore ſacerdotis. ſed qualitercūqȝ alleg. hoc ca. ip̄e
interpretat̄ hoc de his nuptijs quas dicit hic vacari non lega-
les. i. lege canonica preſ byteris nō conceſſas. Et ita videt̄ pri-
mas nuptias concedere preſ byteris. deteſtando ſecundas. ſed
qua ratione conceduntur prime deberent cōcedi ſecunde. ergo
male intelligit Gra. cum a tempore apoſtolorum nunq̄ licue
rit contrahere in hoc ordine. ⁊ quicquid alij dicāt intellige hoc
ca. de oībus nuptijs in ſacerdotio cōtractus. Nam omnes ſunt
non legales preſ byteris: quia nec primas nec ſecūdas p̄ſ byter
cōtrahere poteſt. ⁊ ſi de facto cōtraheret ſeparande ſunt vt hic
d̄r. q̄ non eſt ibi matrimonium ſm Hug. ⁊ hoc idem dicit de bi
gamis. ⁊ dicetur in. xxxiiij. diſtin. cognoſcam⁹. ſm Archidia.
¶ Quero a quo officio intelligatur iſte ſuſpēſus. So. dic ꝙ in-
telligatur de officio ſacerdotali. Nam pſalmos ⁊ antiphonas
cum alijs cantabit. ſed non cantabit miſſam. nec dabit etiam
5 benedictionem. ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ † No. iſtud dictum ꝙ ſu-
ſpenſus ab officio ſacerdotali nō videt̄ priuatus facultate pſal
mos cantandi ⁊ antiphonas cuȝ alijs quaſi iſtud cantare cum
alijs non videtur eſſe deputatū ordini ſacerdotali. quod no. q̄
talis non diceretur incurrere irregularitatem. Tunc enim īcur
reret irregularitateȝ qñ miniſtraret in ordine ſibi interdicto vt
illi ordini ꝓpria ⁊ cōuenientia. ⁊ eſt bo. tex. in. c. ij. ⁊. c. ſi. vbi po
nitur de cle. excom. mi. ⁊ in. c. tanta. de exceſ. prela. ideo ſuſpen
ſus a beneficio celebrando non ſit irregularis. immo nec fruct⁹
percipiendo. ¶ Glo. in verbo ſuſpēſus. in cle. ij. de vi. ⁊ ho. cle.
Nam trangreſſio huiuſmodi ſuſpenſionis temporalium nō le-
gitur ꝙ inducat irregularitateȝ. vt no. Jo. an. in. c. j. de ſenten.
excō. li. vj. in cle. cupiētes. de penis. Car. in cle. vt hi. in princi.
in. x. q. de eta. ⁊ q̄li. Recitat per contrarium gl. j. ꝙ immo preſ-
byter pōt detineri legalibus nuptijs: quia in eccleſia oriētali be
ne pñt matrimonio prius contracto vti. vt ptȝ. xxxj. di. nicena.
tex. hic innuit contrariū. Glo. ſol. ¶ In fi. gl. dic ꝙ iſto modo
etiam intellexit Gra. hunc tex. xxxj. di. §. ſi. ſm Archi. ¶ Glo.
ſuper verbo habere. de effectu ſuſpenſiōis iſtius. c. glo. rñdet. in
6 ea. gl. ibi. ſi quis preſbyter. † No. iſtā gl. ꝙ ſuſpenſus ab ordine
ſiue officio ſacerdotali non eſt ſuſpenſus a ꝑtāte cantādi vt di-
ctum fuit ſuꝑ tex. Item ꝙ debet habere ſtallū in choro ⁊ voceȝ
in capitulo: q̄ habere locum in choro vel vocē in electione non
dependet ab ordine ſed a dignitate ⁊ intuitu bñficij. qō no. con
tra iſtā glo. No. in. c. cū dilectus. de cōſue. vbi glo. que dicit eli
gere cōpetit ratione officij ⁊ non beneficij. Joan. an. ibi allegat
iſtā glo. pro contraria nec aliter ſaluat. do. An. dicit ꝙ iſta glo.
poſſet ſaluari ſm opi. que habet ꝙ clericus notorius cōcubina-
rius non eſt ſuſpenſus quoad ſe directa ſuſpenſione. ſed quoad
ſubiectos tm̄. vnde ſm iſtam opi. taliter ſuſpenſus non eſt pri-
uatus ꝑtāte eligēdi. et iſto modo poſſet ſaluari hec glo. ſm eū.
Iſta ſaluatio non eſt bona: quia Jo. cuius fuit hec gl. videtur
tenuiſſe opinionē ꝙ talis ſit ſuſpenſus directa ſuſpenſione quo
ad ſe etiā. vt ipſe no. j. xxxj. di. nullus. Archi. de elec. quia ſepe.
lib. vj. vt tenet idem. Jo. hic. videlicet ꝙ ſuſpēſus ab officio po
teſt eligere. Et ad iura que vident̄ dicere cōtrarium ipſe reſpō-
det ꝙ loquantur de excōicatis vel interdicitis a iure vel ab ho
mine. ⁊ per ↄſequens de ſuſpenſis tacite ex quo ſunt excōicati.
Secus autem de ſuſpenſis ab officio. quaſi velit intelligere il-
la iura de excōicatis. q̄ excōicatus d̄r ſuſpenſus ⁊ priuaret̄ po-
teſtate eligendi ex ſuſpenſione que ꝓuenit ab excōicatione ſm
Archi. ibi. ⁊ ſic ſaluaret̄ glo. ibi. ⁊ qō dicit glo. in. d. c. cū dilect⁹.
ꝙ dare vocē in electione depēdet ab officio ordinis. cum reue-
rentia non videt̄ bene dictū: q̄ illud eſſet verum ꝙ dependeret
ab officio ordinis: ſequeret̄ ꝙ ille qui nō haberet ordinem non
eſſet capax huius ꝑtātis eligēdi. qō eſt falſuȝ: quia religioſi lai
ci non habentes ordinē ſunt capaces huius poteſtatis et iuris
ſaltem ex conſuetudine. vt no. Inno. in. c. ij. de inſti. ⁊ glo. in. c.
ex eo quod. de elec. li. vj. ⁊ in. c. indēnitatibus. de elec. li. vj. Et
ſic apparet ꝙ non eſt ex ꝑtāte ordinis dare vocem in electione:
quia ſi hoc eſſet verum ille qui nō habet ordinē nō poſſet dare
vocem. cum ergo nō dependeat ab officio ordinis dare vocem:
ſequitur ꝙ ipſi poterunt eligere. licet ſint ſuſpenſi ab officio ex
quo retinent beneficium vt voluit iſta glo. Itē ſuſpenſio ab offi
cio priuat ſuſpēſuȝ exercitio diuinoꝝ officioꝝ. vt dicit tex. ī. c. j.
de ſen. excō. e. li. dare vocē in electione non eſt exercere aliquod
officioꝝ diuinoꝝ cū non ſit actus attribut⁹ alicui ordini eccle-
ſiaſtico. vt patet. xxv. diſt. ꝑlectis. vbi dicit̄ quid cōpetat cuiqȝ
ordini. ergo poterit eligere. ⁊ ad illos tex. qui dicunt ꝙ ſuſpen
ſus non eligit. Unde ſm ꝙ dicit Archidia. vt poſui. s̄. Joan.
Cal. videtur ſaluare hanc glo. vt procedat in ſuſpenſo ſimplici
ter. Sed iſta ſaluatio licet bene cōgruat huic tex. tñ non tollit
glo. cōtrariaȝ que vult ꝙ eligere dependeat ab officio ordinis.
ergo ſi ſit ſuſpenſus ab officio tm̄ non deberet poſſe eligere. vn-
de Gemi. dicit tenendum ꝙ ꝑtās dandi vocē nō pendet ab or
dine. Et ab officio ſuſpenſus nō eſt ſuſpenſus a ꝑtāte dandi vo
cem in electione. Nec ob. cle. vt hi qui. de eta. ⁊ quali. nam licet
illa clementina bene velit ꝙ requirat̄ illa qualitas ordinis ad
hoc vt quis habeat vocē. adhuc vt facilius inducantur ad ordi
nandum. non ſequitur tñ ꝙ poteſtas dandi vocem ab ordine de
pendeat. Et ex iſto infertur ꝙ licet quis ſit priuatus executio-
ne officij ſubdiaconalis vt nō poſſit in illo adminiſtrare. tamē
non priuatur voce capituli. quādo ſuſpenſio nō aufert ſibi be-
neficium. ⁊ hoc voluit notare iſtā glo. īmo ſi quis eſſet ſuſpēſus
a beneficio ⁊ officio ꝑ cōtumaciā non eſt ei prouidēdū de neceſ-
ſarijs: qñ per cōtumaciā non eſſet ei proſpiciēdum ad hoc vt ci
tius a cōtumacia ceſſet. gl. in. c. quia ſepe. ibi doc. de elec. li. vj.
in cle. vt hi. in verbo dimidia. ⁊ de eta. ⁊ quali. Panor. in. c. pa
ſtoralis. §. fi. de appel. ⁊ ibi poſui gl. in. §. ſtudeat. l. di. videbi-
mus poſt Gemi. in. c. p̄ter hec. j. xxxij. di. facit tex. optime ī. c.
cū bone. de eta. ⁊ quali. habet̄ in cle. preallegata. vt hi qui. ſed
eius dictū ibi cōiter reprobatur maxime ꝑ Car. ibi ī prin. xvij.
q. licet Jmo. non firmet pedes. Cōis opi. ⁊ ipſa mera veritas
eſt cōtra Gemi. in hac ſua cōcluſione. ꝙ immo ſuſpēſus ab offi
cio ſiue ordine eccleſiaſtico eſt ſuſpenſus a ꝑtāte eligendi: q̄ iu
ra ſunt clara in. d. c. cū dilectus. ī. c. cū inter. R. de elec. in. c. q̄
diuerſitatē. de cōceſ. preben. ⁊ in. c. ſi. de cle. excō. mi. ⁊ tenet gl.
in. d. c. cum dilect⁹. ibi Jo. ⁊ cōiter doc. ⁊ clare deducit Panor.
Nam ꝑtās dandi vocē in clerico depēdet ab ordine. d. cle. vt hi
qui. in prin. cū em̄ adepto titulo ordinis qualiſcūqȝ ſit impreſ-
ſus character ſpiritualis perſone clerici: vt dictuȝ eſt in. c. preſ-
byter. ⁊. c. ſeq. xxiij. di. beneficiū poſtea adeptū per ipſum clericū
videtur datum propter ipſum officium ⁊ ordinem in. d. clem̄. vt
hi qui. ⁊. c. fi. de reſcrip. li. vj. c. ſi q̄s obiecerit. j. q. iij. ⁊ ideo licet
eligere ſit fructus beneficij vt vult gl. in. c. ij. de reſtitu. in integ.
Tamen videt̄ beneficiū ⁊ fructus eius habere dependentiā ab
ordine cuius reſpectu eſt aſſignatū. ⁊ ideo dicit Innocen. in. d.
cle. vt hi qui. in. ij. colū. ꝙ ſicut ordo afficit perſonam clerici: ita
ſuſpenſio ab ordine afficit perſonam eiuſdem clerici: ⁊ ſic red-
dit inhabilem ad oīa que ſunt acceſſoria ordini. ⁊ ſic ad benefi-
cium ⁊ ꝓueniētia ex beneficio. vel etiā vt dicit ibi Car. in prin.
in. xix. q. officiū et ordo clerici reſpiciūt claues. i. ꝑtātem ipſius
clerici. que nec loco nec re circunſcribuntur vel coartantur. ar.
c. i. de treu. ⁊ pace. ⁊ gl. in. c. placuit. xvj. q. j. Ideo afficiunt ꝑ-
ſonam. ⁊ ſola perſona attenditur in quantuncūqȝ re verſet̄ vel
actu. Et ſic per ſuſpenſionē ab ordine vel ab officio clericali affe
cta erit perſona clerici circa actum electionis ⁊ alium quēcun-
qȝ actum pendentem principaliter vel ſecundario ab ipſo or-

Rosario | Archivo Histórico

dine. Et ſic ſuſpēſio ab officio trahet etiā ad beneficium. ⁊ hoc
voluerunt Car. ⁊ Imo. in. d. cle. vt hi qui. ver. proxi. facit quod
vult glo. in. c. latores. de cle. excō. mi. ⁊ in. c. qꝛ ſepe. in verbo
beneficijs. de elec. Unde ꝓ ſolutione cōtrarioꝝ dicerē diſtiguē
dum. aut loquimur in collegijs clericorū vel perſonis que nul
lum ordinem habent eccleſiaſticum: puta monialibus: conuer
ſis et ſimilibꝰ. Et tūc poteſtas eligendi nō depēdet ab ordine:
cum tales ordinē nō habeāt. et ideo in eis nō procedit queſtio
an ſuſpenſus ab ordine vel officio eccleſiaſtico poſſint eligere.
et ita tollitur contrarium. de. c. ex eo. ⁊. c. indēnitatibus. ⁊ ita
Car. in. d. cle. vt hi qui. in primis tribus contrarijs. Aut loqui
mur in collegijs eccleſiarū vel perſonis habentibus ordinē cle
ricalē. et tunc aut ſuſpenſio fit a beneficio ⁊ ſimpliciter nō ex
cludit a poteſtate eligēdi. Glo. eſt cōmuniter approbata. in. c.
cum vintonieñ. de elec. in verbo. admiſerāt. in. c. cupiētes. §. ce
terū. in verbo bñficijs. de elec. lib. vi. ꝑ que infertur ꝙ eligere nō
dependet ſimpliciter a beneficio. ⁊ idē dico de alia ſuſpenſiōe
a temporali adminiſtratione vel re vel facto. vt vult Car. in. d.
cle. vt hi qui. in. xix. q. faciunt que. ſ. dixi. Aut ſuſpenſio fit ab
officio. ⁊ tunc videt facta etiā a poteſtate eligēdi actiue ⁊ paſſi
ue. d. c. cū dilectꝰ. cū alijs. ſ. allegatis. Car. in. d. cle. hi q. xviij.
q. poſt Lau. Aut ſuſpenſio fit ſimpliciter nō expreſſo an ab offi
cio an beneficio. ⁊ cum ſimus in cenſuris vt magis timeantur.
Suſpenſio eñ cēſura eſt. c. querenti. de verbo. ſigni. intelligimꝰ
in efficaciori ſignificato. i. in ſuſpenſione plena ab officio et be
neficio. c. ſi quem. de ſen. excom. vbi de excommunicatione. glo.
in. c. capitulum ſancte crucis. de reſcriptis. vbi de abſolutione.
Glo. tamen in. c. cupientes. circa principium. in verbo ſuſpēſi.
de penis. poſt multa verba videt velle ꝙ ſuſpēſio ab officio tra
hatur ad beneficiū data negligētia in petendo abſolutionē. c.
cum bone. de eta. et quali. vel ſi precedat ſufficiens vel magna
cauſa propter quam poterit ſuſpendi a beneficio ⁊ a crapula.
de vi. ⁊ ho. cle. Alioquin precedente leui cauſa ſuſpeſio ab offi
ex tali cauſa non trahatur ad beneficium. et cum ea tranſit ibi
Car. ⁊ Imo. in. c. ſicut. in. ij. col. de coha. cle. ⁊ mul. Ideo etiam
dicerē ꝙ ſuſpenſio ſimpliciter facta intelligat ſolum ab officio
⁊ non a beneficio quādo facta eſt ex leui cauſa et nō data negli
gentia ſuſpēſi in petēdo abſolutionē. Ubi aūt eſſet lata ſuſpē
ſio ex magna cauſa vel ſuſpenſus eſſet negligens in petēdo ab
ſolutionem. ſuſpēſionē intelligerem tā ab officio ꝙ̄ a beneficio.
et ideo etiam ſuſpenſus nō poſſet eligere hoc caſu. In precedē
ti autē ſic. et videt ſolū a beneficio ſuſpenſus. licet ſuſpenſio ſit
facta ſimpliciter. forte ꝙ nō eſſet abſurdū in ſimplici ſuſpēſiōe
habere conſiderationem quā habuit Joan. an. poſt Inno. in
c. j. de exceſ. prelato. Aut ſuſpenſio fertur loco pene ⁊ ſic pro de
licto non pro contumacia. et tunc ex quo potius imitatur pene
naturam ꝙ̄ cenſure. quod patet quia īponitur ſine trina moni
tione precedente. c. latores. de cle. excō. mi. c. reprehēſibilis. de
appel. Diaconus ꝙ ſtricte interpretetur. ſ. in leuiorum cauſam
per regulā. in penis. de reg. iur. lib. vi. et ſic vt ſit ſuſpēſus a be
neficio ꝗ minus nocet ꝙ̄ ab officio. Aut ſuſpēſio fertur pro con
tumacia. ⁊ tunc cum imitetur naturam excommunicatiōis ⁊ fe
ratur vt cēſura requirat trina monitio. vt dicit Jo. an. in. d. c.
j. ⁊ equiparat excōicationi. vt no. ī. c. j. ī. c. is cui. de ſen. excōi.
lib. vi. ſicut excommunicationis appellatione intelligimus
de maiori. d. c. ſi quem. ita ſuſpenſionis appellatione intelliga
mus de ſuſpenſione plena ab officio ⁊ beneficio. et ſic ſuſpēſus
ſimpliciter ob contumaciam intelligatur ſuſpēſus ab officio
et beneficio. ⁊ ꝯtra eum ſit latior interpretatio: qꝛ parēdo ꝛ pur
gādo cōtumaciā poteſt facere vt ceſſet ſuſpēſio. cle. j. ī gl. ī v̄bo
donec. de decimis. et hoc modo poſſet itelligi. c. cū bone. de eta.
⁊ quali. Et ꝙ ibi pōderat de ꝑtinacia triēnij pōderat ad effectū
priuatiōis bñficioꝝ ꝗ habebat nō ad effectū ſuſpēſionis. quaſi
ſatis ibi innuat ꝙ ſuſpēſio illa ſimplex de qua exp̄ſſe loquit ille
tex. intelligat ab officio ⁊ beneficio ⁊ ex triēnij pertinacia dicit
nō licere bñficia obtenta prius. nec etiā poſt ſuſpēſionē retine
re ⁊ mādat eos illis ſpoliari. ⁊ ſic ipo iure priuari habitis priꝰ
ex tanta pertinacia et habitis poſt ſuſpenſionem: quia erāt in
habiles. c. poſtulaſti. de cle. excō. mi. Et complementum ponā
7 in. c. p̄ter hoc. xxij. di. ¶ † In ea. glo. ⁊ notādum hic. recita per
ꝯtrariū ꝙ priuatꝰ officio debet ītelligi priuatꝰ bñficio. lxxxiij.
diſt. ſiquis. glo. fatet cōtrariū eſſe verū de iure. ſꝫ ſecꝰ ex diſpē
ſatione vt hic. ⁊ in fi. glo. aſſignat Archi. rationē quare hic ſit
diſpēſaſio in beneficio: qꝛ hoc ſit ne ad ſecularia negotia rede
at in opprobrium ordinis clericalis. xciiij. di. diaconi. ¶ No.
ex glo. in verbo. ignorātie. ꝙ ꝓmotus ad diaconatum aſtringi
tur ad continētiam neqꝫ excuſat: ꝙ dicat tempore ꝓmotionis
ſe hoc ignoraſſe ꝙ ad cōtinētiā artaret. voluit Imo. poſt glo.
in. c. Joannes. de cle coniug. facit glo. in. c. ſeriatim. xxxij. di. ꝗ
glo. tñ vult ꝙ ſexui femineo parcatur ex preſumpta ignorātia

niſi aliter certificata fuerit. Panor. in. c. j. de conuer. coniuga.
hoc reprobat. non admittitur eñ allegatio ignorantie in his
que quis inueſtigare tenet. c. innotuit. de elec. legiſte in. l. ſi res
8 obligata. in princi. ff. de leg. j. † ¶ Glo. fi. recita per cōtrarium
ꝙ licet qs ſit excōicatꝰ vel ſuſpenſus: nihilominus tenet dice
re horas. vt colligit. xi. q. ſi quis eps. cuiꝰ ꝯriū innuit tex. glo.
ſoluit in fi. glo. No. glo. ꝙ excōicatus tenetur dicere officium
priuate. Sed nō ſolenniter eccleſiam officiando. ⁊ vide glo. de
cle. excōi. mi. in. c. ij. ⁊ in. c. illud. ⁊ facit de homi. c. ſicut dignū.
in fi. Unde infert hic archi. ꝙ clericus ſiue ſit excōicatus ſiue ſu
ſpenſus ſiue depoſitus. ſi primo erat obligatus ad officium ra
tione ordinis ſacri ſiue ratione beneficij qđ etiā retinet poſt de
poſitionē. ꝙ etiā tenet talis poſtea dicere officiū. glo. ⁊ doc. in
c. degradatio. de penis. li. vi. Et eſt ratio: qꝛ degradatus et ex
cōicatus tenetur ad ea que ſunt oneris ⁊ nō honoris. ſed debet
hoc facere priuatim ⁊ non eccleſiam officiando in ſuo ordine ſi
cut prius. ⁊ ideo talis dicit horas ſuas qñqꝫ per ſe vel cū alijs
non officiando eccleſiam. nec debet dicere dominus vobiſcum
⁊ ſimilia verba que ad dignitatem ordinis petinent. Jo. an in
c. j. de ſen. excō. lib. vi. Eſt tñ differētia inter excommunicatū
⁊ ſuſpenſum vel depoſitum: quia excommunicatus etiam pri
uate non poteſt dicere horas cuꝫ alijs. quia nō eſt ei communi
candum. xi. q. iij. cum excommunicato. quod ſecus eſt de alijs
ſm Rodo. ⁊ Archi.

1 ☞ Judicare ſumitur dupliciter.

Onſulendū. Laici ſacerdotes etiam malos tolerare debent ⁊ illos iudicare nō poſſunt. ſed eorum epis illos de
bent dimittere puniendos. h. d. No. ꝙ laicis eſt pro
hibitum iudicare vel aliquo modo inueſtigare facta clericorū
etiam ſi mali appareant. ij. q. vij. c. j. ij. ⁊. iij. Oppo. contra tex.
⁊ videt ꝙ male dicat ꝙ p̄ſupponit ſacerdotē poſſe habere vxo
rem qđ tamen eſt falſum: qꝛ habet annexum votū caſtitatis. vt
ſ. ea. di. p̄ſbyter. cuiꝰ cōtrariū tex. innuit hic. So. dic ꝙ iſtud. c.
loquit hic ſm tp̄s quo erat permiſſum ſacerdotibꝰ habere vxo
res. vt. xxxi. di. §. fi. Contrariū loquit ſm tp̄a moderna. vel dic
ſm hug. ꝙ iſte tex. nō contradicit ꝯtrario: qꝛ nō đꝛ hic ꝙ poſſit
ꝯtrahere matrimonium. ſed de eo loquitur qui de facto ſub co
lore matrimonij tenet concubinā. xxv. q. fi. c. vlti. ¶ Oppo. ꝙ
immo licitum erat eis eijcere tales ſacerdotes: qꝛ talibus eſt li
citū obedientiā ſubtrahere. xxxij. diſt. preter hoc. ⁊. c. nullus. de
coha. cle. c. veſtra. Sol. aut clericus eſt concubinarius notorie
⁊ tunc ꝓcedit cōtrariū: qꝛ poſſunt laici vitare clericos. nec illo
caſu poſſunt dici laici iudicare de clericis: ſꝫ obſeruāt p̄cepta
apoſtolorū que precipiūt a talibus abſtineri. aut clerici ſunt cō
cubinarij occulti. ⁊ tūc nō eſt licitum abſtinere ab eis. Et idem
ſi ſint manifeſti non tñ notorij: ⁊ ita precedit tex. hic quod ap
paret ex eo ꝙ dixit vxorē habētem ⁊c. ſed iſte intellectꝰ quod lo
quat de manifeſto al's non notorio non videt ꝯgruere tex. qui
inducit exemplū de iuda. cuius crimen erat occultum. Sed dic
ꝙ exemplū de iuda non allegat ex eo ꝙ eius crimen eſſet occul
tum: ſꝫ potiꝰ inducit ꝙ nō eſt deletꝰ. ex quo nō erat accuſatus
ſm Hug. vel dic ꝙ hoc ſcribit clericis bulgaris apud quos nō
erat inducta continentia que dato quod vt preſbyteri nō cōti
nerent nō ſunt deponendi ſiue expellendi: ꝙ̄uis ſint reprehēſibi
1 les ſm Lau. ⁊ Archi. ¶ † Oppo. ꝙ immo videt ꝙ laici iudicēt
clericos: vt patet. viij. q. j. vereor. So. dic ꝙ iudicare pōt ſumi
dupliciter. vno modo đꝛ quis aliū iudicare iudiciaria poteſta
te ⁊ iſto modo laicus nō iudicat de clericis. ⁊ ita intelligit hic.
alio modo pōt dici quē iudicare aliū excedendo cum operatio
ne melioris vite. ⁊ iſto modo laicus pōt iudicare clericū. et ita
loquitur ꝯtrariū. ſm Hug. ⁊ Archi. ⁊c.

¶ Diſtin. xxix.

Ed notandū. Glo. ſumme cōtinuat diſt. vide
etiā ꝑ te qꝛ eſt clara. ⁊ in hac di. ſoluit magiſter
oppoſitionē poſitā. ſ. di. ꝓxi. §. ecce. ī fi. al's eſt
§. ꝑ ſe. ⁊ incipit. itē opponit aliā cām. ſolutionē
dabit. j. di. ꝓxi. ī prin. ſm Bar. brix. ⁊ Archi.

1 ☞ Contrarietates canonū ⁊ legū qualiter ſolui poſſunt.
2 Reſponſio ſubito facta ſine veritatis indagatione inducit re
ſpondentem ad errorem.
Confeſſio ex arrupto facta poteſt reuocari tanꝙ̄ erronea abſqꝫ
eo ꝙ aliter probetur error.
3 Judex qui accipit acta cauſe in ſero et mane iudicat ſententia
poteſt dici nulla.
4 Doctorem quis reprehendere non debet: niſi primo iteret legē
do ⁊ meditando eius dicta.
5 Teſtium dicta ſiquis audiuit legere traſeundo non preſumit
bene inſtructus de dictis teſtium.

Sciendum.

Ciendū. Contrarietas canonū poteſt reduci ad concordiam per diſtincionē cau
1 ſe perſone loci ⁊ tēpoꝝ. hoc dicit. ¶ † No. hic quattuor
conſiderationes per quas poſſunt ſolui cōtrarietates canonuꝫ
2 ⁊ legū. ¶ † No. ꝙ reſponſio ſubito facta ſine indagatiōe veri
tatis inducit rñdentem ad errorē. facit. c. ponderet. l. di. qđ no.
quia facit ꝙ cōfeſſio ex arrupto ⁊ ſine deliberatiōe facta poſſit
reuocari tanꝙ̄ erronea abſqꝫ eo ꝙ aliter probet error. facit que
3 habentur in. c. ex litteris. de diuor. † No. ꝙ iudicans ante inda
gationē veritatis non dicit intelligere qđ iudicat. ⁊ ſic facit iſte
a tex. ꝙ iudex qui accipit acta cauſe in ſero ⁊ mane iudicat[a] non
dicitur iudicare cū inueſtigatione veritatis. ⁊ ideo ſnīa pōt di
ci nulla. de quo in. l. ꝓlatū. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. ꝑ Bar.
⁊ ſoleo ponere in. c. eccleſia ſancte Marie. de cōſti. vbi alij. facit
4 de teſti. in inte. c. cū litteris. ¶ † No. ꝙ quis non debet reprehē
dere doctoreꝫ niſi primo iteret legendo ⁊ meditando dicta eiꝰ.
quod facit cōtra redarguētes dicta doctoꝝ anteꝙ̄ bene meditē
tur illa. ¶ No. ꝙ id qđ pluries iterat legēdo meliꝰ cōſiderat. ⁊
ſic ſuꝑ eo quod quis legit ꝑfunctorie nō p̄ſumit bene inſtructꝰ.
5 Suꝑ volatili v̄bo nō pōt quis bene inſtrui. † ⁊ ſic eſt hic tex. ꝑ
dicto Inno. ī. c. cuꝫ clamor. de teſti. vbi đꝛ ꝙ ſi qs audiuit dicta
teſtiū legere trāſeūdo nō p̄ſumit bene inſtructꝰ de dictis teſtiū.
per Bar. in aut. at qui ſemel. ⁊ ibi alij. C. de proba. ⁊c.

1 ☞ Jura diſponentia ſuper certo actu ſimpliciter an videā
tur excludere poteſtatem veniendi cōtra.
2 Canonis diſpoſitioni licet contrauenire neceſſitate inſtante.
3 Teſtes domeſtici regulariter repellūtur etiā in cauſa matrimo
niali: ⁊ quid in cauſa eccleſie.

Egule. Propter neceſſitatem cauſatam a tempore loco cauſa vel pſona fit con
1 tra canones. h. d. ¶ † No. ꝙ licet iura diſponant ſuꝑ
certo actu ſimpl'r non tñ vident excludere ptāteꝫ ve
niendi contra qñ ſubeſt cā legitima. hoc eſt verū: dum tamen il
2 le qui vult contrauenire habeat ptātem. ¶ † No. ꝙ inſtante ne
ceſſitate licitū eſt venire cōtra diſpoſitionē canonis. ¶ Oppo.
ꝙ non ex quolibet negotio inducat diſpenſatio. ſed qñ ſubeſt
cauſa legitima. vt. ſ. c. ꝓxi. cuius ꝯtrariū dicit iſte tex. Sol. dic
ꝙ dum hic dicit negotiū debet intelligi ꝓ cauſa. ⁊ ſic cōcordat
cū illo. vel dic ꝙ hic appellat negotiū tm̄ cauſaꝫ illā que ſpecia
lem deſiderat conſtitutionē. ſ. vt ſuſpectus de dilapidatiōe an
te cognitionē cauſe nō reſtituat: vel ſi nō eſt remotꝰ remoueat.
iij. q. ij. quia ea. ſicut qñqꝫ iudicat in cā abſqꝫ aliquoꝝ teſtifica
tiōe. ij. q. j. manifeſta. ⁊ de iureiur. ad noſtrā. ſm Lau. ⁊ Archi.
gl. j. recita ꝑ illud idē ꝯtrariū qđ fuit formatū ſuꝑ tex. ⁊ ſoluit.
3 vt dicit gl. ¶ † In fi. gl. dicit Jo. de ſan. ꝙ dictū gl. non eſt verū
immo de iure cōi eſt ꝙ domeſtici admittant. vt. C. de repu. l. ex
cōſenſu. ⁊ de teſta. c. inſup. Nā edictū de teſti. eſt ꝓhibitoriū. vñ
quilibet admittit qui nō ꝓhibet. vt. ff. de teſti. l. j. ⁊. l. ex eo. ⁊ de
hac materia no. iij. q. v. in ſumma. ⁊. c. j. Tu dic ꝙ dictū gl. pro
cedit qꝛ īmo domeſtici teſtes regulariter repelluntur. ⁊ qđ plus
eſt etiā ī cā matrimoniali. vt ptꝫ de teſti. in. c. in litteris. l. etiā.
C. de teſti. §. etiā. iiij. q. iij. Sed ꝙ in cā eccleſie admittant eſt ex
diſpoſitiōe legis diſponētis ex cauſa ꝙ admittant. vt patet in
d. c. inſuper. ⁊ hoc eſt quod voluit dicere Johan. ꝙ ex cauſa ad
mittitur in cauſa eccleſie teſtimonium domeſticoꝝ contra dictū
c. in litteris. ſi ſic poſſet ſaluari Johannes.

1 ☞ Medicus imperitus quis dicatur.
2 Qualitas locorum quomodo conſideretur in diſpenſatione.

Eceſſe. Scđm diuerſitatem perſonarum tē
porum locorū ⁊ cauſarum de ſeueri
tate iurium detrahitur. h. d. ¶ No. quattuor que de
bent cōſiderari per habentem ptātē diſpenſandi cō
tra ius anꝙ̄ ipe diſpēſet. ad hoc. ſ. ꝓxi. ¶ No. ꝙ ſi ī eadē pſona
cōcurrit virtus ⁊ vitiū debet virtus approbari ⁊ vitiuꝫ ſperni.
No. ꝙ medicine eiuſdem morbi nō debent ſemper eedem eſſe:
1 ſed debent mutari ſm diuerſitatem morbi. ¶ † No. ꝙ iſte đꝛ im
peritus medicus qui non mutauit medicamenta infirmitatuꝫ
etiā occurrentiū in eodē morbo. ⁊ intellige in tex. eſſe differētiā
inter cauſam ⁊ originē vt origo intelligatur ipſa primaria cau
2 ſa. Cauſa v̄o vocetur ſecūdaria ſm Lau. ¶ † Quero qño cōſi
deretur qualitas locoꝝ in diſpēſatiōe. dic ꝙ qñqꝫ fit conſidera
tio an loca ſint propinqua an remota. an ſint nobiles an igno
biles. an ſint religioſi an nō. ſm Hug. qualiter cōſideret quali
tas tempoꝝ. dic ſm ꝙ ſunt parata vel nō velimus ꝙ ſunt copio
ſa vel īdigētia ſm ꝙ alique facte ſunt nuper vel diu ſm Hug.
Quid cōſideret quātū ad hoies. dic an ſint ſenes vel iuuenes.
an boni vel mali. an manſueti vel nō ſed effreni. an ſint infirmi
in fide an non. an debiles an robuſti. facit tex. in. l. reſpiciunt. ⁊
in. l. aut facta. per totuꝫ. ff. de pe. Et ſm iſtas qualitates debēt
concedere vel denegare diſpenſationem.

¶ Diſtinctio. xxx.

Llud autem. Glo. ſumme continuat diſtinctio
nem. dic vt in ea.
1 ☞ Filius tenetur alere patrem etiam infide
lem. ⁊ nu. 3.
2 Filiꝰ quoad temporalia magis obligatur ī ne
ceſſitate ꝙ̄ cultui diuino.
3 Filius non debet ſequi parētes infideles quoad infidelitatem.

J qui. Excōmunicantur filij qui parentibus
neceſſaria ſubtrahunt etiam ꝓ diuino
1 cultu. h. d. † No. ꝙ filij tenentur in neceſſitate alere
parentes etiam ſi non ſunt fideles. quod examinabi
tur cum gl. No. nō eſſe licitum filio patri neceſſaria abſtrahere
2 etiam ſi hoc faceret ꝓ augmentando diuino cultu. † No. ꝙ quā
tum ad tēporalia filius eſt magis obligatus in neceſſitate pa
rentibus ꝙ̄ diuino cultui. No. ꝙ filius dicitur ſubtrahere debi
tum honorem patri ſi non ſubuenit ſibi in neceſſitatibus eius.
3 ¶ † Oppo. cōtra tex. dicit enim ꝙ filij etiam occaſione diuini
cultus non deberēt derelinq̄re parentes maxime fideles. Et ſic
videt velle tex. ꝙ filius nō debet deſerere patrē etiaꝫ infidelē ꝓ
fide catholica. ſed hoc eſt falſum: qꝛ immo filius nō tenet alere
patrem infidelem ſicut nec vir vxorē. de diuor. c. quāto. ⁊. c. gau
demus. So. hic nō iubent ſeq filij parētes infideles quantū ad
infidelitatē: qꝛ iſto caſu filij nō debent ſeq parētes quoad coha
bitationē vel diuinū cultum. Sed hic ꝓhibet ne filij deſerāt pa
rentes etiā īfideles quoad bñficia ſuſtētatiōis: qꝛ ſi tales parē
tes egēt nō debēt filij eos deſerere etiā ꝓ diuino cultu: ſed ipos
in neceſſarijs ſuſtentare ſm Hug. ¶ Gl. i. in pn. recita ꝑ contra
riū ꝙ ſubuētio infidelibꝰ nō debet filius. lxxxi. di. nō ſatis. Gl.
ſol. ꝙ vtriqꝫ ſubueniēdū eſt vt hic: ſed plus fidelibꝰ vt ibi. dein
de glo. in ver. ſed Panor. recita ꝑ qōnē ⁊ ſolue vt in ea in fi. gl.
de materia gl. tāgit etiā materiā gl. xlij. di. c. quieſcamꝰ. ⁊ hāc
qōnem formatā ꝑ glo. format etiā glo. lxxxvj. diſtin. non ſatis.

Additio.
a ¶ Et mane iudicat. Adde ⁊ vide Alex. in cōſilio. cxxj. incip. ſcripſit eccleſiaſticus. i antepe. col. ver. ⁊ ego in lec. mea in. iij. vol. H. F.

1 ☞ Mulieres quare debeāt portare comā: ⁊ quid de feminis
religioſis ſiue monialibus. ⁊ nu. 3.
2 Mulier dicitur tollere ſubiectionem quā habet ad virum ſi de
ponit comam que eſt ſignum ſubiectionis.
Caſtrum ſi habet picta arma alicuiꝰ domini in ſignū ſubiectio
nis ſi deleantur arma tales delentes tanꝙ̄ rebelles poſſunt pu
niri niſi de cauſa delendi aliter appareat.

Uecunqꝫ. Excōmunicatur mulier comā ſibi reſcindēs. h. d. No. prohi
1 bitum mulieribus incedere ſine coma. † Nota mulie
res duplici de cauſa debere portare comaꝫ. Primo
propter velamen capitis. Secundo quia eſt ſignum ſubiectio
2 nis viri a deo ſibi traditi. † No. ꝙ mulier dicitur tollere ſubie
ctionem quam habet ad virum ſi deponit comam que eſt ſubie
ctionis. quod no. quia facit ſm Geminia. ꝙ ſi caſtrū habet pi
cta arma alicuius domini in ſignum ſubiectiōis ſi delet illa ar
ma dicitur tollere ſubiectionem dño. Et ſic per dominum poſ
ſent tanꝙ̄ rebelles puniri niſi aliter appareat de alia cauſa de
lendi. facit que no. Bar. de his qui ſe opponunt officialibus
principum. in. l. hoſtes. ff. de cap. ⁊ poſtlimi. re. d. An. in repeti.
3 c. fina. de cauſa poſ. ⁊ proprie. ¶ † Glo. prima allegat concor.
contra text. gl. oppo. ꝙ immo femine nō debent portare comā.
vt no. glo. in cle. ij. de ſta. reg. So. dic ꝙ iſtud intelligitur de fe
minis laicis. cōtrarium loquitur de feminis religioſis ſiue mo
nialibus que non ſunt laice feminine ſed eccleſiaſtice perſone ⁊
deo dedicate. xij. q. j. duo ſunt. ⁊ ita cōmuniter doc. in. c. ſi quis
ex clericis. de vi. et ho. cle. Archi. xx. q. iij. c. ij. vbi etiam de hoc
ſm Hug. Lau. et Archi. Idem qđ tenēt iſti hic glo. in. d. cle. ij.

J qua mulier. Excōmunicatur mulier matrimoniū legitimum ſpernens tanꝙ̄ inualidum. hoc dicit. No. ꝙ
a poteſtate mulierum non depēdet ſoluere matrimo
nium legitime cōtractum. No. ꝙ mulier ſemper debet habita
re cum viro ⁊ ipſum ſequi. de quo. xiij. q. ij. hebron. l. ſi cum do
tem. §. ſin autem in ſeuiſſimo. ff. ſolu. ma.

J quis. Excōmunicat religioſus q matrimonia deteſtat. h. d. No. ꝙ religio
ſus ꝓmittit caſtitatē vt ex hoc ſeruiat deo ⁊ non ab
bati cui promittit: ⁊ ſic abbas nō poſſet illud votum
vel iuramentum relaxare cū deo ⁊ illi voluerit ſe obligare. No.
de hoc Jo. an. de ſponſa. c. preterea. il. j. No. religioſos peccare
qui vituperant contrahentes matrimonium.

J quis. Profitens caſtitatem non ex eo ꝙ putat illam eſſe bonam ſed in dete
ſtatiōeꝫ matrimonij excōmunicatur. hoc dicit. No.
ar. ꝙ profitens caſtitatem vel continentiā in regula

Archivo Histórico Rosario

habente tria ſubſtantialia regule videtur ad omnia tria obli-
1 gatus.†No.ꝙ vouēs ſe religioni vt euitet matrimonium pu
tans illud abominabile peccat mortaliter.¶Op.ꝙ non debe-
ret excommunicari intrans religionem vt non contrahat ma-
trimonium:qꝛ iſte ſecutus eſt conciliū apl'i dicentis.qui ſolu-
tus eſt ab vxore nolit querere vxorem.hic dicit cōtrariū.ergo.
So.qn̄ quis intrat religionem vt euitet contractum matrimo
nij et nō facit ad finem vt putet votum caſtitatis bonum.ſed
quia credit nuptias deteſtabiles:ꝛ tunc talis peccaret.ꝛ ſic de
bet intelligi iſte tex.ſm Jo.de fan.ꝛ Archi.
1 ☞ Mulieri quando liceat vti veſte virili.

SJ qua mulier.

Mulier q̄ vt liberius
meretricetur vtitur ve
ſte virili excommunicetur.h.d.¶No.prohibitū mu
lieribꝰ vti veſtibus virilibus qn̄ hoc faciunt vt delin-
1 quant.†No.vti veſte virili pro malo ſcilicet vt liberius mere
tricetur:ꝛ inter homines ꝓpter hoc ꝯuerſeꝛ ꝓhibitū eſt vt hic.
Si vo hoc faciat pro bono vt liberiꝰ pegrineꝛ vel vt caſtitatē
ſeruet cum al's timeat de ea amittenda.ꝛ tūc licitum eſt muta-
re veſtem ꝛ vti virili veſte ſm.Hug.ꝛ.Archi.Gl.j.q̄rit qua
liter mulieribus ſit hoc ꝓhibitū.So.ex eo ꝙ mulieres hoc fa-
ciunt vt liberius delinquant.
1 ☞ Jeiunij abſtinētie deputatus nō eſt dies dominicꝰ:ꝛ ieiu
nās die dominico ex ꝯtemptu peccat mortalitar.ꝛ quid ſi preſ
byter iniungat alicui vt ieiunet diebus dominicis an ille te-
neatur ieiunare.

SJ quis tāq̄.

Jeiunans die domini-
co in ipſius diei contē-
ptū excōicatur.h.d.†No.ꝙ dies dn̄icus nō eſt de
1 putatꝰ abſtinētie ieiunij.¶†No.ꝙ ieiunās die
dn̄ico ex cōtēptu peccat mortaliter.¶Glo.j.re-
citat ꝑ cōtrariū ꝙ non ſit peccatū ieiunare die dn̄ico.lxxvj.diſt.
vtinā.ſoluit vt ī glo.querit Hug.qd ſi p̄ſbyter iniungat alicui
vt ieiunet diebus dn̄icis ſicut ꝛ alijs:an ille teneaꝛ ieiunare.di
cit Hug.ꝙ nō credit ipm̄ teneri ieiunare niſi talis ſpōte volue
rit ſubire tale mādatū ſm Hug.facit tex.ī.c.ſi.de obſer.ieiu.
1 ☞ Cōſciētia erronea ꝯ̄ diſpoſitionē iuris nō eſt excuſabilis.

SJ quis eorū.

Contēnēs ieiunia ab
eccleſia indicta excōi-
catur.h.di.No.ꝙ ex actu abſtinentie licet ſit me
1 ritoriꝰ qs nō debet ſupbire.¶†No.ꝙ putās ra-
tionabilē eſſe opinionē ſuā cōtra id qd̄ eſt ſtatutū
ab eccl'ia peccat mortaliter.c.ne innitaris.de cōſti.ꝛ ſic videꝛ
ꝙ cōſciētia erronea ꝯtra diſpoſitionē iuris nō eſt excuſabilis.
de q̊ vide de ſimo.ꝑ tuas.ij.Et intellige ꝙ pria pars loquiꝛ de
eo q ꝓpter neceſſitatē corpalē.i.ꝓpter abſtinētiā q̄ ideo appel
latur neceſſitas corporalis:quia propter cōtinentiam neceſſe
eſt multa neceſſaria corpi ſubtrahere in ſupbiā incidit.ꝛ ꝓpter
hoc ipē puipendit ꝛ ꝯtēnit alia ieiunia ab eccleſia indicta iu-
dicās in ſua ꝯſciētia magis rationabile eſſe ſic facere q̄ȝ prece-
pta eccl'ie obſeruare ꝛ iſte peccat.ꝛ ideo excōicari debet vt hic
dicit tex.ſm Lau.ꝛ Archi.¶Glo.j.exponit tex.vt ſaluet in-
tellectum poſitum.ſuper tex.
1 ☞ Oblationes que fiunt in eccleſia nō ſunt ſpernende:ꝛ ſimi
liter ſanctorum feſtiuitates.

SJ quis per ſuperbiā.

Qui baſi
licas ſan
ctoꝝ vel oblationes q̄ in eis fiūt vel q ſolēnitates ſpnit
1 ſe iuſtū exiſtimans excōicabiꝛ.h.d.¶†No.ꝙ licet qs exiſtimet
ſe ꝑfectū nō ex hoc ſequiꝛ ꝙ ſit talis.No.ꝙ ꝯtemnēs edificatio
nes eccl'iaꝝ tāq̄ iniuſtꝰ eſt reijciēdus a fideliū cōione.¶†No.
oblatiōes que fiunt in eccl'ia nō fore ſpernēdas ꝛ ſimiliter feſti
uitates ſctōꝝ.¶Glo.j.recitat ꝑ cōtrariū ꝙ imo ſit licitū ſper
nere baſilicas ſctōꝝ.vt patet de ꝯſe.di.j.c.placuit.Glo.ſoluit
ꝙ aut ſunt facte ꝑ inanes reuelatiōes.ꝛ tūc ꝓcedit ꝯtrariū.aut
ſunt facte per bonas reuelationes.tunc ꝓcedit iſte tex.

SJ quis docet.

Qui docet ſpnere ec-
cleſias et cōgregatio-
nes que fiunt in eis excōicabiꝛ.h.d.No.ꝙ eſt prohi-
bitum docere in eccleſia dei id qd̄ habeatur in contē
ptū.No.nō debere quem ſpernere cōgregationes que fiunt in
eccleſia pro diuino cultu audiendo.
1 ☞ Cōgregatio ꝙ nō poſſit fieri extra eccleſiā quomodo hoc
intelligaur.

SJ quis extra.

Faciēs cōgregationes
priuatas ſine conſenſu
ſupiorū extra vnionē eccleſie dicens apud ſe eſſe ec-
cleſiam excōicaꝛ.h.d.¶No.ꝓhibitum creare col-
legium contra vnionem eccleſie catholice.¶No.nō poſſe quē
1 ſibi aſſumere ſacerdotiū niſi ordinatꝰ fuerit ab ep̄o.¶†Que-
ro quomodo intelligitur iſte tex.ꝙ congregatio nō poſſit fieri
extra eccleſiā.Sol.dic ꝙ intelligitur de congregatione que fie
ret extra eccleſiam.ſ.ſpiritualē.i.extra vnionē et congregatio-
nē fideliū:quia talis cōgregatio eſt ꝓhibita:vt hic.Uel poteſt
ſecūdo intelligi etiā de ip̄a corporali vel materiali eccleſia quā
nō debet edificare quis ſine autoritate ep̄i:q̄ anteq̄ incipiat
edificare debet īfigere crucē.de ꝯſe.di.j.nemo.ſm Hug.ꝛ Jo.
de fan.¶Glo.j.recitat ꝑ cōtrariū ꝙ ex tali ꝯgregatione poniꝛ
alia pena.Glo.ſoluit fatendo contrariū.
1 ☞ Nomine religioſarū lato ſumpto vocabulo includuntur
bigatie.

SJ quis nuptias.

Damnans nu-
ptias matrimo-
nia vel cōiunctiōes ipſorū dicēdo illa priuare regno
dei excōicaꝛ.h.d.No.ꝙ quelibet mulier coniugata
pōt dici religioſa.facit qd̄ no.Bal.ī ꝓhemio gregoriano.ꝛ qd̄
videbimus in.c.nicena.xxxj.diſt.Panor.in.c.ex multa.de vo
1 to.†et ſic appellatione religioſarū in lata ſignificatione voca
buli cōprehendūtur bigatie licet nō ſint ꝓfeſſioni regularium
aſtricte.No.ꝙ dicens coniugatos nō poſſe obtinere vitā eter-
nam peccat mortaliter.
1 ☞ Carnes animalium comedere nō eſt ꝓhibitum fidelibus:
nō tamen licet comedere tēpore ꝓhibito ab eccleſia.3.
2 Dictio preter quando ſtet excluſiue.

SJ quis carne.

Dānās fidelem man-
ducantem carnem pre-
ter immolatā idolis vel ſuffocatā vel ſanguinē tāq̄
1 infidelis dānaꝛ.h.d.Et nō diuiditur.¶†No.fideli
bus nō eſſe ꝓhibitū carnes aialiū comedere.ad hoc.s̄.xxiij.di.
2 qui ep̄s.¶†No.ꝙ dictio preter iuncta ſpeciei q̄ includebatur
ſub genere precedenti ſtat excluſiue.vide Jnno.de elec.dudū.
ij.¶No.ſm iſta tp̄a erat ꝓhibitū ſanguinem aialiū comedere.
¶No.non prohibitū comedere carnes idolis immolatas:ne
3 qȝ ꝓhibitum comedere carnes aialis ſuffocati.¶†Glo.j.reci
ta ꝑ cōtrariū ꝙ iſte tex.velle videtur ꝙ quilibet fidelis poſſit
carnē comedere.Sed immo nō poteſt:qꝛ eſt monachis interdi
ctum.de conſe.di.v.c.carnē.So.glo.tacite fatetur cōtrarium.
ꝛ ad tex.hic reſpōdet exponēdo ex fidelis legis bona cōſciētia
in ſi.glo.ꝙ requiraꝛ etiā bona conſcientia comedētis:qui ſi cuȝ
ſcrupulo ꝯſcientie māducaret putaret nō eſſe māducandū pec
caret.omne qd̄ nō eſt ex fide eſt pctm̄.de p̄ſcrip.c.ſi.ꝛ id qd̄ di-
cit tex.cum religione debet intelligi in eccleſia:vt ſit ſenſus ꝙ
tempore prohibito ab eccleſia non comedatur.
1 ☞ Alere etiam filios eſt opus pietatis.
Relictū in elemoſynā paruulorum dicitur eſſe legatum pium.
2 Pater pōt compelli ad alendum filium etiam in ſcholis.
3 Judex eccleſiaſticus pōt cōpellere parētes vt filios alant.

SJ quis reliquerit.

Parentes de
negantes ꝓ-
prios filios alere putātes hoc licitū excōicanꝛ.h.d.
¶No.parētes obligatos ad alimēta filioꝝ.ad hoc
1 s̄.j.di.ius naturale.¶†No.alere etiā filios eſt opꝰ pietatis.ex
hoc no.ꝙ id qd̄ relinquiꝛ ī elemoſynā paruuloꝝ diciꝛ eſſe lega
tū pium ſeu ad pias cauſas.qd̄ no.ꝛ ideo dicas ꝙ queſtio que
ſit ſuper elemoſynis puulorꝰ dꝛ eſſe pia.Et ſic videꝛ tractari
2 poſſe etiā tp̄e feriato in honorē dei.de ferijs.c.ſi.†No.ꝙ parē-
tes obliganꝛ nō ſolū ad alimēta filioꝝ:ſȝ etiā ad alia ſibi neceſ
ſaria.ꝛ ſic videꝛ ꝙ pōt pater cōpelli ad alēdū filiū etiā in ſcho-
lis licet ſit abſens cū illa ſit honeſta cauſa abſentie.arg.xxij.q.
3 iiij.inter cetera.ſm Hug.hic.†No.ꝙ etiā iudex eccleſiaſticus
pōt cōpellere parētes laicos vt filios alāt cū iſtud ſit pia cauſa.
1 ☞ Conſtitutio p̄cepti an aſtringat ſubditos ſi illa eſt conſue
tudini regionis cōtraria.

SJ quis virorum.

Dicētes hoīes
nō poſſe ſalua-
ri ex vſu veſtiū groſſarū excōicātur.h.d.¶No.ex
pretioſitate veſtiū nō acqritur iuſtitia vel alia vtꝰ.
No.ꝙ vſus viliū veſtiū nō habet mutare qualitatē intrinſecā
hominis.No.eſſe vtēdū veſtimētis qbus cōiter hoīes ſui gene
ris vtūtur.Et ſic non videꝛ reprehēſibile ſi oēs immutāt veſtes
adaptando ſe forme cōi veſtiū aliorum habitantium in loco.
1 Glo.j.recitat ꝑ queſtionē et ſoluit vt in glo.in ſi.No.†iſta gl.
ꝙ conſtitutio quātūcūqȝ ſit precepti nō aſtringit ſubditos ſi
illa eſt ꝯtraria ꝯſuetudini religionis.quod dic vt in.c.fruſtra.
viij.diſt.ꝛ.c.conſuetudo.ea.diſtin.
1 ☞ Sectas nouas adinuenientes cōtra cononum diſpoſitio
nem reprobātur.
2 Diuitie acquiſite iuſte ex licitis operibus nō reprobantur.
3 Diuitiarum priuilegia:ꝛ quid nocumenti afferāt diuitie.vide
no.dictū beati Hieronymi.ꝛ nu.4.

Hec ſcripſimus.

Hec ſcripſimus.

Reprobat eccl'ia ſuſcipiē
tes habitum religioſuȝ vt
alijs bonis detrahant ꝛ inducētes noua precepta contra cano-
nes.approbat autē cum humilitate religioſam vitā aſſumen-
tes ſiue matrimonium legitime cōtrahentes ꝛ diuites recte vi-
uentes.h.d.No.ꝙ eligens ſibi vitam cōtemplatiuam debet illā
eligere ſm ꝙ diſponūt canones al's:ſi in religione non appro-
bata per canones vitam ſuſciperet illi non obligaretur.c.j.de
reli.domi.li.vj.ad hoc de voto.c.j.li.vj.No.ꝙ ſuſcipiens habi
tum religioſoꝝ ad finem vt ex ſuperbia detrahat alijs homini
1 bus ſibi talis aſſumptio nō ꝓdeſt.†No reprobādos illos qui
nouas ſectas adinueniunt cōtra canonū diſpoſitionē.c.j.de re
li.do.li.vj.No.ꝙ aſſumptio vite religioſorum prodeſt ſi aſſu-
mens mouetur humilitatis cauſa.No.ꝙ renuntiās ſecularibꝰ
negotijs ꝛ actibus videtur velle ꝓfeſſionem in religiōe facere:
ꝛ ſic vitam mutare.No.ꝙ obſeruantes matrimoniū iuſte dicun
2 tur obſeruare caſtitatē.ad hoc.xxxj.di.nicena.†No.ꝙ diuitie
acquiſite iuſte ex licitis operibus nō reprobanꝛ.¶†Si q̄ro q̄
a ſint priuilegia diuitiarū[a].dic poſt Archi.ꝛ Gemi.ꝙ ꝓſunt in
honoribus.Jtem proſunt in pena corporali vitanda in caſibꝰ.
ff.de iuriſ.om.iud.in.l.ſi quis id qd̄.§.ij.ff.de ſer.fugi.l.quicū-
qȝ.Jtem in ſatiſdatione nō p̄ſtāda.C.de cura.fu.l.ſi.C.de epi.
audi.l.de creationibꝰ.ff.qui ſatiſda.cog.l.ſi fideiuſſor.§.ſi.Jtē
proſunt in adoptionibus.vt.ff.de adop.l.nec ei permittiꝛ.Jtē
proſunt ne tutor faciliter habeatur ſuſpectus.inſti.de ſuſpec.tu
to.§.fina.Jtem proſunt in dote non exigenda conſtāte matri-
monio.C.de iur.do.l.in rebus.ꝛ de dote poſt diuor.reſtitu.c.ꝑ
veſtras.Jtem ꝓſunt in teſtimonio reddēdo.ff.de teſti.l.iij.Jtē
ne debitor habeaꝛ ſuſpectus.ff.de priuile.cred.l.ſi creditores.
Jtem proſunt in voto redimendo.de voto.c.quod ſup his.ꝛ.c.
ex mulcta.Jtem proſunt donare volēti ne preſumaꝛ ſimonia.
de ſimo.c.ꝛ ſi qōnes.Jtem ꝓſunt pupillo vt donare poſſit ꝛ ne
ceſſarijs perſonis alimenta preſtare debeat.ff.de adminiſtra.
tuto.l.cū plures.§.i.Jtē ꝓſunt pupillo in alimentis decernen-
dis.ff.vbi pupil.edu.debe.l.ij.ꝛ.iij.Jtem proſunt in dote con-
ſtituenda filie.vt.ff.de iure do.l.quero.Jtem proſunt in alimē-
tis ſtatuendis vbi non ſunt determinata.vt.ff.de ali.lega.l.pe.
Jtem proſunt in legato relicto.ff.de lega.ij.l.cum quidā.Jteȝ
ꝓſunt in alimētorum trāſactione.ff.de tranſac.l.cum hi.§.per
ſonarum.De priuilegijs vo pauperū habeꝛ.xi.q.iij.paup.ſm
4 Archi.¶†Glo.j.recitat ꝑ cōtrarium ꝙ ſit ꝓhibitū habere di
uitias:qꝛ cōuincitur aliena rapere qꝛ vltra neceſſitates retinet.
xlij.di.§.j.Gl.ſol.in ſi.gl.ad idē qd̄ dicit glo.facit dictū Hie-
ronymi diuitias habuiſti ꝛ requiē ꝑdidiſti.dū vigilas augmē
tum cogitas diuitiarum.dū dormis latrones ſomnias.Jn die
ſollicitus ꝛ nocte pauidus.ꝛ ſic ſemꝑ mēdicus.ſm Archidia.
1 ☞ Jeiunare die dominico neceſſitatis cauſa vel deuotionis
non eſt prohibitum.
2 Paria ſunt guſtare carnes ꝛ olera cocta cum carnibus.
3 Dānari poteſt quis tanq̄ hereticus ex ſola ſuſpitione.

SJ quis preſbyter.

Excōmuni-
catur preſby
ter vel diaconus ieiunans die dn̄ico tanq̄ illo die de
beat ex debito ieiunare a paſcha vſqȝ ad pēthecoſtē.
orationes debent dici ſine genuflexiōe.recuſans tēpore paſcha
li carnes comedere tāq̄ illas eſcas abhorreat:ſi nō voluerit ſal-
tem preguſtare carnes vel olera cum carnibus cocta tanq̄ ſuſpe
ctus de hereſi ab ordine deponitur.h.d.¶No.ꝙ ſacerdoti po-
1 teſt imponi publica penitētia.de quo aliquid hic in gl.†No.ꝙ
ieiunare die dn̄ico neceſſitatis cauſa vel deuotiōis non eſt pro
hibitum.ſed ſecus ſi hoc facit ex quadā ſuperſtitione putās ꝙ
ex debito vel obſeruātia ſit ieiunandū.¶No.ꝙ dies paſche di
cunꝛ.l.dies q ſunt interpoſiti inter paſcha ꝛ pēthecoſtē.¶No.
ꝙ in eccleſiaſtico officio quedam orationes debēt dici per ſtan-
tes ꝛ non flexos.ꝛ rōneȝ aſſignat tex.vide de ferijs.c.iij.¶No.
ꝙ abſtinens a carnibus tp̄e paſchali deuotionis cauſa non pec
cat.ſecus ſi hoc facit ad finem vt ſpnat ꝛ abomineꝛ tales eſcas.
¶No.arg.ꝓ ꝛ cōtra ꝙ ille qui olera p̄guſtat dicitur abſtinere
ꝛ ſic ieiunium nō frangere.de quo ꝑ Jnno.ſuper rubrica de ob
ſer.ieiu.ꝓ quo facit ꝙ nō dicatur abſtinere.qꝛ tex.vult hic ꝙ ad
rumpēdā abſtinentiā carniū ipſe p̄guſtet.Jn contrarium facit
tex.quia tex.dicit ꝙ facta preguſtatione pōt abſtinere.ꝛ ſic nō
2 videtur ꝙ preguſtatio fregerit abſtinētiā.¶†No.hic ꝙ paria
ſunt guſtare carnes ꝛ olera cocta cum carnibus.¶No.ꝙ recu-
ſans guſtare carnes ex eo ꝙ reputat dānabilem comeſtionem
carnium tanq̄ ſuſpectus de hereſi poteſt damnari.¶No.ꝙ ex
ſola ſuſpitione poteſt quis tāq̄ hereticus dānari.ad hoc de he
re.c.excōicamus.§.ij.¶Glo.j.recitat ꝑ contrariū ꝙ ſacerdoti
non imponatur publica pnīa.l.di.in capite.gl.ſol.¶Glo.iij.
recitat per.q.ꝛ ſolue vt in ea gl.ibi ſiue guſtare.Jntellige iſtā
gl.ſane vt illud qd̄ dicit ſiue guſtare nō ſtat aduerſatiue:ſed ex-
poſitiue.qꝛ cū tex.dicit p̄guſtet videꝛ ꝙ nō debet comedere.naȝ
aliud eſt comedere:aliud eſt guſtare.de pe.di.ij.§.qꝛ nō reprobꝰ.
in prin.ſm Lau.ꝛ Archi.in ſi.gl.ad idē qd̄ determinat gl.hic.
facit de cōſe.diſt.ij.quid ſit ſanguis.ꝛ.vj.q.j.illi qui.ꝛ.xxiiij.q.
iij.itaqȝ.ꝛ.c.cum ſacerdos.ſm Archi. ¶Diſtin.xxxi.

TEmpus.

Hec diſtin.continuaꝛ ad
precedentes hac forma.s̄.
in prin.dixit ꝙ ſup continētia clericoꝝ cōſide
rāda erat cauſa ꝛ tēpus.ſed qꝛ de cā erat dictū
s̄.xxviij.di.ſi qs docuerit.ꝛ.c.ſi qs defuit.reſta
bat oñdere qualiter q̄dā capitula de cōtinētia
loquentia intelliguntur de tempore.ꝛ ideo hanc diſtinctionem
ſubijcit in qua hoc oſtendit ſm Jo.de fan.ꝛ Archi.
1 ☞ Conſtitutio qn̄ dicatur eſſe dura ꝛ inconueniens.
2 Epiſcopus poteſt facere ſtatutum cum conſenſu capituli ꝙ cle
rici viuant in communi:et bona communia habeāt in eccleſijs
al's collegiatis et etiam aſſenſu capituli irrequiſito ſi ſine legi-
tima cauſa contradicant:et quid in alijs eccleſijs non colle-
giatis.
3 Religioſus an poſſit ad ſtrictiorem auſteritatem aſtringi.
4 Conſtitutio noua diſponens ſuper executione actus an debeat
trahi ad actus habentes originem de preterito ꝛ executionem
de futuro.
5 Epiſcopus non debet ordinare ad ſacros ordines niſi prius or
dinandi caſtitatem promittant.

ANte triennium.

Nō debet ep̄s ad
ſacros aliquē or-
dinare niſi prius caſtitatem ꝓmiſerit.h.d.No.ꝙ ſm
iſta tp̄a licitū erat promouere vxoratos ad ſubdiaco
natum etiā ad finē vt iſti vterētur matrimonio prius cōtracto.
1 ¶†No.ꝙ cōſtitutio dꝛ eſſe dura ꝛ incōueniēs ſi inducit aſſum
ptos ad ordines eccleſiaſticos in duriorē ſtatū vel vitā quā ha-
berent tp̄e ꝓmotiōis ꝛ ſic ꝑ conſequēs nō videtur de ſeruanda.
ad hoc.s̄.iiij.di.erat aūt.dixi aliqd in.c.j.xxj.di.ꝛ ideo infertur
2 ad queſtionē.¶†An ep̄s poſſit facere ſtatutum cū cōſenſu ca
pituli ꝙ clerici in cōi viuāt ꝛ bona cōia habeant in eccleſijs al's
collegiatis.cōcluditur ꝙ ſic.immo etiā ſine conſenſu capituli.
Si ꝯtradicāt ſine iuſta cā per ea q̄ no.Archi.i.c.j.de ꝯſti.li.vj.
Jn alijs eccleſijs que nō fuerint collegiate hoc pōt etiā ep̄s in-
ducere ex cauſa.Jpſi aūt clerici vel canonici hoc per ſe nō pn̄t
ſine conſenſu epiſcopi cū reſpiciat eccleſie ſtatuȝ.iuxta no.in.c.
ij.de verbo.ſigni.li.vj.ꝛ maxime vno cōtradicēte non valeret ta
lis eoꝝ ordinatio.per no.in regula.qd̄ omnes.de reg.iur.li.vj.
Jta Panor.in.c.qm̄.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ ad iſtum text.dum dicit
duriorem conditionē non eſſe clericis imponendam q̄ȝ a princi
pio ſponte ſubierint.reſpondet ibi Panor.ꝙ non tam dicitur
eis durior conditio inferri q̄ȝ in frugeȝ melioris vite attrahi di
cuntur ꝛ ibidem recidūt licet per diuerſa verba ibi cōiter docto
res.Uult tamen ibi Car.ꝛ poſt eū Jnno.ꝙ ep̄s cū capitulo non
pōt ſine cauſa alias eccleſias vel clericos ad p̄miſſa artare.facit
que habentur in.c.conſtitutus.de reli.do.in.c.j.de locato.ꝛ ſic
longe minus poterit vnam eccleſiā de ſeculari facere regularē:
neqȝ canonicos eccl'ie ſecularis cogere vt regulares fiant ꝛ ali-
quem ordinē religionis regularis ſuſcipiāt.ꝑ ea que notantur
in.d.c.eccleſie.qd̄ oēs.de reg.iur.li.vj.Panor.in.d.c.cum dile-
ctus.quod met.cauſa.ꝛ in.c.iij.de appel.vbi aliqd pono.ꝛ ita
cōmuniter tenetur in.c.ad audiētiā.il.ij.de eccle.edi.in.c.ſi ep̄s
vnam.ꝛ ibi bona gl.xij.q.ij.ꝛ patet ex his que.j̄.ſubijciā decla
rando cōſiliū Oldra.dare eccleſiam ſecularē clericis regulari-
bus ex cā poſſet.d.c.cōſtitutꝰ.ſed non artare clericos ſeculares
ibi deputatos vt fiant regulares neqȝ illos ſua eccleſia ꝓpter-
ea priuare.vt hic tex.ꝛ per predicta ꝛ alia que ſubijciā.No.ꝙ tē
pore iſto papa de ſe loquebatur in ſingulari.¶†No.tex.ibi nō
inuenit.licet glo.improprie exponat litteram ꝙ intrans ordi-
nem vel religionem in qua inuenit ꝙ non ſeruaꝛ rigor obſeruā
tie illius ordinis iam ab antiquo nō teneꝛ ad rigorē illuȝ obſer
uandum neqȝ ad hoc pōt artari.ꝛ ad hoc iſtum tex.allegat Ol
dra.in concilio.xcvj.quod incipit.nūquid monacham.allegat
que no.Archi.lxxiij.di.c.geſta.ꝛ ī.c.certe.xij.q.j.Sed qꝛ iſte ar
ticulus eſt multum vtilis ꝓpter varietates doctoꝝ videtur di-
ſtinguendū.aut a principio nunq̄ talis auſteritas fuit in regu-
la.ꝛ tunc loquitur tex.noſter ꝙ ex quo eam nō inuenit tp̄e quo
ſe obligauit ad regulam nō debet aſtringi ad eā obſeruandaȝ.
Aut ī regula talis auſteritas qn̄qȝ fuit ſed poſtea eſt relaxata.
ꝛ tūc aut eſt lapſum tātū tp̄s cuius initij memoria non eſt in cō
trarium per qd̄ tempus auſteritas illa non fuit obſeruata.ꝛ tūc
cum ex tāto tp̄e inducatur preſumptio priuilegij.c.ſup quibuſ-
dam.§.preterea.cū vulga.de vb.ſig.potuit intrans veriſimili-
ter credere ꝙ haberēt priuilegiū relaxans auſteritatē regule.et

Additio.
a ¶Priuilegia diuitiarum.
De cōmēdatione diuitiarū cōſeruandarū vide And.barba.in cōſil.xviij.incip.preclare ſcriptuȝ.in.v.colū.v.ꝛ adduco tex.i.ij.vol.ꝛ Alex.in cōſil.xlviij.incip.circa hanc dubitationē.in penul.col.ver.p̄terea ego pōdero.i.iiij.vol.vbi ꝙ dignitas ꝛ honeſtas abſqȝ diuitijs non ſeruatur.H.F.

Archivo Histórico Rosario

ideo cogi non poterit ad obſeruantiā regule quam inuenit rela xatā tēpoꝛe quo intrauit. ꝛ ita Panoꝛ. in.c.deus qui.de vi.et hone.cle.per illum tex.iuncta glo.dum vult ꝙ exceptis tribus ſubſtātialibꝰ regule de quibꝰ ī.c.cū ad monaſteriū. in fi.de ſta. mo.ſ.obedientia pauptate ꝛ caſtitate.alia accidētalia poſſunt ſtatuto vel conſuetudine immutari. Et ita intelligo conſilium Oldra.ꝑallegatū.ꝛ etiā ita tenet idem Panoꝛ.in.c.ſup eo.de reg.dicens Car.ita conſuluiſſe. Aut auſteritas regule nō eſt relaxata per tantū tēpus cuius initij memoꝛia nō extat in contrarium. Et tūc licet tpe quo iſte intrauit religionē regula eſſet relaxata tñ per hoc non excuſaret quin poſſet cogi ad ſeruandaꝫ auſteritatem regule quam ſciuit vel ſcire debuit regulam debere obſeruari.c.ad noſtram.ꝛ.c.ſtatuimus.de reg. Et in eo ꝙ qs inueſtigare debuit nō toleratur ignoꝛantia.c.innotuit.cū vulga.de elec.facit glo.c.pꝛeſbyterū.xxviij.di.ꝛ ibi notaui in vbo ignoꝛātie. Ideo artat ad obſeruationem regule licet nō inuenerit eā in obſeruātia qñ intrauit ꝛ ꝓfeſſus fuit.ita Inno.in.d.c. ſup eo.ꝛ ſequunt docto.ꝛ ita Hoſt. in ſumma.in titu.de voto. §.vtrū.ꝛ ꝑ quē.v.qd ſi aliquis ſcholariū. aut nō tractamꝰ ſolū de auſteritate reguleꝛ relaxatione.ſꝫ de regulari vita.qꝛ qs itrauit monaſteriū regulare vbi nec regula nec religio aliqua obſeruat. Et tunc pōt cogi cauſatiue ad religionē ꝓfitēdā ad quam illud monaſteriū eſt inſtitutū: videlicet vt exeat iſtud monaſteriū vt ibi ponātur monachi q iuxta īſtitutionē regule ipius monaſterij ꝓfiteant.ita Hoſti.in ſumma de regula.§.ad quid tenet.vſi.ſꝫ ꝛ tenet ad ꝓfeſſionē. Et no. qꝛ doctoꝛes ꝑdicti nō ſine myſterio dicūt ꝙ ponēdi ſunt in refoꝛmatiōe monaſterij monachi qui iuxta īſtitutionē regule ipſius monaſterij pꝛofiteant. Nā in refoꝛmatiōe monaſterij ꝓlapſi a regulari vita gradatim eſt ꝓcedēdū.pꝛimo ibi ponēdi ſunt monachi illius monaſterij ſi ſunt de illis cū qbꝰ monaſteriū poſſit refoꝛmari.ſcdo illis deficiētibꝰ capiēdi ſunt monachi eiuſdē oꝛdinis licet alteriꝰ monaſterij.tertio his etiā deficiētibus accipiendi ſunt regulares de alio oꝛdine q deficiētibus regularibꝰ cū qbus refoꝛmari poſſit ponendi ſunt ibi clerici ſeculares et hoc de madato pape: non autē de mādato inferioꝛū a papa.ita glo. in.c. ſi eps vnā qui. xij.q.ij.ꝓbatur in.c.inter quattuoꝛ.de religioſis do.ꝛ.c.ad audientiā.il.ij.dū ibi cōſiderat pꝛiuilegiū de eccleſijs edificādis. iſtud enim quod eccleſie regulares ponant in manu clericoꝛuꝫ ſeculariū eſt cōtra ius cle.ī.de ſup.neg.pꝛela.c. ꝑ ꝑuenit.c. dudum.xviij.q.ij.c.ꝓfeſſiones.de reb.eccle.nō alie. Inferioꝛ aūt a papa nō poteſt regulariter contra ius diſponere. cle.ne romani.in pꝛin.de elec.c.qd ſup his.de maio.ꝛ obe. Et ideo in.c.cuꝫ de bñficio.de ꝑbē.li.vj.ad alterādū ſtatū vnius bñficij ꝛ faciēdū de regulari ſeculare requirit conſuetudo ꝑſcripta.i.xl. annoꝝ cum talis alienatio ſit contra ius.ꝛ ꝓbatur in.c.relatū.ne clerici vel mo.ponā aliqd in.c.antepe.xij.q.ij. Qd intelligenī ſi ex cauſa neceſſitatis: qꝛ regulares nō repiūtur cū qbus poſſit eccleſia regularis refoꝛmari.nā tūc in ea ponent ſeculares clerici.ita ꝓbat tex.in.d.c.inter quattuoꝛ.ꝛ ibi Jo.an. ꝛ Panoꝛ. tenet glo. Car.ꝛ ibi dicā in c.antepe.xij.q.ij. ꝙ eps pōt ex toto vnā eccleſiam ſuppꝛimere vel extinguendo.intelligo ex cauſa. c.cum ex iniuncto.de ope.no.nun.et vel vniendo.c.ſicut vnire. de exceſ.pꝛela.quare ergo non poſſit ſtatū eccleſie vnius alterare de regulari faciendo ſecularem.maxime cum ex cauſa poſſit epiſcopus tollere de iure vnius eccleſie ꝛ dare alteri.glo.ꝛ cōiter docto.in.c.cōſtitutꝰ.de religio.domi. ꝛ redeundo ad ꝓpoſitū ſub hoc mēbꝛo diſtinctionis pōt intelligi.c.cum cauſam.de elec.qui tamen tex.pōt intelligi etiā ꝺm pꝛecedens membꝛū: videlicet qñ regula fuit relaxata: ſꝫ nō tāto tempoꝛe cuius initij memoꝛia nō eſt in cōtrariū. Hoc autē vltimū mēbꝛum ꝛ dictū Hoſt.intelligerē niſi monaſteriū mutaſſet ſtatū: qꝛ eſſet factuꝫ de regulari ſeculare.ſ.quia eſſet gubernatum ꝑ clericos ſeculares.xl.annis.c.cū de beneficio.de pꝛeben.li.vi. Et ſic habetis ꝙ facilius mutat ſtatum vnū monaſterium vel eccleſia de regulari ad ſecularem ꝙ̄ induci poſſet vt regularis pꝛofeſſio ita relaxetur vt non ſeruetur regule auſteritas a pꝛincipio inſtituta. Et eſt ratio differentie: quia circa ſtatum de regulari ad ſecularem dari poteſt quaſi poſſeſſio ꝛ pꝛeſcriptio. ſed circa alterationem auſteritatis regule non poteſt cauſari pꝛeſcriptio: ſed ſolum pꝛiuilegium habet locū.ꝑ no.per Jo.an.in.c. Joānes.de cle.cōiuga. Tñ ſi ꝑ ſtatutū fieret ꝙ monachi artarentur etiam ad ſtrictioꝛē obſeruātiā: tunc poſſet minoꝛ pars monachoꝛuꝫ cogi per maioꝛem ad talem obſeruantiam.ita Inno.in.d.c.ſuper eo.ꝛ ſequuntur ibi cōmuniter doc.in.c.cum dilectꝰ.qd me. cauſa.i.c.iij.de appel.facit qd no.gl.in.c.qd oēs.de reg.iur. li. vj.vbi idem de papa ꝙ pōt monachos artare ad ſtrictioꝛem regulā. Si tñ vnus monachus eſſet debilis ꝙ non poſſet ſeruare iſtam nouā auſteritatem regule: ſiue loquamur quando ipe intrauit regulam relaxatam. ꝛ regula reducit ad pꝛimaꝫ obſeruantiā.ſiue quando per ſtatutū vel ꝑ papā inducitur noua obſeruantia: tunc diſpēſaretur ſecū vt intraret laxioꝛē regulam. ita Panoꝛ.poſt Inno.in.d.c.ſuper eo.ita Gemi.poſt Joan. an.in.c.j.de reg.lib.vj. Itē qñ expꝛeſſe pꝛoteſtatus eſt in pꝛofeſſione ꝙ nō intēdebat obligari niſi ad regulam que tunc obſeruabatur. Nam tunc poſtea ad ſtrictioꝛē auſteritatem nō poterit aſtringi nec ꝑ viā refoꝛmationis: nec per viam ſtatuti vel indulti apoſtolici.ita Panoꝛ.in.d.c. ſup eo.ꝛ Hoſt.in.d. ver. quid ſi ſcholarum. Ideo permittendus eſt hoc caſu laxioꝛem regulam intrare. Et ſic cauſatiue ſatis cogetur.qꝛ ſi nolit exire monaſteriū illud tenebitur ad huiuſmodi reſtrictiones refoꝛmationes ꝛ ſtatuta: alioquin exeat ad laxioꝛem regulam dum tamen monachus permaneat.d.c.ſup eo.ꝛ.c.ſtatuimus.faciūt

4 que habentur in.c.nō ſolum.de reg. li.vj.† No.ꝙ conſtitutio noua diſponēs ſup executione actus non debet trahi ad actus qui habent oꝛiginem de pꝛeterito et executionē de futuro qñ ſi extenderet ad executionem futurā ſurgeret aſtrictio ſtatuti durioꝛis ꝛ aſperioꝛis cōditionis ꝙ̄ eſſet tpe quo actus fuit geſtus. Nam hic conſtitutio diſponebat ſuper ſeruanda caſtitate diaconoꝛum.ꝛ ſic ſuper executione matrimonij. ꝛ non extenditur ad illos qui contraxerunt matrimoniū ante.quod no.ad declarationeꝫ eoꝛum q̄ habent in.c.ſi. de cōſti.vel eſt ratio. cū eñ iſtud quod nō artet ad continentiam ſit neceſſariū cōſequens actus iam pꝛeteriti.i. matrimonij iam cōtracti. Ideo nō trahitur ad actū de pꝛeterito cōtractū. ſ. matrimoniū cuiꝰ executio in ſingulos dies implenda eſt. Et ꝑ hoc glo.in cle.j. de teſta.

5 † No.ꝙ eps nō debet oꝛdinare ad ſacros oꝛdines niſi pꝛius oꝛdinandi pꝛomittant caſtitatem. No.ꝙ obediens ſtatuto qui tamen obligatus non erat de eius obſeruantia eſt cōmendandus. No.ꝙ denegans ꝯtinētiam pꝛomittere tēpoꝛe ꝓmotiōis ad ſacros oꝛdines nō eſt recipiendus. An conſuetudine poſſet induci ꝙ exiſtētes in minoꝛibus oꝛdinibus debeant ſeruare caſtitatem et aliter quis ad illos nō ꝓmoueat. Sol. Lau.dicit ꝙ ſicut pōt diſponere de ſacris ita de minoꝛibꝰ, allega.xxxij. di. placuit.ꝺm archi. Oppo. ꝙ ſuperflue hic ſtatuit papa de cōtinētia ſeruanda.qꝛ vt ipſemet dicit. Jam ſtatutum erat ante trienniū.ergo non eſt neceſſaria noua ſtatutio. So.dic ꝙ non erat ſtatutū añ ſed bene erat cōſuetudo eccleſie romane ꝙ non oꝛdinarentur niſi pꝛomitterent continentiam. Et etiā pelagiꝰ ꝑceperat ſubdiaconibꝰ ſicilie vt deberēt ſeruare cōtinētiam. tñ nō erat facta cōſtitutio gñalis. Et ideo Greg.facit hic cōſtitutionē gñalē ſumpta occaſiōe a ꝑcepto pelagij.ꝺm Hug.et Archi. Oppo.ꝛ videt ꝙ nō debeat cōpelli iſte ad cōtinētiā: qꝛ caſtitas debet eſſe volūtaria.vt patet.xxij.q.j.integritas. So.dic ꝙ hec cōſtitutio eos nō artat: ſꝫ ipi ſe artāt aſſumēdo oꝛdines. qꝛ ex quo ſciunt ꝙ iſtud onus eſt adiunctū ſacro odini: ꝛ ipi oꝛdines aſſumūt.ſic vidētur ſeipos artare ſicut in ſimili dixit lex in tabularijs. Et nō ſit eis graue reſtituere ablata de ſtationibus ſuis cū ipſi receperint cum hac conditione vt ſaluū foꝛet cū in eoꝛū arbitrio eſſet nō recipere illa.vt.ff.nau.cau.ſtab.l.j.ꝺm Lau. Et de hoc etiā no.ſ.xxviij.diſt.c.j.ꝺm Archi. Glo.j. ponit caſum in ſi.glo.dicit hic Archi.ꝙ hec poſitio caſus non videt bona.qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ Pelagius aſtrinxerit iſtos inuitos ad cōtinētiā.qꝛ debet eſſe volūtaria.xxxij.q.j.integritas. ꝛ.ſ.xxviij.di.de his.in ſi.vñ dicit ꝙ hic nō reuocet niſi illa conſtitutio qua diſponebat vt diaconi cōtinerēt: vel ſi nō volūt cōtinere cogātur dimittere bñficia ſua. de qua.xxxiij.q.ij.multoꝛū.ꝺm Hug. ꝛ Joā.de.ſan.ꝛ Archi. Glo.ij. q̄rit quare fuit reuocatum ſtatutum pelagij.glo. ſol. Gl.ſup verbo mala.recitat ꝑ cōtrariū ꝙ ſi cōſtitutio pelagij diſponebat inuita artaret nō erat iniuſta.ꝛ ideo nō fuit reuocāda: qꝛ iſta eſt cauſa quare leges ſunt facte.ſ.di.iiij.c.facte ſunt aūt. Gl.ſol. ꝙ ille ꝓhibeat pꝛeterita mala ſcilicet cōtinētiā.ſed ad tex.hic rñdet ꝙ appellat mala.ſ. cōtinentiā. ꝛ dꝛ mala ꝓpter iuuenes ꝺm glo.in fi.gl. Itē eſt cōtinētia iuuenibꝰ ad penā et onꝰ. xxviij. diſt.de his.vel pōt cōtinētia mala dici qꝛ eſt alteriꝰ mali occaſio.qꝛ licet ipſi eſſent aſtricti ad cōtinetiā nihilominus illā frāgebāt. Et ideo hic dꝛ ꝺm Lau.ꝛ Archi. ꝛ iſtū intellectū ꝓbat tex. ibi ne ꝑ hoc qd abſit in deterius cadat. Glo.ſi.recitat ꝑ contrariū ꝙ iſti nō ſunt laudandi ſeruādo caſtitatē ex quo habebant vxoꝛē.qꝛ ipſi feciſſent malū ſubtrahendo debitū vxoꝛi.ꝛ ꝓpter obedientiam nō eſt malū perpetrandū.xj.q.iij.ꝙ ergo.glo.ſoluit ꝙ facere ad conſenſum vxoꝛis poſſunt.ſ.abſtinere.

Cauſa vero.

Hic incipit ſecunda pars diſtin.in qua dicit ꝙ cauſa huius diſtinctionis fuit immunditia.

1 ☞ Sacerdos de neceſſitate debet cōtinere ꝛ ſemꝑ ſtare ante altare. ꝛ quomodo hoc intelligatur.ꝫ.

2 Sacerdos an teneatur quotidie celebꝛare miſſam.

3 Fieri ſemper illud dꝛ quod fit cōgruis hoꝛis ꝛ debitis.

4 Cōſuetudine an induci poſſit vt rectoꝛ eccleſie non teneatur reſidere vt poſſit per vicarium in eccleſia deſeruire.ꝛ vide.ī.in.c. tenere.nu.2.

SAcerdotibus.

Sacerdotes caſtitatem ſeruare debēt vt

1 ſemper celebꝛare poſſint.h.d.† No.ꝙ ſacerdotibꝰ incūbit de neceſſitate continere ꝛ ſemꝑ ſtare añ altare.

2 Et ideo ꝑ iſtū tex.refert.d.Anto.† ꝙ ſacerdos tenet quotidie niſi excuſet iuſta cauſa celebꝛare miſſaꝫ.de quo dixi in.§.teſtū.

3 vj.di.† No.ꝙ illud dꝛ fieri ſemꝑ qd fit hoꝛis cōgruis ꝛ debitis. nā non tenentur ſacerdotes continue ſtare ad altare. ad hoc.ī. ea.di.ſi laicus.xxij.di.ſacroſancta.qd intelligit qñ actus eſt talis nature ꝙ nō poteſt cōtinuato tpe fieri.ſi eñ poſſit continuato tēpoꝛe actus fieri.tunc denotaret actū continuū.ꝛ hoc ꝓbat tex.hic in fi.vbi dicitur ꝙ caſtitas ſemꝑ eſt ſeruanda. quia illa debet continuato tēpoꝛe obſeruari.ꝛ ſacerdotes debent ſeruare caſtitatem vt ſemper ſint parati ad celebꝛādum quando opus

4 eſt. † Querit Archidia.an conſuetudine induci poſſet vt rectoꝛ eccleſie non teneatur reſidere vt poſſit per vicarium in eccleſia deſeruire.ꝛ arguit ꝙ nō per hūc tex.ī.e.diſt.c. tenere. ꝛ in c.ſi laicus.xxj.q.ij.hi qui.ꝛ de cele.miſ.c.j. Item pꝛelati vel rectoꝛes eccleſiarū debent eſſe ſacerdotes.de elec.cum in cunctis. §.inferioꝛa.ꝛ.e.ti.licet canon.lib.vj.ꝛ continuo reſidere: vt in d.c.licet canō.ꝛ de cle. nō reſidē.c.relatuꝫ.ꝛ hoc eis īponit ſub ꝑcepto. vt.lxxxij.di.plurimos. Et ſil'r dꝛ de Moyſe qui indeſinēter erat in tabernaculo dñi.xxxvj.di.ſi quis vult. Ex quibus iuribꝰ cōcluditur ꝙ nō poſſit per vicariū regulariter deſeruire. Item ex quo ſunt aſtricti ad perſonalē reſidentiā nō poterūt ꝑ alios explicare: qꝛ ex quo eſt electa induſtria ꝑſone nō poterūt alteri cōmittere.ff.de ſolu.l.inter artifices.de offi.delega.c.ſi.ꝛ iſtud tenuit Ala. Phi.ꝛ Vin.ī.c.qꝛ nōnulli.de cle. nō reſi. Et de hoc videt caſus ꝺm vnū itellectū in.c.clericos.de offi. vica. ꝛ de ꝑben.c.extirpande.§.qꝛ vo. Concludit aut qs eſt intitulatus in eccleſia parochiali vel habet dignitatē curatā.ꝛ tūc ꝓcedit qd dictū eſt.quia iſto caſu cōſuetudo eſſet oneroſa eccleſiis. ideo non valeret.de cōſue.c.i. Tñ ex magna cauſa puta ſtante exiguitate reddituum vel defectu miniſtroꝝ poſſit conſuetudo talis ibi valide induci. Joan.and.ꝛ alij in.d.c. quia nonnulli. de cle.non reſid. Aut quis habet beneficiuꝫ ſimplex vel canonicatum.ꝛ tunc cōſuetudo excuſaret nō reſidentē volentē ſeruire per vicariū.ꝛ ita gl.in.c.gr̄a.de reſcrip.lib.vj. et ita intelligit dictū Goffr.in.d.c.qꝛ nōnulli.de cle.non reſid. Et iſto caſu poteſt ꝓcedere titulus.de offi.vica.ꝛ ad hoc allegat de cōſti.c.cuꝫ omnes.ꝛ.c.ex parte.ꝺm Archidia. Et ideꝫ de canonico poſuit Archidia.vij.q.j.qꝛ frater.ꝛ idem Hoſt.in.c.cum omnes. vbi per docto.de cōſti.ꝛ idem poſuit Jo.an.de pꝛeben. extirpāde. §.quia vo.ꝛ ibi late diſputat Panoꝛ.in. vij.charta ī repetitis. vbi cōcludit ꝙ etiā in ſimplicibꝰ ſtante neceſſitate eccleſie non excuſaret ꝯſuetudo beneficiatos quin ſaltē ꝑ ſubſtitutū deſeruire cogantur.immo dixit idē Panoꝛ.ibi ꝺm Jo.and.ibidem ꝙ eccleſie vtilitate vel neceſſitate non ſuadente conſuetudo de nō reſidendo in ſimplicibus beneficijs non valeret niſi ſaltem vt cogerentur etiam deſeruire per ſubſtitutum.aliquid etiam attingam in.c.ſanctoꝛum.lxx.diſt.ꝛ idem poſt Hoſtiē. de conceſ. pꝛeben.c.ex parte.

EPiſcopus.

Conſtituti in ſacris continētiam ſeruare debent. No. ꝙ alligati oꝛdinibus ſacris compelluntur ad caſtitatem ſeruandam. No.ꝙ dictio qñqꝫ ſtat augmentatiue.vt patet ibi inſeruiūt.de quo plene ꝑ Archi.xl.diſt. ſi papa. Quero an intendat tex.includere ſubdiaconos. dic ꝙ ſic hodie: quia ſubdiaconi ſacris ſeruiunt.lxxxiiij.di.cum in pꝛeterito.vel poteſt intelligi ꝙ non includat alios ꝙ̄ ſupꝛa expꝛeſſos. Et ꝺm hunc intellectum dictio vel: ſtat expoſitiue vt exponatur vel.i.eos qui ꝛc.ꝺm Hug. Hec vltima ſolutio deſtruit tex. Ideo pꝛima eſt magis conſona littere.

1 ☞ De verbo tenere ꝙ per hoc verbuꝫ videatur doctoꝛ legēs vel conſulens reſpondere de iure ſi dicat hoc teneas.

2 Sacerdos an teneatur quotidie celebꝛare miſſam.

3 Sacerdotium deferebatur per ſucceſſiones in veteri teſtamento: ſecus tamen hodie.

4 Dictio pꝛeter iuncta negationi ſtat incluſiue.

5 Jura loquentia de laicis qñ habeant locum in clericis.

6 Cōmendare ſeipſum an et quando liceat.

7 Statutum eccleſie valet ꝙ canonici non teneantur continue reſidere: ſed ꝙ quilibet reſideat vel officiet in hebdomada ſua.

8 Annꝰ quādo ponatur pꝛo ſeptimana. ꝛ vnde dicatur annus.

9 Verba vniuerſalia non vitiantur dato ꝙ in eis includat minima pars que non eſt vera.

Teſtis qui dicit aliquem poſſediſſe toto anno licet pꝛobetur ꝙ non poſſederit duobus diebus non vitiatur eius dictum.

TEnere.

Caſtitatem ſeruare debent ſacerdotes ꝛ leuite continentiam etiam cuꝫ

1 ꝓpꝛijs vxoꝛibus.hoc dicit.† No.ꝙ per verbum tenere reſpondetur de iure.quod no.ꝑ doctoꝛe legēte vel conſulente qui dicit hoc teneas.qꝛ ꝑ illud vbū videt reſponde

2 re de iure. † No.arg.ꝙ ſacerdos videt aſtrictꝰ ad celebꝛādū miſſam quotidie.tñ tex.ī.eo.c.in vbo.nec poterit.facit in ꝯtrarium.vide de cōſe.di.j.quotidie. No.ar.ꝙ valet conſuetudo vel ſtatutū ꝙ quis nō cōpellat quotidie ad reſidēdū in eccleſia ſꝫ alternatim ꝛ viciſſim qs certo tpe deſeruiat ꝛ illo finito aliꝰ cleričꝰ ſeruiat.vide qd no. Inno.in.c.ſi. de cle. nō reſi. No. argu.ꝙ reſidentia clericoꝝ debet eſſe penes eccleſiam ꝛ nō in do

3 mo ꝓpꝛia.ad hoc.lxxxij.di.c.ij. † No.ꝙ ꝺm legē veteris teſtamenti ſacerdotiū deferebatur ꝑ ſucceſſiones.hodie vo ſecus.fa

4 ciūt que habentur in.c. Moyſes.viij.q.j. † No.ꝙ dictio pꝛeter: iūcta negationi ſtat incluſiue. No.ꝙ ſacerdos qualibet die debet vacare diuinis ſacrificijs vel ſaltē alijs ſacramētis. Et ſic videt ꝙ per illā alternatiuā ꝙ nō teneatur quotidie celebꝛare. No.ꝙ tpe oꝛationis debet qs abſtinere etiā a pꝛopꝛia vxoꝛe.

5 No.arg.† ꝙ iura loquētia de laicis habēt locū in clericis qñ diſponūt ſup materia que magis cōcludit ad clericos ꝙ̄ ad laicos ꝛ ius eſt pꝛolatum ab habente poteſtatē in clericos.ſicut in c.nicena.ī.e.in iuribus.de hoibus loquētibus ꝛ ab habente po

6 teſtatē ī clericos emanatis clerici ꝛ epi cōpꝛehēdunt. † Glo. pꝛima recitat ꝑ qōnem an videlicet qs poſſit ſeipſum cōmendare. So.vt in gl.in ſi.gl. Item ꝙ tenet gl.tenet Archi.ꝛ allegat dictū pſalmiſte in ꝑs. Inclina dñe.vbi dicit. Cuſtodi aiaꝫ meā qm̄ ſanctus ſum. Bellame.hic dicit ꝙ in caſibus licet ſe cōmendare ex cauſa non directe ꝛ pꝛincipal'r cā vanitatis ſeu glorie. Sed indirecte ꝛ ad aliquē bonū effectū conſequendū: vt puta vel ad ſe excuſandū ſuper ꝯ̄ijs foꝛte impoſitis.vel ad inducēdum alios ad ſilia operandū.qꝛ pꝛelati ꝛ doctoꝛes eccleſie docere inſtruere ꝛ hoꝛtari debēt vbo pariter ꝛ exēplo. Pꝛeterea in xp̄o ꝛ viris ſctis ꝛ ꝑfectis etiā ſingulare eſt ꝙ ſe laudare poſſint ad manifeſtationē vitatis.ꝛ nō tam ꝓpter ſe ꝙ̄ ꝓpter nos.videlicet vt ad eoꝝ imitationē ad bñ operandū ꝓuocemur.ex qbus

7 ſolutiōes ꝯtrarioꝝ ſatis patēt.† Gl.ij.no. ex iſta gl.iūcto tex.q facit ibi ar.ꝙ valet ſtatutū eccl'ie ꝙ canonici nō aſtringant ad cōtinuā reſidentiā. Sed ꝙ quilibet reſideat vel officiet ī hebdomada ſua.vide de hoc glo.ſup vbo in tēplo.lxxxij.di.ꝓpoſuiſti.

8 vide Inno.in.c.ſi.de cle.non reſi. † Scdo no.ꝙ annꝰ ponit ꝑ ſeptimana qñ expꝛimit ī materia q̄ dꝫ ꝑ ſeptimanas expleri. vide ſil'em gl.in.d.c.ꝓpoſuiſti.pōt aūt iſta interpꝛetatio anni ꝑ ſeptimana fieri.qꝛ annus dꝛ ab an qd eſt circū: qꝛ circūuoluit ꝑ

9 ſeptē dies ꝺm Lau.ꝛ Archi. Gl.in vbo ꝑterijt.† No. iſtā gl. ꝙ verba vniuerſalia nō vitiant dato ꝙ in eis minima ꝑs ſit incluſa q̄ non eſt vera: quia minimū ꝑ nihilo reputat.qd no.qꝛ facit ꝙ ſi teſtis dicat ꝙ Titius poſſidet toto anno.licꝫ ꝓbaret ꝙ nō poſſederit duobꝰ diebꝰ.ꝛ ꝑ hoc nō videtur vitiari dictū teſtis.ꝛ vide ſil'eꝫ gl.xiiij.q.v.c.ſi.ꝛ gl.in vbo vidi.in.j.conſti. gregoꝛij. Gl.ſi.recitat ꝑ cōtrariū ꝙ īmo non qualibet die baptizetur: ſed ſunt certi dies qbꝰ debet baptizare.de ꝯſecra.diſt.iiij.c.pꝛopꝛie.gl.fatet cōtrarium ꝛ ad tex.reſpōdet ſubaudiēdo qñ eſſet neceſſitas pōt qualibet die baptizari. vt dicit hic tex.ꝛ ad hoc de conſe.di.iiij.baptizari. Tu dic ꝙ etiā cum non ſit neceſſitas poteſt qualibet die baptizari. Nec ob.de cōſe.di.iiij.ꝓpꝛie.qꝛ illud loquit de ſolēni baptiſmo qui fit cum ſolēni benedictiōe et nouem lectiōibus bis in anno.hic Aug.loquitur de eo qui nō fit cum illa ſolēnitate ꝺm Hug.

1 ☞ Dictio etiam ꝙ ponatur implicatiue.

COs.

Sacrificare nō permittit qui etiam ab vxoꝛe nō abſtinet.h.d. No.ꝙ ſuperioꝛi nō eſt licitum admittere ad ſacrificandum clericos non continentes. Nota ꝙ in eccleſia occidentali eſt ꝓhibitum exercere

1 copulam carnalē etiā cū vxoꝛe ſi ſint cōſtituti in ſacris. † No. ꝙ dictio etiam: ſtat implicatiue quia implicat idem ex contrario ſenſu ꝓcedere quod pꝛocedit ex expꝛeſſo.de quo per Jo.an. in.c.j.de cōmoda.ꝛ per eum in.c.cum in illis.de pꝛeben.lib.vj. Glo.ij.recitat per cōtrarium ꝙ immo exiſtēs in ſacris debet reddere debitum vxoꝛi.vt.ſ.xxviij.di.ſi quis diſcernit. Gl.ſoluit contrarium quod ꝓcedat quando nō fecit votum: hic loquitur quando votum eſt factum etiam per vxoꝛem.

1 ☞ Dictio niſi ſequens negatiuam ſtat incluſiue.

2 Verbum oꝛare dupliciter ſumitur.

3 Acceſſoꝛio deſtructo an deſtruatur pꝛincipale.

SI laicus.

Sacerdos ſemper cōtinere dꝫ vt ſacrificare poſſit. h. d. Nota ꝙ etiam laici debent tempoꝛe oꝛationis abſtinere a

1 pꝛopꝛijs vxoꝛibus.ad hoc.ſ.eo.tenere.in fi.† Nota

Archivo Histórico Rosario

ꝙ dictio niſi ſequēs negatiuā ſtat incluſiue. facit que no. Bar. in. l. actione. C. de trāſac. ¶ No. ꝙ vbi eſt eadem ratio vel maior ibi idem ius. Nam ibi extēdiꝛ ex maioritate rationis id qđ dicitur de continētia clerici. No. ꝙ vbi ſunt duo coherentia vel quorū vnū trahit coherentiā ab altero id qđ dicitur de vno intelligitur dictū de alio. Nā vt dicit tex. ſi ſemper eſt orādū a clericis et oratio debet fieri a cōtinēte: ergo ſemper eſt abſtinēdū.
2 cōcordātie allegantur in gl. † Oppo. ⁊ videtur ꝙ immo laicus nō debet abſtinere ab officio cōiugali ꝑpter oratione. q2 autoritas apoſtoli dicit ꝙ nō deſtitit orare qui nō deſinit bene facere. Sed ſi cōiunx cognoſcit vxorē cauſa reddendi debitum vel cauſa prolis bene facit ⁊ maxime qñ hoc facit ex charitate. vt xxiij. q. v. ſi dicat. ergo videꝛ ꝙ illā cognoſcēdo nō deſiſtat orare. Cuius ꝯtrariū innuit iſte tex. So. dic ꝙ iſtud ꝟbū orare pōt ſumi dupliciter. vno modo large. alio modo ſtricte. Large aūt ſumendo ille dr̄ orare qui bene facit ⁊ ꝑ talia opa intendit deo placere. et ſic ſumitur in autoritate predicta iſtud ꝟbum orare. Stricte aūt ſumendo ille dr̄ orare q̄ vacat orōibus in eccleſia vel in aliꝭ oratoriꝭ. ⁊ p̄ſertim diebus feſtiuis ⁊ dñicis. ⁊ iſto modo ſumiꝛ hic. ⁊ de huiuſmodi oratione eſt glo. magiſtra. in
3 cle. j. de reli. ⁊ vene. ſan. ¶ † Gl. j. colligit notabile ex tex. et allegat iura ⁊ cōtra iſtud oppo. in fin. glo. ⁊ cōtrariū nō ſoluit in fi. glo. Dic ꝙ hic loquiꝛ ꝙ deſtructio ꝑricipali deſtruiꝛ acceſſorium quod ſubſiſtentiā non habet de per ſe. Secus in acceſſorio qđ ſubſiſtētiā habet de per ſe: q2 tunc licet deſtruatur principale nō tñ deſtruiꝛ acceſſoriū[a] qđ habet ſubſiſtētiā de per ſe. facit tex. ⁊ ibi bar. i. l. fi. §. luci⁹. ff. de ꝯdic. inde. Pet. de ancha. in regula. acceſſoriū. de reg. iur. lib. vj. Itē predicta et tex. noſter ꝓcedunt in conſequenti vel acceſſorio neceſſario. vbi autē cōſequēs vel acceſſorium nō eſt neceſſariū: tūc dato vno aliud nō per hoc inferꝛ. c. in p̄ñtia. de proba. l. nō ab hoc. C. vnde cogna. niſi ex iuris diſpoſitiōe aliud expreſſi⁹ appareat. c. trāſlato. de conſti. c. ſup gratia. de offi. deleg lib. vj. l. ad rem mobilē. ⁊. l. ad legatū. ff. de ꝑcu. ita Bella. hic. ⁊ de eo quod dicit glo. hic vide aliam glo. iij. q. vj. hoc quippe.

Additio.
a ¶ Acceſſoriū. Adde ꝙ acceſſorium non ſequitur naturam ſui principalis qñ nō eſt eadem ratio in acceſſorio que eſt in principali. l. ex placito. C. de re. ꝑmuta. l. ſi is a quo. C. de p̄di. mino. not. Bar. in. l. non dubiū. poſt gl. in fi. C. de legi. ⁊ voluit Hyppo. marſil. ſing. 17. icip. acceſſorium ſequitur. H. F.

Quod autē. Hic declara intellectū. c. ſi quis docuerit. ſ. diſt. xxviij. ⁊ cōtinuaꝛ iſte §. q2. ſ. xxx. di. dixerat in principio ꝙ illa duo. c. ex cauſa emanauerūt. ſ. ꝑpter manicheos qui nuptias deteſtantur. ⁊ ad probandū ꝙ iſtud ſit verū probat ꝙ duo. c. ſequē. debent intelligi de coniugio ſacerdotis nō reprehēdēdo in preterito tēpore qñ licebat eis vti matrimonio iam cōtracto. ꝟm Hug. ⁊ Archi.

SI quis. Spernēs matrimonium et ipſo iniuſte vtētes excōmunicantur. h. d. ¶ No. ꝓhibitū eſſe reprobare matrimoniū vel matrimonialiter ꝯuerſantes. ¶ No. ꝙ reprobans matrimoniū tanꝙ res ꝓhibita peccat mortaliter. ¶ Oppo. ⁊ videꝛ ꝙ iſtud. c. ⁊ ſequens ſint ſupflua. q2 iſtud iam erat diſpoſitū. ſ. xxx. diſt. ſi quis. Sol. La. fatetur cōtrariū ⁊ dicit ꝙ neſcit quare Gratia. poſuit iſta ca. niſi vt tediū generaret cum iam iſtud fuiſſet dictū. ꝟm Lau. ⁊ Archi.

QVicūq3. Excōicatur qui eligit vitam cōtinentē pro eo ꝙ matrimonium tanꝙ abominabile ſpernit. h. d. No. ꝙ eligens vitam caſtam ex eo ꝙ matrimoniū cōtrahere putat iniuſtum peccat mortaliter. Et faciens opus virtuoſum ſed ex fine vel cauſa prohibita ex illo punitur: quia deus non remunerat factum: ſed finem te cauſam quare factum ſit. vide glo. in. c. j. de collu. deteg. ⁊ tex. lxxxvj. diſt. non ſatis.

Poteſt et aliter. Hic incipit. iij. pars diſt. et continuatur ad precedentē hac forma. ſ. eſt dictū. xxx. diſt. in prin. §. ꝙ autē. ꝙ vno modo poteſt intelligi qđ dictū eſt. ſ. xxvij. di. ſi quis docuerit. ſed pōt alter ⁊ etiam vt ſequitur ꝟm Archi.

1 ☞ Noīe miniſtrorū altaris īcludūtur diaconi ⁊ ſubdiaconi.
2 Nomine laicorum veniunt illi non exiſtentes in aliquo ordine eccleſiaſtico conſtituti.

LEx. Non ſoluitur matrimonium promoti ad ſacros de voluntate vxoris: ſed impeditur effect⁹ matrimonij quoad debitū carnale reddēdū.
1 h. d. ¶ † No. arg. ꝙ appellatione miniſtrorum al-
2 taris cōprehendūtur diaconi ⁊ ſubdiaconi. ¶ † No. ꝙ appellatione laicoꝝ cōprehēduꝛ illi qui non ſunt in aliquo ordine eccleſiaſtico cōſtituti. ad hoc. xij. q. j. duo ſunt genera. ¶ No. ꝙ lectores licite poſſunt ꝯtrahere matrimonium ⁊ filios habere. ad hoc de cle. coniu. c. j. ¶ No. ꝙ ratione dignitatis vel officij ad qđ quis aſſumitur diciꝛ eſſe ſibi licitū quod primo erat permiſſum. No. ꝙ per aſſumptionē ſacri ordinis dicitur quis cōtrahere matrimoniū ſpirituale. No. ꝙ matrimoniū pōt qñq3 remanere validū quoad carnalē copulam. ad hoc. j. c. proxi.

1 ☞ Promoueri poteſt qs ad epiſcopatū etiā viuente vxore.
2 Nomine victualiū non includitur veſtitus.
3 Verba ſtatuti debent intelligi prout ſonant.
4 Nomine ſuſtentatiōis alicuius intelligiꝛ victus et veſtitus.
5 Nomine cibariorum non includuntur veſtimenta.
6 Nomine alimentorū cōprehenduntur veſtes: nō tamen includuntur medicine.
7 Nomine victus an comprehendatur veſtitus.
8 Epiſcopis vel aliꝭ clericis an liceat alimētare cōſanguineos de fructibus beneficiorum.

CVnino. Conſtituti in ſacris vxores ſuas alimentare debēt: ſed nō carna-
1 liter cognoſcere. h. d. † No. ꝙ habens vxorē pōt etiā viuēte illa ad ep̄atū ꝓmoueri. de quo. ſ. xxviij. diſt.
2 de ſyracuſane. † No. ar. ꝙ appellatione victualium nō cōpre-
3 hēdiꝛ veſtitus. de quo hic in glo. † No. ꝙ verba ſtatuti debēt intelligi ꝑut ſonāt. nō aūt debet dari ali⁹ intellect⁹. vide de ꝟbo. ſig. in his. glo. ſolet cōiter allegari in. c. cupiētes. §. ꝙ ſi. xx. de elec. lib. vi. ¶ No. arg. ꝙ licitū eſt clerico alimentare vxorem ⁊ alios cōſanguineos de fructibus beneficij. de hoc hic per glo.
4 ¶ † No. ꝙ appellatione ſuſtētationis alicuius intelligiꝛ vict⁹ ⁊ veſtitus. vñ ſi legareꝛ alicui vt in domo ſuſtētareꝛ intelligitur de victu ⁊ veſtitu. ⁊ hoc etiam vult glo. j. per tex. l. victus. ff. de
5 verb. ſig. † Si queritur an nomine cibariorum comprehenduntur veſtimenta. dicendum eſt ꝙ nō. vt no. glo. x. q. ij. ep̄s. et vide tex. de penis. c. licet. ⁊ tex. in. c. iij. de ſta. mo. no. Archi. de cō
6 ſe. di. ij. in quibus. ⁊ hic no. etiā ar. † Si queriꝛ an noīe alimētorum includantur veſtes. dicit ꝙ ſic. vt. c. ep̄s. xij. q. ij. nō tñ cōprehenduntur medicine. vt no. glo. ſi. vij. q. j. nihil. et glo. in. c.
7 ex parte. de cele. miſ. † Si queritur an noīe victus cōprehendatur veſtitus. Aut ſumus in cōtractib⁹ ſtricti iuris: ⁊ tūc appellatione vict⁹ nō cōprehendiꝛ veſtitus. ⁊ ita ꝓcedit. l. cū hi. §. q trāſigit. hic alleg. in glo. que loquiꝛ de trāſactiōe. ⁊ ita pōt intelligi tex. in. c. ſi ep̄s. de offi. ordi. li. vj. ⁊ tex. in. c. j. §. ꝓcurationes. de cenſibus. eo. li. vbi appellatiōe victus nō cōprehendiꝛ veſtit⁹: ſed tm̄ illa q̄ ſunt in prādio neceſſaria. Aut ſum⁹ in materia larga: ⁊ tūc appellatione vict⁹ cōprehenditur veſtitus. et ita ꝓcedit. l. vict⁹. ff. de verb. ſig. Si queriꝛ an appellatione ſuſtētatiōis comprehendaꝛ victus et veſtitus. tex. hic vult ꝙ ſic.
8 ¶ † Glo. ſi. recitat ꝑ cōtrariū ꝙ nō ſit licitū ep̄is vel aliꝭ clericis alere cōſanguineos de fructibus bñficioꝝ. vt patet. xxviij. di. c. ſyracuſane. Glo. ſoluit diſtinguēdo inter conſanguineos egentes ⁊ nō egētes in fi. glo. Pro determinatione glo. fortificanda arguit ꝙ ſi epiſcopo licet alere alias feminas de reb. ec. ſi indigent: multo forti⁹ vxorē ⁊ filios. lxxxvi. diſt. nō ſatis. ꝟm Hug. ⁊ Archi. ſuper materia glo. an prelat⁹ poſſit dare cōſanguineis de reb. eccleſie. Aut vult dare de reb⁹ immobilib⁹ ⁊ nō pōt. vt eſt caſus. xij. q. ij. ꝯſquis. et ibi glo. Aut de rebus mobilibus. aut vult dare pauca vel rōne ſeruitij: ⁊ pōt. vt in. c. relatū. ij. de teſta. Aut vult dare multa: tūc nō pōt. Et iſto reſpectu dr̄ ꝙ grauī⁹ eſt dare cōſanguineis ꝙ aliꝭ. vt dicit tex. j. q. ij. puenit. Vñ dicit ibi gl. ꝙ ipſi ſunt ceci circa nepotes vt eos ditēt. Et ideo bonum fuit prohibere eos. Aut non vult dare res ſed eos alimentare: ⁊ tunc etiam ſi ipſi indigent poteſt eos alimētare. Et hoc voluit glo. iſta. ⁊ glo. in. d. c. j. Et procedit etiā illud vltimū ſi vellet alere de panibus et aliꝭ oblationibus que fiunt in altari. ⁊ no. glo. x. q. j. hanc conſuetudinem.

Vt igitur. Concludit magiſter ex precedētibus canonibus intentionē ſuam.

Sed obijcitur. Hic incipit. iiij. pars di. hui⁹ in qua ponit duos canones orientales in quibus cōceditur clericis habere vxores ꝟm Io. de deo. et Archi.

1 ☞ Nomine hominum includuntur omnes clerici etiam in epiſcopali dignitate conſtituti.
Sta. ꝙ nullus hominū faciat ſic cōprehenduꝛ clerici dūmodo ſtatuens habeat poteſtatem ſupra clericos.
2 Nomine legū cōprehenduntur etiam canones.
3 Actui fiendo ꝑ cōciliū qñ vnus ſolus de concilio poſſit contradicere vel minor pars. 6.
4 Caſtitatē ſeruare dicuntur coniuges carnaliter inuicem cognoſcentes.
Legati cōditio ſi caſte vixerit an verificetur etiam in contractu matrimonij.
5 Fornicatio eſt nomē generis aptū cōprehēdere etiā adulteriū.
6 Verba in volūtate tua permitto. quid importent.
7 Cōſenſus omniū an minoris vel maioris partis requiratur in actibus ſpectantibus ad plures. 8.
8 Dictio vel quando exponatur pro et.
9 Canonicus vn⁹ an poſſit ſe opponere ꝑ defenſione ecclie ſue.
Nicena.

NIcena. Ex cā per pānuciū aſſignata cōciliū nō ſtatuit vt cōſtituti in ſacris nō poſſint vti mr̄imonio pri⁹ ꝯtcto. h. d. No. vnū finē quē dz ꝯſiderare volēs legē ꝯdere: vt ꝑ eā hoīz
1 vita corrigaꝛ. No. † ꝙ appellatiōe hoīz cōprehēdūtur oēs clerici: etiā ſi ſint ꝯſtituti in ep̄ali dignitate. qđ no. q2 facit ad ſtatuta ꝙ canones ꝓhibētes: ꝙ nullus hoīm faciat ſic: q2 includuꝛ etiā clerici: dū tñ ſtatuēs habeat etiā ꝑtātē ſupra cle-
2 ricos. † No. ꝙ appellatiōe legū ꝯprehēduꝛ etiā canones. xxx. q. v. q̄lis. ⁊ de h̄ no. j. q. j. vētū. faciūt q̄ vidim⁹ in. c. niſi gñale. ⁊ c. lex eſt. j. di. ⁊ q̄ habenꝛ in. c. cū eſſes. de teſta. q̄ in fiī in. c. ſtatu-
3 tū. de elec. li. vj. ⁊. j. q. vij. ſi qs oēm. † Not. ꝙ quilibet de ꝯcilio pōt ſurgere ⁊ cōtradicere actui fiendo per cōciliū. Et ſi vn⁹ ſolus tenet ꝯtrariū eius qđ tenet tota vniuerſitas debet ſequi dictū vnius dū tñ cām magis ꝓbabilē aſſignet ꝙ faciant aliꝭ de
4 vniuerſitate. ad hoc de his q̄ fiūt a ma. par. ca. c. j. † No. ꝙ ꝯiuges ſe carnaliter inuicē cognoſcentes dicūtur ſeruare caſtitatē. facit tex. et ibi Bal. infert ad. q. in. c. j. de ſum. trini. ⁊ fide ca. ⁊ in hoc ꝟm Archi. dicitur ſatis caſtitas: q2 cōcubitus alienos ⁊ illicitos excludit. xxxj. q. j. deus. Ideo cōditio legati ſi caſte vixerit verificatur etiā in cōtractu matrimonij: ⁊ cōtrahēdo matrimoniū nō amittit legatū. ꝑ hūc tex. ⁊ predicta Panormi. et Imol. in. c. qđ a te. de cleri. cōiug. Bart. in. l. mulier. §. cū proponebatur. ff. ad trebel. in. l. j. C. ſi mulier ſecū. nupſerit. Ang. de aretio in. §. iuris precepta. inſtitu. de iuſti. ⁊ iur. vbi limitat nō ꝓcedere hāc illationē quādo cōditio ſi caſte vixerit eſſet appoſita a marito vel filio alterius matrimonij. Nam cū aliqualiter tales ex ſecundis nuptijs ledantur. vt in auꝛ. de non eligēdo ſcđo nubētes. intelligitur conditio ſi caſte vixerit. i. ſi alteri
5 non nupſerit vel corpus ſuū aliter non corruperit. † No. ꝙ fornicatio eſt nomē gñis aptū cōprehēdere etiā adulterium. vide
6 tex. xxxij. q. vij. adulterij. † No. quid importāt illa verba in voluntate tua ꝑmitto. quia intelligiꝛ de volūtate nō regulata ex diſpoſitione iuris poſitiui. Oppo. et videꝛ ꝙ nō debeat ſtari dicto ipſius pānucij. q2 in actibus vniuerſitatis reqriꝛ cōſenſus maioris partis. lxv. diſ. c. j. ij. et. iij. ⁊ inſtitu. de ſatiſda. tuto. §. ſui aūt. de elec. l3. lxix. di. ſi trāſitus. xxiij. di. in noīe. Archi. hic ſuper iſto dubio allegat pro et cōtra. ⁊ ꝙ reqraꝛ maior pars allegat hūc tex. de elec. eccl'ia noſtra. ⁊ de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. ff. de ſeruitu. ruſt. p̄diorū. l. fund⁹. xij. q. ij. nō liceat. ff. de pactis. l. maior. Sol. dic ꝙ regula eſt ꝙ ſemꝑ ſtatur maiori parti in omni diſpoſitione ⁊ ordinatione vniuerſitatis ⁊ autoritati ſanctorū ⁊ in datione tutorū ⁊ in remiſſione faciēda a creditoribus. ⁊ in ſimilibus. Si maior pars eſt q̄ a maiori ratione ⁊ pietate ducitur. vt. xj. di. ſane. xl. di. multi. in fi. ⁊ in dubio pro pluralitate preſumitur. lxj. di. nullus. niſi ſpecialiter ꝓbetur cōtrariū. xciij. di. illud. de ele. c. dudū. ⁊. c. congregato. Quo ad text. noſtrū mihi videꝛ ꝙ nihil faciat ad ꝓpoſitū. q2 hic non dicitur ꝙ ſtetur minori parti ſynodi. Sed diciꝛ cū eſſet ꝓpoſitio facta in ſynodo a partibus ſurrexit pānucius: ⁊ cōtrariā dixit ſentētiā ſynoduſq3 laudauit eius ſentētiā ⁊ ſequuti ſunt: nō ꝙ ipſi⁹ ſentētia preualeret maiori parti. ſed nōdū firmata deliberatione ſuper propoſitis ſynodis audito pannucio firmauit ſñiam iuris. neq3 em̄ diciꝛ factū a ſynodo neq3 a maiori parte id qđ eſt ꝓpoſitū donec nō eſt deliberatū. c. publicato. ⁊. c. in cauſis. de elec. ⁊. l. noīationū. C. de decurio. li. vj. Et ſi vellemus tenere ꝙ immo ſynodus ꝑ maiori parte eſſet deliberata facere legē de continētia ⁊c. Et Pānucius ſurgens cōtradicēdo impediuit. Poſſumus notare ex iſto tex. hoc retento ꝙ qñ maior ps ſynodi vel collegij vult aliqd ſtatuere de nouo contra ius commune. Et tunc ſi minor pars etiā ſi vnus cōtradiceret audireꝛ et impediret ſtatutū ne locū haberet quinimmo a collegio laudari merebiꝛ. ⁊ in hoc eſt multū notandus iſte tex. ꝟm hunc intellectū. Et voluit Bal. in. l. fi. C. de auto. preſtā. Ludo. in cōſi. ccclij. qđ incip̄. Queriꝛ primo. in. iiij. col. ꝑ ea que no. Inno. in c. humilis. de ma. ⁊ obe. ꝑ. l. fi. ff. de colle. illi. Nā hoc ſtatutum hic de continētia erat contra ius cōmune. cū nondū eſſet introductū. vt pz per totā hanc di. et precedentē. Vel aliter retento iſto intellectu pōt dici ꝙ ideo pānucius fuit auditus cōtra maiorē partē q2 tractabatur de onere imponēdo vniuerſitati clericorū videlicet cōtinētie per qđ ſtatutū videbaꝛ onus imponi. c. ante trienniū. ſ. eo. ⁊ ſic habem⁹ hic tex. ꝙ qñ maior pars collegij vult ſtatuere aliquid in graue onus ſingulorum de collegio vel grauamen collegij minor pars cōtradicēs etiā vnus auditur: ⁊ impediet ſtatutū propoſitis iuſtis cauſis cōtradictionis vt hic. facit qđ vult Inno. in. c. accedētibus. de priuile. c. fi. de his que fi. a maio. par. ca. Panor. in. c. veniēs. de p̄ſcri. in. ix. col. Ludo. in rubrica de arbi. in. iiij. charta. tamen licet hec dicta ſint in ſe forte vera non credo ꝓbari in iſto tex. quia verior eſt primus intellectus quē proxime declaraui. Sed reducendo dicta Archi. ad aliquem ordinē aliquo tñ addito poſt Gemi. hic per doc. in. c. cū oēs. de conſti. in. l. ⁊ ſuū heredē. in. §. hodie.
7 ff. de pactis. † ¶ Si queritur an in actibus ſpectantib⁹ ad plures reqraꝛ cōſenſus oīm an minoris vel maioris partis ſi agitur de nō gerēdo actu ſed de impediendo ne actus fiat per vniuerſitatē: ⁊ tūc quantū ad impediendū ſufficit de iure contradictio minoris partis: immo vnius ſolius. dū tamē magis rationabilē cām aſſignet ꝙ faciat maior pars: ⁊ iſte eſt ꝑprius caſus hic. ⁊ in. c. j. de his que fiūt a maiori par. ca. ⁊ iſto modo poteſt intelligi dictū Archi. hic. Aut agitur de gerēdo actū ad finē vt valeat tunc glo. in. d. c. cū oēs. de conſti. diſtinguit ꝙ aut ſpectat ad plures vt ſingulos: tūc requiriꝛ oīm cōſenſus. ff. de ſerui. ruſti. predio. l. per fundū. niſi vellent cōcedere rē ad vſū ad quē eſt ordinata: quia tūc poſſet vnus etiā ſocijs inuitis illam concedere vel vti illa. inſti. de re. diui. §. religioſorū. Aut ſpectat ad plures vt plures nō tñ vt collegiū: vt eſt in plurib⁹ patronis vnius eccleſie: ⁊ tunc requiritur maior pars: tamen iſto caſu pars maior nō dr̄ reſpectu oīm habētiū ius ſed reſpectu aliarū partiū que eſſent minores. vt not. doc. in. c. quoniā. de iurepatro. ⁊ in. c. eccleſia. j. de elec. ⁊ Archi. hic. ⁊ Ioā. xvi. q. vij. ſi plures. Ita Archi. dicit in opinionibus vel ſcripturarum vel inſtrumentorū vel teſtiū maiorē partem capimus comparatione minoris nō reſpectu totius. xix. diſt. c. in canonicis. l. ob carmē. ff. de teſti. c. licet cām. de proba. Aut ſpectat ad plures vt collegiū ⁊ tunc requiritur maior ⁊ ſanior pars oīm. vt in d. c. eccleſia. ij. qđ. ſ. dixi fallit in electiōe pape vbi due partes requiruntur. de elec. c. licet. tamen inter iſtos ad faciendū numerum non debent computari: niſi illi qui volunt poſſunt ⁊ debent intereſſe. vt dixit tex. in. c. q2 proter. de elec. ⁊ illi oēs l3 vocandi: tamē ſufficit ꝙ ſint in cōgregatione due partes. l. nulli. ⁊. l. plane. ff. qđ cuiuſq3 vniuer. no. ⁊ hoc modo qđ poſtea maior pars iſtarū duarū partiū cōgregatarū fecerit oēs feciſſe videntur. l. qđ maior. ff. ad municipa. ⁊ ita intelligatur cōcluſio premiſſa ⁊ iura cōcilia ſolum videntur ponderare maioritatē reſpectu numeri ex quo nihil dicūt de ſaniori parte. d. l. nulli. d. l. qđ maior. d. l. noīatis. C. de decurio. lib. x. l3 iura canonica in facto electionis pōderarint maiorē partem ⁊ ſaniorē. d. c. eccleſia. ⁊ in dubio data maiori parte. vt dicit hic Archi. p̄ſumitur ſanior. lxj. diſt. nullus. xciij. diſt. c. illud. niſi probetur cōtrarium. c. dudū. c. cōgregato. de elec. do. Anto. in. c. ea noſciꝛ. de his que fiunt a prela. ⁊ q2 de his poſui in. c. canonicis. xix. diſt. aliter non inſiſto. hoc tamen ꝙ maior pars minori preiudicet poteſt limitari ꝟm duos vltimos intellectus quos. ſ. dedi ad tex. Al's regulariter conſenſus vniuerſitatis nō diciꝛ niſi quando fit a maiori parte vniuerſitatis nō a maiori parte partium comparatione minoris. c. eccleſia. j. de elect. ibi Panor. notat illū tex. ⁊ in. c. cōſtitutis. de appel. facit glo. ⁊ ibi Gemi. in. c. ſi cui. de elec. lib. vj. Nota tamē hic Archi. q2 ex iuris fictione minor pars quandoq3 dicitur maior. Et iſta fictio fit duobus modis. Primo quando maior pars facit id propter qđ priuaꝛ ipo iure poteſtate capitulari. de elec. cum in cunctis. tunc enim minor pars repreſentat totum capitulum. ⁊ ſic non ſolū facit maiorem partem. glo. in. c. gratum. de poſtula. prela. ⁊ tunc ſi allegarent ignorantiā eis nō prodeſſet niſi et illud ꝓbarēt. de elec. innotuit. Secūda fictio a iure eſt quādo maior pars facit ſe extraneā ab electis per contemptū nolendo eligere die aſſignata a capitulo. de offi. deleg. cōſuluit. de elec. in. c. cum in veteri ij. q. vj. cum appellatore. Ita not. Vincen. in. c. eccleſia. j. de elec. Sed dicit Archi. hic ꝙ huic vltimo dicto videtur cōtradicere qđ not. xciij. diſt. quāto. ꝟm Archi. ⁊ ibi diceꝛ de hoc vbi ponit Archi. In eo aūt qđ. ſ. eſt dictū. ꝙ qñ actus ſpectat ad plures vt collegiū quod requiritur maior ⁊ ſanior pars videꝛ limitare procedere quādo collegium habet preſentare rectorem ad eccleſiam: quia iſto caſu videtur velle ꝙ ſufficiat minor pars. dū tamen ſit ſanior. Hoc probat text. in. c. ea. noſcitur. de his que fiūt a maiori par. capi. vbi tex. loquitur alternatiue maior vel ſanior. Et ſic videꝛ ꝙ ſufficit alterā qualitatē adeſſe per regulam in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. quod videtur dubium: ⁊ tenendo contrarium volens ſe defendere ab illo tex. poſſet ex-
8 ponere vel pro et: † quia quando dictio vel ponitur inter duo quorum vtrūq3 requiritur in diſpoſitione: tunc vel exponitur pro et: vt not glo. xj. q. j. experientie. Sed in actibus vniuerſitatis copulatiue requirūtur iſta duo: ſc3 maior ⁊ ſanior pars. ſ. de his que fi. a maio. par. capi. c. j. ergo ſolū ſanior non ſufficeret. ¶ Glo. j. recitat per cōtrariū ꝙ illa cōſtitutio erat iniqua q2 per eā puniebantur vxores abſq3 culpa cōtra tex. c. ij. de conſti. Glo. ſoluit ꝙ requirebatur cōſenſus vxorum: ⁊ tūc nō erat iniqua. ſecus ſi ꝯſenſus nō interueniſſet. in fi. glo. dicit Archi. ꝙ etiā ſi interueniſſet cōſenſus vxoris per hoc nō fuiſſet conſtitutio iuſta: quia cum ageret de preiudicio viri qui nec tacite

Archivo Histórico Rosario

ꝙ dictio niſi ſequēs negatiuā ſtat incluſiue.facit que no.Bar.
in.l.actione.C.de trāſac. ¶No.ꝙ vbi eſt eadem ratio vel ma-
ior ibi idem ius.Nam ibi extēdit̄ ex maioritate rationis id qđ
dicitur de continētia clerici.No.ꝙ vbi ſunt duo coherentia vel
quorū vnū trahit coherentiā ab altero id qđ dicitur de vno in
telligitur dictū de alio.Nā vt dicit tex.ſi ſemper eſt orādū a cle
ricis et oratio debet fieri a cōtinēte:ergo ſemper eſt abſtinēdū.
2 cōcordātie allegantur in gl.†Oppo.⁊ videtur ꝙ immo laicus
nō debet abſtinere ab officio cōiugali ꝓpter orationē.q̄ auto-
ritas apoſtoli dicit ꝙ nō deſtitit orare qui nō deſinit bene face-
re.Sed ſi cōiunx cognoſcit vxorē cauſa reddendi debitum vel
cauſa prolis bene facit ⁊ maxime qñ hoc facit ex charitate.vt
xxiij.q.v.ſi dicat.ergo videt̄ ꝙ illā cognoſcēdo nō deſiſtat ora
re.Cuius ꝯtrariū innuit iſte tex.So.dic ꝙ iſtud vbū orare pōt
ſumi dupliciter.vno modo large.alio modo ſtricte.Large aūt
ſumendo ille dꝛ orare qui bene facit ⁊ ꝑ talia opa intendit deo
placere.et ſic ſumitur in autoritate predicta iſtud vbum orare.
Stricte aūt ſumendo ille dꝛ orare q̄ vacat orōnibus in eccleſia
vel in alijs oratorijs.⁊ pſertim diebus feſtiuis ⁊ dñicis. ⁊ iſto
modo ſumit̄ hic. ⁊ de huiuſmodi oratione eſt glo.magiſtra. in
3 cle.j.de reli.⁊ vene.ſan. ¶†Gl.j.colligit notabile ex tex. et al
legat iura ⁊ cōtra iſtud oppo.in fin.glo.⁊ cōtrariū nō ſoluit in
fi.glo.Dic ꝙ hic loquit̄ ꝙ deſtructio pricipali deſtruit̄ acceſſo
rium quod ſubſiſtentiā non habet de per ſe.Secus in acceſſo-
rio qđ ſubſiſtētiā habet de per ſe:q̄ tunc licet deſtruatur princi
a pale nō tñ deſtruit̄ acceſſoriū [a] qđ habet ſubſiſtētiā de per ſe.fa
cit tex.⁊ ibi bar.i.l.fi.§.luciꝰ.ff.de ꝯdic.inde.Pet.de ancha.
in regula.acceſſoriū.de reg.iur.lib.vj. Itē predicta et tex.no-
ſter ꝓcedunt in conſequenti vel acceſſorio neceſſario.vbi autē
cōſequēs vel acceſſorium nō eſt neceſſariū:tūc dato vno aliud
nō per hoc infert̄.c.in pñtia.de proba.l.nō ab hoc.C.vnde co-
gna.niſi ex iuris diſpoſitiōe aliud expreſſiꝰ appareat.c.trāſla-
to.de conſti.c.ſup gratia.de offi.deleg lib.vj.l.ad rem mobilē.
⁊.l.ad legatū.ff.de ꝓcu. ita Bella.hic.⁊ de eo quod dicit glo.
hic vide aliam glo.iij.q.vj.hoc quippe.

Additio.
a ¶Acceſſoriū.
Adde ꝙ acceſſo
rium non ſequi
tur naturam ſui
principalis qñ
nō eſt eadem ra-
tio in acceſſorio
que eſt in princi-
pali.l.ex placi-
to.C.de re.ꝑmu
ta.l.ſi is a quo.
C.de pdi.mino.
not.Bar.in.l.
non dubiū.poſt
gl.in fi.C.de le-
gi.⁊ voluit Hyp
po.marſil.ſing.
17.icip.acceſſo-
rium ſequitur.
H.F.

Quod autē. Hic declara intellectū.c.ſiquis do
cuerit.ſ.diſt.xxviij.⁊ cōtinuat̄ iſte
§.q̄.ſ.xxx.di.dixerat in principio ꝙ illa duo.c.ex cauſa ema-
nauerūt.ſ.ꝓpter manicheos qui nuptias deteſtantur.⁊ ad pro
bandū ꝙ iſtud ſit verū probat ꝙ duo.c.ſequē.debent intelligi
de coniugio ſacerdotis nō reprehēdēdo in preterito tēpore qñ
licebat eis vti matrimonio iam cōtracto.ſm Hug.⁊ Archi.

Si quis. Spernēs matrimonium et ipſo in-
iuſte vtētes excōmunicantur.h.d.
¶No.ꝓhibitū eſſe reprobare matrimoniū vel matri
monialiter ꝯuerſantes.¶No.ꝙ reprobans matri-
moniū tanꝙ res ꝓhibita peccat mortaliter. ¶Oppo.⁊ videt̄
ꝙ iſtud.c.⁊ ſequens ſint ſupflua.q̄ iſtud iam erat diſpoſitū.ſ.
xxx.diſt.ſi quis.Sol.La.fatetur cōtrariū ⁊ dicit ꝙ neſcit qua-
re Gratia.poſuit iſta ca.niſi vt tediū generaret cum iam iſtud
fuiſſet dictū.ſm Lau.⁊ Archi.

Quicūqꝫ. Excōicatur qui eligit vitam cōti
nentē pro eo ꝙ matrimonium tan
ꝙ abominabile ſpernit.h.d.No.ꝙ eligens vitam ca
ſtam ex eo ꝙ matrimoniū cōtrahere putat iniuſtum
peccat mortaliter.Et faciens opus virtuoſum ſed ex fine vel
cauſa prohibita ex illo punitur:quia deus non remunerat fa-
ctum:ſed finem ⁊ cauſam quare factum ſit.vide glo.in.c.j.de
collu.deteg.⁊ tex.lxxxvj.diſt.non ſatis.

Poteſt et aliter. Hic incipit.iij.pars diſt.et
continuatur ad precedentē
hac forma.ſ.eſt dictū.xxx.diſt.in prin.§.ꝙ autē.ꝙ vno modo
poteſt intelligi qđ dictū eſt.ſ.xxvij.di.ſi quis docuerit.ſed pōt
aliter ⁊ etiam vt ſequitur ſm Archi.
1 ☞ Noīe miniſtrorū altaris icludūtur diaconi ⁊ ſubdiaconi.
2 Nomine laicorum veniunt illi non exiſtentes in aliquo ordine
eccleſiaſtico conſtituti.

Lex. Non ſoluitur matrimonium promoti ad
ſacros de voluntate vxoris:ſed impeditur
effectꝰ matrimonij quoad debitū carnale reddēdū.
1 h.d.¶†No.arg.ꝙ appellatione miniſtrorum al-
2 taris cōprehendūtur diaconi ⁊ ſubdiaconi.¶†No.ꝙ appel-
latione laicorū cōprehēdunt̄ illi qui non ſunt in aliquo ordine
eccleſiaſtico cōſtituti.ad hoc.xij.q.j.duo ſunt genera.¶No.ꝙ
lectores licite poſſunt ꝯtrahere matrimonium ⁊ filios habere.
ad hoc de cle.coniu.c.j.¶No.ꝙ ratione dignitatis vel officij
ad qđ quis aſſumitur dicit̄ eſſe ſibi licitū quod primo erat per
miſſum.No.ꝙ per aſſumptionē ſacri ordinis dicitur quis cō-
trahere matrimoniū ſpirituale.No.ꝙ matrimoniū pōt qñqꝫ
remanere validū quoad carnalē copulam.ad hoc.j.c.proxi.

1 ☞ Promoueri poteſt qs ad epiſcopatū etiā viuente vxore.
2 Nomine victualiū non includitur veſtitus.
3 Verba ſtatuti debent intelligi prout ſonant.
4 Nomine ſuſtentatiōis alicuius intelligit̄ victus et veſtitus.
5 Nomine cibariorum non includuntur veſtimenta.
6 Nomine alimentorū cōprehenduntur veſtes:nō tamen inclu-
duntur medicine.
7 Nomine victus an comprehendatur veſtitus.
8 Epiſcopis vel alijs clericis an liceat alimētare cōſanguineos
de fructibus beneficiorum.

Omnino. Conſtituti in ſacris vxores ſuas
alimentare debēt:ſed nō carna-
1 liter cognoſcere.h.d.†No.ꝙ habens vxorē pōt etiā
viuēte illa ad epatū ꝓmoueri.de quo.ſ.xxviij.diſt.
2 de ſyracuſane.†No.ar.ꝙ appellatione victualium nō cōpre-
3 hēdit̄ veſtitus.de quo hic in glo.†No.ꝙ verba ſtatuti debēt in
telligi ꝓut ſonāt.nō aūt debet dari aliꝰ intellectꝰ.vide de vbo.
ſig.in his.glo.ſolet cōiter allegari in.c.cupiētes.§.ꝙ ſi.xx.de
elec.lib.vj.¶No.arg.ꝙ licitū eſt clerico alimentare vxorem ⁊
alios cōſanguineos de fructibus beneficij.de hoc hic per glo.
4 ¶†No.ꝙ appellatione ſuſtētationis alicuius intelligit̄ victꝰ
⁊ veſtitus.vñ ſi legaret̄ alicui vt in domo ſuſtētaret̄ intelligitur
de victu ⁊ veſtitu.⁊ hoc etiam vult glo.j.per tex.l.victus.ff.de
5 verb.ſig.†Si queritur an nomine cibariorum comprehendun
tur veſtimenta.dicendum eſt ꝙ nō.vt no.glo.x.q.ij.epš.et vi-
de tex.de penis.c.licet.⁊ tex.in.c.iij.de ſta.mo.no.Archi.de cō
6 ſe.di.ij.in quibus.⁊ hic no.etiā ar.†Si querit̄ an noīe alimēto
rum includantur veſtes.dicit ꝙ ſic.vt.c.epš.xij.q.ij.nō tñ cō-
prehenduntur medicine.vt no.glo.ſi.vij.q.j.nihil.et glo.in.c.
7 ex parte.de cele.miſ.†Si queritur an noīe victus cōprehenda
tur veſtitus.Aut ſumus in cōtractibꝰ ſtricti iuris:⁊ tūc appel-
latione victꝰ nō cōprehendit̄ veſtitus.⁊ ita ꝓcedit.l.cū hi.§.q
trāſigit.hic alleg.in glo.que loquit̄ de trāſactiōe.⁊ ita pōt in-
telligi tex.in.c.ſi epš.de offi.ordi.li.vj.⁊ tex.in.c.j.§.ꝓcuratio
nes.de cenſibus.eo.li.vbi appellatiōe victus nō cōprehendit̄
veſtitꝰ:ſed tm̄ illa q̄ ſunt in prādio neceſſaria.Aut ſumꝰ in ma
teria larga:⁊ tūc appellatione victꝰ cōprehenditur veſtitus.et
ita ꝓcedit.l.victꝰ.ff.de verb.ſig.Si querit̄ an appellatione ſu-
ſtētatiōis comprehendat̄ victus et veſtitus.tex.hic vult ꝙ ſic.
8 ¶†Glo.fi.recitat ꝑ cōtrariū ꝙ nō ſit licitū epīs vel alijs cleri
cis alere cōſanguineos de fructibus bñficiorū.vt patet.xxviij.
di.c.ſyracuſane.Glo.ſoluit diſtinguēdo inter conſanguineos
egentes ⁊ nō egētes in fi.glo.Pro determinatione glo.forti fi
canda arguit ꝙ ſi epiſcopo licet alere alias feminas de reb.ec.
ſi indigent:multo fortiꝰ vxorē ⁊ filios.lxxxvi.diſt.nō ſatis.ſm
Hug.⁊ Archi.ſuper materia glo.an prelatꝰ poſſit dare cōſan
guineis de reb.eccleſie.Aut vult dare de rebꝰ immobilibꝰ ⁊ nō
pōt.vt eſt caſus.xij.q.ij.qſquis.et ibi glo.Aut de rebus mobi-
libus.aut vult dare pauca vel rōne ſeruitij ⁊ pōt.vt in.c.relatū.
ij.de teſta.Aut vult dare multa:tūc nō pōt.Et iſto reſpectu dꝛ
ꝙ grauiꝰ eſt dare cōſanguineis ꝙ̄ alijs.vt dicit tex.j.q.ij.puē-
nit.Vñ dicit ibi gl.ꝙ ipſi ſunt ceci circa nepotes vt eos ditēt.
Et ideo bonum fuit prohibere eos.Aut non vult dare res ſed
eos alimentare:⁊ tunc etiam ſi ipſi indigent poteſt eos alimē-
tare.Et hoc voluit glo.iſta.⁊ glo.in.d.c.j.Et procedit etiā il-
lud vltimū ſi vellet alere de panibus et alijs oblationibus que
fiunt in altari.⁊ no.glo.x.q.j.hanc conſuetudinem.

Vt igitur. Concludit magiſter ex precedētibus ca-
nonibus intentionē ſuam.

Sed obijcitur. Hic incipit.iiij.pars di.huiꝰ
in qua ponit duos canones
orientales in quibus cōceditur clericis habere vxores ſm Jo.
de deo.et Archi.
1 ☞ Nomine hominum includuntur omnes clerici etiam in
epiſcopali dignitate conſtituti.
Sta.ꝙ nullus hominū faciat ſic cōprehendunt̄ clerici dūmo-
do ſtatuens habeat poteſtatem ſupra clericos.
2 Nomine legū cōprehenduntur etiam canones.
3 Actui fiendo ꝑ cōciliū qñ vnus ſolus de concilio poſſit contra
dicere vel minor pars.6.
4 Caſtitatē ſeruare dicuntur coniuges carnaliter inuicem cogno
ſcentes.
Legati cōditio ſi caſte vixerit an verificetur etiam in contractu
matrimonij.
5 Fornicatio eſt nomē generis aptū cōprehēdere etiā adulteriū.
6 Verba in volūtate tua permitto.quid importent.
7 Cōſenſus omniū an minoris vel maioris partis requiratur in
actibus ſpectantibus ad plures.8.
8 Dictio vel quando exponatur pro et.
9 Canonicus vnꝰ an poſſit ſe opponere ꝑ defenſione eccl'ie ſue.
Nicena.

Nicena. Ex cā per pānuciū aſſignata cōci
liū nō ſtatuit vt cōſtituti in ſacris
nō poſſint vti mr̄imonio priꝰ ꝯcto.h.d.No.vnū
finē quē dꝫ ꝯſiderare volēs legē ꝯdere:vt ꝑ eā hoīꝫ
1 vita corrigat̄.No.†ꝙ appellatiōe hoīꝫ cōprehēdū
tur oēs clerici:etiā ſi ſint ꝯſtituti in epali dignitate.qđ no.q̄ fa
cit ad ſtatuta ꝙ canones ꝓhibētes:ꝙ nullus hoīm faciat ſic:q̄
includunt̄ etiā clerici:dū tñ ſtatuēs habeat etiā ptātē ſupra cle
2 ricos.†No.ꝙ appellatiōe legū ꝯprehēdunt̄ etiā canones.xxx.
q.v.q̄lis.⁊ de hō no.j.q.j.vētū.faciūt q̄ vidimꝰ in.c.niſi gñale.⁊
c.lex eſt.j.di.⁊ q̄ habent̄ in.c.cū eſſes.de teſta.q̄ in ſit'i in.c.ſtatu
3 tū.de elec.li.vj.⁊.j.q.vij.ſi qs oēm.†Not.ꝙ quilibet de ꝯcilio
pōt ſurgere ⁊ cōtradicere actui fiendo per cōciliū.Et ſi vnꝰ ſo-
lus tenet ꝯtrariū eius qđ tenet tota vniuerſitas debet ſequi di
ctū vnius dū tñ cām magis ꝓbabilē aſſignet ꝙ̄ faciant alij de
4 vniuerſitate.ad hoc de his q̄ fiūt a ma.par.ca.c.j.†No.ꝙ ꝯiu
ges ſe carnaliter inuicē cognoſcentes dicūtur ſeruare caſtitatē.
facit tex.et ibi Bal.infert ad.q.in.c.j.de ſum.trini.⁊ fide ca.⁊
in hoc ſm Archi.dicitur ſatis caſtitas:q̄ cōcubitus alienos ⁊
illicitos excludit.xxxj.q.j.deus.Ideo cōditio legati ſi caſte vi
xerit verificatur etiā in cōtractu matrimonij:⁊ cōtrahēdo ma
trimoniū nō amittit legatū.ꝑ hūc tex.⁊ predicta Panormi. et
Jmol.in.c.qđ a te.de cleri.cōiug.Bart.in.l.mulier.§.cū pro-
ponebatur.ff.ad trebel.in.l.j.C.ſi mulier ſecū.nupſerit.Ang.
de aretio in.§.iuris precepta.inſtitu.de iuſti.⁊ iur.vbi limitat
nō ꝓcedere hāc illationē quādo cōditio ſi caſte vixerit eſſet ap
poſita a marito vel filio alterius matrimonij.Nam cū aliqua-
liter tales ex ſecundis nuptijs ledantur.vt in auť.de non eligē
do ſcđo nubētes.intelligitur conditio ſi caſte vixerit.i.ſi alteri
5 non nupſerit vel corpus ſuū aliter non corruperit.†No.ꝙ for-
nicatio eſt nomē gñis aptū cōprehēdere etiā adulterium.vide
6 tex.xxxij.q.vij.adulterij.†No.quid importāt illa verba in vo-
luntate tua ꝑmitto.quia intelligit̄ de volūtate nō regulata ex
diſpoſitione iuris poſitiui.Oppo.et videt̄ ꝙ nō debeat ſtari di
cto ipſius pānucij.q̄ in actibus vniuerſitatis reqrit̄ cōſenſus
maioris partis.lxv.diſ.c.j.ij.et.iij.⁊ inſtitu.de ſatiſda.tuto.§.
ſui aūt.de elec.lꝫ.lxix.di.ſi trāſitus.xxiij.di.in noīe.Archi.hic
ſuper iſto dubio allegat pro et cōtra.⁊ ꝙ reqrat̄ maior pars al-
legat hūc tex.de elec.eccl'ia noſtra.⁊ de his q̄ fi.a ma.par.ca.c.
j.ff.de ſeruitu.ruſt.pdiorū.l.fundꝰ.xij.q.ij.nō liceat.ff.de pa-
ctis.l.maior.Sol.dic ꝙ regula eſt ꝙ ſemꝑ ſtatur maiori parti
in omni diſpoſitione ⁊ ordinatione vniuerſitatis ⁊ autoritati
ſanctorū ⁊ in datione tutorū ⁊ in remiſſione faciēda a creditori
bus.⁊ in ſimilibus.Si maior pars eſt q̄ a maiori ratione ⁊ pie-
tate ducitur.vt.xj.di.ſane.xl.di.multi.in fi.⁊ in dubio pro plu
ralitate preſumitur.lxj.di.nullus.niſi ſpecialiter ꝓbetur cōtra
riū.xciij.di.illud.de ele.c.dudū.⁊.c.congregato.Quo ad text.
noſtrū mihi videt̄ ꝙ nihil faciat ad ꝓpoſitū.q̄ hic non dicitur
ꝙ ſtetur minori parti ſynodi.Sed dicit̄ cū eſſet ꝓpoſitio facta
in ſynodo a partibus ſurrexit pānucius:⁊ cōtrariā dixit ſentē
tiā ſynoduſqꝫ laudauit eius ſentētiā ⁊ ſequuti ſunt:nō ꝙ ipſiꝰ
ſentētia preualeret maiori parti.ſed nōdū firmata deliberatio
ne ſuper propoſitis ſynodis audito pannucio firmauit ſñiam
iuris.neqꝫ em̄ dicit̄ factū a ſynodo neqꝫ a maiori parte id qđ
eſt ꝓpoſitū donec nō eſt deliberatū.c.publicato.⁊.c.in cauſis.
de elec.⁊.l.noīationū.C.de decurio.li.vj.Et ſi vellemus tene
re ꝙ immo ſynodus ꝑ maiori parte eſſet deliberata facere le-
gē de continētia ⁊c.Et Pānucius ſurgens cōtradicēdo impe-
diuit.Poſſumus notare ex iſto tex.hoc retento ꝙ qñ maior ꝑs
ſynodi vel collegij vult aliqd ſtatuere de nouo contra ius com
mune.Et tunc ſi minor pars etiā ſi vnus cōtradiceret audiret̄
et impediret ſtatutū ne locū haberet quinimmo a collegio lau
dari merebit̄.⁊ in hoc eſt multū notandus iſte tex.ſm hunc in-
tellectū.Et voluit Bal.in.l.fi.C.de auto.preſtā.Ludo.in cōſi.
ccclij.qđ incip.Querit̄ primo.in.iiij.col.ꝑ ea que no.Inno.in
c.humilis.de ma.⁊ obe.ꝑ.l.fi.ff.de colle.illi.Nā hoc ſtatutum
hic de continētia erat contra ius cōmune.cū nondū eſſet intro-
ductū.vt pꝫ per totā hanc di.et precedentē.Vel aliter retento
iſto intellectu pōt dici ꝙ ideo pānucius fuit auditus cōtra ma
iorē partē q̄ tractabatur de onere imponēdo vniuerſitati cleri-
corū videlicet cōtinētie per qđ ſtatutū videbat̄ onus imponi.c.
ante trienniū.ſ.eo.⁊ ſic habemꝰ hic tex.ꝙ qñ maior pars colle
gij vult ſtatuere aliquid in graue onus ſingulorum de collegio
vel grauamen collegij minor pars cōtradicēs etiā vnus audi-
tur:⁊ impediet ſtatutū propoſitis iuſtis cauſis cōtradictionis
vt hic.facit qđ vult Inno.in.c.accedētibus.de priuile.c.fi.de
his que fi.a maio.par.ca.Panor.in.c.veniēs.de pſcri.in.ix.
col.Ludo.in rubrica de arbi.in.iiij.charta.tamen licet hec di-
cta ſint in ſe forte vera non credo ꝓbari in iſto tex.quia verior
eſt primus intellectus quē proxime declaraui.Sed reducendo

dicta Archi.ad aliquem ordinē aliquo tñ addito poſt Gemi.
hic per doc.in.c.cū oēs.de conſti.in.l.⁊ ſuū heredē.in.§.hodie.
7 ff.de pactis.†¶Si queritur an in actibus ſpectantibꝰ ad plu
res reqrat̄ cōſenſus oīm an minoris vel maioris partis ſi agi-
tur de nō gerēdo actu ſed de impediendo ne actus fiat per vni
uerſitatē:⁊ tūc quantū ad impediendū ſufficit de iure contra-
dictio minoris partis:immo vnius ſolius.dū tamē magis ra
tionabilē cām aſſignet ꝙ̄ faciat maior pars:⁊ iſte eſt ꝓprius ca
ſus hic.⁊ in.c.j.de his que fiūt a maiori par.ca.⁊ iſto modo po
teſt intelligi dictū Archi.hic.Aut agitur de gerēdo actū ad fi-
nē vt valeat tunc glo.in.d.c.cū oēs.de conſti.diſtinguit ꝙ aut
ſpectat ad plures vt ſingulos:tūc requirit̄ oīm cōſenſus.ff.de
ſerui.ruſti.predio.l.per fundū.niſi vellent cōcedere rē ad vſū
ad quē eſt ordinata:quia tūc poſſet vnus etiā ſocijs inuitis il-
lam concedere vel vti illa.inſti.de re.diui.§.religioſorū.Aut
ſpectat ad plures vt plures nō tñ vt collegiū:vt eſt in pluribꝰ
patronis vnius eccleſie:⁊ tunc requiritur maior pars:tamen
iſto caſu pars maior nō dꝛ reſpectu oīm habētiū ius ſed reſpe-
ctu aliarū partiū que eſſent minores.vt not.doc.in.c.quoniā.
de iurepatro.⁊ in.c.eccleſia.j.de elec.⁊ Archi.hic.⁊ Joā.xvj.
q.vij.ſi plures.Ita Archi.dicit in opinionibus vel ſcriptura
rum vel inſtrumentorū vel teſtiū maiorē partem capimus com
paratione minoris nō reſpectu totius.xix.diſt.c.in canonicis.
l.ob carmē.ff.de teſti.c.licet cām.de proba.Aut ſpectat ad plu
res vt collegiū ⁊ tunc requiritur maior ⁊ ſanior pars oīm.vt in
d.c.eccleſia.ij.qđ.ſ.dixi fallit in electiōe pape vbi due partes
requiruntur.de elec.c.licet.tamen inter iſtos ad faciendū nu-
merum non debent computari:niſi illi qui volunt poſſunt ⁊ de
bent intereſſe.vt dixit tex.in.c.q̄ propter.de elec.⁊ illi oēs lꝫ vo-
candi:tamē ſufficit ꝙ ſint in cōgregatione due partes.l.nulli.
⁊.l.plane.ff.qđ cuiuſqꝫ vniuer.no.⁊ hoc modo qđ poſtea ma-
ior pars iſtarū duarū partiū cōgregatarū fecerit oēs feciſſe vi
dentur.l.qđ maior.ff.ad municipa.⁊ ita intelligatur cōcluſio
premiſſa ⁊ iura cōcilia ſolum videntur ponderare maioritatē
reſpectu numeri ex quo nihil dicūt de ſaniori parte.d.l.nulli.
d.l.qđ maior.d.l.noīatis.C.de decurio.lib.x.lꝫ iura canonica
in facto electionis pōderarint maiorē partem ⁊ ſaniorē.d.c.ec
cleſia.⁊ in dubio data maiori parte.vt dicit hic Archi.pſumi
tur ſanior.lxj.diſt.nullus.xciij.diſt.c.illud.niſi probetur cōtra
rium.c.dudū.c.cōgregato.de elec.do.Anto.in.c.ea noſcit̄.de
his que fiunt a prela.⁊ q̄ de his poſui in.c.canonicis.xix.diſt.
aliter non inſiſto.hoc tamen ꝙ maior pars minori preiudicet
poteſt limitari ſm duos vltimos intellectus quos.ſ.dedi ad
tex.Alīs regulariter conſenſus vniuerſitatis nō dicit̄ niſi quan
do fit a maiori parte vniuerſitatis nō a maiori parte partium
comparatione minoris.c.eccleſia.j.de elect.ibi Panor.notat
illū tex.⁊ in.c.cōſtitutis.de appel.facit glo.⁊ ibi Gemi.in.c.ſi
cui.de elec.lib.vj.Nota tamē hic Archi.q̄ ex iuris fictione mi
nor pars quandoqꝫ dicitur maior.Et iſta fictio fit duobus mo
dis.Primo quando maior pars facit id propter qđ priuat̄ ipo
iure poteſtate capitulari.de elec.cum in cunctis.tunc enim mi-
nor pars repreſentat totum capitulum.⁊ ſic non ſolū facit ma-
iorem partem.glo.in.c.gratum.de poſtula.prela.⁊ tunc ſi alle
garent ignorantiā eis nō prodeſſet niſi et illud ꝓbarēt.de elec.
innotuit.Secūda fictio a iure eſt quādo maior pars facit ſe ex
traneā ab electis per contemptū nolendo eligere die aſſignata
a capitulo.de offi.deleg.cōſuluit.de elec.in.c.cum in veteri.ij.
q.vj.cum appellatore.Ita not.Vincen.in.c.eccleſia.j.de elec.
Sed dicit Archi.hic ꝙ huic vltimo dicto videtur cōtradicere
qđ not.xciij.diſt.quāto.ſm Archi.⁊ ibi dicet̄ de hoc vbi ponit
Archi.In eo aūt qđ.ſ.eſt dictū.ꝙ qñ actus ſpectat ad plures
vt collegiū quod requiritur maior ⁊ ſanior pars videt̄ limita-
te procedere quādo collegium habet preſentare rectorem ad ec
cleſiam:quia iſto caſu videtur velle ꝙ ſufficiat minor pars.dū
tamen ſit ſanior.Hoc probat text.in.c.ea.noſcitur.de his que
fiūt a maiori par.capi.vbi tex.loquitur alternatiue maior vel
ſanior.Et ſic videt̄ ꝙ ſufficit alterā qualitatē adeſſe per regu-
lam in alternatiuis.de reg.iur.lib.vj.quod videtur dubium:⁊
tenendo contrarium volens ſe defendere ab illo tex.poſſet ex-
8 ponere vel pro et:†quia quando dictio vel ponitur inter duo
quorum vtrūqꝫ requiritur in diſpoſitione:tunc vel exponitur
pro et:vt not glo.xj.q.j.experientie.Sed in actibus vniuerſita
tis copulatiue requirūtur iſta duo:ſcꝫ maior ⁊ ſanior pars.ſ.
de his que fi.a maio.par.capi.c.j.ergo ſolū ſanior non ſuffice-
ret.¶Glo.j.recitat per cōtrariū ꝙ illa cōſtitutio erat iniqua
q̄ per eā puniebantur vxores abſqꝫ culpa cōtra tex.c.ij.de con
ſti.Glo.ſoluit ꝙ requirebatur cōſenſus vxorum:⁊ tūc nō erat
iniqua.ſecus ſi ꝯſenſus nō interueniſſet.in fi.glo.dicit Archi.
ꝙ etiā ſi interueniſſet cōſenſus vxoris per hoc nō fuiſſet conſti
tutio iuſta:quia cum ageret de preiudicio viri qui nec tacite

Archivo Histórico Rosario

nec expreſſe caſtitatē promiſerat: ergo ſine eiꝰ cōſenſu ad hoc arctari non poſſet. Uel dic ſecūdo ꝙ iſta nō erat conſtitutio iuſta: qꝛ ſm eā offenderentur quos deus coniunxit ⁊c. ⁊ ideo infringi meruit. i. nō recipi ſicut illa. ſ. e. diſt. c. j. Uel pōt dici tertio ꝙ iſti ſancti patres nolebāt ſtatuere de iā promotis: ſed de promouendis quibus bene potuit durior ſtatꝰ aſſignari. Uel dic ꝙ iſta lex nō potuit dici iniuſta: qꝛ cōſiliū illā non fecit: ſed bene volebat illā facere. Sed propter diſſuaſionē panucij non fuit deliberatū neqʒ cōcluſuʒ vt expſſe tex. h ſm Hug. ⁊ Archi.

9 ¶ †Glo. fi. colligit vnū notabile ex tex. ⁊ allegat concor. in fi. glo. per tex. ⁊ glo. Hic dicit Archi. poſſe colligi vnū argumentū ꝙ vnus canonicus poſſet ſe opponere pro defenſione eccleſie ſue. ⁊ allegat de cōceſ. preben. ex parte. ⁊ procedit iſtud etiā ſi capitulū ipſius eccleſie ſue vellet defendere. ar. ff. de li. cā. l. j. ij. ⁊ iij. ſecus autem ſi vellet agere quia tunc non admitteretur ſine mādato. de iudi. c. cauſam. de quo etiam ponit Archi. xij. q. ij. non licet pape.

1 ☞ Greci vxorati non excluduntur a promotione ſacrorū ordinū: nec prohibētur vti matrimonio prius contracto.
2 Greci ſacerdotes abſtinere debent a proprijs vxoribꝰ tempore quo habent celebrare.
3 Grecus ſacerdos vxoratus ſi veniat inter latinos an cogatur dimittere vxorem: ⁊ an poſſit inter latinos promoueri vtēdo matrimonio prius contracto.
4 Greci poſtꝗ ſunt pmoti ad ſacros ordines matrimoniū ꝯtrahere nō poſſunt: ⁊ de differētia inter occidētales ⁊ orientales.
5 Maritus an teneat vbiqʒ reddere debitū vxori petenti. Poſſe dicimur qđ honeſte poſſumus.
6 Papa ſi vellet etiā hodie poſſet aſtringere eccleſiā orientalem ad continentiam: qꝛ eſt ſuperior eorum.

Quoniam. Uxorati promouēdi ad ſacros ordines nō cōpelluntur cōtinētiam pfiteri: ſed tēpore orationis abſtinere debent ab vxoribus: ⁊ eos cōpellētes deponuntur: ⁊ vxores expellentes ob hoc excōicant ⁊ vt contumaces deponunt. h. d. Not. ꝙ ſucceſſor pōt reuocare canones editos per predeceſſores. Not. hic duo ad q̄ vir ⁊ vxor ſunt adinuicē obligati: videlʒ ad copulā carnalē ⁊ ad mutuā cohabitationē. vide de reſti. ſpo
1 lia. lr̄as. †Nam ſm intellectū lr̄e vxorati in oriētali eccleſia nō excluduntur a promotione ſacrorū ordinū nec probibent vti
2 matrimonio prius cōtracto. † Not. ꝙ ſacerdotes etiam oriētales tēpore quo habent celebrare debent abſtinere a pprijs vxoribus. Not. ꝙ ille qui eſt infectus cōcubitu etiā licito nō exauditur ita a deo ſicut ille qui eſt mundus ⁊ abſtinēs. Not. penaʒ prohibentis exiſtentes in ſacris licite matrimonialiter cōiunctos: qꝛ deponūtur. Not. nō fore licitū clerico legitime coniuncto mr̄imonialiter expellere a ſe vxorē ſuā. Uidet ꝙ tex. ī ſe habeat cōtrarietatē qꝛ dicit quicunqʒ inuētus fuerit in ſacerdotali ordine: nullo modo phibeat ad illū ordinē aſcendere. preſupponit ergo primo ꝙ ſit in ordine. dicit ꝙ iſte text. intelligit de eo qui tēpore ordinationis examinatur: ⁊ ſi fuerit repertus diligens vt veriſimiliter preſumatur eū ſe bene habiturū in ordine. ⁊ tunc ad illū ordinē pmoueatur. vnde intelligitur tex. hic ſi fuerit in ordine pmouēdus non aūt intelligitur de pmoto ſm
3 Hug. ⁊ Archi. †Quid ſi ſacerdos grecus ⁊ vxoratus venit habitandū inter latinos vna cū vxore: ⁊ ipſe ſit expertus in lingua latina: ⁊ velit adminiſtrare retinēdo ſecū vxorē an poſſit cū al's ſit notū ꝙ eſt grecus ⁊ cōſtat de eius vita. Sol. dic ꝙ ſic qꝛ iſte talis ſacerdos eſt ⁊ licite vtitur matrimonio vt hic. ⁊ c. ſ. proxi. Itē iſte nunꝗ promiſit cōtinentiā tacite vel expreſſe ergo ad ipſius obſeruantiā nullo modo eſt cōpellēdus cuʒ illa ſit res voti non precepti. xxxij. q. i. integritas. xx. q. iij. pſens. Preterea inuita vxore nō pōt cōtinētiā pfiteri. xxvij. q. ij. ſunt qui. ⁊ iſtud tenet Lau. ⁊ Bart. brix. prout notat in ſua q̄ſtione veneriali que incipit ſacerdos qdā. alij cōtra ſi de hoc eſſet ſcandalum inter clericos vel laicos. ar. de hoc. viij. diſt. q̄ cōtra. xij. diſtin. illa Archi. ⁊ Hoſt. in. c. cū ſm. de tempo. ordi. dicit ꝙ ſolum propter ſcandalū non repellentur tales a promotiōe inter latinos: qꝛ non poteſt priuari quin poſſit vti matrimonio licite ꝯcto. de vi. ⁊ hone. cle. vt clericoꝝ. i fi. niſi eſſet ſpālis ꝯſuetudo regionis: qꝛ talis nō promoueretur. de cogna. ſpi. c. ſup eo. Inno. in. c. cū ſm. tenet ꝙ poſſet ſi breui mora ſit cōuerſaturus tolerari. Si autē deberet trahere longā morā: tunc propter ſcādalū non deberet admitti. poſſet iſta opinio p diſtinctionē concordari. Si q̄ritur an ſacerdos grecus vxoratus poſſit inter latinos pmoueri vtēdo matrimonio prius cōtracto. dic ꝙ aut promotio eſſet breui tempore duratura: puta qꝛ daretur ſibi beneficiū curatū in cōmēdā que nō pōt durare vltra ſex mēſes. de elec. nemo deinceps. lib. vj. ⁊ tunc poſſet. ⁊ ita procedit dictuʒ Inno. ſ. aut promotio eſt duratura lōgo tempore: puta ad vitam: ⁊ tunc ſi conſuetudo vel ſcandalum non repugnat ⁊ poterit. ⁊ ita intelligo opi. Bart. brix. ſ. poſitā. Aut ſcandalū aut conſuetudo ſimul repugnant ⁊ non poterit. ⁊ ita procedit opi. Hoſt. Aut cōſuetudo tm̄ eſt ſibi cōtraria: ⁊ adhuc non poterit promoueri. de cle. cōiug. cum olim. Aut ſolū ſcandalum repugnat tunc credo veriorē opi. Inno. Nā propter ſcandalū quis repellitur a promouendo. vt eſt caſus de tempo. ordi. c. ad aures. ⁊ de prebē. c. cū teneamur. ergo ſi propter pmotionē iſtius inſurgeret ſcandalū nō debet promoueri vt volūt illi text. Nec obſt. rationes Hoſt. qꝛ ipſe nō debet priuari vti matrimonio. Nam ipſe repellitur a promotione beneficij: ⁊ ſibi non probibetur vſus matrimonij. Aut non repellitur: qꝛ ipſe ⁊ vxor ſponte contentātur renūtiare vſui matrimonij: ⁊ tunc non dicitur priuari matrimonio: qꝛ tunc ipſimet ſe priuant renūtiando: et ſic
4 nō priuant iure ſuo. †Glo. j. in fi. glo. dicit ꝙ eſt dr̄ia inter occidētales ⁊ oriētales: qꝛ occidētales nō ordinant niſi priꝰ pmittant cōtinentiā. vt hic in prin. Orientales aūt promouent etiā continentia nō promiſſa. Et in hoc eſt differētia vt in ſecunda parte ꝙ illi poſſunt vti matrimonio iam cōtracto. Poſtꝗ autē promoti ſunt ad ſacros quoad contrahendū matrimoniū nō eſt differentia inter orientales ⁊ occidentales: qꝛ neuter poteſt contrahere matrimoniū. vt in. c. proxi. ſm Hug. ⁊ Lau. Glo. in verbo apl'ice. recita per queſtionē. ⁊ ſol. vt in ea. Glo. ſuper
5 verbo oportuno. †recita per queſtionem an maritus in quolibet loco ⁊c. Sol. vt in glo. In fi. glo. dicit Archi. ꝙ immo text. facit pro opi. Gra. vt ptʒ per verbū oportuno. Nam non dicit cōgruo vel honeſto ſed oportuno. q. d. quando vxor oportunitatē habet. ⁊ hoc etiā. xxxiij. q. iiij. apoſtolus. lxviij. diſt. eccleſijs. Opinio Ioā. tenet hic Lau. ⁊ Ioā. de fan. ⁊ Archi. in. c. j. de conſe. eccle. vel alta. idē qđ hic. Sed glo. ordi. ibi videtur tenere idē qđ Ioan. dicēs ꝙ multa ſunt licita que tn̄ ex loco cenſentur illicita. ij. q. vij. accuſatio. dicit ibi Lap. ⁊ Abb. ꝙ Ioā. and. poſt Hoſt. in. c. quoniā. de cōiugio leproſo. dicit ꝙ ipſi tenentur reddere debitum non obſtāte exceptione locoruʒ vel tēporum. Hoſt. in ſumma. de ſpōſa. ſuper rubrica. de matri. ver. ſed nūquid peccant. diſtinguit aut vir poteſt verbo ſibi diſſuadere. tunc tenetur facere ⁊ ſe excuſare ⁊ differre ad locuʒ magis honeſtum. Si autē vxor inſtat oportune tunc debitum eſt reddendum: tamen exigens peccat mortaliter. xxxiij. q. v. noluit. allegat dictuʒ apl'i. j. ad Corin. vij. Nolite fraudare inuicē: niſi forte ad tempus ex conſenſu: vt vacetis orationi. Gemi. ita tranſit: qꝛ vt dicit illa glo. multa ſimpliciter ſunt permiſſa: que tamen reſpectu loci cenſentur prohibita. Nec ob. ꝙ dicit text. hic tempore oportuno. intelligendo tempus oportunū etiam ratione loci. Item ſi intelligeremꝰ ita indifferēter prout iſti volunt ꝙ maritus vbi tenetur reddere debitū pari ratione ſequeretur ꝙ in platea ⁊ in cōſpectu populi maritus teneret reddere debitū: qđ eſſet valde abſurdū. ⁊ dicunt iura inducta ꝙ poteſt vxor ſemper petere debitū: intellige dū tamen in loco honeſto. nam id dicimur poſſe qđ honeſte poſſumus. vt not. glo. in verbo poterit. in cle. ſepe. de verb. ſig. Glo. in verbo diligēs. recita per cōtrariū: ꝙ lʒ quis ſit diligens nō tamen propter hoc poterit pmoueri: qꝛ requirūtur alie qualitates in promouēdo. vt pʒ. ſ. xxiij. diſt. per totū. glo. fatetur cōtrariū ⁊ exponit tex. glo. fi. recita per q̄ſtionē ⁊ ſoluet: vt in ea in fi. glo. Archi. videtur tenere opi. Hug. Et ad rōnē glo. reſpondet ꝙ non eſt verū ꝙ preiudicetur vxori poſt mortē viri: qꝛ dicit ꝙ in vxore preſbyteri orientalis nō habet locū qđ dr̄ in. c. qꝛ ſunt culpe. xxviij. di. quia cōtinētiam non promittunt tacite vel expreſſe que eſt ratio quare vxor orientalis non contrahit poſt mortem promoti. ⁊ hoc probatur etiaʒ per glo. fi. d. c. quia ſunt culpe. vbi dicitur ꝙ ſi ea ignorāte ordinatur nullum fit ei preiudiciū. Et hoc idē habetur. xxvij. q. ij. multorū. ⁊. xxviij. diſt. ſi qua vidua. ſm Ar
6 chi. † Dicit tamen hic Hug. ⁊ poſt eū domi. Cardi. ꝙ licet papa noluerit vtranqʒ ex predictis aſtringere videlicet eccleſiam orientalem ad continentiam tamen potuiſſet: et etiam hodie ſi vellet poſſet ad continentiam eos arctare: quia eſt ſuperior eorum. c. de conſtantinopolita. xxij. diſtinctio. c. rogamus. xxiiij. q. j.

Hoc autem loco. Hic magiſter oſtendit ꝙ iſta capitula nō ſunt vniuerſalia ſed localia: quia non habent locū in orientali eccleſia. Et ſic etiam poſſunt localiter intelligi illa capitula. xxviij. di. ſi quis docuerit. ⁊ ſi quis deſtruit. ſm Hug.

1 ☞ Eccleſia romana nō dicit eſſe in pte oriētali ſʒ occidētali.
2 Dictio a an ſtet incluſiue an excluſiue.

Aliter. Eccleſie oriētalis clerici matrimonio vtuntur in ſacris conſtituti: ſecus in oc
1 cidentali. h. d. † Not. ꝙ eccleſia romana non dicitur eſſe in parte orientali ſed occidentali. Not. ꝙ nō ſemper ius

ſemp ius editū ab eccleſia romana ſeruatur vniuerſaliter. Et poteſt eſſe ratio: qꝛ vltra editionem iuris ad hoc vt vinculū inducat requiritur ſubditoꝝ approbatio. vt. ſ. iiij. diſt. §. leges.
2 ¶ †Not. ꝙ dictio a ſtat incluſiue. de quo hic per Archi. ⁊ Cy. in. l. ac a caligato. C. de nup. Sicut etiā dictio vſqʒ ſtat incluſiue. ad hoc in diſt. proxi. c. de illo. Querit hic Archi. an iſta dictio a ſtet incluſiue an excluſiue. ꝙ ſtet incluſiue allegat tex. h lxxxiij. diſt. c. fi. xxviij. diſt. de hoc. xciij. diſt. a ſubdiacono. Qđ aūt ſtet excluſiue allegat de re iudi. c. qđ ad ꝯſultationē. de hac dictiōe a hr̄ p gl. de excep. c. pia. li. vj. de reſt. ſpo. frequēs. eo. li. Et glo. ⁊ Io. and. ſup illa in. c. ſtatutū. de pbē. eo. lib. Et ibi dicit Io. an. ꝙ poſſet diſtingui de hac dictione a ſicut diſtinguit de dictione vſqʒ in. c. ij. de ordi. ab epi. q renūtia. epi. aliqd etiā ponit glo. in cle. ſicut appellationē. de appel. poſſet ergo ſm Gemi. ſic diſtingui ꝙ aut dictio a pfert a lege aut ab hoīe. Si pfert a lege vel a canone tūc debemꝰ recipere iſtū intellectū qui magis amicatur alijs iuribꝰ. Uñ ſi intellectꝰ ꝙ dictio a ſtet incluſiue amicat alijs iuribus. ⁊ ita ſumit vt hic. Nam dicit ꝙ a ſubdiacono. ſ. in eccleſia occidentali nō poſſunt vti matrimonio. Hic dictio a includit ſubdiaconatū. ⁊ eſt rō: qꝛ p alia iura ptʒ ꝙ ſubdiaconus dʒ cōtinere. Et ita ſumit. lxvj. diſt. §. non autē. Si aūt plus amicat alijs iuribus ꝙ ſtet excluſiue ſumit excluſiue. lxxvij. diſt. in veteri. in fine. Aut nō apparet qs intellectus ſit magis amicabilis alijs iuribꝰ: ⁊ tūc aut apparet expſſe ex illa lege ꝙ ſtet incluſiue ⁊ incluſiue ſtabit. vt eſt tex. ſ. e. di. c. j. Aut apparet expſſe ꝙ lex vult ſtare illā excluſiue ⁊ ſtabit excluſiue. ⁊ iſte eſt tex. de excep. pia. li. vi. ⁊ in. d. c. frequēs. de reſt. ſpo. ⁊ in. d. c. ſtatutū. de pben. lib. vj. Aut lex nō exprimit expſſe qualiter velit ſumi. tūc ſi apparet p ſequētia de mente legis qualiter dʒ ſtare: ⁊ tūc illud ſequet qđ erit de mēte legis. Et iſte eſt caſus. xciij. diſt. a ſubdiacono. Nā ibi dicit a ſubdiacono. ſ. oēs obediant diacono: ⁊ ſic apparet ex illis verbis ſequētibus ꝙ voluit includere ſubdiaconū. Aut pfert ab hoīe: ⁊ tūc de intentione ſua cōſtat expreſſe vel p cōiecturas illa eſt ſeruanda. de verb. ſig. c. intelligētia. ⁊. c. pterea. In dubio aūt ſi ſumꝰ in ſtipulationibus: ſi nō apparet de intētiōe quoad tertiū recipimus incluſionē aut fauorē hʒ p ipo. p regulā. odia. de reg. iur. lib. vj. Si refert ad ipm exprimētē: tūc ſumimꝰ intellectū excluſiuū vel incluſiuū q facit ꝯ ipm q eā expſſit p regulā ꝯ eā. de regu. iur. lib. vj. Glo. j. recitat p ꝯriū ꝙ imo clerici oriētales poſt aſſumptionē ſacroꝝ ordinū nō pn̄t mr̄imonialiter copulari. vt ptʒ. ſ. diſt. pxi. c. ſi qs eoꝝ. Glo. ſoluit tenēdo ꝯriū lʒ alij aliter dicāt: ⁊ tex. hic glo. reſpōdet exponēdo in fi. gl. Intellectū glo. ſeqt hic Hug. exponēs etiā ꝟbū copulant poſitū in tex. j. carnaliter cōmiſcent ⁊ copulā p carnali cōmixtione. vt. ſ. c. pxi. xxx. q. j. noſce. xxvij. q. ij. agathoſa. ⁊. c. priuſꝗ. ſm Hug. Nec obſt. op. per glo. allegatā q̄ reprobat iſta rōne: qꝛ non pn̄t dicere ꝙ d. c. ſi qs. allegatū p glo. locū habeat in occidētali eccl'ia vel eo ſit cōſtitutū: qꝛ iā cōſtitutū erat p Gregoriū ꝙ ſubdiaconi continerēt. vt. ſ. e. di. c. j. ⁊ ꝙ Gregoriꝰ pceſſerat ſextā ſynodū planū eſt: pceſſit agothonē vt pʒ per chronicā. tēpore autē agathonis fuit celebrata ſexta ſynodus q̄ pfixerat nobis ꝯtinētiam vt iſti dicūt prout apparet. ſ. § proxi. ⁊ probat. xxviij. diſt. diaconi. ſm Lau. ⁊ Archi.

Similiter. Hic magiſter dat intellectū ad capitula p ſe inducta ponēdo ſolutionē. Sed cōtra primā ſolutionē magiſtri ꝙ illud capl'm ꝯſulendū intelligatur ex loco nō videt verū: qꝛ illi bulgari iā receperāt ꝯtinētiā: qđ apparet ex cōtinētia illius capl'i. vbi dr̄ ꝙ erāt rephenſibiles. ⁊ ſic videt ꝙ erāt aſtricti ad cōtinētiā ſm Hug. ⁊ Lau. q fatent cōtrariū dicētes ꝙ iſta nō eſt bona ſolutio poſita p magiſtrū. Sed dicit Archi. ꝙ ſolutio magiſtri poſſet ſaluari put ipſe dicit: qꝛ ex integro nōdū aſſumpſerūt ppoſitū religionis ⁊ ſic procederet ſolutio magiſtri ſm Archi. in verbo qđ aūt. reſpondet tacite obiectioni q̄ poſſet fieri. Nam poſſet ſibi dici. tu dicis ꝙ oriētalis eccleſia nō aſſumpſit votū continentie in miniſtris altaris. quare ergo punitur ſacerdos qui ſe nuptijs cōiunxerat. ſed magiſter reſpondet ꝙ non erat vxor ſed fornicaria. ſm Ioā. de fan. ⁊ Archi.

¶ Diſtinctio. xxxij.

1 ☞ Nomine ſacrorū ordinū lato ſumpto vocabulo includunt etiam minores ordines: nō autē proprie ⁊ ſtricte.
2 Ordo dicitur ſacer dupliciter.
3 Ordines oēs an dicantur vnū ſacramentū an plura.

Seruanda. Recita glo. reuocādo in dubiū id qđ dr̄ p magiſtrū: videlicet an clerici debeāt ſeruare continentiā. Sol. dic ſm magiſtrū ꝙ omēs q ſunt in ſacris debent ſeruare continentiam. Sʒ cōtra determinationē magiſtri opponit ꝙ iſtud ſit falſum. Nam ſacri ordines dicūtur etiam minores vt pbat hic: ⁊ tamen iſti qui ſunt conſtituti in minoribus nō cōpelluntur continere ſed poſſunt matrimonium cōtrahere. vt patet de cleri. coniuga. c. j. ergo nō videtur verū id qđ dicit magiſter ꝙ oēs exiſtētes in ſacris debeant continere. Glo. ſoluit in fi. glo.
1 Not. glo. †ꝙ appellatione ſacrorū ordinū cōprehendūtur etiā omnes minores ordines. qđ dicit verū Archi. in larga ſignificatione vocabuli: vt ipſe notat. vj. q. j. infames. in fi. xxvij. q. j. c. nullus. ⁊ ita procedit tex. ⁊ ibi etiā tenent doc. de fil. preſby. c. j. idem not. glo. in verbo clericus. in. c. j. de tempo. ordi. li. vj. Stricte ergo ſumendo appellatione ſacrorū ordinū nō cōprehenduntur minores. glo. in cle. eos. de conſang. ⁊ affini. ⁊ not. Pau. in cle. vt hi qui. de eta. ⁊ quali. qđ eſt notanduʒ propter ſtatuta ⁊ priuilegia facientia mentionē de talibus. ⁊ eſt ratio quare iſti quattuor ordines dicūtur ſacri potiꝰ ꝗ alij: qꝛ circa miniſteriū altaris ⁊ ſacramentū illi magis verſantur. Item quia iam conſecrant aſſumptos vt non poſſint retrocedere. c. cum ex eo. de elec. lib. vi. ita Panor. in. c. j. de cleri. coniuga. et vide qđ not. Hug. ſ. ea. diſt. erubeſcant. dū ergo glo. diſtinguit ꝙ quidam ordines dicūtur ſacri pre ceteris: quorū comparatione inductum eſt vt alij non dicantur ſacri per hunc tex. dicit
2 hic do. Cardi. ¶ †Notandū ſm Tho. in. iiij. diſt. xxiiij. ꝙ ordo dicitur ſacer dupliciter. Uno modo ſm ſe: ⁊ ſic quilibet ordo dicitur ſacer cum ſit ſacramentū quoddā. Alio modo ratiōe materie circa quā habet aliquē actū. ⁊ ſic ordo ſacer dicitur qui habet aliquem actum circa rem aliquā conſecratā. ⁊ ſic ſunt tantū tres ordines ſacri: ſcʒ ſacerdos ⁊ diaconus qui habēt actuʒ circa corpus xp̄i vel ſanguinem cōſecratū. Et ſubdiaconꝰ qui actum habet circa vaſa cōſecrata. ⁊ ideo etiam eis continētia indicitur vt ſancti ⁊ mundi ſint qui ſancta tractant. Et ſm canoniſtas adde quartū ordinem ſacrū: qꝛ additur epiſcopus q alios predictos conſecrat ⁊ ordinat: ⁊ ad ſacra tractanda habilitat. ¶ Quare autem hoc ſacramētum ordinis gradus habet: vt. ſ. diuidatur per ſacros ⁊ non ſacros. Et ratio iſta iuxta domi. Bonauenturā in. iiij. diſt. xxiiij. quia ordinat ad diſpenſandum ſacramentū digniſſimum ⁊ miniſtrandū in tēplo dei. Ad miniſteriū autem illud concurrunt quedā officia digniora: ⁊ quedam minus digna. Et ſi omnia requirunt miniſtros ſanctos: illa tamen que attenduntur circa altare: circa portationem vaſorum ſacrorum: et circa oblationem ſacrificij conſumendam potiſſime requirūt miniſtros ſanctos. iuxta illud Eſaie. lj. Mundamini qui fertis vaſa domini. Sanctitas aūt vel ſanctificatio potiſſime conſiſtit in continentia. Et iō ſunt quidā ordines qui requirunt continentiam in miniſtris. quidam vero minime. Ideo recte ordines quidam ſacri dicuntur: quidā non ſacri: nō ratione ſui ſed ratione materie ⁊ miniſterij ad qđ requirit ſanctitas in miniſterio: ⁊ ſic ptʒ rō huius diſtin
3 ctionis ordinū per ſacros ⁊ nō ſacros. †Sed q̄ro an omēs ordines dicant vnū ſacramentū an plura. Sol. dic ꝙ vnū ſacramētū dicunt habito reſpectu ad vnū finē ad quē inſtituūtur. Nam iſti conſtituūtur ex diuerſis ordinibus ſpūalibꝰ q oēs ordinantur ad vnū actū conſecrationis: ſicut etiā dr̄ domus vna q̄ conſtituit ex diuerſis rebus ſm Pet. ⁊ Archi. An in quolibet ordine imprimat ſpālis character. So. ſm theologos. in quolibet ordine imprimitur ſpecialis character vnius ordinis: ⁊ character vnius ordinis non preſupponit neceſſario characterem alterius: quia ſuſcepto ordine poſteriore ⁊ primo pretermiſſo nō reordinatur quis in eodē ſed in ordine omiſſo tm̄ ſm Archi. q etiā remittit ad not. p ſe. ſ. xxj. diſt. c. j. vbi etiam de hoc. In eo vero qđ glo. dicit ꝙ ordo eſt poteſtas ⁊ officiū. dicit hic Archi. ꝙ ordo habet effectus ſuos diuerſos. Nam imprimitur in ordine quidā effectus interior: ⁊ iſte appellatur ſignaculū ordinis. Et eſt alius effectus etiā exterior q eſt executio illius ordinis. Et iſte appellatur officiuʒ. Et de iſto debet intelligi glo. ꝙ in quolibet ordine conferatur gratia que gratū faciat ordinatū. Et hec eſt gratia neceſſaria nō ſolū ad digne ordinem ſuſcipiēdum: ſed etiam ad digne miniſtrandum. ſm Archi. do. Cardi. hic declarat iſtorū rationē: qꝛ iuxta ſanctū Tho. in. iiij. diſtin. xxiiij. dei perfecta ſunt opera. vt dicitur Deut. xxxij. Et iō cuicunqʒ dat potentia aliqua diuinitus dantur ea per que executio talis potentie poteſt congrue fieri. Sed executio talis potētie congrue fieri non poteſt niſi gratia gratum faciens aſſiſtat. Ergo dicendū eſt ꝙ talis conferatur in ordinis collatione. Secundo perſuadetur ſic iuxta Richar. de mediauilla. ſicut enim natura non dat tm̄ effectui ſuo id quod eſt neceſſariū ad executionē ſui naturalis actꝰ: ſʒ etiā id qđ reqrit ad idoneā actꝰ executionē. vnde non dat tantum pedes et tibias ad ambulandum ſed etiam decentem membrorū diſpoſitionem: niſi a caſu preter intentionem nature: quandoqʒ contrarium accidat propter inobedientiam materie: vel propter aliquod aliud accidens impediens. Sic videtur ꝙ aliquo modo a ſimili qui

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

p̄ncipaliter eſt cauſa efficiens cuiuſlibet ſacramenti nō tan-
tum imp̄mit poteſtatē ordinato neceſſariā ad exequendum
actum ordinis ſed etiā diſpoſitionē conuenientē ⁊ idoneā ad
dignā illius ordinis executionē. Nō aūt eſt dignus exequi or-
dinis actus qui non habet gratiā gratū facientē. Sicut enim
non eſt dignus miniſtrare regi terreno ille q̄ eſt eius inimicus.
Unde talis ſe ingerens diuino miniſterio p̄ter neceſſitatis ar-
ticulū non placat deū ſed offendit. Nam ſm ſctm̄ Tho. ad ido-
neam ordinis executionē non ſufficit bonitas qualiſcunqꝫ ſed
requiritur bonitas excellens: vt ſicut illi qui ordinē ſuſcipiūt
ſuper plebē conſtituūtur ſuperiores gradu ordinis: ita ⁊ ſupe-
riores ſint merito ſanctitatis: ⁊ ideo p̄exigebatur gratia que
ſufficiebat ad hoc vt digne annumerarent in plebe xp̄i: ſʒ con-
fertur in ipſa ſuſceptione ordinis amplius gratie munus per
qḋ reddant ad maiora idonei. cōcor. Richardus de mediauil-
la dicens ꝙ ſacramentū ordinis non cauſat gratiam inquan-
tum p̄exigitur ad eius dignam ſuſceptionem. Sed inquan-
tum requiritur ad actus ordinis idoneā executionē. vñ cū ab
habente gratiā ordo ſuſcipitur augmentū gratie datur.
1 ☞ Arguere an liceat a minori vel a maiori.
2 Nomine ſacerdotum an comp̄hēdantur omnes in ſacris or-
dinibus conſtituti.

Omnium. Clerici in ſubdiaconatu et ſu-
perioribus ordinibus conſtitu-
ti caſtitatem tenent ſeruare. h.d. Not. ꝙ ratione per-
ſone aliqua fiunt illicita que in alijs perſonis ſunt li-
cita. ad hoc. xxxviij. diſt. ſacerdotes. lxxxviij. diſtin. fornicari.
¶ Not. ꝙ ordo ſubdiaconalis habet annexū votū caſtitatis.
Et rationes quare clerici debēt ſeruare cōtinentiā. ponit Jo.
and. ⁊ Panor. in. c. qḋ a te. de cleri. cōiuga. ¶ Not. optimum
tex. ꝙ ep̄atus eſt ordo. Nam ibi appellat ſubdiaconatū quan-
tum ad ordinē a capite. i. epiſcopatu. de quo dixi. ſ. xxi. diſt. c.
cleros. ⁊ in. c. j. facit. c. ſi ſeruus. liiij. diſt. c. diaconi. xciij. diſtin.
1 ¶ † Not. ꝙ argumētū ſumptū a minori procedit affirmatiue.
vide glo. in. c. cū in cūctis. de elect. qḋ intelligit hic Ballame.
in diſpoſitione iuris cōis: ſed in exorbitantibus vel correcto-
rijs: vel vbi agitur de implenda forma: tunc nō procedit regu-
lariter arg. a maiori. c. cū dilecta. de reſcrip. l. diligenter. ff. mā-
dati. c. piſanis. de reſti. ſpo. c. cui de non ſacerdotali. de preben.
lib. vj. c. conſtitutus. ⁊ c. nō ſolū. de reg. lib. vj. ¶ † Not. ꝙ qs
dicitur indignus ad ſacros ordines qui ſe non refrenat a volu-
ptate libidinis. ¶ Oppo. ꝙ tex. habet in ſe ꝯtradictionē: q2 in
principio dicit de ſacerdotibus ꝙ debeant ſeruare caſtitatem.
2 † Et poſtea in fine dicit de ſubdiaconibus: q2 appellatione ſa-
cerdotū comp̄hēdūtur oēs qui ſunt conſtituti in ſacris ordi-
nibus. Sol. cōtrariū procedit quando fit prolatio in materia
congruente etiā alijs conſtitutis in ſacris. vt patet de coha. cle.
⁊ mulie. c. ij. Et ibi ad hoc pōderat Panor. illū tex. quem dicit
procedere in fauorabilibus non in odioſis. p. c. cleros. xxj. diſt.
⁊ ita ſumitur hic. ſm Archi. ⁊ Hug.
1 ☞ Dictio decetero refertur ad tempus futurum.

Altorum. In ſubdiaconum promoueri
nō debet qui cōtinentiā futu-
ram non promiſerit. ¶ No. ꝙ ſubdiaconis qui erāt
vxorati tempore illo fuit annexū votū caſtitatis et
cōpellebātur abſtinere. ſ. alternatiue vt vel abſtinerent ab vxo-
ribus aut ab adminiſtratione ordinis. Et ſic nō cōpellebātur
preciſe ad obſeruantiā caſtitatis. Not. arg. ꝙ quis pōt ſuſpen-
dere ſeipſum. ſ. quoad ſuſpenſionē facti: non autē vt in ſeipſū
ſententiam proferat. Not. ꝙ ſubdiaconus non poteſt officium
vxoratus exercere. probat hoc tex. quia ſm iſta tempora pote-
rat dimittere ſubdiaconatum ⁊ exercere officium laicale. ſecus
aūt quoad moderna tempora. de quo ne cleri. vel mona. ſicut.
1 ¶ Not. † ꝙ verbū decetero refertur ad tēpus futurū vt in ſimli
eſt glo. in p̄hemio clementinarū. in verbo decetero.
1 ☞ Clerici cōiugati an gaudeāt priuilegio clericali. 2.
2 Verbū debent in materia volūtaria non importat neceſſitatē.

Si qui. In minoribus conſtituti matrimoniū
contrahere poſſunt. Et ſi clericaliter vi-
unt ſtipendijs eccleſiaſticis ſuſtentant. h.d. No. ꝙ cōſti-
tuti in minoribus ordinibus licite matrimoniū ꝯtrahere pñt.
ad hoc de cleri. coniuga. c. j. Not. ꝙ appellatione ſacrorū or-
dinū non comp̄hēduntur minores ex propria ⁊ ſtricta ſignifi-
1 catione vocabuli. de quo. ſ. in glo. ſumme. † Not. ꝙ clerici con-
iugati licite poſſunt ſuſtentari de bonis eccleſiaſticis dum ta-
men clericaliter viuāt: qḋ intellige quātū ad hoc vt ſuſtētatio-
nem recipere poſſint de bonis eccleſiaſticis. xij. q. j. c. q2 tua. Et
ſic clericus cōiugatꝰ clericaliter viuēs vltra illa duo eccl'iaſtica
priuilegia q̄ retinet iuxta diſpoſitionē. c. j. de cleri. cōiug. li. vj.
cōſequit vt etiā ſuſtētationē recipiat ab eccleſia. p qḋ infert ꝙ
nullū bñficiū habere pōt. c. cū decorē. c. diuerſis fallacijs. c. ſa-
ne. c. ioānes. de cleri. cōiug. facit text. iſte dū dicit exterius ſtipē-
diū accipiāt: ⁊ ſic nō p̄prie vt alij clerici. papa tamen diſpenſa-
re poſſet cū eis ⁊ p̄mittere vt tales haberēt bñficia: ep̄i tñ nullo
modo lʒ aliq̄ dubitarint. ita firmat Jo. and. ⁊ cōiter doc. in. d.
c. ioānes. ¶ Oppo. ⁊ vr ꝙ imo clerici nō debent aſſumere vxo-
res: q2 m̄rimoniū dʒ eſſe libere volūtatis. vñ qs nō dʒ cōpelli
ad matrimoniū ꝯhendū. de ſpon. c. cū locus. cuius ꝯriū innuit
tex. hic qui dicit debēt. reſpōdet exponēdo debēt id eſt poſſunt
2 ſm Hug. ⁊ Archi. qḋ not. † q2 verbū debēt in materia volūta-
ria nō importat neceſſitatē. facit tex. vt exponit Panor. in. c.
intelleximus. de iudi. Querit hic Archi. an verberans talem
clericū ꝯiugatū incurrat excōicationē. So. Archi. recitat opi.
antiquorū. Sed dic ꝙ hodie ſumus expediti p. c. j. de cleri. con-
iuga. lib. vj. ¶ Glo. j. recitat p ꝯriū formatū in ea. ¶ In fi. gl.
dicit hic Lap. ꝙ derogatū eſt huic. c. niſi intelligat de indigen-
tibus. Diuites aūt de ſuo viuere debēt. xij. q. j. illi. vel ſc'do pōt
dici ꝙ fuit ſpeciale in anglicis. ⁊ vide ad hoc glo. j. q. ij. ſacer-
dos. ibi glo. dicit ꝙ tex. loquit de clericis vxoratis q̄bus ſubue-
nitur de bonis eccleſie tanq̄ pauperibus: ⁊ ideo nō ſtant in cō-
gregatione cū alijs. Cōtrariū loquit de alijs clericis nō coniu-
gatis: q2 debent ſtare ſimul ⁊ ſimul alimentari. ¶ Glo. fi. not.
iſtā glo. ꝙ clericus cōiugatus volens gaudere priuilegijs cleri-
calibus non debet ſe immiſcere negotijs ſecularibus. ⁊ ſicut ne-
gotiatio eſt prohibita alijs clericis: ita videt prohibita iſtis. ⁊
idē not. glo. xij. q. j. tua. ⁊ Idē Inno. de vi. ⁊ hone. cle. idē Jo.
and. poſt Archi. de cleri. cōiug. c. vnico. lib. vj. in nouella.
1 ☞ Dictio vſqꝫ quando ſtet incluſiue.
2 Papa an poſſit diſpēſare vt ſubdiaconus contrahat: ⁊ an poſ-
ſit diſpenſare in voto religionis.

De illo. Prohibitum eſt ſubdiacono matri-
1 moniū cōtrahere. h.d. ¶ † No. ꝙ di-
ctio vſqꝫ ſtat incluſiue qñ p̄fert in materia apta in-
cludere ex iuris diſpoſitione. nā per illa iura appa-
ret ꝙ diaconis eſt p̄hibitū ꝯhere. ⁊ in dictione vſqꝫ ep̄i inclu-
dunt. ad hoc. xiiij. q. ij. hebron. ⁊ p hoc Joā. and. in. c. ij. de or-
di. ab epi. q renūtia. epi. ſuo. No. ꝙ autoritas ſuperioris nō ex-
cuſat in delictis. Not. in dubio licētia data per papam aliquid
faciendi ſemp intelligit cū nō ſit ꝯ iuris diſpoſitionē niſi aliud
exprimat. facit. c. cauſam. de reſcript. c. ex parte. il. j. de verbo.
2 ſig. ¶ † Glo. j. q̄rit an papa poſſit diſpenſare vt ſubdiaconꝰ cō-
trahat: ⁊ allegat pro ⁊ cōtra. ⁊ ſoluit dupliciter in fi. gl. de hoc
habetur per glo. j in. c. cū olim. de cleri. ꝯiuga. Conclu. poſt gl.
⁊ doc. ibi. ⁊ in. c. cū ad monaſteriū. de ſta. reg. ⁊ Cardi. floren. in
cle. hi qui. in prin. in. viij. q. de eta. ⁊ quali. Aut papa vult di-
ſpenſare cū clericis orientalibꝰ vt poſſint cōtrahere poſt aſſum-
ptionem ſacri ordinis ⁊ planū ꝙ poteſt: q2 illi nō promittūt vo-
tum caſtitatis in promotione ad ſacros. ſ. diſt. xxi. c. aliter. ſm
Hug. hic. Aut vult diſpenſare cū clericis occidentalibꝰ: ⁊ tūc
ſi expreſſe nō fecit votū caſtitatis. glo. d. c. cū olim. diſtinguit.
aut ille qui erat ordinatꝰ eſt iuriſperitus: ⁊ tūc nō poterit ſecū
diſpenſari: q2 ex quo ſciebat ius qḋ arctabat eū ad votū cōti-
nētie tacite videt feciſſe votū ꝯtinētie. Aut ignorabat ius ⁊ tūc
poterit ſecū diſpenſari: quia ille non eſt aſtrictus voto: ſed ſo-
lum cōſtitutione eccleſie ⁊ cōtra cōſtitutionē propriā papa di-
ſpenſat. de cōceſ. p̄ben. c. propoſuit. Aut tempore ordinis exp̄ſ-
ſe fecit votū: et tunc papa nō diſpēſat: q2 nō diſpēſat cōtra vo-
tū. de ſta. mona. c. cū ad monaſteriū. in fi. ita ꝯcludit gl. Archi.
plenꝰ hoc examinat. xxv. q. j. ſunt q̄dā. ⁊ ibi recitat opi. Tho.
dicētis ꝙ aut caſtitas nō eſt annexa eſſentialiter ordini ſacro.
ſed ex ꝯſtitutiōe eccl'ie: ⁊ tūc p eccleſiā poterit diſpēſari: vt pa-
tet in ſeculari clerico. Aut quis eſt aſtrictus eſſentialiter voto
caſtitatis. nā votū caſtitatis eſſentialiter eſt annexū voto emiſ-
ſo ſolēni religionis. vt pʒ in. c. cū ad monaſteriū. p̄allegato ſm
Tho. tūc dicit ꝙ ſibi vr ꝙ papa etiā in voto religiōis poſſit di-
ſpēſare qñ diſpēſatio fieret p cōi vtilitate totiꝰ eccleſie vel vniꝰ
regni: al's ſine cā nō: neqꝫ in ꝯſciētia eſſet tutus diſpēſatꝰ: neqꝫ
diſpēſans. gl. in. c. nō eſt. de voto. dixi in. c. ꝯñs. xj. diſt. Et hāc
partē etiā tʒ Hug. ⁊ Archi. q dicit ꝙ de facto vidit diſpenſari.
Et idē tʒ Hoſt. in ſum. de voto. §. v. ⁊ Bella. hic dicit ꝙ iſta nō
dʒ papa facere ſine magna cā. Et lʒ p̄pter neceſſitatē ſciſmatis
Clemēs. vij. cū multis etiā diaconis diſpēſauerit vt m̄rimoniū
ꝯhere poſſent: tñ multi penitentia ducti diſpenſatione vti no-
luerunt: multi q vſi ſunt malū exitū habuerunt. Idē dicit etiā
btūs Greg. de diſpēſationibꝰ i gradibꝰ p̄hibitis i ſuo regiſtro
⁊ cū dicta cōcluſiōe do. Car. dicēs. In diſpēſatione ſup voto at-
tendendū an ſit impeditiuū maioris boni: puta q2 impediret
cōmunem vtilitatē totius eccleſie vel vnius regni: vt dicit bea-
tus Tho in. iiij. diſt. xxviij. licet idē beatus Tho. ſtrictius ſit
locutus. ij. ij. q. lxxxvij. ar. xj. aſſignat autem Hug. rationem:
q2 quando

q2 quādo prelatus vult diſpenſare non debet conſiderare hāc
vel illā perſonā: ſed vt mēbrū eccleſie: ⁊ ſi videat ꝙ magis expe-
diat eccleſie per hoc mēbrū ſuū ꝙ contrahat q̄ contineat pote-
rit diſpenſare: al's ſi diceret oppoſitū ſequeret ꝙ illud qḋ eſt in-
ſtitutū p charitate militaret cōtra charitatē qḋ eſſe nō debet.
vnde p magna guerra ſopiēda ⁊ pace inducenda: vel pro cul-
tu dei ampliādo ſi eſſent pauci fideles vt tēpore abrae: aut pro
vitanda ſtrage aiarū papa poſſit diſpenſare. Idē tenet magi-
ſter ſententiarū. nec ob. ꝙ votū nō recipiat diſpenſationem: q2
vouere eſt volūtatis: ſed reddere neceſſitatis. de vo. c. magne. ⁊
xxxij. q. viij. c. j. in fi. Quare reſpondeo ꝙ votū dr reddi qñ eq-
ualens redditur. arg. de vo. c. j. Sed equiualens reddit quan-
do diſpēſatio fit cū magna cā vt dictū eſt ſm Hug. c. j. Et hāc
partē tenet Inno. in. d. c. cū ad monaſteriū. Et hanc partē ple-
ne diſputādo firmauit Jo. and. in regula. ſemel deo dedicatū.
de reg. iur. lib. vj. in mercu. Et in regula. actus legitimi. eo tit.
⁊ lib. in mercu. Car. ⁊ Imol. in cle. j. de cōſangui. ⁊ affi. Archi.
in. c. cum in preterito. lxxxiij. diſtin. do. Bal. in. l. ſi tibi filius.
ff. de adop.
1 ☞ Subditis licitū eſt omittere obediētiā ſui ſuperioris qñ
eſt notorius concubinarius: ⁊ quando a notorio fornicatore
ſunt recipienda ſacramenta. 3.
2 Dictio ⁊c. eſt apta includere illa que ſunt pendētia ex alio iu-
ris termino cui adiungitur.
3 Diſpoſitio. c. ſicut. de coha. cle. ⁊ mulie. quomodo intelligat.
Suſpenſus ab officio celebrans an efficiatur irregularis.

Nullus. Sciens indubitāter preſbyterū
concubinā habere etiā ſi ſub ſpe-
cie alicuius bone cōuerſatiōis vel neceſſitatis te-
neri dicatur miſſam eius audire non debet. hoc di-
cit. Not. argumentū ꝙ clericus cōcubinarius nō
eſt ſuſpenſus directa ſuſpenſione que dirigit ad ipſum: ſed in-
directa que refertur ad ſubiectos. hoc probat text. hic qui dicit
ꝙ nullus audiat eius miſſam non tamē prohibet ſacerdoti cele-
1 brare. ¶ † Not. caſum in quo licitū eſt ſubditis omittere obe-
dientiam ſui ſuperioris videlicet qñ eſt notorius cōcubinariꝰ.
vide glo. ij. q. vij. ſacerdotes. ⁊ glo. de preſcrip. c. cū non liceat.
2 † Nota de dictione ⁊c. ſcripta abbreuiate ⁊c. ꝙ eſt apta inclu-
dere illa que ſunt pendentia ex alio iuris termino cui adiūgi-
tur. de quo per do. Anto. in. c. ſuſpitionis. de offi. deleg. Bart.
3 in. l. gallus. §. idē credendum. ff. de libe. ⁊ poſthu. ¶ † Glo. j. re-
cita per contrariū in ea formatū. ⁊ ſolue vt in ea. In fi. glo. di-
cit Archi. ꝙ in eo qḋ dicit hec glo. de notorio fornicatore. verū
eſt niſi neceſſitas ſubeſſet recipiendi ſacramentū: quia in caſu
neceſſitatis ſunt recipiēda ab eo. allegat not. j. q. j. Neqꝫ in ho-
mine ſm ꝙ ipſe not. in. c. ſacerdotes. ij. q. vij. In eo vō qḋ glo.
ſentit ꝙ requiratur monitio: ⁊ ſi noluerit abſtinere: tunc eſt ceſ-
ſandū: dic quantū ad hoc vt abſtineatur ab officio eius nō eſt
neceſſaria monitio ep̄i vel alterius ſuperioris. qḋ eñ dr de mo-
nitione intelligit a ſuperiore nō ab inferiore. Archi. hic. ⁊ Pa-
nor. in. c. veſtra. in. iiij. col. de coha. cleri. ⁊ iſta non requirit per
tex. in. c. ſicut. eo. ti. ⁊ dicā in. §. ad hoc. j. eo. ex quo eſt fornica-
tor notorius. ratio eſt: q2 ſuſpēſus eſt quoad ſe ⁊ quoad alios.
de coha. cleri. ⁊ mulie. c. ſi. Nec obſtat. c. ſicut. de coha. cle. ⁊ mu-
lie. q2 illud loquitur de toleratis quoad ſe ſuſpēſis: ſed nō quo-
ad alios: q2 illud non fit niſi precedente monitione. c. ij. de co-
ha. cleri. ⁊ mulie. Et dicit Panor. in. d. c. ſicut. ꝙ erit arbitrio
iudicis q̄d eligat cōtra clericū ꝯcubinariū: vel primo monere.
poſtea pertinacem ſuſpendere: poſtea beneficio priuare vel in-
cipere a priuatione ſtāte notorietate vel impenitētia clerici. c.
ſi aūt. de coha. cle. ⁊ mu. c. ex parte. de teſt. Et ꝯſiderabit iudex
perſonarū patrieqꝫ circūſtātias. ⁊ iſta monitio vbi requiritur
debet eſſe trina. d. c. ſi autē. tamen quācunqꝫ viā eligat vel ſu-
ſpenſionis vel priuationis debet premitti monitio: nec ſine il-
la iudex ad alterū premiſſorū procedere debet cū non ſit noto-
rius. ita Imol. in. d. c. ſi aūt. ſatis eſt ꝙ cū varie iura in hoc loq̄
videantur nunc apponēdo penā priuationis nunc ſuſpenſiōis
electio in varietate penarū quā imponat erit iudicis. c. ij. vbi
Panor. ⁊ Imol. de coha. cle. ⁊ mu. Idē in. c. a crapula. de vita
⁊ hone. cleri. Bart. in. l. j. ff. de expila. ⁊ videbimus poſt glo. in
c. fraternitatis. xxxiiij. diſt. ¶ Sed quero poſt Imol. in. d. c. ſi-
cut. in fi. col. vſqꝫ ad quātū tempus debeat expectari. ⁊ dicit ꝙ
ſi retineat taliter ꝙ incipiat ſcandalū generari: tunc procedit
ille text. dū dicit ꝙ poterit p̄petuo remoueri: vel ſm eū expecta-
tur donec citetur ad penā priuatiōis: ⁊ ſic videtur velle ꝙ tūc
nō poſſit mora purgari. Sed do. Flo. ibi tenuit cōtrariū. nā re-
gulariter ex equitate dʒ admitti purgatio more: facit qḋ habe-
tur in. l. ſi inſulā. ff. de verb. obli. ⁊ de regu. iur. mora. in. vj. Sʒ
de rigore iuris dicit p̄cedere opinionē Inno. p ea q̄ not. eo. c. ſi
autē. Et qḋ de rigore poſt citationē nō admittat purgatio. al-
legat do. Flo. ꝙ cōſueuit notari in. c. j. de oblig. ad ratio. ꝙ au-
tem de equitate re integra admittat. allegat qḋ habetur in. c.
potuit. de loca. Et adde etiā ꝙ ibidē ipſe tʒ ſuſpenſum ab offi-
cio a iure ſi celebrat durante ſuſpenſione eſſe irregularē. Et ſic
dicit tenere Hoſt. ⁊ etiā Inno. in. c. ſi celebrat. de cleri. excom.
mi. hoc etiā tenet Jo. and. in. c. j. de re iud. in. vj. ibi in nouella.
dicit de hoc eſſe caſum inquantū littera dicit ibi ꝙ ſuſpenſus
ab officio a iure vt eſt in caſu illius. c. ſi celebrat. durante ſuſpē-
ſione efficitur irregularis ſm canonicas ſanctiōes. ⁊ ſic videt
loqui declaratiue non aūt de nouo diſponēdo: ⁊ ſic ſm eū non
eſt bona reſponſio Archi. qui dicebat ꝙ ideo ibi celebrās fuit
irregularis: q2 ſic ibi fuit expreſſum in caſu illo: ⁊ eo mō reſpō-
debat ad. c. j. de ſen. excō. in. vj. Sed reſponſio non videtur bo-
na q2 loquitur diſponendo de nouo ſed declaratiue. vt. ſ. dixi
dū dicit ſm canonicas ſanctiōes: ⁊ ſic innuit ꝙ eſt regula cano-
nū antiquorū ꝙ ſuſpenſus ab officio celebrās efficiatur irregu-
laris. Et iſta eſt cōis opi. doc. que ſatis videtur p̄bari per illū
tex. inducendo vt ſuperius eſt dictum.
1 ☞ Noīe p̄deceſſorū cōprehendi pōt mediatus predeceſſor.
2 Clericus cōcubinarius an ſit ſuſpenſus ſuſpēſione directa etiā
quoad ſe. ⁊ vide. ſ. c. xxi. in primo no. cū nume. ſeq.
3 Clerici cōcubinarij notorij ſuſpenſio ad quos referatur.
4 Clericus cōcubinarius nō ſolū eſt excluſus a poteſtate celebrā-
di miſſam: ſed etiam ſtandi in choro tempore quo celebrantur
diuina officia.
5 Clericus ꝯcubinarius manifeſtus nō debet recipere fructus be-
neficij ſui: ⁊ ſi perſeuerat in tali crimine tenetur in ꝯſciētia per-
ceptos reſtituere: ⁊ an intelligatur in quibuſcunqꝫ clericis.
Clericus notorius fornicator eſt ip̄o iure ſuſpenſus ab officio:
⁊ an epiſcopus diſpenſet cum iſtis notorijs.
6 Canon late ſententie quomodo cognoſcatur et ꝙ iſtud. c. ſit la-
te ſententie.
7 Decimationes voluntarie poſſunt per ſubditos ſubtrahi cleri-
cis cōcubinarijs: ſecus in his que pertinent ad eccleſiam.
8 Suſpēſus ab hoīe eq̄parat relegato ⁊ qñqꝫ mortuo ciuiliter.
9 Fructus beneficij an ſint ſubtrahendi excōicato vel ſuſpenſo
ab officio.
10 Suſpenſus ab officio an ſit ſuſpenſus a beneficio.

Preter hoc. Miſſam ſacerdotis notorij
ꝯcubinarij nullꝰ audire de-
bet. Et nullus exiſtentiū in ſacris ordinibus cōcubi-
nā notorie tenens in ordine ſuo adminiſtret: nec fru-
ctus beneficij ſuſcipiat. h.d. Not. ꝙ ſubiecti prohibentur audi-
re miſſam a ſacerdote notorio fornicatore. ad hoc. ſ. c. primo.
1 ¶ † Not. ꝙ appellatione predeceſſorū etiā ꝯprehendi pōt pre-
deceſſor mediatus. ⁊ hoc probat tex. hic qui vocat iſtos duos
predeceſſores: ⁊ tñ non poterat eſſe immediatus predeceſſor ni-
2 ſi vnus. ¶ † Not. ꝙ clericus cōcubinarius eſt ſuſpenſus ſuſpen-
ſione directa etiam quo ad ſe cum hic prohibeatur miſſam can-
3 tare. ad hoc de coha. cleri. c. ſi. ¶ † Not. arg. ꝙ ſuſpenſio clerici
cōcubinarij notorij non ſolū refert ad ſacerdotes ſed etiam ad
alios clericos in ſacris exiſtentes: vt ſicut ſacerdotes nō debēt
adminiſtrare celebrādo in ordine ſuo: ita nec diaconꝰ nec ſub-
diaconus. hoc tex. p̄bat verbū miſſam referendo ad ſacerdotē:
⁊ verbū euāgeliū ad diaconum: ⁊ verbū epiſtolam ad ſubdiaco-
num. Sed referendo oīa iſta ad ſacerdotē tantū tex. non pro-
4 baret: ſed iſta non eſſet cōgrua relatio. ¶ † Not. ꝙ clericus cō-
cubinarius nō ſolū eſt excluſus a poteſtate celebrandi miſſam:
ſed etiam ſtandi in choro tempore celebrandi diuina officia.
5 ¶ † Not. ꝙ clericus cōcubinarius manifeſtus nō debet recipe-
re fructus beneficij ſui cum ipſe a beneficio ſit ſuſpenſus. dicit
hic domi. Cardi. ⁊ fuit dictum Innocen. in. c. ſicut. de cohabi.
clerico. ⁊ mulie. per hoc ꝙ perſeuerans in tali crimine notorio
ſi tamen fructus beneficij perceperit tenetur illos in conſcien-
tia reſtituere. quia non iuſte percepit nec ſuos fecit. quod facit
ad not. in. c. cum noſtris. de conceſ. prebē. in. c. dudū. ij. de elec.
in. c. quia pleriqꝫ. de immunita. eccle. Et ſic eſt bonus text. hic
ꝙ clericus notorius fornicator ſuſpēſus eſt ipſo iure ab officio:
quod patet ibi: vt miſſas non cantet ⁊ a beneficio vt ibi: neqꝫ
partem ab eccleſia ſuſcipiat. ⁊ ita ad hoc allegat Panor. hūc
text. in. c. ſicut. in fine. de cohabi. cleri. et mulie. et in. c. veſtra.
in. j. col. eo. titu. et ſic ipſo iure eſt ſuſpēſus quo ad alios ⁊ quo
ad ſe non debet ſe ingerere neqꝫ in officio neqꝫ in beneficio. fa-
cit. c. veſtra. c. tua. ⁊ c. fina. de cohabita. clerico. et mulierū. Et
iſta ſuſpenſio eſt ſuſpenſio canonis et contra eam celebrando
efficeretur irregularis. c. vt clericorū. vbi bonus text. de vita ⁊
honeſta. clerico. ibi Panormi. in fine colum. ⁊ Panormi. in di-
cto. c. veſtra. in. v. colum. vbi inducit iſtum textum: ibi interdi-
cimus. videbimus in. §. ſequen. poſt Geminia. Et ita tranſit
hic Cardi. ⁊ licet tex. iſte exprimat de p̄ſbytero diacono ⁊ ſub-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

diacono.tamen idẽ erit de alijs inferioribus vt poſſint moneri ⁊ ſuſpendi ⁊ priuari beneficijs ꝓpter fornicationẽ.d.c.ſi autem.⁊ etiã quoad ſuſpenſionẽ ſi notorij ſunt.c.tua.c.ſi.de coha bi.cle.⁊ mu.que iura loquũtur generaliter de quibuſcunqꝫ clericis:quinimmo vſqꝫ adeo hec ſuſpenſio iuris inficit clericum notoriũ fornicatorẽ ꝙ poſt penitentiã ante diſpenſationẽ obtentam nõ poterit celebrare.ita Archi.hic maxime ſi per ſentẽtiã eſt notoriũ.c.apoſtolica.lvj.diſt.Tamen quoad alios dicit Archi.ꝙ ſufficit penitẽtia ſine alia diſpẽſatione vt illi ſciẽtes eũ egiſſe penitẽtiã illũ poſſint audire.do.Anto.in.c.ſi.de tempo.ordi.tenet ꝙ requiritur indiſtincte diſpẽſatio neqꝫ cuꝫ iſtis notorijs epiſcopus diſpenſat.ita do.Cardi.hic per no.in c.ſi.de cle.excom.mi.¶Nota optimũ argu.ꝙ habitatio clericorũ debet eſſe iuxta eccleſiã.⁊ ſic videt̃ ꝙ clericus non dicatur in eccleſia reſidere ſi habet habitationẽ remotã ab eccl'ia.vide tex.xlj.diſt.c.ep̃s villã.No.arg.ꝙ decime ⁊ p̃mitie ſunt de precepto.de quo ſup rubrica de decimis per Inno.⁊ per gl.in.c.j.

6 eo.ti.lib.vj.¶†Quero an iſtud.c.dicatur late ſñie cõtra iſtos concubinarios an ſit ferende.Sol.dic ꝙ eſt late ſñie per verba precipimus:⁊ omino cõtradicimus vt miſſam nõ cantent:per que apparet ꝙ ipſo iure ſuſpendit et ſñiam nullã expectat.qđ patet ex illo verbo omino:qđ importat canonẽ late ſñie.gl.in l.j.§.ſi pecuniã.ff.depoſiti.Bal.in.l.ſi ſuper rebus.C.de con

7 traben.emp.ſm Hug.⁊ Archi.¶†Quero an iſtis cõcubinarijs poſſint ſubtrahi decimationes per ſubditos.So.dic ꝙ ſic.vt not.xvj.q.j.decimas.xvij.q.iiij.nullus clericorũ.intelligit hic Archi.de voluntarijs ex quo ab officijs eorũ licet abſtinere nõ de his q̃ ad eccleſiã pertinẽt:qꝛ factũ prelati non debet eccleſie p̃iudicare.xvj.q.vj.ſi ep̃m.Et not.tex.dũ dicit.ſimul mãducẽt ⁊ dormiãt.ꝙ etiã clerici ſeculares debent ſimul manducare ⁊ dormire:qđ tamen hodie non ſeruatur:⁊ papa ſcit ⁊ tolerat:⁊ cũ ſit de iure mere poſitiuo.c.certe.xij.q.j.c.qm̃.de vita ⁊ hone.cleri.ſatis ſunt excuſati clerici ſimul non habitãtes:tamen ꝙ deberent ſimul habitare ꝓbat̃ hic et in.d.c.qm̃.⁊ ideꝫ tenet Goffre.in.c.j.qui cle.vel vo.⁊ de ſenten.excõ.c.monachi.Nec ob.opi.Bart.brix.q videt̃ illã decretalẽ ſolũ intelligere tm̃ de religioſis:qꝛ imo ꝯtrariũ probatur per illũ text.vbi dicit de bñficio cõſtat monachos nõ h̃re.xij.q.j.nolo.⁊.c.nõ dicatis.⁊

8 ita etiã tenet Hoſt.ſm Archi.hic.Glo.j.†Not.ex iſta gloſ.ꝙ ſuſpenſus ab hoĩe equiparatur relegato.⁊ idẽ dicit glo.de excõicato.in.c.paſtoralis.in.§.j.⁊ ibi poſui.de appel.Et idẽ no.glo.in.c.decernimus.de ſenten.excom.lib.vj.Quãdo equiparatur mortuo ciuiliter.vt no.glo.in.c.licet.de offi.deleg.Pro declaratione iſtius glo.⁊ eoꝝ q̃ hic notant̃ per Archi.duo ſunt videnda.Primũ an excõicato vel ſuſpenſo ab officio ſint ſubtrahendi fructus bñficij ita vt in eis non poſſet ſuſtentari.Se

9 cundo an ſuſpenſus ab officio ſit ſuſpenſus a beneficio.†Et licet poſt Gemi.multa dixerim in.c.preſbyter.xxviij.diſt.tamẽ ne omittam dicta Gemi.hic ad primũ conclude ꝙ aut a poteſtate excõicati dependet vt poſſit facere ꝙ ipſe non ſit excõicatus:⁊ ipſe ſtat ꝯtumaciter in excõicatione.⁊ tũc ſibi nõ eſt ſubueniendũ de fructibus bñficij etiã quantuꝫ ad neceſſitatẽ vite niſi in periculo mortis.⁊ hoc vult glo.in verbo ſubtrahunt̃.in ſi.in.d.c.paſtoralis.⁊ ita procedit glo.ſuper verbo admiſerat.in ſi.in.d.c.cũ vitoneñ.de elec.⁊ glo.ſuper verbo beneficijs.in c.qꝛ ſepe.de elec.lib.vj.⁊ gl.ſup verbo dimidia.in cle.vt hi q.de eta.⁊ quali.⁊ hoc etiã voluit Archi.hic ⁊ cõiter doc.in ſimili in.c.qꝛ diuerſitatẽ.de cõceſ.preben.dicã poſt Gemi.in.c.cõtumaces.l.diſt.Aut ab eius poteſtate non dependet vt poſſit facere ꝙ excõicatio vel ſuſpenſio tollat̃:⁊ tunc ꝓuidet̃ ei de fructibus quoad ſuſtentationẽ vite:ita ꝓcedit glo.predicti.c.paſtoralis.circa prin.⁊ glo.ſi.l.diſt.ſtudeat.dicit tñ Inno.ꝙ ſi appareat ꝙ ſñia ſit iniuſte lata ſibi reſtituerentur fructus medij tẽporis:qꝛ talis ſñia debet ſine difficultate relaxari.de ſenten.excom.c.ſacro.c.ab excõicato.de reſcrip.Cui autẽ interim debent applicari fructus bñficij excõmunicati vel ſuſpenſi.glo.ſuper verbo ſuſpenſus.in cle.ij.de vita ⁊ hone.cle.dicit ꝙ ſi ſint diſtributiones quotidiane accreſcũt alijs:ſi ſunt fructus beneficij diſtincti accreſcũt eccleſie ⁊ in illius vtilitatẽ ꝯuerti debẽt.Sed a quo repetet fructus hmõi.Sol.dicite ex mente Oldra.in cõſilio ſuo.lv.qđ incipit tulli⁹ impetrauit ꝙ cũ cap̃.illos diſtribuerit debẽt recipi a ſingulis canonicis.ſi aũt capitulũ nõdum illos diſtribuerit debent repeti a cap̃lo.vide que dicam in

10 d.c.cõtumaces.l.diſt.¶†Uenio ad ſcđm.An.ſ.ſuſpẽſus ab officio ſit ſuſpẽſus a beneficio.Archi.hic aliqđ ponit.doc.ſparſim hoc tractant.glo.in cle.cupientes.de pe.ponit opinionem oĩm ⁊ poſtea cõcludit.vt in cle.j.de priui.p Pau.de leaza.Cõclude aut qs ſuſpenditur a beneficio perpetuo vel ad tempus aut ſimpliciter.Si ſuſpẽſio eſt perpetua:⁊ tunc ſuſpenſus perpetuo ab officio eſt ſuſpenſus a beneficio.nã talis ſuſpenſio habet vim priuatiõis.⁊ idẽ eſt qđ depoſitio.Not.Archi.lxxxiiij.diſt.c.ij.Cũ ergo beneficiũ detur ꝓpter officiũ qđ facit in eccleſia.de reſcrip.c.ſi.lib.vj.⁊ ip̃e perpetuo ab officio ſit remot⁹.patet per cõſequẽs ꝙ etiam ſit ſuſpẽſus a beneficio:⁊ ita ꝓcedere põt arg.glo.in.d.cle.cupiẽtes.Si aũt ſuſpenſio fiat ad tẽpus:⁊ tunc aut loquimur de beneficio qđ eſt datũ intereſſentib⁹ horis canonicis ſicut ſunt quotidiane diſtributiones:⁊ tunc planum eſt ꝙ ſuſpẽſus ab officio etiã eſt ſuſpẽſus a tali beneficio:qꝛ non datur niſi intereſſentibus horis diuinis.de cle.nõ reſi.c.j.lib.vj.Aut loquimur de tali bñficio vt prebenda ⁊ ſimili.⁊ tunc ſi aliqđ non exprimatur in ſententia iuris vbi hominis dicit ꝙ ſuſpẽſus ab officio non eſt ſuſpenſus a beneficio.ad qđ optime facit de tẽpo.ordi.Uel nõ eſt cõpos vel ſuſpenſo ab officio mandatur prouideri.ad idẽ de cenſi.c.exigit.ad ſi.lib.vj.ſcꝫ vſqꝫ ad ſatiſfactionẽ ſuſpendit̃ ab vtroqꝫ quaſi nõ ſufficiat alterius expreſſio:nec põt tali negligentia imputari vel cõtemptus:cũ ante tempus nõ potuiſſet abſolui a ſuſpenſione facta vſqꝫ a certũ tẽpus.vt not.glo.in verbo excõicationis.in cle.j.de here.Si vero ſuſpenſio facta eſt ſimpliciter.tunc dicit Panor.ꝙ ex vi vocabuli ſuſpenſus ab officio nõ eſt ſuſpenſus a beneficio.Sed an per ſñiam poſſunt ſibi fructus ſubtrahi.dicite ſi ex leui cã tunc nõ debent ſubtrahi:⁊ ita ꝓcedit opi.Abbatis poſita in.c.a crapula.de vita ⁊ hone.cle.qđ eſt verum niſi ipſe eſſet in mora petendo abſolutionem:vel vbi ſuſpenſionẽ contẽneret.⁊ illo caſu procedit opi.Tan.⁊ Uincen.poſita de etate ⁊ quali.c.cũ bone.Si vero facta ex graui delicto:tũc bñ poſſunt ſibi fruct⁹ ſubtrahi.de purg.ca.c.inter.Et ita ꝓcedit opi.Gof.quam etiã recitat hic Archi.hec oĩa procedũt vbi aliter in ſententia iuris vel hominis exprimatur:quia tũc ſñia eſſet ſeruãda.⁊ ita procedũt iura de hac materia loquentia ſm Panor.ibidẽ.¶Glo.ſuper verbo diſpoſitione.recita per cõtrariuꝫ ꝙ immo clerici nõ ꝯpellũtur ſimul ſtare.j.q.ij.ſacerdos.glo.ſoluit iſtud eſſe ſm varias ꝯſuetudines.In ſi.glo.allegat Archi.pro determinatiõe glo.qđ habetur.xij.q.j.neceſſaria.de cõſe.diſt.v.in omnibus.vbi concor.ſm Archi.

1 ☞Sacramenta collata a criminoſis an ſint recipiẽda:⁊ an collata a ſuſpẽſis vel a preciſis ab eccleſia imprimant virtutis effectum.3.4.⁊.9.

2 Sciſmatici ⁊ heretici dicũtur eſſe extra eccleſiam.

4 Baptiſmi ſacramẽtũ collatũ ab heretico vel ſciſmatico imprimit effectũ verũ dũmodo fiat in forma eccleſie:⁊ quare liceat recipere ſacramentum baptiſmi ab heretico vel etiam preciſo et non alia ſacramenta.

5 Sacramenta non ſunt recipienda ab heretico ab eccleſia ſeparato:⁊ an iſtud procedat in quocunqꝫ heretico.

6 Baptizatus a criminoſo debet cẽſeri baptizatus ab eo qui dedit poteſtatem baptizandi:quomodo hoc intelligatur.

7 Officiũ ſimoniacorũ ⁊ in fornicatione iacẽtiũ accipi nõ debet.⁊ iſtud habet locũ in clericis in quibuſcunqꝫ ordinibus ſint cõſtituti.Et an requiratur monitio in clericis concubinarijs quo ad ſubditos ⁊ quoad ipſos clericos.

8 Baptiſmus quare ſit magis neceſſarius q̃ alia ſacramenta.

9 Tolerati ab eccleſia qui dicantur.

10 Papa poteſt dare poteſtatem excõicandi laico:vel cognoſcẽdi de iuribus ſpiritualibus.

11 Abſoluẽdi vel ligãdi poteſtas an ſit iuriſditionis vel ordinis.

12 Dicta in notorio fornicatore hic an habeãt locũ in ſimoniaco.

13 Suſpenſio multiplex.

14 Simoniacus an ſit ſuſpenſus.

15 Clericus fornicator an ſit ſuſpenſus ipſo iure ab officio:⁊ an talis celebrans incurrat irregularitatem anteq̃ a ſuſpenſione abſoluatur:et ibi vide practicam contra concubinarios ⁊ fornicatores clericos.

16 Ordinatus a ſimoniaco nõ recipit executionem etiam ſi ignoranter ordinetur q̃uis caracterem recipiat.

17 Penitentiã recipere a preciſis ⁊ eiſdẽ ꝯfiteri an liceat.

18 Sacramenta an ſint apud hereticos et malos catholicos:⁊ ab eis conficiantur.

19 Apoſtoli poſt ſuſceptionem ſpirituſſancti non errauerũt in diſpoſitionibus ſuis.

20 Contritio ſola an poſſit in totum tollere penam temporalem delicti.vbi ꝙ non.

1 **Uerum.** †Hic incipit tertia pars di.in qua ponit capitulũ vrbani in quo dr̃ ꝙ dñia ſit inter ſacramenta celebrata a malis ſacerdotib⁹ ⁊ a ſciſmaticis:vt in neceſſitate poſſint ſacr̃a capi a malis:ſed a ſciſmaticis nullomodo poſſunt ſumi preter baptiſmum.ideo ſubijcitur tex.ad hoc ⁊c.

Ad hoc. Recipiẽda ſunt ſacramenta a criminoſis collata:lꝫ abſtinendũ ſit a ſacr̃is ꝯcubinarij vel ſimoniaci manifeſti:vt habet viam ſe corrigendi.h.d.primo.

primo.Scđo a ſuſpẽſis non tamẽ ab eccleſia preciſis ſacramẽta collata propriã virtutẽ imprimũt:ſed peccant cõferẽtes ⁊ recipiẽtes ab eis niſi in neceſſitate recipiãt ab eis cõionẽ vel baptiſma.Collata vero a preciſis ab eccl'ia virtutis effectũ non imprimunt.Fallit in baptiſmate in forma eccl'ie collato.h.d.¶Not.tex.ibi ſcribit eñ ⁊c.ꝙ officiũ ſimoniacoꝝ ⁊ fornicatorũ non debet vllo modo ſcienter recipi:qđ intelligit̃ qñ notorij ſunt.In alijs autẽ peccatis etiã notorijs dicit Archi.⁊ Card.non eſſe idẽ per hunc tex.per locũ a ſpeciali.⁊ dicit rationẽ ſpecialitatis eſſe:qꝛ facilius prelati in hec duo pctã labũtur.Itẽ cũ in penis mitior interpretatio capienda ſit.§.pene.de peni.diſt.j.nõ intelligã in alijs criminibus q̃ hic expreſſis a iure clericum ſuſpenſum quoad alios.faciũt q̃ habẽtur in.c.ſi.de tempo.ordi.⁊ in.c.veſtra.⁊ in.c.ſi.de coha.cleri.⁊ muli.ita Imol.⁊ Panor.in.d.c.vr̃a.in.vij.col.vbi poſt multa concludit ꝙ in alijs criminibus etiã notorijs poſſunt abſtinere ſubditi a ſuis ſacerdotibus in nõ neceſſarijs ſi volũt nõ tñ cogunt̃:lꝫ ex quo ipſi ſunt in crimine peccẽt per.c.ſi.de tẽpo.ordi.Et ita declara theoricã Bella.quã.j.ponã.do.Ant.in.c.vr̃a.in repe.in.iiij.chatra.tenet ꝙ i oĩno volũtarijs peccet accipiẽs ab eo quẽ ſcit ſuſpenſum a iure rõne criminis:ex quo ſine ſcãdalo põt vel illa omittere vel ab alio recipere:al's ſecus per hũc tex.⁊.d.c.ſi.de tempo.ordi.Tamen dicit cõem opinionẽ ⁊ egorẽ p alia parte ꝙ ſolũ in exceptis criminibus licitum ſit ſubditis recedere a

2 p̃lato notorie illis delictis inuoluto ⁊ a iure ſuſpẽſo.¶†Not.ꝙ ſciſmatici ⁊ heretici dicũtur eſſe extra eccleſiã:⁊ ſic ſunt p̃ciſi

3 ab vnione eccleſie.¶†No.ꝙ ſacramenta collata a preciſis ab eccleſia non imprimũt effectũ ſuũ in perſonas recipiẽtes illa niſi redirẽt ad vnitatẽ eccleſie:⁊ tunc non reordinant̃:ſed man⁹ eis imponitur.Et ſic ptꝫ ꝙ ordinati a ſciſmaticis nõ debẽt reordinari qñ poſtea redeũt ad vnitatem eccleſie:nec impoſitio manus q̃ ſit eis põt dici noua ordinatio.vt ptꝫ.j.q.j.manus.faciunt que in ſimili habẽtur in.c.veniens.de preſby.non bap.⁊

4 peccare dr̃ q talia ab eis recipit ſacr̃a vt hic.¶†Not.ꝙ ſacramẽtũ baptiſmi collatũ ab heretico vel ſciſmatico imprimit effectũ verũ.dũ tñ hoc fiat in forma eccl'ie.¶Not.cãm quare permiſſuꝫ eſt recipere ſacramẽtũ baptiſmi ab heretico vel etiã preciſo:⁊ non alia ſacramenta:qꝛ homo ſaluari põt ſine alijs ſacramentis:nõ aũt ſine ſacramẽto baptiſmi.c.j.de ſum.tri.⁊ ſi.catho.Et qđ dico de p̃ciſis ĩtelligo puta excõicato q in oib⁹ eſt tanq̃ hereticus.qꝛ extra cõionem eccl'ie.l.hi.C.de apoſta.Et excludit̃ actiue ⁊ paſſiue.c.illud.c.ſi.de cleri.excom.mi.declarat hic Cardi.qui aſſignat rationẽ dicẽs:ꝙ ideo magis canones prohibẽt ab hereticis ſciſmaticis ſimoniacis ⁊ ꝯcubinarijs notorijs miſſaꝫ audire ⁊ ſacramẽta ſuſcipe q̃ ab alijs peccatoribus:qꝛ iſti peccãt directe ꝯ ſacr̃m ip̃m.Eſt eñ ſacramentũ hoc totũ fidei ⁊ in typũ vnionis corpis xp̃i myſtici que eſt p charitatẽ xp̃i ⁊ maxime gr̃e:ita ꝙ cõtinet in ſe autorẽ oĩs gratie:in quo ſunt oẽs theſauri ſapientie ⁊ ſcientie ⁊ gratie dei abſconditi:⁊ eſt maxime ſpiritualitatis.Sed fidẽ operantẽ in ſacramẽto violat hereticus:corpis aũt vnitatẽ ſciſmaticus:gratiã aũt incõparabilẽ ſub pretio ponit ſimoniacus.fornicator aũt p carnalẽ immũditiã cõtrariat̃ ſpũalitati ſacr̃i.Et ideo iſti precipue arcentur a celebratione.Cõcor.ſctũs Tho.in.iiij.diſtin.xiij.⁊ do.Bonauẽ.p totũ.Nã ꝙ tũc demũ eſt licitũ recipere ſacramentũ baptiſmi ab heretico qñ nõ reperit̃ catholicus a quo poſſit ſuſcipi.¶Oppo.cõtra iſtã partẽ iſtius tex.vbi reprehenduntur illi q dixerũt ꝙ baptiſmus hereticoꝝ erat lauacrũ diaboli:qꝛ immo nõ deberẽt reprehendi cũ verũ dixerunt.vt ptꝫ.j.q.j.ſi q ꝯfugiũt.vt dr̃ ꝙ baptiſm⁹ taliũ iterat̃.Sol.Cõſiderãdus eſt modus redarguendi baptiſmuꝫ hereticorũ:quia aut reprobatur in deteſtationẽ hereticorũ nõ aũt in opprobriũ ſacramenti:vel reprobat̃ baptiſmus eorũ qñ nõ cõferũt in forma eccleſie:⁊ tunc planũ ꝙ verũ dixerũt ip̃m eſſe lauacrũ diaboli.⁊ ita loquit̃ ꝯtrariũ.Aut reprobat̃ ipſoꝝ baptiſmus ex eo qꝛ non creditur ꝙ ſi illi baptizant in forma eccleſie ꝙ talis ſit verus baptiſmus:⁊ tunc male reprobant iſti:propter qđ fuerũt

5 reprobati ab Auguſtino:⁊ merito ſm Hug.⁊ Archi.¶†Quero qꝛ tex.hic in prima parte dicit ꝙ ſacramẽta nõ ſunt recipiẽda ab heretico ab eccleſia ſeparato.an iſtud ꝓcedat in quocũqꝫ heretico.Sol.dic ꝙ ſi ipſe eſt hereticus qꝛ incidit in hereſim iã damnatã:⁊ tunc procedit tex.Aut non incidit in hereſim iam damnatã:⁊ tunc prius debet diſcuti an ſit hereſis vel non.ſm Hug.⁊ Archi.cõtra dictũ iſtorũ videt̃ glo.xxiiij.q.j.§.j.vbi dicit ꝙ illa diſtinctio de hereſi iam dãnata vel damnãda non habet hodie locum:quia omẽs hereſes ſunt hodie dãnate:vt ptꝫ de here.c.ad abolendã.⁊.c.excõicamus.Sed dic an ſequens act⁹ hereſis ſit dãnandus tanq̃ hereticus.dicendũ eſt ꝙ ſic ſiue ſit ſecta iam damnata ſiue non:qꝛ q̃libet hereſis eſt dãnata vt dicunt illa iura.¶Si q̃rit̃ an ſacramẽta ſunt recipiẽda ab heretico.ſi incidit in hereſim iam damnatã tunc non ſunt recipiẽda vt vult iſte tex.qꝛ ex quo iã eſt damnata a iure cõſtat notorie ipſum eſſe hereticũ:⁊ ideo nõ ſunt recipiẽda ab eo ſacramenta.⁊ ita ꝓcedit dictũ Hug.hic.Si vero nõ incidit in hereſim iam damnatã:licet ipſe poſſet hoc ꝯſtito vt hereticus dãnari:⁊ opinio ſua ſit heretica:tamẽ anteq̃ diſcutiat̃ ſacramẽta ſunt ab eo recipienda:ex quo adhuc eſt occultũ ⁊ ipſe tolerat̃.⁊

6 hoc etiã voluit iſta glo.xxiiij.q.j.§.j.¶†Querit̃ tex.hic dicit baptizatus a criminoſo cenſeri debet baptizatus ab eo qui dedit poteſtatẽ baptizandi quomodo iſtud intelligatur.So.dic ꝙ põt intelligi duob⁹ modis.põt eñ intelligi de interiori baptiſmo quo ad remiſſionẽ peccatorũ:quã ſolus xp̃s operat̃:et põt etiã intelligi de interiori baptiſmo quoad formã eccleſie:qꝛ ſolus ep̃s dedit formã baptizandi preter quã nullus baptizatur.de baptiſ.c.j.Dicit tñ Hug.ꝙ iſtud qđ inducit̃ hic de baptiſmo bene probat intentũ pape quantũ ad veritatẽ ſacramẽtorũ:ita eñ ſunt vera alia ſacramẽta collata a criminoſo ſicut baptiſmus dũ tñ ſint collata in forma eccleſie:ſed quãtũ ad ſuſcipientes nõ ꝓbat ſufficiẽter iſtud exemplũ intentũ pape cum aliud ſit in alijs ſacramẽtis:aliud in baptiſmo q põt qñqꝫ ſciẽter ſumi ab heretico ⁊ preciſo.qđ ſecus eſt in alijs ſacramẽtis.

7 vt pꝫ in.§.porro.ſm Hug.⁊ Archi.¶†Quero qꝛ tex.dicit ꝙ non debeat accipi officiũ ſimoniacorũ ⁊ in fornicatione iacentium an iſtud habeat locũ in clericis in quibuſcunqꝫ ordinib⁹ ſint conſtituti.Sol.videt̃ ꝙ ſic per hunc tex.qui loquit̃ indiſtincte non diſtinguẽs in quo ordine ſint cõſtituti.vñ ſiue ſint in ſacris ſiue ſint in minoribus conſtituti videt̃ habere locũ.ad idẽ c.veſtra.de coha.cle.⁊ mu.in ſi.⁊ in.c.ſi.in prin.Et hoc etiaꝫ tenet Inno.eo.ti.c.ſicut.ad idẽ.lxxxi.diſt.miniſtri.in ſi.Nã eadem eſt ratio in vtriſqꝫ ſm Archi.An requirat̃ monitio in clericis cõcubinarijs q̃ad ſubditos ⁊ quo ad ipſos clericos.Sol.dic ꝙ aut agimus de vitãdis clericis cõcubinarijs quoad ſubditos:⁊ tũc ſm aliquos requiritur monitio ſubditorũ vt illos euitẽt in diuinis:⁊ ſic intelligũt iſti.lxxxi.diſt.ſi qui.q tex.aut pax aut nihil facit:nec reperit̃ iure cautũ hoc.immo vt dixi in c.nullus.ꝫ.eo.intelligitur cõiter de monitione ſuperioris.facit c.ſicut.de coha.cle.⁊ mulie.Preterea regula eſt ꝙ a ſuperiore ſuo nõ licet recedere anteq̃ a iudice deponat̃.vel al's in caſib⁹ a iure exp̃ſſis.vt in.c.nõne.viij.q.iiij.c.cũ non liceat.de preſcrip.⁊ hoc text.per locum a ſpeciali.quomodo ergo facta monitiõe per ſubditum ſacerdoti occulto fornicatori poteſt ab eo recedere ſi vult ſeruare formã denuntiatiõis euangelice:fateor ꝙ poterit.vt in.c.nouit.de iudi.in.c.ſi peccauerit.ij.q.j.Sed forma denuntiationis euangelice non habet hoc ꝙ facta per inferiores monitione liceat eis a ſuis prelatis recedere ſed dicit̃ eccleſie.ſ.ſuperioribus ſacerdotis:⁊ in occulto non video dubiũ.In notorio autem iura a deo clare loquũtur in.c.preter.ꝫ.eo.⁊ in d.c.veſtra.⁊ hic ꝙ vitandus eſt nec requirũt monitionẽ ꝙ ſupuacuũ.de hoc videtur dubitare an monitio requiratur:ex quo enim ⁊ ſubditi ipſo iure interdicti ſunt cõicare in ſacramentis cum eo vel etiã ſuper beneficio:⁊ ipſe cũ eis non video ad qđ expectetur alia ſuperioris monitio vel declaratio iuxta gl.in cle.grauis.in verbo ſuppoſitis.⁊ not.per Cardi.ibi in cle.j.in verbo alioquin.in.iij.q.de ſenten.excõ.Et ex quo agimus de notorio fornicatore res eſt clara ꝙ ad ſuſpenſionis effectũ nõ reqritur alia ſñia declaratoria facti.nã qñ canon vel lex inferunt penam ſuper facto notorio ⁊ eã ipſo iure inferunt non requirit̃ aliqua ſñia facti declaratoria.Ang.in.l.idẽqꝫ.§.ſi tibi.ff.q poti.in pig.ha.Panor.in.c.cũ nõ ab homine.de iudi.in ſi.col.j.c.ſi.in.iij.col.de iura.cal.faciũt que.j.ſubijciã ſup glo.in verbo attñ.⁊ ita tenet etiã hic do.Cardi.lꝫ non per has rõnes.Si autẽ agimus de priuatione bñficiorũ ipſoꝝ:⁊ propter tale crimen poſſunt beneficijs eoꝝ ſpoliari ⁊ adhuc requirit̃ monitio:⁊ ſic intelligũt de coha.cle.c.ſicut.⁊.c.ſi aũt.Aut agit̃ de ſuſpẽſione incurrẽda per ipſum clericũ cõcubinariũ:⁊ tũc nõ requirit̃ monitio:qꝛ ipſo iure incurrũt ſuſpẽſionẽ ab officio:⁊ qꝛ ad

8 hoc eos ius admonet indiſtincte ſm Archi.¶†Quare baptiſmus eſt magis neceſſari⁹ q̃ alia ſacr̃a.Sol.dic qꝛ baptiſm⁹ poteſt ſuſcipi ſine alijs ſacramẽtis:ſꝫ nõ alia ſacramenta ſine baptiſmo.vnde ſi contingat aliquem ordinari ſine baptiſmo nihil agit.j.q.j.ſi qui confugerint.Itẽ ſine baptiſmo nõ põt aliquis ꝯhere cũ xp̃iana vel aliq̃ cũ xp̃iano.xxviij.q.j.caue.Iteꝫ ſine eo nõ põt haberi ſal⁹:ſine alijs v̇o põt.de ꝯſe.di.iiij.firmiſſime.⁊.c.nulla.Itẽ p ip̃m dimittunt̃ venialia ⁊ mortalia ⁊ oĩa pctã ita plenarie ⁊ pfecte:ita ꝙ ſi qs ſtatim decedat nullã penã ſentiat.de peni.diſt.vij.nullus expectet.qđ nõ eſt ĩ alijs ſacr̃is nec etiã in cordis cõtritione:⁊ iđ nõ dꝫ ꝯtẽni ſi ab aliq̃ põt haberi.Et ex iſto infert̃ ꝙ ea q̃ p̃cedũt in baptiſmo nõ ſunt ſacr̃a:qꝛ baptiſm⁹ eſt p̃mũ ⁊ ianua ſacr̃oꝝ.c.j.de ſum.tri.⁊ ſi.ca.Et ſi inueniat̃ ꝙ collata añ baptiſmũ dicãt̃ ſacr̃a.dꝫ itelligi.i.ſigni

Archivo Histórico Universidad del Rosario

ficantia ſacramenta:vel ſacr̃a.i.ſacramẽtalia.i.ꝑludia ⁊ prepa
ratoria veri ſacr̃i.i.baptiſmi.ſm Hug.⁊ Archi. ¶ Glo. ſup
verbo malus.recita ꝑ cõtrariũ ꝙ papa per rõnẽ quam inducit
non probat ſufficienter intentionẽ ſuã:qꝛ baptiſmus põt con-
ferri a paganis ⁊ tamen nõ alia ſacr̃a.Glo.ſoluit fatendo con
9 trariũ:⁊ melius probat per autoritatẽ que ſequit̃. ¶ †Glo.ſu
per verbo attñ.recita per cõtrariũ ꝙ tex.habeat in ſe contradi
ctionẽ:qꝛ.ſ̃.dixit ſacramenta fore recipienda a malis:⁊ hic di-
cit ꝙ not.glo.ſoluit qđ.ſ̃.dixit de occultis ⁊ toleratis.hic ꝟo
de non toleratis. ¶ In fi. glo.ergo ſenſus glo.qđ.ſ̃. in princi
pio loquebatur de malis ſacerdotibus toleratis:⁊ ab iſto loco
vſq₃ ad.§.porro.de malis qui adhuc ſunt in eccleſia ⁊ in noto
rio crimine.vnde eſt ſenſus tex.lꝫ ſacramẽta vera ⁊ ſancta ſint
nõ tñ ab oĩbus recipiẽda ſm Lau.ſed dicit Archi.ꝙ ab eccl̃ia
tolerari vident̃ donec cõdenent̃.iij.q.viij.§.fi.viij.q.iiij.c. non
ne.⁊ de purga.ca.cõſtitutus.ſm Bar.⁊ Archi.Not. iſtud di
ctum Archi.qꝛ per hoc declarat q dicãtur tolerati ab eccleſia.
quinimmo dixit Bal.in.l.barbarius.in.vij.col.ff.de offi.ꝑto.
ꝙ inhabilitatus a iure donec ſit lata per iudicẽ ſnĩa declarato-
ria facti đꝛ toleratus.facit tex.in.§.penul.in aut.de tabel.do.
Anto.in.c.cũ ſup.de offi.dele.⁊ poſt eũ Gemi.hic dicũt cõclu-
dendo quidã ſunt de facto occupantes dignitates propria au
toritate in principio ſicut ſunt intruſi.⁊ tunc iſti non dicunt̃ to
lerati:ita vt geſta per eos valeant.ita not.glo.j.q.j. ⁊ hoc etiã
eſt de mente glo.ſuper verbo dũtaxat.in.c.niſi cũ ꝓdẽ.de renun.
Aut a principio nõ occupauerũt propria autoritate ſꝫ ex poſt-
facto efficiunt̃ inhabiles ad dignitates vel ad eorũ exercitium
⁊ adminiſtrationẽ:⁊ tunc aut talis inhabilitas eſt notoria in
facto:⁊ iſti non dicuntur tolerati:vt patet hic in tex. ⁊ de re iu
di.ad ꝓbandũ.⁊ de exceſ.ꝑla.c.tanta. ⁊ de dolo.⁊ contu.c.ve-
ritatis.⁊ idẽ not.glo.de coha.cle.⁊ mulie.ſicut ad impetrãdã.
Item tex.de coha.cle.veſtra.ver.ceterũ.Et tunc ſm Car.hic.⁊
bñ ſi ex facto tali notorio reſultat inhabilitas iuris: qꝛ ius pri-
uat ipſo iure vel ſuſpendit:⁊ tunc licitũ eſt ſine alia declaratio
ne vel monitione a ſuperiore recedere.Inno.⁊ cõiter doc.in.d.
c.veſtra.Archi.i.c.ſacerdotes.ij.q.vij.Aut habilitatio eſt no
toria notorio iuris vt qꝛ ſnĩa eſt lata per hoiem ꝯ ꝑlatũ ſup tali
inhabilitate:⁊ tunc a tali ꝓnũtiatione eſt appellatũ ⁊ pendet
appellatio:⁊ tunc illo tẽpore dicũtur tolerati non obſtante ſen
tentia quantũ ad hoc vt valeãt geſta.vt no.glo.in ver.trahit.
in fi.de appel.paſtoralis.⁊ glo.viij.q.iiij.nõne.Aut nõ eſt ap-
pellatũ:vel appellatio eſt deſerta:⁊ tunc talis ex quo per ſentẽ
tiã damnatus eſt non đꝛ toleratus:vt.d.c.veritatis.de dolo.⁊
not.glo.in.d.c.ſicut.de coha.cle.⁊ mulie.⁊ gl.in.c.conſtitut⁹.
de purga.ca.Et hec voluit etiã Inno.in.c.qualiter.ij.de accu.
ſuper verbo diminutione capitis.in vlti.col.vñ geſta per taleꝫ
nõ valent.etiã ſi ignoret ſnĩam cõtra ſe latã.vt not.Lap.abb.
in.c.eũ qui.de ꝑbẽ.lib.vj.Dicit tñ Panor.in.d.c. veſtra.in.v.
col.ꝙ a talibus in caſu neceſſitatis põt baptiſma recipi.ſicut h̃
dicitur de heretico a fortiori. Aut quis nõ eſt dãnatus ſenten
tia hoĩs ſed iuris.⁊ tũc glo.ſuper verbo decepte.de elec.dudũ.
tenet ꝙ iſti nõ dicũtur tolerati ita vt geſta per eos valeãt.lꝫ in
ſacramentalibus ꝓpter fidẽ ſuſcipientiũ ꝓſint eis. Sꝫ Inno.
ibi cõtra ex quo adhuc tolerati ſunt. Sꝫ do.Anto. ibi tenet ꝙ
iſti non dicũtur tolerati qñ habẽt ſnĩam iuris cõtra ſe ex cã no
toria in facto:ſicut eſt qñ qs acceptat vnũ bñficiũ curatũ et ha
beat primo aliud curatũ:qꝛ tenere ſcđm curatũ cũ primo nõ po
teſt eſſe nõ notoriũ:⁊ ideo geſta a tali non valent:qꝛ non põt di
ci toleratus:⁊ ita ꝓcedit illa glo.Aut ſententia iuris fertur ex
cã non notoria in facto.⁊ tũc licet talis habeat ſnĩam iuris cõ-
tra ſe:donec tñ fiat executio vel ſaltẽ ferat̃ ſnĩa declaratoria fa
cti đꝛ toleratus intm̃ vt geſta per illũ interim valeãt. Et ita di
ſputando determinat Ioan.and.in regula mora.de regu.iur.
10 lib.vj.in.j.q.optime facit.c.cũ ſm.de hereti.lib.vj. ¶ †Glo.
ſuper verbo ducibus.Recita ꝑ ꝯtrariũ ꝙ laicis non poſſit cõmit-
ti poteſtas excõicandi:cuius ꝯtrariũ dicit iſte text.ꝙ poſſit.pꝫ de
iudi.decernimus.Glo.hic iſtud reuocat in dubiũ:⁊ ꝙ nõ poſ-
ſit ponit Bar.arg.ꝙ aũt poſſit.recitat opi.Ioã.poſtea ſoluit
Bar.hoc procedere in papa[a]. ¶ In fi.glo.not.primo ex glo.
ꝙ ſolus papa põt laico ꝯmittere ꝑtãtẽ excõicandi vel cogno-
ſcendi de iuribus ſpiritualibus. Idẽ not. glo.xcvj. diſt.bene
quidẽ.xciiij.diſt.c.j.in glo.ij.⁊.ij.q.v.mennã.vbi dicit̃ ꝙ femi
nis papa põt hanc poteſtatẽ ꝯmittere.⁊ idẽ gl.vij.q.j.c.perue-
11 nit.⁊ vide de iudi.c.decernimus.† Scđo not.ex gl.ꝙ poteſtas
excõicandi potius đꝛ eſſe iuriſditiõis q̃ ordinis.Idẽ notat gl.
ij.q.j.nemo.⁊ glo.ſup verbo valet.xxiiij.q.j.ſi aũt. Idẽ glo in
verbo interdictũ.in.c.ſacro.de ſen.excõ. In ꝯtrariũ facit text.de
exceſ.ꝑla.c.fi.⁊ idẽ notat glo.in.c.dilectus.de re iudi.lib.vj.in
fi.j.q.⁊ Inno.in.c.quãto.de ꝯſue. Hoſti.in.c.cũ ſatis.de offi.
archi.dicit ꝙ ex mixta partim videlicet iuriſditionis cõtentio

Additio.
a ¶ Procede-
re in papa. Et
idẽ tꝫ Panor.
dicẽs iſtã gl.eſſe
ſing.ĩ repe.c.ec-
cleſia ſctẽ marie
in.iij.col.v̇.not.
vnũ caſum reſer
uatũ.de ꝯſtit.et
ibi ſubdit Pa-
nor.ꝙ papa nõ
poteſt ꝯmittere
laico vt cõficiat a
corp⁹ xp̄i qđ ſo-
lũ apl̄is ⁊ p̄ſby-
teris cõmiſſum
fuit a deo dũ ait
diſcipl̄is. Hoc
facite in meã cõ
memorationeꝫ.
ĩ.c.j.§.vna.de ſũ
ma tri.et ponit
glo.in.c.ꝓuenit
xcv.diſt.H.F.

ſi fori.partim penitẽtialis.allegat not.de ſen.excõ.cũ a nobis.
lib.vj.Tu cõclude.ſi queris an poteſtas abſoluendi vel ligan
di ſit iuriſditionis vel ordinis ſi habemus reſpectũ ad cãm pro
pter quã ſit excõicatio.cũ procedat potius a poteſtate clauiuꝫ
poteſt dici ordinis ⁊ fori penitentialis. Itẽ qꝛ deus videt̃ ferre
hanc ſnĩam qui hoĩ dedit hãc poteſtatẽ.xi.q.iij.nemo.Itẽ iu-
riſditionis eſt qꝛ nõ põt ferri niſi ab eo q habet iuriſditionem:
vt pꝫ de elec.c.tranſmiſſam.Et ſic eſt etiã de abſolutiõe:quia
quedã eſt abſolutio que ſit in foro ꝯtentioſo.⁊ tunc iſta eſt iuriſ
ditionis.vt pꝫ de reſcrip.ab excõicato.cũ ſi. Quedã eſt abſolu
tio q̃ ſit in foro penitẽtiali:vt eſt illa q̃ ſit reinducẽdo in eccleſiã
cũ pſalmo ⁊ oõne dñica.vt pꝫ.xi.q.iij.debet. ⁊ de ſenten.excõ.
nuper.⁊ tũc iſta dependet a poteſtate clauiũ:nec põt fieri niſi ꝑ
exiſtentẽ in ordine ſacerdotali.Hec ſolutio habet̃ ex dictis In
no.in.c.ſi.de exceſ.ꝑla.⁊ per Hoſt. in.c.a nobis.ij.de ſen.excõ.
faciũt not.in.c.ab excõicato.per Panor.de reſcrip.in.vj.col.
⁊ glo.in cle.j.in verbo p̄ſbyteri.de priui.⁊ iõ Hoſti. magiſtrali
ter dixit ꝙ hec poteſtas erat mixta.quinimmo đꝛ ꝙ etiã ex de-
legatione pape nõ põt laicus abſoluere quo ad forũ penitẽtia
lem quã nõ habet laicus nec eſt illius capax.facit glo.in.c.pa-
ſtoralis.§.preterea.de offi.or.⁊ qđ not.Panor.in.c.quãto.de
cõſue.poſt Inno.⁊ qđ tãgã in.c.ꝓuenit.xcv.diſt.⁊ in.c.man⁹.
12 de ꝯſe.diſt.v.vbi gloſ.põt adduci in ꝯtrariũ.† Glo.ſup ꝟbo offi-
ciũ.recita per queſtionẽ an hoc qđ đꝛ hic de notorio fornicato
re habeat locũ in ſimoniaco.Glo.dicit ꝙ in ſimoniaco habeat
13 locũ etiã ſi ſit occultũ qñ eſt ſimoniacus in ordine. ¶ †In fine
glo.ꝓ examinatione iſtius ante oĩa.not.glo. ꝙ quidã ſunt ſu-
ſpenſi quoad ſe.quidã quo ad alios. Suſpẽſus quo ad ſe tan-
tum dicitur quilibet exiſtens in pctõ mortali. vt vult glo.hic.⁊
⁊.d.c.fi.de tẽpo.ordi.etiã ſi ſit occultũ crimẽ. ⁊ ſic nõ poterit in
ſuſceptis ordinibus miniſtrare: nec ad maiores aſcendere niſi
peracta pnĩa.d.c.fi. Quidã ſunt ſuſpẽſi q̃ad ſe ⁊ quoad alios:
⁊ iſti ſunt qui ſunt in pctõ enormi qđ ſpecifice a iure notatur:⁊
iſti ſunt puta homicida.d.c.ſi ſimoniacus.vt hac glo.c.inquiſi
tionis.de accu.⁊ habet̃ in.c. niſi cũ pridẽ.§. ꝓpter conſcientiã.
de renũtia.⁊ in.c.cũ non ab homine.de iudi .Et in iſtis etiam
occultis multomagis in notorijs dicitur clericus ſuſpenſus q̃
ad ſe:qꝛ in ſuſpectis ordinibus non poteſt miniſtrare nec vlte-
rius aſcendere.d.c.fi.Eſt etiã ſuſpenſus quoad alios qꝛ nõ de
bent ab eo accipere ſacramẽta nec audire diuina.vt hac glo.iũ
cta glo.c.fi.de coha.cle.⁊ mulie.Item dicũtur ſuſpenſi quoad
ſe: ⁊ quoad alios qui non verſantur in tamgraui crimine: ſed
minori puta fornicatione: ſꝫ tamẽ ꝯcurrente aliqua qualitate
ius cõmune nõ ſtat in illa generali ſuſpenſione facta a deo:vt
qui eſt in peccato mortali non implicet ſe in eccleſiaſticis ſacra
mentis ſed ſpecialiter ꝓpter illã qualitatẽ puta notorietatis:
qꝛ fornicatio ſit notoria prohibet nõ ſolũ clericũ miniſtrare:ſꝫ
etiã ſubditos ab eo ſuſcipere ſacramẽta.c.ꝑter.ſ̃.eo.Et iſta ſu
ſpenſio etiã impedit in ſuſceptis miniſtrare ⁊ ad maiora aſcen
dere ⁊ ſubditos ab eo percipere ſacr̃a etiã poſt peractã penitẽ-
tiam:niſi ſecuta diſpenſatione ſuperioris.i.pape. vt dixi in.c.
preter.⁊ do.Anto.in.d.c.fi.de tempo.ordi.Alia eſt ſuſpenſio
quoad ſe tm̃:ſed ꝓpter ſe ⁊ alios tm̃:vt dixit do.Anto.in repe.
c.veſtra.in.li.charta.in fi.de cohabi.cle.⁊ mu.Et iſti ſunt cleri
ci notorij criminoſi. de qbus tm̃ ius expreſſe non ſtatuit ꝙ lici-
tum eſſet ſubditis ab eis recedere ⁊ nõ ab eis ꝑcipere ſacramẽ-
ta prout regulariter in criminibus nõ enormibus.vt in.c.cum
non liceat.de preſcrip.glo.⁊ doct.Et in tali ſuſpẽſione clericus
ſtante notorietate ꝓhibetur in ſuſceptis miniſtrare ⁊ ad maio-
res aſcendere etiã poſt peractã penitentiã donec fuerit ſecũ di-
ſpenſatũ.d.c.fi.vbi do.Anto.de tempo.ordi.c.ſane.ij.ibi Pa
nor.de cleri.cõiu.⁊ ſic quoad ſe apparet ꝙ eſt ſuſpenſus et pro
pter ſe verũ etiã propter alios ne malo exemplo eos ſcandali-
ꝫet.c.ſi a plebe.ij.q.v.⁊ habetur in.d.c.veſtra.Et ꝓpter iſtaꝫ ſu
ſpenſionem an licitum ſit ſubditis ab eo recedere.dixi in text.⁊
etiã.ſ̃.in arg.de tollebato.⁊ etiam aliqd ſubijciã.j̃.Alia etiaꝫ
eſt ſuſpenſio hominis.i.iudicis ſiue ſuperioris delata a glo.in
cle.cupiẽtes.de penis.⁊ poſui in.c.preſbyter.xxviij.di. Et poſ
ſunt iſte duplices ſpecies ſuſpenſionis ſepenumero cõcurrere:
quia poteſt ſuſpenſus a iure nihilominus etiã ſuſpendi ab ho-
mine. vt probatur in.c.vt clericoꝝ.de vi.⁊ honeſta.cle.in.c.ac-
cuſatus.⁊ ibi Io.an.⁊ Panor.de ſimo.in.c.ſuper eo.de coha.
cleri.⁊ mulie.⁊ erit effectus magnus quia requirit̃ duplex abſo
lutio ſicut duplex eſt ſuſpenſio.ita Inno.in.c.ſuper eo.poſt gl.
tamen in clerico concubinario varietas eſt inter doctores an re
quiratur abſolutio an ſtatim dimiſſa concubina ⁊ peracta pe-
nitentia quaſi ſatiſfecerit videatur abſolutus.quod videt̃ tene
re Inno.in.c.venerabili.de ſenten.excom.⁊ ibi per Ioã.an.in
c.ſi celebrat.de cle.excom.mi.licet cõtrariũ videatur haberi in
c.ſicut.de coha.cleri.⁊ mulie.de quo Inno.ibi ſe remittit ad ea
que ponit

que ponit in.d.c.veſtra.duo ſunt videnda. Primum an ſimo-
14 niacus ſit ſuſpẽſus. Scđꝫ quid de clerico fornicatore.†Ad pri
mum dic poſt Panor.in.c.accuſat⁹.de ſimo.et Panor.⁊ alios
in.c.per tuas.il.ij.de ſimo.per Gemi.hic ꝙ quidam ſunt ſimo-
niaci in beneficio.vt qꝛ ſimoniam cõmiſit in dãda vel recipien-
da prebenda:⁊ tũc ſi tale crimen eſt notoriũ tũc eſt ipſo iure ſu-
ſpenſus talis ſimoniacus et quoad ſe ⁊ quoad alios.Et iſte eſt
caſus ſm vnũ intellectum in.c.accuſatus.de ſimo.⁊ hoc poſuit
Arch.l.di.in his.ij.ſup glo.qđ intellige veruꝫ qñ cõmiſit ſimo-
niam dando pecuniã.ſed ſi alius dedit pecuniã ꝓ beneficio ipo
ignorante.tũc licet ſit notorium nõ ꝓpter hoc eſt ſuſpenſus ille
beneficiũ ſuſcepit.vt no.Inno.de ſimo.c. tãta.⁊ allegat.j.q.j.
in.c.j.⁊ etiã in.c.de ſimoniace.de ſimo.ibi alij.Tamen ratione
illius beneficij nec tpaliter nec ſpiritualiter licite adminiſtra-
bit ſed peccat mortaliter adminiſtrando.Inno.in.c.per tuas.
il.ij.de ſimo.ibi alij.Quidam ſunt ſimoniaci in ordine ⁊ tunc ſi
querimus de recipiẽte ordinẽ vitio ſimoniaco.et tũc eſt ipſo iu
re ſuſpẽſus etiã quantũcũq₃ ſit occultũ.et procedit etiã tex.hic
qꝛ ille habet characterẽ vitioſum.j.q.j.qbuſdã. ⁊ ita intelligit̃
c.reperiunt̃.hic per gl.allegatũ.⁊ quoad ſe et quoad alios hoc
ſciẽtes.vt in ſimili.Card.in.d.cle.j.in ꝟbo alioquin.in.iij.q.de
ꝓuil.Et ita ſentit gl.⁊ ibi Panor.i.d.c.accuſatus. Et nõ ſolũ
ordinis ſic ſuſcepti.vt in.c.tãta.de ſimo.ſed etiã oĩm alioꝝ ordi
nũ primo receptoꝝ ⁊ ꝑ cõſequens etiã quoad adminiſtrationẽ
tẽporaliũ.lxxxj.di.c.eos.⁊ põt eſſe rõ lꝫ plures ſint ordines vnũ
tñ ordinis ſacramẽtũ.Hec eſt cõcluſio Inno.i.c.per tuas.ij.de
ſimo.Et vbicũq₃ ſimonia eſt notoria põt non tm̃ ſuſpendi per
iudicem.ſed etiaꝫ priuari.c.ꝑ tuas.de ſimo.c. inquiſitionis.de
accu.Aut eſt tm̃ infamatus.et prohiberi põt iudicio pendente
adminiſtratio.d.c.accuſatus.et.c.al̃s non.facit qđ no.Ioan.
an.in.c.j.de accu.libro.vj.Aut q̃rimus de dante ordinẽ vitio
ſimonie:⁊ tunc non eſt ipſo iure ſuſpẽſus: qꝛ ꝑ hoc non perdit
ordinis executionem.vt pꝫ de ſimo.c.per tuas. vbi ordinator
aliquem ordinans vitio ſimonie non perdit executioneꝫ: ſꝫ ſu-
ſpenditur triennio.vt ibi patet. Et dicit ibi Inno.et hic refert
Archidia.qꝛ lapſo dicto triennio recuperat executionem ſine
alia diſpenſatione cum pene ſint demoliende.de pe.di.j.§.pe-
ne.Hoc verum qñ ordinans eſſet ſimoniacus occultus ſecus
autem ſi eẽt ſimoniacus manifeſtus qꝛ ſemꝑ eſſet ſuſpenſus. vt
hic allegatur ꝑ glo.ſm Archi.Item dicit Archi.ꝙ illa ſuſpen-
ſio de qua habetur in.d.c.per tuas.de ſimo.nõ poterit relaxari
per inferioreꝫ a papa qꝛ papa illã ſibi reſeruauit.de ſentẽ.excõ.
c.nuꝑ.qđ dicit verum Archi.durante illo triẽnio.ſed illo ela-
pſo ꝓcedit quod dixit.ſ̃.qꝛ nõ requirit̃ alia diſpẽſatio ſm Ar-
chi.licꝫ ille intellectus ibi non teneatur.⁊ in.c.ꝑ tuas.il.ij.eo.
ti.Tu aduerte qꝛ glo.hic indiſtincte loquẽdo tenet ꝯtrarium.
et Inno.in.c.penul.de ſimo.Panor.in.c.per tuas.il.ij.de ſi-
mo.ꝑ tex.in.c.ſi a ſimonacis.j.q.j.ꝙ immo ordinans per ſimo
niam directe ſuper hoc cõtractã eſt ſuſpenſus perpetuo.ꝑ hanc
opi.dicit Ana.in.d.c.per tuas.eſſe cõem.⁊ ꝓbari per illũ tex.
hodie ſunt horribiles extrauagãtes que tollunt iſtas theoricas
et indiſtincte ſimoniacos excõmunicant ⁊ priuant beneficijs.
15 ¶ Venio ad ſcđm.quid de clerico fornicatore.†Dic ꝙ ſi ẽ oc-
cultus fornicator non eſt ſuſpenſus ipſo iure ab officio.vt.ſ̃.
c.ꝓximo a cõtrario.Aut eſt notorius : et tunc talis ſit ſuſpẽſus
ſuſpẽſione directa q̃ concludit ſuſpenſionẽ quoad ſe et quoad
alios.⁊ de hoc eſt caſus.ſ̃.c.ꝓximo vbi dicit text.ꝑcipimus vt
miſſam non cantent.et ſic dirigit prohibitionẽ non tm̃ ad ob
iecta ſed ad ipm ſacerdotem.et de hoc eſt caſus in.c.fi.et in.c.
vr̃a.et in.c.tua nos.de coha.cle.et mu.in fi.Et idem tenet glo.
xv.q.fi.c.vlti.et Archi.hic.et.lxxxj.di.ſi q preſbyteri.⁊ hec eſt
cõis opi.Et ex hoc infert̃ ad aliud dubiũ.An tales celebran-
tes incurrunt irregularitatem anteq̃ abſoluãtur a ſuſpenſio
ne.et lꝫ i hoc ſint opi.concludit Archi.hic ꝙ ſiue qs ſit ſuſpen
ſus a iure ſiue ab homine quoad ſe ⁊ quoad alios talis non po
terit celebrare ante abſolutionen etiam quãtuncũq₃ a pctõ de-
ſiſtat. et ſi celebrat incurrit irregularitatem.allegat tex.de re
iudi.c.cum eterni.li.vj.de ſentẽ excõ.c.i.eo.li.et ibi idẽ tenet
Inno.et idem tenet in.c.tanta.de exceſ.ꝑla.lꝫ ꝯtrium teneat in
c.ſi celebrat. de cle.ex.mi.et.c.ſicut.de coha.cle.et mu.et cum
vt dixi in tex.iſta ſit ſuſpẽſio iuris.certe videtur clarũ ꝙ talis
celebrãs incurrat irregularitateꝫ.vt vult.gloſ.in.c.ꝓuenit.iiij.
di.Hoſti.Ioan.an.et Pet.de peruſio in.c.fi.de cle. excõ.mi.
et in.c.fi.de coha.cle.et mu.Car.et Imo.in.d.c.veſtra.Imo.
in.d.c.vt clericorum.⁊ in d.c.ſicut.in.iij.iiij.⁊ fi.col.⁊ ibi dixit
iſtam eſſe cõem ſnĩam. Ego ſaluarem opi.ꝯtriam Archi.et ſeq̃
cium ꝙ ſuſpenſus a iure celebrando non incurrit irregularita-
tem in illa iuris ſuſpenſione gñali qua ſuſpenſus eſt exiſtens
in pctõ mortali notorio.nã tũc lꝫ ſit ſuſpenſus quoad ſe ⁊ pro
pter alios.ꝑ ea q̃ dixi in glo.in ꝟbo officium.⁊ ſit iuris talis ſu

ſpenſio.d.c.fi.de tẽp.or.tñ celebrando talis ſuſpẽſus non incur
rit irregularitatẽ.ita Panor.per iſtuꝫ tex.in.c.ſane.il.ij.de cle.
cõiuga. Sed vbi ius vltra illã generalẽ ſuſpenſioneꝫ in aliquo
caſu ſuſpẽſionẽ apponit.d.c.preter.d.c. cũ medicinalis.d.c.cũ
eterni.tunc dicerẽ ꝙ talis celebrans irregularitateꝫ incurrit et
procedunt ꝑdicta.Dicit tñ Inno.⁊ refert Archi.ꝙ inter ſnĩaꝫ
iuris ⁊ ſnĩam hominis põt aſſignari vna differentia.qꝛ ſi pars
ꝓpter delictũ a iure eſt ſuſpẽſa ſi ceſſat a pctõ ceſſat pena iuris.
allegat de coha.cle.⁊ mu.c.fi.qđ intelligit principaliter ceſſa-
re quoad hoc vt alij poſſint audire eorũ officia:ſed non ad hoc
vt ipſe poſſit celebrare ante abſolutionẽ vel diſpenſationeꝫ ex
quo notũ fuit crimẽ eius.lxxxj.di.miniſtri.et no.l.diſ.ſacerdo-
tes. licet aliter loquat̃ Imo.in.c.ſane.il.ij.de cle.cõiu.vbi tex.
bonus ꝓ iſta ſnĩa.ſed ſnĩa iudicis non ceſſabit niſi reſtituat̃ de
magna gr̃a.Et iſta fuit.q.Inno.in.c.ſicut.de coha.cle.et mu.
Archi.ꝯtriũ videtur tenuiſſe de elec.c.qꝛ ſepe.li.vj.et in.c.j.de
re iudi.li.vj.vbi dicit ꝙ ſuſpenſus a iure ab officio nõ incurrat
irregularitatem niſi expreſſum ſit a iure.de ſentẽ.excom.is q.li.
vj.et in terminis.de re iudi.c.j.eo.li.⁊.c.j.de ſentẽ. excom.ideo
incurrit quia ius illud exprimit ibi.al̃s non incurrit ſm Archi.
Ioan.an.in.d.c.j.de re iud.tenet ꝙ incurrit irregularitateꝫ.et
allegat tex.illi⁹ ca.j.quia dicit ꝙ irregularitatẽ incurrat iuxta
canonicas ſanctiones et non dicit incurrere volumus ⁊ ſic loq̃-
tur declaratiue.vnde nõ oportet ad caſus tm̃ expreſſos reſtrin
gi.ſed ad omnes ſuſpenſos a iure trahi.Ioã. cal.in.d.c.ſi cele-
brat. dicit ꝙ opiniões poſſunt reduci ad concordias per hanc
viã.ꝙ aut notorius cõcubinarius celebrat durante notorieta-
te delicti.et tunc incurrit irregularitatem.et ita procedit vna
opinio. aut celebrat non durante notorietate delicti quia pu-
blice concubinam dimiſit et tunc non incurrit irregularitatem.
⁊ ſic procedit alia opinio.et ratio eſt:quia ius non imponit im
mediate cõcubinario penam pro delicto.ſed propter notorieta
tem delicti.Cum igitur nõ habeamus tex. expreſſum qui dicat
de non notorio ꝙ incurrat irregularitatem tunc dicamus non
incurrere.Iſta cõcordia poſſet infringi qꝛ licet ab initio requi-
ratur notorietas cõcubinarij ad hoc vt ligetur pena ſuſpenſio-
nis:tñ data ſemel notorietate ipſe ligatus eſt ſuſpenſione.licet
ergo ceſſet non tñ ceſſat ſuſpenſio niſi abſoluatur vt dictũ eſt.ſ̃.
celebrando. ergo durãte ſuſpenſione erit irregularis. Et hanc
partẽ indiſtincte tenet.d. Anto.in.d.c.ſi celebrat in antiquis
recollectis.Sed ſuſtinẽdo hanc diſtinctionẽ que eſt equa poſſu
mus dicere ꝙ cũ ad incurrendã irregularitatem iura attẽdant
multum contẽptũ celebrantis.c.ſi quis ep̄us a ſuo.xj.q.iij.⁊ ibi
dicã.habetur in.c.j.de ſen.excõ.li.vj.cuꝫ ex notorietate delicti
arguatur maior cõtẽptus.ideo illa durante celebrans irregu-
laris efficitur nõ ſic ceſſante notorietate quia publice ab ea ceſ-
ſat quia tunc deficit contẽptus. ¶ Practica erit contra huiuſ-
modi concubinarios et fornicatores clericos. quia ſi notorij
ſunt.vt hic tex.et precedenti neq₃ in officio neq₃ in beneficio ꝑ-
mittentur miniſtrare reſiſtent eis ⁊ ſubditi et ſuperiores.d.c.ꝑ-
ter.et hoc text.d.c.veſtra.c.tua.⁊.c.fi.de coha.cle.et mu. Neq₃
hoc caſu ſole probationes iudiciales facient notorium.vt vult
Panor.in.c.ij.⁊.c.fi.de coha.cle.et mu.inducens illa iura que
tamen non multum ſtringunt.et in contrarium eſt tex.in.c.fin.
de tempo.or.et ibi do. Anto.et facit gloſ.in.c. ſignificauerunt.
in verbo liquere.de teſti.et poterit iudex ꝓut culpa exiget vel
ſuſpendere clericum cõcubinarium donec dimiſerit concubinã
⁊ egerit penitentiam vel ipſum priuare beneficijs.vt vult Pa-
nor.⁊ Imo.in.d.c.ſi autem.⁊ in.d.c.ſicut.Quod ſi nõ fuerit no
torius concubinatus vel notoria fornicatio debebit epiſcopus
ſuperior trina monitione monere clericum ſibi delatum de con
cubinatu vel fornicatione.d.c.ſi aũt.poſtea perſeuerantem ſu-
ſpendere.deinde priuare beneficio et deponere eum.d.c.ſicut.⁊
quandoq₃ exigente cõtumacia vel qualitate criminis deponet
ipſum clericum iudex premiſſa monitiõe.ita Imo.in.d.c.ſi au
tem.et Panor.in.d.c.ij.⁊ facit bonus tex.in.c.ſi qs epiſcopus.
xxvij.q.j.faciunt que habentur ꝑ glo.et doc.in.l.ij.C.de epi.et
cle.dũ videntur innuere ꝙ nõ ſit ſimplex fornicatio in clerico in
ſacris conſtituto.quod no.do.Anto.in.c.pe.de biga.et Bald.
in.l.ſi quis inceſti.C.de inceſt.nup. Ideo dicit Imol.in.d.c.vt
clericorum.in fi.col.ꝙ iudex poterit ex cã inſpecta qualitate ꝑ-
ſonarum ⁊ delicti penam exacerbare vel mitigare huiuſmodi
fornicatori.Sed quoad ſubditos an non ſeruato dicto ordine
poterunt negare obedientiam clerico concubinario ⁊ iura ſibi
debita.Dicite colligendo ex predictis ꝙ aut non eſt notorius
concubinarius.et tunc ſpectanda eſt ſententia iudicis per queꝫ
ſuſpendatur vel deponatur vt cõcubinarius. Aut notorius eſt
cõcubinarius:et tunc non obſtante quacũq₃ tolerantia per ſu-
periores etiam de facto poſſunt ſubditi immo tenent̃ nõ obedi
re clerico vt ſuperiori.⁊ ſi aliter fecerint peccant mortaliter ſm

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Card.hic.quia per notoꝛium concubinatū eſt ſuſpenſus a iure.
d.c.pꝛeter. Panoꝛ.in.d.c.veſtra.in.iiii.col.dicit hoc pcedere in
foꝛnicatione vel concubinatu ita notoꝛio ꝙ tergiuerſatione ce
lari non poteſt. et ſatis applaudent. d.c.veſtra. d.c. tua. ⁊.c.fi.
Si vero foꝛnicatio non eſſet ita notoꝛia ꝙ non poſſet palliari:
puta quia concubina eſt pediſſequa matris clerici vel alio mo-
do palliatur ⁊ tunc ſubditi non poſſent aliquid innouare con-
tra clericum talem niſi pꝛecedente monitione vt dimittat con-
cubinam.iuxta.d.c.ſicut.que opi. Panoꝛ.licet ſit equa ⁊ pꝛo ſa
lute animaꝝ ſubditoꝝ foꝛte tenenda.p ea q̄ habent in.c.iuue-
nis.de ſpōſa.tñ alia opi.eſt magis defenſabilis in iure per pꝛe
dicta.Et aduertēdū ꝙ grauiter peccat pꝛelatus tales foꝛnica-
toꝛes clericos tolerans maxime p tpali commodo c.vt clerico-
rum.ver.pꝛelati.de vi.et hone.cle.dicit tamen ibi Panoꝛ.ꝙ ſi
clericus cōcubinarius coactus dimittere concubinam deterioꝛ
efficeretur poteſt ſuperioꝛ diſſimulare ad tp̄s.qd nō credo in no
toꝛio que dānauit. Gloſ.ſuper verbo agentibus.recita p cō
trariū ꝙ tex.habeat in ſe ɔ̄dictionem.nā in.§.poꝛro.dicit ꝙ ſa
cramenta collata per criminoſos habēt effectū ɔtrariū.dicit.ī.
in verbo ceterū. Glo.ſoluit diſtinguendo tex.qualiter loqui
tur de diuerſis criminoſis.et dic vt in ea. In ea gl.ibi baptiſ
mum tm̄.an autem conferat coꝛpus chꝛiſti. tenet ꝙ non.vt pꝫ
16 xxiiij.q.j.c.j.et que ſit ratio no.j.q.iij.§.ſed illud. †In ea.gl.
ibi effectum.hanc gloſ.dicit hic Archi.non pꝛocedere in ſimo-
niaco in oꝛdine.allegat no.j.q.j.gratia.⁊.c.oꝛdinationes.naꝫ
oꝛdinatus a ſimoniaco non recipit executionem etiam ſi ignoꝛā
ter oꝛdinetur.ix.q.j.c.ij.in pꝛin.ꝙuis characterem recipiat.vt
no.j.q.j.§.cōſtat.v̄.immo.Et iſtud etiam tenet Joan.de ſan.j.
q.j.c.j.⁊ Archi.hic. Glo.ſuper verbo cōfectio.recita per cō-
trarium ꝙ oꝛdines non cōficiant ſed dantur.tex.autē hic dicit
ꝙ conficiunt.Glo.ſoluit vt in fi.glo.Tu dic ꝙ verbum confe-
ctio pꝛopꝛie ponitur impꝛopꝛie.ppꝛie ponitur referendo ad ſa-
17 cramēta.ipꝛopꝛie ponit ad collationē oꝛdinū.fꝫ Archi. Glo
in verbo per manus.querit an ab iſtis pꝛeciſis liceat penitētiaꝫ
recipere.dic vt in glo. In eo ꝙ dicit licitū eſt confiteri talibus.
cōcoꝛ.Lap.et Joā.de ſan.hic.⁊ p eis facit.xxiiij.q.j.ſi quidem.
in littera rubea ipſius.c.ſed Archi.hic tenet cōtrariuꝫ. per no.
de pe.di.j.his poteris.vbi hoc tenet gloſ.⁊.vj.q.i.ver. ideoqꝫ.
fm Archi.dixi.ſ.de iniuſto pꝛelato tolerato. Bellame.po-
nit hic notabilem diſtinctionem ad materiam huius.§.⁊.c.ſe-
18 quētis† cū querūt vtrum ſacra ſint apud hereticos ⁊ malos ca
tholicos et ab eis cōficiant.qꝛ aut q̄ritur de veritate ſacramen-
toꝝ ipoꝝ ſiue de eoꝝum eſſentia:aut de ipſoꝝ effectu cum inter
iſta ſit differētia.vt pꝫ.j.q.j.ex coꝛde.⁊.c. ꝙ qdam. xxiiij.q.j.§.
his autoꝛitatibus.de conſe.di.iij.oſtenditur.Si vero de veri-
tate ipſoꝝ q̄rit indifferenter apud oēs tales eſt et ab omnibus
cōferuntur tā malis catholicis toleratis vel nō toleratis ꝙ̄ he-
reticis ⁊ ſciſmaticis dūmō in foꝛma eccleſie habeantur ⁊ cōfe-
rant.vt in iſto.§.ad hoc.vt pꝛedicto.c.ꝙ quidā.j.q.j.⁊.c.ſic au
tem dici. cum.c.ibidē ſequētibus.Si vero in foꝛma eccleſie col
lata non ſunt nō cōferūt aliqd:nec habent quicūqꝫ ſint dantes
vel recipientes ſiue boni ſiue mali.j.q.j.ſi quis confugerit.et.c.
paulianiſte.Si autem queritur de effectu ipſoꝝum.i.de gratia
q̄ in ipſis cōfertur tūc aut quātū ad cōficientē vel cōferentē aut
quātū ad ſuſcipientē.Si quātū ad adminiſtrantem conficien-
do vel cōſecrando indiſtincte nullus malus talē effectum quo
ad ſeipſuꝫ habet ſiue fuerit hereticus ſiue catholicus adhuc to
leratus vel nō dūmō in pctō moꝛtali cōſtitutus cum tales pec-
cent moꝛtaliter ſe adminiſtrationi ſacroꝝ imiſcēdo.extra de ce-
le.miſſa.c.de hoīe.ad hoc.lxxxiij.diſt.in fi.j.q.j.ſacerdos. cū.c.
ſequentibus.Credo tñ plus peccare hereticū ꝙ̄ malum catholi
cū:et malū pꝛeciſum ꝙ̄ etiā toleratū.facit q̄ dicam poſt Cardi.
in.c.ſcimus.xij.q.j.Si vero quantū ad ſuſcipientem diſtingue
quia aut recipit ab heretico vel ſciſmatico vel a malo catholi-
co.Si ab heretico aut ignoꝛanter vel ſcienter. Si ignoꝛanter
quia pꝛobabiliter ignoꝛabat conferentem talē dūmō bonus ſit
recipiēs habet virtutē ſacramenti ex merito fidei.ar.ix.q.j.oꝛdi
nationes.Si ſcienter.aut eſt neceſſitas aut non. Si eſt neceſſi-
tas quia nō eſt alius a quo poſſint recipi ſacramēta ⁊ imminet
moꝛtis periculū:tūc ſacramētū baptiſmi tm̄ a tali recipi pōt. et
cōfert ſacrm̄ et effectū.ſic intellige hoc.c.ad hoc.in fi. Si nō eſt
neceſſitas nullum debet ab eo recipi. et qui reciperet peccaret
nec haberet effectum.vt hic.j.q.j.odit.et.c.non opoꝛtet.cum ſe
quen.c.⁊.c.ſuperuenienti.xxiiij.q.j.ceperit.Si a malo catholi
co aut adhuc tolerato aut non tolerato vtputa ſuſpenſo ab ho-
mine quantū ad ſe ⁊ quātū ad alios. Si a tolerato quātūcunqꝫ
ſit malus conferens dūmodo bonus ſit accipiens habet effectū
ſacramenti. vt hoc verbo baptizat eūi ⁊c.⁊ verbo non honoꝛat
⁊c.j.q.i.intra ſanctam.⁊.c.ſi fuerit.⁊.c.nos dicimus.xxv.q.vl
fi.c.vlti.cum ſimilibus.Si vero a non tolerato aut ſcienter aut
ignoꝛanter.et idem qd.ſ.Si ſcienter aut eſt neceſſitas aut nō.
vt.ſ. Si eſt neceſſitas tria tm̄ ſacramenta recipere poteſt ab eo
quantum ad effectum.ſ.baptiſma ⁊ coꝛpus chꝛiſti.vt hic.⁊ pe-
nitentiā.arg.extra de peni.et remiſ.qd in te.Et ſic eſt dr̄ia inter
hereticū vel non catholicū p̄ciſum et malum catholicū etiā nō
toleratū.qꝛ ille tm̄ vnū cōfert in caſu neceſſitatis.ſ.baptiſmuꝫ.
Alij tria.ſ.baptiſmū euchariſtiā ⁊ penitētiā. Qd aūt.ſ.dixi ꝙ
recipiendo a talibus ignoꝛanter ſacra:effectus ſacroꝝ recipit.
verū intelligo in eo effectu qui confert in ſacro ppter recipien-
tem tm̄.vt eſt remiſſio pctōꝝ vel gratia gratuꝫ faciens ſi digne
ſuſcipiatur.ſecus autem de eo effectu qui confertur etiā ppter
alios vt eſt oꝛdinis executio fm ꝙ nos dicimus ꝙ cetera ſacra-
menta conferuntur alicui ppter ſe tm̄.oꝛdo aūt datur non ſolū
ppter ſe ſed et pꝛopter alios.j.q.j.§.ecce cum honoꝛis.ver. ce-
tera enim ⁊c.vnde dico ꝙ ſi quis a talibus ignoꝛāter recipit oꝛ-
dines.licet habuerit effectum qui ineſt ſacramento.ſ.gratiam
⁊ ſanctificationem.quia puro coꝛde ⁊ mūda cōſcientia recipit.
non tñ habet effectuꝫ qui ineſt etiam ppter alios.ſ.oꝛdinis exe-
cutionem.vt hic colligitur.j.q.j.diabertum.Sed dico ꝙ igno-
rantia durante excuſatur a peccato miniſtrando. arg.extra de
cle.excom.mi.apoſtolice.ſed ꝙ̄ pꝛimum peruenit ad eius noti-
tiam conferentem fuiſſe talem miniſtrare non debet niſi pꝛimo
diſpenſationem impetraret ⁊ reconciliationem vel per manus
impoſitionem.ſ.a catholico.vt hic.j.q.j.ventum. Ad hoc fa-
cit quod no.Inno.extra de ſimo.accuſatum. Nec tamen p hoc
crederem talem celebꝛantem poſt talem notitiam effici irregu
larem.quia irregularitas non incurritur niſi in caſibus a iure
expꝛeſſis.c.is qui.in pꝛimo reſponſo.de ſenten.excom. libꝛ.vj.
Hoc autem non memini me legiſſe ꝙ tales celebꝛantes incur-
rant irregularitatem.ergo non dicemus eos irregulares.facit
regula.in penis.de regu.iur.libꝛo.vj.et ita in caſu ſequenti.Ne
qꝫ enim ſequitur. phibetur celebꝛare:ergo eſt ſuſpenſus iuris
ſuſpenſione ita ꝙ celebꝛans incurrat irregularitēꝫ. fateoꝛ ꝙ eſt
ſuſpenſus ſuſpenſione iuris generali qua omnis peccatoꝛ eſt ſu-
ſpenſus.c.ſi.de tempo.oꝛ.et dixi.ſ.in gloſ.in verbo officium.in
fi.hic enim non tam pꝛohibetur celebꝛare quia ius ſpecifice ſu-
ſpendat ſed phibetur in quādā cōſequētiā.nā ex quo ſciuit de-
fectum cōferentis debuit abſtinere et ſupplere per reconciliatio
nem pꝛimo defectum ⁊ interea non celebꝛare ⁊ ſi celebꝛet peccat
ideo non eſt pꝛincipaliter a iure ſuſpenſus ſed in conſequentiā.
et faciunt que habentur in.d.c.ſi.de cleri.excō.mi. Si vero ma
lus accedit ad ſacramenta ſiue a bono ſiue a malo recipiat non
habet effectum.immo potiꝰ ſibi nocent ꝙ̄ pſint.de ɔſe.di.ij.quo
tidie.⁊.c.ad ſancta.j.q.j.dominus.alſ.c.nos dicimus.⁊ adde
19 qd no.lxj.di.in ſumma biberti. †Glo.in verbo quoꝝ.recita
per cōtrariū ꝙ tex.hic dicit de canonibus apoſtoloꝝū quoꝝ au-
toꝛitate ex parte regitur eccleſia.⁊ ibi dicit ꝙ ſunt reuocati.ſed
ſi ſunt reuocati eccleſia illis non dꝫ vti.xix.di. ſi romanoꝝū.vbi
dicitur ꝙ canonibus arrogatis vti non debemus. Gloſ.ſoluit
fatendo ɔ̄rium.⁊ ad tex.rn̄det ꝙ relatiuū quoꝝum facit ſimpli-
cē relationem in ſi.glo.eſt ergo ſenſus ꝙ illud relatiuū duoꝝ re
feratur ad veros canones veroꝝ apoſtoloꝝum ⁊ non ad falſos
vel apocriphos qui nomine aplo̅ꝝ intitulant ⁊ tamē nō ſunt.
et ſic relatiuum ſtet in vim ſimplicis relatiōis.Sicut illud mu-
lier ſaluauit que dānauit.ibi illud que ſtat ſimpliciter in vim re
lationis.quia mulier ſaluauit.ſ.virgo Maria.que dānauit:ſcꝫ
Eua.et ſic fecit ſimplicē relationem. Neqꝫ placet mihi dictum
ꝙ apoſtoli hoc dixerunt ex ignoꝛantia fm Hug.⁊ Archi.Nam
non eſt bene dictū ꝙ apl̄i poſt ſuſceptionem ſpūſſancti erraue-
rint in diſpoſitionibus ſuis quia habuerūt ſpm̄ſctm̄. licet lega-
mus aliquos apoſtoꝝ erraſſe. vt in epl̄a ad Gal.j.c.paulus.ij.
20 q.vij.vide que poſui in.c.deinde.xxvj.di. †Glo.ſuper ver-
bo baptiſmo.recita p cōtrariū ꝙ baptiſmus nō debet recipi ab
heretico.qꝛ videtur etiā ꝙ ſine eo hō pōt ſaluari. Glo.ſol.in ſi.
glo.in eo ꝙ dicit glo.ꝙ per baptiſmū etiā deleatur pena.dicit
glo.veram Archi.put etiā habet de peni.di.vij.c. nullus. Sꝫ
ſecus eſt per euchariſtiā.quia per eam tm̄ venialia delentur.vt
patet de cōſe.di.ij.iteratur.fm Joan.de ſan.⁊ Archid.In eo
quod glo.dicit hic ꝙ per contritionem non deletur pena.vide-
tur contradicere glo.de pe.diſt.iij. menſura. que dicit ꝙ poſſit
eſſe tanta cōtritio que faceret moꝛientē ſtatim volare ad aſtra.
et ſic patet ꝙ penam tempoꝛalē tollit contritio. Ad idem glo.
ſi.xxiij.q.iiij.ſi is qui.So.dicit ſi queritur an ſoluꝫ cōtritio poſ-
ſit in totum tollere penam tempoꝛalem delicti.dicendum eſt ꝙ
non.ita pꝛocedat iſta glo.habet tamen aliqualiter limitare pe-
nam ita vt fm quantitatem contritionis diminuatur pena de-
licti.⁊ ita pꝛocedat glo.contraria.⁊ iſtud non operatur contri-
tio ſed illa penalitas que ineſt homini remiſſionem pene ope-
ratur.et iſta fuit cōcluſio Archi.de pe.di.iij. perfecta. ſuper v̄.
confeſſio.in ſi.

Pꝛohibētur.

ats. js pr'ſtatis

Pꝛohibentur. Hic incipit quarta pars diſtin-
ctionis in qua pꝛobat qualiter
debent puniri omnes qui in ſacris recipiunt vxoꝛes vel retinēt
concubinas.Et dicit ꝙ debent a clero ſubmoueri ⁊ vxoꝛes mā
cipari ſeruituti.⁊ pꝛobat p octo autoꝛitates ſanctoꝛum patruꝫ
fm Jo.de deo.
1 ☞ Dictio ante poteſt referri ad actū mediatum ⁊ immedia
tū. quod eſt no.pꝛo teſte q dicit titius poſſedit ante ſempꝛoniū:
quia per hoc non pꝛobat immediatū poſſeſſoꝛem.
2 Greci non poſſunt cōtrahere matrimonium poſt aſſumptionē
ſacri oꝛdinis.

Si quis. Matrimonium per clericos poſt
oꝛdinem diaconalem contrahi nō
poteſt.h.d. Nota ꝙ copula matrimonialis habet
iura per ſe quibus contrahentes aſtringantur. No-
ta ꝙ oꝛdo ſubdiaconalis habet annexum votum caſtitatis:ita
ꝙ poſt aſſumptionem talis oꝛdinis contrahi matrimoniuꝫ nō
1 poteſt per talem oꝛdinatū.†No.ꝙ dictio ante poteſt referri ad
actum mediatum et immediatū.qd no.p teſte qui dicit Titius
poſſedit ante Sempꝛonium.quia per hoc nō pꝛobat immedia
2 tum poſſeſſoꝛem.† Gloſ.j.querit nunquid oꝛientales poſſunt
cōtrahere poſt aſſumptionem ſacri oꝛdinis.Glo.ſol.ꝙ non per
iſtud.c.dic vt in ea.in ſi.glo.de hac materia dictum fuit p gloſ.
xxviij.di.diaconi.in glo.j.fm Archi.
1 ☞ Pubertas plena in matrimonio eſt.xiiij.annoꝝ:in oꝛdi-
ne ſubdiaconali.xviij.annoꝝ.⁊ qñ dicatur plena pubertas.2.
2 Nomine plene pubertatis quid compꝛehendatur.

Lectoꝛes. Compelluntur lectoꝛes vel pꝛo-
fiteri vel matrimonium contra-
here cum ad pubertatem peruenerunt.h.d. Not.
ꝙ ad oꝛdinē lectoꝛatus pōt quis pmoueri anteꝙ̄ ſit
in etate pubertatis.No.ꝙ per electionem alterius de incōpaſ-
ſibilibus videtur renūtiare.vide tex.de poſtu.p̄la.c.j.lib.vj.et
de elec.vt quis duas.e.li. Op. contra tex.ꝙ immo alij cōſtituti
in ſuperioꝛibus oꝛdinibus a lectoꝛatu q ſunt minoꝛes poſſunt
matrimoniū cōtrahere: qꝛ phibitio incipit i ſubdiaconatu.vt
ſ.c.pꝛimo.hic innuit ɔ̄riū ergo male. Sol. Hug.fatet ɔ̄rium.⁊
ad tex.hic rn̄det ꝙ lectoꝛes appellat omnes cōſtitutos in mi-
noꝛibus oꝛdinibus.ad hoc allegat.xxxj.di.lex.fm Hug.et Ar
1 chi. †Glo.j.recitat p ɔ̄rium ꝙ immo qs nō pōt cōpelli ad vo
tū caſtitatis p aſſumptionē ſacri oꝛdinis dato ꝙ ſit pubes:naꝫ
hodie non poteſt qs pmoueri ad ſubdiaconatū niſi ſit in.xviij.
anno.⁊ tñ quis dicit pubes lapſo.xiiij. anno.de deſpon. impu-
be.puberes.cuius ɔ̄rium dicit hic tex.Glo.ſoluit diſtinguendo
ꝙ ſola pubertas non ſufficit ſed requiritur plena pubertas.et
a iſta in matrimonio eſt.xiiij. annoꝝum[a].in oꝛdine ſubdiacona-
2 li.xviij.annoꝝ. In ſi.glo.†No. iſtā gl. quid compꝛehendat
appellatione plene pubertatis:qꝛ plena pubertas conſidera-
tur fm naturā actus in quo ſit pbatio.ꝙ ſi actus eſt talis i quo
requiritur maioꝛ etas tunc etas.xiiij.annoꝝ nō dicitur plena
pubertas.qd eſt bene notādū p ſtatutis diſponētibus ꝙ mino-
res nō admittant ad actū niſi ſint plene pubertatis.
1 ☞ Pꝛonomen tuus quid denotet.
2 Epiſcopi debent cōpellere ſubditos ad obſeruantiaꝫ canonū.

Subdiaconibus. Subdiaconi ad
caſtitatem ſeruā-
1 dam tenentur.h.d.† Not.ꝙ pꝛonomen tuus non de-
notat dominium rei cui adiungitur ſed ſuperioꝛita-
tem reſpectu iuriſditionis.vide glo.viij.di. quo iure. de pꝛebē.
c.pꝛo illoꝝ.Not.ꝙ ſtatutum ſimpliciter factum ſuper materia
generali non reſtringit ad certas pſonas:ſed ligantur oēs per
2 ſone exiſtētes in ſtatu ſup quo diſponit ſtatutuꝫ. †No.ꝙ epi
debent cōpellere ſubditos ad obſeruantiam canonum.ad hoc
cle.j.de offi.oꝛdi.No.ar.ꝙ lex pꝛohibens ſimpliciter per homi-
nes aliquid fieri videtur phibere actū ſiue fiat doloſe ſiue ex te
meritate.Glo.j.querit quare omnes ſubdiaconi teneantur ad
obſeruantiam iſtius iuris.glo.ſoluit.
1 ☞ Pena cōtrahentis poſt aſſumptionem ſacri oꝛdinis.
2 Concubine clericoꝛū ſunt ſubiecte iudici eccleſiaſtico:⁊ ſic mu-
lier delinquens cū clerico efficitur de foꝛo eccleſie.
3 Sta.penale loquens de vno extraneo qñ extendatur ad aliud.
4 Familia clerici etiaꝫ ſi ſit pꝛohibita retineri de iure dicitur eſſe
de foꝛo eccleſie.
5 Laicus in re eccleſiaſtica efficitur de foꝛo eccleſiaſtico.
1 Eos. †Diaconi matrimoniū ɔtrahētes ab offi-
cio ⁊ beneficio deponuntur.⁊ ſi ab epiſco-
po moniti nō deſiſtant per iudicē ſecularē in ſeruitu-
tem femine redigant:⁊ epi talibus conſentientes ab
officio ſuſpēdant.h.d.No.penā ɔ̄hentis poſt aſſumptionē ſa-
cri oꝛdinis.hodie etiā habes aliā penam additam in. cle.eos.
de conſangui.⁊ affi. No.iſtum tex.ꝙ ɔtrahens mr̄imoniuꝫ
poſtꝙ̄ eſt in ſacris dꝫ carere officio ⁊ beneficio: ⁊ ſic ab vtroqꝫ
ſuſpenſus eſt.facit tex.in.c.decernimꝰ.xxviij.di.q etiā loquit
de tenētibus cōcubinas q̄ dicta ſi delictū eſt notoꝛiū pꝛocedūt.
ſi autem delictū nō eſt notoꝛiū tunc debēt intelligi pꝛocedente
monitione ⁊ ſentētia.p ea q dixi in.c.p̄ter.⁊ clariꝰ in.§.ad hoc.
ſ.eo.Et ita iſtum tex. vr̄ declarare Panoꝛ.in. c.ſane.il.ij.de
cle.coniuga.qnimo etiam ſi poſt matrimonium ɔ̄ctū oꝛdinati
fuerint ad ſacros lꝫ matrimonium pꝛeualeat.vt in.c.j.de voto.
lib.vj.tamē character impꝛimitur ex illa indebita oꝛdinatiōe.
vt no. Panoꝛ.in.c.ij.de cōuer.cōiuga. No.argu.ꝙ depoſi
tus ab oꝛdine ⁊ ab officio ppter delictum videt etiā depoſitus
a beneficio.de quo dixi.ſ.ea.diſt.pꝛeter hec. No.ꝙ clericus
depoſitus ab officio ⁊ beneficio:nihilominus remanet in iuriſ-
ditione iudicis eccleſiaſtici.ad hoc de iudi.c.cum non ab ho-
2 mine. †No.ꝙ ɔcubine clericoꝛum ſunt ſubiecte iudici eccl̄ia
ſtico.ad hoc de ſen.excōmu.c.ſi concubine.Et ſic mulier delin
quens cū clerico efficitur de foꝛo eccleſie.c.ij.de coha.cle.⁊ mu.
No.ꝙ etiā xp̄iani et fideles poſſunt pꝛopter eoꝛum delicta
reduci in ſeruitutem. No.penā epi conſentiētis ꝙ clerici cō
ſtituti in ſacris retineant ɔcubinas:qꝛ ſuſpendunt ab officio.
Op.ꝙ immo nec etiam ſubdiaconi poſſint matrimonium
ɔ̄here. vt pꝫ.ſ.c.pxi.⁊.j.c.pximo.cuius ɔ̄riū vult iſte tex.qui
loquitur de diacono.Sol.iō hic expꝛeſſit de diacono:qꝛ ſic de
facto fuit papa interrogatus.⁊ ideo reſpondet de diacono qꝛ
de eo eſt caſus non intendens per hoc excludere ſubdiaconos
3 fm Hug.⁊ Archi. † No.incidenter id dictum quod iſti vi-
dentur velle ꝙ ſtatutum penale loquēs de vno extraneo exten
dat ad aliud extraneū cōmuniter a iure eqparatū.⁊ hoc maxie
qñ iō ſtatutū de vno tantū expꝛimit.qꝛ de eo fuit tātum facta
mentio ⁊ interrogatio.ad q̄ glo.j.cle.j.de offi.vica. Quero
de qbus loquitur iſte tex.ꝙ redigantur in ſeruitutē.So.dic ꝙ
poſſet intelligi de cōcubinis quas ſibi copularunt matrimo-
nialiter poſt ſacrum oꝛdineꝫ.qd eſt pbibitū.vel pōt etiā itelli-
gi de vxoꝛibus quas habebant añ ſacrū oꝛdinē.quarū conſen-
ſu pmoti poſtea eis conmiſcentur.nam poſtea cognoſcendo ta
les inceſtum cōmittūt ⁊ filij ſunt illegitimi.vt no.lxxxi.di.mi-
niſtri.fm Hug.⁊ Archi. Glo.j.in pn̄.recita p ɔ̄riū ꝙ immo
ɔcubina clerici non dꝫ redigi in ſeruitutem.ſꝫ debeat alſ pu-
niri canonice.xxvij.q.j.que xp̄o.de coha.cle.⁊ mu.c.ij.So.gl.
ꝙ iſtud pꝛocedit in eo q duxit ſub coloꝛe mr̄imonij.ɔ̄riū pꝛoce
dit qñ tenuit vt cōcubinā. In ea.gl. ibi vt hic dꝛ. id quod di
cit glo.de femina clerici tēta vt vxoꝛe.tenet Inno.i.c.ij.de co
ha.cle.⁊ mu.Si v̄o teneatur vt concubina tūc iponit ei pn̄ia.
xxvij.q.j.q̄ chꝛiſto.Quid aūt ſit faciēdum de filijs monachoꝛū
vel monacharū.habet.xxvij.q.j. impudicus.ɔ̄ id qd dicit hic
ꝙ femina debet redigi in ſeruitutē.intellige de libera.ſecus de
femina que erat ſerua q̄ aliter puniret.vt in iuribus in glo.alle
gatis.qd tñ hic dicit de ipa muliere in ſeruitutē redigenda nō
ſeruatur.vt no.per Panoꝛ.⁊ Imo.in.c.ij.de coha.cle.et mu.
In ea.glo.in v̄bo ſed obijcit.recita glo.per aliud contrariū
ꝙ nō ſit opus licentia epi ɔ̄ mulierē cū ſit laica.de foꝛo cōpe.c.
cū ſit generale.⁊ cū illa nō ſit legitima vxoꝛ non poteſt dici ꝙ ſe
quatur foꝛum viri ſicut facit legitima.Glo.ſoluit dupliciter in
ſi.glo. No.pꝛimo ex glo.ꝙ licet vxoꝛ legitima ſoꝛtiat foꝛum
in locū viri.ſecus tamē eſt de illa que nō eſt legitima.⁊ vide de
hoc glo.xj.q.j.clericus.per Jo.an.in.c.j.de cle. cōiuga.lib.vj.
4 ⁊ per eū in.c.is qui.de ſepul.eo.li.† Scdo tex.no.ꝙ familia cle
rici etiā ſi ſit phibita retineri de iure dicitur eſſe de foꝛo eccle-
ſie.et de talibus cauſis iudex eccleſiaſticus et non ſecularis eſt
5 iudex cōpetens.⁊ vide glo.xj.q.j.c.clericus. †Tertio no.ꝙ
laicꝰ in re eccleſiaſtica efficit de foꝛo eccleſiaſtico.ad hoc de ſen.
excō.c.ſi cōcubine.Et eſt ratio quātum ad caſum iſtius text.ꝙ
ſacerdos eſt aſtrictus voto caſtitatis ⁊ ille foꝛnicatoꝛ commiſit
inceſtum ⁊ ſacrilegium.xxvij.q.j.virginibus.ſed de crimine ſa
crilegij punit in foꝛo eccleſiaſtico. xvij.q.iiij.c.quiſquis.fꝫ Jo.
de ſan.⁊ Archi.⁊ hoc etiam voluit gloſ. in.l.ij.C.de epi.et cle.
⁊ ibi ſequuntur.Bar.Bal.⁊ Ang.Bal.in.l.ſi qs inceſti.C.de
ince.nup.do.An.in.c.pe.de biga.licet aliter dicat Saly.in.d.
l.ij.⁊ pꝛimum tenet Panoꝛ.in.c.vt clericoꝛū.de vi.⁊ hone.cle.
Item poſſet aſſignari alia ratio quare iudex ſecularis aditur
in defectū et non pꝛincipaliter.quia non iure ciuili ſed canoni
co efficitur ancilla.⁊ ideo quoad hoc intelligitur exempta a iu
riſditione pꝛincipis fm Hug.⁊ Archi.Gloſ.ij.recita per con-
trarium ꝙ immo epiſcopus conſentiens deponitur non autem
ſuſpenditur.Glo.ſoluit dupliciter.Pꝛima ſolutio ꝙ iſtud pce
dat de iure antiquo.cōtrarium fm ius hodiernuꝫ. deinde dat
aliam ſolutionem.dic vt in glo.
1 ☞ Manifeſtum quid dicatur.
2 Secretum dꝛ quod pꝛobari non poteſt.

Additio.
a In mr̄imonio eſt. xiiij. an.
Adde ꝙ in materia alimentoꝝ pubertas intelligitur in maſculo vſqꝫ ad decimū ⁊ octauū annū:i femina vſqꝫ ad xiiij. vt.l. mela. ff. de ali. ⁊ ciba. leg.⁊ adde ꝙ oīs pubes cōpꝛehendit appellatione iuuenis.c.iuuenis.de ſpoſa. tñ ppꝛie loquendo dꝛ pubes adoleſcens:⁊ incipit a decimoquarto anno adoleſcentia ⁊ durat vſqꝫ ad.xxv.ita gloſ. in phe. ſexti. in v̄bo pfectꝰ. ppe aūt dꝛ iuuenis a xxv.ānovſqꝫ ad l.fꝫ ⁊ ar.in.d.c. iuuenis.vbi etiā Pꝛepo.mediol. i pꝛio not.M.F.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

3 Oꝛdines ſacri an ſint plures ꝙ tres:⁊ quibus modis oꝛdo dica
tur ſacer.

ERubeſcant. Conſtituti in ſacris ſi ca-
ſtitatem non ſeruauerint
⁊ occulti non ſint deponūtur.h.d.No.ꝙ appellatio-
ne ſacroꝛum oꝛdinum non cōpꝛebenduntur mino-
res.de quo per glo.ea.diſt.in ſumma. ¶No.ꝙ clerici nō debēt
retinere mulieres in ſuis habitationibus.ad hoc.ī.ea.diſt.c.ho
1 ſpitiolū.†No.ꝙ illud dicitur manifeſtum quod ꝓbari poteſt ⁊
ſecretum non eſt.⁊ ſic ſumitur hic manifeſtum pꝛout diſtingui-
tur contra occultum.non autem ſumitᷣ ꝓ notoꝛio.de quo.ij.q.i.
2 manifeſta.de coha.cle.⁊ mu.c.veſtra.†Itē no.ꝙ illud dicitur
3 ſecretum qđ pꝛobari nō pōt.¶†Oppo.ꝙ immo ſacri oꝛdines
ſunt plures ꝙ tres.quia etiā minoꝛes oꝛdines dicuntur ſacri.
vt pꝫ.ſ.ea.di.in glo.ſumme.Itē etiā ep̄atus eſt oꝛdo ſacer:qꝛ
ei etiaʒ īdicta eſt caſtitas ſicut alijs.xxviij.di.de ſiracuſane.tex.
iſte innuit ꝯ͂riuʒ.ergo male.So.dic ꝙ oꝛdo poteſt dici ſacer pꝛi
mo mō.i.deputatus ſacro officio eccleſiaſtico vel clericali.⁊ ſꝫ
hunc moduʒ quilibet oꝛdo eſt ſacer.vj.q.i.infames.xxviij.q.j.
nullus.Secūdo modo dicitur ſacer oꝛdo ille cui cōtinentia eſt
indicta vel cui ſacra licet cōtingere miniſtrando in altari.⁊ iſti
ſunt tres oꝛdines hic in tex.expꝛeſſi.Item tertio mō dicunᷣ ſa-
cri oꝛdines illi in quoꝝ collatione īponiᷣ manus.⁊ ſm hoc duo
erant tantum ſacri oꝛdines: vt pꝛeſbyteratus ⁊ diaconatus.vt
xxiij.di.pꝛeſbyter.⁊.c.diaconꝰ. Et hodie imponiᷣ etiā ſubdia
conis.de ſacra.iterā.vel nō.c.j.Et ſic patet ꝙ ſacer oꝛdo qn̄qꝫ
accipiᷣ generaliter:qn̄qꝫ ſpecialiter.cū aūt accipiᷣ generaliter
tūc accipitur large.cū aūt ſpecialiter accipitur ſtricte qn̄qꝫ ſtri
ctius.Et in hac diſtinctione appellatione ſacerdotis includiᷣ
etiam ep̄s ⁊ ſacerdotium.ad hoc.lxj.diſt.c.fina.nā in rei verita
te ſacri oꝛdines ſunt.iiij.ſm Hug.

1 ☞ Dictio niſi ſequens negatiuam ſtat incluſiue.
2 Oꝛdinari an poſſit qui contraxit matrimoniū cū coꝛrupta.

NEmo. Ad ſacros oꝛdines oꝛdinari nō debet
niſi virgo vel ꝓmittens caſtitatem vel
qui vnicam ⁊ virginem habuerit.h.d. ¶Not.ꝙ ſa-
1 cer oꝛdo habet annexū votum caſtitatis†.No.ꝙ di-
ctio niſi ſequēs negatiuā ſtat incluſiue.l.actione.ibi Bar.C.de
2 tranſac.¶†No.ꝙ ille qui cōtraxit matrimonium cū coꝛrupta
oꝛdinari nō debet tanꝙ bigamus.¶Glo.j.foꝛmat duas que-
ſtiones.ſol.vt in ea.gloſ.Hec fuit queſtio dn̄icalis ⁊ in incipit.
alˀs cognouit virginem.⁊ ibi dicitur ꝙ Hug.ſuper.c. qualiter.
xxx.q.v.aliter videtur velle ꝙ talis nō poſſit pꝛomoueri.⁊ hoc
ar.illius.c.ſed Tan.dicit cōtrariū:quia iſte nō diuiſit carnem
ſuam in plures.⁊ idem tenet Bart.bꝛix.et idē gloſ.ſi.de biga.
debitum.de cle.coniuga.ſane.Archi.tꝫ hic opi.Tan.⁊ ſequa-
tiū licet non firmet pedes:qꝛ poſtea ꝓ alia parte arguit.Hanc
opi.Tan.firmat hic Car.dicens teneri a theologis.⁊ etiā hāc
opi.dicit Inno.cōem in.d.c.ſane.Et ad tex.qui dicit virgineʒ
reſpondet exponendo virginem.i.nō ab alio cognitā.Et ſic re
manet hic Archi.licet faciat argu.ꝓ opi.alia.⁊ hanc opi.etiaʒ
tenet in.c.j.de cle.cōiuga.li.vj.Et idē Io.an.in.c. ſane.de cle.
cōiuga.Et idē tenet do.Anto.dicens ꝙ matrimoniū ſequens
purgat vitiū pꝛecedens.allegat.c.tāta.qui fi.ſint legiti.

1 ☞ Nomine clericoꝛum includūtur exiſtentes in ſacris et mi-
noꝛibus.
2 Conſuetudo an poſſit alˀs habiles ad matrimonium inhabili-
tare.
3 Conſuetudo in matrimonio diſponens an valeat.
4 Lex vbi pꝛohibet cōſuetudinē nō pōt noua conſuetudo contra
illam legem induci niſi ſpecifice ꝑ papā appꝛobetur.
5 Epiſcopus an poſſit ſtatuere ꝙ nullus oꝛdinetur ad acolituʒ
niſi pꝛopꝛijs abꝛenūtiet et caſtitatem pꝛomittat.
Epiſcopus qn̄ poſſit ſtatuere contra ius.
6 Clericus cōiugatus an poſſit de iure beneficiū retinere.
Laicus poteſt eſſe pꝛebendarius eccleſie:ſed non canonicus de
iure communi.

PLacuit. Cōſtituti in ſacris etiam ab vxoꝛi-
bus ꝓpꝛijs abſtinere debent:in mi-
noꝛibus vero conſuetudo ſeruetur.h.d.No.ꝙ quat-
tuoꝛ ſunt oꝛdines in eccleſia quibus eſt annexum vo-
tum caſtitatis.¶No.penam cōſtitutoꝛum in ſacris non obſer
uātiū caſtitatem etiā ſi nō ſeruāt cū pꝛopꝛia vxoꝛe quia deponū
1 tur ab officio.†No.appellatione clericoꝛum cōpꝛehenduntur
2 exiſtētes ī ſacris ⁊ minoꝛibꝰ.hoc ꝓbat dictio ceteros.¶†No.
ꝙ conſuetudo poteſt inducere vt quis debeat cōtinere ⁊ ꝙ ma-
trimonium non poſſit cōtrahere ⁊ ſic poteſt alˀs habiles ad ma
trimoniuʒ inhabilitare.de quo de cogna.ſpiri.ſup eo.vt hic di
citur ꝙ valet cōſuetudo ꝙ acolitus vel alius clericus in mino-
ribus non poſſit cōtrahere mr̄imoniū.⁊ diceᷣ aliqđ.ī.Oppo.ꝫ
tex.qui videᷣ velle ꝙ ꝯſuetudo eccl̄ie diſponit de exiſtētibus in
minoꝛibus eos nō poſſe ꝯ͂here mr̄imoniuʒ ꝙ talis conſuetudo
valeat.Sed videᷣ ꝙ immo nō valeat qꝛ videᷣ ꝙ cōſuetudo cō-
tra ius diuinū non valet.vt.ſ.v.di.quaſi ꝑ totū.ſed mr̄imoniū
de iure diuino eſt vt quos deus cōiunxit hō nō ſeparet.ergo ex
cōſuetudine ſeparari non poteſt.ar.xxxv.q.j.c.i.ſm quoſdam.
Sol.aut cōſuetudo vult inducere impedimentū vt exiſtens in
minoꝛibus non poſſit cōtrahere ad finē vt impediat contrahen
dū tātum ⁊ tunc hoc poteſt conſuetudo.⁊ ita intelligiᷣ tex.hic.
Aut cōſuetudo vult inducere impedimentū habile ad impediē
dū ⁊ dirimendū matrimonium poſt cōtractū contra talem con
ſuetudinem:⁊ tunc hec cōſuetudo non poterit inducere tale im
pedimentum immo matrimoniuʒ contractū ꝑ tales acolitos:
licet cōtra cōſuetudinem valebit nec poterit ſeparari:ſed ip̄e cō
trahens ceſſabit ab officijs ⁊ beneficijs eccleſiaſticis.Nam con
ſuetudo non eſt tante potētie:vt matrimoniū contractum ſm
legem dei poſſit dirimere ſm Io.de ſan.licet enim conſuetudo
valeat in matrimonio cōtrahēdo nō tn̄ valet ī iam cōtracto.de
ſpon.duoꝝ.c.tua.Nec ob.de cogna.ſpi.ſup eo.vbi videtur tex.
expꝛeſſus ꝙ conſuetudo pōt inducere impedimentum habile
ad ſeparandū.quia reſpondeo ꝙ ibi pꝛeceptū de ſeparando de
bet intelligi de ſeparatione que fit ad tempus quoad mutuam
ſeruitutem:non autē quoad ſeparationē ꝑpetuā ⁊ quoad vincu
lū matrimonij.de ſpō.c.cū in apoſtolica.Vel pōt dici ita ꝙ.d.
c.ſuper eo.debeat intelligi.ſ.de illis cōtrahentibus per quoꝛū
alterū eſt deuētū ad cōpaternitatem:⁊ ſic eſſent tales ſeparādi.
vt eo titu.c.j.Et hanc lecturam appꝛobāt ibi Lau.⁊ Tan.ꝓut
etiam ibi not.Vincen.Et hunc intellectum ſequitur Inno.et
3 Archi.hic.¶†Si queritur an conſuetudo in matrimonio di-
ſponens valeat.diſtingue ꝙ qn̄qꝫ ꝯſuetudo diſponit de vincu-
loꝝ ſubſtātia matrimonij:qn̄qꝫ circa ſolēnia matrimonij:qn̄qꝫ
ſuper penis contracti vel nō cōtracti mr̄imonij:qn̄qꝫ de accidē
tibus ad mr̄imoniū:qn̄qꝫ de ꝑſonis ꝯ͂hentiuʒ.Pꝛimo caſu qn̄
cōſuetudo diſponit ſuper ipſo ꝯ͂ctu matrimonij talis conſuetu
do non valet.et ſi nō ſeruaᷣ cōſuetudo:nihilominus valet ma-
trimoniū.et iſte eſt caſus in.c.j.de ſpon.ſm vnū intellectū.Se-
cūdo caſu qn̄ ꝯſuetudo diſponit circa ſolēnia matrimonij ⁊ tūc
conſuetudo valet tātū quātū ad hoc videlicet quia non ſeruā-
tes tales conſuetudines vel ſolēnitates a conſuetudine intro-
ductas peccāt moꝛtaliter.vt not.xxx.q.v.aliter.et hoc maxime
quando omittunᷣ ſolēnitates inducte ex cōſuetudine:quarum
omiſſione matrimoniū reddiᷣ incertuʒ.vt ꝙ fiat publice ⁊ pꝛe-
ſentibus parentibus vel ſimilibus.quātū autē ad nullitatē in-
ducēdam mr̄imonij cōſuetudo nō valeret. vt.d.c.j.de ſpon.et
ibi hoc no.doc.Tertio caſu qn̄ ꝯſuetudo diſponit de penis ad
contractū vel nō cōtractū matrimonium.tūc aut illa pena fun
datur ſup fauoꝛe alicuius tertie ꝑſone.nō aūt ſub dubio ipſius
cōtractus matrimonij.⁊ tūc talis conſuetudo valeret.vt pꝫ de
penis ſecūdarū nuptiarū fundatis ſuper fauoꝛe filioꝛum pꝛimi
mr̄imonij.vt in.l.hac edictali.cū ſequentibus.C.de ſecū.nup.
vt no.Inno.de ſecū.nup.c.fi.Aut cōſuetudo imponit penam
fundando eam ſuper matrimonio.⁊ tunc conſidera qđ auferat
cōſuetudo.qꝛ aut illa pena infligit dānū ⁊ nō valet.vt no.in.d.
c.fi.de ſecū.nup.Et ideo leges vel cōſuetudines imponētes pe
nā mulieribus cōtrahētibus ſcđas nuptias infra annū luctus
nō valēt.Et ex iſto infertur ꝙ ſi cōſuetudo vel ſtatutū diſpone-
ret ꝙ nō valeret mr̄imoniū ꝯ͂ctū ſine cōſenſu patris.⁊ ꝯ͂hentes
mr̄imoniū certā penā incurrerēt.talis conſnetudo vel ſtatutuʒ
nō valeret.vt plene diſputat Io.an.in.c.ſtatutū.de here.li.vj.
Aut cōſuetudo imponit penā non ablatiuā rerū:ſed pꝛiuat cō
trahentes mr̄imoniū lucris a cōſuetudine vel iure ciuili cōceſ-
ſis etiā in odiū mr̄imonij.⁊ talis cōſuetudo valet.vt no.glo.de
here.c.cū ſm.lib.vj.ſup glo.in verbo certoqꝫ caſu.Ad quartū
an valeat conſuetudo diſponens circa accidentalia ad matri-
monium.vt de dote lucrāda.vel donatione pꝛopter nuptias.⁊
tunc valet conſuetudo.vt pꝫ de teſta.raynutius.Ad aliud du-
bium an valeat cōſuetudo diſponēs de perſonis:tunc aut con-
ſuetudo diſponit de inhabilitate ꝑſonarum ad finem vt impe-
diat nō aūt vt dirimat mr̄imoniū poſt cōtractum.⁊ tunc cōſue
tudo hoc pōt.⁊ ita ꝓcedit tex.ſm vnū intellectū.de cogna.ſpi-
ri.c.j.⁊ ibi glo.⁊ iſte eſt caſus hic vt fuit dictū.ſ.Aut conſuetu
do vult impedimētum habile inducere ad impediēdū ⁊ ad di-
rimēdū:⁊ tunc aut diſponit de ſeparatione nō perpetua ſed tē
poꝛali quoad mutuā ſeruitutē ⁊ pōt.⁊ iſte eſt caſus ſm vnū in-
tellectū in.d.c.ſup eo.de cog.ſpi.Aut vult inducere impedimē
tū habile ad dirimēdū ꝑpetuo quoad vinculi ſubſtātiā et tunc
aut cōſuetudo hꝫ cōcurſum antiq iuris cōcoꝛdātis cū cōſuetu-
dine licet poſtea ſupueniat nouū ius ꝯ͂riū ꝑmo nihilominus va
let cōſuetudo hn̄s coloꝛē antiq iuris ⁊ illud ꝑſeuerās valida ē.
et iſte eſt caſus.de hoc hic voluit gl.no.in.d.c.ſup eo.nā vt ap-
paret in.d.

paret in.d.c.j.de cog.ſpi.ius antiquū diſponebat ꝙ filij duoꝝ
cōpatrū ꝑ quoꝝ neutrū erat deuētū ad cōpaternitatē non poſ-
ſent contrahere.poſtea venit ius nouū ꝯ͂riū diſponēs.demum
ſuperueniens cōſuetudo loci habet ꝙ illi non poſſint contrahe-
re:⁊ ſi contrahāt ſeparātur.talis cōſuetudo valet.vt in.d.c.ſu-
per eo.⁊ maxime qn̄ ſcandalum ſurgeret qn̄ talis conſuetudo
non ſeruareᷣ.Et ex iſto infertur ꝙ ſi conſuetudo inhabilitaret
exiſtentes in.v.vel.vj.cōſanguinitatis gradu poſt.c.nō debet.
de cōſan.⁊ affi.ꝙ talis cōſuetudo tanꝙ habēs coloꝛeʒ iuris an
tiqui in loco vbi eſſet valeret ⁊ eſſet ſeruāda.Aut ꝯſuetudo ha
bet cōcurſum iuris antiqui ſecū cōcoꝛdātis.ſed cōtra ſe habet
pꝛiuilegiū.⁊ tunc cōſuetudo bn̄ poteſt includere inhabilitateʒ
ſufficiētem ad ſeparationē mr̄imonij poſt ꝯ͂cti qn̄ cōſuetudo in
terpꝛetaᷣ vno mō tale pꝛiuilegium.et ſi alˀs ius cōe in tali mate
ria interpꝛetareᷣ ſm alium intellectū.⁊ iſte eſt ꝓpꝛius caſus.c.
qđ dilectio.de cōſan.⁊ affi.nā ibi pꝛiuilegiū cōcedebatur ꝯtra
ius antiquū.ꝙ exiſtentes in quinto vel ſexto gradu conſangui-
nitatis poſſint mr̄imoniū ꝯ͂here.cōſuetudo interpꝛetaᷣ ꝙ qui-
libet dꝫ diſtare equali gradu.⁊ tn̄ de iure nō ꝓcedit.qꝛ conſide-
ramus illū qui eſt remotioꝛ a ſtipite.vt de cōſangui.⁊ affi.c.fi.
Si cōſuetudo interpꝛetatur ꝙ requiraᷣ equalis diſtātia ⁊ ꝙ ſit
inhabilitas ad matrimoniū cōtrahendū inter illos q nō diſtāt
equaliter licet alter tātū diſtaret.v. vel.vj.gradu.talis cōſue-
tudo valeret etiā ſi diſponat ꝙ dirimaᷣ poſt ꝯ͂ctū mr̄imoniū.vt
d.c.dilectio.An cōſuetudo non habet cōcurſum antiqui iuris
ſecū cōcoꝛdātis ſed de nouo vult inducere impedimentum ha-
bile ad ſeparandū ꝑpetuo.et tūc ſi talis conſuetudo eſt per pa-
pam appꝛobata.planū ꝙ valet.Et iſte eſt caſus ſm alium in-
tellectum.Hoſt.in.d.c.ſuper eo.de cog.ſpiri.Nam illa conſue
tudo eſt hic appꝛobata ꝑ.c.j.e.ti.⁊ hoc ꝓbaᷣ ratione ſm eum.
Nā ſi papa pōt inducere vnū impedimentū de nouo ſtatuēdo.
vt in.c.nō debet.de cōſan.⁊ affi.⁊ ita pōt inducere cōſuetudinē
impedimētū appꝛobādo.Aut cōſuetudo nō eſt ꝑ papā appꝛo-
bata:⁊ tūc talis conſuetudo non valet ⁊ iſte eſt caſus.⁊ ibi no.
4 Hoſti.de cōſan.et affi.ꝙ ſup his.†No.incidenter iſtud dictuʒ
ꝙ vbi lex ꝓhibet cōſuetudinē nō pōt noua conſuetudo contra
illam legem induci niſi ꝑ papaʒ ſpecifice appꝛobetur.hoc vult
expꝛeſſe dictū Hoſti iuncto tex.d.c.ꝙ ſup his.⁊ de hoc dixi.ſ.
xj.di.in ſumma.Et ita pōt vno mō intelligi gloſ.iiij.diſt.§.le-
ges.Glo.j.ī fi.gl.Pꝛo examinatione glo.⁊ eoꝝ que ponit hic
Archi.duo eſſent vidēda.¶Pꝛimuʒ an ep̄s poſſit ſtatuere ꝙ
acoliti ſue dioce.non poſſent mr̄imonium cōtrahere.Scđm an
clericus cōiugatus poſſit habere bn̄ficiū eccleſiaſticum cōſue-
5 tudine maxime hoc dictāte.†Ad pꝛimū an ⁊ qn̄ ep̄s poſſit ſta-
tuere dixi.xviij.di.ſup glo.ſumme.Sed quātum ad id qđ tan-
git hic glo.de continētia clericoꝛū tenet Hug.⁊ Archi.xij.q.j.
certe.ꝙ ep̄s pōt illud ſtatutū facere de conſenſu ſuoꝛum clerico
rum ꝙ nullus oꝛdineᷣ in acolitū niſi ꝓpꝛijs abꝛenūtiet ⁊ caſtita
tem ꝓmittat.⁊ allegat hūc tex.vbi patet ꝙ conſuetudo poteſt
hoc inducere.⁊ idē dicit ꝓbari ꝑ.d.c.certe.Tamen tale ſtatutū
non obligat ante ꝓmotos ſed ꝓmouēdos.Nec obſtat ſm eum
ꝙ epiſcopus nō poſſet ſtatuere ꝯtra ius nec cōtra apoſtolū qui
dat licentiam cōtrahēdi iſtis:qꝛ rūdent ꝙ ep̄s non eſt talis qui
auferat ſibi hāc licentiā:ſed ipſemet clericus q ſcit ſtatutuʒ ep̄i
ſic diſponere ⁊ ipſe vadit et aſſumit oꝛdinē cui per ep̄m eſt anne
xum tale onus.vnde ipſemet aufert licentiā conceſſam ab apo
ſtolo vel a iure nō aūt ep̄s.ad hoc.xxviij.di.de his.Et ita fecit
Aug.ī.d.c.certe.q ſtatuit de cōſenſu ſuoꝛū clericoꝛum.Sed in
papa nō eſſet ſic:qꝛ ipſe habet plenitudinē ꝑtātis pꝛo volūtate
ſua poteſt hec ſtatuere ſicut ſtatuit ꝙ nullus oꝛdinaretur ad ſa-
crū oꝛdinem niſi ꝓmiſſa cōtinentia.vt.xxxj.di.ante triennium.
Tamen per hoc nō artarenᷣ niſi pꝛomouendi non aūt iā ꝓmo
ti.xxviij.di.de his.ſm Hug.⁊ Arch.¶No.illud dictum ⁊ per
petuo tene mēti qꝛ ꝑ hoc habes magnā limitationeʒ per id qđ
dicitur ꝙ ep̄us non poteſt facere ſtatuta ꝯtra ius:qꝛ illud fallit
quādo ſtatutū ep̄i qđ diſponit ꝯtra ius non ligat aliquē ſubdi
tū niſi interueniat etiaʒ ſpecialis conſenſus ⁊ voluntas ipſius
ſubditi ſup ipſo actu ſup quo diſponit ſtatutuʒ:qꝛ tunc potius
dicitur ſubditus ſe ex ſua ſpōtanea ⁊ volūtaria volūtate ꝙ ſta
6 tuto ep̄i obligari.†Ad ſcđm an clericus cōiugatus poſſit habe
re beneficinm.dic poſt Gemi.cuius dicta parum diſcrepāt a di
ctis do.An.Imo.⁊ Panoꝛ.in.c.Joannes.⁊ Imo. in.c.j.⁊.c.
diuerſis fallacijs.de cle.coniuga.Si queritur an poſſit de iure
beneficiū retinere.Aut vult obtinere bn̄ficium non in titulum
ſed in ſtipendiū:vtputa habere pꝛebēdaʒ in eccleſia pꝛo aliquo
ſeruitio eccleſie impēſo ꝑ eum: vtputa quia pulſat campanas:
claudit oſtia eccleſie: vel incendit luminaria: ⁊ tunc iſto modo
habere poteſt.vt.ſ.ea.di.ſi qui vero.⁊.xij.q.j.qꝛ tua.⁊ iſto caſu
tenetur poꝛtare coꝛonā.Et ſic pōt vno modo intelligi tex.in.c.
Joannes.de cle.coniuga.vt refert hic Archi.Et ex iſto infert
hic Archi.ꝙ laicus poteſt eſſe pꝛebēdarius eccleſie ſed non ca-
nonicus de iure cōi.allegat no.per glo.de cōſtitu.c.cum.M.et
per doc.de inſti.c.ij.Aut vult obtinere beneficium in titulum
⁊ tunc de iure cōi planum eſt ꝙ retinere non pōt.vt patet de in
ſti.c.ij.⁊ de cleri.cōiu.diuerſis fallacijs.aut vult obtinere bene
ficium ex diſpenſatione.⁊ tunc aut diſpenſatio fit per papam
⁊ tunc planum eſt ꝙ papa pōt diſpenſare cōtra ius.de conceſ.
pꝛeben.ꝓpoſuit.Aut diſpēſatio fit per inferioꝛē a papa:tunc
aut ipſe eſt bigamꝰ ⁊ tunc non pōt:⁊ inferioꝛ a papa non diſpē
ſat cū bigamo.lxxxiiij.di.ſi qs.de cle.coniuga.ſane.Aut cleri
cus non eſt bigamus:tunc aut vult diſpenſare in dignitate vel
beneficio curato ⁊ non pōt.Et ita pōt pꝛocedere de cle.coniu-
ga.c.j.⁊.c. Joan.⁊ gloſ.hic.Aut vult diſpenſare in beneficio
ſimplici ⁊ ſi vult viuere clericaliter ⁊ tunc diſpenſare pōt ep̄s
dū tn̄ cōcurrant cauſe legitime habiles ad diſpenſandum.de
quibus in.d.c.diuerſis fallacijs.ponitur per doc.⁊ ita ꝓcedit
tex.in.d.c.Joan.Tamē Panoꝛ.in.d.c.Joan.tenet contra.qꝛ
non reperitur hec diſpenſatio ep̄o ꝑmiſſa.ergo in dubio vr̄ pꝛo
hibita ꝑ ea q̄ vidimus in.c.ꝯn̄s.xj.di.Facit gl.in.c.cum deco-
rem.de cle.cōiuga.⁊ hoc dicit Imo.in.d.c.Joan.tutius eſſe.
Querit hic archi.an clericus bn̄ficiatus q contraxit matrimo
nium ⁊ vxoꝛ an̄ copulā carnalem vult ītrare monaſteriū an iſte
clericus poſſit redire ad ſuū bn̄ficium.ꝑ doct.de cle.cōiuga.c.j.
Et concluditur ꝙ non pōt redire:qꝛ ꝑ cōtractum matrimonij
bn̄ficio renūtiauit.de appel.ſollicitudinē.de hiſque fi.a pꝛela.
ex oꝛe.⁊ iō dicit glo.in.c.j.de cle.coniu.ꝙ ꝑ ꝯ͂ctum matrimonij
vacant beneficia ipſo iure ſine alia ſn̄ia.idē tenēt doc.Eligen
do ergo vnum de incōpaſſibilibus alteri renūtiaſſe vr̄.de elec.
vt quis duas.li.vj.⁊ de poſtu.pꝛela.c.j.eo.li.Et idē tenet glo.
ij.in.c.j.de cle.coniu.li.vj.Sed reſtat pūctus.quid ſi mr̄imo-
nium fuit nullū.an clericus nihilominus ꝑdet beneficia:et an
vacabunt ipſo iure.Dic.aut matrimonium non tenet pꝛopter
conſanguinitatem vel aliud ſil̄e impedimentum.⁊ tunc perdet
clericus bn̄ficia.per no.in.c.j.de cle.coniug.in.c.Joan.e.ti.fa
ciunt que hn̄tur in ſimili in.c.nuper.de biga.Aut mr̄imonium
non tenet ex defectu cōſenſus.⁊ tūc nō ꝑdit bn̄ficia.regl̄a.non
pꝛeſtat.de reg.iur.lib.vj.Aut non tenuit ex defectu ſacri oꝛdi-
nis:qꝛ iā in ſacris conſtitutus mr̄imonium contraxit:et tunc
venit pꝛiuandus beneficijs non autem eſt ipſo iure pꝛiuatus.
Glo.in.c.j.⁊ ibi do.Anto.de cle.coniug.Joā.an.in.d.c.Joā
nes.Car.tamen Imo.⁊ Panoꝛmi.tenent ꝙ eſt pꝛiuatus ipſo
iure.arg.c.eum qui.de pꝛebē.li.vj.Sed volens ſuſtinere gloſ.
dicet ꝙ in conſtituto in ſacris non reſultat incompatibilitas
que reſultat in conſtituto in minoꝛibus.qꝛ conſtitutus in ſa-
cris ex quo retrocedere non poteſt remanet mancipatus diui-
no ſeruitio.iō non ipſo iure pꝛiuaᷣ beneficio.ſed conſtitutus
in minoꝛibus cōtrahendo matrimonium remanet obligatus
vxoꝛi.iō clara incompatibilitas ꝙ non pōt in diuinis deſerui
re:ergo beneficio facilius a iure dicitur pꝛiuatus.

1 ☞ Oꝛdines minoꝛes matrimoniū nō impediūt et quare.
2 Bigamus quis dicatur.
3 Bigamus ſi pꝛomoueatur an recipiat characterem.
4 Mariti tranſitus ad religionem ad hoc vt ſit ſolennis ⁊ hone-
ſtus ⁊ iuridicus que ſint requiſita.
5 Cōiugū alter ſi pꝛofiteatur an alter ſimiliter obligetur.
6 Bigamus poteſt effici monachus.

SEriatim. Conſtituti in minoꝛibus oꝛdi-
nibus nec voto religionis aſtri-
cti matrimonium contrahere poſſunt.⁊ taliter ꝯ͂hē
tes ſi cum vnica vel cum v̓gine ꝯ͂xerūt poterunt ad
ſacros pꝛomoueri de vxoꝛum conſenſu.⁊ talis vxoꝛ nec illi nec
1 alteri poſtea mr̄imonialiter copulari pōt.h.d.¶†Not.argu.
ꝙ pſalmiſtatꝰ nō eſt oꝛdo.pꝛobat tex.qui numerat minoꝛes oꝛ
dines eūdo poſtea ad ſacros ⁊ nullā facit mentionem de pſal-
miſtatu.Ad idem.lxxvij.di.c.j.dic vt dixi.xxj.di.c.j.⁊ quoad
iſtuʒ tex.dicite ꝙ includēdo poſitos ī ſuperioꝛibꝰ quattuoꝛ mi-
noꝛibus oꝛdinibus vt poſſint ꝯ͂here vr̄ foꝛtiꝰ ꝑmittere in pſal-
miſtatu q eſt poſitus in inferioꝛi oꝛdine.ar.gl.in.c.lr̄as.de fil.
p̄ſby.Et ſic habetis hic tex.ꝙ mioꝛes oꝛdines mr̄imoniū nul-
lomō īpediūt.ꝯcoꝛ.c.j.de cle.ꝯiug.Et ē rō ſm Car.hic in oꝛdi
nibus ē cōſiderare oꝛdinē officiū ſiue miniſteriū ⁊ bn̄ficiuʒ.ſm
hec tria oꝛdo pōt cōparari ad mr̄imoniū: ſꝫ oꝛdo minoꝛ nullā
hꝫ oppoſitionē ad mr̄imoniū rōne ſui ſiue characteris nec quā
tū ad vſum:ſed miniſteriū ⁊ bn̄ficiū ſm eccl̄iaʒ occidētalē op-
poſitionē habēt ad mr̄imoniū quātū ad vſuʒ ꝓpter honeſtatē.
⁊ ꝙ clericꝰ in minoꝛibus oꝛdinibꝰ nō teneᷣ nec eſt obligatꝰ ad
officiū nec ad miniſteriū:ſequiᷣ ꝙ pōt ꝯ͂here ſine aliquo impe-
dimēto.¶No.ar.ꝙ ſolus habitus nō ſolēnizat votū ſꝫ reqri-
2 tur cū habitu ꝓfeſſio cōtinentie.vide de reg.poꝛrectū.¶†No.
argu.ꝙ ꝯ͂hens mr̄imoniū cū coꝛrupta a ſe dꝛ bigamus.pꝛobat

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

tex. dñ dicit vxorē ducere vginē. de quo. ſ. ea. diſt. nemo. ¶ No.
ꝙ ſponſa eſt per ſacerdotē benedicenda. ad hoc. xxiij. diſt. c. ſi.
¶ No. ꝙ contrahens cum vidua vel cum altera ab altero repu
diata tanꝗ bigamus nō poteſt ad ſacros ordines promoueri.
No. ꝙ vxoratus non pōt ad ſacros ordines promoueri ſine cō-
ſenſu vxoris. Et ex hoc videt ꝙ vxor clerici ſecularis volētis ſe
facere promoueri ad ſacros ordines nō habet neceſſe ire ad reli
gionem: ſed pōt ꝓmiſſa ꝯtinētia in ſeculo remanere. de quo. ſ.
xxviij. di. c. q2 ſine. c. ſi ſe. c. ſi qs docuerit. ¶ No. ꝙ per ꝓmotio-
nem ad ſacros ordines qs dr ꝯhere matrimoniū ſpūale. No. ꝙ
per cōſenſum clerici ꝑmittētis virū ꝓmoueri ad ſacros ipſa vr
emittere votū caſtitatis: ita vt nō poſſit poſtea cū alio contra-
3 here. ¶ † Quero q2 dicit tex. ꝙ bigamus nō pōt ꝓmoueri: qd
ſi promouetur nō obſtāte ꝓhibitione an recipiat characterem.
So. dicit ꝙ ſic. Sed in executione impediet. tñ poterit cū eo per
papā diſpenſari. l. di. quicūqꝫ penitens. vbi etiam habetur de
hoc. ⁊ ibi dicā poſt Archi. ¶ Gl. in verbo mortē. recita per con
trariū ꝙ lꝫ vxor cōſentiat et marit⁹ aſſumat ordinē per hoc nō
debeat vxori preiudicari vt debeat perpetuo cōtinere: quia ſola
vxoris licentie datio facta viro non preiudicat vxori. vt eſt ca-
ſus de conuer. cōiu. c. ex parte. j. tex. hic innuit contrariū quare
male. glo. ſoluit ponēdo diuerſas opi. ¶ In fi. gl. hec materia
tractat etiā. xxvij. q. ij. agathoſa. ⁊. xxxiij. q. v. qui vxorē. et ibi
gl. ⁊ de cōuer. cōiuga. c. j. ⁊. c. ex parte. j. ⁊ ibi ponit Joā. an. di-
ſtinctionē per quā iura reducunt ad concordiā Federi. conſil.
4 xxxvij. incip. caſus talis. quidā noīe diuolus. † Circa qd ſcien-
dum eſt ꝙ ad hoc vt trāſitus viri ad religionē ſit ſolennis ⁊ ho-
neſtus ⁊ iuridicus hec debēt interuenire. Primo autoritas dio
ceſani vel eius vicarij. q2 interuenire debet in ſeparatiōe matri
monij ſiue quoad vinculū ſiue quoad mutuā ſeruitutē. vt colli-
gitur. xxvij. q. ij. ⁊ ſi vir. ⁊ ex de ꝯuer. ꝯiug. c. ſignificauit. Scdo
ꝙ vxor det licentiā. Tertio vt voueat ⁊ ꝯtineat. Quarto ꝙ in-
grediatur religionē ſi eſt ſuſpecta de incōtinētia. ſi nō eſt ſuſpe
cta pōt remanere in domo ſua. probat eo. ti. cū ſis. ⁊. c. vxorat⁹.
et. c. ad apl'icā. cū ſuis ꝯcor. ſed lꝫ illa debeāt interuenire: nō tū
vitiat ꝓfeſſio ſi oīa nō interueniāt. Nā ꝙ debeat interuenire au
toritas epi vel vicarij vel aliquoꝝ religioſorū videtur de hone-
ſtate eſſe. vt no. xxvij. q. ij. ſi vir. ⁊ ibi no. Hug. ⁊ Lau. ⁊ ibi reci
tat Archi. ⁊ idem ſentit Inno. de conuer. coniuga. c. j. in glo. j.
Panor. in. c. vxoratus. ⁊ in. c. j. de cōuer. cōiuga. Itē ꝙ mulier
ingrediatur religionē poſito ꝙ ſit iuuenis ⁊ ſuſpecta non eſt de
ſubſtantia profeſſionis viri ex quo licentiā dedit ⁊ vouit: ſed ſi
incontinenter viuat poterit compelli ad intrandū religionē vt
poſſit votū ſuū ſeruare. vt eo. ti. c. ſignificauit. ⁊ ſic pōt intelligi
xxxiij. q. v. ſi quis vxorē. et hoc placet Inno. in multis locis. vt
colligitur in gl. ſuis. vt in. c. j. ⁊ in. c. quidam. ⁊. c. ſignificauit.
Sed Jo. ⁊. d. Bar. tenuit ꝙ ſola licentia vxoris etiam non vo
uentis ſufficiat marito ad hoc vt poſſit ꝓfiteri. vt no. in. c. vxo-
ratus. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. conſuluit. ⁊ probatur eo. ti. c. veniens. ⁊
5 eo. ti. c. accedens. ¶ † Si querit au altero ex cōiugibus ꝓfitente
alter ſit'r obliget. Poſtea ꝙ glo. duo membra principalia facit
dicit de vxore ꝓmoti ad ſacros ordines per. c. ſi ſe cuiꝗ. xxviij.
di. vbi dictū eſt ꝙ talis teneat ad continentiā perpetuā. ⁊ ita vt
etiam poſt mortē viri contrahere non poſſit. Et inquit do. Bo
nauentura. in. iiij. di. xxxvij. in expoſitione littere. ꝙ ſi vxor cō
ſentiat viro ꝙ ordinē ſacrū ſuſcipiat vel ꝙ religionē ingrediat
in cōſpectu perſone per quā ſm formā eccleſie poſſit fieri diuor-
tium. ꝙ ipſa obligatur ad continentiā perpetuā cū viro qui eſt
eadē caro cum ipſa. nec excuſat per iuris ignorantiā. Nec eſt di
uerſimode iudicandū in clericis ⁊ religioſis quātum ad hoc. cū
vtrobiqꝫ corpus viri perpetuo dño dedicet. ⁊ hoc expreſſe dr in
pſenti ca. vñ nec ꝑmittit vxor iungi eidē marito ſuo carnaliter
nec vnꝗ nubere alteri aut in eius vita aut poſt mortē. Et ideo
ſatis probabiliter dictū eſt ꝙ viro vouente cum ſolēnitate vo-
uiſſe intelligit vxor eidē cōſentiēs. ⁊ lati⁹ explicaui in. d. c. ſi ſe.
xxviij. diſt. ⁊ iō vltra ibi dicta idē dicite de hoc ꝓmoto ad ordi-
nes qd ꝓxime ſubijciā de intrāte religionē. Scdm mēbrū gl. eſt
qd de vxore ingrediētis religionē. diſtingue poſt Gemi. ⁊ Car.
Qñqꝫ cōiuges cōtraxerūt nō tñ eſt copula cōſummatū: ⁊ tunc
alter inuito alio etiā remanēte in ſeculo pōt religionē intrare ⁊
remanēs in ſeculo cū alio ꝯhere. ⁊ eſt caſus de ſpō. c. cōmiſſum.
de conuer. cōiug. ex publico. Sꝫ vouere ſtādo in ſeculo vel etiā
ſtādo in religione nō ꝓfitēdo pōt quoad ſe ſed nō quoad vxo-
ris preiudiciū. Nec diſſoluent ſpōſalia de preſenti. c. vna ſola.
xxxiij. q. vij. immo etiā ꝑ ordinis ſacri ſuſceptionē nō diſſoluerē
tur ſponſalia ꝑ vba de pſenti. que ſunt matrimoniū verū. etiaꝫ
copula nō ſequuta. Glo. in. c. vnico. de voto ⁊ voti redemp. lib.
vj. Panor. in. c. j. de ꝯuer. cōiug. vbi ponit hāc theoricam. vñ ſi
efficeretur maritus heremita vel mātellata ex quo in religione
approbata nō ſit ꝓfeſſio talis nō diſſoluet matrimoniū. Pañ.

in. c. ex pte. de cōuer. cōiug. Qñqꝫ matrimoniū eſt cōſummatuꝫ
⁊ oēs vna volūtate religionē ꝓfitent. et iſte caſus certus eſt. vt
pꝫ de cōuer. cōiug. c. cū ſis. c. vxoratus. et. c. ad apl'icam. Qñqꝫ
ambo volūt caſtitatē vouere ⁊ ſtare in ſeculo. ⁊ plane ꝙ adhuc
poſſunt. vt no. de ꝯuer. cōiug. qdā. c. qd deo. xxxiij. q. v. ⁊. c. cha
riſſimus. de cle. coniuga. ibi glo. Qñqꝫ vnus vouet caſtitatem
ſtādo in ſeculo. ⁊ alter nō vouet. tūc ex parte vouētis valet vo-
tū ita ꝙ nō pōt exigere debitū. ſed nō vt non teneat reddere. de
cōuer. cōiug. quidā. Qñqꝫ alter tm̄ ingreditur religionē ⁊ alter
ignorat ⁊ ſic nō cōſentit tūc ingreſſus tenet quātū ad hoc vt de
bitū exigere nō poſſit. ſed tenet exactus reddere. Et operat ta-
le votum hoc vt mortua cōiuge nō pōt cū alia ꝯhere. vt. c. qui-
dā. In preiudiciū tñ cōiugis nō tenebit qn poſſit ipſum repete
re. vt. c. placet. de cōuer. cōiug. Mortua tamen coniuge nō cō-
pellitur redire ad monaſteriū: quia nō poteſt dici ꝓfeſſus. vt. d.
c. quidā. Qñqꝫ alter tm̄ ingredit religionem altero expreſſe cō
tradicente vel inuite conſentiente. et iſto caſu idē dicendum eſt
quod dictum eſt. ſ. in caſu ꝓximo. c. veniens. ⁊ ſeq. de cōuer. cō-
iug. Qñqꝫ alter coniugū ingredit religionē altero tacente vel
diſſimulante. ⁊ tunc quātum ad ſubſtantiā voti an valeat quo-
ad ingredientem ſerua. c. quidam. allegat ꝙ non valet quoad
religionem. nec etiā vxore mortua cogetur ad religionē redire:
tamen in ſui preiudiciū valebit vt cogat continere nec cū alia
cōtrahere poterit etiā vxore mortua. ſed vxor poteſt eū repete-
re ⁊ exigere coget. c. conſuluit. de cōuer. cōiuga. Si mortua eſt
vxor ꝙ non repetijt non poterit exire monaſterium. Panor. in
d. c. j. eo. titu. Et eſt ratio. nam ad obligādum vxorem ⁊ vt in-
greſſus teneat requirit conſenſus vxoris nec taciturnitas ſuf-
ficit. c. cum ſis. de conuer. coniug. ⁊ facit nā in preiudicialibus
non habetur taciturnitas regulariter ꝓ cōſenſu. vt Panor. in
c. nonne. de preſump. Barto. in. l. que dotis. ff. ſo. ma. Et ſic ſit
differentia inter taciturnitatem ſimplicē ⁊ dationem licētie vt
intelligitur ex predictis. ⁊ ex his que not. Panor. in. c. j. ⁊ in. c.
vxoratus. de cōuer. coniug. immo quomodocūqꝫ etiaꝫ ſi vxore
inuita intrauit ⁊ ipſa eū nō reuocauit. ſtatim ex quo ea mortua
permanſit ſciens eā mortuam in monaſterio approbat primā
ꝓfeſſionem. ita Panor. in. d. c. quidam. Qñqꝫ alter coniuguꝫ
eſt ingreſſus altero cōſentiente ⁊ licentiā dante. tūc quantū ad
ſubſtātiā voti valet votum religionis quātū ad ipſum vouen-
tē. Quātū aūt ad hoc vt reddere nō teneat ſuſpēditur voti exe-
cutio ad vitā vxoris. vt. d. c. ex parte. de cōuer. cōiug. quia illa
licet ſcientiā dederit ⁊ cōſenſerit. q2 tñ nō venit nec ad religio-
nē tranſiuit nō videtur ratus ingreſſus religionis viri. ea tamē
mortua cōpellit religionē ingredi. An aūt licentie datio repu-
gnet alteri qn nō poſſit repetere cōiugē. licet gl. recitet opinio
nē. tñ videtur tenēdū ꝓut tenet Inno. in. c. j. de cōuer. coniug.
⁊. c. quidā. eo. ti. ꝙ mulier nō poſſet virum repetere. ⁊ de hoc vi
detur tex. de ꝯuer. cōiuga. c. veniens. vnde dicit Inno. ꝙ ſicut
dicimus ꝙ nō ſolū remanens in ſeculo poteſt repetere vxorem
ingredientē monaſteriū: ſed etiā ipſa ingrediens poteſt repete-
re coniugē in ſeculo remanenteꝫ. Et aſſignans rationes dicit.
Prima eſt q2 vnus cōiugum ſine altero vouere non poteſt. ⁊ ſi
vouet ꝓmiſſum ſoluere non pōt. vt hic. ⁊. xxxiij. q. v. vna ſola.
Item alia ratio eſt q2 cū eius ingreſſus non teneat. vñ peccat ſi
ſe ab vxore alienat vel ſi ei cām adulterādi tradat. xxvij. q. ij. c.
ſi tu. ⁊ de reg. c. veniens. de hoc videtur caſus in. d. c. j. ⁊ in. c. ex
parte. de cōuer. cōiug. Cū ergo expreſſe conſentit vterqꝫ videt
renūtiaſſe mutue ſeruituti. tñ ſi remanens in ſeculo eſt iuuenis
ita ꝙ ſupereſt periculū incōtinentie iudex ex officio poterit co-
gere ingreſſum religionem ad redeūdum cū vxore. ita Panor.
in. d. c. j. de cōuer. cōiug. per glo. in. c. vxoratus. ⁊. c. ſeq. eo. tit.
licet Inno. in. d. c. j. videatur velle ꝙ ſtante periculo incontinē
tie remanēs in ſeculo poſſit repetere eū qui ingreſſus eſt mona-
ſteriū vt redeat ad eā. quaſi non valeat ſcda ꝓmiſſio in preiudi
cium primi vinculi ſtante periculo incontinentie ⁊ ſic peccati. ſi
cut dicimus in ſimili in. l. cū hi. in prin. ⁊. §. ſi ptor. ff. de trāſac.
in. c. licꝫ mulieres. de iureiur. li. vj. ⁊ faciūt q̄ habētur in. c. j. de
voto. lib. vj. mortua vxore cogetur ad monaſterium redire. c.
ex parte. ⁊ ibi doc. de cōuer. cōiuga. do. Anto. in. d. c. j. tenet cuꝫ
Inno. licet referat Joā. an. dicere tutius eſſe ꝙ officio iudicis
tñ ꝙ etiā ad inſtantiā partis facit q2 ꝑ hanc cōceſſionem licen-
tie ſe vxor obligat voto caſtitatis. c. veniens. de cōuer. coniug.
c. qui vxorem. xxxiij. q. v. ⁊ facit glo. hic. ⁊ q̄ vidimus in. c. ſi ſe.
xxviij. dj. ſed tūc ſtante periculo incōtinentie ꝙ votum ſeruare
nō poteſt equū videtur ꝙ poſſit repetere maritum agēdo proce
dat opi. Inno. ex quo em̄ hoc ꝓuenit ex cōſtitutione eccleſie. ex
tacito ⁊ nō expreſſo voto quoad dantē licentiā. vt dixit Hoſt.
in ſumma de voto. §. vtrū ⁊ ꝑ quē. in fi. colū. nō mirum ſi hoc ca-
ſu primū vinculum matrimonij qd eſt mere de iure diuino pre-
ualet. d. c. j. de vo. lib. vj. Et ſtante periculo fornicationis illud
cogitur

cogitur adimplere qd fuit primum ⁊ maius. Sed text. in. d. c. j.
de ꝯuer. cōiug. licet ſtringat ꝙ officio iudicis. dū ibi principali-
ter de hoc dubitat an officio ſuo poſſit eps hoc facere. ſi em̄ ſup
hoc cōpeteret actio parti. cui dubiū ꝙ ex quo ſumus in mrimo-
nialibus ⁊ in materia pcti: quinetiā hoc poſſit iudex ex officio.
Faciūt ad predicta notata maxime per do. An. in. d. c. quidaꝫ.
de cōuer. cōiug. ⁊ Panor. in. d. c. j. ⁊ in. c. placet. ⁊. c. q vxorem.
xxxiij. q. v. Sed pūctus ſtat quō intelligat hoc ꝙ compellat re-
ligionē ſiue monaſteriū intrare. ponit Panor. in. c. vxoratus. ⁊
clarius in. c. j. de cōuer. cōiuga. In hoc ſunt opi. nunqd teneat
ꝓfiteri. nā Inno. ibi tenet ꝙ nō teneatur ꝓfiteri ſꝫ debeat reclu-
di in monaſterio vt arceat a vagationibus. q2 vltra ꝓpriū cō
ſenſum nō compellitur ꝓfiteri. xxxij. q. j. c. integritas. Hoſti. te-
nuit ꝙ immo cōpellat in. d. c. ſignificauit. mouet q2 non eſt lici-
ta cōmunio in monaſterio ꝓfeſſoꝝ cū nō ꝓfeſſis. ar. in. c. clerici.
de vi. ⁊ honeſt. cle. Itē q2 vouēdo tacite ſe obligauit ad religio
nem ex quo nō poterat ſtare in ſeculo ſine ſuſpitione incontinē-
tie. ar. in. d. c. ſignificauit. Panor. in. c. vxoratus. de conuer. cō
iuga. Jo. cal. dicit ſatis equū poſſe diſtingui ꝙ aut vouit intra
re religionē ⁊ compellitur ꝓfiteri. vt in. d. c. agathoſa. Aut ſim
pliciter vouit continētiā dādo licentiam cōiugi intrādi mona-
ſteriū. ⁊ ſi erat iuris cōſcius cōpellitur profiteri. xxxiij. q. v. c q.
Si erat talis perſona quā excuſat iuris ignorātia. puta miles
minor mulier agricultor non cōpellit ꝓfiteri ſed eſſe in mona-
ſterio. vt. l. cū de indebito. ff. de ꝓba. ponit etiam Panor. in. c.
accedens. de conuer. cōiuga. aut nō erat talis et cōpellitur ꝓfi-
teri. vt in. d. c. qui vxorem. Quādoqꝫ alter coniugum ingredi-
tur religionem ⁊ alter vouet caſtitatem. tūc ſi ambo tranſirent
in dies ſuos valeret ingreſſus. ⁊ alter non pōt alterum repetere
nec vnꝗ poſſuut ad alia vota trāſire. de conuer. cōiuga c. vxora
tus. c. cū ſis. Si aūt alter manſerit in ſeculo ⁊ eſt in etate ſuſpe-
cta. licet melius feciſſet non permittere ꝙ vnus ſolus intraret:
tñ ex quo intrauit eſt officiū iudicis vt cōpellat alterū q reman
ſit in ſeculo religionē intrare. ⁊ in. d. c. ſignificauit. Hec diſtin-
ctio habet in. d. c. ex parte. Predicta ꝓcedunt niſi eſſemus in
caſu quo alter coniugū ex ſuo facto īcidiſſet in crimē ꝓpter qd
poſſet fieri thori ſeparatio. nam tūc alter qui non dereliquit al-
tero inuito poteſt intrare religionem. puta ꝓpter adulterium.
Glo. in. c. agathoſa. xxvij. q. ij. ⁊ habetur in. c. veniēs. de cōuer.
cōiug. vel ꝓpter hereſim alterius. c. ſi. de conuer. coniug. cū pro-
pter dicta crimina alter ſit a ſeruitute alteri⁹ liberatus. ita Pa
nor. in. d. c. j. ⁊ in. c. cū ſis. de conuer. cōiuga. Et ideꝫ dicerem ſi
vellet qui non deliquit ꝓpter adulteriuꝫ vel hereſim vxoris ad
ſacros ordines ꝓmoueri eadē ratione. glo. ⁊ ibi Panor. in. c. cō
ſtitutus. de cōuer. cōiug. ⁊ hoc declarat Panor. in. c. conſtitu-
tus. ⁊ in. c. veniens. ⁊ in. c. ſi. de conuer. cōiug. non habere locuꝫ
qñ exceptio adulterij per vnum cōmiſſi poſſet per aliud adulte
rium refelli alterius cōiugū q alteri opponeret. Nā nihil Cati-
lina cetego. c. intelleximus. de adulterijs. iō non eſſent liberati
a mutua ſeruitute vir ⁊ vxor: ideo ſtaret obligatio ⁊ non poſſet
vnus ingredi religioneꝫ ſine alio niſi modis premiſſis. ⁊ indi-
ſtincte ingreſſus in religionem inualidus remanet validus ſu
perueniente impedimento ꝑ quod liberantur cōiuges a vincu
lo mutue ſeruitutis. puta adulterij: mortis ⁊c. ita Panor. in. c.
veniēs. de cōuer. cōiug. qd ꝓcedit ſi remanens in ſeculo ante ſu
perueniētiā impedimenti nō reuocaſſet alterū iam ingreſſuꝫ
vt declarat Panor. in. c. cōſuluit. de cōuer. coniuga. ſecus ſi an
te ſuperuenientiā impedimēti iam reuocaſſet qui remanſit in
ſeculo alterum ingreſſum: nā tunc remanet perpetuo ingreſſus
inualidus nec ꝑ dictū impedimentū validatur. c. quidaꝫ. in fi.
de cōuer. cōiug. ideo ſupueniēte morte remanētis in ſeculo non
cogetur reintrare religionē licet continere cogatur. Et ꝑ predi
cta infert an talis poterit ꝓpria autoritate exire monaſterium.
6 de quo in. c. accedēs. de cōuer. cōiuga. † No. tamē incidenter ex
glo. ꝙ licet non poſſit bigamus ad ordines ꝓmoueri. tñ poteſt
monachus effici. de quo ꝑ Archid. lxxxiiij. di. quiſquis. doc. de
regu. veniēs. ⁊ per Jo. an. in regula delictū. de reg. iur. li. vj. in
ij. q. in mercu. Item inquātū glo. videtur ponderare an mulier
ſciat ius vel nō dicat ſibi. dicite ꝙ Panor. in. c. j. de conuer. cō-
iuga. determinat cōtra. q2 in muliere hoc caſu non eſt excuſabi
lis ignorantia magis ꝙ in maſculo. ⁊ cū glo. hic cōcor. gl. in. c.
ex parte. de cōuer. cōiuga.

1 ☞ Conceſſio facta alicui vt poſſit contrahere cum alijs non
intelligitur data vt poſſit contrahere cum inimicis conceden-
tis.

2 Conſuetudo ſpecialis cōtinens idem quod ius cōmune regula
tur vt ius cōmune.

Conſuetudo vel ſtatutum particulare licet debeat intelligi vt
aliquid operetur: non tamen debet ita intelligi vt ad illicitum
deducatur.

Quoniam. Nō licet clericis vxorē infidelē ducere. h. d. No. ꝙ exiſtentes in
minoribus non ſunt excluſi a ptāte contrahendi ma
1 trimoniū. ad hoc. ſ. c. ꝓxi. ¶ † Not. ꝙ licet ſit conceſ-
ſum alicui vt poſſit ꝯhere cū alijs. tñ talis conceſſio intelligi-
tur eo mō facta ꝙ nō poſſit ꝯhere cuꝫ inimicis concedentis. qd
no. quia videtur ſi ciuitas cōcedit ptātem cōtrahendi ciuibus
ſuis. hec ptās nō intelligit data vt poſſint cum inimicis ciuita
tis ꝯhere. ¶ Oppo. dicit tex. in quibuſdā locis lectoribus eſſe
permiſſum mrimoniū ꝯhere. ergo videt ꝙ ſit oppoſitū regulari
ter a cōtrario tex. qd eſt falſum. q2 immo vniuerſaliter eſt ꝑmiſ-
ſum oibus exiſtentibus in minoribus ordinibus ꝯhere. vt. ſ. c.
ꝓxi. So. ſi querit an de iure cōi ſit oibus exiſtētibus in minori-
bus cōceſſa ptās ꝯhēdi. dicēdū eſt ꝙ ſic. ita intelligit cōtrariū.
Sed ſi querit an ex iure cōſuetudinario poteſt eis eſſe ꝓhibitū.
⁊ dicendum eſt ꝙ ſic. vt. ſ. ea. di. placuit. ⁊ ita etiā in aliquibus
ꝓuincijs ꝑmiſſum eſſe pōt particulari cōſuetudine. Et iſto ca-
ſu talis conſuetudo hoc permittens cū non plus det ꝙ ius cōe.
q2 iā hoc erat cōceſſum a iure vt dicto ꝯrio regulabitur ⁊ decla-
bitur ſicut ius cōe. iuxta glo. in. c. j. in verbo cū ſint. de cōſti. lib.
vj. ⁊ que no. Saly. in. l. ij. C. que ſit lō. cōſue. ⁊ in hoc eſt elegās
2 iſte tex. † Ex quo no. ꝙ cōſuetudo ſpecialis cōtinens idem qd
ius cōe regulat vt ius cōe. Et faciunt no. in. l. ij. C. de noxa. per
Saly. ⁊ Imo. poſt Barto. in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad. l. falci. et
Imo. ⁊ Panor. in. c. ad audientiā. ⁊ in. c. cū dilectus. de cle. nō
reſi. Et licet dicat ꝙ debēt ſtatuta particularia vel conſuetudi-
nes intelligi vt aliquid operent. iuxta no. per Bart. in. l. iiij. §.
pretor. ff. de dam. infec. nō tñ debent ita intelligi vt ad illicitū
deducant ꝓut in exēplo tex. vt xpianus capiat aliene ſecte vxo-
rem. contra no. in gloſ. hic. ⁊ in. c. gaudemus. ⁊ in. c. quanto. de
diuor. ⁊ ſic eſt menti tenendus iſte tex. ad declarationem predi-
ctorum ⁊ eorum que habentur in. l. ſi quādo. C. de inoffi. teſta.
¶ Glo. j. recita per cōtrariū ꝙ lectoribus nō fuit cōceſſum cō-
trahere mrimonium: quia fuit eis ꝓhibitū. ⁊ edictū de matri-
monijs ꝯhendis eſt ꝑmiſſoriū. de ſponſa. cū apud. Gloſ. ſoluit
ſm Gemi. ꝙ cōceſſio nō referat ad matrimonia. ſꝫ ꝙ beneficia
retineat ⁊ vxores. ⁊ ſic ſentit glo. ꝙ iſta cōſuetudo ꝑmitteret cō
tra ius cōe. ꝙ vxorē ducere ⁊ bñficia retinere poſſit acolitus. Et
ſic no. glo. relatā ad tex. ꝙ valeat cōſuetudo diſponēs ꝙ poſſit
bñficio retēto acolitus etiā vxorē retinere. ⁊ hoc retēto habetis
ꝙ tñ talis cōſuetudo non trahit ad illicitū aliud. ſ. vt poſſit du
cere vxorē alterius ſecte. qd adde ad declarationē eoꝝ q̄ in tex.
dixi. ¶ Glo. ſup vbo ſecte. allegat cōcor. ad tex. In fi. gl. dicit
Archi. ꝙ. c. oportet. allegatū per glo. potius facit cōtra ꝙ pro.
dicit ꝙ ille tex. potius loquit de ſpōſalibus de futuro que inter
tales ꝯhi poſſunt ſi fieri volūt xpiani. vt no. Hug. ⁊ Archi.

1 ☞ Clerici retinentes in domo feminas prohibitas peccant
mortaliter: ⁊ quare non liceat clericis mulieres in domo tenere:
et quas poſſint retinere. 2.

Epiſcopus an poſſit admittere mulierem ad cohabitationem
ſuam. 3.

2 Familiaritas duplex.

Interdixit. Non licet clericis mulieres in domo tenere niſi ſint con-
1 ſanguinee vel nō ſuſpecte. h. d. ¶ † No. ꝙ clerici reti
nentes in domo feminas prohibitas peccant morta
liter. ⁊ hoc ꝓbat preſens tex. qui dicit ꝙ eſt interdictum tales
retinere. ⁊ ſic eſt precepti. Dicite ſm do. Car. huius prohibitio
nis varias eſſe rōnes ⁊ optimas. Prima ꝓpter cuſtodiā caſti-
tatis quā difficile ſeruat clericus cohabitando cū mulieribus.
vt in. c. hoſpitiolum. ſ. eo. ideo dr Prouerb. vj. Nunqd pōt hō
abſcōdere ignē in ſinu ſuo ⁊ veſtimēta illius nō ardeāt. Aut am
bulare ſup prunas ⁊ nō cōburant plāte eius. ſic qui ingredit ad
mulierē nō erit immūdus ſi tetigerit eā. Itē ꝓpter pfectionē vtu
tis ad quā cū difficultate aſcēdit q cōſortio feminarū delectat.
vt dixit btūs Hierony. ad Occeanū ſcribēs. Iteꝫ q2 ſic cōuenit
inſtitutioni ꝓfeſſionis clericalis. vñ dicit beatus Aug. li. de ſin
gularitate clericorū. Ut qd ſibi adhibuit mulierē q ducere cō-
tēpſit vxorē. oīs q nō mādūcat carnē vt qd habitationē ſuā car
nis apparatibus replet. ⁊ q nō biberit vinū vt qd vini oblecta-
tiōe perfruit ⁊c. Itē ꝓpter excellentiā miniſterij ſacerdotalis.
iuxta illud Eſaie. Mūdamini q fertis vaſa dñi. ⁊ illud Hiero
nymi ad Occeanū. Quid tibi clerice cum feminis q cū dño ad
altare famularis. Item ꝓpter teſtimoniū bone fame. vnde di-
cit Aug. dicto libro de ſingularitate clericoꝝ. Non conſentio
eſſe caſtitatis eoꝝ q habitāt mulieribus pudititiam violatam
ſuſpitionis tñ malā famā porrigit ⁊c. Itē ratione mali exēpli.
ideo ſubijcit Aug. loco prealleg. Quale premiū felicitatis ex-
pectat q nō ſolum blaſphemiā ſanctitatis ab infidelibus pro-
uocat: ſed fidelibus pniciosum prebet exēplum: vt infirmi ſub

Archivo Histórico Rosario

pretextu dilectionis ſubtiliter fornicent ⁊ pudicus impudiciſſime caſtitatis prebeat magiſterium. Que autem mulieres pñt habitare cū clericis. do. Car. hic de epō ponit cōcluſionem indiſtincte ꝙ nullā mulierem admittere debet ad cobabitationem ſuam per tex. in. §. epm. in auſ. de ſan. epi. Et ita trāſit do. An. in. c. j. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ Hoſti. in ſumma eo. ti. facit aūt epos C. de epi. ⁊ cle. Sed iſte tex. hic eſt in ꝯriuꝫ qui codē modo dicit de epō qđ de aliis clericis ꝙ poſſint ſecuꝫ cohabitare mulieres non ſuſpecte. facit. c. quorūdam. xxxiiij. di. per locū a ſpeciali. ⁊ ita tenet Panor. in. d. c. j. ¶ De regularibus autem nō poſſunt cū eis mulieres cohabitare. §. cogitāduꝫ. in auſ. de monachis. De clericis aūt ſecularibus mulieres conſanguinee vſqꝫ ad ſcōm gradū ⁊ aſcendentes ⁊ deſcendentes poſſunt cohabitare cū eis. c. cū omnibus. lxxxi. di. ⁊ hoc tex. noſtro. niſi vel ipſe cōſanguinee baberent pediſſequas. vt in. c. legiť. lxxxi. diſt. vel ipſe clericus haberet aliā familiā. vt in. d. c. j. vxor autē clerici cōiugati in ſacris cōſtituti in caſibus in qbus pōt hr̄e vxorem in eccleſia occidētali ſi eſt ſine ſuſpitiōe ſecū cohabitare pōt. vt in. c. volumus. lxxxi. di. alr̄s nō. vt ponit Panor. in. c. coniugatus. licet de neceſſariis debeat ſibi clericus puidere. c. oīno. ⁊ ibi vidimus. xxxi. di. faciūt que habenť. lxxxvii. di. c. epus benedictionem. Si aūt eſſet clericus in ſacris. ⁊ tunc aut non eſſet coniugatus ⁊ ſub ordine clericali viuit: puta quia habet beneficia vel viuit cū clericis vt clericus nō autem vt laicus ⁊ tunc idem qđ dr̄ de cōſtituto in ſacris. vt hoc tex. nr̄o. ibi. non alicui oīno qui in clero eſt. ⁊ in. d. c. j. de coha. cle. ⁊ mulie. Aut ē clericus cōiugatus ⁊ tunc ſi poſt clericatū accepit vxorem poſſit cohabitare cū mulieribus ſicut laicus: quia non retinet priuilegium clericale nec habetur pro clerico niſi quoad aliqua. c. vnico. de cleri. coniuga. lib. vj. ¶ Si vero poſt vxorē acceptā fuit ordinatus ad minores ordines tūc cum non debeat ordinari niſi promittat continētiam et intēdat ordinari ad ſacros ordines. vt vult glo. in. c. epiſcopus benedictionem. lxxxvij. diſt. et faciunt que habentur in. c. fin. de temp. or. lib. vj. Et intelligo de conſenſu vxoris per ea que vidimus in. c. feriatim. ꝯ. e. ⁊ in. c. ſi ſe. xxviij. diſt. ⁊ vult Panor. in. c. coniugatus. de conuer. coniuga. ⁊ tunc etiā de iſto clerico idem dico qđ de aliis clericis in ſacris conſtitutis vt nō poſſit cohabitare cuꝫ mulieribus niſi eo modo quo clerici in ſacris cōſtituti. ⁊ pcedat ꝓhibitio tex. noſtri in illa generalitate. ¶ No. ꝙ in his que ſunt ad vitandam ſuſpitioneꝫ cōtinētie regulať epūs ſicut qlibet alius clericus: imo fortius. c. non eſt facile. xl. di. faciūt que. j. dicā. ¶ Not. que ſunt perſone cōſanguinee q̄ ſunt permiſſe cū clericis habitare. ¶ No. ꝙ mulieres nō cōſanguinee clericoꝝ poſſunt ſecū habitare ſi ſunt eta-

2 tis non ſuſpecte. ¶ † No. ar. ꝙ ratione pſone vitatur ſuſpitio. ad idem. xxxiiij. di. quorūdā. Dicite tñ ꝙ quedam eſt familiaritas immoderata. ⁊ illa eſt pꝓhibita clericis etiā cuꝫ cōſanguineis. vt. xxxiiij. di. in prin. ⁊. c. j. Quedam eſt familiaritas moderata: ⁊ illa eſt permiſſa. et de hac loquitur hic ſm Arcbidia.

3 ¶ Glo. j. querit quare cōſanguinee in tex. expreſſe poſſunt cuꝫ clericis habitare. glo. ſoluit in fi. glo. Contra tex. et glo. oppo. Lau. de auſ. de epiſ. ⁊ cle. §. epm vero. vbi dicit ꝙ epis non licet etiā iſtas retinere. So. Lau. fatetur cōtrariuꝫ ꝙ epis non liceat iſtas retinere. ⁊ ad tex. rn̄dent ꝙ vna dictio non refertur ad oēs caſus ſuperiores. qꝛ non refertur ad id qđ eſt dictū de epō. allegat ſil'e qđ not. ij. q. j. ꝓhibenť. ſm Lau. ⁊ Arch. ſed ſi quis vellet ſe aliter defendere poſſet rn̄dere ꝙ illud autēticū nō valeat: quia non poteſt ligare clericos ex quo ius canonicum cōtrariū diſponit. iuxta no. de ope. no. nuntia. c. ij.

1 ☞ Mulierem non tangere poteſt dupliciter accipi: ⁊ an ſit malum mulierem tangere.

2 Contrario vno exiſtente bono an reliquū ſit malum.

HOſpitiolum. Mulieres nō debēt habitare ī hoſpitiolis clericorum ⁊ bonas mulieres mente nō corpore diligāt. hoc dicit. ¶ No. ꝙ cōuerſatio feminaꝝ habet abſtrahere homines cū qbus habitant a dilectione dei: ⁊ talis cōuerſatio hꝫ deſtruere ꝯſciam hoīm. ¶ No. clericos diligere debere mulieres bonas dilectiōe mentali nō aūt corporali ⁊ corrupta dilectione. ¶ No. tex. ibi corporali frequentia. ꝙ frequens cōuerſatio cū mulieribus eſt ꝓhibita. ⁊ gl. ī. c. monaſteria. de vi. ⁊ hone. cle. quā ibi no. Panor. dicit ꝙ iſta frequētatio ex duplicatis actibus inducitur. faciūt q̄ habentur in. c. ita nos. xxv. q. ij. No. ꝙ ꝯtriorum eadē eſt diſciplina. qꝛ ſicut vnum eſt bonuꝫ alterū eſt malū ⁊ ecōuerſo. do. Card. hic dicit ꝙ pro declaratione tex. hic ſunt dicēda duo. In primo quō iuxta Apoſtolū ſit bonum non tangere mulierem. Secūdo quomodo dicať malum

1 eā tāgere. † Quātū ad articulū primū eſt notāduꝫ. Primo ꝙ hoc qđ dr̄ nō tāgere mulierem pōt accipi dupl'r ſm ꝙ abſolute abſtinētiā a tactu carnalis cōcubitus deſignat. ⁊ hoc mō nō tāgere mulierē nec deſignat virtutē nec actū virtutis: ſꝫ eſt quodā indifferēs. Alio mō pōt accipi ſꝫ ꝙ eſt rōne regulatū: ⁊ tūc ſignificat vel habitū virtutis cōtinētie. vel actū. ⁊ ſic vr̄ accipi in autoritate Pauli. ⁊ in. c. pſenti. cū dr̄ ꝙ bonū eſt mulierē nō tāgere. ꝓ quo plenꝰ intelligēdo eſt notandū iuxta. ſ. Tho. ⁊ Nico. de lyra. ſup epl'am. j. ad Cor. in princi. capl'i. vij. ꝙ ſicut vis nutritiua ordinať ad cōſeruationē indiuidui: ita vis generatiua ad cōſeruationē ſpeciei. ⁊ ideo ſicut dici non pōt ꝙ bonū ſit homini quātū ad indiuiduū alimēto nō vti. ita nō pōt dici ꝙ bonū ſit hoī quātū ad ſpeciē nō tangere mulierē. ſed hoc eſt bonū hoī quātū ad indiuiduū. ⁊ primo rōne aīe que p hoc eleuať ad cognitionē veritatis. vn̄ dicit Augu. ij. ſoliloquiorū. Nihil ſic deiicit ab actu veritatis cognoſcēdo ſicut tactus iſte corporꝝ ſine q̊ vxor haberi nō pōt. qꝛ teneť ei reddere debitū p actū carnis in quo abſorbetur intellectus. vnde ⁊ populo legem diuinam accepturo preceptum fuit Exo. xix. Non appropinquatis vxoribus veſtris. Secundo ratione corporis per quod matrimonium ſubiicitur perpetue ſeruituti cōiugis. vir enim nō habet poteſtatem ſui corporis ſed vxor. ſimiliter nō vxor ſui ſꝫ vir. vt pꝫ. j. ad Cor. vij. Seruitus autē de ſe eſt amara. vn̄ Eccleſiaſtici. vij. Inueni amariorē morte mulierem. Tertio ex parte rerum exteriorum quarum occupationi ⁊ ſollicitudini neceſſe eſt hominem implicari q̄ habet vxorem ⁊ filios nutriendos. cū tñ dr̄. j. Tim. ij. Nemo militās deo īplicet ſe negotiis ſecularibus vt ei placeat cui ſe ꝓbauit. ⁊ hoc de primo articulo. Circa ſecundū ſit iſta cōcluſio. ꝙ non eſt ſemper malum mulierem tangere. cū tactus iſte poſſit abſqꝫ omni libidine fieri. pōt enī filius matrē tangere abſqꝫ omni pctō. ⁊ frater ſororem ⁊ cognatā ſm cōſuetudinem patrie vel ꝓpter aliquā neceſſitatem aut rationabilē cām. Nec apl's Paulus loquitur de hoc tactu. ſed loquiť de tactu carnalis cōcubitus. de quo diſtinguendum eſt. qꝛ iſte aut eſt cum vxore ꝓpria aut non. Si cum vxore propria fiat ⁊ cā ꝓlis generande eſt cōcluſio ꝙ talis tactus eſt licitus et bonus. ſicut ⁊ matrimonium cuius deus eſt autor. Gen. ij. c. Et ſic apoſtolus ad Ehe. v. ait. diligite vxores veſtras ſicut ⁊ chriſtus dilexit eccleſiā. Si v̊o iſte actus fiat non cū vxore ꝓpria ſit iſta cōcluſio. ꝙ talis actus ſit illicitus ⁊ peccatū. ptꝫ. dicit em̄ Aug. ꝙ ois cōcubitus carnalis eſt illicicitus quē non excuſat honeſtas nuptiarum. Preterea quātū attinet ad tactū oſculorum ⁊ amplexus ſit iſta ꝯcluſio. omnis tactus libidinoſus eſt malus ⁊ eſt peccatum. ꝓbatur cōcluſio ſicut ꝓbat. ſ. Tho. ij. ij. q. clv. ar. iiij. dixi in rubrica de ſponſa. minus eſt aſpectus libidinoſus q̄ tactus amplexꝰ vel oſculū. ſed aſpectus libidinoſus eſt pctm̄ mortale ſm illud Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiſcēdū eaꝫ mechatus eſt in corde ſuo. ergo multo magis tactus oſculi libidinoſi ſiue amplexus ⁊ alia hmōi ſunt pctā. ¶ Glo. j. recita per ꝯtriū ꝙ pōt eſſe vnū ex ꝯtriis malū et alterū malū. vt in ꝓdigalitate ⁊ auaritia. Glo. fateť ꝯtriuꝫ ⁊ dicit ꝙ regula tex. fallit hoc

2 caſu. ¶ † In fi. glo. dic ſi q̄riť an vno ꝯtrio exiſtēte bono reliquū ſit malum. Aut ſimul concurrit virtus ⁊ vitiū. ⁊ tūc planum ſi vnū eſt bonū reliquū eſt malū. vn̄ cōtinentia q̄ eſt virtus eſt bona. luxuria q̄ eſt vitium illi ꝯtriū eſt mala. Aut ſimul cōcurrunt vitia ꝯtria. ⁊ tūc vtrūqꝫ eſt malum. vt dicit glo. in ꝓdigalitate ⁊ auaritia. Aut cōcurrūt ſimul virtutes ⁊ in iſtis nō poteſt cadere ꝯtrietas. qꝛ virtus nō eſt ꝯtria virtuti. Aut cōcurrit vnū ꝯtrioꝝ bonū ⁊ eſt ꝯtrium alteri et in iſtis ē bene impoſſibile dare ꝙ vtrūqꝫ cōtrariorum eſt bonū ſicut nubere ⁊ cognoſcere vxorem ⁊ nō cognoſcere. ieiunare in ſabbato ⁊ non ieiunare. vn̄ in iſtis bonis nō ꝓcedit regula tex. vnū iſtorū eſt bonū: ergo reliquum eſt malum. vnde hec regula tex. procedit quando cōcurrunt ſimul virtus ⁊ vitium ſm Hug. ⁊ Archi.

1 ☞ Mulier non ordinatur: et ſi ordinaretur nō reciperet characterem.

PResbyter. Licet preſbyter vxorem ſuam diligere debeat vt ſororem: tamen ſecum habitare nō debet. h. d. Not. qualiter rector dꝫ regere ſuā eccleſiam qꝛ debet cum timore dei. No. ꝙ ſacer ordo non dirimit mr̄imoniuꝫ quoad dilectionē. qꝛ primo debent ſe vt coniuges diligere. poſtea debent ſe diligere vt frater ⁊ ſoror. ¶ Not. ar. ꝙ vxor promoti in clericum ſecularem non compellitur ire ad religionem. tñ nō dꝫ cū clerico habi-

1 tare. ¶ † Oppo. ꝯ tex. q videtur velle ꝙ mulier poſſit ordinari cum appellat eam preſbyterā. ſed hoc eſt falſum: qꝛ mulier non eſt capax clauiū. de pe. noua. ergo ordinari nō poteſt. So. dicite ꝙ mulier non ordinatur. ⁊ ſi ordinaretur nō reciperet characterē. obſtāte ſexu ⁊ cōſtitutione eccleſie. licet aliqui ꝯdicant. vt no. xxvij. q. j. diaconiſſam. Nec hic appellatur preſbytera ex eo ꝙ fuerit ordinata. ſed quia eſt ordinato ſociata. vnde in ſequenti. c. appellantur tales mulieres ſeniores ſm Goſ. ⁊ ita not. in ſumma de eta. ⁊ qua. §. quid de muliere. ⁊ Archi. hic. Quero an ſacerdos

an ſacerdos debeat vxorem dimittere quo ad curam ⁊ ſollicitudinem eorum que ſunt ſibi neceſſaria. Sol. dic ꝙ non. vt. xxxi. di. lex. ⁊. c. omnino. ſm Hug. ⁊ Archi.

Preſbyteram. Hic oſtēdit quid cōprehendať appellatione preſbytere.

1 ☞ Res eadem pōt ſm locoꝝ diuerſitatē diuerſimode nūcupari: ⁊ ibi datur cautela pro articulante in tali materia.

1 **MUlieres.** Preſbytere in eccleſiis intitulari nō debēt. h. d. † No. ꝙ eadē res pōt ſm diuerſitatem locorū diuerſimode nuncupari. ⁊ ideo dꝫ eſſe cautus articulās in tali materia vt formet articulos in q̄bus includat vtrāqꝫ nominationeꝫ. ⁊ hec de preſcrip. auditis. ⁊ de reſti. in integ. auditis. Not. ꝙ vxores ſacerdotū nō poſſunt intitulari tanq̄ prelate in eccleſiis. Quero quid intendat iſte tex. prohibere. So. dic ꝙ prohibet ne vxores ſacerdotum conſecrentur tanq̄ virgines vel ordinentur ad prelationem in monaſterio. qꝛ nulla debet cōſecrari niſi virgo. xxvj. di. acutius. xxxij. q. v. ſinge. ⁊. c. ille. xx. q. j. c. iuuenculas. ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Diſtin. xxxiij.

1 ☞ Concubinarius de iure promoueri non poteſt ſed diſpenſatiue ſic.

ECce. Glo. ſumme in principio ponit qđ tractet diſtinctio vſqꝫ ad ver. Not. ꝙ in primis. ibi glo. q̄rit qualiter magiſter ca-

1 pit illud nomen concubina. † In fi. gl. in eo qđ dicit ꝙ concubinarius ꝓmoueri non poſſit intellige veruꝫ de iure: ſed diſpenſatiue bene pōt promoueri. vt. j. ea. di. c. ſi. ſm Hug. ⁊ Archi.

1 ☞ Bigamus quis dicatur.

SI quis. Bigamus vel cōcubinarius ad ſacros ordines ꝓmoueri nō pōt. h. d.

1 † Not. ꝙ ille debet dici bigamus qui habuit vnam vxorem ante baptiſmum ⁊ aliam poſt. Nec text. noſter quatenus dicit poſt baptiſma importat aliquod iuris miniſterium: ſed ita fuit queſitum vnde reſponſum fuit ꝙ erat bigamus ille qui duas habuit vxores poſt baptiſmum. tamen p hoc non negat quin idem ſit ſi ante habuerit duas ſm Hug. ⁊ Archi. Glo. ſuper verbo concubinam. recita per contrariuꝫ ꝙ immo concubinarius poſſit promoueri ad ſacros ordines. j. e. di. c. habuiſſe. glo. ſoluit.

Deſeruientes. Hic magiſter exponit capitulū precedēs qualiter debeat intelligi. Hec prima diſtinctio quā facit hic magiſter nō plꝫ Hug. immo dicit ꝙ capitulū p̄cedēs debeat intelligi de ſubdiaconibus ⁊ de oībus aliis inferioribus. Itē ītellectus magiſtri ī iſta ſcđa pte nō placet Hug. dicēti ꝙ in capitulo p̄cedēti cōcubina accipiať vulgariter. ſed Gratianus intelligit cōcubinā vxorē clādeſtine poſt vel ante aliā vxorē ductā. q talē habuit repelliť vt bigamus ſm Hug. ⁊ hic in gl. ſumme.

1 ☞ Furioſus ſiquis fuit aliquo tempore non debet in clericum ordinari.

2 Ordinari an ⁊ qn̄ poſſit membrum ſibi abſcindens.

MAritum. Ponit multos q ꝓpter crimia ⁊ defectus repelluntur ab ordinādo. No. ꝙ talis ꝓhibeť ordinari ad quēlibet ordinē etiā minorē. ꝓbat tex. ibi clericū. No. ꝙ cōcubinariꝰ ab ordinādo repelliť. ad hoc. ꝯ. c. proximo. Not. ꝙ abſcindēs ſibi aliqđ mēbrū repelliť ab ordinādo etiā ſi hoc fecerit ex iuſta cā. ⁊ ſic pꝫ ꝙ qs nō eſt dn̄s mēbroꝝ ſuoꝝ. ad hoc. lv. diſ. ſiqs abſci-

1 derit. ¶ No. ꝙ vſurarius repellitur ab ordinādo. ¶ † Not. ꝙ ille qui fuit aliquo tpe furioſus nō eſt ordinādus ī clericū. ⁊ ſic lꝫ habeat dilucida interualla nō poſſit ꝓmoueri ſiue ordinari. hoc ꝓbat v̊bū aliqn̄ hic poſitū in tex. ¶ No. ꝙ qui ſemel fuit obſeſſus a demone nō dꝫ ordinari. Opp. ꝙ etiā ille q habuit vnā vxorē ante baptiſmū nō poſſit ordinari tanq̄ bigamus: vt ptꝫ xxvj. di. acutius. cuius ꝯtriū innuit tex. So. Hug. fateť ꝯtriū. et

2 ad tex. hic ſubaudit maxime. ¶ † Opp. qꝛ vr̄ ꝙ qui ſibi mēbrū abſcidit iuſta cā ſubſiſtente non dꝫ repelli a ꝓmotione ordinū. lv. di. ſiquis a medicis. ꝯtriū hic dicit text. So. dic ꝙ aut ſibiipſi abſcindit ex indignatione vtputa dolore cōmotus ad indignationē ⁊ abſcindit ſibi membrū. ⁊ tūc ſiue ſit iuſto ſiue iniuſto terrore ſuperatus talis ꝓmoueri nō pōt. vt eſt caſus hic. Si vero timor eſt iuſtus ⁊ nō ex indignatione: ſed ex deliberatiōe ⁊ cōſilio incidit ſibi membrū qꝛ forte al's non pōt ſanari ⁊ timet ab alio ſecari: ꝓmoueri dꝫ niſi generet deformitatē. ī. d. c. ſiquis a medicis. Si tamen dolor modicus eſt etiam ſi non facit hoc ex indignatione videtur eſſe repellendus niſi hoc faciat vt vitet deformitatem. ſm Hugo. ⁊ Archi. Glo. j. inducit tex. ad queſtioneꝫ in fi. gl. de hoc. ꝯ. di. proxima. nemo. Sed volens tenere contrarium. reſponde ad hunc tex. intelligendo de concubina que prius fuit cognita. ſm Jo. de ſan. ⁊ Archi. Gloſ. in verbo meretricem. recita p cōtrariuꝫ ⁊ ſolue vt in glo. Tu dic ꝙ illud non contradicit. nam ſi queritur an contrahens cuꝫ meretrice ſit inhabilis quo ad legem promotionis. ⁊ dicendum eſt ꝙ ſic. xxxij. q. v. ille. de ſpon. c. inter opera. ſm Archi. Gloſ. ſup verbo iniuſto. recita p contrarium p. c. ſiquis a medicis. Sol. vt in glo. Glo. in verbo in furiā. recita p contrarium. vij. qō. j. q̄uis. vbi talis nō repellitur. Sol. dic ꝙ ibi loquitur de promoto: hic de promouendo.

1 ☞ Dilatio illa dicitur diu facta que durat ſpacio vniꝰ anni.

2 Sacramēta conficere vel celebrare qui non poſſint.

3 Relatiuum quis vel qui ſequens plures caſus ad quid referatur.

1 **COmmuniter.** † Vexati a demonio vel morbo caduco infecti ſacramēta cōficere non pn̄t. h. d. No. ꝙ cōſtitutio pape eſt cōis oībus ⁊ ab omnibꝰ cōiter eſt ſeruāda. vide de cōſti. c. j. ¶ Not. ꝙ ſacerdotes obſeſſi a demonibus non pn̄t de iure celebrare vel ſacramēta miniſtrare. No. qualiter infecti morbo pn̄t admitti ad celebrandum. qđ tñ examina-

2 bitur cum gl. † No. ꝙ illa dilatio diciť diu facta que durat ſpacio vnius anni. Not. ꝙ ſacerdos demoniacus debet ſuſpēdi ab officio ⁊ beneficio quouſqꝫ cōſtat eū fore liberatuꝫ. ¶ Opp. ꝙ iſtud. c. non facit ad intentum magiſtri. qꝛ. ꝯ. dixerat ſe tractaturum de clericis concubinariis an deberent ordinari. ⁊ hic nō tractat de eis. So. dic ꝙ non facit principaliter ad intentū magiſtri. ſed qꝛ. ꝯ. in. c. proxi. in ſi. erat facta mentio de obſeſſis a demonibus ꝙ non poterant ordinari. ideo vt declaret illud poſuit iſtud. c. cum duobus ſequē. ad oſtendenduꝫ qualiter tales poſſint ordinari vel adminiſtrare ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Quero quid includat tex. p illa verba. aut quolibet modo vexationis incurſibus efferuntur. So. dic ꝙ includuntur furioſi. lunatici. epilentici. et morbo caduco laborantes ſm Hugo. ⁊ Lau. ¶ Oppo. ⁊ vr̄ ꝙ tex. habeat in ſe contradictionem. nā excipit a regula poſita in principio ꝙ non extēdatur ad illos qui ſe paſſionibus ad terram elidunt. ⁊ ſic vult ꝙ tales poſſint adminiſtrare. ⁊ poſtea in ver. qui tñ. vult ꝙ ſint ſuſpenſi per annū. So. dic ꝙ tex. ponit regulam in duobus caſibus. videlꝫ de obſeſſis a demone. ⁊ de epilenticis. poſtea in verbo exceptis. ponit exceptionem tantum de eo qđ dixerat de epilenticis. limitando illud verbū. qn̄ non eliduntur cuꝫ paſſionibus ⁊ clamoribus. in verbo tñ qui. ponit exceptioneꝫ ab eo tñ qđ dixerat de obſeſſis a demone vt ꝓbentur p annum anteq̄ ꝓmittātur adminiſtrare ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Glo. j. recita p contrarium ꝙ tex. tam in regula poſita in caſibus exceptis male dicat ꝙ nō procedat in regula oſtendendo. qꝛ aut tu intelligis de epilenticis ꝓmouendis ⁊ male dicit tex. qꝛ iſti non debent ꝓmoueri: vt. ꝯ. c. primo. aut intelligis de iam promotis. ⁊ iſti adhuc nō debent adminiſtrare. vū. q. ij. c. j. ⁊ ſic apparet ꝙ tex. male dicit. Idem eſt etiam de caſu excepto de demoniaco. qꝛ aut intelligimus de ꝓmouendis. ⁊ demoniacus promouendus non eſt. ꝯ. c. proximo. aut de promoto. ⁊ iſte nullo tempore debet adminiſtrare. vt. j. e. diſt. vſqꝫ adeo. ergo male dicit tex. ꝙ debet experiri p annuꝫ. Timore huius contrarii glo. diſtinguit proſequendo quēlibet articulum. ⁊ dic vt in ea. ¶ In fi. gl. Gemi. dicit ꝙ intellectus ſibi placet Hug. qꝛ magis cōſonat verbis tex. nam vult tex. ꝙ per annū ꝓbentur an ſint liberati incurſu demonū. Sed iſte q habet morbum epilenticū nō diciť a demonibus obſeſſus. ſꝫ ex quibuſdam humoribus alteratus. vt patebit. j. ergo nō poteſt

3 bene cōgruere littere intellectus aliorum. † Ex glo. ⁊ iſto intellectu no. ꝙ relatiuum quis vel qui. ſequens plures caſus nō refertur ad id in quo exprimit ad oēs caſus p̄cedentes. ſed illum tantum cui congruunt verba in arti. poſita.

1 ☞ Demoniaci licet poſtea libereňť promoueri non poſſunt. Nomine ſacrorum ordinum lato ſumpto vocabulo includuntur etiam conſtituti in minoribus: ⁊ maxime in materia proportionabili.

1 **CLerici.** Demoniaci ad ordines promoueri non pn̄t. h. d. † Not. ꝙ demoniaci indiſtincte repelluntur a promotione omniū ordinū. ⁊ ſic lꝫ poſtea libereňť: nihilominus promoueri nō poſſunt. de quo. ꝯ. c. proxi. ¶ Quero an demoniaci repellanť indiſtincte a promotione omnium ordinum. So. dicit Lau. ꝙ prohibentur a promotione ſacroꝝ ordinū: nō aūt minorum. et hoc per tex. hic q dicit ex minoꝝ ordinū ſm La. ⁊ Archi. Contrariū credo p tex. in. c. maritū. ꝯ. e. di. vbi dr̄ ꝙ tales nō debent ordinari in clericos. ⁊ ſic patet ꝙ nec etiam ad minores. cuꝫ appellatione clericorum cōprehendantur etiā conſtituti in minoribus. ꝯ. xxj. diſtin. cleros. ⁊ not. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadēte. Nec ob. iſte tex. qꝛ pōt rn̄deri ꝙ magiſter etiā includat minores: qꝛ

Universidad del Rosario Archivo Histórico

appellatione ſacrorũ ordinũ ⁊ in lata ſignificatione vocabuli cõprehẽdunt etiã exiſtẽtes in minoribus ⁊ maxime in materia proportionabili. vt no. glo. xxxij. di. in ſumma. ⁊ gl. in. c. j. de tẽ po. or. lib. vj. Sed hec materia: videlʒ ꝙ tales non promouean tur ad ordines eſt pportionabilis minoribus ordinibus. vt. d. c. maritũ. ergo illos icludet. Vel poſſet rñderi ſcdo ad iſtũ tex. ꝙ iſti de qbus loquiť erãt cõſtituti in minoribus. qd pʒ p prin cipiũ tex. ⁊ ipſi volebãt pmoueri ad ſacros. ⁊ iõ papa phibuit ꝙ tales clerici non pmouerenť ad ſacros. nõ tñ per hoc inten dens cõcedere ꝙ alij ad minores poſſent pmoueri cuʒ ius etiã de illis phibeat. vt. d. c. maritum.

1 Verbũ prorũpere referť ad geſtionẽ actus de iure phibiti.
2 Sacerdotes demoniaci quare repellantur a poteſtate admini ſtrandi ſacramenta vel celebrandi.
3 Argumentum a minori procedit negatiue.
4 De iudeo qui improperauit chriſtiano ꝙ eorũ ſecta erat ma gis deo accepta ꝙ̃ ſecta chriſtianorum.

Sqʒ adeo. Sacerdotes demoniaci ab executiõe officij remo
1 uenť. h. d. †Not. ꝙ verbũ prũpere referť ad geſtio nem actus de iure phibiti. vide Joã. an. in. c. j. de alie. iudi. mu. cau. fac. Not. ꝙ ſacerdotes dicuntur miniſtri humane curationis. ⁊ hoc qr eorũ ordinibus ⁊ miniſterio pec cata delentur. xxiij. q. v. remittuntur. xiij. q. ij. anime defuncto
2 rum. †Not. vnã cãm quare ſacerdotes demoniaci repellunť a poteſtate adminiſtrãdi ſacramẽta vel celebrãdi: vicʒ ne ex hoc ſcandalũ generari poſſet fidelibus. No. ꝙ inhabilitas per quã corpore vitiati repellũtur a promotione eſt de iure diuino. ⁊ ex hoc vř ꝙ papa nõ poſſit diſpenſare cũ corpore vitiato vt poſſit
3 ordinari. †No. ꝙ arg. ſumptũ a minori pcedit negatiue. de quo per glo. de elec. c. cum in cunctis. Not. ꝙ in pmouendis clericis ad ordines maior dicitur defectus ⁊ inhabilitas que p
4 uenit ex defectu mentis ꝙ̃ corporis. Dicit hic Archi. †ꝙ vnus iudeus improperauit chriſtiano ꝙ eorũ ſecta erat magis deo
a acceptaᵃ ꝙ̃ ſecta chriſtianorum. qd pbať qr nunꝙ̃ iudei ſunt ob ſeſſi a demonibus. ⁊ chriſtiani ſic. Sʒ xpianus ſua rñſione cõfu dit dicẽs ꝙ illi flagellanť a dño: qr ab eo diligunť. ſʒ iudei ſunt diaboli. ⁊ ideo quõ vexabit vnus diabolus aliũ diabolũ. ſicut digitus non poteſt digitum moleſtare. ita nec diabolus diabo lum. i. iudeum ſm La. ⁊ Archi.

Additio.
a Q̃d eorũ ſe cta erat magis deo accep. Ad de tu ꝙ melior ẽ ſecta ſaraceno rum ꝙ̃ iudeorũ. vt ꝯcludit Old. in ꝯſil. lj. incip. iudeus trãſiuit ad ſectã. ⁊ ꝙ iu dei ſint peiores paganis ſatꝭ de notat eccleſia: qr cũ i die para ſceue oret p oib⁹ iudeis nõ flectit genua: ſʒ p pa ganis ſic. ⁊ an iudeus dicit fi delis ⁊ deuot⁹. vide Andr. bar ba. in ꝯſil. lxiij. incip. lʒ in me diũ illud. in. ij. col. vſi. accedat ad hoc elegãs. in. iiij. volumi. P. F.

1 Infamia an repellat a promotione.
2 Pellex que dicatur.

Laici. Non impeditur laicus a pmotione ordi num licet a tempore baptiſmi vxorẽ ha buerit ſi poſtea concubinam nõ retinuerit ⁊ virtuoſe vixerit. h. d. No. ꝙ ſi fama in aliquo vacillat non debet ordinari. ⁊ ſic repellitur ⁊ ppter infamiam facti. No. ꝙ concubinarius repellitur a promotione ordinum. Not. q̃ ſunt conſideranda circa promouendum ad ordines. Not. ꝙ illi qui in monaſterio conuerſantur facilius promouentur qr
1 magis preſumitur pro eorum religione ſm Hug. †Quero an propter infamiam debeat quis repelli a pmotione. So. dic ꝙ quedã eſt infamia facti ⁊ hec repellit a pmotiõe. vt pʒ hic in tex. q dicit ꝙ in nullo vacillare dʒ opinio ordinãdi. ad hoc. C. de digni. l. neqʒ. fallit ppter neceſſitatẽ inſtãtẽ. qr tũc poſſit pro moueri. ff. de decurio. l. generaliter. §. ita ſpurius. ⁊ hoc ꝯcludit Archi. ⁊. ij. q. vij. teſtes. in gl. notandũ. Fallit ſcdo qñ infamat⁹ ſe purgat. vñ etiã ſi opponať de crimine etiã pviã exceptiõis ꝯ teſtẽ ſi ex eo remanet infamatus de facto ante purgationẽ non poterit pmoueri. vt no. gl. in. v. ex dictis teſtiũ. in. c. iter. de pur ga. cano. Si autem preſtat purgationem tunc bene poterit pro moueri: quia per purgationem demonſtrat infamiam p̃cedẽtẽ fuiſſe falſaʒ q̃ neminẽ p̃grauat. xxviij. di. qr ſunt culpe. in fi. Et ꝙ talis infamia deleta per purgationẽ nihil noceat pbat opti me tex. ij. q. v. hʒ. ⁊. c. mennã. ⁊. c. mãdaſtis. ſm Archi. Si autẽ eſt infamatus infamia iuris tũc etiã repelliť. vt in regula iſfami
2 bus. de reg. iur. lib. vj. cũ ibi no. †Gl. j. declarat q̃ dicať pel lex. ⁊ eſt illa cũ qua vir habnes vxorẽ corpus cõmiſcet. vel ſm quoſdã illa q̃ teneť in domo ſine nuptijs ſm Lau. ⁊ Archi. ⁊ de hoc. de peni. di. ij. ſi enim. v. Petrus.

Ceterum. Incipit quarta pars diſtinctiõis in qua probat ꝙ ille q habuit concubinam ante ordinis pmotionẽ põt ad ordines pmoueri ſm Jo. de fan.

1 Suſpitio quid ſit.
2 Suſpitio triplex eſt.
3 Depoſitio qñ ſumatur pro ſuſpenſione.

Abuiſſe. Qui cõcubinã tenet in ſacro or dine cõſtitutus ab officio ſuſpẽ ditur. h. d. No. ꝙ per ſolaʒ ſuſceptionẽ criminis nõ põt ferri ſñia cõtra aliquẽ: qr requirunť vere ⁊ clare
1 probationes. ij. q. viij. ſicut cuncti. †Not. optimum text. de clarantẽ quid ſit ſuſpitio. qr eſt quedã ſpecies pbationis indu cens animũ iudicis ad aliquid credendũ. nõ tñ hʒ tãtũ gradũ probationis ꝙ fixe applicet animũ iudicãtis ad alterã partẽ. ſed reddit eũ ambiguũ. ⁊ ſic eſt hic tex. p dicta doctorũ. in. c. ve ſtra. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ ibi de hoc p Jo. cal. ⁊ do. An. Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. Not. iudicem non pferre debere ſñiam in re dubia. ſed potius debet relinquere ſuſpectaʒ de cri mine ſue conſcientie. Not. ꝙ cõſtitutus in ſacro ordine ſi cõ cubinam retinet ſuſpenſus eſt ab officio. Not. ꝙ inquiſitus de crimine non compellitur preciſe ſe dicere criminoſum etiaʒ ſi ſit cõtra eum ſuſpitio. vide Innocẽ. de accu. c. inquiſitionis. Oppo. ⁊ videtur ꝙ tex. habeat in ſe ꝯdictionẽ. nã in principio dicebat ꝙ cõſtabat manifeſta veritate illã habuiſſe cõcubinã. ⁊ poſtea dicit ꝙ nõ erat certũ ſed dubium pferre ſñiam. ⁊ ſic di cit ꝯriũ eius qd primo dixerat. So. dic ꝙ principiũ tex. dʒ intel ligi qñ bene cõſtabat illũ habuiſſe cõcubinã ante aſſumptionẽ ſacri ordinis: ſed ꝙ habuerit poſt ſacrũ ordinẽ ſuſpitio hñ erat cõtra eũ nõ tñ ꝯſtabat illud. Et hoc dicit ꝙ in tali re dubia nõ põt ſñiam ferre. ⁊ ita pcedit principiũ tex. Et verbũ habere qd ſequiť dʒ exponi p habuiſſe ſm Hugo. ⁊ Archi. Oppo. ⁊ vř ꝙ immo iſte poſſit adminiſtrare nõ obſtãte ꝙ cõcubinã habue rit. l. di. c. de his vero. vbi diciť ꝙ cõmittẽtes delicta etiã ſacrũ ordinẽ adminiſtrare pñt. So. aut quis vult adminiſtrare poſt crimen occultũ ante penitẽtiã actã ⁊ nõ põt. ⁊ iſte eſt caſus hic. aut vult adminiſtrare poſtꝙ̃ egit penitentiã de crimine occul to. ⁊ tũc põt. vt in cõtrario. ſm Jo. de fan. Gl. in verbo cõ mittendus. recita p cõtrariũ. qr papa poterit ferre certaʒ ſñiaʒ. qr poterit ſibi iponere purgationeʒ ſup illo delicto ex quo erat infamatus. ij. q. v. p̃ſbyter. Glo. ſoluit. In fi. gl. ꝙ põt dici ſm Hug. ꝙ fuit indicta. vel dic ꝙ nõ erat tanta infamia vel ſuſpi tio ꝙ poſſet indici purgatio. qr forte erat infamatus a vilibus
2 ⁊ ab alijs qui erant male fame. †Eſt enim triplex ſuſpitio. vio lenta. probabilis. ⁊ temeraria. Violenta eſt illa que habetur ex preſumptione iuris. vt. liiij. diſt fraternitatem. xxxij. q. ij. dixit. vel ex certa pbatione. vt. ij. q. j. ſi peccauerit. hec mouet iudicẽ ad pronuntiandũ. Probabilis eſt illa que habeť ex cõi opinio ne hominũ vel ex veriſimilibus indicijs. vt. ij. q. v. p̃ſbyter ſi ma la fama. hec purgationẽ inducit ꝙ̃uis non cõdẽnationẽ indu cat. Temeraria eſt que habeť ex cõfictione inimicorũ. vt. ij. q. v. auditis. vel ex maledicorũ oblocutione. vt. xj. q. iij. hec aũt etiaʒ purgationẽ nõ inducit. vt. vj. q. j. oues. ſm Hug. in gl. pe. in fi. Glo. finalẽ recita p cõtrariũ ꝙ clericus cõcubinarius nõ dʒ deponi ab officio. ſed ſuſpẽdi donec deſiſtat a delicto. de coha. cle. ⁊ mu. c. clericos. ⁊. c. ſicut. Glo. fatetur cõtrariũ. ⁊ ad tex. rñ
3 det in fi. glo. †No. iſtam glo. ꝙ depoſitio ſumitur pro ſuſpenſio ne qñ proferť pro delicto non merente penaʒ depoſitionis. ſepe enim iura ponunt verba depoſitionis pro ſuſpenſione. vt. xxj. q. ij. qñ. ⁊ ꝯ verba ſuſpenſionis pro depoſitione. j. qd. iij. ſiquis epiſcopus. ſm Hug.

Diſtin. xxxiiij.

Domeſticarum. Glo. ſumme ponit qd tra
1 ctetur in hac diſtinctione. lege ſicut iacet.
Venationis exercitium in clericis appel latur vitium.
2 Venatio an ſit prohibita clericis etiam epiſco pis. ⁊ de verbo venatio. 5. ⁊. 6.
3 Juuenis poteſt dici qui exercet iuuenilia opera ⁊ alia que fiunt ex leuitate animi ⁊ abſqʒ cõſideratione vel maturitate.
4 Verbum corrigere qñqʒ ſumitur pro correctione que fit in ver bis tantum ⁊ non cum impoſitione pene.
6 Venator ⁊ ſanctus ſimul qñ quis eſſe poſſit.
7 Limitatio ad. c. p̃ſbyter. ⁊. c. ſi mala fama. ij. q. v.
8 Archiepiſcopus poteſt pcedere cõtra epiſcopos excommuni cando vel ſuſpendendo: ſed ab adminiſtratione vel epiſcopatu remouere non poteſt.

Quorundam. Epiſcopus venationib⁹ intendens ⁊ cum filia ni mia familiaritate conuerſans ſi monitus nõ deſiſtit excommunicatur. ⁊ ſi etiam in crimine pſeuerat de
1 ponatur. h. d. †Not. ꝙ exercitium venationis in clericis ap
2 pellatur vitium. †Not. text. ibi venationi deditus. ꝙ hic nõ tam ſimpliciter prohibetur venatio clericis etiam epiſcopis ꝙ̃ nimia inclinatio ad eam. Ita Panor. ponderat hunc text. in c. ij. de cle. vena. ⁊ in. c. j. eo. titu. vbi dicit ſepius detentus. ⁊ ſic ſi rariſſime cauſa ſanitatis vel cauſa recuperandi appetitum vel etiam cauſa recreationis venationibus vteretur non eſſet
3 prohibitum. †Not. ꝙ ille poteſt dici iuuenis qui exercet opera iuuenilia et alia que fiunt ex leuitate animi et abſ qʒ conſideratione vel maturitate. Nota ꝙ in opere vena tionis quis

tiõis quis ſanctificari nõ poteſt. No. ꝙ nimia familiaritas clericorũ cũ mulieribus etiã ſibi cõiũctis ꝗcũqʒ primo gradu
4 eſt phibita. †Not. ꝙ qñqʒ vbũ corrigere ſumiť pro correctione que fit in verbis tm̃ ⁊ nõ cũ impoſitione pene. No. ꝙ cõſiliũ pminciale põt appellari ſynodale cõcilium. Not. arg. ꝙ ar
5 chieps cũ cõcilio ſunt iudices in cã criminali epi. †Not. ꝙ verbũ venatio põt cõgruere captioni volucrum ⁊ beſtiarum. Not. ꝙ excõicatio quãdoqʒ eſt excluſio ab actibus gerẽdis in aliqua vniuerſitate. ad hoc. xviij. diſt. c. placuit. et. c. ſi eps. ⁊ de cõſti. c. ex litteris. Oppo. ⁊ videť ꝙ iſte eps deberet prius deponi ꝙ̃ excõicari. vt patet. lxxxj. di. dictũ. ibi. depoſitio p̃ce dit excõmunicationẽ. So. dic aut pena incipit a crimine. vt qr ppter crimẽ pena imponiť. ⁊ tũc pcedit cõtrariũ. Aut pena im ponitur ppter cõtumaciã nõ parẽtis. ⁊ tũc p̃mo iponiť excõi catio vt hic. ⁊ de hoc vide gl. de iudi. c. cũ nõ ab hoie. ſʒ Arch.
6 †Glo. ij. recita p cõtrariũ ꝙ imo fuit venator ſanct⁹. vt pʒ de ſctõ Euſtachio. Glo. ſol. ꝙ deſeruiẽs venationi non eſt ſan ctus. ſed ille q ſemel fuit venator bñ põt poſtea effici ſanctus. In fi. glo. tu dic aut quis eſt venator. poſtea relinquens ve nationem ⁊ exercet opa ſctitatis. ⁊ talis bñ poteſt eſſe ſanctus. vt fuit in ſctõ Euſtachio. Sʒ qs eſt venator ⁊ in illa pſeuerat ⁊ hoc facit cauſa neceſſitatis puta reddit⁹ ſunt in venationibus put diciť eſſe in gallijs ⁊ nõ hʒ familiã p quos poſſet tales red ditus facere percipi. vt not. Panor. in. c. ij. de cle. vena. et tunc bene poſſit ſimul eſſe ſanctus et venator. et iſto caſu etiam cle ricis eſt permiſſa venatio cauſa neceſſitatis. intelligo puta pro carnib⁹ vł pellib⁹ habẽdis quas de facili aliter hři nõ poſſent. vel qr fuiſſet infirmus ⁊ cauſa recreationis ad puocãduʒ appe titum iuiſſet venatũ. ⁊ iſto caſu non eſt pctm̃ etiam in clerico. c. eſau. lxxxvj. diſt. vbi glo. dat dictas ſolutiones. c. dilectus. de homici. als regulariter clericis frequens venatio eſt prohibi ta. non ſi raro: vt hic. ⁊ in. c. j. Et ibi text. et Panor. de cle. ve na. dũ tex. vtitur verbo ſepius detẽtis cũ rhetib⁹: tñ cũ laqueo permittiť clerico piſcari ⁊ venari qr non eſt ita clamoſa ⁊ con traria cõtemplationi talis venatio: vt vult gl. in. d. c. eſau. In laicis aũt non tam vſus venationis ꝙ̃ delectatio nimia et per ditio tẽporis inducũt phibitionẽ venationis dictis iuribus. ⁊ ſentit hic Archi. dũmodo nõ ſit hoim oppreſſiua vite pericu loſa. l. j. §. ad beſtias. ff. de poſtu. ⁊ facit glo. i. c. q venatoribus. lxxxvj. di. Et ibi pre ceteris Car. ſequitur glo. q̃ eſt magiſtra et ponit oĩa predicta. Gl. ſup vbo filia. recita p cõtrariũ ꝙ iſti epo deberet indici purgatio. qr ſi mala fama erat orta cõtra ipʒ de filio debebat ſibi indici purgatio. ij. q. v. ſi mala fama. cui⁹ cõtrarium innuit tex. Glo. ſol. ꝙ fama nõ erat de malo ope cũ filia. qr ſuſpitio inter tales propter naturale fedus non eſt ſed propter malã cõuerſationem quã habebat cũ filia erat ifamis
7 et ideo non fuit indicta purgatio. †In fi. glo. no. iſtã gl. iun cto text. ꝙ vbi aliqs eſt diffamatus p delicto propter aliquos actus extrinſecos ꝙ tali nõ indiciť purgatio canonica. ſed mo netur vt ab illis actibus deſiſtat qñ pro diffamato eſt aliqua p̃ ſumptio ꝙ non verſatur in delicto. puta propter fedus natura le. qd no. qr per hoc limitať multum tex. ij. q. v. preſbyter. ⁊. c. ſi mala fama. Gl. ſup verbo epis. inducit tex. in arg. ꝙ ſolus archieps nõ põt cognoſcere de cã ciuili epi. In fi. glo. cõtra riũ eius qd tenet gl. hic tenet gl. ix. q. iij. ſaluo. ⁊. c. ſi. cleric⁹. alle gato hic in gloſ. ⁊ p hoc optimus tex. x. q. iiij. qr cognouimus. Nec ob. iſte tex. ⁊ alij qui videnť velle ꝙ ſolus nõ põt cognoſce re. vel qr loquunť de cauſa criminali. vel loquunť ſm tpa qui bus cauſe oẽs etiã epor̃ tractabantur in ſynodis. ita dicit glo. in dicto. c. ſaluo. ⁊ de hoc etiã eſt tex. de ſen. excõ. venerabilib⁹. §. ſed ſi excõicat⁹. li. vj. Glo. ſup vbo excõicato. q̃rit de q̃ excõi catiõe itelligať hic tex. Gl. ſol. in fi. gl. Sed opp. cõtra tex. ⁊ vř ꝙ imo ille nõ deberet excõicari. ſed potius deponi cũ ppter in obediẽtiã bñ poſſit qs deponi. vt pʒ de re iudi. c. cũ inter. Sol. ppter venationẽ nõ eſt qs deponẽdus ſed eſt ſuſpẽſus vt in pa lea ſequẽti epm. ⁊ de cle. vena. c. j. Sed ſi poſt monitioneʒ ceſſa re noluerit deponi deberet. vt hic dicitur ſm Hug. et Archi. Item colligit hic Archi. ꝙ metropolitanus ſine cõcilio poteſt ſuſpendere ⁊ excõicare epm. allegat etiam. xij. di. de his. xj. q.
8 iij. ſi qs eps. x. q. iij. qr cognouim⁹. ſm Hug. †Dicit Archi. ꝙ metropolitanus bñ põt pcedere cõtra epos excõicando vel ſu ſpendẽdo: remouere aũt ab adminiſtratione vel epatu non po teſt. Nec ob. de cle. non reſi. c. ex tue. qr ibi fuit ex ſpãli commiſ ſione pape ſm Inno. ⁊ Hoſt. ibi. ⁊ Archi. hic.

1 Venationibus ſi inſiſtat eps preſbyter vel diaconus qua pena puniatur.

1 **Epiſcopum.** †Eps preſbyter vel dia con⁹ venatiõibus inſiſtẽs puniť pena hic expreſſa. h. d. No. ꝙ phibitum eſt exiſtẽtibus in ſacris retinere canes venaticos vel ac cipitres. ideo phibeť cũ vadit ad viſitationẽ ducere ſecũ canes venaticos. c. cum apl's. de cenſi. No. arg. ꝙ pro prima tranſ greſſione qua quis facit contra ius non eſt ſibi pena imponen da. quod intellige qñ in iure illud exprimitur. ad hoc de vi. et hone. cleri. c. monaſteria. Not. ꝙ in equali delicto grauius punitur maius ꝙ̃ minor. de quo. j. xl. di. c. homo chriſtianus. de iureiur. c. cum quidaʒ. Et qualiter debeat iſte tex. intelligi. vi de glo. de cle. ve. c. j. vbi eſt iſte text. Et dicit Car. ꝙ cõmuniter verum eſt qñ pena eſt pecuniaria vel ſpiritualis. nã ſi pena cor poralis venit imponẽda tũc maiori pena puniť inferior ꝙ̃ ma ior. ita tenet Jo. an. poſt Hoſt. i. c. ea que. de ſtatu mo. ⁊ habe tur in. c. j. de cle. ve. vbi glo. no. ⁊ in. c. cũ quidaʒ. de iureiur. vbi per omnes doc. poſt gl. ⁊ per Bal. ⁊ alios i. l. nemo. C. de ſum. tri. ⁊ per eundeʒ Bal. in. l. preſbyteri. C. de epi. ⁊ cle. ſed de hoc plene notabimus. j. di. xl. homo chriſtianus. Sed Ber. in glo. extra de cle. vena. dicit ꝙ eps ⁊ p̃ſbyter plus puniunť ꝙ̃ diaco nus. qr vt inquit maior culpa reputať in epo ꝙ̃ in p̃ſbytero ⁊ in preſbytero maior ꝙ̃ in diacono. Et maior eſt i epo iſta pena ꝙ̃ ſuſpenſio in omni officio ⁊ diacono ppter maius ſcandaluʒ ⁊c.

1 Venationes omnes clericis ſunt prohibite cum canibus accipitribus vel falconibus. ⁊ que videantur permiſſe.

Omnibus. Clericis ſiluatice venationes cum canibus ſunt prohibite.
1 h. d. ⁊ non diuiditur. †No. ꝙ omnes venationes cle ricis ſunt phibite cum canibus accipitribus vel fal conibus. ⁊ ſic venationes ſine iſtis puta cũ rhetibus vel cuʒ la queo videnť pmiſſe. vnum enim prohibendo aliud videtur per mittere. c. quorũdam. ſ. e.

1 Chriſtiani omnes dicuntur membra chriſti ⁊ filij eccleſie catholice.
2 Cõcubinatus eſt prohibitus de iure canonico: ⁊ quid de iure ci uili. vide in apoſtil. in verb. concubinatus.
3 Surdus ille poteſt dici qui licet audiat tamẽ non adimplet p̃ cepta ſibi licite impoſita.

Audite. Habere cõcubinã vxoratã vel nõ
1 vxoratã phibituʒ eſt. †Not. ꝙ oẽs chriſtiani dicũtur membra xpi ⁊ filij catholice ec cleſie. c. ad mẽſam. xj. q. iij. No. ar. ꝙ cathecumini lʒ nondũ ſint baptizati tñ videnť aſtricti iuri ca nonico. ſed poſſet dici ꝙ phibitio ꝯcubine ſit de iure diuino cui
2 etiaʒ cathecumini ſunt ſubiecti. †No. phibitũ cuilibet habere concubinas. ⁊ ſic licet de iure ciuili concubinatus ſit permiſ
a ſusᵃ tamẽ de iure canonico eſt prohibitus. xxxij. q. iiij. c. nemo.
3 †Not. ar. ꝙ ille poteſt dici ſurdus qui licet audiat tñ nõ adim plet precepta ſibi licite impoſita. No. ꝙ prohibitum eſt retine re concubinam ⁊ vxorem ſimul. No. ꝙ plus peccat retinens cõ cubinam ⁊ vxorem ſimul ꝙ̃ retinens concubinam non habẽdo mulierem vel vxorem.

Additio.
a Cõcubina tus ſit pmiſſus. Vide tu qd no. Joan. an. poſt Hoſt. in regula ſine culpa. de re. iur. lib. vj. i mer cu. vbi dicit ꝙ hodie etiã de iu re ciuili cõcubi natus vř phibi tus: ex quo ius canonicũ ita ap te prohibet: qm̃ lex ciuilis i iſtis ſpiritualib⁹ vř velle ſubijci ca nonicis diſpoſi tionib⁹. in autẽ. vt cle. apud pro prios epi. ⁊ i au ten. de eccle. ti. ⁊ c. clericis. de iu di. ⁊ ſequiť Pa nor. in. c. vt cle ricorũ. in. j. not. de vita ⁊ hone. cleri. P. F.

1 Inſtrumenta legalia que dicantur.
2 Vxor legitima ſepe appellatur concubina in veteri teſtamẽto.

Concubina. Hic declarat qd dictum eſt. ſ. de cõ cubina quid intelligiť nomine con
1 cubine ſm Hug. †Quero que dicanť legalia inſtrumẽta. dic ꝙ hic ſumitur pro ſolẽnitate que ſm leges ⁊ canones dʒ haberi. xxxv. q. j. aliter. ⁊. c. nřas. ſm Hug. ⁊ Archi. Gl. ſup vbo lex. q̃
2 rit q̃ ſit lex q̃ appellat iſtã cõcubinã. So. vt i gl. in fi. gl. †Et ꝙ legis appellatiõe cõprehẽdať canon. pʒ. xxxj. di. nicena. vł põt dici ꝙ lex veteris teſtamẽti ſic appellet. vt in li. iudicũ. vbi ſe pe legitima vxor appellať cõcubina ſm Hug. ⁊ Archi.

1 Concubina an in dubio p̃ſumatur an matrimoniũ inter maſculum ⁊ feminam ſimul habitantes.

Si qui. Licitũ eſt aut vxorẽ aut cõcubinam qui vxoris loco eſt habere. hoc dicit. No. ꝙ de iure canonico vř licitũ habere ꝯcubinã loco vxoris. ſʒ hic nõ loquitur de propria ꝯcubina. ſed vt in capitulo p̃cedẽti diciť. ⁊ declarat gl. c. ſeq. intelligi de vxore per verba de preſenti ſolũ priuatim ⁊ nõ ſolẽniter ducta. ⁊ diciť in decretalibus clãdeſtina deſponſatio. No. ſicut vni nõ licet eodem inſtanti duas vxores habere. de diuor. c. gaude mus. ita nec cõcubinã ⁊ vxorẽ ſimul. Glo. j. recita per ꝯrium
1 ꝙ debeat repelli. ⁊ ſolue vt in ea. †Glo. ſuper verbo cõiun ctione. recita per qõnẽ an in dubio preſumatur concubina an trimoniũ inter maſculũ ⁊ feminã ſimul habitãtes. In fi. gl. de hoc habeť etiã. xxx. q. v. noſtrates. in fi. ⁊. iij. q. iiij. ꝯſanguineo rũ. in prin. ſm Archi. Et no. ex gl. differentiã inter leges ⁊ cano nes. aliud habetis ex glo. in dubio de iure canonico. licet duo carnaliter ſe commiſceant non preſumitur ꝙ in viaʒ matrimo nij ſed potius ꝙ illicite fecerint. Et eſt ratio. nam ex quo nõ ſer uant canonicas ſolẽnitates p̃ſumiť ꝯ eos ꝙ nõ caſu licito per ea que no. Bal. in. l. j. C. de fide inſtru. ⁊ iure haſ. fiſca. debuiſ

Universidad del Rosario
Archivo Histórico

ſent enim ſeruaſſe ſolēnitatem.de qua in ti.de clandeſti.deſpō.
De iure ciuili ꝯtrium eſt.q2 preſumit ꝙ in viaꝫ matrimonij.l.⁊
libere.ff.de ritu nup.q2 ius ciuile nō requirit tot ſolēnia.⁊ de p̄
dictis dicit etiā gl.in.c.illud.de preſump.Et ideo dicit glo.in
l.pe.in verbo cōfeſſus C.de fideiuſ.ꝙ ſi duo iuuenes deprehēſi
in copula dicāt ſe feciſſe vt vir ⁊ vxor ꝙ excuſant.qđ tñ decla
rat Bal.in.c.j.§.iniuria.de pace tenē.⁊ in.l.j.in.x.col.C.de cō
feſſis.cōcurrētibus alijs veriſimilibus cōiecturis de matrimo
nio.⁊ hoc eſt qđ hic glo.cū miniſterio ſenſit attēdendaꝫ de iure
ciuili diſparitatē vel paritatē perſonarū.❡Glo.fi.recita p ꝯ
rium ꝙ non licet habere cōcubinā.Glo.fatetur ꝯtriū.⁊ ad tex.
hic reſpondet ꝙ loquitur de vxore in fi.glo.idem qđ glo.tenet
Hug.dicens ꝙ nulli licet fornicari.
1 ☞Plurima dicuntur vltra duo tantuꝫ:quandoq3 plurima
dicuntur duo.

Chriſtiano. Ideꝫ dicit qđ.c.ſ. proximū.
1 Et non diuidit.No.†ꝙ pluri
ma dicuntur vltra duo tantum.qñq3 plurima dicū
tur duo.vt eſt tex.iij.q.v.q2 ſuſpecti.vbi duo exēpla
dicūtur plurima ſm Hug.⁊ Archi.❡Not.prohibitum duas
vxores ſimul eodē tempore habere.ad hoc,xxxj.q.j.quomō.l.
eum qui duas.C.de adul.

Ceterum. Hic incipit tertia pars diſtinctiōis in q̄
dicit ꝙ cū vero cōcubinario ex cā pōt di
ſpenſari ſm Io.de deo.⁊ do.de ſancto Gemi.
1 ☞Iura poſitiua debent mitigari ſm poſſibilitatem ſubie
ctorum.
2 Equitas ſcripta prefertur rigori ſcripto.
3 Pene diuerſe qñ imponuntur a iure vel ſtatuto pro eodem de
licto que illarum ſit imponenda.
4 Lex loquens per verba preceptiua quando intelligatur eſſe
conſilij.

Fraternitatis. Cauſa legitima ſubſi
ſtente diſpenſat vt ad
diaconatū pmouetur qui poſt mortē vxoris ex cōcu
bina filios habuit.h.d.❡No.ꝙ merita hominuꝫ ⁊
vires corporales non cenſentur eſſe eiuſdeꝫ fortitudinis cuius
erāt tpe primitiue eccleſie.❡No.ꝙ rigor iuris antiqui diſpo
nens ſuper cōtinētia clericorū dꝫ aliqualiter ſm moderna tpa
mitigari ſaltē quo ad inducendā diſpēſationē erga caſtitatem
non ſeruantes.❡Not.ꝙ rōne neceſſitatis qñq3 fit diſpēſatio.
1 lv.diſt.c.priſcis.ſm Archi.❡†No.ꝙ iura poſitiua debēt mi
tigari ſꝫ poſſibilitatē ſubiectoꝝ.No.ꝙ ratione antique etatis
preſumit ꝙ quis debeat cōtinentiā ſeruare.lꝫ tpe iuuētutis ca
ſtitatē nō ſeruauerit.multofortius ſi ſeruauerit in ſenectute.de
preſump.c.cū in iuuentute.❡Oppo.cōtra tex.ꝙ clericus non
poſſet dici nō ſeruaſſe caſtitatē priori cōiugio.nam p mortē cō
iugis fuit ſolutū matrimoniū.vt pꝫ de ſecun.nup,c.pe.ſi ergo
erat ſolutū matrimoniū lꝫ cōcubinā cognoſceret.nō dꝫ frange
re fidē primi matrimonij iam extincti.cuius ꝯtriū dicit iſte tex.
So.dic ꝙ iſte cognouit cōcubinā etiā viuente vxore.⁊ ſic non
ſeruauit fidē.vt dicit principiū tex.⁊ poſtea poſt morteꝫ vxoris
etiā illā cognouit ⁊ filios habuit vt dicit finis text.tñ reſpectu
illius copule que interuenit poſt mortē vxoris non pōt dici nō
ſeruata caſtitas priori cōiugio.ex quo per mortē erat extinctū:
⁊ ſic pcedit ꝯtriū ſꝫ Hug.⁊ Archi.Et ſic hoc caſu diſpenſatur
nō cū fornicatore ſimplici ſed cuꝫ adultero.copulando enim ſe
cum concubina viuente vxore non eſt dubiū qn cōmiſit adulte
rium.⁊ tñ cū eo diſpenſatur vt poſſit effici diaconus.qđ no.ad
ea que habent in.c.fi.de tempo.or.⁊ in.c.at ſi clerici.§.de adul
terijs.de iudi.❡Glo.j.recita per ꝯtriū ꝙ cū iſto non debeat di
ſpenſari q2 ſi iſte ꝯtraxiſſet cum ſcđa vxore nō diſpenſaret ſecū ad
diaconatū.vt.j.ea.di.ſubdiaconus.multofortius nō deberet
diſpenſari cū iſto qui fecit rem illicitā retinēdo cōcubinā.gloſ.
ſol.ꝙ iſto caſu plus iuris hꝫ luxuria q̄ caſtitas.❡In ea.gloſ.
ibi.Itē p iſtud.recita hic gl.p aliud ꝯtriū ꝙ immo ille nō debe
ret poſſe pmoueri ex quo crimen cōmiſit accuſatione dignum.
xxv.di.c.fi.Glo.ſoluit ꝙ hic ponit equitas ibi rigor.vnde iſte
tex.dicit illi preualere.❡In fi.gl.Tu dic ꝙ hic non ponit ius
cōmune ſed iuris diſpenſatio vt pꝫ in tex.ibi.cōceſſiſſe nos no
ueris.Contrariū autē loquitur de iure cōi ꝙ illud ius bñ poteſt
relaxari per diſpenſationē qñ ſubeſt aliqua cā legitima.vñ po
teſtas romane eccleſie dicit neruus q2 non frangitur in diſpēſa
tione.l.di.abſit.lꝫ ex cortice vulneret.xxiij.q.iiij.ipſa pietas.ſꝫ
2 La.⁊ Archi.†No.tñ ex gl.ꝙ vbi equitas eſt ſcripta ⁊ rigor ſcri
ptus ꝙ equitas p̄fert rigori[a].de quo p doct.de trāſla.c.fi.⁊ ita
per gl.xlv.di.diſciplinā.⁊ ibi dicā de hoc.❡Gl.ſup verbo p
feſſura.in prin.recita p ꝯtriū.ꝙ immo iſta nō teneat pfiteri:ſed
dꝫ vēdi vel in ſeruitutē redigi.❡Glo.vſq3 ad ver.ſed equal'r.
ponit duas ſolutiones.❡In ea.gl.ibi opinionē.no.iſtā gl.ꝙ

Additio.
a❡Prefert ri
gori.Limita tu
qñ equitas eēt
ſcripta in gene
re:vt eſt neminē
debere locuple
tari cum aliena
iactura:rigor
vero ſit ſcript⁹
i ſpecie:vt i vſu
capionibus ⁊ p̄
ſcriptionib⁹ tūc
rigor p̄fert eq
tati vt ſpecies
generi.ita pbat
in.l.j.vbi doct.
ff.de vſuca.l.nā
hoc natura.vbi
bar.ff.de condi.
inde.ponit do.
Iaſon in.l.pla
cuit.C.de iudi.
Secūdo limita
qñ equitas ſcri
pta eſt ꝯtria ri
gori ſcripto:et
rigor ſit poſitus
in lege q̄ ſit po
ſterior equitati
ſcripte.nā rigor
prefertur tanq̄
corrigens eqta
tē ſm Alex.i.d.
l.placuit.alle
gat gl.quā dicit
no.in.c.extirpā
de.de prebē.vi
de tñ felv.i.c.ij.
in.j.col.ver.ſed
caue tripliciter.
de re iudi.⁊ ibi
ponit quid i ar
bitrarijs an ri
gor preferat eq
tati.⁊.d.Iaſon
in.d.l.placuit.
in vlt.limitatio
ne.M.F.

vbi ius vel ſtatutū p eodē facto ſimpl'r iponit diuerſas penas
in optione iudicis eſt quā velit imponere.ſimilis gl.habet.xxj.
q.ij.in ſumma.❡Sꝫ dum querit qñ diuerſe pene imponunt a
iure vel ſtatuto pro eodeꝫ delicto.que illarum ſit imponenda.
3 †Diſtingue ꝙ aut pene apponunt accumulatiue.aut vna pe
na eſt totaliter diuerſa ab alia:tunc ſi vna includit aliam vt q2
per vnā imponit ſuſpenſio ab officio per aliā depoſitio tūc ſuf
ficit ꝙ imponat maior.vt no.gl.ij.q.vi.c.appellatione.⁊ gloſ.
xxiij.q.v.relegētes.Ang.in.l.j.§.fi.nil noua.appella.pē.Ubi
aūt vna pena aliā ex toto nō includit puta lex imponit p eodē
delicto penā amputationis manus ⁊ decapitationis.⁊ multo
fortius ſi p diuerſis delictis ⁊ vnus cōmiſit illa plura delicta:
⁊ tunc ſi pro eodē delicto ſiue pluribus dicte pene ſunt imponē
de:vtraq3 dꝫ imponi ⁊ incipere a maiori veniēdo ad maioreꝫ:
q2 primo erit manus amputāda.poſtea decapitandus.Bart.
poſt gl.in.l.oēs.C.de dilatori.lib.xj.Aut vna nō includit aliā
vt q2 vna imponit penā bonoꝝ illa pſonalē vel aliā diſſimileꝫ
tūc vtraq3 imponitur.vt eſt caſus in.c.felicis.de penis.lib.vj.
Et ibi gl.q̄ allegat iura.ad hoc tex.de re iudi.c.j.libr.vj.Siue
pro eodē delicto ex eadē cā ſiue imponat p eodē delicto ex diuer
ſis cauſis.⁊ tūc vtraq3 imponit.dū tñ cauſe cōcurrant.Ita pōt
intelligi gl.antepe.in.c.lꝫ canon.de elec.libr.vi.Aut pene non
ſunt diuerſe ſed ſimiles vtputa q2 vna imponit penā cētū alia
quinquaginta.⁊ tunc imponit vtraq3 tñ ſoluēdo minorē rema
net obligatus i reſiduo.ita no.Ioā.an.poſt Io.mo.⁊ Archi.
in p̄allega.c.felicis.in glo.ptꝫ.Aut pene ſunt plures ⁊ p oīa di
uerſe tunc non refert que imponitur ex eis.in.c.felicis.allega
to in fi.de fi.inſtru.c.paſtoralis.facit tex.⁊ qđ ibi no.glo.xxiij.
q.v.relegentes.❡Secundus caſus principalis qñ pene non
imponuntur accumulatiue ſed ſimpliciter.aut vtraq3 pena p
ſequitur intereſſe partis ⁊ ſunt ſimiles ⁊ ambe imponuntur ſꝫ
vna confunditur in aliam ⁊ vna ſoluta dꝫ ſoluere intantum in
quo id aliud excedit.vt no.Io.an.i.d.c.felicis.Aut vtraq3 im
ponitur ad vindictam.⁊ tunc vna electa alia imponi non pōt.
ar.de poſt.p̄la.c.j.lib.vj.⁊ de elec.c.vt quis duas.eo.li.q2 non
debet puniri quis ex eodem delicto bis.de iud.at ſi clerici.⁊ de
accu.de his.⁊ no.Io.an.in.c.felicis.❡Tertio caſu principa
li qñ pene imponuntur alternatiue.⁊ tūc aut vna includit aliā
tantum ad quātitatem numeri.vtputa q2 ſtatutum dicit vt pu
niatur in centum vel quinquaginta.⁊ tunc minor pena capit.
ratio eſt:q2 in illa cōcordat vtraq3 pars alternatiue.Et hec eſt
glo.notabilis.de homi.c.ſicut dignū.in fi.glo.facit optime de
arbi.c.j.lib.vj.Aut vna non includitur in alia nec ſunt ſimiles
ſed diuerſe.⁊ tunc aut in lege vel ſtatuto exprimitur ꝙ alteram
illarum imponat ſm merita pſonarū delinquentiū.⁊ tūc opor
tebit iudicem imponere illā que eſt magis cōgrua qualitati p
ſone delinquentis.nō aūt poteſt imponere alteram quā velit.
Et iſte eſt caſus ſm ꝙ intelligit gl.xxxv.diſt.ante omnia.Aut
ſtatutum vel lex non diſponit ſup modo pene imponende ſꝫ lo
quitur ſimpliciter.⁊ tunc ſi iudex videt ꝙ delinquens magis ti
met vnā q̄ aliaꝫ ⁊ imponere dꝫ illā quā magis timet.vt lit.nō
cōteſta.c.qm̄.§.fi.no.glo.c.de cauſis.de offi.dele.⁊ no.Archi.
xxiij.q.iiij.c.ea vindicta.ſup gl.Aut iudex videt ꝙ ita timebit
impoſitionē vnius ſicut alterius tūc attende ad verba legis vl'
ſtatuti:q2 aut dirigit verba ad iudicem dicēdo ꝙ iudex taliter
puniat.tunc in optione iudicis eſt quā velit imponere.vt not.
glo.in.d.c.de cauſis.⁊ hoc etiam voluit glo.conſideratis text.
quos allegat.⁊ facit qđ no.Hoſtiē.in.c.ij.de coha.cle.⁊ mu.dꝫ
tamen iudex potius arbitrari de minori q̄ de maiori.⁊ ita intel
ligo glo.in.d.c.de cauſis.ad hoc regula.in penis.de reg.iur.li.
vj.⁊ gloſ.xxj.q.ij.in ſumma.⁊ gl.xxxiij.q.ij.hoc ipſum.⁊ gl.fi.
in.c.ſicut.de iudeis.⁊ vide ad hoc tex.eo.tit.poſtulaſti.⁊ ita p
cedit dictum Archi.xxiij.diſt.q̄q̄.Aut dirigit verba ad reū.⁊
tunc in optione rei erit quā ſoluere velit.ar.de p̄bē.referente.⁊
c.preterea.Aut loquitur indiffinite non exprimendo de reo vel
iudice.⁊ tunc erit in optione iudicis.ita probat tex.in.c.quo
niam.§.fi.vt lit.non conteſt.⁊ ita procedit gloſ.iuncto text.de
iudeis.ſicut.in glo.fi.Predicta ſunt vera quando plures pe
ne a iure imponuntur.ſed quando ius imponit vnam penā tā
tum.⁊ poſtea per aliud ius vel ſtatutum relinquitur moderan
tia arbitrio iudicantis.iudex nō poterit arbitrari vt imponat
penam maiorem vel pareꝫ pene impoſite.ſed de iure arbitrari
debet de illa minori.⁊ iſta eſt gloſ.no.in verbo alioquin.de ac
cu.c.inquiſitiōis.Et ratio eſt q2 ex quo dicit ꝙ relinquitur mo
deranda arbitrio iudicis verbum moderationis diminutionē
ſignificat.de ver.ſigni.c.fi.ergo de mente iuris vel ſtatuti eſt ꝙ
minorem imponat.Aut ius vel ſtatutum imponit certam pe
nam.⁊ addit ꝙ plus imponatur ad libitum iudicis dicēdo ta
lis puniatur in centū ⁊ plus ſi iudici viſum fuerit.⁊ tunc iudex
nō poterit imponere minorē centum.maiorē vero ſic.⁊ ita no.
glo.ij.c.ij.

glo.ij.c.ij.de ſortileg.Et vide ad predicta Gemi.poſt gl.in.c.
ij.de tempo.or.lib.vj.In dubio aūt vbi lex certā penā apponit
iudex nō dꝫ minorē apponere.alioquin ipſe eadē pena punit.
tex.eſt in.l.fi.in fi.C.ne ſanc.bap.l.ſeruos.in fi.cōtra.ad.l.iul.
de vi pub.⁊ ſi vellet hoc facere deberet principē cōſulere.l.diu⁹.
la picola.ff.de falſis.ſicut ecōtra qñq3 neceſſitate vrgente exa
ſperat penā ⁊ exequit.poſtea ſcribit ita tex.in.l.ſiquis filio ex
heredato.§.hi q.ff.de iniuſt.rup.irritoq3 teſta.pena tñ fori ec
cleſiaſtici non releuabit in criminibus mixtis fori etiam ſecula
ris ſi per illam non eſt ſufficienter delictum punitum.d.c.feli
cis.ibi Io.an.per illum tex.Bal.in.l.j.C.de ſum.trini.⁊ fi.ca.
Ia.bu.in.l.placet.C.de ſacroſan.eccl.per Albri.⁊ Saly.in.l.
qui ſepulchra.C.de ſepul.vio.in.l.j.C.de cri.ſacri.Panor.in
d.c.de cauſis.Ancha.in repe.regule.ea que.de reg.iur.lib.vj.
❡In ea.glo.in verbo ſed qualiter.recita hic glo.per aliud cō
trarium.ꝙ iſta nō poſſit compelli vouere caſtitatē cum iſtud nō
4 ſit precepti ſed voluntatis.†Glo.ponit duas ſolutiones in fi.
glo.No.iſtam glo.ꝙ lex loquēs per verba p̄ceptiua nō intelli
gitur eſſe p̄cepti ſed cōſilij qñ materia ſuper qua diſponit eſt cō
ſilij ⁊ nō precepti.vide glo.xj.q.iij.rogo.⁊ dixi in.iiij.di.hec ⁊ ſi
legibus.ſuper dubio glo.An hec mulier ſit compellēda.vr hec
vltima ſol'.melior.⁊ ideo ſm La.papa hic ſic mandauit.q2 iſta
mulier hoc volebat.al's non videretur ꝙ eſſet cogēda.xxxij.di.
ſeriatim.xxxij.q.j.integritas.ſm Lau.Uel dic ꝙ iſte tex.duo
precepit.vnū ꝙ tradatur monaſterio.ſecundo ꝙ profeſſionem
faciat.primū bene cōpellitur adimplere:ſcđꝫ non.q2 ad profeſ
ſionem non eſt cogenda.nam ipſa hoc ſponte voluit.q2 nō fuit
ingreſſa vt pfiteretur ſiue cōpelleret pfiteri cōtinentiā cum in
monaſterium ad penitentiam peragendam includat ⁊ ppetuo
erat cogenda viuere continenter ſm Hug.⁊ Archi.

Hoc ex diſpenſatione. Hic magiſter
oſtendit ꝙ id
qđ eſt dictum in precedenti capitulo procedit ex diſpenſatione
ꝙ concubinarius ordinetur ſm Hug.

Si quis. Laicus qui vltra vxoreꝫ cognouit
aliam mulierem in clericum ordi
nari nō pōt.No.ꝙ cōcubinatus inhabilitat laicuꝫ
ita vt de iure in clericū non valeat pmoueri.Et pō
dera tex.q2 iſtud hꝫ locū ex quacūq3 fornicatione ſiue ſit adul
teriū ſiue ſit ſimplex fornicatio.pbat tex.per illā vniuerſalē.cu
iuſcunq3 cōditionis ⁊c.Glo.j.recita per ꝯtriū ꝙ immo deberet
poſſe pmoueri.vt.ſ.c.pxi.Glo.ſoluit iſtud pcedere de iure ſtri
cto in fi.glo.Uel dic ꝙ hic loquitur de his quoꝝ peccata ſunt
notoria.⁊ tūc nō poſſet pmoueri.ſi aūt nō eſſent manifeſta tūc
peracta penitentia poſſet epiſcopus diſpenſare.vt de temp.or.
c.ex tenore.ſm Io.de fan.⁊ Archi.

Quod ergo. Hic probatur per ſex autoritates
ſanctoꝝ ꝙ nullus eps dꝫ ordinare
bigamū vel vidue maritū illitterarū penitētem obnoxiū curie
necnon qui cognouit vxorē ſuaꝫ poſtq̄ ſciuit eā adulteram ſm
Io.de deo.⁊ Archi.Sed quero qūo cōtinuetur iſte.§.ad pre
cedentia.So.dic ꝙ.ſ.ea.di.fratetnitatis.erat dictū ꝙ ille qui
fuit fornicatus pōt pmoueri.ſꝫ q2 videbat ꝯtriū qđ dictū eſt.ſ.
proxima di.maritū.⁊.c.laici.ideo magiſter hic cōſtituit de hoc
tractare ſm Lau.⁊ Archi.❡Gl.j.recita per cōtrariū ꝙ ma
giſter vr velle ꝙ ille qui aſſumpſit vxorē qui etiā poſt ꝯtctuꝫ nō
deſinit meretricari nō poſſit pmoueri.ſecus ſi nō meretricatur
poſt licet primo meretricaret.ſed hoc eſt falſum.q2 ex quo ꝯxit
cum corrupta nō pōt pmoueri.vt in.c.proxi.j.Glo.ſol.fatēdo
contrarium.⁊ ad dictū magiſtri hic rñdet ꝙ iſta ratio non eſt
vera.in fi.glo.Tu dic ꝙ magiſter non inducit hoc vt ſit verum
ſed vt habeat materiā inducendi illa duo.c.j.e.di.c.ſi cuius.et
c.ſi laici.ſm Io.de fan.⁊ Hug.

Curandum. Contrahēs cū corrupta ad
ſacros promoueri non pōt.
h.d.❡No.ꝙ ordinans debet curare ⁊ perquirere ꝙ
volens pmoueri ad ordines non fuerit maritus cor
rupte.Not.ꝙ circa idem diſpoſitum poteſt concurrere duplex
iuris vinculū.⁊ ſic vr ꝙ ſtatutū diſponens id qđ ius cōe addat
vinculū.de quo de cōſti.c.j.lib.vj.❡No.caſum in quo qs pu
nitur ex facto alterius.nā ppter corruptionē vxoris marit⁹ re
pellitur ab ordinando.❡No.ar.ꝙ ille qui duxit vxorē a ſe cor
ruptā primo vr nō poſſe ordinari.pbat tex.q excludit illuꝫ qui
duxit vxorē nō virginē.⁊ ſic iſte tex.dꝫ legi affirmatiue:vt ſit ſen
ſus.quicunq3 nō duxerit vxorē virginē.i.qcūq3 duxerit vxoreꝫ
corruptā.Uel pōt exponi etiam negatiue put ſtat.ſꝫ negatiue
nō dꝫ referri ad verbū ſed ad nomē tm̄ ſic intelligat.qui vxoreꝫ
virginē non duxerit.⁊ ſic nō artat volentem ordinari vt prius
habuerit vxorem virginem ſm Hug.
1 ☞Nomine preſulis comprehēditur etiam papa:⁊ qđ veniat

appellatione preſulis.vide remiſ.

Recipimus. Bigamus illitterat⁹ cor
pore vitiatus penitens
curie obnoxius vel alteri obligatus ordinari nō po
teſt.h.d.❡No.ꝙ ordinās indignos a iure reproba
tos peccat mortaliter.pbat tex.in p̄n.vbi apparet ꝙ hec eſt lex
1 precepti.❡†Not.ex ſupraſcriptione ꝙ appellatione preſulis
comprehenditur etiā papa.tex.xvij.di.§.hinc etiam.xx.di.de
libellis.Et de iſto quid comprehēdat appellatiōe p̄ſulis.vide
glo.Io.an.in.c.qm̄.de offi.or.❡Not.ꝙ ordinationes dicunt
illicite que fiunt de phibitis a iure ordinari.❡No.ar.ꝙ appel
latione ſacrorū ordinū cōprehendunt etiā minores.vide gloſ.
xxxij.di.in ſumma.❡Gl.ſuper verbo ſi quos.recita p ꝯtriū ꝙ
tex.in fine ſuperfluat.glo.ſol.dupliciter.
1 ☞Probatio euidens que dicatur.
2 Cautela vt maritus vxoris adulterantis non inhabilitetur ab
ea eſt ꝙ eam dimittat nec eam plus cognoſcat.
3 Maritus adultere an repellatur ab ordinibus.4.
4 Irregularitas contrahitur ex ſolo facto abſq3 peccato.
5 Maritus dimittens vxorem propter publicam fornicationem
ſi ordinetur ad ſacros ordines ⁊ poſtea fornicatur non ſit inte
gratio matrimonij.

Si cuius. Maritus adultere ſi poſt adulte
rium ipſam cognouerit ordinari
non poteſt.ſecus ſi ipſam non cognouit.hoc dicit.
1 ❡†No.arg.ꝙ illa dicitur euidens probatio que ſit
ſm modū a iure inductū.qđ no.p ſtatutis que qñq3 exigūt eui
dentem pbationē.No.ꝙ dicēs aliquā cōmiſiſſe adulterium dꝫ
illud probare.No.ꝙ ex adulterio vxoris ſit p̄iudiciū viro.⁊ ſic
2 qñq3 quis punit ex facto alterius.vt h per glo.❡†No.reme
diū mariti vxoris adulterātis ne inhabilitet ab ea:q2 dꝫ eā di
mittere:nec dꝫ eā plus cognoſcere.❡Not.ꝙ pōt peti ſepatio
matrimonij ppter adulteriū.ad hoc de pcur.tue.No.ꝙ cogno
ſcēs vxorē poſt adulteriū ab ea cōmiſſuꝫ efficit inhabilis ad or
dines.Oppo.⁊ videt ꝙ maritus adultere nō dꝫ ipſam expelle
re q2 pōt eā ſibi recōciliare ſi vult.vt pꝫ de adulte.ſi vir.Cōtra
riū innuit iſte tex.qui dicit ꝙ debeat eam expellere.Sed dic ꝙ
maritus per hūc tex.nō cōpellitur ipſam expellere preciſe ſed
cōditionaliter.q2 aut ipſe vult poſtea pmoueri ad ordines vel
executionē ordinū quos hꝫ retinere tūc dꝫ ipſaꝫ expellere.vt di
cit hic tex.aut non vult poſtea promoueri ad ordines vel execu
tionem retinere.tunc non compellitur ipſam expelleret ſed pōt
eā ſibi recōciliare ſi vult ſm Hug.⁊ Archi.❡Glo.j.recita per
cōtrariū ꝙ maritus nō deberet puniri ex adulterio vxoris.q2
quis ſine culpa puniri non dꝫ.xvj.q.vij.inuentū.lvj.diſt.ſatis
peruerſum.lxxiiij.di.geſta.de cōſti.c.ij.Glo.ponit duas ſolu
3 tiones vſq3 ad illam glo.ſed pone.❡†In.e.glo.ibi maritus
corrupte.Tu dic ꝙ ratio quare iſte repellit ſiue ſit clericus ſiue
laicus eſt propter defectū ſacramēti:ſicut bigamus nō eſt vnus
vnius.vñ maritus vidue ⁊ corrupte hac rōne repellit ſꝫ Hug.
⁊ Archi.An maritus adultere repellat.dicite aut ipſe cogno
uit ipſam adulterā ſciēter.⁊ tūc repellit ab ordinibus ſuſcipiē
dis.⁊ ab executione ſuſceptoꝝ.vt pꝫ hic in tex.aut ipſe cogno
uit ipſaꝫ ignorāter.⁊ tūc ab ordinibus recipiēdis repellit.⁊ eſt
rō:q2 iſte diuiſit carnē ſuā in plures.q2 ſicut requirit ꝙ vir ſit
vnus vnius.ita ꝙ carnē ſuā non diuiſerit in plures.⁊ hoc etiā
tenet Io.an.in.c.ij.de biga.lꝫ gl.ibi cōtrariā aſſignet rationē.
nā nō querimus iſto caſu de vitio ordinādi quo caſu requirere
tur ſciētia q̄tū ad penā ſibi imponendā.ſed querimus de defe
ctu ſacramēti quē etiā ignorās pati pōt ſm euꝫ.❡Aut querit
an tales ab executione ordinū repellant iam receptoꝝ.⁊ tūc di
cendū eſt ꝙ non.ſed pōt vti miniſterio prius recepto legitime.
dū tñ poſſit vxorem de adulterio cōuincere et eā dimittere ſm
Hug.⁊ Archi.Si aūt vxorē adulterā poſt adulteriū nō cogno
uit ⁊ pōt eā de adulterio conuincere ⁊ vult eā dimittere.⁊ tunc
poteſt in ordinibus ante ſuſceptis miniſtrare ⁊ ad ſuperiores
aſcendere.vt hic pꝫ ſm Hug.⁊ Archi.Gemi.dicit ꝙ ſibi nō vr
verū ꝙ cognoſcens vxorē adulterā poſſit in ſuſceptis miniſtra
re.q2 vt dictū eſt.ſ.talis iudicatur bigamus.ſed bigamia etiā
repellit queꝫ ab executione ordinum ante receptorum.vt vult
tex.hic in fi.⁊ in.c.ſeq.ergo non videt ꝙ poſſit in ſuſceptis mi
niſtrare.priuat enim eū bigamia priuilegio clericali.ita ꝙ etiā
tonſuram vel habitum clericalem deferre non poſſit.de biga.
c.altercationis.lib.vi.❡In ea.glo.ibi promouetur.Ioan.de
fan.dicit iſtam glo.forte non eſſe veram.allegat in ar.xxxij.q.
j.in coniugio.vbi dicitur ꝙ adulteriū vxoris cōmaculat viruꝫ.
Nec ob.c.fi.p glo.hic allegatū.q2 ibi loquitur qñ non ſunt effe
cti vna caro p copulā carnis.vñ tūc ex facto vxoris vir nō pol
luitur.ſed hoc ſecus eſt q2 iam erāt effecti vna caro per copulā.
⁊ ſic vitium vxoris commaculat virum ſm Io.de fan.⁊ Lau.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

tenet idē qꝺ tenet gl. ⁊ illud credo verū ꝙ lꝫ vxoꝛ adulteretur ſi
maritus poſtea eā non cognouit iſtud ſibi nō nocet. iſtud vult
tex. hic. ⁊. c. ſeq. Nec ob. in. c. ꝯiugio. in ꝯtrariū allegatū. qꝛ fateoꝛ
ꝙ adulteriū vxoꝛis cōmaculat virū ſi poſtea illaꝫ cognoſceret.
vel cōmaculat virū ita vt non poſſit poſtea petere debituꝫ ſine
vitio bigamie. ⁊ iſto modo cōmaculat virum. ſed non ꝙtuꝫ ad
hoc vt poſſit cenſeri bigamus ſi eam poſt adulteriū non cogno
uit. ex quo carnē non diuiſit in plures vel coꝛruptā nō cogno-
uit. Jn. e. glo. ibi. ſed pone. recita ꝑ queſtionem ⁊ ſolue vt in ea
in fi. glo. Jnno. in. c. inquiſitionis. de ſenten. excō. diſtinguit ꝙ
aut foꝛnicatio eſt notoꝛia ita vt non poſſit inficiari. ⁊ tunc ſi co
gnoſcit eam etiam ad mandatum iudicis ſibi pꝛeiudicat. quia
iſto caſu poteſt ſibi debituꝫ ſubtrahere ꝓpꝛia autoꝛitate. de di-
uoꝛ. c. ſignificaſti. aut adulteriū non eſt notoꝛium. ⁊ tūc ſibi nō
pꝛeiudicat eam cognoſcendo. qꝛ facit ad mandatum iudicis.
Hec eſt opi. Joan. bic. Bar. bꝛix. in qōne dñicali que incipit.
Quidam contraxit. tenet indiſtincte ꝯtriū. aſſignat rōneꝫ. nā ſi
aliqua per vim coꝛrumpatur nō pōt poſtea inter virgines con
ſecrari. xxxij. q. v. ille aūt famule. ſic erit etiā in caſu noſtro. licet
enim ꝑ vim vel ꝑceptū iudicis hoc fecerit nō poterit ꝓmoueri.
dꝫ enim potius pati excōicationē ſm eū. Et idē tenet hic Joā.
de ſan. allegās de ſen. excō. c. inquiſitiōi. ⁊ idē tenet ibi Hoſti. ⁊
4 melius in ſumma. de biga. §. fi. v̄. nouo. † vbi aſſignat rōneꝫ. qꝛ
irregularitas ꝯbiꝛ ex ſolo facto abſqꝫ peccato. xxvj. di. deinde
ex quo ergo eā cognouit irregularis eſt. ⁊ hanc partē credo ma
gis verā ꝑ rōnes ſuas. Nec ob. qꝺ dicit glo. hic ꝙ vꝛ facere iniu
riam vxoꝛi denegando debitum. qꝛ vꝛ de iure vir adultere vxo
5 ri debitum ſubtrahere poſſe. de adulterijs. c. fi. ſm Lau. † Sed
quid ſi maritus dimittit vxoꝛem ꝓpter publicā foꝛnicationem
⁊ ſuſcipiat ſacrū oꝛdinē ⁊ poſtea foꝛnicaꝛ i ſacro oꝛdine an fiat
integratio matrimonij. Sol. dic ꝙ non ex iſto caſu non fit mu-
tua cōpenſatio: qꝛ maritus iam mutauit ſtatum. ar. ff. de mino
ri. l. fi. §. ſi ex cā. ⁊ qꝛ nouus vꝛ eſſe homo. ff. de adimē. le. l. ſi ſer
uus legatus. §. fi. in fi. facit qꝺ in ſimili no. de conuer. coniuga.
veniens. in fi. Nec ob. de adul. c. fi. ⁊ de diuoꝛ. c. ex litteris. cum
ſi. vbi dicitur ꝙ ex ſupueniente delicto alterius alter recuperat
ſeruitutem amiſſam. nam loquuntur ipſis in eodem ſtatu ma-
nentibus ſm Lau. ⁊ Archi.

1 ☞ Depꝛehenſio ſola facta in delicto facit rem manifeſtaꝫ ⁊
haberi pꝛo pꝛobata.
2 Maritus adultere poteſt illam pꝛopꝛia autoꝛitate dimittere
quando notoꝛie depꝛehenſa eſt in adulterio.

SI laici. Jdem dicit quod. c. ſ. pꝛoximū. No.
1 † ꝙ ſola depꝛehenſio facta in delicto
facit rem manifeſtaꝫ ⁊ haberi pꝛo pꝛobata. facit qꝺ
no. Bar. in. l. iij. ff. de fur. ⁊ cano. i. c. veſtra. de coha.
cle. ⁊ mulie. ita ꝓbat iſte tex. iunctus cū tex. ſ. c. pxi. vbi requiri
tur pꝛobatio. ⁊ hic dicit ꝙ ſufficiat depꝛehenſio. de quo per gl.
2 de iudi. c. cum non ab homine. † No. ar. ꝙ maritus adultere po
teſt illam pꝛopꝛia autoꝛitate dimittere qñ notoꝛie in adulterio
eſt depꝛehenſa. de quo de diuoꝛ. c. ſignificaſti.

Premiſſis. Hic querit magiſter incidenter an du-
cens viduā ante baptiſmū poſſit poſt-
ea oꝛdinari ſm Hug.

1 ☞ Bigamia non inducitur per hoc ꝙ quis duxit vxoꝛē vi-
duam niſi copula interueniat.
2 Pꝛoles quando dicatur legitima licet matrimonium fuerit
illegitimum.
3 Jura canonica loquētia de laicis que tamen diſponūt ſup ma
teria congruente etiam clericis: an clericos compꝛehendant.
4 Punitur quis quandoqꝫ ſine culpa: quandoqꝫ ratione culpe:
quandoqꝫ releuatur culpa per culpaꝫ: quandoqꝫ releuaꝛ cul-
pa ratione ſequentis culpe.

SI quis viduam. Contrahēs ma-
trimoniuꝫ cum
vidua ſiue ante baptiſmum ſiue poſt in clericum nō
oꝛdinatur. h. d. ¶ No. ꝙ cōtrahens cum vidua effi-
citur bigamus. ita vt ad oꝛdines pꝛomoueri non poſſit. ¶ No.
ꝙ virtus baptiſmi eſt remotiua peccatoꝛuꝫ baptizati. non aūt
alioꝛum impedimētoꝛum a iure inductoꝛum que non ſunt fun-
data ſuper delicto. ¶ No. ꝙ ius patrie poteſtatis ⁊ filiationis
non remouentur ꝑ baptiſmum. ¶ No. ꝙ vbi duo ſunt adinui-
cem coherētia idē iuris eſt in vno qꝺ in altero. ſ. ſi filij ſunt legi
timi. ergo fuit matrimoniuꝫ ſm Hug. qꝺ intelligitur qñ vxoꝛ
non eſſet legitima etiam putatiue. Sed ſi vxoꝛ non eſſet legiti-
ma vere ſed putatiue: tunc ꝓles bene poteſt eſſe legitima ſerua
ta foꝛma. c. cum inhibitio. de clādeſti. deſpon. ⁊ non eſſet veruꝫ
1 matrimonium. ¶ † Opp. ꝙ ſolum ducere vxoꝛem viduam nō
inducit bigamiam niſi copula interueniat. vt pꝫ. ī. e. di. in. c. fi.
Cum ꝯtrium innuat tex. qui dicit duxerit. So. Hug. fateꝛ ꝯtriū.
⁊ ad tex. hic ſubaudit duxerit ⁊ cognouerit. alꝭ bigamus nō di
2 ceretur ſm Hug. ¶ † Oppo. ſecundo. dicit tex. ꝙ ſi qua non eſt
vxoꝛ legitima ꝙ etiam filij ex tali nati non ſunt habendi legiti
mi. Sed ꝙ hoc ſit falſuꝫ. qꝛ poteſt eſſe ꝙ vxoꝛ non eſt legitima:
⁊ tñ filij ſunt legitimi. vt pꝫ in eo q cōtraxit cum vxoꝛe captiui
viuētis. xxxiiij. q. ij. cū ꝑ bellica. ⁊ in eo qui hꝫ cōcubinā ⁊ poſtea
cum ea cōtraxit. qui fil. ſint legi. tanta. ⁊ cū eo qui ꝯxit cū ꝯſan
guinea. vt. d. c. cū inhibitio. So. dic ꝙ aut ꝯhētes matrimoniū
illegitimū ſunt aliquo erroꝛe vel ignoꝛātia ꝓbabili inducti. ⁊
tunc pꝛoles ex tali matrimonio eſt legitima. ⁊ ita procedūt ꝯ-
ria. Et idē ſi nō eſſet matrimoniū ⁊ poſtea ille ꝯheret cum con-
cubina. vt. d. c. tanta. Aut cōtrahentes non ſunt ducti erroꝛe ꝓ
babili. ⁊ tūc ex quo matrimoniū eſt illegitimū ꝓles etiā exinde
pꝛodita erit illegitima. ⁊ iſte eſt caſus hic ſm Hug. ¶ Gl. ſup
verbo laicus. recita ꝑ ꝯtriū ꝙ imo etiā clericus ꝯhens cū vidua
incurrit bigamiā. ī. e. di. c. i. Cuius ꝯtrium innuit text. q dicit de
3 laico. glo. ſol. dupliciter in fi. glo. ¶ † No. ex glo. ꝙ iura canoni
ca loquentia de laicis que tñ diſponunt ſuper materia cōgruē-
te etiam clericis non cōpꝛehendunt clericos qñ alꝭ ſup eadem
materia ſpecialiter ꝓuidereꝛ de clericis. ſecus ſi ſpecialiter ca-
nones nō ꝓuiderent de illo caſu ſpeciali. ⁊ in canone expꝛimere
tur laicꝰ: qꝛ magis dubiū videbaꝛ de eo. Et ſic habetis ꝙ expꝛeſ-
ſio qualitatis facta in diſpoſitione legis non hꝫ reſtringere di-
ſpoſituꝫ qñ apparet cā quare magis de illa qualitate facta fue-
rit mentio ꝙ̄ de alia omiſſa concoꝛdat glo. in cle. j. in verbo ꝑſi
4 dentes de reſcrip. ¶ † Gloſ. fi. recita per ꝯtriū. ꝙ immo ꝯhens
cum vidua non incurrat vitium: qꝛ nullum eſt peccatuꝫ ꝯhere
cum illa. xxvj. di. deinde. Glo. fatetur ꝯtriuꝫ. ⁊ ad tex. rñdet ex-
ponēdo in fi. gl. Dicit hic Archi. ꝙ ex iſto tex. apparet ꝙ qñqꝫ
quis punitur ſine culpa aliqua. ad idem. xxvij. q. ij. qui doꝛmie
rit. habeꝛ gl. in. c. cognoſcentes. de cōſti. Qñqꝫ puniꝛ rōne cul-
pe. l. di. ꝙtum. Qñqꝫ releuatur culpa per culpā. vt. xv. q. j. ine-
bꝛiauerunt. Qñqꝫ releuaꝛ culpa rōne ſequentis culpe. vt. xxxij.
q. iiij. dicit. ſm Archi. ⁊ do. de ſancto Gemi.

Pꝛohibentur. Hic magiſter oſtendit ꝙ biga-
mia excludit quem a quolibet
oꝛdine eccleſiaſtico.

1 ☞ Concilium poteſt ſtatuta facere per que fiat additio ad ſta
tuta apoſtoloꝛum. ꝫ.
2 Bigamia an inducatur ex ſecundo matrimonio inualido.
3 Addere pꝛopꝛie quis dicatur.

COgnoſcimus. Bigamus ad nul-
lum oꝛdinem eccle
ſiaſticum ꝓmoueri poteſt. h. d. ¶ No. ar. ꝙ apoſtoli
1 potuerunt facere ſtatuta. ¶ † No. ꝙ conciliū poteſt
ſtatuta facere ꝑ que fiat additio ad ſtatuta apoſtoloꝝ. ¶ Not.
ꝙ ꝯhens ſcꝺm matrimoniū eſt inhabilis ad oꝛdines eccleſiaſti
2 cos. ¶ † Quero quid ſi aliquis ꝯbit matrimonium ſcꝺm ꝙ nō
eſt validū de iure. an tale matrimoniū inducat bigamiā. Sol.
dic ꝙ aut aliquis cōtrahit ſcꝺm matrimoniū ſciēter ⁊ ipſe ſcit
ꝙ non poteſt cōtrahere ⁊ tñ cōtrahit. ⁊ tunc bigamus cenſeꝛ. lꝫ
matrimoniū nō teneat. de big. c. nuper. aut ipſe cōtrahit igno-
ranter. qꝛ ignoꝛat impedimentum ſubeſſe. ⁊ tunc talis nō cēſeꝛ
bigamus. qꝛ ex quo facit bonafide ⁊ ignoꝛans impedimētum
excuſabilis eſt ſm Archi. viij. di. cōſuetudo. v̄. idē cognoſci po
teſt. nec ob. c. nuper. ⁊. c. a nobis. de biga. c. nuper. loquitur de
illo qui ante ſacrū oꝛdinē cōtrahit cū alia. vt pꝫ in integra. Et
ſic ſcienter peccauit cum ſcꝺa cōtrahendo. vnde foꝛte ſecus vꝛ
de illo qui cōtraxit ignoꝛanter qui excuſatur pꝛopter pꝛobabi
lem facti ignoꝛātiam cū pene potius ſunt moliēde ꝙ̄ exaſperā-
de. de peni. di. i. §. hec autē verba. ſm Rodol. ⁊ Archi. Jdē no.
etiā Archi. de biga. c. i. lib. vj. Sed Jo. an. in. d. c. nup. tenet ꝯ-
rium ꝙ ſatis eſt ꝙ habeat animuꝫ cōtrahendi cum opere ſubſe-
cuto ⁊ in inducēda bigamia attenditur iſte affectus. lꝫ effectus
non teneat. vt. d. c. nuper. allegat in ſimili ꝙ ſicut publica indu
ciꝛ honeſtas ex matrimonio ꝙ nō tenet. dummodo ibi ſit cōſen
ſus. de ſpon. c. j. libꝛ. vj. Et ita ex tali matrimonio cōſummato
induciꝛ bigamia. dictū aūt Archi. hic ꝙ ignoꝛantia dꝫ illū ex-
cuſare ꝓcederet ſi bigamia eſſet peccatū. Sed cōſtat ꝙ nullum
eſt peccatum immo ꝙ pꝛius cōtrahiꝛ ex actu pio notoꝛio. vt pꝫ
de ſpon. c. inter opera charitatis. ſm Jo. an. ¶ Glo. j. recita ꝑ
cōtrariū ꝙ apoſtolus loquebatur etiā de diacono. pꝫ. xxxj. di.
3 c. j. Glo. fatetur ꝯtriuꝫ ⁊ ſupplet hic ad tex. ¶ † Glo. ij. recita ꝑ
cōtrarium ꝙ conciliū nō addit ad dictū apoſtoli. qꝛ immo ſm
Augu. apoſtolus intellexit de quolibet oꝛdine. vt pꝫ. lxxxj. di.
c. apoſtolus. Cuius ꝯtrium dicit hic Ambꝛo. Gl. ſol. ꝙ illud lo-
quitur interꝑtatiue in fi. gl. Tu dic clarius ꝙ apoſtolus ſꝫ ſup-
ficiē lr̄e nō loquiꝛ niſi de epō ꝑſbytero ⁊ diacono. Et ita ꝓcedit
dictū Ambꝛo. h. Sꝫ vt Aug. interpꝛetatiue apoſtolū itellexit
de quolibet oꝛdine dꝫ itelligi. Ergo quo ad intellectū apl̄i nil
addiderunt

addiderūt iſti patres. quo caſu intelligitur qꝺ ibi dicit Augu.
Sed quo ad expoſitionē littere apoſtoli addiderunt ſicut dicit
hic Ambꝛo. ⁊ ſic Augu. ⁊ Ambꝛo. non cōtradicunt ſm Hug.
4 † No. ex illo dicto ſm Gemi. ꝙ ille pꝛopꝛie nō dꝛ addere qui in
terpꝛetatur actū pꝛecedentē. Et per verba explicita dicit id qꝺ
in pꝛimis verbis implicite continebatur. ⁊ vide optimam gl.
in verbo filio. in. c. j. de ſum. trini. lib. vj. facit ad declaratoꝛias
quas quotidie videmus fieri vt non dicantur addere quando
expꝛimunt ⁊ declarant id qꝺ in verbis declaratiuis implicite
continetur. facit glo. in. c. fi. in verbo reſpondemus. de ver. ſig.
lib. vj. ſed ſint mere declaratoꝛie. ſecus ſi declararent ſuper eo
quod in verbis eis quod declaratur non compꝛehenditur. fa-
cit text. in. l. heredes palā. ver. ſꝫ ſi nota. ff. de teſt. Et ibi Pau.
de caſt. Glo. in. c. fi. in verbo reſpondemus. de verbo. ſigni. lib.
vj. Pet. de ancha. conſil. ccclij. Quod etiam facit ad dubium
quod lapſo termino ad articulandum quis poteſt facere arti-
culos declarantes vel interpꝛetantes iam pꝛoductos ex quo ta
lis non dicitur addere.

Similiter. Hic incipit quinta pars in qua dicit
ꝙ qui contrahit cum ancilla: vel iocu-
latrice non poteſt fieri epiſcopus vel pꝛeſbyter ſm Jo. de deo.

SI quis. Contrahens matrimonium cum vi
dua repudiata meretrice ancilla vel
ioculatrice in clericū oꝛdinari non poteſt. hoc dicit.
¶ Not. ꝙ mulieres habent inhabilitatem inducere
in maritos ſuos ne ad oꝛdines ꝓmoueri poſſint. ¶ Not. ꝙ iſti
taliter contrahentes non ſolum inhabilitantur ad omnes oꝛ-
dines ſacros. ſed etiam ad omnes alios oꝛdines deputatos di-
uino ſeruitio. Glo. j. q̄rit quare contrahens cū ancilla ꝓhibeaꝛ
in clericuꝫ pꝛomoueri. Glo. aſſignat tres rōnes in fi. gl. vel dic
ꝙ iſte tex. intelligitur de ancilla coꝛrupta ſiue ſit ꝓpꝛia ſiue alie
na. Nam ſi ſuam ancillam duceret in matrimonium: tunc ipſa
libera eſt vt hic diciꝛ in gl. ergo in illa nō ſubeſt cā ꝓhibitionis
vt ſic pꝛomoueri poſſit ſm Joā. de ſan. ⁊ Archi.

Que autem. Hic declarat que ſit vidua: que eie-
cta: ⁊ que meretrix. ⁊ hoc interſerit
cauſa pꝛecedentis capituli.

1 ☞ Dictio multi quid impoꝛtet: ⁊ quot dicantur multi.

VIdua. Ponit que dicaꝛ vidua: que eiecta:
⁊ que meretrix. h. d. ¶ Glo. j. querit
an meretrix aliter poſſet dici ꝙ̄ hic. gl. dicit ꝙ ſic: vt
1 in ea. ¶ † Glo. querit qñ dicatur multis deputata.
Glo. ſoluit dupliciter in ea. glo. in fi. ¶ No. iſtam glo. quādo
dicatur multos actus exercere. qꝛ aliquando quadraginta ali-
quando decē dicuntur multi. in auꝛ. de trien. ⁊ ſemiſ. circa ꝑnc.
colla. iij. aliqñ duo. vt inſti. de iure perſo. in fi. de conſe. diſt. ij.
relatuꝫ. ⁊ facit quod no. de re. eccle. non alie. c. ad noſtram. ſm
Lau. ⁊ Archi. Super intellectu huius dictionis multi quid
impoꝛtet. Hic non queritur an includat omnes exiſtentes in
loco qñ pꝛofertur. ⁊ dicendum eſt ꝙ non: vt dicendo multi Bo
nonie interfuerūt tali actui. non ſequitur: ergo oēs fuerūt. Et
ad hoc tex. optimus. de renun. c. niſi cū pꝛidem. §. quippe. Si
queritur an includat maioꝛem partē in loco exiſtentiū. ⁊ dicen
dum eſt ꝙ non. ¶ Si queritur de numero quot dicātur multi.
Hic aut hec dictio pꝛofertur in materia includente maximum
numerum vt qꝛ refertur ad omnes exiſtentes de vna regione. ⁊
tunc. xxiij. milia non dicerentur multi. ⁊ eſt tex. xlvj. di. diſcipli
na. Aut pꝛofertur in materia includente magnum numerum:
vtputa ad ciuitatem. tunc. xl. non dicerentur multi. Et ſic ita
poteſt intelligi tex. de cle. excom. mini. c. latoꝛes. Aut pꝛoferꝛ
in materia includente paruuꝫ numerū. ⁊ tunc. x. dicerenꝛ mul-
ti. Et ſic poteſt intelligi illa auꝛ. de trien. ⁊ ſemiſ. ſ. allegata.
Aut pꝛofertur in materia includente minimum numerū ⁊ tali
que nō pōt aſcēdere niſi ꝑ numerū duoꝛum. ⁊ tunc duo pñt dici
multi. ⁊ ita pꝛocedit tex. ⁊ gl. de conſe. di. ij. relatū. Aut pōt ex-
cedere numerū duoꝝ. ⁊ tunc multi nō dicunꝛ duo ſed tres. ⁊ ita
pꝛocedit glo. inſti. de iure perſona. §. fi. ⁊ glo. lxvij. di.

Sed poſtea. Hic icipit ſeptima pars huius di-
ſtinctiōis in qua ponit quomodo
olim fuerit cum bigamo diſpenſatum vt ſubdiaconi eſſent ſm
Joā. de deo. ⁊ Archi. ⁊ do. de ſancto Gemi.

SI ſubdiaconus. Subdiaconus
ſecundam du-
cens vxoꝛē officium ſubdiaconale exercere nō poteſt
licet ſit inferioꝛum oꝛdinum. h. d. ⁊ non diuiditur.
No. ꝙ cū bigamo diſpēſaꝛ vt in minoꝛibus adminiſtraret. No.
officiū ſubdiaconi. qꝛ hꝫ legere epiſtolā in miſſa. vide. xxv. di.
perlectis. Gl. j. recita ꝑ ꝯtriū ꝙ nō poſſit i minoꝛibꝰ adminiſtra
re qꝛ ꝑdit ꝓuilegiū clericale. gl. ſol. in gl. ſꝫ hoc ergo iſte tex. ꝓ-
cedit ex diſpēſatiōe ꝯtriū ꝓcedit de iure cōi ſm Hug. ⁊ Archi.

Neceſſitate. Hic magiſter vult oſtendere ꝙ cū bi-
gamo etiā diſpenſatur in ſubdiaco-
natu. Et ponit hic Archi. an cum bigamo poſſit diſpenſari: ſꝫ
dicam. ī. c. ſeq. vbi melius cadit.

1 ☞ Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum bigamo.
2 Papa an diſpenſet cum bigamo.

LEctoꝛ. Cuꝫ bigamo diſpenſatur vt ad ſub-
diaconatum aſcendere poſſit. No. ꝙ
diſpenſatio non dꝫ fieri ſine cā. vide doc. de pꝛebē. c.
de multa. ¶ No. arg. ꝙ nō eſt licitum diſpenſare cū
bigamo vt pꝛomoueatur ad oꝛdines ſupꝛa ſubdiaconatuꝫ. qꝺ
examinabiꝛ. ī. ¶ Gl. j. recita per ꝯtrium ꝙ cū bigamis non ſit
licitum diſpenſare. vt pꝫ de biga. c. nuper. l. diſ. ſiquis viduam.
Gl. rñdet ꝙ hic diſpenſat papa. etiā diſpēſauit in epātu cū bi-
gamo Lucius papa. Pꝛo examinatione glo. ⁊ doc. h duo ſunt
videnda. Pꝛimo an epꝭ diſpenſare poſſit cum bigamo. Scꝺo
1 qd in papa. † Ad pꝛimū examinat hic Archi. l. di. ſiqs viduā.
⁊. c. nō ꝯfidat. ⁊ tangit. xxvij. q. j. quotquot. ⁊ plene gl. de biga.
ſup eo aliquid eo. ti. c. j. lib. vj. Quidā tenēt ꝙ epꝭ poſſit diſpē
ſare cū bigamo ſaltē in minoꝛibus oꝛdinibus. nō aūt in ſacris
oꝛdinibus. Et per hoc allegant tex. vbi hoc vꝛ permiſſuꝫ epīs.
xxvij. q. j. virginē. ⁊. c. ſiqs ſacro. ⁊. c. ſi qua virgo. Jtē hūc text.
vbi apparet ꝙ in minoꝛibus vſqꝫ ad ſubdiaconatū excluſiue ꝑ-
miſſa eſt diſpēſatio. q tex. diciꝛ intelligi de epō. qꝛ de papa non
poteſt intelligi. qꝛ per iſtud. c. papa non pōt ſuis ſucceſſoꝛibus
legem imponere: qꝛ par in parē non hꝫ imperiuꝫ. c. innotuit. de
elec. Jtem epꝭ diſpenſat in minoꝛibus ab adulterio. ī. de iudi.
c. at ſi clerici. ⁊ iſtud non eſt contra apoſtolum. qꝛ apoſtolus ꝓ-
hibuit de ſacris tantum. Cōis opinio hꝫ contrarium. fundamē
tum eſt. c. nuper. ſ. c. a nobis. de biga. vbi pꝛohibita eſt diſpēſa
tio cum talibus. Sed vbi ius pꝛohibet diſpēſationem fieri epꝭ
non diſpenſat. vt no. de iudi. at ſi clerici. Jtē epꝭ nō diſpenſat
cōtra cōciliū. vt no. gl. de offi. leg. c. pe. habeꝛ in. c. cū dilecti. de
elec. in cle. j. de elec. Sꝫ cōciliū pꝛohibet bigamos poſſe deferre
tonſuram vel habitū clericalē. vt. c. j. de biga. lib. vj. ergo pꝫ ꝙ
epꝭ nō pōt diſpēſare cū teneaꝛ poꝛtare tonſuram ⁊ habitū cle-
ricalē. xxiij. diſ. non ligat quelibet. Et iſta in parte fuit rō Frā-
ciſci vercel. in. c. j. de biga. lib. vj. ⁊ Jo. an. in. c. nuper. eo. ti. Nec
ob. c. virginē. ⁊. c. ſiquis ſacro. ⁊. c. ſi qua virgo. que videnꝛ epīs
permittere. qꝛ loquunꝛ de relaxatione pene excōicationis que
imponitur illis contrahentibus ſecunda matrimonia. Nō aūt
loquuntur de diſpenſatione vt ad oꝛdines pꝛomoueantur. Ad
hunc tex. reſponde ꝙ papa hic non permittit diſpenſationem
epīs. ⁊ qꝺ dicit de non diſpenſando in ſuperioꝛibus oꝛdinibus
non dicit ad finem vt ſtringat poteſtatem pape. Sꝫ oſtēdendo
ꝙ nō eſt honeſtuꝫ in ſuperioꝛibus diſpenſare. ⁊ hoc bene poteſt
vnus papa ſucceſſoꝛibus indicare. vt dicit tex. in. c. fi. de reſcri.
lib. vj. Ad id qꝺ dicitur ꝙ in criminibus diſpenſat. ergo videꝛ
ꝙ poſſit in defectu. dic ꝙ iſtud non pꝛocedit qꝛ crimina per ſen-
tentiam extinguuntur. l. di. ferrū. qꝺ ſecus eſt in defectibus qui
non poſſunt deleri etiam per baptiſmum. xxvj. di. acutius. Et
hanc rationem aſſignauit glo. in. d. c. ſuper eo. ⁊ hoc de pꝛimo.
Et cū hac cōcluſione tranſit rota deci. ccccxlv. que incipit. Jtē
2 quoddam factū extra rotam. in nouis deci. ¶ † De ſcꝺo an vi-
delicet papa diſpenſet. Gloſ. hic. ⁊ Archi. plenius tetigit gloſ.
xxv. q. j. ſunt quidā. ⁊ glo. Joā. an. ſuper ea. in. d. c. ſuper eo. de
biga. Cōis opi. hꝫ ꝙ papa diſpenſare poſſet etiā in oībus oꝛdi-
nibus ſacris. Fundamētū huius opinio. eſt: qꝛ irregularitas q̄
cōtrahiꝛ ꝑ bigamiā nō induciꝛ ex iure naturali ſꝫ de iure poſi-
tiuo. Nec eſt de eſſentia oꝛdinis ſiue eſſentialibus. ꝙ ſi fuerit bi
gamus ꝙ nō oꝛdineꝛ. pꝫ qꝛ ſi talis bigamus oꝛdineꝛ: lꝫ ſit biga
mus tñ characterē oꝛdinis recipit. l. di. qcūqꝫ. Joā. an. ⁊ cōiter
doc. in. c. vnico. de bigamis. li. vj. Ergo ex quo eſt de iure poſi-
tiuo pꝫ ꝙ papa pōt in tali irregularitate diſpenſare totaliter.
de ꝯceſ. pꝛeben. c. pꝛopoſuit. Et iſtud fuit dictuꝫ Tho. vt refert
hic Archi. Et idem ponit Jo. an. in. d. c. ſuper eo. ſuper gl. Jtē
hec pꝛohibitio fuit facta ab homine nō a deo. Et ideo papa nō
aſtringitur hac pꝛohibitiōe cū eius poteſtas nō ſit ab homine
ſed a deo. de iudi. c. nouit. c. ita dñs. xix. di. c. in nouo. xxj. di. Et
hec ratio fuit Pe. de ſan. ⁊ Archi. hic. Nec obſtat ſi dicatur ꝙ
iſtud ſit cōtra apoſtolū cōtra quē non licet diſpenſare pape. vt
xxv. q. j. ſunt quidam. qꝛ rñdeo ꝙ papa diſpenſando cuꝫ biga-
mo nō diciꝛ ꝯ apoſtolū diſpēſare. nā lꝫ apoſtolus ꝓhibuerit bi
gamū oꝛdinari. nō tñ negauit poſſe diſpēſari. xxv. di. §. nūc au
tem. vñ ſi cū tali diſpēſaꝛ non eſt cōtra apoſtolū ſed pꝛeter. Uel
poteſt dici ꝙ poteſt diſpenſare cum bigamo non obſtāte ꝓhibi
tione Pauli. quia papa maioꝛ eſt in adminiſtratione paulo.
xx. di. c. j. c. ſacroſancta. xxij. di. Nā papa eſt loco Petri qui eſt
maioꝛ Paulo in adminiſtratiōe. ij. q. vij. puto. Uel dic ꝙ non
poſſet papa diſpēſare contra apoſtoluꝫ in his que concernunt

Universidad del Rosario Archivo Histórico

articulos fidei.⁊ ita ꝓcedit.xxv.q.j.ſunt quidaꝫ. Sed in alijs
que nō cōcernūt articulos fidei bene poſſet diſpēſare. Et hanc
rōnem aſſignat glo.in.d.c.ſunt quidā.dixi in.c.j.⁊ in.c. ſicut.
xv.diſt.in ea.glo.in ver.item habes.hic gl.colligit vnuꝫ nota
bile ex tex.in fi.glo. Et predicta ſunt de mente rote deciſ.cccc
xlv.preallegata. ⁊ dicunt ibi ꝙ in verbo bigamo ante factum
papa non debet etiam ſi poſſit diſpenſare q: non omnia que li
cent expediunt.c.magne.de voto.poſt factum iuſta cā ſubſiſtē
te cū iam eſt ordinatus cōcurrente fauore religionis. q: ingre
diatur religionē vel q: hꝫ beneficiū curatū.vel multū expedit
ꝙ ad beneficiū curatū ꝓmoueat᷑.tūc poterit diſpenſari cū biga
mo. In bigamo aūt interpretatiuo magis de facili papa ⁊ aū
factum ⁊ poſt factum diſpenſat.per ea que habentur in.c.a no
bis.in.c.nuper.de bigamis. Ita rota vbi proxime. Petrus de
aucha.cōſi.cxvij.incipiēte. Circa bigamos. Et ſi de facto ſine
diſpenſatione ordinet᷑ bigamus licet vt dixi recipiat characte
rem vt dictum eſt.tamen ſuſpenſus eſt ab executiōe eius.vt di
citur in.d.c.quicunqꝫ.⁊ in.d.c.vnico. Rota ibi proxime. Not.
ex gl.ꝙ diſpenſatio ſtricti iuris.ita ꝙ nō pōt extēdi ad alia q̄
ad ea que in ea comprehenduntur.de quo dixi plene.xij.di.nos
conſuetudinem.

Quibus autem. Hic magiſter tractat an clerici poſſint intereſſe cō
niuijs nuptialibus. Et incipit.viij.pars huius diſt. ſm Joan.
de deo.⁊ Archi.

1 ☞ Clericis ſunt prohibiti tripudia ⁊ ſaltus turpes:⁊ an lici
te poſſint intereſſe conuiuijs.

De dictione deinceps.

Preſbyteri. Clerici prohibiti matrimonium contrahere conuiuijs
nuptialibus vel vbi turpia cātant᷑ vel turpia fiunt
intereſſe non debēt.h.d. No.ꝙ quibus eſt prohibitū
celebrare ꝯctuꝫ:per conſequens videntur eſſe prohibita illa q̄
fiunt in honorē illoꝝ ꝯctuū. Not.prohibitū eſſe clericis inter
eſſe in locis vbi cantātur cātilene attrahentes homines ad tur
1 pitudineꝫ. No.†ꝙ tripudia ⁊ ſaltus turpes prohibiti clericis
ſunt. No.ꝙ ordinata ad vnum finem non debent ad alium ex
tendi. No.ꝙ viſus ⁊ auditus dicuntur maculari intereſſendo
actibus turpibus ⁊ prohibitis. Oppo.ꝯ tex.⁊ vr̄ ꝙ immo cleri
ci exiſtētes in minoribꝰ poſſint licite ꝯhere matrimoniū. vt.ſ.
xxij.di.ſi qui.cū ſimili. Cuius ꝯrium dicit ille text.ibi.vel dein
ceps ⁊c. So.dic ꝙ iſtud verbū deinceps nō refertur ad ordines
inferiores ab expreſſis ſed refert᷑ ad ſuperiores. vt ſit ſenſus ꝙ
preſbyteri diacones vel ſubdiaconi vel deinceps.i.ſupiores ab
iſtis.ſ.epi ⁊ archiepi.facit i ſimili qꝺ habet᷑.xv. q. viij.quoniā
multe. Uel pōt intelligi ꝙ referat᷑ etiā ad inferiores. ⁊ tūc non
includit exiſtētes in minoribus ordinibus. Sꝫ includat mona
chos ⁊ cōuerſos deo deuotos vel obligatos regulari ꝓfeſſioni
ſm Hug. Uel poſſet intelligi etiā de minoribus ordinibus ſe
culariū in illis locis vbi eſt ꝓhibitū ex cōſuetudine vel cōſtitu
tiōe loci matrimoniū ꝯhere:q: tūc tales matrimoniū ꝯhere nō
pñt.vt fuit no.xxxij.di.placuit. Scꝺo opp. ꝙ immo clerici pñt
conuiuijs intereſſe.xxiij.di.his igitur.in princi. So.dic ꝙ aut
clerici volūt intereſſe cōuiuijs ⁊ comedere in loco priuato ⁊ ſe
gregato a ludis.⁊ tūc intereſſe pñt.vt in ꝯrio. q: ceſſat cā ꝓhi
bitionis hic in fi. Aut volūt intereſſe in publico ⁊ vbi fiūt ſpe
ctacula:⁊ tunc eis nō licet.⁊ ꝓcedit iſte tex.ſm Hug. ⁊ Archi.
Glo.j.querit quid ſi clerici ſunt in conuiuio ⁊ veniunt iocula
tores qualiter debeant ſe habere.glo. ſoluit.

Uidua. Hic incipit.ix.pars di.in qua declarat an ꝯhens cū vidua ſemper dicatur bigamus.

1 ☞ Dictio alius quandoqꝫ eſt nota diuerſitatis.
2 Teſtator ſi reliquit puelle centum cum fuerit nupta non debet
iſta habere legatum licet contraxerit matrimonium per verba
de preſenti.
3 Nomine ſponſe an veniat illa que contraxit matrimoniuꝫ per
verba de preſenti.
4 Bigamia non inducitur ex ſolo contractu matrimonij ſine co
pula:⁊ quando inducatur bigamia.

Ualentino. Contrahēs matrimoniū cuꝫ vxore defuncti ante copulaꝫ
1 bigamus non efficit᷑.h.d.† No. ꝙ dictio alius qn̄qꝫ
2 eſt nota diuerſitatis.† No.arg.ꝙ illa dici poteſt non
eſſe nupta cū qua eſt ꝯctū de p̄ſenti nō tñ copula ē ſequuta. ad
hoc tex.xxxiij.q.j.qꝺ aūt.qꝺ no.q: facit ad dubiū ſi teſtōr relin
quit puelle cētū cū fuerit nupta ꝙ iſta nō deberet habere legatū
lꝫ mr̄imoniū ꝯxerit p verba de p̄ſenti:qꝺ eſt bñ notādū cū copu
3 la nō fuerit ſequuta.† No.ꝙ appellatione ſponſe cōprehendit᷑
etiā illa que cōtraxit matrimoniū per verba de p̄ſenti qꝺ eſt ve
rū in lata ſignificatiōe vocabuli.ſecus de ſtricta ⁊ ꝓpria ſignifi
catiōe vocabuli.vide gl.xxvij.q.ij.in ſumma. No.ꝙ qs non dꝫ
repelli ab ordinibus vel ꝓmotiōe niſi ſibi aliqd oſtēdat᷑ qꝺ ſit
4 cōtra canonica inſtituta.de hoc.xxxiij.di.preſbyteri.† Not.ꝙ
illud qꝺ eſt incboatū nō hꝫ illū effectū quē hꝫ poſtq̄ eſt pfectū.
ad hoc.l.di.is vero. Quid ergo ſi ꝯxit matrimoniū cū corrupta
ab alio.ipſe ſcꝺs illā nō cognouit.an dicat᷑ bigamus. So. dic
ꝙ nō.q: ſolus ꝯctꝰ matrimonij ſine copula nō hꝫ īnducere biga
miā vt vult iſte tex.vñ facit hic Hug.regulā ꝙ lꝫ qs ꝯxerit mr̄i
moniū cū mille mulieribꝰ corruptis ꝙ nunq̄ icurrit vitiū biga
mie niſi ſaltē duas vxores cognouerit vel vnaꝫ corruptā vt ꝓ
bat optime iſte tex.ſm Hug. ¶ Diſt.xxxv.

1 ☞ Ebrietas quibus de cauſis fuerit prohibita clericis.

Quibus. Hic intitulat᷑.xxxv. diſt. Et magiſter ſeipſum ꝯti
nuat ad p̄cedētes. Gl.j. q̄rit qd tractet᷑ in hac
di.⁊ eſt clara. In fi.gl. No.qūo p ebrietatē cle
rici puniunt᷑ ſm Hug.⁊ Archi. Oppo. ⁊ vr̄ ꝙ
iſta diſtinctio fuerit ſupflua.q: de eadē habet᷑
xliiij.di. Sol.dic ꝙ nō eſt ſupflua. q: hic tractat de ſobrietate
potus:ibi aūt de ſobrietate cibi.⁊ ſic de diuerſis tractāt. vñ nō
1 ſunt ꝯrie ſm Archi.† Quero quare fuit ꝓhibita clericis ebrie
tas. So.dic ꝓpter qnqꝫ caſus. Primus q: ebrietas aggrauat
cor ⁊ ſenſus clerici q dꝫ vigere ⁊ eſſe tenuis vt hic dī. Scꝺs q:
eſt res luxurioſa ⁊ ꝯtumelioſa.vt.j.eo.c.luxurioſa.⁊ clerici de
bent caſtitatē ſeruare.vt.ſ.in di.xxi. Tertius q: eſt furioſa.vt
j.c.venter. Quartus q: eſt irriſioni expoſita. Quintus dicit ꝙ
clerici debēt eſſe norma viuēdi alioꝝ. Sextus q: eſt oīuꝫ vitio
rum fomes ⁊ nutrimētū vt.j.ea.di.c.ſi.ſm Archi.no.ex tex.ibi
ſobrius nō vinolētus.ꝙ ꝓprie ſobrietas ꝯſiſtit in moderatione
potus vini.facit eccleſiaſtici.xxxi.ſanitas eſt anime ⁊ corporis
ſobrius potus.vinū multū potatum irritationes ⁊ rixas facit.

1 ☞ Ludus alearū eſt prohibitus laicis ⁊ clericis:⁊ an ludus
illicitus ſit peccatuꝫ mortale.⁊.3.⁊ an id quod euincitur in lu
do poſſit repeti per illum qui perdidit.7.
2 Laici ſunt ſubiecti canonibus prohibentibus actus inducen
tes homines ad peccatum.
3 Ludus ſcachorum an ſit clericis prohibitus.
4 Ludus prohibitus dī vere crimen:⁊ qui perdit bona ſua ꝓpter
ludum non admittitur ad ceſſionem bonorum.
Sta.loquens de bannitis propter crimen verificatur in banni
to propter ludum.
5 Ludus an ſit prohibitus.
6 Conſuetudo ⁊ ſtatutum permittens luduꝫ an valeat:⁊ quomō
ludus fiat illicitus.
8 Dictio de quandoqꝫ ſtat augmentatiue quandoqꝫ priuatiue.
9 Clericus an ſtatim pro primo delicto poſſit puniri.

Epiſcopus. Eps p̄ſbyter vel diaconus in ludo alearū vel ebrietate
perſeuerantes deponuntur. ſubdiaconi ⁊ inferiores
1 clerici ⁊ laici excōicantur.h.d. ¶† No. prohibitum
clericis ⁊ laicis ludum alearum. ¶ No.arg.ꝙ vbi ius vel ſtatu
tum imponit certam penam non eſt imponenda pro prima vi
ce.ſed demum ſi ꝯtinuauerit.quod examinabitur cum gl. No.
ꝙ grauior pena pro equali delicto imponitur exiſtentibus in
maiori q̄ in minori ordine.de quo.xl.diſt.homo xp̄ianus. No.
ꝙ tempore apoſtolorum in eccleſia erat ordo ſubdiaconalis et
alij ordines inferiores.hoc probat tex.iuncta ſuprascriptione.
2 † No.ꝙ laici ſunt ſubiecti canonibus ꝓhibentibus actus indu
3 centes homines ad peccatū.de hoc de iudi.c.nouit. ¶† Que
ro an ludus ſcachoruꝫ ſit prohibitus clericis. So.dic aut talis
ludus ſit cauſa voluptatis vel cupiditatis.tunc eſt etiam cleri
cis prohibitus. Aut ſit cauſa recreationis.tunc non eſt prohi
bitus:q: ibi potius humanum ingenium q̄ fortuna exercetur
ſm Hug. Lau.⁊ Archi. Et iſtud idem tenet Inno.in.c.lator.
de homi.⁊ Joan.an.de vi. ⁊ bone.cleri.c.clerici. ¶ Quero an
iſti clerici ſint puniēdi iſta pena ſi aliqua vice faciant ꝯ iſtud.
Sol.dic ꝙ non,q: non eſt mens eius ꝙ puniatur iſta pena niſi
ille qui duxit in conſuetudinem ludum vel ebrietatem.qꝺ pro
bat verbum deſeruiens in tex.poſitum quod denotat conſuetu
dinem quandam.tamen bene peccat mortaliter ludendo:q: fa
cit ꝯ preceptum legis ſm Hug.⁊ Archi. ¶ Quid ſi duxerit in
cōſuetudinē an poſſit īdiſticte puniri pena huiꝰ.c. Sol.dic ꝙ
primo debet admoneri. Et ſi monitus vult ceſſare euitabit pe
nam huius ca. Si non vult ceſſare.tunc puniatur iſta pena. Et
hoc voluit iſte tex.hic p verbuꝫ deſinat. Uñ eſt ſenſus littere ꝙ
lꝫ deduxerit in ꝯſuetudinē.ſi ipſe vult abſtinere nō ſit punien
dus iſta pena.dūtñ agere voluerit penitentiam de peccato per
eū cōmiſſo ſm Hug.⁊ Archi. ¶ Quero an ſit peccatum mor
tale exercere iſta ꝓhibita hic in tex. So.dic ꝙ ſic p tex. hic q di
cit dānet᷑ ⁊ cōione priuet᷑.q̄ vba idueūt talia eſſe peccata mor
talia:quia

talia:q: tales pene non imponūtur pro leui crimine. vt pꝫ.xj.
q.iij.nemo.⁊.c.nullus.de ebrietate an ſit pctm̄. dictū fuit.xxv.
diſt.c.qualis.de ludo dicas q: materia ponitur p cano. maxi
me p Jmol.in.c.clerici.de vi.⁊ hone.cleri. poſt Gemi.hic di
cas ꝙ illicitus ludus eſt peccatū. Car.in cle.ij. ver.ſed ⁊ tales.
de vi.⁊ hone.cleri. Et eſt mortale propter nouē que attēdūtur
in talibus ludis. Primū eſt deſideriū lucrandi:⁊ ſic ineſt cupi
ditas que eſt radix omniū malorū.j.ad Tim.vj. ⁊.xlvij. diſt.
bonorū. Scꝺm volūtas ſpoliādi proximū.⁊ ſic continet rapi
nā. Tertiū eſt de vſura maxima.ſ.xj.q.xij.nō ſolū in anno vel
menſe ſed eadē die.de exceſ.prela. c.inter dilectos. Quartum
multiplicata mendacia ⁊ verba okioſa ⁊ vana que ibi interue
niunt. Quintū blaſphemie ⁊ ſic hereſis. Sextū corruptio maxi
ma proximorū ſiue multiplex qui ad ludū cōſpiciendū de pra
ua cōſuetudine veniūt. Septimū eſt ſcandalū bonoꝝ. Octauū
eſt contemptus prohibitionis ſancte matris eccleſie. Nonū eſt
amiſſio tēporis ⁊ bonoꝝ q̄ i illo tēpore facere tenent᷑ ſm Ray.
⁊ Hoſti.in ſumma de exceſ.p̄la.§.fi.⁊ Archi. hic.⁊ his cauſis
attentis clare apparet prohibitionē ludi fundatā eſſe ſup bo
nis moribꝰ.l.penul.⁊ fi.ff.de alea.⁊ vtilitate publica.auſ.alea
rum.C.de religio.⁊ habet᷑ in.d.c.clerici.⁊ ī.d.c.inter dilectos.
ponit Hoſt.in ſum.in titu.de exceſ. prela.§.fi. Et ibi dixit ta
les luſores propter prohibitionem legis quā trāſgrediunt᷑ pa
4 ganos dici poſſe.c.quorūdā.xliij.di.† Ideo vere crimen dici
tur ludus ꝓhibitus.§.criminis.in arg.xxv.diſt.iō dixit Bar.
in.§.illud.in prohemio.ffoꝝ.⁊ ibi Bal. ꝙ ſtatutū loquens de
bannitis ꝓpter crimen verificatur in bannito propter ludū.fa
cit qꝺ no. Bal.in auſ.ex teſtamento.C.de colla.dū eū qui per
dit p ludū diſſipatorē vult ⁊ de lata culpa arguit.⁊ qꝺ no. ideꝫ
Bal.in.l.j.C.qui bo.ce.poſ.dū dicit ꝙ qui pdit bona ſua pro
pter ludū nō admittitur ad ceſſionē bonorū: q: delicto ſuo eſt
pauper effectus. Et ideo etiā receptator aleatoꝝ luſorū impu
5 ne offendi pōt.l.j.⁊.ij.de alea. Bal.ī.l.iij.C.de religio. ¶† Et
per predicta habetis inferre ꝙ regulariter ludus alee videtur
prohibitus:tamen pro clariori intelligētia ſequēdo dicta doc.
in locis preallegatis.⁊ beati Tho.ij.ij.q.xxxj.ar.vij.dū queri
tur an ludus ſit prohibitus.diſtinguite. Aut eſt ludus in quo
verſatur induſtria ⁊ nō fortuna:puta ſcachoꝝ. vt in auſ.inter
dicimus.C.de epi. ⁊ cleri.⁊ ibi glo. vel etiā ludus pile.vt in.l.
ſi ex plagis.§.cū pila.⁊ in.l.in qua actione.§.ſi qs.ff. ad.l. agl.
vel ludus ad brachia.vt not. Ange.in.l.j.C. de ſica. habet᷑ in
c.cōtinebatur.in.c.lator.de homi. vel puta curſus ad brauiū.
vt.l.nemo. de ſpectaculis. ⁊ in auſ.vt alearū vſus.per gl.⁊ tūc
dūmodo non ſint periculoſi de morte hominū:puta torneamē
ta.vt extra de torneamē.⁊ de cle.pug.in duel.tales ludi regu
lariter ſunt ꝓmiſſi:nec peccat ludens niſi in circūſtātijs aliud
incidat.vt.j.dicā. Aut eſt ludus in quo fortuna poteſt ⁊ pēdet
ex fortuna:puta ludus taxillorū. Et tunc talis ludus eſt ꝓhi
bitus omī iure ⁊ ciuili ⁊ canonico.d.auſ.alearum.toto titu.de
aleato.d.c.clerici.⁊.c.inter dilectos. Aut eſt ludus mixtus in
quo valet induſtria ⁊ fortuna:puta ludus tabularū. ⁊ tūc opi.
magis cōis eſt in locis preallegatis ꝙ talis ludus ſit prohibi
tus:quia in eo militant rōnes ꝓhibitionis de quibus.ſ. Nec
vnq̄ poteſt in ea eſſe talis induſtria quin caſu ⁊ fortuna altere
tur:⁊ qui vincere debuiſſet ſuccūbat:⁊ ſic militāt. vt dictuꝫ eſt
ſ.ratiōes allegate.etiā hoc caſu. Et ꝓpterea dixit bea. Tho.
in loco preallegato.⁊ Inno.in.d.c.clerici.ꝙ de ſe ludus nō eſt
prohibitus:ſed ꝓpter dictas cauſas ⁊ ꝓhibitione iuris poſiti
ui ſit illicitus:ſicut in ſimili vnaqueqꝫ ſtipulatio euētualis ſub
conditione fortune:puta ꝓmitto.x.ſi nauis ex aſia venerit.l.ſi
ſi quis ita ſtipuletur.ff.de verb.oblig. Et ideo vidimus quoti
die fieri iſtas aſſecurationes nauiū vel etiā vadimonia ⁊ ſpon
ſiones euentuales:⁊ tales promiſſiones tamē valent.l.in naue
ſaufelli.ff.locati.l.a titio.ff.de verb. oblig. Et ibi moderni.li
6 cet Pau. de caſt.ibi non firmet pedes. ¶† Infert᷑ etiā ex p̄di
ctis an valeat conſuetudo ⁊ ſtatutū permittens ludū. Et dicen
duꝫ eſt ex quo prohibitio fundatur:q: cōtra bonos mores ſi cō
ſuetudo vel ſtatutū nolet faceret ludū eſſe licitū q al's eſt illicitꝰ
non valeret. Ita intelligo.c.inter dilectos.⁊ facit.c.cū ab omī.
de vita ⁊ hone.cle.q: in his q̄ dāt occaſionē mali nō valet con
ſuetudo nec ſtatutū.vt ibi. Si vero cōſuetudo nō faceret ludū
licitū ſed impediret perditi repetitionē:tūc excuſaret talis con
ſuetudo victorē vt nō teneret᷑ reſtituere.ꝓpter circūſtātias aūt
ludus al's licitus ſit qn̄qꝫ illicitus. puta q: exceſſiua quantita
te ludit᷑. Nā permittit᷑ in modico ludus.tex.in.d.auſ.alearuꝫ.
loquitur de vno aureo vel de caponibus aut conuiuio.vt hac
glo.⁊ in.l.ſi filio.§.j.⁊ ibi glo.ff.quaꝝ rerū actio nō da.vel al's
arbitrio iudicis. Ex qualitate pſonarū ludus ſit illicitus puta
in ſcholari vel in doctore vel monacho in qbus perditio tēpo
ris maius pctm̄ in ſe hꝫ. Ita Albri.in.d.auſ.interdicimꝰ.⁊ fa
cit tex.in.d.c.dilectos.⁊ qꝺ not. Bart.in.d.§.illud. Quinim
mo etiā ludus de ſe illicitus ratione perſonarū ſit tolerabilis ⁊
licitus.c.exhibita.de homi.puta ludus iactus lapidū eſt illici
tus:q: noxius.tamē in puerili etate eſt tolerabilis. Itē ratione
temporis:puta q: tēpore pnīe vel tēpore ſolēnis feſti quo dꝫ va
care diuinis aliqs vellet ludere ad ſcachos vel alio ludo al's li
cito rōne tēporis ſit illicitū.ita Richar.iiij.ſentētiaꝝ.di.xiiij.
facit.l.quadraginta.C.de ferijs.⁊ qꝺ vidimus in.c. deniqꝫ.ſ.
iij.diſt. Itē rōne modi ſit ludus illicitus:q: cū deceptione col
ludentis vel ſeductiōe vel alia fraude. vt no.C.de ꝯdi.ob tur.
cau.in rubrica. Et ponūt alij doc. in locis preallega. vel q: pe
ritus ⁊ cautꝰ ludat cū imperito.quē ad h̄ induxit. vt no. Bal.
in.d.rubri. Inno.in.d.c.q: pleriſqꝫ. Itē rōne loci ſit ludus illi
citus puta in eccleſia.c.deus qui.de vit.⁊ hone.cle.c.non opor
tet.xlij.diſt.c.decet. In argumētū de immu.eccle.lib.vj. Item
ratione prohibitionis ſuperioris:q: prohibuit aliquē ludum
qꝺ pōt ⁊ peccāt ſubditi nō obediētes.in.c.ij.de maio.⁊ obedi.
facit que not. Inno.in.c.ad aures.de tempo.ordi. Bal.in.d.
rubrica de condi. ob turpē cauſam. facit que habentur in.c.ij.
in ſimili de matrimonio contrac.contra interdic.eccle. Cardi.
in cle.ij.in ver.ſꝫ ⁊ tales.de vita ⁊ bone.cle. Itē rōne admixtio
nis ludus ꝓmiſſus efficit᷑ illicitus:puta qñ clerici in ludis ſuis
licitis admittūt laicos.glo.⁊ ibi Panor. in.c. cōtinebatur. de
homi.qꝺ tñ dixit Anania cogitandū: ⁊ bñ cū hoc nō reperiat᷑
iure cautū. Cū aūt ludus illicitus ſit cōtra bonos mores vt di
ctū eſt ⁊ ſit pctm̄ mortale:iō ꝺr mixti fori vt poſſit et debeat ſi
ue p eccleſiaſticū ſiue per ſecularē iudicē puniri: vt vult Ange.
in tractatu maleficioꝝ in verbo meditor.de dadi.immo peccāt
mortaliter officiales nō puniētes tales luſores. vt voluit ſan
ctus Bernardinus in ſermonibꝰ ſuis.⁊ facit.c.faciētis.lxxxvj.
7 diſt.cū vulgaribus. ¶† Glo.j.colligit ꝙ clerici nō debēt lude
re nec ludis intereſſe:⁊ allegat cōcor. Deinde glo.querit an id
a quod euincit᷑ in ludo poſſit repeti[a] per illū q pdidit. Glo. reci
tat duas opi.⁊ firmat ſe in ſcꝺa ꝙ poſſit.vſqꝫ ad verſi. ſi quis.
¶ In ea.gl.ibi.C.de religio.⁊ ſump.fu.de hac materia ponit
hic Archi.vide gl.⁊ qꝺ ibi not. Jo.and.in.c.clerici. de vi.⁊ ho
ne.clerico.vide Inno.in.c.q: pleriſqꝫ de īmuni.eccle.⁊ p Ho
ſtien.in ſum.de exceſ.p̄la.§.pe.⁊.ſ. Tho.ij.ij.q.xxxij.ar.vij. Cō
clude poſt Gemi.hic.⁊ Cardi.in cle.ij.ver.ſed ⁊ tales.de vita ⁊
hone.cle.ſi ſunt perſone que nō habēt adminiſtrationē bonoꝝ
ſicut ſunt ſeruus filiuſfamilias vel monachus:⁊ tūc id qꝺ a ta
libus euincit᷑ eſt reſtituēdū ⁊ repetere poſſunt illi qui habēt ta
les pſonas ſubiectas. Et ita procedit ſcꝺa opi. glo. hic poſita.
Idē dicimus de minore q in ludo amiſit ꝙ pōt repetere. nō tñ
dꝫ victor ſibi reſtituere ſed ſuo adminiſtratori.l.ait p̄tor.§.j.ff.
de minoribus. Idē dicit Inno.in.c. clerici. de clerico bñficia
to qui amiſit de fructibus bñficij ſui.ꝙ pecunie victe debent p
victorē reſtitui ſed non ipſi clerico ſi videt eū diſſipaturū ſed ec
cleſie vbi eſt beneficiatus.facit.l. ſi quis cū ſciret.ff. de vſuca. p
emptore.qꝺ habet᷑ in.c.venerabili.de offi.dele. Si autem ſunt
pſone habētes adminiſtrationē: tūc aut ipſi pdūt pecuniā in lu
do licito ⁊ nō tenent᷑ reſtituere vt eſt dictū.ſ. ſed qñ faciūt cā cu
piditatis ⁊ voluptatis debēt habere cōtritionē de illa cupidi
tate vincēdi quā habuit ſicut dicimus in ſimonia mētali.de ſi
mo.c.ſi. Aut pecunia pditur in ludo illicito: puta ad chartas.
⁊ tūc aut ille q lucrat᷑ attraxit aliū fraudulēter.⁊ tunc tenet᷑ ſibi
reſtituere.nec pōt exinde vincēs facere elemoſynā ex quo reſti
tuere tenetur.de homici.ſicut dignū. Aut ille qui vincit nō fuit
attrahens ad ludū ſed attractus.⁊ iſte nō dꝫ reſtituere illi qui
perdidit.q: nō eſt dignus ille qui amiſit recipere. tñ vincēs nō
pōt ꝓ ſe retinere cū ille ludus a iure ſit ꝓhibitus: ſed dꝫ de iure
elemoſynā facere cū ſit turpe lucrū.xiiij.q.v.non ſane. ⁊ ibi ali
quid dicā poſt Car. in.c.ſicut voluit. ⁊.ſ. Tho. in.ij.ij.q.xxxij.
ar.vij. Et ſic ꝓcedit prima pars glo. Aut eſt ludus tabulaꝝ. et
tūc ſi ille eſt clericus qui vincit nō videt᷑ ꝙ poſſit licite retinere.
q: in clericis eos cōſuetudo non excuſat in ludo.vt eſt caſus de
exceſ.prela.c.inter dilectos. Aut ſunt laici.⁊ tunc cū conſuetu
do permittere videtur laicis hunc ludum ⁊ cōſuetudo pōt legē
abrogare.iiij.diſt.§.leges. ⁊ ludus iſte partim ſubijciat᷑ fortu
ne ⁊ partim ingenio:tunc acquiſitū efficit᷑ vincentis: ſicut dici
mus in ludo ſcachorū qui eſt licitus quia ſubijcitur ingenio.vn
de ratione illius mixture ingenij efficitur licitū qꝺ al's eſſet il
licitū.arg.de ſepul.ſacris.dū tñ ceſſent blaſphemie ⁊ dolus in
tali ludo ſm Joan.and.in.d.c.clerici. Et illud vltimū dictum
credit do. Anto.eſſe verū niſi fieret continuatio talis ludi: q:
tunc ex tali cōtinuatione potius videt᷑ fortuna q̄ ingeniū.vn
de tali caſu nō putat lucrū fore licitū:⁊ vincens non poterit ſi
bi retinere ſed eſt pauperibꝰ erogandū.vt.d.c.nō ſane. vel etiā
ratione tēporis amiſſi:qꝺ negari nō pōt qn ex nimia cōtinua
tione amittat᷑ multū tpis. Sed mihi magis placet ꝙ in iſtis lu

r

Additio.
a ¶ Poſſit repeti. An perdita in ludo taxilloꝝ poſſint repeti. vide late per Guido. pape in qōnibꝰ ſuis i.q. cccccclxxxj. incl. ioānes polleti. D.F.

dis mixtis idẽ dicamus ꝙ in his que pendẽt ex fortuna.vt.ſ.
dixi.Et qđ in eis dicaꝝ prout de alijs ludis illicitis ꝙ lꝫ ↄſue-
tudo poſſit palliare vt nõ teneaꝝ perdenti reſtituere:tñ non põt
facere ludũ licitũ.⁊ ſic vincens dꝫ tanꝙ illicitũ lucrũ erogare
in elemoſynã.In ea.glo.in ver.ſi qs.querit de alia queſtione
8 ⁊ ſol.dic vt in ea.¶†Glo.ſup verbo deſeruiens.Not.iſtã gl.
ꝙ dictio de põt ſtare augmentatiue:qñqꝫ priuatiue.ꝙ ſtet pri-
uatiue vide tex.in.c.j.de tranſla.prela.ꝙ aũt ſtet augmentati-
ue vide glo.in verbo deproperet.in.c.j.de appella.lib.vj.⁊ de
hac dictione vide in.c.is cui.de preben.lib.vi.¶Glo.in ver-
bo deſignat.colligit ex tex.vnũ notabile qđ ſtatim ꝑ quocũqꝫ
delicto clericus debeat puniri.¶In fi.glo.de hac materia ꝑ
glo.xxvij.q.i.c.nec aliqua.⁊.c.placuit.⁊ glo.lxxxj.diſt.c.apo-
ſtolus.aliqđ.Glo.de offi.cuſto.c.j.⁊ glo.in.c.j.de cleri.ꝑcuſſo.
aliqđ.glo.fi.in.c.ſicut.de iudi.puto in hac materia ſic poſſe di-
9 ſtingui.¶†Si qriꝝ an ſtatim clericus ꝑ pmo delicto poſſit pu-
niri.Si eſt clericus regularis non ſtatim eſt puniendus ſed ex-
pectatur vſqꝫ ad ſcđam offenſam.in ſcđa punitur.in tertia de-
truditur in aliud monaſteriũ.ita.xxvij.q.j.ne aliqua.⁊.c.pla-
cuit.Aut eſt clericus ſecularis.⁊ tũc aut cõmittit delictũ enor-
me.⁊ tunc pro prima offenſa deponendus eſt.⁊ ita procedit.c.
nec alique.⁊.c.placuit.qđ ita intelligit Ioã.de ſan.⁊ ſic proce-
dit tex.⁊ Archi.lv.diſt.c.fi.tex.xlviij.diſt.qm̃.qđ intellige ve-
rũ:niſi cũ tali eſſet ſuper tali crimine diſpenſatũ.vt no.gl.xiiij.
q.iiij.c.j.aut delictũ nõ eſt enorme:tunc nõ debet deponi ꝑ pri-
mo delicto.ita procedit glo.hic.⁊ alie glo.cõcordãtes ſuperi⁹
allegate.⁊ ita videtur intelligere Ioã.de ſan.Sed poſſet dici
aliter ꝙ quãdoqꝫ lex vel ſtatutũ imponit pro delicto penã ſim-
pliciter:⁊ tunc videꝝ ꝙ etiã ex vna cõmiſſione delicti ſit puniẽ-
dus vel deponẽdus illa pena ex quo ius illã imponit:quia vbi
pro delicto inuenimus impoſitã penã a iure illa eſt imponen-
da.de offi.deleg.de cauſis.nec debet expectari ꝙ iterato illud
delictum cõmittat:⁊ ita procedit tex dicti.c.qm̃.xlviij.diſt.fa-
cit qđ not.Hug.l.di.c.ij.Aut lex vel ſtatutũ imponit penam
depoſitionis vel aliã.Sed eadẽ lege vel alia apparet ꝙ ex vni-
ca cõmiſſione delicti nõ vult ꝙ illa pena imponatur:⁊ tunc il-
la pena non eſt imponẽda.⁊ ita intelligo tex.⁊ glo.hic.⁊ alias
glo.de hoc loquẽtes.Et ita proprie loquũtur tex.ſi bene inſpi-
ciantur vbi ille glo.ſunt poſite.

1 ☞ Lex populo data fuit poſt diluuium.
2 Membrũ abſcindere qđ homo ſuperflue habet nõ facit eũ eſſe
vitiatum corpore.
3 Limitatio ad glo.in regula qđ oẽs.de reg.iur.lib.vj.
4 Uini vſus an ſit illicitus.
Dictio quaſi eſt nota ſimilitudinis nõ autẽ veritatis.
5 Matrimonij ſeparatio per libellũ repudij facta an olim fuerit
licita:⁊ q̃ continebantur in tali libello repudij.
6 Circũciſio proprie loquendo nõ eſt ſublata:ſed impleta in ſuo
ſignificato.ſ.in baptiſmo.
7 Impoſſibile dicitur qđ de facili non poteſt impleri.
7 Priuilegiũ impetratũ ꝑ clericũ vt archidiaconus fieret ⁊ du-
xit vxorem:an mortua vxore ſibi ſuffragabitur.

Ab exordio. Eſus carniũ ⁊ potus vi-
ni poſt xp̄i aduẽtũ prohi-
betur pro abſtinentia ſicut prius ante diluuiũ:licet
poſt tempora diluuij:⁊ añ ipſum xp̄i aduentũ libe-
re vſus eorũ eſſet permiſſus.h.d.¶Not.ꝙ tẽporib⁹ prime eta-
1 tis mũdi hoĩes non veſcebantur carnibus.¶†Not.ꝙ lex po-
2 pulo fuit data poſt diluuiũ.ad hoc.vij.di.c.fuerunt.¶†No.
ꝙ abſcindere mẽbrũ qđ hõ ſupflue haberet nõ faceret eũ corpe
vitiatũ eſſe.qđ not.qr facit ad dubiũ ꝙ ſi quis habens ſex di-
gitos faciens ſibi ſupfluũ abſcindere etiã ſponte poſſit ordina-
ri.Et ita videꝝ hic tex.per glo.lv.diſt.q parte.⁊ probat iſte tex.
qr iſti circũciſi erant ſacerdotes:⁊ tñ erat prohibitũ corpore vi-
tiato ſacerdotari.vt ptꝫ.xlix.diſt.hinc etem̃.No.ꝙ aduentus
xp̄i in vltima fuit generatione:⁊ ſic nos ſumus cõſtituti in vlti-
3 ma generatione mundi.¶†Not.argu.ꝙ ſi lex noua vult redu-
cere ad duriorem ſtatũ perſonas exiſtentes in ſtatu vltra ꝙ per-
cipiat lex que obſeruaꝝ tpe noue legis edite:ꝙ illa lex aſtringit
etiã exiſtẽtes in tempore legis antiquiſſime quo tempore erat
ille ſtatus qui nunc renouatur.Ita Gemi.hic.qđ no.qr ꝑ hoc
habetur vna limitatio ad glo.in regula.qđ oẽs.de reg.iur.li.
vj.vbi dicitur ꝙ clericis ſecularibus indici nõ põt durior ſtat⁹
abſtinentie quẽ habent illi qui ſunt in eccleſia:ſꝫ vẽturis poſt-
ea ſic.ꝙ iſte tex.videtur illud limitare verũ vbi ſtatus ad quez
aſtringit noua lex fuiſſet etiã inductus antiquiſſima lege:ſꝫ in-
ter media noua lege cõtraria fuerit intermiſſus:qr tunc videꝝ
ꝙ poſſint aſtringi clerici exiſtentes antiqui qui erant tempore
legis antique nõ ſolũ qui erant tempore noue legis.¶†Not.
libellũ repudij eſſe prohibitũ dari vxori:⁊ matrimoniũ hodie

4 hanc viã prohibitũ eſſe diſſolui.¶†Not.ꝙ abſtinentia vini ⁊
carnium non videtur eſſe in precepto:ſed tantũ de cõſilio pro-
bat text.qui dicit bonũ eſt.Ideo infero poſt do.Cardi.ꝙ vſus
vini totaliter nõ eſt illicitus.j.ad Tim̃.v.Noli adhuc aquam
bibere:ſed modico vino vtere ꝓpter ſtomachũ tuũ.Nã dicẽdũ
iuxta.ſ.Tho.ij.ij.q.cxvj.ſub iſta concluſione ꝙ nullus cibus
vel potus ſm ſe cõſideratus eſt illicitus.Patet iſta concluſio
ex ſentẽtia dñi dicentis Mat.xv.nihil qđ intrat per os coinq-
nat hoiem.Hinc ſequitur correlaria reſponſio ad queſtionem
videlicet ꝙ bibere vinũ ſm ſe loquẽdo nõ eſt illicitũ:ſꝫ ꝙ vſus
vini ſm ſe non ſit totaliter illicitus põt tamẽ illicitus reddi ꝑ
accidens.Qñqꝫ quidẽ ex cõditione bibẽtis qui a vino de faci-
cili leditur vel qui ex ſpeciali voto obligatur ad vinũ nõ bibẽ-
dum:quãdoqꝫ autẽ ex modo bibendi:qr.ſ.menſurã in bibẽdo
excedit:quãdoqꝫ autẽ ex parte alioꝝ qui ex hoc ſcandalizarẽ-
tur.¶Oppo.cõtra tex.qr deus nõ creauit in nobis aliquid ſu-
perfluitatis:vt ptꝫ in Geneſi vbi diciꝝ.Et vidit de⁹ cũcta que
creauerat ⁊ erant valde bona.Tex.aũt dicit hic ↄ̃riũ quare ma-
le.Sol.dic ꝙ deus nõ creauit aliqđ ſuperflui in nobis:nec ob.
iſte tex.qr nõ dicit hoc:ſed dicit ꝙ circũciſio fuit permiſſa quaſi
eſſet aliquid ſupfluũ in nobis.ſed dictio quaſi non eſt nota ve-
ritatis ſed ſimilitudinis:vt ſit ſenſus ꝙ illam abſciſionem cir-
cũciſionis fecerit quaſi eſſet aliqđ ſupfluũ ſm Hug.⁊ Archi.
¶Secũdo oppo.ꝙ immo permiſit vſum vini.vt ptꝫ de conſe.
diſt.v.ſint tibi.Sol.dic ꝙ tex.iſte loquiꝝ de cõſilio vt conſulat
hic apoſtolus vt nõ vtantur:tñ nõ ꝓhibet.ibi aũt ponit vſum
vini fore permiſſum.vel põt dici ꝙ idẽ qđ dicitur hic de prohi-
bitione vini ſit cõſiliũ.⁊ eodẽ modo qđ dicitur ibi de vſu vini ſit
5 etiã cõſiliũ:⁊ ſic nullũ erit ↄ̃rium ſm Hug.⁊ Lau.¶†Quero
an ſeparatio matrimonij per libellũ repudij facta fuerit licita.
Dicite ꝙ talis ſeparatio fuit permiſſa vt maius malũ euitare-
tur.ad hoc de diuor.c.gaudemus.§.qui aũt.iij.diſt.§.officiũ.
Et in tali libello repudij tria ↄtinebãtur.Primũ cã quare fie-
bat repudiũ.Scđm dos quã vir dabat illi mulieri.Tertiũ licẽ-
tia nubẽdi alteri viro.Et cauſe propter quas repudiũ erat per-
miſſum erãt tres.vna ꝓpter feditatem.vt pꝫ Deuꝝ.xxiiij.c.vbi
dicitur.Si acceperit homo vxorẽ:⁊ eã habuerit ⁊ non inuenit
gratiam ante oculos ꝓpter aliquã feditatẽ ſcribet illi libellꝫ
repudij⁊ dabit i manu ipſi⁹ ⁊ dimittet de domo ſua.vt.xxxiiij.
q.ij.non ſatis.Alia erat propter odiũ vitandũ.vt Deuꝝ.xxij.
c.Si duxit vir vxorẽ⁊ poſtea eã odio habuerit ⁊c.Tertia erat
que implicabaꝝ in his duabus.ſ.timor vxoricidij.Et hec tria
ſunt contra triplicẽ vnitatẽ matrimonij.Timor vxoricidij con-
tra vnitatem nature.Odiũ ↄtra vnitatẽ amicitie.Feditas cõ-
tra vnitatẽ cohabitationis ſm Archi.Ponit Archi.hic quare
fuit inducta circũciſio:⁊ quare potius fiebat in iſto membro ꝙ̃
in alio qđ hodie nõ eſt nobis neceſſariũ.Glo.j.recita per con-
trarium ꝙ videꝝ permiſſus vſus carniũ etiã tempore prime ge-
nerationis:vt qr erant venatores.glo.ſol.¶Glo.ij.recita per
queſtiones qđ ſignũ denotabat circũciſio.Glo.ſoluit triplici-
6 ter.dic vt in ea in fi.glo.¶†Oppo.contra vltimã ſolutionem
glo.ꝙ malũ fuit tolere circũciſionẽ:qr illa fuit inducta a deo
cum datione legis.vt dicit ibi tex.ergo fuit bona circũciſio.er-
go male fecit qui eã deſtruxit.So.dic ꝙ hoc nõ ſequitur.Dñs
enim deſtruendo circũciſionẽ induxit baptiſmũ qui eſt multo
melior.Unde proprie loquendo circũciſio nõ eſt ſublata ſꝫ im-
pleta in ſuo ſignificato.ſ.in baptiſmo.iuxta illud dñicũ.Nõ ve-
ni ſoluere legẽ ſed adimplere.¶Glo.ſuper verbo implere.re-
cita per contrarium ꝙ ſi erat impoſſibilis lex adimplendũ.er-
go non debebat ligare.iiij.diſt.c.erit.¶Glo.ſoluit tripliciter
in fi.glo.vel dic ꝙ.c.erit.loquiꝝ quãdo fit aliqua cõſtitutio ſpe-
cialis que non debet aliquã impoſſibilitatẽ ↄtinere.Sed quod
hic dicitur de vniuerſitate legũ ⁊ preceptorũ veteris teſtamen-
ti q̃ nullus implere poteſt quin in aliquo eã trãſgrediaꝝ ꝓpter
eorũ multitudinẽ ⁊ contraria ſimul occurrentia:ſed nullũ erat
7 ſibi impoſſibile per ſe ſm Lau.⁊ Hug.¶†Not.primam ſolu-
tionẽ glo.qr iſtud dr impoſſibile qđ de facili impleri non põt.
qđ not.qr facit ꝙ ſi teſtator mandaret aliqđ legatũ fieri ꝓ ani-
ma in loco vbi de facili non poſſet fieri ꝙ ep̄s poſſet mutare le-
gatũ in aliũ locũ vbi facilius fieri poſſet:qr ſicut põt mutare le-
gatũ qđ non põt in loco fieri.de teſta.nos qdẽ.ita poterit mu-
tare quando de facili etiã fieri non põt.faciũt que not.Bar.in
l.fi.ff.de op.publi.Bald.in.l.alienã.C.de legatis.in.l.j.C.de
his que pene no.¶Glo.ſup verbo duricia.querit an fuerit pec-
catũ dare libellũ repudij.⁊ dicit ꝙ ſic.¶In fi.gl.dicit ꝙ ideo
dicitur duricia:quia ꝓpter eoꝝ duriciã fuit eis permiſſum ſm
Hug.⁊ Lau.¶Glo.in v̄bo ⁊ O ad A.colligit notabile ex tex.
in fi.glo.Itẽ hic eſt ar.ꝙ medius ſtatus nõ obeſt:nec qđ factuꝫ
eſt medio tpe ex quo res redijt ad ſtatũ priſtinũ.⁊ ſm Archi.eſt
8 arg.†ad qſtionẽ de clerico q impetrauit priuilegiũ vt archidia-
conus fieret

conus fieret ⁊ duxit vxorem.poſtea mortua vxore an ſuffraga-
bitur ſibi priuilegium.Sed tamen hic alia ratio cum ratione
tacite renuntiationis ab illo priuilegio ſit excluſus.vt habe-
tur in cle.gratie.de reſcrip.Et facit.l.qui res.§.areã.ff.de ſol.
Glo.in verbo nec concedimus.recita per ↄtrariũ ꝙ immo car-
nes comedimus ⁊ licite.vt ptꝫ.xxiij.diſt.q ep̄s.glo.ſol.

Luxurioſa. Inſipiẽs eſt q ebrietate vini
maculaꝝ.h.d.⁊ nõ diuiditur.
Not.ꝙ vinũ eſt incitatiuũ luxurie.ad qđ de iureiu.⁊
ſi xp̄s.Not.ꝙ vino ⁊ ebrietati inſiſtentes dicuntur
eſſe inſipientes.

1 ☞ Nomine principũ eccleſiaſticorũ poſſunt oẽs prelati ec-
cleſie cõprehendi:⁊ qui comprehendãtur nomine principis.3.
2 Chriſtus ſaluator fuit pauper.

Eccleſie. Deteſtabile eſt i clericis delicatis
1 epulis vti.h.d.†Not.ar.ꝙ appel-
latione principũ eccleſiaſticorũ poſſunt comprehen-
di omẽs prelati eccleſie.¶Not.ꝙ pudicitia ſerua-
ri non dicitur ſi intenditur delicatis ac laſciuis epulis.Not.ꝙ
2 predicatio verbi dei dꝫ fieri per ieiuniũ.¶†Not.ieſum fuiſſe
pauperem.de quo in.c.exemplũ.in.c.excedit.vbi ponam poſt
Cardi.xij.q.j.¶Not.ꝙ ep̄i ſunt loco ap̄ſorũ.vide.ſ.xxj.diſt.
c.in nouo.Not.ꝙ ille qui eſt poſitus in loco alterius debet imi-
tari ſermonẽ ⁊ opera illius in cuius locũ ſurrogaꝝ ipſe.ad hoc
xl.diſt.c.non eſt facile.Itẽ not.quẽ poſſe illud qđ poteſt ille cu-
ius locũ obtinet.ad hoc.xciij.diſt.p̄cipim⁹.ſm Hug.¶Glo.
j.recita ꝑ cõtrariũ ꝙ immo etiã alij p̄lati inferiores a principe
debẽt abſtinere ab iſtis delitijs.Glo.fatetur cõtrariũ.⁊ ad tex.
3 reſpondet in fi.glo.¶†Not.arg.ꝙ appellatione principis nõ
ſolũ cõprehenditur papa ſed etiã alij inferiores prelati quãdo
expreſſio fit in materia pariter proportionabili pape ⁊ inferio-
ribus.⁊ vide ad hoc tex.in cle.ne romani.§.p̄fatis.de iureiur.
glo.in verbo epulis.ꝙ epule nõ queruꝝ cũ labore ſed comedũ-
tur.Glo.exponit tex.intelligendo de omĩb⁹ delitijs.¶Glo.
in verbo exteriores.Glo.ſol.in fi.glo.Tu dic.i.reddẽtes eos
ex toto extra lucẽ ⁊ ponentes in ſumma cecitate.⁊ in talib⁹ erũt
reprobi poſt iudicium ſm Hug.⁊ Archi.

1 ☞ Ebrius an dicatur furioſus.

Venter. Ebrietatis fruct⁹ eſt libido ⁊ furor.
h.d.Not.ꝙ vẽtris ſuperflua reple-
tio incitat de facili hoiẽ ad libidinẽ.No.ꝙ ex ebrie-
1 tate creatur libido ⁊ furor.¶†Not.ꝙ ebrius dicitur
furioſus:⁊ ſic facit ad dubiũ ꝙ ſicut furioſus non efficitur irre-
gularis ex homicidio per ipſum cõmiſſo.vt in cle.ſi furioſus.
de homi.ita ⁊ ebri⁹ nõ efficitur irregularis ex tali homicidio.
ad quod vide que dixi in.c.qualis.xxv.diſt.qr non ita ſimpli-
citer procedit:qr vt plurimũ ebrietas imputatur culpe.

Vinolentum. Sacerdotes ⁊ moniales
abſtinere debẽt a crapu-
la ⁊ ebrietate.h.d.Not.circa ꝓhibitionẽ eiuſdem rei
põt cõcurrere duplex vinculũ.facit ad not.de cõſti.
c.j.lib.vj.An ſtatutũ ep̄i addat vinculũ ad ius cõe.Not.qua-
re vſus vini ſacerdotibus videtur inhiberi.ne videlicet ꝓpter
illud aggrauẽt intellectũ.Not.ex quo dicit vinolentũ ꝙ non tã
vſus vini ꝙ̃ frequẽs vſus ꝓhibeꝝ ſacerdoti.Paul⁹.j.ad Tim̃.
v.c.Item xp̄s legitur vino cũ ap̄ſis vſus.Io.ij.⁊ Luc.xxij.fa-
cit qđ in ſimili cõcludiꝝ de vſu veſtiũ prohibitaꝝ in cle.ij.de vi-
ta ⁊ hone.cle.Et glo.in ſimili in.c.multi.in verbo tractauerit.
xl.diſt.⁊ bene probaꝝ in.c.quiſqs.⁊ in.c.delitie.xlj.diſt.No.qd
comprehẽdatur appellatione ſicere.Not.ꝙ oĩs potatio q̃ apta
eſt inebriare eſt prohibita clericis.Itẽ ꝙ talis potatio inducit
alienationẽ ⁊ euerſionẽ mentis.No.ꝙ vini potatio inducit lu-
xuriam.Not.ꝙ etiã moniales debẽt abſtinere ab vſu vini.

Luxuriam. Non vini natura ſed inordina-
ta potatio luxuriã generat.h.d.
Not.ꝙ vinũ ex natura intrinſeca non eſt malũ ſed be-
ne poteſt eſſe occaſio mali:⁊ ſic eſt abſtinendũ ab illo qđ poteſt
eſſe occaſio mali.ad hoc de vi.⁊ hone.cle.cum ab omni.

1 ☞ Beſtie fuerunt create ſexta die.
2 Predicans verbũ dei debet ſe ab oĩ vitio purgare.
3 Nomine beſtiarũ que animalia comprehendantur.
4 Deus an per ſingulos dies ſingula creauit:an ſimul oĩa.
5 Moab ⁊ Amon ſemper populum dei perſequebantur.
Deus eſt vbiqꝫ.

Sexto die. Per abſtinentiã acquiriꝝ glo-
ria paradiſi.Per gulaꝫ vero
amittiꝝ ⁊ ex ebrietate ſeruitus et pctm̃ orta ſunt.h.
1 d.¶†Not.qua die fuerãt create beſtie:qr ſexta die.
Not.ꝙ in cibi comeſtione orta eſt deſtructio mũdi:qr homo ex
illa incurrit periculum mortis.¶Not.quãdo ⁊ vbi habuit p̄n-
cipiũ lex ieiunij:qr in paradiſo.⁊ ꝙ ieiuniũ põt appellari ab-
ſtinẽtia alicuius generis fructuũ:lꝫ de alijs comedaꝝ pluries.
Nam ade nõ fuit indictũ ieiuniũ ſed vt nõ comederet de ligno
ſcientie boni ⁊ mali:⁊ tñ hic appellatur ieiunium.vide qđ no.
Inno.ſuper rubri.de obſer.ieiu.¶No.a diabolo orta eſt p̄ua-
ricatio ⁊ inobedientia.Not.ꝙ delectatio gule inducit excluſio-
nem a paradiſo:ieiunium vero recuperationẽ ipſius.Not.qs
fuit primus plãtator vinee.¶Not.ꝙ per cognitionẽ vnius ex
cõtrarijs qđ ſit malũ daꝝ cognitio remedij vt inhereat alteri cõ-
trario.Uñ ſi cognoſciꝝ ꝙ ebrietas ſit mala remediũ ei⁹ eſt abſti-
nẽtia.Et ſic hẽs vbi vnũ eſt malũ ei⁹ ↄ̃riũ ẽ bonũ.vide.ſ.xxxij.
diſt.hoſpitiolũ.Not.ꝙ ſeruitus habuit originẽ ab ebrietate.de
quo diceꝝ.j.Not.ꝙ ex ebrietate induciꝝ mẽtis alienatio.Ita ꝙ
2 illa infect⁹ cõmittat inceſtũ de facili.†No.ꝙ ille q p̄dicat v̄buꝫ
dei debet ſe purgare ab oĩ vitio.¶Oppo.ↄ̃ text.qui dicit ꝙ
per cibos mundus deſijt augeri:ſed hoc eſt falſum:qr cibi non
fuerunt cauſa ſed tranſgreſſio hoĩs.So.Hug.fateꝝ cõtrariũ.
⁊ ad tex.hic reſpondet ꝙ iſta dictio per denotat cãm efficiẽtẽ.
vñ eſt ſenſus lr̃e ꝙ habitis cibis ⁊ hoĩbus incipientibus come-
dere ex illo vſu mũdus deſijt augeri ſm Hug.⁊ Archi.¶Se-
cũdo oppo.dixit tex.ꝙ nemo nouerat p̄uaricari anteꝙ̃ eſſet da-
ta lex abſtinẽtie a deo:ſed hoc eſt falſuꝫ:qr immo preuaricatus
erat angelus.Sol.Hug.fatetur cõtrariũ ꝙ angelus prio pre-
uaricatus erat:ſed iſte text.nõ dicit cõtrariũ:qr dicit nemo:id
eſt nullus homo.vñ text.preſupponit ꝙ homo nõ erat preuari-
catus:ſecus ergo de demone:⁊ ſic potius ↄcordat cũ cõtrario.
Uel ſecundo poteſt dici ꝙ homo eſt preuaricatus primo:quia
homini ſpecialis et expreſſa lex fuit data quam eſt preuarica-
tus:ſed diabolo nulla lex fuit data vel prohibitio aſſignata
ſm Hug.⁊ Archi.¶Tertio oppo.contra tex.dicit ꝙ gula ex-
pulit adã de paradiſo:⁊ abſtinẽtia ad paradiſum reuocauit:ſꝫ
hoc eſt falſum:qr adã fuit eiectus ⁊ extra paradiſuꝫ mortuus.
vt ptꝫ de peni.diſt.j.ſicut primi.Sol.Hug.fatetur cõtrariũ.et
ad tex.hic reſpondet exponendo paradiſum.i.ad ſalutem ⁊ ad
bonũ ⁊ virtutẽ.Adam per abſtinẽtiã fuit dignus ſaluari ⁊ ſal-
uatus.¶Glo.j.recita per cõtrariũ:qr text.dicit ꝙ deus ſexta
die fecit aĩalia.Et ſic videtur velle tex.ꝙ deus ſimul nõ creauit
3 oĩa.Cuius ↄ̃riũ dicit Salomon.Glo.ſol.in fi.glo.†Not.gl.iũ-
cto tex.ꝙ appellatione beſtiarũ cõprehẽduntur tñ aĩalia terre-
ſtria:nec includuntur aues ⁊ piſces.qđ no.propter ſtatuta que
dicunt ꝙ de beſtijs ⁊ animalibus ſoluaꝝ tm̃ ꝑ gabella:qr ſi di-
cerent de aĩalibus includerentur piſces vel aues:ſecus ſi dice-
4 rent de beſtijs.¶†Glo.ſup verbo ſexto die.attingit pulchruꝫ
punctũ.ex quo not.ꝙ deus non per ſingulos dies ſingula crea-
uit ſed ſimul oĩa:ſed in deſcribẽdo ⁊ proferendo diſtincta ſunt.
do.Cardi.dicit ꝙ pro iſta opi.glo.faciũt multe ratiões.Pri-
mo ſic.q viuit ineternũ creauit oĩa ſimul.vt habeꝝ Eccl̃i.xviij.
ergo ſequiꝝ ꝙ in creatione rerũ incõuenienter ponatur diſtin-
ctio ſiue ſucceſſio dierũ.Scđo ſic.Iob.xl.Ecce behemoth quẽ
feci tecũ.behemoth autẽ angelus eſt qui cecidit.Iob vero ho-
mo intelligitur.ergo videtur ꝙ homo ſimul factus fuerit cum
angelo:⁊ per ↄſequẽs beſtie eadẽ die dicunꝝ create qua homo.
Tertio ſic.opus creationis diuinã potentiã demonſtrat:ſꝫ mi-
nus potentiã in agendis tm̃ demonſtrat effectus ſucceſſiue cõ-
pletus qui ſubito in ſua perfectione productus:ergo a princi-
pio ſub diſtinctione ſpecierũ creata ſunt oĩa ſimul.⁊ per conſe-
quens beſtie non ſunt create in alia die ꝙ̃ cetera omnia.In op-
poſitũ eſt tex.preſentis.c.Itẽ primũ capitulũ Geñ.de cui⁹ au-
toritate dicit Aug.ſup Geñ.maior eſt huius ſcripture autori-
tas ꝙ̃ oĩs humani generis perſpicacitas.Reſpondeo:ſciẽdũ
hic eſt varius modus dicẽdi inter doct.Nã Augu.ſuper Geñ.
ad lr̃am dicit oĩa ſm ſuas ſpẽs diſtinctas ſimul eſſe creata in
quib⁹ integritas vniuerſi cõſiſtit.ſ.angelos ⁊ celos ⁊ elementa
⁊ aĩalia perfectorũ prima indiuidua ⁊ primũ hoiem.Alia aũt
que ex iſtis principijs ſufficiẽter cauſanꝝ.ſ.quedã impfecta ani-
malia ⁊ pluralitas.dicit tũc creata eſſe in potentia cauſaruꝫ ſe-
minaliũ que poſt ꝓceſſerunt ex his cauſis de potentia ad actũ
illo tempore quo poſt ſenariũ numerũ illoꝝ dierũ deus naturã
prius conditã adminiſtrat.de quo opere dr Io.v.pater meus
vſqꝫ modo operatur ⁊ ego operor.nec in diſtinctione rerũ attẽ-
dendũ eſſe voluit ordinẽ tpis ſed nature ⁊ doctrine.Nature ſi-
cut ſonus p̄cedit cantũ natura ſed nõ tpe.Ita etiã que natura-
liter ſunt priora prius facta memoranꝝ ſicut terra prius ꝙ̃ ani-
malia:⁊ aqua prius ꝙ̃ piſces.⁊ ſic de alijs.Doctrine vero ordi-
ne ſicut patet in docentibus geometriã ꝙ̃uis eñ partes figure
ſine ordine tpis figurã ↄſtituãt.tñ geometria docet cõſtitutio-
nem figure ꝓtrahendo lineã poſt lineam.⁊ hoc fuit Platonis.
vt dr primo celi ⁊ mũdi.Ita etiã Moyſes populũ rudẽ deter-
minationẽ mũdi inſtruẽs per partes diuiſit q̃ ſimul facta ſunt.
vñ Aug.dies ſex quibus legiꝝ deus cũcta feciſſe.Geñ.j.intel-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ligi voluit non hos vſitatos dies qui ſolis circũitu peragũtur ſed vnũ diē ſm cognitionē angelicā ſex rerũ generibus p̄ſentatam. Pꝛo cuius opinionis pleniori intelligētia eſt notanduȝ ſm do. Alber. ⁊ ſctm̃ Tho. ꝙ ſicut pꝛeſentia lucis coꝛpoꝛalis ſuper hec inferioꝛa diē facit tēpoꝛalē: ſic pꝛeſentatio luminis intellectus angelici ſuper res creatas diē facit ſpũalem. ⁊ ſm hoc multi dies diſtinguũtur ſm Aug. ſm ꝙ intellectus angeli diuerſis rerũ generibus cognoſcēdis cōparatᷣ: ⁊ ſic oꝛdo dieruȝ non fuit oꝛdo tempoꝛis: ſed oꝛdo nature qui in cognitione angeli attenditᷣ ſm oꝛdinē cognitoꝛũ pꝛout alterũ altero eſt pꝛi⁹ natura. ita vt ſm Aug. pꝛimus dies ſit cognitio pꝛimi diuini operis. Secũdus dies ſcđa cognitio ſcđi operis. ⁊ ſic de alijs. Et dicitur vnũquodqȝ opus factuȝ ab aliqua die: quia nihil deus pꝛoduxit in rerũ natura qđ non impꝛeſſiſſet menti angelice. quequidē multa pōt ſimul cognoſcere: pꝛecipue in verbo in quo om̄is angeloꝛũ cognitio perficitur ⁊ terminatᷣ. ⁊ ſic ſm eundē Aug. dies diſtinguitur ſm naturalē oꝛdinē rerũ cognitarum nō ſm ſucceſſionē tempoꝛis aut ſucceſſionē ꝓductionis rerũ. Pꝛeterea notādũ ꝙ ſicut in die tēpoꝛali mane eſt diei p̄ncipium: veſpere vͦo finis. ita in cognitione angeli reſpectu eiuſdem rei eſt conſiderare pꝛincipium ⁊ finem ſm oꝛdinē rei cognite. Pꝛincipiũ autē cuiuſlibet rei eſt in ſua cauſa a qua fluit: terminus autē ipſius eſt in ipſa re ad quā actio cauſe pꝛoducētis terminatur. vñ pꝛimitiua alicuius rei cognitio eſt ſm ꝙ cōſiderat in ſua cā q̄ eſt vͦbũ eternũ. vñ cognitio rex in verbo dꝛ matutina cognitio. Ultima aũt rei cognitio eſt ſm ꝙ cognoſcitᷣ in ſeipſa: ⁊ talis cognitio dicitur veſpertina. Alioꝛũ vͦo doctorum: vt beati Greg. ⁊ ſequaciũ eſt alius modus dicendi. dicũt enim nota om̄ia ſimul eſſe facta: ſed diſtinctas ſpecies ſuas ponentes oꝛdinē tempoꝛis in diſtinctione rerũ ſeruatũ. ita vt ſeptem dies illi fuerint diuerſi ⁊ non vnus tm̃. Et hec quidem poſitio cōmunioꝛ eſt ⁊ magis cōſona videtur lr̃e quantum ad ſuperficiē. vt inquit ſctũs Tho. pꝛima eſt nobilioꝛ ⁊ magis ab irriſione infidelium ſacrā ſcripturā defendens. qđ valde obſeruandum docet Aug. ſup Geñ. j. lib. vt ſic ſcripture exponātur vt ab infidelibus non irrideātur. Ad rōnes in oppoſitũ. et pꝛimo ad pꝛimam reſpōdetur iuxta. ſ. Tho. ꝙ deus om̄ia creauit ſimul quantũ ad rerũ ſubſtantiam quodāmodo infoꝛmē: ſed quantũ ad foꝛmationē que facta eſt ꝑ diſtinctionē ⁊ oꝛnatum non ſimul om̄ia ſunt ꝓducta. vnde ſignanter vtitur vͦbo creationis. cōcoꝛ. do Bonauen. in. ij. dicens ꝙ ſcriptura facit vim inter creare ⁊ facere. Nam creationē vocat eductionē ex nihilo: factionem vͦo ipſam diſtinctionem. Cōceditur ergo ꝙ om̄ia ſimul creata ſaltem in materia: non aũt ſimul facta. Ad ſecũdũ reſpondetur negando cōſequentiā. Et ad dictũ Job dicitᷣ ꝙ homo nō dicitur factus cũ angelo per ſpeciē foꝛme diſtinctus. Sed dicitur factus cum angelo iuxta Albertũ magnum. tum quantum ad materiam: quia materia pꝛima in qua factuȝ eſt coꝛpus hominis materialiter fuit creata ſimul cũ angelo: quoniam angelica natura ⁊ materia pꝛima ſunt coequena. tũ quātum ad foꝛmam in ſimilitudinē. tum qꝛ aīa rationalis que eſt foꝛma hominis et ſimilis angelis. vnde Grego. exponit ꝙ tecum non dicat ibi ſimultatem ipſius ſȝ ſimilitudinem rōnis. q. d. Ecce behemoth quem feci tecũ. i. tui ſimilē in rōnis capacitate. Ad tertiā reſpondetur negādo cōſequentiā. ⁊ ratio eſt qm̃ iuxta do. Bonauē. ꝙ deus potentiā ſuam magis intendebat manifeſtare in pꝛoductione de non eſſe in eſſe q̄ poſtmodũ in foꝛmatione: ibi eñ magis manifeſtat ſapientiam ⁊ bonitatē vt ergo ſigillatim diſtinctim ⁊ appꝛopꝛiatim in pꝛoductione effectuũ manifeſtaretur ꝑfectio potentie ſapientie ⁊ bonitatis placuit diuino autoꝛi p̄mittere opus creationis poſtmodũ ſubiungere opus diſtinctionis. Et deinceps opus oꝛnatus ⁊ decoris. Et in pꝛimo manifeſtatur potētia: in ſcđo ſapientia: in tertio bonitas perfecta. concoꝛ. ſ. Tho. in. ij. dicens ꝙ in creatione non debuit tantũ oſtendi potentie virtus ſed etiā ſapientie oꝛdo vt que pꝛius natura ſunt pꝛi⁹ etiā inſtituantᷣ. No. ex glo. in verbo feriarũ relata ad tex. ꝙ cōſummatio operũ dei in creatione ⁊ ceſſatio diei ſexto aſcribitᷣ. do. Card. dicit id qđ difficultatem facit in hac materia eſt id qđ noſtra trāſlatio diſcoꝛdat ab alia quā Aug. exponit ⁊ Ambꝛo. ſequitur in hoc. c. In noſtra eñ tranſlatione cōſummatio operũ aſcribitur diei ſeptimo: in alia vͦo diei ſexto. vtraqȝ tñ veritatē habere pōt ſiue intelligatur dies ſeptimus ſeq alios ſex ſucceſſiue tēpoꝛis vt alij ſancti volũt ſiue ponātur ſeptē dies vnus dies vt Auguſt. vult ſeptēpliciter rebus p̄ſentatus. ſ. cognitio angelica vt habituȝ eſt articulo pꝛecedenti. loquēdo eñ ſm Aug. diſtinguenda eſt duplex rerũ perfectio. iuxta ſctm̃ Tho. tam in. j. parte. ij. vna eſt perfectio pꝛima ſm ꝙ res in ſua ſubſtantia eſt perfecta q̄ dicitur ꝑfectio totalitatis quā res hȝ ex quo oībus partib⁹ ſuis eſſentialib⁹ integrata eſt: ⁊ de hoc ponitᷣ iſta ꝯcluſio ꝙ talis ꝑfectio mũdi ſexte diei cōpetit. pȝ cōcluſio. tũ qꝛ poſt ſex pꝛimos dies nulla creatura mũdi addita eſt que non aliquo modo in operibus ſex dierũ eſſet. Tum vt arguit Alber. magnus in ſecunda parte ꝙ numerus ſenarius ꝑfectus eſt ⁊ non ſeptenari⁹. ergo couenièter in eo opa diuina cōſummata ſunt. opus enim diuinũ ꝑfectũ eſt. Deutᷣ. xxxij. Date magnificētiā deo nr̃o dei perfecta ſunt opera. ergo magis cōgruebat in numero fieri ꝑfecto q̄ in numero nō ꝑfecto. vt. ſ. mēſura numeri ⁊ tp̄is ꝑ ꝯgruētiā reſponderēt mēſurato. Alia vͦo rei ꝑfectio eſt ſcđa q̄ eſt operatio rei vt dicitᷣ. ij. de aīa. ⁊ de tali mũdi ꝑfectione ponitᷣ ꝯcluſio ꝙ talis fuit in die ſeptimo: pȝ qꝛ tũc ceſſante operatione q̄ deus naturā inſtituit incepit operatio ꝓpagatiōis in toto mũdo ſm ꝙ ex naturis iā cōditis res alie ꝓducuntᷣ: quā opationē in rebus oībus de⁹ vſqȝ nũc facit. Jo. v. Pater meus vſqȝ mō operatur ⁊ ego operoꝛ. Cōſummatio ergo opex vt ait. ſ. Tho. intelligitᷣ ſm qđ ꝑfectiōis ipſis reb⁹ collatũ qđ eſt ip̄a operatio per quā natura ꝓpagatᷣ. hec aũt opatio eſt ⁊ a deo ⁊ vͦtute creature. ⁊ iō etiā dñs dꝛ cōſummaſſe opus cũ virtute natura mota in operationē exijt. Nec tñ aliqđ nouũ in natura efficitᷣ quia operatio cōſequitᷣ ex virtute nature pꝛius rebus collata. Et ita patet per hanc diſtinctionē ꝙ vtraqȝ tranſlatio. tum illa que dicit ꝙ die ſexto opus ſuũ deus ꝯpleuit q̄ alia q̄ dicit ꝙ die ſeptimo veritatē habet. ¶ Glo. ſup verbo deſijt. q̄rit de intellectu huius tex. dic vt in ea. In fi. glo. dic ꝙ iſte tex. pōt intelligi dupliciter. vno modo vt intelligatᷣ de Adam: qui ꝑ cibũ vetitum fuit debilitatus ⁊ offuſcatus ⁊ addictus moꝛti ⁊ pene. Et generaliter oēs res mũdane minoꝛate ſunt ⁊ deterioꝛate. Uel pōt intelligi de cibis quibuſcunqȝ q̄ comedit ꝓhibita peccat in comedendo ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Glo. in vͦbo ieiuniũ. recita per ꝯ̄triũ: qꝛ Ade nō fuit indictũ ieiuniũ. ſȝ bene vt nō comederet de fructu ꝓhibito cui⁹ ꝯ̄triũ dicit tex. Glo. fatetᷣ ꝯ̄triũ. ⁊ ad tex. reſpōdet exponēdo. ¶ Glo. in vͦbo reuocauit. inducit tex. ad ſolutionē q̄ſtionis. ¶ Glo. in vͦbo iumētis. recita ꝑ ꝯ̄trium ꝙ lȝ nō faceret abſtinere iumentũ ſuũ a vino. per hoc non erat adhibitũ remedium ad ebꝛietatē ſuam: qꝛ inebꝛiatio non poterat maculare Noe. Glo. fatetᷣ contrariũ. ⁊ ad tex. reſpōdet exponendo in fi. glo. ⁊ iō appellatᷣ iumētũ caro: qꝛ ſicut iumētũ pꝛeſtat homini ī multis miniſteriũ: qꝛ oīa ſine carne qs facere pōt ſicut eſt in illis q̄ quis ꝑcipit coꝛpoꝛeo ſenſu ſm Lau. ⁊ Archi. Glo. ſuper vͦbo partus. recitat per ꝯ̄triũ qualiter tex. intelligatᷣ. Et pꝛo eius declaratione ponit tres intellectus text. in fi. glo. Tu dic ꝙ iſte eſt ſenſus littere ꝙ inceſtus qui fuit part⁹ ebꝛietatis deterioꝛ eſt matre. ſ. ebꝛietate q̄ generauit inceſtũ. vnde expone regeneratricis. i. ebꝛietatis partus. i. inceſtus. Uel dic qꝛ vocat peſſimā regñatricē vtrālibet filiā Loth q̄ eſtimatiōe ſua regeneratrices hũani generis. putabant eñ totũ genus humanũ qđ Eua mũdo pepererat per ignē q̄ Sodomā cōbuſſit eſſe deletũ. vñ intrauerũt ad patrē vt noue oꝛiginis gñarēt. ⁊ ſm hō dict⁹ partus deterioꝛ ipſis matribus vel peioꝛes p̄re fuerunt. ſ. Moab quē genuit maioꝛ filia: ⁊ Amon quē genuit minoꝛ filia ex Loth. vñ ſm hoc ebꝛietas q̄ fuit cā inceſtus. vñ vr̃ fuiſſe ma-
5 lus. † ſȝ deterioꝛ fuit peſſime regñatricis part⁹. ſ. illax filarũ: ſcȝ Moab ⁊ Amon q̄ ſemper populum dei perſequebantᷣ. Uel ſic pōt dici vinũ regenerauit ebꝛietatē. ebꝛietas regenerauit inceſtũ. Eſt aũt inceſtus deterioꝛ q̄ ebꝛietas ſm Jo. de fan. ⁊ Archi. Glo. fi. querit quomodo intelligatᷣ tex. ꝙ remiſſio peccatorum eſſet in cōuiuio Abꝛaam. In fi. glo. Tu dic clari⁹ ꝙ intellectus littere eſt ꝙ abꝛaam intellexit ꝙ in illis tribus angelis erat trinitas perſonax ⁊ vnitas eſſentie diuine: ⁊ ſic in illis de⁹ remittens peccata eſſet. Sed huic intellectui obſtat: qꝛ ſm euȝ deus nō eſſet vbiqȝ: ſȝ localiter qđ eſt falſum. Tu ſoluas ꝙ de⁹ eſt vbiqȝ ſed nō per talē ſignificationē: qꝛ illi tres angeli ſignificantes trinitatem non ſunt vbiqȝ ſm Hug. ⁊ Archi.

1 ☞ Ebꝛius qualiter puniatur: et an ebꝛietas ſit radix omnium maloꝛum.
2 In penis alternatiuis impoſitis a ſtatuto vel lege an ſit in optione iudicis quam voluerit imponere.
3 Epiſcopus an poſſit vͦberare clericũ ꝑ laicũ. remiſſiue ad glo. Clerici an poſſint toꝛqueri per laicum.

1 **ANte omnia.** † Triginta dieb⁹ a cōmunione ceſſet vel coꝛpoꝛali ſupplicio puniatᷣ q̄ ebꝛi⁹ fuerit repert⁹. h. d. ¶ Not. ꝙ clericis eſt pꝛohibita ebꝛietas: ⁊ ſic videtur ꝙ clericus ſe inebꝛians peccet moꝛtaliter cũ venerit cōtra legem pꝛeceptiuā. ¶ No. ꝙ ab ebꝛietate poſſunt ꝓcedere fomenta ⁊ oꝛigines oīm vitiox. ¶ No. ꝙ pena non eſt imponenda ꝓ delicto niſi pꝛimo cōſtiterit ip̄m deliquiſſe. Not. ar. ꝙ clericus ꝓpter delictũ pōt ſubijci coꝛpoꝛali ſupplicio per ſuperioꝛē. Oppo. ꝙ ebꝛietas nō ſit radix oīm malox: ſed ſolum cupiditas, vt ptȝ. x lvij. diſt. bonoꝛũ. Sol. dic ꝙ vnũ vitiũ non excludit

excludit aliud: qꝛ vtraqȝ compꝛehēdunt genera ſinguloꝛuȝ ⁊ nō ſingula generũ vt ſit ſenſus: qꝛ nullũ eſt gen⁹ peccati qđ nō poſſit ꝓcedere: quandoqȝ ex ebꝛietate: quādoqȝ ex auaritia et cupiditate ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Quero an in optiōe iudicis ſit imponere alterā ex iſtis penis quā maluerit cũ tex. hic loquitur alternatiue. Sol. dic ꝙ ep̄s in penis illis imponendis debet attendere oꝛdinē trāſgrediētiũ: qꝛ ſi ſint conſtituti in maioribus oꝛdinibus debēt ſubijci excōicationi: non aũt coꝛpoꝛali ſupplicio. vt. xlv. diſt. cũ beatus. Poſiti vero in minoꝛibus oꝛdinibus debēt ſubijci coꝛpoꝛali ſupplicio. l. diſt. cōtumaces. et d. c. cũ beatus. Itē debet inſpici oꝛdo: etas ⁊ honeſtas. Nam ſi ſit ſenex ⁊ honeſta perſona q̄uis in minoꝛib⁹ nō dȝ ſubijci coꝛpoꝛali ſupplicio. Si vero eſt in maioꝛi oꝛdine ⁊ eſt vilis ⁊ abiecta perſona bene pōt ſubijci verberibus. ⁊ iſtud eſt qđ voluit tex. hic dũ dicit ꝙ oꝛdo patitᷣ. Iſtud tñ erit in optione iudicis vt poſſit maioꝛes ⁊ minoꝛes punire altera ex iſtis penis pꝛout voluerit. Sed hoc vel illud faciet pꝛout oꝛdo patitur. vt in tex.
2 hic expꝛeſſe ꝯtinetur ſm Hug. ¶ † Not. incidenter iſtud dictũ Hug. ꝙ vbi ſtatutum vel lex imponit penas alternatiue delinquentibus non eſt in optione iudicis quaȝ imponere voluerit quando in ſtatuto ponitᷣ ꝙ alterā imponat ſm merita perſonarum: quia opoꝛtebit iudicem imponere illam que erit magis cōgrua qualitati ꝑſone delinquētis. de quo dixi. ſ̄. diſti. pꝛoxi.
3 c. fraternitas. ¶ † Glo. j. q̄rit an ep̄s poſſit verberare clericũ ꝑ laicũ. dic vt in ea. in fi. glo. No. iſtā glo. ꝙ clerici nō poſſunt toꝛqueri per laicũ ſed per clericũ. Et ſimiliter dicit glo. xlv. di. in ſumma. vbi habetur hec materia. qđ eſt bñ notandũ ꝓpter officiales q̄ quandoqȝ toꝛquēt clericos per laicos: ſed male faciũt qꝛ excōmunicationē incurrunt. vt voluit glo. dicte ſumme. et etiam voluit glo. hic per tex. quam allegat. Et de hac materia glo. habetur. xxiiij. q. v. c. j. ⁊ in. c. vt fame. de ſenten. excom. niſi neceſſitas aliud ſuadeat vel cōſuetudo permittat. de quo tamen in locis pꝛeallegatis.

¶ Diſtin. xxxvj.

OPoꝛtet. Hic intitulatur. xxxvj. di. in qua magiſter ꝓbat ⁊ ꝓſequitur. iiij. capitulum apoſtolice regule: ſcilicet Opoꝛtet oꝛdinandũ eſſe pꝛudentē. ⁊ hoc demonſtrat magiſter per multa exempla veteris ⁊ noui teſtamenti. Glo. j. oſtendit qualiter tam in iſta dictione q̄ in ſequentibus tractat articulũ iſtuȝ pꝛudentie. dic vt in ea. Glo. ſup verbo ſeculariũ. querit quare ep̄s debet habere peritiam ſeculariũ negotioꝛũ. Glo. ſoluit in fi. glo. an vero pꝛeſbyter teneatᷣ ſcire iſta. dic ꝙ non. ar. xxxviij. diſt. que iſtis. ſm Lau. ⁊ Archi.

1 ☞ Irregularitatem incurrit abſcindēs ſeipſum ſi hoc ex indignatione faciat.
2 Scientia requiſita in clericis.
3 Doctoꝛis dictũ dȝ intelligi ſm legem quā allegat.

ILlitteratos. Illitterati ⁊ coꝛpe vitiati ⁊ qui ſeipſos abſciderint ad oꝛdines pꝛomoueri non p̄nt. h. d. ¶ Not. ꝙ ignoꝛantia litterarũ impedit quem ad oꝛdines eccleſiaſticos ꝓmoueri. Monachus tñ vel heremita eſſe pōt. c. legi. xvj. q. j. ¶ Not. ꝙ vitiatus coꝛpoꝛe nō eſt aptus aliqđ deo
1 tanq̄ clericus offerre. ¶ † Not. ꝙ abſcindentes ſeipos efficiũtur irregulares ſi hoc ex indignatione faciāt. de quo xxxi. diſt. maritũ. ¶ Glo. j. recita per cōtrariũ ꝙ non req̄ritur in clerico tanta peritia litterarũ ſicut videtᷣ velle tex. de elec. cum nobis olim. Dic ꝙ ille tex. loquitur de penit⁹ illitteratis: ſecus ſi mediocriter. dic vt in ea. vñ Inno. in. c. cũ nr̄is. de cōceſ. p̄ben. dixit penitus illitteratũ nō eſſe capacē bñficij neqȝ valere collationem de beneficio ei factā. ¶ In ea glo. ibi ſed cōſtituti. de hac materia q̄ ſcientia req̄ratᷣ in clericis tāgit aliqđ Archi. hic per glo. poſt Hug. ⁊ Inno. in. c. cum in cũctis. de elec. ⁊ ibi Panoꝛ. ⁊ do. Anto. quox dicta reaſſumit Gemi. hic. ponit Imo.
2 in cle. j. de eta. ⁊ qua. Diſtingue. † ergo aut q̄rimus de ſcīa pape: ⁊ tũc credo ꝙ debēt ſciētificũ eligere. ar. xxiij. diſt. In nomine dñi. vbi ptȝ ꝙ debēt idoneũ eligere. Tñ ſi eligāt illitteratũ credo ꝙ ꝓpter defectũ ſcīe nō dȝ repelli in papā elect⁹: qꝛ ꝯ̄ eũ iſta exceptio nō audiretᷣ: vt pȝ de elec. c. lȝ. Itē monachus poſſet eligi in papā: vt ptȝ. xviij. q. ij. c. q̄ ſit. vbi glo. ⁊ monachus pōt eſſe illitteratus. xvj. q. j. legi. Ad hoc optīe tex. ⁊ ibi hoc tȝ glo. ſup vͦbo inſufficiētē. de renũ. c. j. lib. vj. Aut querimus de inferioꝛibus: aut de ep̄is: ⁊ tũc in iſtis req̄ritᷣ ſcīa vtriuſqȝ teſtamēti ⁊ dȝ ſcire canones tā penitētiales q̄ alios. xxxviij. di. oēs. Ip̄e eſt iudex tā coꝛpox q̄ aīarũ. xj. q. j. de ꝑſona. In p̄ſbyteris req̄ritᷣ ſcīa canonũ penitētialiuȝ pſalterij ⁊ aliquox libꝛox de quib⁹. xxxviij. di. q̄ ipſis. canonũ aũt iudicialiũ nō: qꝛ eſt iudex aīarũ. de peni. oēs. nō aũt coꝛpox. hāc ſolutionē ponit Archi. poſt Lau. in. d. c. q̄ ipſis. Archidiaconi ⁊ alij pꝛelati qui habēt cauſas audire debent ſcire iura ꝑ q̄ ſciāt cās tractare. de cōſangui. ⁊ affi. c. j. Alij aũt inferioꝛes ſi ſunt monachi vt heremite. in iſtis nō req̄ritᷣ ſciētia ſȝ magis indigēt cōtēplatiōe q̄ ſcientia. ad hoc. xvj. q. j. legi. qđ ibi no. vbi etiā Archidia. dixit idē de abbate. ⁊ eius dictũ poſſet ſaluari ſm antiqua tp̄a ſm q̄ abbas nō oꝛdinabatᷣ ad oꝛdines clericales. c. a ſubdiacono. xciij. diſt. hodie. cũ abbas ſit ī dignitate. c. indēnitatib⁹. §. j. de elec. lib. vj. Itē cũ habeat curā monachoꝛũ ⁊ collegij: ⁊ ſic curā aīarum req̄ritᷣ in abbate ſcīa. c. cũ ſit ars. de eta. ⁊ quali. ita Panoꝛ. in. d. c. cũ in cũctis. in p̄n. ⁊ vide q̄ ponā poſt Gemi. in. c. ſedulo. xxxviij. diſt. vbi do. Car. hoc idē tȝ qđ Panoꝛ. ipſum nō allegando. Et ſi ſunt clerici ſeculares debent ſcire id qđ ꝑtinet ad officiũ ſuũ: vt ſi eſt cātoꝛ debet habere peritiā cātus: ⁊ ſic de ſingulis ſm ꝙ officio ſuo a iure eſt aſſignatuȝ. de qb⁹ habetᷣ. ſ̄. xxiij. diſt. per totũ. Si tñ oꝛdinādi ad minoꝛes oꝛdines parum ſciāt ⁊ ipſi ſunt deputati in eccl'ia q̄ nunq̄ indiget eox ꝓmotione ad maioꝛes oꝛdines: tũc tales poſſunt oꝛdinari ī minoꝛib⁹. Si aũt eccleſia indiget tũc aut eſt ſpes ꝙ poſſint diſcere ⁊ oꝛdinari poterũt ad minoꝛes. Si vero nō eſt ſpes vt addiſcere poſſint: tunc non ſunt ꝓmouendi ſm Hug. ⁊ Archi. hic. ſed iſtud limitat Hoſt. verũ in. d. c. cũ in cunctis. de elec. ⁊ ſequitᷣ Imol. in. d. c. j. q̄ñ ep̄s. cũ illo de quo eſt ſpes ꝙ addiſcat diſpēſaret. facit tex. in. c. j. añ oīa. in fi. xl. diſt. vbi Gemi. aľs ꝓmouens indignum puniretᷣ. xxiiij. diſt. ep̄s. in ea. gl. ſed qđ in laicis. ⁊ ꝓpterea. ita declaratᷣ dictũ Inno. in. c. cũ nr̄is. de cōceſ. p̄ben. dum dixit penitus illitteratũ eſſe inhabilē ad bñficia vt ꝓcedat in penitus illitteratis nō in illo qui hȝ aliqua pꝛincipia. ⁊ de quo eſt ſpes ꝑficiēdi. ⁊ not. qꝛ Imol. poſt Pet. de ancha. in. d. cle. j. de eta. ⁊ quali. firmāt ꝙ tales illitterati patiēdo ſe ꝓmoueri peccāt moꝛtaliter ꝑ. c. oēs. ⁊ ibi dicā. ⁊. c. qui ep̄s. xxxviij. di. faciũt q̄ videbimus in. c. petrus. xxxix. diſt. ¶ Glo. hic querit de vna queſtione ⁊ ſoluit. ¶ In fi. glo. Hec gl pōt intelligi dupliciter. vno modo ꝙ laicus apparet penit⁹ illitteratus: ⁊ ita videtur fuiſſe verus intellectus glo. qꝛ nō eſt dubiũ ꝙ laicus baptizatus ſi oꝛdinatur ad minoꝛes ip̄e recipit characterē. Ut ergo queſtio ſit dubitabilis intelligo glo. de penit⁹ ignaris. Et ſic ſm hũc intellectũ penitus illitterati lȝ nō debeāt oꝛdinari. c. fi. de tēpo. oꝛdi. lib. vj. tñ ſi oꝛdinātur characterem recipiũt. Idē tȝ Jo. and. poſt cōpo. in. c. cũ in cũctis. de elec. qꝛ ſm p̄mā clericoꝛũ oꝛiginē ſciētia nō req̄rebatᷣ: ſed clerici dicebantᷣ: qꝛ in ſoꝛtē dñi aſſumebantᷣ. xxj. diſt. cleros. de pꝛeben. cũ ſm. Itē ex quo eſt baptizatus dȝ eſſe ſuſceptibilis cuiuſcũqȝ ſacramēti. de p̄ſby. nō bap. veniens. ſm Joan. and. Ita cōiter doct. in. d. cle. j. de eta. ⁊ quali. Scđo modo pōt intelligi glo. hic de laico oꝛdinato ad ſacros ⁊ ſic per ſaltũ. Et ſm hũc modũ videtᷣ Archi. intellexiſſe gl. qꝛ dicit ꝙ de hac materia etiā tractatur. xl. diſt. c. ſicut. lij. diſt. c. i. de cle. per ſal. ꝓmo. c. j. in quib⁹ locis habetur an laicus pꝛeſbyterij recipiat characterē. ⁊ cōiter ibi te-
3 netᷣ ꝙ ſic. † dictũ eñ doct. ītelligi dȝ ſm legē quā allegat Bar. in. l. nō ſolũ. §. liberationis. ff. de libe. lega. ſed mihi magis placet ꝙ glo. loquatᷣ ſm pꝛimũ intellectũ. Glo. ſup vͦbo minutos. recita per ꝯ̄triũ ꝙ lȝ qs ſit minutus coꝛpoꝛe tñ non dȝ repelli ab oꝛdinatione. vt ptȝ de coꝛpo. vitia. c. j. ⁊ fi. Sol. glo. diſtinguēdo an ſit enoꝛmis an nō. pꝛimo caſu nō pōt: ſcđo ſic. ¶ Gl. fi. recita ꝑ cōtrariũ ꝙ licet quis ſeipſuȝ ſecuerit nō repellatur ab oꝛdine. vt not. ſ̄. xxxiij. diſt. maritus. Glo. ſol. Aut facit ex indignatione aut non. pꝛimo caſu repellitur. ſecundo non. dicas vt in contrario.

1 ☞ Nomine ſummi ſacerdotis includitur etiā epiſcopus.
2 Oꝛdinans indignũ an ſit deponēdus an ſuſpendendus.
3 Oꝛdinans indignũ ſuper quibus oꝛdinibus debeat puniri.

CUi eccleſiaſticis. In ep̄m oꝛdinari non dȝ ignorans eccleſiaſticas diſciplinas: aľs pꝛomotus ⁊ pꝛomouens punitᷣ. h. d. Not. ꝙ anteq̄ quis pꝛomoueatᷣ in ep̄m dȝ eſſe edoctus in ſciētia q̄ in ep̄o req̄ritᷣ. ad hoc. xxiij. diſt. qui ep̄s. Et not. tex. qꝛ dicit per oꝛdinē: ⁊ ſic gradatim non ex arrupto. c. ſi officia. lix. diſt. c. ſi officia. §. j. c. ſicut. xlviij. diſt. Item ſm iſta tp̄a qs nō dȝ oꝛdinari niſi ſeruatis tēpoꝛibus appꝛobatis: ⁊ ſic req̄rebatur diſtātia tēpoꝛũ inter vnũ oꝛdinem ad aliũ. Nunqđ autē hodie illa interſtitia ſint ſeruanda. vide
1 glo. in cle. generalē. de eta. ⁊ q̄li. ¶ † Not. ꝙ appellatione ſummi ſacerdotis dȝ etiā cōpꝛehendi ep̄s. ad hoc. lix. diſt. ſi officia. Not. ꝙ ille nō dꝛ nō habere rē q̄ hȝ illā habitu: ſed caret exercitio: qꝛ hic dicit ꝙ iſti carēt oꝛdine: ſed oꝛdinē ſemel habitũ non pōt perdere: ſed bene pꝛiuari exercitio. ¶ Oppo. qꝛ videtur ꝙ licet indignus oꝛdinetur ꝙ nihilominus talis oꝛdinatio nō ſit inefficax: immo characterē impꝛimit. vt not. glo. ſ̄. c. xxi. Cuius cōtrariũ dicit iſte text. qđ pōt intelligi dupliciter. vno modo ꝙ intelligatᷣ de indigno qui non eſt oꝛdinatus: vt ſit ſenſus

Universidad del Rosario Archivo Histórico

tex.ꝙ efficax habeatur.i.repellatur ab ordinādo. ⁊ iſto modo
intelligendo non obſtaret ꝯͣriū. vel alio modo dicite ꝙ ordina
tio inefficax nō pōt haberi ad characterē ſic ꝓcedit ꝯͣriū:ſꝫ bñ
pōt haberi inefficax quoad executionē.⁊ ita intelligaꝛ tex.hic
ſm Archidia.⁊ Hug. ¶ Glo.i.recita per contrarium ꝙ talis
ordinans indignū nō debet priuari ptāte ordinādi:ſed ſuſpen
di tm̄ a celebratiōe miſſe.li.di.nullus. ¶ Glo.i.colligit ꝙ tali-
bus diuerſe pene reperiuntur in iure impoſite. Deinde ꝑ diſtin
ctionē ſol.cōtrariū in fi.glo. Pro declaratione eorū que tāgit
hic glo.⁊ doc.illa duo ſunt videnda. Primū an ordinās indi
gnum ſit deponendus an ſuſpēdendus. Scdm an iſta pena de
beat imponi quo ad oēs ordines:⁊ an ſuper illo ordine quē
2 male dedit.† Ad primū dic. Si promouet indignū:⁊ tunc ſi
facit ex negligentia per annū miſſam nō celebret.⁊ ita ꝓcedat
text.lv.diſt.nullus penitentem. Si aūt hoc facit ex pertinacia
tunc diſtingue:qꝛ aut ordinat parū indignos aut multū indi-
gnos. Per parū indignos intellige illos cū quibus poteſt di-
ſpenſari:vel cum quibus ſolet diſpenſari:ſicut ſunt legitimi
penitentes:⁊ de mediocribus peccatis ⁊ modicū litterati et ſi-
miles. Multum indignos intellige cuꝫ quibus nec pōt nec de
bet nec ſolet diſpenſari:vt eſt publicus latro:publicus adul-
ter:vel raptor:vel ſpontaneus homicida:vel corruptor monia
lium:vel officialis qui exercuit ſeua:⁊ quilibet impenitēs vel
penitens qui eſt in enormi crimine cū his non ſolet diſpenſari.
vt.l.diſt.miror.⁊.l.diſt.c.j.⁊.xxiiij.q.ij.legaꝛ.quicūqꝫ ergo or
dinatur ex certa ſcientia parum indignū niſi forte diſpenſatiue
agat cū eo debet priuari poteſtate ordinandi.⁊ ita ꝓcedit tex.
hic.⁊.l.diſt.ex penitētibꝰ.⁊.i.q.i.ſi ꝗ epi. Qui autē ex certa ſciē
tia ordinat aliquē multū indignū ex toto dꝫ deponi.⁊ ita ꝓce-
dit.li.diſt.c.i.⁊.lxij.di.c.ſi.⁊.lxxxi.di.tantis.hec diſtinctio ha
3 beꝛ hic partim ex dictis Hug. partim ex dictis Lau.† Venio
ad ſcdm videlicet ſuper quibus ordinibus dꝫ ordinās puniri.
Hic ſunt due opi.vna Hug.quā etiā ſequiꝛ Hoſt.in.c.vel non
eſt compos.de tēpo.ordi.ꝙ talis debeat deponi vel ſuſpendi:
non tantū ab illo ordine quē iniuſte contulit:ſed ab oīibꝰ.ita
vt nullū poſſit ordinem cōferre:lꝫ in alijs ſit reſeruata eis epa-
lis dignitas. ⁊ hec opi.fundaꝛ ex tex.l.diſt. ex penitentibus. et
lxxiiij.diſt.vbi iſta. Nec ob.iſte text.⁊.i.q.i.ſi qui epi.vbi videꝛ
velle tex.ꝙ tm̄ ſuſpendatur ab illo ordine collato:qꝛ reſpondet
Hug.ꝙ relatiuū ibi ſimplicē relationē faciet vt ſit ſenſus litte-
re vt careat eo ordine.i.careat ordinatione.i.poteſtate ordinā-
di ab executione ꝯferēdi ordines quibus ſunt abuſi.ſm Hug.
Et pro eius opi.facit de tēpo.ordi.c.vel nō eſt.vbi per collatio
nem diaconatus indignā ſuſpēditur a collatione ordinū:⁊ lo-
quitur indiſtincte.facit tex.⁊ glo.de tempo.ordi.c.eos.lib.vj.
Et ſic videtur Joan.and.inclinare in hanc partē. Secūda eſt
opi.Vin.in.d.c.vel non eſt.ꝙ non debeat ſuſpendi niſi ab ordi
ne quē male cōtulit.fundamentū illius eſt hoc.c.⁊.c.ſi ꝗ epi.j.
q.j.⁊.c.lr̄as.de tēpo.ordi.vbi expreſſe diciꝛ ꝙ ſuſpendaꝛ ab il-
lo ordine quē male ꝯtulit.ſm Vincē. Et forte dicit Archi. iſtā
opi.veriorēꝫ eſſe cū iſte canon ſit penalis.⁊ ꝑ hoc optime facit
tex.in.c.nullus.de tēpo.or.lib.vj.vbi puniꝛ tm̄ ab ordine quē
cōceſſit. Et idē ſumat Archi.vij.q.j.eps.ſuper glo. Idē tꝫ ipe
Jo.mona.in.c.eos.de tempo.ordi.⁊ hāc ſcdam opi. credo ve
riorē per tex.in glo.alleg.nec ob.c.ex penitentibꝰ.ſup quo fun-
datur opi.ꝯͣria.qꝛ intelligo illū tex.de epo ꝗ ordinauerat cle-
ricos ibi prohibitos ad oēs ordines. Nam ibi non dicit ꝙ ad
vnum ordinē ꝓmouerat tantū:ſꝫ clericos ad diuerſos ordines
promouerat. Et ideo ab oībus ordinibus priuatur.⁊ eodem
modo loquiꝛ.c.vbi iſta.ſ.ꝑ alia parte allegatū. que loquūtur
in epo delinquente in collatione oim ordinū:vt ibi pꝫ. Simili
modo reſpondetur ad.c.eos.de tempo.ord.lib.vj.qꝛ loquitur
in ordināte clericos alterīꝰ parochie ⁊ loquiꝛ indiffinite de cō
ferente ordines. Et ſic indiffinite dicit eos puniendos. Ad.c.
vel non eſt.reſpondeo ꝙ illa indiffinita non equipollet vniuer
ſali:ſed ſumus in iure penali:ſm ꝙ ſtricte debet intelligi indif
finita vt non ſint ꝯͣ alia iura imponentia penā tm̄ de vno ordi
ne de eo qđ glo.hic allegat.c.graue.ꝙ mitius hodie tales pu-
niunꝛ.dicit hic Archi.ꝙ ille tex.nihil facit ad ꝓpoſitū:qꝛ non
loquitur de collatione ordinis ſed de collatione beneficij. Sed
dicit ꝙ forte Joan.habuit reſpectū ad tex.ibi dū dicit. qui de
deo ⁊ eccleſiaſticis vim fecit.forte conſiderando ꝙ qꝛ illa duo
copulatiue expreſſit voluerit includere de ordinis collatione.
Tamen cum expreſſe loquatur de collatiotione paruꝫ obſtat.
1 ☞ Epiſcopus debet eſſe peritus in litteris ſacre ſcripture.
2 Arguere ab autoritatibus veteris teſtamenti licitū eſt.
3 Dauid habuit infuſionem ſcientie:⁊ illa ꝓceſſit a ſpūſancto.
4 Rex nō dicitur dn̄s regni ſed potius adminiſtrator.
5 Vita hominis dicitur longum tempus.
6 Dignitates duas eccleſiaſticas vel ſeculares habere an ſit pro
hibitum.
7 Officium predicandi vel docendi quis aſſumere nō debet ni-
ſi prius ipſe ab alijs doceatur.
8 Epiſcopus ſi eſt minus eruditus non debet contemnere edoce
ri ab alio.
1 **Ecce quod.** † In hoc.§.ꝓbat rōnē.xiij. rationi-
bus ſiue autoritatibus ꝙ eps debet
eſſe peritus in lr̄is ſacre ſcripture.ſm Hug. ⁊ Archi. Et iſtud
ſufficit pro ſumma iſtius.§. Primo ponit ſex autoritates vete
ris teſtamenti.ſcda ibi.hinc idē ſaluator.vbi ponit exēpla no-
ui teſtamenti. interſerendo etiam aliqua veteris teſtamenti.
2 ¶ † Not.ꝙ licitū eſt ab autoritatibus veteris teſtamēti argue
re. ¶ Not.ꝙ ſigna extrinſeca quandoqꝫ apponuntur vt ſint
demonſtrationes qualitatum que debent extrinſece obtineri.
Not.ꝙ ille qui eſt deputatus ad alios docendum nō debet tē-
pore deputato ad docēdū doctrinā addiſcere ſup quo alios de
3 bet docere:ſed prius debuit didiciſſe. † Not. ꝙ infuſio ſcientie
quā habuit Dauid proceſſit a ſpirituſancto. Not.ꝙ vbi reſpe-
ctu dignitatis quis artatur ad ſcientiā prius debet acquirere
4 ſcientiā ꝙ̄ ad dignitatē promoueaꝛ. † Not. arg.ꝙ rex nō diciꝛ
dn̄s regni ſed potius dicitur adminiſtrator. Not.arg.ꝙ homi
nes in hoc mundo nō debent appetere diuitias:ſed potiꝰ ſciē-
5 tiam ⁊ ſapientiam. † Not. ꝙ vita hoīs dicitur longū tempus.
de quo in cle.j.de reb.eccle. non alie.l.ſi.C.de ſacroſan. eccle.
6 No.ar. † ꝙ lꝫ ſit prohibitū habere curā duarū dignitatuꝫ eccle
ſiaſticarum:nō tn̄ videtur ꝓhibitū habere curā duarū dignita
tum ſeculariū.ꝓbat tex.qui loquiꝛ in plurali dicēdo. Sup gē-
tes ⁊ ſuper regna. Hoc tn̄ non eſt ſimpliciter verū quicquid di
cat hic Gemi.qꝛ immo in iure ꝓhibeꝛ ꝗs habere duo officia ſe
cularia.l.i.⁊ ibi Bar.C.de prepoſitis agen.in rebus. lib.xij.l.
hac parte.C.de proxi.ſacroꝝ ſcri.lib.xij.l.oēs.⁊.l.diuinuꝫ.vbi
etiā Bar.de decur.lib.xj.l.is ꝗbus.⁊ ibi Bar.C.qui militare
non poſſunt.lib.xij. Not. ꝙ ſacerdotes debent eſſe inſtructi in
7 ſcientia. Not. ꝙ ſacerdotes poſſunt appellari angeli. † No. ꝙ
quis non debet aſſumere officiū predicandi vel docendi alios
niſi prius ipſe ab alijs doceatur. Not ꝙ verbū vſurpetur quan
doqꝫ ſumitur in bonā partē. Not.ꝙ epi debēt ſemper eſſe para
ti aſſignare rōnem poſcentibus de his que cōcernūt fidem ca-
tholicā. Videtur ꝙ nō ſit aſſignanda rō oīi poſcenti. vt pa-
tet.xliij.diſt.in mādatis. vbi diciꝛ ꝙ quoſdā debemus eligere
ſapientes. Sol.dic ꝙ aut quis querit bono zelo ⁊ tunc aſſignā
da eſt.⁊ ita ꝓcedit tex. Aut quis querit malo zelo:⁊ vt potius
detrahat fidei:⁊ tūc ratio nō eſt aſſignāda:⁊ ſic loquiꝛ contra
rium ſm Archi. Quare in ſacerdotibꝰ requiratur ſciētia. Sol.
quia primo debet eſſe in eis quantū ad docendū ⁊ inſtruēdum
alios:vt hic pꝫ. Itē quantū ad hoc vt ſciat iudicare ⁊ diſcer-
nere inter leprā ⁊ leprā.de peni.diſt.j.§.ex his. Item quantuꝫ
ad hoc vt ipſi doctrinā quam ſciunt operenꝛ:alʼs eoꝝ doctrina
reprobaꝛ. Nā ſm Grego. Cuius vita deſpiciꝛ ⁊c.iij.q.vij.§.itē
teſtaꝛ. Itē requiriꝛ quantū ad hoc vt ab alijs eā faciant obſer
uari. Vnde apl's ad Tim̄.argue:obſecra ⁊c.xlv.diſt.diſcipli-
na. Itē ad regendū vt per eā populū regat. vn̄ rector apellaꝛ.
xliij.diſt.c.j.in prin.vnde đr eps ſupintēdēs propter curā. viij.
q.i.qui epatū.ſm Archi. ¶ Glo.j.querit quare epi debeāt ha
8 bere ſcientiā. Et ſol.in ſi.glo. † Dicit tamē Archi. ꝙ ſi eps eſt
minus eruditus nō debet ꝯtēnere ab alio edoceri. vt pꝫ.xviij.
diſt.non oportet.xxij.diſt.c.de conſtantinopolitana. ⁊. xxiiij.
q.iij.ſi habes. Glo.in verbo cōſtitit.colligit vnum notabile ex
tex.glo.in verbo ſerpentes. querit quare in ſacerdotibꝰ requi-
ritur ſapiētia ⁊ ſimplicitas.dic vt in ea. Glo.ſi.querit quomo-
do colūba ſtans iuxta fluēta aſſimileꝛ ſacerdotibꝰ.dic vt in ea.
1 ☞ Moyſes fuit ſacerdos.
2 Sacerdotibus ꝓhibitū eſt ire ad bellū vel in propria perſona
pugnare contra hoſtes.
3 Bellū ſi eſt iuſtū licitū eſt orare deū contra inimicos ⁊ ad fineꝫ
vt inimici ſuperentur.
Oratio que fit per ſacerdotes ad obtinēdā victoriam cum ini
micis plus operatur ꝙ̄ impulſus armorū qui fit per milites bel
lantes.
Continue ſtare in aliquo loco quis dicitur quādo ibi ſtat tem-
pore debito et horis congruis.
4 Clerici ant poſſint intereſſe bellis.
SJ quis. Hic oſtēditur ꝙ tria ſunt opera pō-
tificis que debet facere in eccleſia.ſ.
legere docere ⁊ orare.⁊ pōt ſic ſummari. Sciētie do-
ctrine populi ⁊ orationi ⁊ non bellis debent ſacerdo-
tes inſiſtere.h.d. ¶ Not.ꝙ licet quis vocetur pontifex quoad
miniſteriū:nō tn̄ ſequitur ꝙ ſit pōtifex reſpectu meriti.ad hoc
lxxxvj.diſt.fratrem. ¶ Not.ꝙ nomen debet eſſe cōſeqnens rei.
1 Not. † argu. ꝙ Moyſes fuit ſacerdos. alʼs male argueretur
exemplo

exemplo Moyſi.de quo ꝑ glo.xxj.diſt.§.j. ¶ No. ꝙ doctrina
debet peti a deo. Not. ꝙ ad hoc vt ꝗs ſciam addiſcere valeat
non ſufficit legere libros:ſed vltra hoc requiritur ꝙ id qđ legi
tur meditetur. Not. ꝙ nō oīa que quis addiſcit dꝫ alterū doce
re:ſed tm̄ illa que ſunt vtilia audientibus ⁊ que non ſunt con-
2 tra deum. ¶ † Not.arg. ꝙ ſacerdotibus eſt prohibitum ire ad
bellū vel in propria perſona pugnare cōtra hoſtes.de quo hic
3 per glo. ¶ † Not.ar.ꝙ eſt licitū deū orare ꝯͣ inimicos ⁊ ad finē
vt inimici ſuperētur.qđ eſt verū qn̄ bellū eſt iuſtū.vt hic erat.
¶ Not.ꝙ in victoria obtinenda cum inimicis operatur plus
oratio que fit per ſacerdotes ꝙ̄ impulſus armoꝝ ꝗ fit ꝑ milites
bellātes. ¶ No.ꝙ ſacerdotes debēt orare ꝓ ſalute populi ſui.
¶ Oppo.ꝙ Moyſes non ſtabat ꝯtinuo in templo:immo exi-
bat ſepius templū.vt dicit tex.hic. Sol. dic ꝙ lꝫ corpe exiret:
non tamē mente:ſed continue ibi erat.vn̄ corpe exibat et in cō
trario mente ſemper ibi erat vt hic. Vel ſecūdo dic ꝙ cōtinue
dicitur ſtare quādo ibi ſtat tēpore debito ⁊ horis cōgruis. vn-
de licet alio tempore ibi nō ſit:tamen ex quo horis eſt ibi con-
gruis videtur cōtinue ſtare.⁊ ita debet intelligi iſte tex.ſm Ar
chi. ¶ Oppo.ſcdo ꝙ tex.habeat in ſe cōtradictionē. qꝛ dicit ꝙ
Moyſes facit opus:qꝛ ad bella non vadit. Sed iſta ſunt con-
traria facere ⁊ non facere eodem inſtāti. Itē actus negatiuus
nihil ponit.ergo male dicit tex. So.dic ꝙ etiā ille qui nō facit
actum pōt dici aliqđ facere ſicut alibi dicit tex.ꝙ ꝗ dat nuptui
bene facit:⁊ ꝗ non dat melius facit.xxviij.q.j.ſicut em̄.ſm Jo.
de fan. Vel dic ꝙ iſtud verbū ad bella nō vadit. intelligiꝛ affir
matiue.i.ceſſat ab illo.vel dic ꝙ iſtud intelligiꝛ negatiue ꝓut
lex loquiꝛ:⁊ iſtud verbū opus dꝫ referri ad actū non negatiuū.
Et ſic ad actū affirmatiuū ꝗ ſequiꝛ vt ſit ſenſus:⁊ aliud opus
qđ facit Moyſes qui orat pro populo ⁊ nō pugnat ſm Hug.
4 ⁊ Archi. ¶ † Glo.j.recita per cōtrariū in ſi.glo.ſuper vbo hoc
a dubio.an clerici poſſint intereſſe bellis[a].xxiij.q.viij.clerici et
c.quicunqꝫ.de homi.petitio poſt Gemi.⁊ Car. ¶ Hic diſtin-
gue:aut volunt intereſſe non vt in propria perſona bellū exer-
ceant ſed vt cōſiliū prebeāt bellatoribꝰ. Et tūc ſi pugna ſit ꝓ
ſide catholica ⁊ cōtra hoſtes fidei ⁊ poſſunt intereſſe.vt eſt ca-
ſus de voto.c.ex multa.§.de clericis Aut pugna non ſit ꝓ fide
catholica:⁊ tunc aut bellū interuenit incidēter:qꝛ clericus ꝓͥn-
cipaliter non facit actus vt bellū interueniat:tamē ex actu cle
rici ex legitima cauſa facti interuenit:⁊ tunc lꝫ in tali bello in
teruenia̅t mors ⁊ clericus etiā interſit non eſt ſibi imputandū.
vt no.glo.xxiij.q.iiij.maximianus.⁊ eſt tex.eadē cā.q.v.de oc
cidendis.vnde ſi clericus hꝫ trāſitum per loca non tuta ⁊ vo-
cat milites qui aſſocient eum vt ſecurius tranſeat:ſi inimici fa
ciant inſultum ⁊ aliquis moriatur:tamē clericus non erit irre-
gularis.vt probant iura predicta. Aut clericus principaliter
facit cōgregationē ad bellū:⁊ tunc bellū eſt iniuſtū ⁊ nō eſt lici
tum clericis intereſſe.de homi.ſicut dignū. Aut bellū eſt iuſtū
⁊ tunc licitū eſt clericis hortari ad pugnā ⁊ bello intereſſe. Et
clamare capite ⁊ pugnate ſed non occidite.⁊ ita procedit glo.
hic. Et not.etiā Inno.c.olim.de reſti.ſpo.et refert hic Archi.
xxviij.q.viij.§.⁊ hortatur. Et hoc etiā eſt licitū etiā ſi deuenia
tur ad actū pugne. Sed ſi ꝗs ex incitatione inteficiatur irregu
laris erit incitans ſi bellū ſit iniuſtū.de pe. qđ in dubijs. ſecus
ſi bellū eſſet iuſtū ⁊ clericus lꝫ pro defenſione rerū ſuaꝝ vel alia
iuſta cauſa incitat ad bellū.vt.j.ſubijciā.dūmodo ex ſua ꝑcuſ-
ſione mors nō interueniat non eſt irregularis in propria perſo
na intereſſe ⁊ bellū perſonaliter ipe pugnando facere non pōt.
c.de occidendis.xxiij.q.v. Ita ſcūs Tho.ij.ij.q.xl.ar.ij. Car.
hic.ꝓ defenſione vō pōt clericus licite nauē gubernare ⁊ alios
ad pugnā defenſionis incitare ⁊ intantū conſtringere ꝙ eos di-
mittāt.ar.xxiij.q.j.apud. Et licet etiā in iuſto bello quādo ob
neceſſariaꝫ defenſionē clericus iactat lapides dūmodo ex ſuis
ictibus nullus pereat non erit irregularis.de cle.percuſ.c.pe.⁊
ſi. Not. Hoſt.⁊.d.c.olim. Et refert hic Archi. hec procedunt
quando vult congregare gentes cū bellatoribus ⁊ inſtrumen-
ta apta ad pugnā vt eſſet dare lanceas ſagittas:tunc ſi bellum
eſt iuſtū ⁊ ipſe eſt prepoſitus bello:tunc emendo lanceas vel ſa
gittas vel precipiendo ipſa ferri ad locū belli non erit irregu-
laris lꝫ aliquis ex illis interficiaꝛ:qꝛ hoc non facit ad vindictā
ſed pro recuperatione prede vel defenſione. Vnde hec cā remo
ta nō noceat.ar.xxiij.q.v.de occidendis. Et hoc videtur eſſe de
mente Archi.hic.⁊ eſt cōcluſio Spec.titu.de lega.§.iuxta.v̄.
qđ ſi clericus. Aut miniſtrat talia in bello:⁊ in hoc ſunt opi-
niones quas ponit Inno.in.c.ſententiā.ne cleri.vel mo. Con
clude ſi facit iſtā adminiſtrationē ad finem vt alios interficiat
tunc eſſet irregularis.ad hoc de homici.c.ad audiētiā.§.ſi.vbi
etiā de hoc.⁊.c.ſignificaſti.ij. Aut non facit ad finē vt alius in
terficiatur:ſed vt timor incutiatur inimicis et ad ſui defenſio-
nem.⁊ tūc Inno. recitat opi.contrariā ꝙ talis eſt irregularis:
qꝛ cauſam dedit homicidio ꝓximam.allegat de pe.c.qđ in du
bijs.do. Anto.de but.ibi ꝯcor. opinio.ꝙ aut ille adminiſtrat
pro defenſione proprie perſone vt mortē euitet:⁊ tūc lꝫ ex tali
adminiſtratione ſequaꝛ mors:nō tn̄ eſſet clericus irregularis:
qꝛ etſi in propria perſona occideret:ſi aliter mortis periculum
euadere non poterat nō eſſet imputandū. vt in cle.ſi furioſus.
de homi. Aut facit ꝓ defenſione rerū ſuarū:⁊ tunc ꝓcedit opi.
Inno.qꝛ ſi in tali adminiſtratione ſequitur mors talis incur-
rit irregularitatem:qꝛ etiā pro defenſione rerū ſuarū non licet
clerico ita proxime operari in actum ſanguinis.vt habetur in
d.c.ſententiam. ¶ Diſtinctio.xxxvij.
SEd queritur. Hic intitulatur
xxxvij.diſt. ⁊ po
teſt cōtinuari ad precedentē hac forma.qꝛ.ſ.
diſt.proxi.dictū erat epm debere eſſe inſtructū
in ſcientia:⁊ quis poſſet dubitare an illud in-
telligatur de ſcientia ſeculari. Ideo iſtā diſtin
ctione poſuit an ſit intelligedū de illa. ¶ Glo.ſumme recitat
reuocando in dubium an clerici debeant habere peritiam ſe-
cularium ſcientiarū.⁊ decidit ꝙ non per.c.j.qđ hic inducit. Sꝫ
contra iſtud.c.opponiꝛ ꝙ immo poſſunt habere peritiam litte
rarū ſecularium.vt pꝫ.j.ea.diſt.§.ſed contra.⁊.c.ſeq. Glo.ſol
uendo reſpondet ⁊ arguit pro ⁊ cōtra.⁊ poſtea ſoluit. dic vt in
ea. In ſi. glo. propter iſtā ſolutionē. magiſter ſubdit poſtea ꝙ
per ſingula loca doctores liberalium artium conſtituti eſſe de-
bent.vt.j.e.diſt.quibuſdam.
1 ☞ Studiū philoſophie eſt licitū fidelibus ⁊ etiā clericis.
2 Studiū ſcientiarū ſeculariū quante ſit vtilitatis.
3 Studium ſeptem artiū liberaliū eſt vtile ad theologiam addi
ſcendam:vt hic.
4 Scientie abuſus multiplex vituperatur.
5 Epiſcopis qualiter ⁊ qn̄ liceat libros hereticorū legere.
EPiſcopus. Epiſcopis nō lꝫ libros gē
tiliū legere:⁊ ſic qn̄qꝫ ꝓhi
betur lectura libri rōne autoris.do. Card.vtiliter at
tingit hanc materiam ⁊ dicit ꝙ hic ſunt duo articu-
li declarandi. In primo oſtenditur ꝙ licitum ſit ⁊ valde vtile
ſtudiū generale totius philoſophie ſiue ſcientiarum ſeculariū.
In ſecundo videtur hoc idem in ſpeciali de ſtudio liberaliū ar
1 tium. † Circa primū articulū ſit iſta concluſio. licitum eſt fideli
bus ⁊ etiā clericis ſtudiuꝫ philoſophie. Patet prima cōcluſio
exemplo pauli qui aliqua phorū dicta ⁊ poetaruꝫ ſuis ſcriptis
inſeruit. vt patet tā.j.Coꝛ.xv.ꝙ̄ ad Timo.i.⁊ Act.xvij ceteꝝ
Hieronymus ad magnū oratorem vrbis ſcribens oſtendit ꝙ
doctores ſacre ſcripture poſſunt allegare dicta ſapientum ho-
minum ⁊ philoſophorum. Vnde Salomon Prouerbio.j.do
cet ꝙ audiantur verba ſapientum ⁊ enigmata eorū.i.philoſo-
phorum. Et idem Hieronymus ad Damaſum papā inducit
illud Deuꝛ.xxj.de muliere captiua adamāda ⁊ in vxorem du
cenda.ſ.de ſapientia phorum.vbi ſic ait. Et nos hoc facere ſo-
lemus quādo phos legimus:quādo in manus noſtras veniūt
libri ſapientie ſecularis ſi quid in eis vtile reperimus ad noſtrū
dogma conuertimꝰ. Si quid vero ſuperfluū de idolis:de amo
re:de cura ſeculariū rerum hoc radimus. Ratione ſic proba-
tur concluſio.fidelibus etiam clericis eſt licituꝫ ſtudere in his
ſcientijs per quas perficitur intellectus humanus:ſed ꝑ phi-
loſophiam ⁊ ſcientias ſeculares perficitur intellectus huma-
nus. In hoc em̄ videtur perfectio hoīs conſiſtere vt intellectus
eius de potentia reducaꝛ in actū qđ ſit per cognitionē verita-
tis. Dicit em̄ Dionyſius in.iiij.de diuinis nominibus. ꝙ bo-
num anime humane eſt ſm rationē eſſe:eius perfectio in cogni
tione veritatis conſiſtit. Non eſt autem dubium quin per ſcien
tias ſeculares intellectus humanus multorum veritatem con-
ſequatur ⁊ cognitionem. ergo licitum erit clericis illas ſtudere
2 ⁊ in illis erudiri. † ¶ Scda concluſio.ſtudiū ſcientiaꝝ ſecula-
rium eſt multipliciter vtile. Primo ad exercitationem ⁊ ſubti-
liationem ingeniorum.patet per Aug.ij.de doctrina chriſtia-
na.vbi dicit ꝙ per huiuſmodi humanaꝝ ſcientiarū ſtudia acu
tiora ⁊ ſubtiliora redduntur ingenia.propter quod dicit Be-
da in quadam glo.ſuper libros Reg. vt habetur.j.ea. diſtin.
turbat. Turbat acumen ingeniorum legentium:⁊ deficere eos
cogit qui illos a legendis ſecularibus omnino exiſtimat prohi
bendos. Secundo eſt vtile earum ſcientiarum ſtudium ad in-
telligentiam ſcripturarum diuinarum ſm ꝙ accipitur ab Au
gu.vbi.ſ.ſcilicet.ij.de doctrina chriſtiana.vbi dicitur ꝙ tripli
citer impeditur quis ab intellegentia ſcripturarum:videlicet
aut per ignorantiam rerum:aut per ignorantiam ſignoꝝ:aut
per ignorantiā ambiguarum cōcluſionum. Et ideo in iſtis tri-
bus cōuenit nos adiuuari ſcientijs ſecularibꝰ. Aut.ſ.in ſignis
intelligendis:aut in rebus cognoſcēdis:aut in ambiguis diſ-

Additio.
a ¶ Intereſſe bellis. Que requiranꝛ ad bellū iuſtū:⁊ quare clericis bellare nō liceat:⁊ an papa poſſit diſpenſare ꝙ clerici bellent:⁊ ꝙ ipſi propria manu poſſint hoīem occidere.vide late ꝑ Bal.in ꝯſi.cccc xxxix.incip.ad bellum iuſtū requirūtur.in quīto volu. H.F.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

ſoluendis.Tertio eſt vtile ſtudium phie ſiue ſcientiarũ ſecula-
rium ad veritatis defenſionem ꝛ falſitatis impugnationem.ſi
cut accipitur ab Auguſtino ſuper Geñ.ad lrãm.Nouerũt eñi
inquit fideles ꝛ impij plura de motu corporũ celeſtiũ ꝛ figura
eorũ: de ponderibus elementoꝝ ꝛ qualitate eorũ.vnde cũ ſcri
ptura ſm ſupficiẽ littere videaꝛ interdũ 𝔠ria illis q̃ certa rõ-
ne videntur ꝛ probantur qui horũ non habet notitiã quomo-
do valebit eorũ calũnias repellere aut ſcripturam recte expo-
nere.q.d.nullo modo.vnde etiã Iſidorus ꝛ habeꝛ.ĵ.ea.diſt. q
de menſa.Si quiſpiam cõtra mathematicos velit ſcribere im
peritus matheſeos riſui ptz:ꝛ aduerſus phos diſputãs ſi igno
3 rat dogmata phorum.ꝛ hoc de primo articulo. ¶† Circa ſe-
cundũ articulũ ſit iſta concluſio.ſtudiũ ſeptẽ artium liberaliuz
eſt vtile ad theologiam addiſcendã.patet iſta concluſio diſcur
rendo per ſingulas earũ.Pro quo eſt notandũ vt tactuz eſt: ꝙ
ꝙ ſcientijs ſecularibus põt ſe iuuare theologus:maxime in tri
bus ſibi neceſſarijs valde.ſ.in ſignis intelligendis:in ambigui
tatibus diſſoluendis:in rebus ꝛ earũ proprietatibꝰ cognoſcẽ-
dis. Sed conſtat ꝙ in ſignis intelligendis iuuatur homo per
grãmaticam que eſt prima artiũ liberaliũ.Ad hoc eñi ꝙ ſit in
ſignis integritas oportet nos vitare ſoloeciſmũ ꝛ barbariſmũ
prout docet Aug.qd facere nõ poſſumus niſi per grãmaticã.
vtuntur etiam doct.ſacre ſcripture topicis locutionibus ꝛ hoc
multiplicius q̃ poſſint cogitare vel credere qui eos neſciũt.ſi-
cut idem Aug.docet.iij.de doctrina chriſtiana.ꝛ ita patet vti
litas immo neceſſitas artis grãmatice ad hos tropos intelli-
gendos.Neceſſitas ſiue vtilitas artis logice etiam patet. ſunt
enim in ſacra ſcriptura multe ambiguitates ꝛ difficiles q̃ſtio
nes:ad quas intelligendas ꝛ diſſoluẽdas neceſſaria eſt nobis
logica.Unde Auguſt.ij.de doctrina chriſtiana.Diſputatio-
nis diſciplina.i.logica ad oĩa genera queſtionũ que in litte-
ris ſunt interpretanda ꝛ diſſoluenda plurimũ valet. Sunt ta-
men ibi tria cauenda.ſ.libido rixandi: intentio decipiendi: et
preeminẽtia ſuperãdi aduerſariũ.Hoc etiã pz tertio de rheto-
rica: quoniã vetuſtas ſermonis que habetur per artẽ rhetori-
ce multũ eſt vtilis: ꝛ ꝙ ſm Tulliũ multos mouet venuſtas elo-
quij quos ſine ea nõ moueret qualitas facti. Quarto idẽ pz de
vtilitate arithmetice.Nam ſcriptura ſancta multũ loquitur de
numeris quorũ imperitia vt dicit Augu. multa facit obſcura
que non ſunt proprie ſed trãſumptiue ꝛ myſtice poſita. Quin-
to vtilis eſt etiã muſica dicente Auguſt.lib.de ordine.Ad iſta
rum inquit rerũ cognitionẽ neminẽ arbitror debere aſpirare ſi
ne illo duplici ſcientie bono.ſ.diſputationis.ſ.logice : ꝛ nume
roꝝ:ſcz muſice:qꝛ de rebꝰ muſicis loquiꝛ.ſ.de cithara ꝛ de tym
pano ꝛ choro ꝛ hmõi.ad quorum cognitionẽ vtilis eſt muſica.
Sexto vtilis eſt aſtrologia cũ ſacra ſcriptura interdum loqua
tur de ſole luna ꝛ ſtellis:quorũ cognitio ſpectat ad aſtrologiã.
Septimo vtilis eſt geometria. loqtur eñi ſcriptura ſancta de
altitudine celi ꝛ latitudine terre ꝛ hmõi. ad que cognoſcenda
vtilis ꝛ neceſſaria ẽ ſcĩa geometrie.Patet ergo ꝙ vniuerſaliter
oẽs artes liberales ꝛ diſcipline valeant ad plenioꝛẽ intelligen
tiam diuinarũ ſcripturarũ.ꝛ per conſequens licitum eſt: immo
perutile in illis ſtudere:dũmodo quis in eis diſcrete ſtudeat or
4 dinate ꝛ recte.i.bona intentione. ¶†His habitis pro ſolutio
ne autoritatum in cõtrariũ eſt notandũ tam iuxta.ſ. Tho.ij.
ij.q̃ do.Ulricũ in vltima parte ſumme ſue.ꝙ cũ ſcientia ſit pfe
ctio intellectus immo ſit etiã virtus intellectualis vſus eiꝰ nõ
vituperatur ſed abuſus qui eſt multiplex.Primo videlicet qñ
quis turpibus ſcriptis.ſ. amatorijs ꝛ hmõi inficitur. hoc eñi
reprehẽdit Hierony.ſuper epl̃a ad Ephe.ꝛ habeꝛ.ĵ.ea. diſt.in
c.legant.Secũdo cũ aliquis ad has ſeculares ſcientias tanq̃
in eis propter ſe delectans ꝛ non ordinans eas ad verã ſapien
tiam.cum tñ phi ad ſapientiã hũanã oẽs ſcientias ordinari di
cant : ſed potius ex earum delectatione deſinit in eis ſacra ſcri
ptura intm̃ ꝙ ipſius ſtudiũ negligunt dediti ſtudio ſeculariuz
ſcientiarũ.Hic enim filius prodigus qui relictis paternis da-
pibus querit ventrem ſuũ repleri ſiliquis porcoꝝ.vt dicit Ra
banus lib.de eccleſiaſticis preſſuris.ꝛ habetur in.c.legimus.ĵ.
ea.di.Propter hoc etiã refert Hierony. ſe diuino iudicio fla-
gellatũ:qꝛ ita ſe ſcientijs ſecularibꝰ dedicauerat ꝙ cũ interdũ
prophetas aſſumeret ſermo horrebat incultus . de quo in.d.c.
bigamus. Tertio cum eas aliqs nõ ſolũ diſcit: ſed etiã docet.
vnde per hoc derogat eccleſiaſtice dignitati in ſeipſo.vñ Gre-
go.rephendit quedã epm q ꝯ epale officiũ pro lectione euange
5 lij populo grãmaticã exponebat.† Not.qualiter ꝛ quãdo ſit li
citum epis legere libros hereticoꝝ. Bella.hic diſtinguit. Tu
do ex premiſſis ſic cõclude. qꝛ aut liber hereticoꝝ cõiter inter
bonas ꝛ catholicas ſnĩas ꝯtinet errores ꝛ ſnĩas p eccleſiã cõ-
dẽpnatas;aut nullas catholicas. In pmo caſu eccl̃ia ꝛ epi q ec-
cleſiã rep̃ſentant debẽt plegere dictos libros vt granũ excutiãt
a paleis.ꝛ vt zizaniã ſeparẽt a frumẽto.zizaniãqꝫ.i. errores dã
nent dãnatoſqꝫ p̃dicẽt ꝛ bonas ſnĩas ſibi retineãt vt hic.ꝛ ſic p
cedit dictũ Io.de ſan.ſed alijs forſitã p̃ſertim in ſacris lr̃is nõ
exptis.hoc nõ licet ne labanꝛ ex ignorãtia in erroꝛẽ ſicut et il-
lis regulariter phibitũ eſt de his diſputare vel p̃dicare. de he-
re.cũ ex iniũcto.ꝛ.c.qcunqꝫ.e.ti.li.vj. Et hoc a ꝯrio:qꝛ hoc per
mittẽdo epo ceteris phiberi videꝛ.de p̃ſum.c.nõne.cũ ſimilibꝰ.
In ſcdo vero caſu:aut nõ ſubeſt cã neceſſaria ppter quã legi de
bent:ꝛ tũc cõburi debẽt.vt.l.qcunqꝫ allegati.Aut ſubeſt cã ne
ceſſaria quare legi debẽt ſpãlis:videlꝫ vt certus hereticus q il
los errores dogmatizat ꝯfitereꝛ:aut gñalis vt qꝛ multi pullu-
lant heretici illis erroribus inuoluti vt defectus illoꝝ libroruz
per oſtenſiones ꝛ ꝯrietates illoꝝ ac fundamẽtoꝝ ꝛ motiuorum
eis expreſſorũ clarius ꝛ planius detegantur. Et tũc dic ꝙ licet
epis vt hic.ſed forte non alijs preſertim in ſacris litteris non
expertis.per ea que dixi in alio membro.

Sacerdotes. Sacerdotibꝰ omiſſis euã
gelijs ꝛ pphetijs libros
poeticos legere nõ licet.Not.ꝙ ſacerdotes debẽt mi
ſcere ſe lecturis euangelioꝝ ꝛ prophetiarum.Not.ꝙ
pueris videtur quaſi neceſſariũ ſtudere in libris poeticis: ꝛ ra
tione perſone quedam ſunt licita que alijs perſonis ſunt probi
bita.ad hoc.xxxj.diſt.lex eſt.
1 ☞ Decipere aliquem ꝛ per nefas litem obtinere non licet.
2 Studere in arte phyſice an ſit prohibitum.
3 Finis ad quẽ hoĩes ſtudent ſciẽtias eſt quintuplex.
4 Studere vel legere diebus feſtiuis an liceat.
5 Adulatio an ſit peccatũ mortale.

Nonne. Reprehenduntꝛ hi q ppter vanitatez
ſtudent dialecticã phyſicã vel arith-
meticã ſeu vt diuitias cõgregent.h.d. ¶ No. ꝙ ille
dicitꝛ ſe implicare obſcuritati mẽtis q addiſcit ſcĩas
prohibitas ad aliquẽ finẽ nõ licitũ. ¶ No.ꝙ dialectica dicitur
ars.Not.ꝙ ſtudẽtes in ſciẽtia naturali dicunꝛ leuare oculos vl
tra ſummitatẽ celi ꝛ pfundũ terre. ¶ Not.phibitũ querere di-
1 uitias p fas ꝛ nefas.† Et ſic videꝛ ꝙ nõ ſit licitũ decipere quẽ:
ꝛ ſic per nefas litẽ obtinere.vide glo.in.c. cupiẽtes.§.j.de elec.
lib.vj.ꝛ glo.xxiij.q.ij. dñs noſter. Not. phibitũ querere diui-
2 tias p adulationes.† Oppo.ꝙ imo ſtudere in arte phyſice non
ſit phibitũ : qꝛ medicina eſt pmiſſa.de eta. ꝛ quali.c.ad aures.
Sol.dic ꝙ ſi q̃ritur an phyſica que ſumiꝛ p ſophiſtica philoſo-
phia q̃ conaꝛ ſophiſtice rimari ſecreta celeſtia vel terreſtria ſit
permiſſa.ꝛ dicendũ eſt ꝙ non.ꝛ de iſta dꝫ intelligi tex. hic. aut
que ad explanationẽ lr̃arũ ſacraꝝ.ꝛ dicendũ ꝙ ſic.faciũt q̃ ha-
3 bẽtur in cle.ij.de magiſtris ſm Hu.ꝛ Lau.† Quero quotuplex
ſit finis ad quẽ hoĩes ſtudẽt ſcĩas.Sol.dic ꝙ quintuplex.Pri
mus eſt vt ſciantur:ꝛ ad hoc tendũt rhetorici.ff.de origi.iur.l.
ij.§.poſt hos.in ſi.Iſtorũ aũt finis eſt vana gloria qui volunt
vocari rabbi ab hoĩbus.xliij.diſt.§.pariter.ꝛ.xliij.diſt.c.j.Se-
cundus eſt vt edificenꝛ ad hũc ꝛ ad quantũ tendũt theologi et
boni canoniſte.vt.ff.de iuſti.ꝛ iur.l.j.ꝛ.xliiij.di. pro reuerẽtia.
xxxvj.diſt.§.ecce.in ſi.Iſtorũ finis eſt prudentia: qꝛ ſic in p̃ſen
ti opari debemus vt in fine aliqd vtile colligere valeamꝰ.xiij.
q.ij.tp̃s.de cõſe.diſt.j.§.hic ergo. Tertius eſt vt ſciãt. ad hoc
tẽdũt dialectici nimiũ ibi morãtes.vt hic.Iſtoꝝ finis eſt ſuper
bia:loquũtur eñi grãdia ꝛ totꝰ ſermo ꝛ eoꝝ argumẽtatio ẽ ſu-
perbia.de pe.di.j.c.ſicut.ij.q.vij.ſicuti ſunt.Quartꝰ ẽ vt lucrẽ
tur.ad hũc tẽdũt phyſici ꝛ legiſte nolẽtes in pauptate viuere.
vt in aut.de here.ꝛ falci.in ſi.col.j.Nõ ve philoſophãtes q pe-
cuniã abijciũt.xij.q.ij.gl̃ia.c.ſocrates.Iſtoꝝ finis eſt auaritia
ꝛ talibꝰ totꝰ mũdus eſt obolus.xiiij.q.v.qd dicã.xlvij.di. ſicut
hi.Quintꝰ eſt vt edificẽt:vt magr̃i boni q nõ legũt ad laudem
hũanã ſꝫ dei:ꝛ alios inſtruũt vt ad viã redeãt veritatis.de eta.ꝛ
quali.cũ ſit ars.ſicut fecit Paulus his q fructꝰ ſui laboris no
lebãt recipe in pñti.j.q.ij.ſacerdotes.in ſi.Iſtoꝝ finis eſt chari
tas:qꝛ p h elemoſynã dñr pxio dare.ĵ.xlv.di. due ſũt.ꝛ.c.tria.
de ſpõ.inter opa. Et ad hoc etiã teneñꝛ ex q̃ talẽtũ ſcie eis deꝰ
dedit:al̃s eternã dãnationẽ incurrẽt.xliij.diſt.diſpẽſatio.xj.q.
4 iij.nolite.ſm Archi.Not.iſtã diſt.ſtudij. qꝛ p hãc ſolueꝛ qõ.
an ſit licitũ diebus feſtiuis ſtudere vel legere:qꝛ vr̃ diſtinguen
dus finis ad quẽ iſtud ſit:qꝛ ſi fieret ad finẽ ſm ꝛ quãtũ videreꝛ
pmiſſum cũ iſti fines tẽdãt ad opa charitatis:ſꝫ illa opa quocũ
qꝫ tpe nõ ſunt phibita ſꝫ pmiſſa. vt ptꝫ.lxxvj.di. vtinã. iõ illo
reſpectu eſſet licitũ.ſi vero ſtudiũ fieret ad alos fines ſuprapo-
ſitos non videreꝛ eſſe licitũ diebus feriatis ſtudere etiã in alijs
quando finis inclinaret in peccatũ vt cauſa vitandi maiorem
euagationem vel mains malum. Et cum iſto temperamento
puto intelligendũ dictum Archi.de cõſecra.diſt.iij.ieiunia.ꝛ
Ioan.and.

Io.an.de ferijs.c.ij.et que no.Ang.de ferijs.l.diuus. quia di-
5 cũt ꝙ nõ licet ſtudere diebꝰ feriatis. ¶† Quero an iſti adula-
tores peccẽt mortaliter.Sol. dic ſi hoc faciant ex certa ſcĩa mẽ
tiendo ꝛ laudãdo eoꝝ mala vel attribuẽdo bona que non ha-
bent peccãt mortaliter.xi.q.iij.nemo peritorũ.xxij.q.ij. primũ.
Si autez adularentur nimis extollendo bonũ qd habent:tunc
peccant venialiter.xxv.diſt.qualis.in ſi.ſm Archi.dic de hoc
vt no.glo.penul.in.d.c.qualis.
1 ☞ Prophete pſeudo dicuntur peruertentes intellectum re-
ctum ſacrarum ſcripturarum.
2 Diuini qui dicantur.
3 Futura predicere quando liceat.

Vino. No.ꝙ male interpretãtes ſcripturas ſa
cras ebrijs equiparanꝛ. ¶ No.prohibi
1 tuz abuti ſciẽtijs ſecularibꝰ. ¶† No.ꝙ. peruertẽtes
intellectum rectum ſcripturarum ſacrarum dicunꝛ
2 pſeudo pphete. ¶† No. q dicanꝛ diuini.qꝛ illi dicũtur diuini
3 q futura p ſuas cõiecturas p̃dicũt ꝛ affirmant.† No.arg.ꝙ lici
tũ eſt p̃dicere futura qñ hoc ſit autoritate ſacre pagine. ¶ Op
po.ꝙ nullo mõ ſit licitũ de futuris iudicare.vt patet ex tex.euã
gelico.Non eſt veſtrũ noſſe tpa vel momenta q̃ pater poſuit in
ſua poteſtate.ergo nõ videꝛ ꝙ etiã ex libris ſacre pagine ſit lici
tũ futura predicere.So.quedã ſunt futura q̃ permittuntur pre
dici autoritate ſacre ſcripture:ꝛ tunc illa poſſumꝰ:immo tene-
mur ea dicere ꝛ docere:vt dies iudicij:aduentꝰ antixp̃i:ꝛ ſigna
ante diẽ iudicij:ꝛ reſurrectio mortuoꝝ ꝛ ſimilia.ꝛ de iſtis debet
intelligi tex.In alijs aũt expreſſe nõ pmiſſis in ſacra ſcriptura
nõ eſt licitũ p̃dicere.ꝛ de iſtis loquiꝛ ꝯtrariũ ſm Hug. Glo.j.
quis dicatur intellectus tropologicus. dic vt in ea.
1 ☞ Rector eccleſie non facit ſuum id quod ſupereſt de bonis
eccleſie.
2 Pater qñqꝫ punitur ppter crimẽ filiorũ.quod intellige quo-
ad penã temporalem.
Heli non fuit ſanctus.
3 Actione iniuriarum tenetur cantans cantilenam cõfectam in
iniuriam alterius.

Legant. Prohibenꝛ epi ꝛ ſacerdotes filios
ſuos inſtruere in ſecularibus litte-
ris.ꝛ maxime ſumptibus beneficiorum.h.d. No.ar.
ꝙ habens filios poteſt promoueri ad epiſcopatum.
de quo.ſ.xxviij.diſt.de ſyracuſane. ¶ No.ꝙ clerici nõ debent
expẽdere redditus bñficioꝝ ſuoꝝ p erudiendis filijs ſuis in ſciẽ
tijs propbanis et inutilibus . a contrario ergo videtur ꝙ poſ
ſent hoc facere ſi erudirẽt eos in ſciẽtijs pmiſſis.qd credo verũ
ſi egent ꝛ ſtudiũ ſit eccleſiaſticũ litterarum:qꝛ de fructibus bñſi
ciorũ licitũ eſt tales ſuſtentare in ſtudio.de elec.cum ex eo. lib.
vj.No.ar.ꝙ donatio rerũ tpaliũ facta eccleſiaſticis debet dele
re peccata donantiũ.ad hoc de fo.compe.cõqueſtus.† No. ar.
1 ꝙ id qd ſupeſt de bonis eccl̃ie rector nõ facit ſuum: ita vt poſſit
cõuertere in vſum quẽcũqꝫ voluerit etiã ſi vſus nõ ſit illicitus:
ſicut eſt ſibi edificare domũ p̃rimonialẽ. vt vult hic tex.† No.
2 arg.ꝙ qñqꝫ pater puniꝛ propter filioꝝ crimen . Et ſi qs puniꝛ
p crimine alterius.quod eſt verũ quoad penã tpalẽ.ſecꝰ quoad
penã eternã.de quo p glo.in regula nõ debet.de reg.iur.li. vj.
Tamen iſte tex.illud bene nõ probat.qꝛ heli nõ punitur ex cri
mine filiorũ ſed ex proprio:quia fuit negligens filios erudire.
Oppo.contra ſi.tex.qui vocat heli ſctm̃.Sed non videꝛ ꝙ fue
rit ſanctus.cuius cõtrariũ dicit tex.So.dic ꝙ hic vocaꝛ ſctũs.
qꝛ ſic reputabaꝛ opinione hominũ.tñ in veritate nõ fuit ſanctꝰ.
vel dic ꝙ fuit ſanctꝰ quoad alia ſctã ſua opera.ſed quantũ ad
iſtud:qꝛ filios ſuos nõ correxit ſanctus nõ erat.vnde ſibi dictũ
fuit honoraſti filios tuos pluſq̃ me.vt.xlvij.di.§.neceſſe.Que
rit† Archi . an ſit licitum cantare cantilenam cõfectã in iniu
3 riã alterꝰ.So.ꝙ non immo cantans teneꝛ illi actione iniura
rũ.ff.de iniurijs.l.apd labeonẽ.§.gñaliter.ſm Lau . ꝛ Archi.
dicã in.c.i.v.q.j.vbi honꝰ tex.per illã.q. ¶ Glo.j.recita p con
trariũ ꝙ licitũ ſit epis filios educare de fructibus eccleſie.xxxi.
di.omnino.cuius cõtrariũ innuit tex.Glo.nõ ſoluit . ¶ In ſi.
glo.Tu dic aut ſacerdotes volũt filios educare de fructibꝰ ec-
cleſie ſi indigent vt de proprijs viuere nõ valeãt:tunc poſſunt.
Aut ipſi non indigent vel indigent et volunt pro eis expende
re in rebus inutilibus ꝛ nõ poſſunt.ꝛ de iſtis expenſis intendit
phibere iſte tex.ſm Hug.ꝛ Archi. Glo.ij.querit qd ſit ſtrena.
vt dic in ea.

Omnem. Non ex ſophiſtica diſputatiõe ſꝫ
ex ſimplicitate fidei ſaluãtur ho-
mines.h.d.No.ꝙ heretici cõcluſiones ſuas potius
fundant ſuper ſophiſtica diſputatione verborum q̃
ſuper veritate negotiorũ.No.ꝙ ſophiſtica diſputatio potius
debet dici deſtructio ſcientie q̃ doctrina.No. ꝙ non ex polyti
ca verborum prolatione: ſed potius in ſimplicitate veritatis
acquiritur dei donum ꝛc.

Legimus. Non licet chriſtianis delecta-
tionis cauſa libros gentiliuz
legere.h.d.No.ar.ꝙ ſtaꝛ libris approbatis ĩ eo qd
reperitur ſcriptum in illis. ix.diſtin.ego ſolis. No.
ꝙ quãdoqꝫ deus per angelũ ſuum verberat delinquẽtẽ.Glo.i.
recita p contrariũ ꝙ non debuit corripi Hierony.qꝛ etiaz illos
libros licet legere.vt.ĵ.e.turbat.glo.ſol. ¶ In ſi.glo.vel dic ꝙ
ideo fuit correptus:quia cum eſſet in illis inſtructus nulla ne-
ceſſitate legebat ibi cum magis potuiſſet pficere in ſacra ſcri-
ptura a qua impediebatur ppter illos libros. qui autem non
eſſet inſtructꝰ in illis bene poſſet legere ad eruditionẽ ſuã cum
ſint pleni moralitate.ſm Hug.ita loqtur contrarium.

Hinc etiam. Hic magiſter probat etiam libros
gentilium non eſſe legendos.
1 ☞ Aſtrologie ſcientia an mittat in errorem.

Sed econtra. In iſto.§.probat Gra.rõnibꝰ
pluribus ꝙ clerici ſecularibus
1 ſciẽtijs poſſunt eſſe eruditi.ſm Bar. ¶† Oppo.cõtra finẽ tex.
ꝛ videꝛ ꝙ ſciẽtia aſtrologie nõ mittat in erroꝛẽ cũ nõ ſit phibi-
ta ab eccl̃ia.vt no.xxvi.q.vj.nõ liceat.cuiꝰ ꝯriũ hic dicit magi
ſter. So.dic ſi queriꝛ an ipſa ſcĩa ex ſe mittat in errorem. dicen
dum eſt ꝙ ſic.Nã hoĩes abutentes actibus ꝛ inuenientes in ea
que ſunt ſm curſum nature mittunꝛ in erroꝛẽ dũ volẽtes intãtũ
ſequi curſum nature nõ admittũt partũ virginis ꝛ ſimilia q̃ fa
cta nõ ſunt ſm curſuz nature.vel ſcdo modo poſſunt mittere in
erroꝛẽ:qꝛ dũ hoĩes illis intẽdũt q̃ dei ſunt nõ curãt.vñ ſubdit
hic.ꝛ dũ in his ſtudẽt curã aĩe nõ habent.ſm Hug.
1 ☞ Arguere ab exemplis licitum eſt ꝛ ſm illa iudicãdum.

Turbat. Licet clericos legere libros ſecula-
rium vt inde vtilia ſumãt.h.d. No.
ꝙ phibens legere libros in quibus aliquid vtilita
tis acquiri põt videꝛ ſubtilitatẽ ingenij perturbare.
ꝛ ſic ex lectura librorum ingenij ſubtilitas acqritur.No.ꝙ vti-
le p inutile nõ vitiaꝛ.ꝛ ꝙ licet in eadem ſcriptura ſint aliqua
vera aliqua falſa ex hoc tota ſcriptura nõ vitiatur. vide.ix.di.
1 ſi ad ſacras.† No. ꝙ licitũ eſt arguere ab exemplis : et ſm illa
iudicandum.de quo de re iudi.in cauſis. Glo.i.querit.No. ex
tex.ꝛ allegat concor.Glo.ij.querit quomodo verſus gentiliũ
reperiantur in ſacra ſcriptura. In ea.glo.ibi odero ſi potero.
Licet glo.dicat iſtud crimen.theologi tamen tenent ꝙ apoſto-
lus nõ fuit vſus iſto verbo dicentes ꝙ ſi bene aduertaꝛ non eſt
ꝟbũ quo apl̃s vel alius ſanctus fuiſſet vſus.ſm Hug.ĵ.e. diſt.
qui de mẽſa.in ſi.dicit ꝙ Ouidius dixit illa verba de xp̃o . ſm
Archi . Et no.ex illa glo.ꝙ licitum eſt arguere ab autoritati-
bus poetarũ.ad hoc de cõſti.cũ oẽs.de verb.ſig.forus.

Cum ergo. Hic ponit ſolutionem cõtrarietatis
ſ.poſite.
1 ☞ Scripture reprobe an ſint legende.
Leges vel canones aborgatos legere nõ eſt prohibitũ:non ad
finem vt illos obſeruet ſed vt ſciat eas repellere.
2 Diſpoſitio huiꝰ.c.de quibus libris intelligatur.

Legimus. Legendi ſunt libri ſecularium
litterarum : vt eorum notitia
habeaꝛ ꝛ inutilia repellantur.h.d. Nota ꝙ id qd nõ
legiꝛ negligitur ꝛ ignoratur.ꝛ ſic ex libri lectura ac-
1 quiritur ſciẽtia.† No.ꝙ legẽde ſunt ſcripture etiã reprobe:vt
etiã ex illis inſtruaꝛ qs ad alios repellẽdos.ꝛ ſic facit quod nõ
eſt prohibitum leges vel canones abrogatos legere non ad ſi-
2 nem vt illos obſeruet:ſed vt ſciat eas repellere. ¶† Quero de
qbus libris intelligaꝛ hoc.c.dic ꝙ poteſt tm̃ intelligi de ſecu-
laribus.Et ſm hũc intellectũ poniꝛ triplex ratio quare ſunt le
gẽdi tales libri.ſ.ne negliganꝛ:ne ignorentur:et vt repudienꝛ.
Poteſt etiã aliter intelligi de triplici lectura librorũ vt ſit ſen
ſus.aliqua leganꝛ ne negliganꝛ ſicut eſt lectura noui ꝛ veteris
teſtamenti.Secũdo legimus aliqua ne ignorentur:vt ſunt ſe-
ptem artes liberales. Tertio legimus aliqua vt repudiemus
vt ſunt ſcripture hereticorum. ſm Bar.ꝛ Archi.

Si quis grammaticam. Grammatica ꝛ
dialectica ſunt diſcende:qꝛ per eas alie ſcripture intelligũtur.
h.d.No.ꝙ gãmatica vocaꝛ ars.No.finẽ grammatice:qꝛ per eã
quis inſtruiꝛ ad recte loquẽdũ.No.ꝙ dialectica docet diſcerne
re verum a falſo.No.ꝙ geometria arithmetica et muſica non
ſunt ſcientie per quas quis inducatur ad opera charitatis:vi-
delicet ad dilectionẽ dei ꝛ pximi.No.ꝙ per ſciaz grãmatice qs
põt acqrere vitã eternã.Glo.j.recita p ꝯriũ qꝛ tex. nõ enũerat
oẽs ſcĩas:qꝛ nõ facit mẽtionẽ de aſtronomia.Gl.ſol.dic.vt i ea.
1 ☞ Scientia gentilium ad quem finem debeat addiſci.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

1 # Qui de mēſa.
†Non eſt peccatum legere gentiliū libros:non vt ob-
ſeruentur ſed reprobentur in eis cōtenta:⁊ etiā reci-
tari poſſunt in pdicatione vel diſputatiōe ad probā
dum dicta pphetarū.h.d.No.ꝙ comedens cibos ꝓhibitos di
citur ex eis pollui.ad hoc.xi.q.iij.ad mēſam.No.ꝙ factū a pſo-
na honeſta ⁊ bona pſumit potius bonum ꝙ̄ malum in caſu du-
bij.cōcor.ſunt in gl.No.finē ad quē eſt licitū addiſcere ſcientiā
gentiliū.ſ.ad finē vt illam reprobare valeant non autem vt ob
ſeruent.No.ꝙ nō eſt vitiū vel peccatū addiſcere rem ꝓhibitam
ſi fiat ad finem vt nō ſeruetur:ſed vt addiſcens ſciat illam eui-
tare.⁊ ſic non videt eſſe pctm̄ ſi aliquis ſciat ludere vel alia opa
ꝓhibita facere:dum tn̄ ab illis abſtineat.No.ꝙ qn̄qꝫ eſt neceſ-
ſarium ſcire litteras gētilium ad ꝓbationē dictoꝝ pphetarum.
No.ꝙ id ad quod quis neceſſario cōpellit nō videt eſſe de volū
tate exercentis actum.Gl.ij.recita p ꝯriū ꝙ exēplis nō ſit iudi-
cādū.C.de ſen.l.nemo.gl.arguit p ⁊ ꝯ.⁊ nō ſoluit.i fi.gl.dic de
hoc vt no.xxi.di.c.ſi.⁊ ibi dixi.Gl.i vbo ꝯtineri.qrit de exēplo
qūo cōtineant in libris gētiliū dicta pphetarū.dic vt in glo.
1 ☞ Aſſidue dr fieri quod fit debito tempore licet non fiat quo
libet momento temporis.
2 Semel approbatus an poſſit reprobari.
3 Pecuniam exigere non licet pro licentia conceſſa docendi:⁊ ſi
exigitur committitur crimen concuſſionis.
4 Artes liberales vnde dicantur ⁊ que ſint.
5 Eps nolens dare licentiam eūdi ad ſcholas niſi data pecunia
an committat ſimoniam.
6 Et quid ſi epiſcopus dat licentiam eūdi ad ſcholas:nō tn̄ vult
dare licentiam ꝙ exiſtens in ſtudio percipiat prebendā niſi ſibi
ſoluat pecuniam:an talis cōmittat ſimoniam.
7 Clericus in abſentia exiſtēs in ſtudio an poſſit percipere fructꝰ
beneficij ſui.
8 Doctoribus an liceat facere collectam a ſcholaribus.
9 Aſſidue dicitur fieri quod fit interuallo temporis dūmodo fiat
horis congruis.

De quibuſdā.
Epiſcopi debent in lo-
cis dioceſum ſuarū po-
nere magiſtros ⁊ doctores qui habēt inſtruere in ſtu
dijs litterarū ⁊ liberaliū artium.h.d.No.ꝙ in quali
bet plebe ⁊ eccleſia baptiſmali dioceſis debent poni magiſtri q
poſſunt inſtruere clericos in ſciētia.No.ꝙ licitūꝫ eſt ſtudere cle-
1 ricis in artibus ſecularibus liberalibus.†No.ꝙ illud dicit fie-
ri aſſidue qd fit debito tpe:licet nō fiat quolibet momēto tpis.
No.ꝙ ex doctrina artiū liberaliū qn̄qꝫ declarant diuina man-
data.℄ Quales debent eſſe magiſtri q ponunt ad docendum.
dic ꝙ debēt eſſe viri idonei ⁊ litterati ꝙ tales docere poſſunt.de
2 magiſt.c.quia nonnullis.ſm Archi.†Sed an ſemel approba-
tus poſſit reprobari.Solu.dic ꝙ ſic.ſi apparet imperitus.ff.de
mune.⁊ hono.l.vt gradatim.§.reprobari.⁊.xliij.diſtin.c.ſit re-
ctor.⁊ illi qui primo eū examinauerūt ⁊ approbauerūt tenent
reſtituere ſalarium qd receperūt.xxiij.di.qn̄.⁊ eodem modo vr
dicendum de clerico ſi approbaret clericus et ipſe ſit indignus
3 aperte.⁊ talis approbatio nō pdeſt ei.ſm Archi.hic.℄†An
ſit licitum exigere pecuniam p licētia cōceſſa docēdi.Sol.dic
ꝙ non.⁊ pbat tex.cuiuſcūqꝫ ꝯſuetudinis.Tamē ſi pecunia exi
gatur:nō tn̄ iſto caſu dr cōmitti ſimonia:quia nō emitur vel vē
ditur aliquid ſpūale.cōmittit tn̄ crimē ꝯcuſſionis quod cōmit
titur qn̄ quis pretextu officij exigit qd nō debet.xxiij.q.j.nulli.
ſm Archi.Et idē no.Jo.an.in.c.ij.de magiſ.an illis qui pro-
mouentur ad cōuentus ſufficiat vnica examinatio.Sol.dic ꝙ
non.ſed requiritur triplex examinatio ⁊ corone victoria.Pri-
mo enim coronari videntur in exanaminatione priuata que ſit
de eis.Secundo in publica examinatione.Tertio in licentia q̄
eis datur legendi ⁊ libri datione.Et ille tres corone requirunt
in militibus.vt patet.C.de athle.l.j.li.x.Archi.hic enumerat
4 liberales†artes.vij.dictas.quia in eis liberi nobilium qui als
viri liberales dicuntur erudiebant.⁊ ſunt vt dicit ſeptē.Gram
matica.Dialectica.Rhetorica.Muſica.Arithmetica.Geo-
5 metria.Aſtrologia.Vide euꝫ.⁊ que dixi.c.j.ꝫ.ea.†ſed pone ꝙ
eps non vult dare licentiam eūdi ad ſcholas niſi data pecunia
nunqd ſit ſimoniacus.So.Hug.⁊ Lau.tenent ꝙ nō.ſed iſtud
eſt turpe lucrū.j.q.iij.non ſolū.⁊ idem tenet Innocē.in.c.iij.de
magiſ.Alij dicunt ꝙ ſit ſimonia.Nam dicunt ꝙ datio ipſiꝰ li-
cētie eſt ſpūalis ⁊ ex ſpūali cōpetit poteſtate:ergo eſt ſimo.ar.
eoꝝ que notant de ſimo.tua nos.in reſpon.ſi.Et p iſta opi.fa-
cit ſm Hoſtiē.de magiſ.c.ij.vbi dicit.gratis accepiſtis gratis
date.qd forte verū eſt ſm Archi.Item tenuit.Vincen.vt refert
6 Jo.an.in.c.ij.de magiſ.ſup gl.℄†Sed pone ꝙ eps dat licētiā
eundi ad ſcholas:nō tn̄ vult dare licentiā ꝙ exiſtētes in ſtudio
percipiāt prebendā niſi ſibi ſoluūt pecuniam.an tales cōmit-
tunt ſimoniam.So.dic ꝙ aut clericꝰ poterat de iure participa-
re prebendā etiā eo exiſtēte in ſtudio.Et tūc ex pte epi cōmit-
titur ſimonia.Sed ex parte clerici non.ar.j.q.iij.queſitū.Aut
de iure nō poterat i ſcholis accipere:⁊ tūc ſimonia cōmittitur
7 ex vtraqꝫ parte.de ſimo.nemo.ſm Hu.⁊ Archi.℄†Gl.j.reci
ta p ꝯriū ꝙ tex.hic videt velle ꝙ clericꝰ in abſentia exiſtēs in ſtu
dio poſſit percipere fructus bn̄ficij ſui:ſed hoc eſt falſum.j.q.ij.
placuit.cū ſi.Gl.arguit p ⁊ cōtra.⁊ nō ſoluit in ſi.glo.Conclu
de in hac materia ꝙ aut eccleſia nō eſt ſufficiēs in redditibus.
Ita ꝙ ſufficiat remanētibus in ecclīa p eiꝰ ſeruitio ⁊ euntibus
ad ſcholas.Et tūc ſcholares nihil debēt habere:ſꝫ ſeruiētes ec
cleſie cū redditus principaliter ſint obligati pro ſeruitio ecclīe.
Aut redditus ſufficiūt eccleſie:⁊ tunc aut illi ſtudētes habent
in patrimonio:ita vt de ſuo ſibi poſſint ſufficiēter ꝓuidere.Et
tunc fructus eccleſie non participēt pro ſtudio.qr ex quo habēt
a ſe dando eis nihil aliud eſt ꝙ̄ perdere.j.q.ij.paſtor.Aut ſtudē
tes non ſunt diuites.Et tūc aut ſtudēt in theologia:⁊ tūc habe
re debent.vt de prebē.licet.Aut ſtudent in alia facultate:⁊ tūc
aut ſunt in ſtudio ſine licentia epi ſui.Et tūc non percipiūt fru-
ctus a ꝯtrario.de cle.non reſi.ex tue.Aut ſunt de licentia epi:et
tunc fructus percipiēt ex quo eps poteſt licētiare clericos vt va
dant ad ſtudium.de cle.non reſi.in eccleſia.c.relatum.videtur
ꝙ ad hoc vt ſua licētia fruſtratoria nō ſit per oia poſſit que per
tinent ad hunc articulū.Et ſine quibus ſcholaris eſſe non poſ-
ſet.de offi.dele.c.pterea.nec ob.c.ſuper ſpecula.de magiſ.in ſi.
a cōtrario littere.vbi videt ꝙ ſolus papa illud poſſit:qr ibi ſub
audiendū eſt.maxime vt dicit de licentia ſedis aplice.nec ob.c.
tue.de cle.nō reſi.vbi videt neceſſaria diſpēſatio etiā ſup fructi
bus percipiēdis:qr ibi factum recitat:qr ſic ibi accidit de facto
ſm Hug.⁊ Archi.hic.Jo.an.in.d.c.tue.tenet cōtrariū ꝙ ex ſo
la datione licentie vt vadat ad ſtudium nō poterit cōſequi fru
ctus bn̄ficij:niſi ſtudium habuerit priuilegiū vt ſtudentes par-
ticipent fructus.vel niſi aliud diſponat conſuetudo:vel ſtatu-
tum.⁊ motiuū ſuū eſt.c.tue.vbi exprimit etiā de fructibus.Et
ſi dicat quid opat talis licentia.rūdet do.Ant.qr operat ꝙ nō
poterit priuari beneficio ꝓpter non reſidentiā.qd als fieri po-
tuiſſet:vt patet de cle.nō reſi.relatū.Lapus abb.in.c.ij.de pri-
uile.lib.vj.videt tenere opinionē.Archi.hic aſſignat rationē:
nam ꝙ clericus ſtudeat eſt valde vtile vniuerſali eccleſie que vi
ris litteratis maxime dignoſcitur indigere.de elec.c.cuꝫ ex eo.
lib.vj.Et ſic per cōſequens ꝓficientes in ſtudio litterali ꝓcurāt
vtilitatem vniuerſalis eccleſie.ac per hoc eidem ſeruire intelli-
guntur.Et ſic debent pro preſentibus reputari.Ex quo ſequi-
tur ꝙ debent fructus percipere ac ſi in ſuis beneficijs reſiderēt.
qd probat ratio dicti.c.cum ex eo.⁊.c.cum non deceat.e.titu.et
lib.⁊ de cle.non reſi.cum dilectus.Unde concludit ꝙ licet ſolū
ſtudentes in ſacra pagina fructus beneficioꝝ ſuorum percipe-
re debeant integre quibuſcunqꝫ cōſuetudinibus in contrariuꝫ
editis vel ſtatutis nō obſtātibꝰ.vt in.c.ſuper ſpecula.de magiſ.
Studentes etiam in iure canonico de iure cōi debēt fructus be-
neficiorum percipere ꝓpter rationes predictas:dūmodo non
obſtet conſuetudo vel ſtatutū contrarium.ſm Lau.⁊ hec opi.
videtur magis rationabilis.Nā cū abſens in ſeruitio epi perci
piat fructus.de cle.nō reſidē.c.decetero.multo fortius debet p-
cipere ſeruiēs vniuerſali eccleſie:cui ſeruit ille qui eſt in ſtudio:
vt eſt dictuꝫ.Nam magis eſt priuilegiata vtilitas vniuerſalis
8 eccleſie ꝙ̄ alterius ſpecialis.de poſtu.prela.c.bone.j.℄†Glo.
ſup verbo magiſtri.recita per queſtionē an liceat doctoribꝰ fa-
cere collectā a ſcholaribus.Glo.arguit pro ⁊ contra.et ponit
opi.in ſi.glo.Cōclude veritatē.Aut collecta datur gratis ⁊ ſi-
ne exactione doctoribus a ſcholaribus:⁊ tunc licite recipiunt
etiā quantūcūqꝫ doctor abūdet.⁊ eſt ratio:qr multa licite reci-
piunt ſi gratis dātur q̄ als turpiter peterent.de ſimo.c.⁊ ſi que-
ſtiones.⁊.xviij.di.de eulogijs.Queſtio eſt Hoſti.in ſumma de
magiſ.§.vtrū a ſecularibus.⁊ Guil.in.cle.ij.de magiſ.Aut nō
datur gratis ſed a doctore exigit.⁊ tūc doctor aut eſt nouitius:
⁊ tunc licite nō exigit:quia legit vt addiſcat potius ꝙ̄ alios do
ceat.ſm Jo.an.in.c.qr nōnullos.de magiſtris.Et facit p hoc
ar.gl.hic in ver.qr honorē.Aut doctor non eſt nouitius:⁊ tūc
aut ipſe habet beneficiū p lectura:⁊ a clericis illius eccleſie ali-
quid petere non pōt:ſed gratis docere debet:qr ꝓpter illos hꝫ
beneficium.Si aūt ſcholares ſunt extranei ſi ſunt pauperes ab
eis exigere non debet:cū ex offō ſuo paupibꝰ teneat.imo ſi hoc
exigeret ſimoniā cōmitteret.de ſimo.c.nemo.⁊.j.q.iij.venden
tes.ſecūdum hic ꝓbat principiū huius glo.aut ſcholares extra
nei ſunt diuites:⁊ tunc ab iſtis poteſt petere collectā etiam quā
tūcūqꝫ habeat ſalarium.⁊ ita ꝓcedit opi.Bart.Hic tamen ho
neſte faceret ex quo habet bn̄ficiū ſi etiam diuitibꝰ gratis ſerui
ret.no.glo.in.d.c.qr nōnullos.Aut doctor nō habet bn̄ficiū p
lectura:⁊ tūc licite exigit collectā.qr ſtipēdijs ſuis nō compelli-
tur hoc facere.de pſcrip.c.cū ex officij.ita pōt alio modo intelli
gi Bar.hic.vt no.glo.in.d.c.qr nōnulli.℄Glo.in vbo aſſi-
due.recita per cōtrariū ꝙ immo doctor nō tenetur aſſidue do
cere:qr ſi eſt clericus habet dicere offm̄.de cele.miſ.c.j.ſi nō eſt
clericus occupatur in dormitiōe ⁊ alijs.ergo nō aſſidue cōpel-
9 litur.cuiꝰ cōtrariū innuit tex.†Glo.fatetur.⁊ ad tex.rn̄det ex
ponēdo ꝙ illud dr fieri aſſidue qd ſit iteruallo tpis:dū tn̄ fiat
horis cōgruis ⁊ cōpetētibꝰ.facit.c.nūꝙ̄.de conſe.di.v.vbi glo.
ad idē tex.xxij.di.c.ij.qd nota p teſte qui diceret vidi talē aſſi-
due in eccleſia reſidere.qr intelligit horis ꝯgruis ⁊ debitis.Et
no.glo.relatā ad tex.ꝙ nō ſufficit doctoribus ad legendum de
putatis legere niſi horis congruis ⁊ attentione debita legant.
Idē dicit hic Archi.non ſufficit clerico in ſtudio ſtare:ſꝫ opaꝫ
ſtudio dare debet vt priuilegijs ſcholariū gaudeat.Ponit do.
Anto.⁊ moderni in prohemio decretalium.Glo.in.c.cum ex
litteris.de inte.reſti.⁊c.
1 ☞ Arguere a dictis vel factis gentiliuꝫ licitum eſt quādo cō
tinent veritatem.
2 Utile per inutile non vitiatur.
3 Teſtis ſi reprobat ꝓpter pſonam:an reprobatio habeat etiā
inficere dicta.⁊ ſi pars teſtimonij excludatur an fides totius te
ſtimonij excludatur.et an quis poſſit opponere contra dicta te
ſtium a ſe productorum.
4 Chriſtum an demones cognouerint ante paſſionem.remiſſiue
ad glo.

Si quid veri.
Licitum eſt arguere ab
autoribus gentilium de
deo veritatem cōtinentibus ⁊ eiſdem vti.et ad ipos
conuincendos nō tanꝙ̄ autoritatem prebentibus.
1 h.d.†No.ꝙ licitū eſt arguere a dictis vel factis gentilium quā
2 do cōtinēt veritatē.†No.nō vitiari vtile per inutile[a] etiā rōne
3 inuētoris.ad hoc.ꝫ.eo.turbat.⁊ ſic facit ꝙ licet inſtrumentū ſit
falſum in pte:tn̄ non vitiat in totū.de quo.ix.diſt.ſi ad ſacros.
℄ Quero de intellectu tex.qui dicit ꝙ ſi iſti va dicūt nō tamē
valent ad autoritatē ipſorum cōplectendā.quid velit tex.So.
dic ꝙ dupliciter intelligit.vno modo ꝙ licet ipi dicāt aliquid
veri nō tn̄ eorum autoritas eſt cōplectenda vt alijs eorū dictis
ſit credēdū.Scdo modo pōt intelligi de ipſorum veris dictis
vt ſit ſenſus littere,qr licet ipſi verū dicant ⁊ illud verū valeat
ad ipſos cōuincendos.tn̄ illud verū nō debemus habere tāte
autoritatis quātū illud qd eſt autēticū ſi eſſet dictū a ſacra ſcri
ptura vel canonica.ar.x.di.canones.q.d.non eſt autenticū nec
illud recipimus:qr ipſi hoc dixerunt:ſed quia verum eſt ⁊ vtile
ad eos conuincendos.⁊ iſtum intellectum vult littera ſequēs.
ſm Hug.⁊ Lau.⁊ Archid.Gl.in principio inducit tex.in ar.
3 ad deciſionem queſtionis.⁊ glo.ſol.cum diſtinctione.℄†In
ea.glo.ibi ꝓpter dictū.Eſt ergo ſenſus glo.ꝙ ſi teſtis a te pro-
ductus contra me reprobatur vbi fert teſtimonium pro me acci
piam.vbi vero fert cōtra nō accipiam.ſed iſtud tunc eſt veruꝫ
ſm glo.qn̄ teſtis reprobat ꝓpter pſonā.ſecus aūt ſi reprobat
ꝓpter dicta:tunc em̄ vtrūqꝫ recipiet vel neutrum.qr inducens
neſciebat quid diceret teſtis.Item ſi dictum teſtis reprobatur
in vno articulo per me nō potero poſtea approbare euꝫ in alio
articulo.quia ſi excluditur pars teſtimonij ipſius excluditur fi
des eiꝰ totiꝰ teſtimonij.iij.q.ix.pura.⁊ hoc eſt quod voluit di
cere glo.ſi bene aduertatur ſm Archi.Sed dicta glo.videt cō
tra no.in.d.c.ſi ad ſacras.⁊.c.fraternitatis.de here.vbi dr ꝙ ſi
ꝓnuntiatur cōtra perſonā notarij ꝙ ſit falſus nō creditur ſibi
poſtea etiam in alijs inſtrumentis ſuis.⁊ ſic apparet ꝙ repro-
batio rōne perſone habeat inficere dicta iſta vt nō poſſint pro
tpe approbari.Cuius cōtrariuꝫ vult iſta glo.So.credo ꝙ iſta
glo.debeat intelligi qn̄ ſit reprobatio pſone que neceſſario nō
inficiat:puta qr ego reprobo teſtem q eſt tuꝰ conſanguineus:
vel quia eſt in crimine conſtitutus.iſta reprobatio nō inficit di
ctum teſtis licet ius inhabilitet tales ad teſtimoniū.quia poſ-
ſibile eſt ꝙ quis ſit criminoſus:et tn̄ verū dicat.vt patet hic in
tex.de iſtis gentilibus.vbi aūt reprobatio ſit ex cauſa q̄ habet
inficere dictū teſtis:qr repellitur tanꝙ̄ falſarius.tunc reproba-
tio pſone habet etiā inficere dicta:ita vt nō poſſint approbari
p parte.ita ꝓcedunt dicta docto.in.d.c.fraternitatis.et ita pu
to iſtam glo.intelligēdam.℄Sed opponit Archi.ꝯtra iſtud
dum videt velle ꝙ quis nō poſſit opponere ꝯtra dicta teſtiū a
ſe ꝓductorum.qd videt falſum ⁊ ꝯtra no.de teſti.c.pn̄tiū.So.
Dic aut ego ꝓduco in teſtes prophetas ⁊ autores qui ſunt ap-
probati:tūc nō poſſum cōtradicere eoꝝ dictis.qr quicqd dicūt
credendum eſt indubitanter et tenendum.vt.xv.diſt.c.ſi.Aut
produco teſtes vel inſtrumenta que non ſunt pphete.⁊ ſic eoꝝ
perſone non ſunt approbate.tunc licet autoritatē habeant vt
eis credat ꝙ̄diu non doceat ꝯtrariū.tn̄ talia admittūt proba-
tionē cōtrariam.C.de ſi.inſtru.l.ſi.de teſti.c.preſentium.Si au
tem prophete ⁊ autores nō ſunt approbati:vt quia ſunt hereti
coꝝ et gentilium.tunc ſi aliquid dicūt ꝯtra eos:tunc eoꝝ auto
ritatibꝰ vti poſſumꝰ ꝯtra eos:vt hic.nō aūt p eis.ſm Archi.
hic.⁊ Inno.in.c.cū venerabilis.de excep.℄In.ea.glo.in ver
bo.item ar.recita p contrariū glo.ꝙ immo dicta iſtoꝝ deberēt
recipi cōtra ſe ſicut p ſe.Glo.ſol.in ſi.gl.de hac materia dic
4 vt i.c.olim.de cēſi.⁊ i regula.ex eo.de reg.iur.li.vj.†Glo.ſi.re
cita p cōtrariū ꝙ demones nō cognouerūt xpm an̄ paſſionē.vt
patet ex dicto apoſtoli.cuiꝰ cōtrariū hic innuit tex.dic vt in ea.
facit glo.in.c.vtilē.xxxij.q.ij.⁊ glo.in.c.pudor.xxxij.q.ij.
1 ☞ Verba diuine legis qualiter intelligi debeāt.
Facere ſm ſuum ſenſum quando quis dicatur.
2 Verba legis quādo poſſunt trahi ad plures intellectus quali-
ter debeant intelligi.4.
3 Verba legis dubia debent intelligi ſm quod cōiter doctores
intelligere conſueuerunt.
4 Verba legis ſunt interpretanda ſm verum intellectum doctri
ne grammaticalis.
5 Arg.de ſimilibus ad ſimilia an procedat ⁊ quando.
6 Teſtificari an qs poſſit de his que vidit in etate puerili.

Relatum.
A ſapiētibus debemus ſcriptu-
rarum intelligentias facere nō
1 proprio ſenſu eas capere.h.d.℄†No.ꝙ ſm priua-
tā intentionem verba diuine legis non ſunt intelli-
genda:ſed ex vera ipſarū vel ſeculariū litterarū interpretatiōe.
℄No.ꝙ ille dicitur facere ſm ſuum ſenſum qui facit ſm ſen-
ſum non regulatum a regu.iur.de cōſti.c.j.qd no.p arbitrio.
2 ℄†No.vbi verba legis poſſunt trahi ad plures intellectus nō
ſunt extendēda nec debēt intelligi ſm intellectū priuatū cuiuſ
cūqꝫ:ſed ſunt adaptāda ad ſenſum magis proportionabilem
3 diſpoſitioni ipſiꝰ legis.†No.ꝙ verba legis dubia debēt itelligi
ſm ꝙ cōiter docto.intelligere cōſueuerūt.Et ſic videt ꝙ ſi glo.
4 exponūt vba dubia tex.dꝫ ſtari illis expoſitionibꝰ.℄†No.ꝙ
verba legis interpretare debēt ſm verū intellectū grāmatica-
lis doctrine.℄Oppo.ꝙ immo lex qn̄qꝫ exponitur ſm ſenſum
extraneum.videmus em̄ ꝙ ſi lex dicat de anno ꝙ exponit pro
hebdomoda.c.tenere.xxxj.di.⁊ de ſimilibus.xj.q.iij.c.nolite.
So.dic ꝙ extraneus ſenſus non datur quādo apparet p aliaꝫ
illum ſenſum dari debere.⁊ ita pōt intelligi ꝯtrariū.vel qn̄ res
aliter ſalua eſſe nō pōt.vt no.glo.de verbo.ſigni.intelligētia.
vel quando interpretatio ſit ſm mentē autoꝝ:qr potius debe-
mus attendere mentem legis ꝙ̄ verba.C.de fideicommiſ.l.cū
virum.c.ſedulo.xxxviij.di.Als aūt debemus ꝓprium ſenſum
verborū ⁊ ſm ꝙ cōiter intelligitur ſequi.⁊ ita ꝓcedit iſte tex.
5 ſm Lau.⁊ Archi.℄†Glo.ſup vbo ſimilitudines.recita per
contrariū ꝙ interptatio poſſet fieri ſm veriſimilitudines:quia
de ſimilibus ad ſimilia argui poteſt.de conſtitu.c.tranſlato.et
de reſcrip.inter ceteras.Gl.ſol.ꝙ illud ar.non ſemp procedit
in ſi.glo.ſup iſto.an procedat ar.a ſimili.dic ꝙ tūc talia ar.pro
cedunt quando per oia ita aliqua inueniuntur ſimilia.ꝙ ali-
quo modo nō diſcordant.Nam quandoqꝫ in vno ſunt ſimilia
⁊ in alio diſſimilia.⁊ tūc nō procedit arg.a ſimili.⁊ ita loquū-
tur iura hic in ſi.glo.allegata ſm Lau.⁊ Archi.Et ita etiam
no.Archi.ij.q.j.multi.ſup vbo ſimilia.Et idem no.glo.in re-
gula in arg.de reg.iur.lib.vj.Intelligo ergo arg.a ſimili pro-
cedere quatenus ſimilitudo ꝓtendit.vt no.in.c.conſtitutionē.
iuncto.c.nō ſolum.de regula.lib.vj.Quatenus autem datur
diſſimilitudo nō ꝓcedit arg.p pdicta.facit gl.in.l.nō poſſunt.
ff.de legi.⁊ poſui poſt alios in.c.tranſlato.de cōſti.℄Glo.in
6 vbo alienū.recita p cōtrariū ⁊ ſolue vt in ea.in ſi.℄†Glo.ſi.
recita p contrariuꝫ.Nam tex.iſte innuit ꝙ quis poſſit teſtifi-
cari de his q̄ vidit in puerili etate poſtꝙ̄ factus eſt maior.qd
eſt falſum.Glo.pro ⁊ ꝯtra arguit.⁊ poſtea ſoluit i ſi.gl.de iſta
materia habes glo.iij.q.ix.c.teſtes.et aliqd glo.in.c.placuit.
hic allegato.in glo.de preſcip.c.in nobis.doctores de corpo.
vitia.c.ex parte.j.Aliquid Hoſti.in.c.ſi.de ſen.excō.⁊ in ſpe-
cu.de teſti.§.j.v.ſed nunquid factus pubes.⁊ ibi Jo.an.in ad
di.concludit ⁊ videt ſatis equū ꝙ aut certa etas requiritur tē-
pore quo actus ſit:et tūc minor non poteſt teſtificari.dicit hic
Archi.de teſtamento.Aut non requiritur certa etas a iure tpe
quo ſit actus.⁊ tunc aut illa ſup quibus factus pubes produ-
citur in teſtem ſunt talia que poterant cadere in intellectū im-
puberis:etiā ſi ſit infans.Et tunc talis teſtis deberet admitti.
Pone ergo ꝙ queratur de etate Titij qui erat coetaneus meꝰ
dum eram in etate ſex annorum.⁊ eramus ſocij in ſcholis vel
eadē.Nunc ergo ſum etatis.xxx.annoꝝ.et queritur de etate il-
lius.certe ille deberet admitti.Ex quo cauſa eſt talis que cadit
in ſenſum pueri.tūc nec ob.ll.hic in cōtrariū allegate:quia lo
quuntur de actibꝰ qui nō cadūt in ſenſum pueri.Et pro dicto
Jo.an.tex.eſt hic:licet nō allegat.Naꝫ hic creditur de eo quod

Additio.
a ℄Per iutile.
An et qn̄ vtile p
inutile vitietur.
vide do.Jaſonē
in.l.j.§.ſed ſi mi
hi.i quarto not.
ff.de verb.obli.
et per Bal.i cō-
ſil.xlij.incip.cō-
promiſſum fuit.
in primo volu.⁊
per Lud.ro.in
conſil.lxvj.inci-
piē.viſo eximie.
H.F.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

puer didicit in ſua pueritia in grammaticali expoſitione: qꝛ de
iſto erat capax puer. Si autem eſſent talia que nõ cadũt in ſen-
ſum pueri: et tunc ꝓcedit diſtinctio glo. quia ſi eſſet doli capax
⁊ ꝓximus pubertati creditur: ſecus ſi nõ eſſet doli capax. ita in
telligitur glo. in. l. teſtium. §. lex iulia. ff. de teſti.

Ideo. Prohibentur poetarum libꝛos legere: cum ipſos incitent ad peccãdũ ⁊c. h. d.
No. ꝙ dicta poetarũ ſunt fictiões. ſic in illis veritas
non eſt. No. ꝙ qñqꝫ aliquid ꝓhibeᵗ non pꝛincipali-
ter ꝓpter ipſum cõſequutiuũ. ad hoc de iureiur. ⁊ ſi xp̃s. No. ꝙ
fabule poetarum incitãt hoíes ad libidinem. No. ꝙ quis dicit
ſacrificare demonijs: non tm̃ actualiter offerendo eis ſacrificiũ:
ſed etiam eoꝝ dicta pꝛo declaratione capiendo.

Vtitaqꝫ. Hic incipit quinta pars huius diſtinctio-
nis in qua oſtendit ꝙ ignoꝛantia eſt pꝛo-
hibita in ſacerdotibus ſm Joan. de deo. ⁊ Archi. Glo. j. ⁊ ij.
querũt de intellectu tex. dic vt in eis. Gl. ſup v̄bo q ignoꝛat. re-
cita p cõtrariũ ꝙ imo nõ oẽs ignoꝛantes ignoꝛabuntᵗ: qꝛ pueri
ignoꝛãt quid agãt. vt no. gl. ſi. s̃. e. di. relatũ. ⁊ tñ ſaluantᵗ. Glo.
ſoluit ꝙ ignoꝛantia ꝓueniẽs ex contẽptu vel negligentia puni
tur: vt hic. ſecus ſi ex defectu nature: vt ĩ cõtrarijs. ita intellige
gl. in ſi. gl. Conclude ergo ex gl. ꝙ ignoꝛãtia que eſt ex culpa no
cet. xxviij. q. j. §. ex his. ſm Archi. Gl. ſi. recita p cõtrariũ. ⁊ ſol
ue vt in ea cõtinetur. In ſi. glo. No. ex glo. duos caſus quibus
ignoꝛantia non excuſat. de quo. j. q. iiij. §. ſi. in ſi.

Non omnis. Ignoꝛans qui nõ habuit a quo inſtrueretᵗ excuſatur
a peccato. ſecꝰ ſi potuit inſtrui ⁊ neglexit. h. d. No. ꝙ
nõ quelibet ignoꝛãtia excuſationẽ legitimã inducit.
No. caſuz quo ille q artatᵗ ad ſciam excuſatur a pena ſi ignoꝛat
eoipſo ꝙ queſiuit ſciẽtiam ⁊ nõ reperit docentẽ. ſecus ſi potuit
infoꝛmari ⁊ neglexit. Videtᵗ ꝙ tex. male dicat: qꝛ dicitᵗ ꝙ igno-
rãs qui nõ reperit docentẽ eũ excuſatᵗ a pena. ſed hoc eſt falſuz.
qꝛ immo penaz ſuſtinet. Nã ipſa ignoꝛantia eſt q̃dã pena. So.
dic ꝙ ignoꝛantia talis dicitᵗ excuſare a pena eterna q̃ ꝓ pctõ ve
niret imponenda. Et ſic intelligitur tex. hic. ſed a pena quã in-
fert ipſa ignoꝛantia: qꝛ ignoꝛare eſt pena. ⁊ tũc ab illa non excu
ſatur ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Diſtin. xxxviij.

1 ☞ Ignoꝛãtia an ⁊ qñ excuſet: ⁊ quotuplex ſit ignoꝛantia.
2 Ignoꝛantia iuris an excuſet mulierem.
3 Ignoꝛantia craſſa ⁊ ſupina equiparatur ſcientie: et dicitur af-
fectata.

Cum itaqꝫ. Supꝛa dixerat quomodo clerici omnes diſci-
pline ⁊ ſcientie ſtudere debent. Nunc dicit qua
liter ſacerdotes hanc habere debeant: oſtẽdẽs
pꝛius ꝙ ſacerdotes neceſſario agere opoꝛteat
demõſtrans q̃ꝫ periculoſa ſit ſacerdotibꝰ igno-
rantia. quã etiã vt euitare valeant debẽt ab alijs diſcere etiã mi
1 noꝛibꝰ. ſm Jo. de ſan. ⁊ Archi. Glo. † ſumme recitat in dubiuz
ꝙ id qꝺ dꝛ per magiſtrum ꝙ ignoꝛantia neminẽ excuſat multo
foꝛtius ſacerdotes. do. Car. hic an ignoꝛantia excuſet peccatũ.
dicit ꝙ ignoꝛantia quandoqꝫ excuſat: qñqꝫ nõ. et quãdoqꝫ ex-
cuſat a toto: ⁊ qñqꝫ non niſi a parte. Pꝛo quo notãdum ſequẽ
do tam ſanctũ Tho. q̃ꝫ Bonauentu. in. ij. di. xxij. ꝙ duplex eſt
ignoꝛantia. quedã iuris: ⁊ quedam facti. Juris ignoꝛantia di-
ſtinguitur ſm ꝙ diſtinguitᵗ ius. qꝛ aut eſt ignoꝛantia iuris na-
turalis ſiue diuini: vtputa quia neſcit an furtum ſit peccatũ vel
aliquid huiuſmodi. Tũc aut talis ignoꝛãtia eſt inuincibilis ⁊
inuolũtaria. qꝛ. ſ. ſcire nõ poteſt. hoc põt eẽ duplr̃. Aut eñ iſta
ignoꝛãtia eſt nobis introducta ꝓpter culpam pꝛeambulam:
aut pꝛeter omnem culpã. Si pꝛeter oẽm culpaz aut ſimpliciter
pꝛiuat cognitionẽ iuris ſicut in infantibus ⁊ ſtultis a natiuita
te qui oĩno carent vſu rõnis. Tunc ſit iſta concluſio. talis igno
rantia excuſat a toto. patet. dicit eñ lex ꝙ pueris infantibꝰ doꝛ
miẽtibus nihil quod faciũt imputatur. l. j. C. de falſa moneta.
Et eodẽ modo ſi quis de aliquo caſu ſiue de aliquo agendo du-
bio magis peritos conſulit de quo nullã habet autoꝛitatem ex
pꝛeſſam vtrum ita ſit vel nõ. dũmodo foꝛmet ſibi bonã cõſcien
tiã poſtq̃ꝫ magis peritos cõſuluit etiam ſi res aliter ſe habet q̃ꝫ
ipſe ſentit excuſatᵗ. Fecit eñ qꝺ potuit. deꝰ autem nihil requirit
ab homine impoſſibile. Si autẽ talis ignoꝛantia non tollat in
totum vſum rationis ſed plenũ: tunc in tali caſu eſt cõcluſio ſe-
cunda ꝙ talis ignoꝛantia excuſat a tãto: nõ autem a toto. ſicut
eſt in his qui nõ ſunt plene furioſi. ſed habent aliquo modo lu-
cida iterualla. Et in pueris qui aliquo modo ſunt capaces pꝛe
cepti licet nõ plene. Si aũt ignoꝛantia eſt introducta culpa ſua
hoc eſt dupliciter. qꝛ hoc vel fuit ꝑ opus licitũ. Si per vigilias
⁊ abſtinentiam peruenit ad amẽtiã tunc eſt concluſio tertia ꝙ
talis ignoꝛãtia excuſat a toto etiam ſi feruẽs exceſſus peccatũ
veniale fuit. Aut incidit in hãc ignoꝛãtiã per opus illicitũ. tũc
quidã dicũt ꝙ excuſantᵗ a toto licet nõ a toto articulo. di. xl. ſe-
pe. xv. q. j. §. ſed hoc. Quidã aũt dicũt ꝙ pctm̃ ſequens excuſa-
tur ſi nullum habet vſum rationis: ⁊ hoc pꝛobabilius ⁊ verius.
xv. q. j. aliquos. ⁊ c. ſeq. Si v̄o ignoꝛantia iuris ſit vincibilis ⁊
⁊ volũtaria: tunc eſt ignoꝛãtia que eſt culpa. hec autem eſt affe-
ctata. i. maxime voluntaria. In tali eñ caſu eſt quarta conclu
ſio ꝙ talis ignoꝛantia in nullo excuſat immo eſt ſpeciale pctm̃.
Aut eſt ignoꝛantia nõ affectata ſed ſolum quia neglexit addi-
ſcere ſicut eſt ignoꝛãtiã craſſa ⁊ ſupina: ⁊ in tali caſu eſt cõcluſio
quinta ꝙ talis ignoꝛãtia licet excuſat a tanto nõ tñ a toto. hoc
eſt qꝛ licet excuſat aliquo mõ non tñ ita excuſat vt ſempiterno
igne nõ ardeat ſicut dicit Aug. ⁊ magiſter ſentẽtiarũ. in. ij. di.
xxij. Et hoc de ignoꝛãtia iuris naturalis ſiue diuini. Si aũt eſt
ignoꝛantia iuris canonici ⁊ ciuilis eſt ſexta cõcluſio ꝙ circa eos
qui tenentur ius canonicum ⁊ ciuile ſcire. vt. ĩ. e. di. ſi in laicis.
Ignoꝛantia iuris canonici aut ciuilis an quez excuſet vel non
iudicandum eſt ſicut dictũ eſt de ignoꝛantia iuris naturalis ſi-
mili modo diſtinguẽdo. eos autem excuſat q nõ tenentᵗ ſcire ſi-
cut laici ⁊ mulieres. ⁊ milites: qꝛ milites non leges ſed arma te
nentur ſcire. vt. C. de iur. deli. l. ſancimus. C. de iuris ⁊ fa. igno-
rantia. l. j. Si aũt eſt ignoꝛantia facti vt neſcit hanc rem quã tol
lit eſſe alienam vel neſcit hãc mulierẽ ſuã eſſe ⁊ filia: hoc poteſt
eſſe duplex. quia vel ignoꝛãtia eſt cauſa facti: ita ꝙ ſi ſciret hanc
circũſtãtiam trahentẽ in peccatũ nõ faceret actũ. cuius ſignuz
eſt qꝛ poſtea dolet qñ intelligit pctm̃. ⁊ tali caſu ponitᵗ cõcluſio
ſeptima ꝙ talis ignoꝛãtia facti ſi pꝛemiſſa fuit debita diligen-
tia excuſat a toto: ſicut exẽplũ ponitᵗ de Jacob quia cognouit
Lyam putans eſſe Rachel. Si autem nõ eſt adhibita diligen-
tia excuſat a tanto ſed non a toto vt factum eſt Lamech qui oc-
cidit Cayn putans ſe feram occidere. Si v̄o ignoꝛantia ſit con
comitans actum. ſ. quia ſi ſciret circunſtantiã peccati nihilomi
nus faceret: cuiuſmodi ſignũ eſt ſi poſtea ſciens circunſtantiam
peccati non dolet: vt ſi quis cognoſcit aliquã mulierem creden
do ꝙ eſſet ſua ⁊ ſcit ꝙ non ſuã cognouit non dolet ſed compla-
cet. in tali caſu eſt concluſio octaua ꝙ talis ignoꝛantia nõ excu
ſat. in his cõcluſionibus concoꝛ. ſ. Tho. Bonauẽ. Pet. de tha
rantaſia ⁊ iuriſte. De ignoꝛãtia aũt facti diſtinguũt iuriſte ſic.
vel talis ignoꝛãtia eſt veriſimilis ⁊ pꝛobabilis. ⁊ de iſta ponitᵗ
nona concluſio ꝙ talis ignoꝛantia excuſat. vt. j. q. j. ſi qui. ⁊. ix.
q. j. c. vlt. quia iſta qñqꝫ peritiſſimos fallit. ff. de iur. ⁊ fac. igno.
l. erroꝛ. vel eſt ignoꝛantia craſſa ⁊ ſupina. vt cum aliquid eſt fa-
ctum in ciuitate publice ⁊ oẽs ſciunt et tu ignoꝛas. de tali igno
rãtia eſt concluſio decima ꝙ talis nõ excuſat. vt. xij. q. ij. qui et
humanis. ⁊ extra de oꝛdi. ab epõ. qui renũ. epi. c. vnico. No. pꝛin
cipaliter glo. an ⁊ quando ignoꝛantia noceat vel nõ. Sed hanc
materiã pleniꝰ tractat. gl. j. q. iiij. §. ſi. Et ibi expediã: qꝛ meliꝰ
2 cadit. † In eo tñ qꝺ glo. hic tenet ꝙ mulier excuſetur ab ignoꝛã
tia iuris. dicit hic Archi. ꝙ nõ in oĩbus excuſatᵗ. ſed in qbuſdã
caſibus tenendũ eſt ꝙ ſic. vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. in
pꝛin. ⁊. C. e. ti. l. ſi. Et de hoc dic vt no. glo. in. d. §. ſi. ⁊. j. q. iiij.
3 Secundo † no. ex glo. ꝙ ignoꝛãtia craſſa ⁊ ſupina equiparatur
ſcientie ⁊ dicitᵗ affectata. ⁊ ponit gl. in. c. eos. de tempo. oꝛ. li. vj.
⁊ eſt optimꝰ tex. de clandeſti. deſpon. c. cum inhibitio. §. ſi quis
v̄o. glo. in cle. j. de cõſang. ⁊ affini.

1 ☞ Pꝛedicandi officium qui exercere poſſint.
2 Scientia requiſita in ſacerdotibus: et an ignoꝛantia ſit pecca-
tum. ⁊ nu. 3. ⁊. 4.
3 Ignoꝛantia quomodo differt a neſcientia.
4 Verbum monitionis qñqꝫ ponitur pꝛo verbo pꝛeceptionis.
5 Nomine iuris diuini ſtricte ⁊ ꝓpꝛie compꝛehenditur ſacra pa-
gina ⁊ non ius canonicum.
6 Scriptum vni an extendatur ad alios.
De pꝛiuilegio in coꝛpoꝛe iuris clauſo.

Ignoꝛantia. Ignoꝛantia maxime a ſacerdotibus eſt vitanda: qꝛ
eoꝝ officium in doctrina populi cõſiſtit. h. d. No. ꝙ
ignoꝛantia eſt fundamentũ ⁊ oꝛigo erroꝛis. No. ꝙ vi
1 tiũ ignoꝛantie eſt deteſtabile etiam clericis. ¶ † No. ꝙ officiuz
pꝛedicandi ⁊ inſtruẽdi ppl̃m eſt ſacerdotale. ⁊ ſic clerici inferio-
ris oꝛdinis illud exercere nõ pñt. de quo per gl. xxv. di. ꝑlectis.
2 ⁊ vide. xvj. q. j. adijcimus. ¶ † No. q̃ ſcia requiritᵗ in ſacerdoti-
bus: qꝛ ſcia ſacrarum litterarũ ⁊ canonũ. de hoc. s̃. dixi. xxxvj.
di. c. j. ⁊ ſic habetis hic tex. Et ponit Car. in. c. ꝓcedenti ꝙ igno-
rãtia ſit noxia. i. culpabilis ſacerdotibus ⁊ periculoſa. Secñdo
ex illo apoſtoli. j. Coꝝ. xiiij. ⁊ habetur in. c. qui ea. ĩ. e. iuxta apo
ſtolum. Ignoꝛans ignoꝛabitur. ſed nullus ignoꝛabitᵗ a deo niſi
ꝓpter culpam. ergo ⁊c. Rñdeo ſi iſta cõcluſio ignoꝛãtia in ſa
cerdotibus ⁊ quibuſcunqꝫ alijs q̃ ſunt neceſſaria ad ſalutem ſi-
ue eoꝛũ que pertinent ad offm̃ eoꝝ: dum tñ ſcire illa potuerint
eſt peccatũ.

eſt peccatũ. ꝓbatur iſta ꝯcluſio. cognoſcere credẽda et operanda
eſt actus virtutis. ſ. fidei ⁊ pꝛudentie. ergo ignoꝛare eſt v̄tutibꝰ
pꝛiuare. ſꝫ pꝛiuationes virtutũ ſunt vitia ⁊ peccata. ergo igno
rantia alicuiꝰ. ſ. eoꝝ que ſunt fidei ⁊ agendoꝝ de neceſſitate ſa-
lutis eſt culpa. Secũdo nõ facere ea que homo tenetur ſimiliter
non dicere ſimiliter nõ amare ea que homo tenetur amare eſt
peccatum. ergo ſimiliter neſcire ea q̃ homo tenetᵗ ſcire eſt pecca
tum. ſed multi ſunt qui ignoꝛant ea que tenentur ſcire: vtputa
ea ſine quibꝰ ſaluari nõ poſſunt aut cõueniẽter exercere officiũ
ſuũ. ergo ſequitur ꝙ in talibꝰ ignoꝛãtia eſt culpa. Pꝛo cuiꝰ co
cluſionis plenioꝛ intelligentia eſt notandũ iuxta ſanctũ Tho.
3 in. j. ij. † ꝙ in hoc differũt neſcientia ⁊ ignoꝛãtia. qꝛ neſciẽtia di
cit ſimplicẽ ſciẽtie negationẽ. Unde cuicũqꝫ deeſt aliqua rerũ
ſcientia põt dici neſcire ſm quẽ modũ Dionyſius in angelis
ponit neſcientiã. vj. c. eccl̃iaſtice hierarchie. Ignoꝛãtia v̄o im-
poꝛtat ſcientie pꝛiuationẽ. dũ. ſ. alicui deeſt ſciẽtia eoꝝ q̃ aptꝰ
natus eſt ſcire. Eoꝛum aũt que homo aptus natus eſt ſcire que
dam ſunt ad que tenetᵗ ſicut illa ſine quoꝝ ſciẽtia nõ põt actum
debitũ exercere. Et hoc modo cõiter oẽs tenentᵗ ſcire ea q̃ ſunt
fidei ⁊ vniuerſalia iuris pꝛecepta. Singuli aũt tenẽtur ſpeciali
ter ſcire ea que a ſua officia ꝑtinẽt. Quedã v̄o ſunt q̃ etiã ſi ali-
quis aptꝰ natus ſit ſcire: ad ea tñ nõ tenetᵗ. ſicut pꝛincipia Geo
metrie ⁊ futura contingẽtia. Maximũ aũt ꝙ quicũqꝫ negligit
habere vel facere ad qꝺ tenetᵗ peccato omiſſionis ligatur. vnde
ꝓpter negligentiã ignoꝛãtia eoꝝ q̃ quis ſcire tenetᵗ eſt pecca-
tum. ⁊ qꝛ homini nõ imputatur ad negligẽtiam ſi neſciat que
neſcire non poteſt quoꝛũ ignoꝛãtia inuincibilis dicitᵗ. Et ideo
cũ talis ignoꝛãtia nõ ſit volũtaria in eo in quo eſt non eſt pec-
catum. Ignoꝛantia autem vincibilis ſit eoꝛũ que homo ſcire te
netᵗ ⁊ peccatum eſt ſi neſcit ea. concoꝛ. do. Bonauentu. in. ij. di.
xxij. ¶ No. ꝙ non ſufficit ſacerdotibus inſtruere populum ex
ſcientia fidei vt verbaliter niſi etiam bonis operibus per ſe ge-
4 ſtis illos inducant ad bonum. ¶ † Oppo. contra tex. ꝙ ſacer-
dotes non ſunt aſtricti ad ſcientiam ex monitione ſed ex pꝛece
pto. vt patet eadẽ di. c. que epiſcopis. Cuius cõtrarium innuit
tex. hic qui dicit moneantur. So. Hug. fatetur cõtrarium vt in
ſacerdotibus ſit pꝛeceptũ. Et ad hunc tex. reſpondet ponendo
admonemur id eſt iubemur. nec eſt inconueniẽs hec expoſicio.
quia ſepe verbum monitionis ponitᵗ pꝛo verbo pꝛeceptonis. ij.
q. j. deꝰ. xxviij. q. j. ſic eñ. lv. di. q ptẽ. ſic etiã qñqꝫ ecõuerſo ver-
bũ pꝛeceptiuum ponitur monitoꝛie. xxxj. q. j. c. hac rõne. qꝺ eſt
notandum. qꝛ ſi in reſcripto cõtinẽtur v̄ba pꝛeceptiua. ⁊ dicatᵗ
ꝙ ſtent monitiue vel econueſo ſm Hugo. ⁊ Archi. de quo ple-
ne dixi. iiij. di. §. ſi. Oppo. ſecũdo ꝙ tex. habeat in ſe ſupfluita-
tem. qꝛ dicit ꝙ ſacerdotes debent ſcire ſacras ſcripturas ⁊ ca-
nones ſic innuit ꝙ canones non ſunt ſacri. ſed hoc eſt falſum
⁊ contra tex. iij. q. v. c. quia ſuſpecti. Solu. Hug. fatetur con-
trarium. ⁊ ad tex. dicit ꝙ intendit hic includere appellatione
ſacre ſcripture alias ſcripturas a canonibus. al's inutilis eſſet
5 cõnumeratio inter totum ⁊ partem ſm hug. † Et ex iſto infert
Archi. ꝙ appellatione ſacre theologie nõ cõpꝛehenduntur ca-
nones quia hic ponuntᵗ vt diuerſa al's. xxiij. di. qui eps̃. iuxta
pꝛincipium. ĩ. eo. oẽs. ver. inquiritᵗ. Sed ꝯtra iſtud opponitᵗ de
accu. c. qualiter ⁊ quando. in pꝛinci. vbi dicitur ꝙ canones pꝛo
ceſſerũt ex autoꝛitate noui ⁊ vete. teſtamẽti. Item tex. in. c. qꝛ
ſuſpecti. iij. q. v. vbi canones appellantᵗ diuina ſciẽtia. Archi.
nõ ſoluit. Tu dic ꝙ ĩ lata ſignificatione vocabuli appellatiõe
iuris diuini cõpꝛehẽditur ius canonicũ. Ita intelligantᵗ tex. s̃.
per Archi. In ſtricta vero ⁊ pꝛopꝛia ſignificatione vocabuli ap
pellatione iuris diuini cõpꝛehẽditᵗ ſolũ ſacra pagina. vt no. in
6 c. ij. de pꝛiuile. li. vj. ¶ † Glo. j. recita p cõtrariũ licet apoſtolꝰ
ſcripſerit Timotheo. nõ ꝑ hoc ſeqtur ꝙ alij debeãt obſeruare:
qꝛ dicẽdo de vno de alijs videtᵗ negare. xxv. di. qualis. Glo. ar
guit pꝛo ⁊ cõtra ⁊ nõ ſoluit. ¶ In ſi. glo. de hac materia ꝑ glo.
v. diſt. ad eius v̄o cõcubitũ. ij. q. j. multi. per gl. Et glo. de iura.
calũ. c. j. ⁊ glo. de pꝛiui. ſane. Cõclude ſi illud qꝺ vni ſcribitᵗ ex-
tẽdatur ad alios. aut ſcribitur nõ ꝑ viã iuris cõmunis ſed ſunt
iura pꝛiuilegiata. Et tunc ſi queritᵗ an tale pꝛiuilegiũ in coꝛpe
iuris clauſum faciat ius cõmune inter nominatos in illo. ⁊ di
cedum eſt ꝙ ſic. Hoſt. in. c. ex parte. de deci. et iſto reſpectu põt
dici ꝙ ꝑuilegiũ in coꝛpe iuris clauſum aſſumit naturã iuris cõ
munis. Ita ꝙ ſicut dicimus ius cõmune non ligare niſi a tem-
poꝛe duoꝛũ mẽſium poſt publicationem. Ita nec pꝛiuilegium
in coꝛpoꝛe iuris clauſum. Et ita no. glo. magna in ꝓhemio cle
mentinarum. Item iſto reſpectu dicimus vt ſicut non eſt neceſ
ſe fieri mentionẽ de iure cõmuni in pꝛiuilegio. Ita nec de pꝛiui
legio in coꝛpoꝛe iuris clauſo licet ſit neceſſe fieri mentionem de
de perſona pꝛiuilegiata. Jo. an. in. c. j. de reſcrip. Item eo mo-
do dicimus ꝙ ſicut ius ſcdm̃ cõmune tollit pꝛimũ illi cõtrariuz
dato ꝙ de eo nõ facit mẽtionẽ. Ita ius cõe ꝯꝛiũ pꝛiuilegiũ in
coꝛpoꝛe iuris clauſum tollit etiam ſi de eo nõ fecerit mentionẽ.
et ita ꝓcedit glo. in. c. vt circa. de elec. lib. vj. ſup verbo coꝛpoꝛa
li. his modis pꝛiuilegiũ in coꝛpe iuris clauſum eq̃paratur iuri
cõi qꝺ eſt bñ notãdum. qꝛ ꝑ hoc habetᵗ qualiter intelliguntur
iſte glo. Aut querimus an pꝛiuilegiũ in coꝛpoꝛe iuris clauſuz
faciat ius inter alios nõ noĩatos. ⁊ dicẽdũ eſt ꝙ nõ. vt no. glo.
in. c. cõſtitutionẽ. de regu. iur. li. vj. ⁊ in regula. q̃ a iure. de reg.
iur. li. vj. ⁊ patet de pꝛiuile. c. ſane. §. poꝛro. Qñqꝫ tñ talia pꝛi-
uilegia ꝑ ius extẽdũtur ad alios. Vñ minoꝛi cõceſſa reſtitutio
ꝓdeſt alteri maioꝛi. ff. de minoꝛibus. l. qd ſi minoꝛ. Et no. Jo.
an. poſt Vincẽ. i. c. ſane. de pꝛiui. Aut ſcribitᵗ vni nõ ꝑ viã iuris
cõis ſed ꝑ reſcriptũ. Et tũc ſi ſcribitᵗ delegãdo alicui cãm et vt
diffiniat ſub certa foꝛma ⁊ poſtea negotiũ ſimile emergat ſub
eadẽ foꝛma. ⁊ põt licite diffiniri. ar. xvj. q. iij. licet. ⁊. ij. q. j. mul
ti. non eñ qꝛ certe ꝑſone iniungitᵗ ꝑſonale intelligitᵗ. xxiiij. q. j.
qꝺcũqꝫ. de cõſe. di. iiij. ꝓpꝛie. ſm Hug. ⁊ Arch. Et hoc optime
xix. di. c. ſi romanoꝝ. Et no. Jo. an. in. c. qꝛ. v. de iudi. ſup. glo.
Aut nõ ſcribitᵗ ꝑ viã reſcripti ſed pꝛiuilegij. ⁊ tunc tale pꝛiuile
giũ nõ extenditᵗ ad alios. vt. d. c. ſane. ⁊. c. poꝛro. de ꝑuile. h̃ vex
quoad ip̃os pꝛiuilegiatos vel ad alios inferioꝛes. ſꝫ ip̃e pꝛiuile
giãs bñ põt ꝑuilegia extẽdere ad alias ꝑſonas ꝯcedẽdo ſimile
pꝛiuilegiũ ſumpta occaſione ex pꝛiuilegijs: qꝛ alijs ſimiliter cõ
ceſſit. vt eſt caſus de pꝛiuile. c. qꝛ nõnullis. de pe. quod in te.

1 ☞ Verbum oꝛdinare quomodo ſumatur.
2 Libellus officialis quis dicatur: ⁊ a quo dare debeat: ⁊ quid cõ
tinere debeat.

Quando. Pꝛeſbyteri debẽt de manu epi-
ſcopi recipere libꝛum per quem in
ſtruantᵗ eccl̃iam officiare ad quã ꝓmouẽtur. Et in cõ
cilio rationẽ reddere qualiter eccl̃iam officiãt. h. d.
1 No. † ꝙ v̄bũ oꝛdinare nõ ſemꝑ ſumitur pꝛo ꝓmotione ad oꝛdi-
nes eccleſiaſticos. ſꝫ qñqꝫ ſumitur ꝑ inſtitutione clerici que ſit
ad bonũ eccleſiaſticũ. ad hoc. x. q. j. c. ij. et. iij. Et vide tex. cum
doc. de offi. dele. c. ſup eo. qꝺ no. ꝓ reſcriptis bñficialibus in qui
bus ſcribitᵗ. ꝓuideas de bñficio ad oꝛdinez alicuius ſpectante.
No. ꝙ tpe ꝓmotionis eccleſie parochialis rectoꝛi debet eps̃ tra
dere libꝛũ ſm quẽ debet officiare eccleſiam. No. ibi duo ſuper
qbus eps̃ debet examinare clericos veniẽtes ad ꝯciliũ: videli-
cet qualr̃ offm̃ celebꝛẽt. ⁊ q̃liter baptizent. No. ꝙ clericꝰ ꝓmotꝰ
ad eccleſiã parochialẽ ſecularẽ nõ debet illã officiare ſm offm̃
monachale: ſꝫ ſm offm̃ attributũ ipſi eccl̃ie ſeculari. vide glo.
xvj. q. j. c. iij. ⁊ vide gl. in cle. ſi. de cele. miſ. No. ꝙ oẽs p̃ſbyteri
parochiales dioceſis debent accedere ad ſynodũ ꝓuincialem.
2 ¶ † Gl. j. querit qs dicatᵗ libellꝰ officialis. ſol. vt in ea in ſi. gl.
Quero an eps̃ ſuis ſumptibꝰ debeat dare iſtũ libellũ ip̃is ſacer
dotibꝰ. Sol. dicit Hug. ꝙ nõ imo ſacerdos ꝑ ſe inueniat iſtũ ⁊
dabit epõ. et poſtea ip̃m recipiat de manu epi. et in iſto libello
debẽt ꝯtineri illa. ĩ. ea. q̃ ip̃is. Gl. ĩ v̄bo ad letanias. q̃rit de in
tellectu tex. ⁊ declarat q̃liter intelligatᵗ. in ſi. gl. dicit hic Hug.
ꝙ illud qꝺ dꝛ hic in gl. in multis locis nõ ſeruatᵗ. ſꝫ Lau. dicit
ꝙ ille tex. nõ debet intelligi de oĩbꝰ ſacerdotibꝰ dioceſis vt ve-
niãt ad letanias. ſꝫ itelligitᵗ tm̃ de iſtis q in vꝛbe ſunt. vel de vi
cinis. ar. c. ad hoc. de cõſe. di. j. Sed ꝓ pꝛimo dicto facit littera
iſtiꝰ. c. q ad ſynodũ. ⁊ letanias ſimul ponit ⁊ ip̃a eq̃parat. ⁊ ſic
certuz eſt ꝙ oẽs tenentᵗ venire ad letanias ſm Archi. Credo ꝙ
de iure ꝓcedat opi. Archi. ſed hoc hodie de cõſuetudine non
ſeruatᵗ. ſꝫ clerici poſiti in eccleſijs ſitis in territoꝛio baptiſmalis
eccleſie ad baptiſmalẽ eccleſiã accedunt in letanijs.

1 ☞ Argumentũ a minoꝛi validum eſt.
2 Scientiam non habens ſufficientem ad regimen eccleſie ſi reci
pit dignitatẽ an peccet moꝛtaliter.

Si in laicis. In his qui poſiti ſunt ad re-
gimen alioꝛum ignoꝛantia
1 non eſt excuſabilis. h. d. † No. ꝙ arg. ſumptum a mi-
noꝛi ꝓcedit in iure. vide glo. de elec. c. cuz in cunctis.
No. ꝙ etiã laici artantᵗ ad euitandũ ignoꝛãtiã litteraꝝ. No. ar.
ꝙ ꝓpter ignoꝛãtiã poſiti ad regimẽ aĩarũ poſſunt deponi. No.
2 ꝙ dictio in ſtat negatiue. de quo in. c. nõ papa. xl. di. ¶ † Que-
ro an ille q nõ habet ſufficiẽtẽ ſciam vel cõpetẽtẽ ad regimẽ ec-
cleſie ſi recipit dignitatẽ peccet moꝛtaliter. Sol. dic ꝙ ſic. arg. ĩ.
ea. di. oẽs. xviij. q. ij. ſi qs abbas. ⁊ de eta. et qua. c. ſi. ⁊ optime
facit qꝺ no. eadẽ qõne. ſi qs neqꝫ. viij. q. j. illud. i ſi. Tñ ſi cauſa
ſubeſt põt cũ talibus diſpẽſari. qꝛ defectus ſcie ſuppletᵗ ꝑfecta
charitate. de renũ. c. niſi cũ pꝛidem. §. ꝓ defectu. ſm Inno. ⁊. c.
cum in cunctis. de elec. ⁊ Archi. hic.

1 ☞ Fieri ad libitum alicuius quid dicatur.
2 Epiſcopus an poſſit diſpenſare cõtra canones.

Nulli. Sacerdotibus non licet canones ignoꝛare.
hoc dicit. No. arg. ꝙ quilibet ſacerdos ar-
tatᵗ ad ſciẽtiã canonũ. qꝺ declarabitur cũ. glo. ¶ No.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

prohibitum ſacerdotibus facere aliquid cōtra canones.⁊ ſicvi
detur ꝙ peccēt mortaliter ſi aliqd faciant cōtra ſtatuta cano
1 num.quod intellige qñ ſunt ꝑceptiua. ¶†No.ꝙ id dr fieri ad
libitū alicuiꝰ qđ fit ex libito iure cōi repugnāte.qđ no.pro arbi
tro cui datur ptās arbitrādi ad libitū ſuum. ¶No.ꝙ ſi clerici
faciunt aliqd cōtra ius ex illo videnẽ laicis dare licentiā⁊ occa
ſionē faciēdi malū:cū ipſi trahāt in exemplum factum clerico
2 rum.†Quero an epī poſſint cōtra canones diſpenſare. So.iſte
tex.allegat ꝙ non niſi vbi a iure reperiẽ expreſſum.Nā diſpēſa
tio eſt iuris relaxatio.j.q.vij.niſi rigor.Sed vt dicit tex.hic ipī
non pñt facere cōtra regulas patrū:ergo diſpēſare non pñt. ad
hunc caſum facit optime.lxj.di.ſtatuimus.alij aūt tenēt cōtra
riū.vt no.lvj.di.in ſumma in.c.miror. ſm Archi.poſui in.c.cō
ſequēs.xj.di.dicā ſup gl.dicte ſumme.¶Gl.j.recitat p cōtra
riū ꝙ imo ſacerdotes nō artanẽ ad ſciētiā canonū.gl.ponit du
plicē intellectū in hoc.c.⁊ ſm vtrūqꝫ intellectum ſaluatur tex.
In fi.glo.dic de hoc vt fuit dictū.ſ.e.di. ignorantia. Et no.ex
iſta gl.ꝙ appellatiōe ſacerdotis cōprehenduntur etiam epī.

1 ☞ Plura vbi requirunẽ in actu an defectus vnius ex requiſi
tis deſtruat actum.⁊ nu.3.
2 Sacerdos quis appellari debeat: ⁊ quid de doc.⁊ magiſtro.
3 Sacerdotalis liber quis ſit.

Ueipſis. Ponit que ſunt neceſſaria ſacer
dotibus ꝓ regimine eccleſiarum
ſuarum.hoc dicit.No.quos libros neceſſario opor
teat habere quēlibet ſacerdotē poſituꝫ ad regimē ec
1 cleſiarum.†No.ꝙ vbi plura requirunẽ ad faciendū vnū totū ſi
2 alterū deficit ad actū nō dr factum.cōcordātes ſunt in gl.†No.
ꝙ quis nō debet appellari ſacerdos niſi habeat libros qui ſunt
neceſſarij ad inſtruendū ſacerdoteꝫ in officio ſacerdotali.⁊ ſic vi
detur dicenduꝫ de doctore ⁊ magiſtro nō habente libros neceſ
ſarios in facultate ſua.de quo Car.i cle.ij.de magiſ.No. ꝙ qui
caret ſcientia neceſſaria ad offm̄ qđ aſſumit ſeipſum ⁊ eos quo
3 rū aſſumit gubernationē in precipitiū ducit.† Quero qs ſit li
ber ſacerdotalis.dic ꝙ eſt miſſale in quo cōtinetur qualiter tra
ctare debet ſacramēta:non aūt iudicialia. Glo.in vbo ſi vnuꝫ.
recitat p cōtrariū ꝙ licet plura requiranẽ in actu:licet vnū defue
rit:non tñ per hoc inualidaẽ actus.xxx.q.v.aliter glo. non ſol
uit.In fi.gl.de hac materia p gl.xxxiij.q.v.c.ij.dic qñqꝫ plura
requirunẽ in actu quoad ſubſtātiam actus: ⁊ tunc defectꝰ vniꝰ
ex requiſitis deſtruit actū.⁊ ita intelligantur iura in prima par
te glo.allegata:alꝭ non.c.ij.de reſcrip.

1 ☞ Nomine eccleſiaſtice dignitatis includitur etiam epiſco
palis dignitas.
2 Scientiam promptam habere qui dicantur.
Ordinandus in epm̄ an peccet mortaliter ſi interrogatꝰ in or
dinatione an ſciat vetus ⁊ nouū teſtm̄ reſpōdet ꝙ ſic cum tñ il
la perfunctorie ſciat.
3 Epiſcopi poſſunt etiam appellari ſummi ſacerdotes.
4 Scientia an ſit de ſubſtantia eſſentiali characteris.

Omnes. Ponit que ſcientia requiraẽ in pro
mouendo ad epatū.h.d.Nota ꝙ ꝓ
moti ad dignitates eccleſiaſticas magis aſtringun
1 tur ad meditationem ſacre pagine ꝙ̄ laici. † Nota
ꝙ appellatione eccleſiaſtice dignitatis etiā comp̄hendiẽ ⁊ epa
lis dignitas.vide qđ no.de p̄bē.c.ij.lib.vj.¶No.ꝙ nedum epi
ſcopi ſed oēs alij clerici artanẽ ad ſciētiā pſalterij.ad hoc. ſ. c.
pxi.¶No.quis habeat examinare ꝓmouendū ad epatum.Et
2 archieps eſt ille q hꝫ eū examinare. ¶†No.q dicantur habere
ſciam promptā.qr illi q hñt deciſionē fundamentaliter cū aſſi
gnatione rōnū non aūt deciſionē tranſitorie ⁊ ſine rationū aſſi
gnatione.Et ideo quidā voluerunt ꝙ ordinandus in epiſcopū
peccet mortaliter ſi interrogatus in ordinatione an ſciat vetꝰ
⁊ nouum teſtm̄.reſpōdet ꝙ ſic cū tñ ſoluꝫ illa perfunctorie ſciat.
do.Card.dicit dicendū videri ſub tali diſtinctiōe ꝙ electus aut
ex toto eſt ignarus ſacre ſcripture:ita ꝙ etiam decalogum ⁊ fi
dei articulos ignorat:aut nō eſt ex toto ignarꝰ ſed in parte.naꝫ
⁊ ſi neſciat ſacrā ſcripturam vt illi qui ꝑfecti ſunt in ſcientia ni
hilominus mādata dei ⁊ articulos fidei virtutes ⁊ ſacramen
ta aliquo modo i generali ſcit. Si ignorās primo modo ꝓbabi
liter poſſe dici videẽ ꝙ rñdendo ſe ſcire nouū ⁊ vetus teſtm̄ ⁊ ex
deliberatiōe peccat mortaliter: qr ſciēter ⁊ deliberate mentitur
mendacio pernicioſo.qr mēdaciū tale eſt in ꝑiudicium vtilita
tis animarū que ſuo regimini cōmittunẽ. Si aūt eſt ignorās ſe
cūdo modo nō videẽ abſolute dicendū ꝙ ſic rñdēdo peccet mor
taliter;qr conſuetudo q ſm iura eſt optima legum interpres.ex
tra de cōſue.c.cū dilectꝰ.ſic obtinet vt illud.ſ. vtrū ſciat vetus
teſtm̄ et nouū intelligaẽ quantū ad ea que ſcire eſt neceſſarium
in p̄lato.Unde ſi ſcit de nouo ⁊ veteri teſtō ea que p̄lato ſunt ne
ceſſaria.cuiuſmodi ſunt illa ſine quoꝝ ſciētia cōpetenter ſuum
officium nō pōt exequi.Rñdendo ſe ſcire nouum ⁊ vetus teſtm̄
nō rñdet verū ſm intētionē quam q̄rens habere debet talē que
ſtionē querēdo. Et ideo mentiẽ mēdacio ꝑnicioſo in ꝑiudiciuꝫ
aīarū ⁊ mortaliter peccat ſi talis rñſio neceſſaria eſt ad talē pro
motionē.dꝫ em̄ eps legē dñi prōpte ⁊ firmiter habere in corde
ad meditandū ⁊ recte ad agendū ⁊ ad bene regēdum ſubditos
⁊ in ore ad inſtruēdū: qr Malach.ij.diciẽ.Labia ſacerdotis cu
ſtodiunt ſcientiam ⁊ legē requirent de ore eius qr angelus dñi.
¶No.ꝙ nō ſufficit ſcire modū ſm quē quis viuere debeat ni
3 ſi ⁊ actualiter illo modo viuat.¶†No.ꝙ epī pñt etiam appel
lare ſummi ſacerdotes.¶No.ar.ꝙ ꝑpter defectū ſciētie poteſt
4 ſacerdos deponi ab officio ſacerdotali.¶†Oppo.ꝙ immo ſciē
tia nō ſit de ſubſtātia ordinis ſacerdotalis:qr ſi eſſet de ſubſtā
tia ſeq̄reẽ ꝙ ſi penitꝰ illitteratꝰ ordinareẽ nō reciperet characte
rem.qr vbi deficit i actu id qđ eſt de ſubſtantia actꝰ eſt nullꝰ.c.
detrahe.j.q.j.⁊ vt fuit no.ſ.c.pxi.ſꝫ illud eſt falſuꝫ. qr dato ꝙ
penitus illitteratꝰ ordinareẽ nihilominꝰ characterē recipit.vt
no.gl.xxxvj.di.illitteratos. tex.hic ſentit ꝯtrariū quare male.
So.ſi queritur an ſciētia ſit de ſubſtātia eſſentiali characteris
⁊ ordinis preſ byteralis.⁊ dicendū eſt ꝙ non:qr ordo p̄ſbytera
lis bene pōt cōferri ſine illa licet nō debeat cōferri. Et ita ꝓce
dit cōtrariū. Si queriẽ an ſciētia ſit neceſſaria quoad executio
nem ordinis p̄ſ byteralis.⁊ dicēdū eſt ꝙ ſic.⁊ ita debet intelligi
tex.hic.vnde iſte tex.debet intelligi vt appellet ſubſtātiā ordi
nis ſacerdotalis iſtud ſine quo nō pōt exequi officiū ſacerdota
le:ſicut vulgo appellamꝰ ſubſtantiā id qđ poſſidemꝰ. Et ſic ap
pelamus ꝓ eo:qr ꝑ ipſam ſuſtentamur. Ita diſciplina diuina
rum litterarū ſacerdotij ſubſtātia diciẽ:qr ſine ea ſacerdotū offi
ciū recte minime ſuſtētatur.⁊ iſto mō capiẽ hic in tex. ſm Lau.
Jo.de fan.⁊ Archi. ¶Glo. j.recita p contrariū ꝙ legentes
pſalteriū nō ꝑmittunt meditari in ſermonibꝰ dñi. qr multi ſunt
legētes pſalteriū q hoc nō faciūt.Gl.fateẽ cōtrarium ⁊ ſoluit.
¶In fi.gl.dicit Archi hic ꝙ gl.nō videẽ vera: qr qlibet pſal
mus in pſonam illiꝰ dicaẽ in cuiꝰ pſona cōceptus eſt.qñqꝫ in ꝑ
ſonā penitētis.qñqꝫ in pſonā eccleſie vel alteriꝰ.vñ quilibet dꝫ
videre vt veraciter ꝓferat id qđ dicit.de pe.diſt.iij.de quotidia
nis.ſm Lau.⁊ Archi.¶Gl.in vbo pſalteriū.allegat ꝯcor.ad
tex.In fi.dicit hic Archi.qđ Lau.no.in.c.archidiaconū. alle
gato in gl.ꝙ ꝑpter ignorātiā pſalterij nō eēt qs repellēdus a ꝓ
motione ſi alꝭ eſſet idoneus:qr in breui poterit addiſcere.tamē
ibi Bar.⁊ Hug.tenent cōtrarium ꝙ licet alꝭ ipſe ſit bene litte
ratus:nihilominꝰ repellitur ꝑpter ignorantiā pſalterij.de hoc
per tex.illius.c.⁊ p tex.hic.vbi patet ꝙ non ſufficit ꝙ̄ in pſalte
rio legere ſciat niſi cordetenus teneat omnes pſalmos vel ma
iorem partem ſm Archidia.

1 ☞ Nomine clericorū non comprehendunẽ epiſcopi.
2 Nouitio offendenti conſtitutionem an parcatur.
3 Iuri ſuo renuntiare an quilibet poſſit.

Placuit. Anteq̄ clerici ordinentur debent
ordinatores certificare eos de ca
1 nonibus ipſoꝝ vitam regulantibus.h.d. † No. ar.
2 ꝙ appellatiōe clericoꝝ nō cōprehendunẽ epī. † No.
ex hoc tex.ꝙ nullus nouellus vel aliꝰ nouitiꝰ in clericatu vel ór
dine licet alleget ignorātiā ſtatutoꝝ vel conſtitutionū excuſaẽ.
vt no.c.dudū.de conuer.coniug.Bar.in.l.fi.ff.de decre.ab or.
faciē.qđ eſt verū qñ fuerunt ſibi ꝓnūtiata ⁊ ſpecificata. Nā tūc
per ignorantiam talium nō pōt excuſari. Ita ꝓbat iſte tex. fa
ciunt que videmꝰ in.c.ante triēniū.⁊.c.nicena.xxxj.di.que in ſi
mili notat Bar.in.l.ſi quis inficiatꝰ.ff.depoſiti.immo elegan
tius ꝓbat iſte text.ibi ne ſe aliqd ⁊c.ꝙ licet nouitio aliqualiter
parcaẽ ſi offendit ꝯſtitutionē per ꝑdicta tñ ex toto nō parcitur.
Ideo dr hic ne feciſſe cōtra ſtatuta peniteat.⁊ exponit hic Car
di.ſ.propter penā que inde ſequiẽ.facit que vidimus in. c. nice
3 na.⁊ in.c.ſeriatim.xxxij.di. ¶†No.ꝙ qñ fit obligatio debent
illi qui obliganẽ certificari de vinculo ⁊ ꝑiudicio quo aſtringū
tur ex ipſa obligatiōe. Et p hūc tex.dicit hic Archi.⁊ Hoſtiē.
in ſumma no.de fideiuſ.§.⁊ quis ſub.⁊.§.mulier.ver.Ideꝫ eſt.
vterqꝫ ignorat ꝙ oīa iura que dicūt ꝙ quilibet pōt renuntiare
iuri ſuo ſiue his q ꝓ eo ītroducta ſunt.vt ptꝫ de regu.c. ad apo
ſtolicā.⁊.c.ſtatuimꝰ.intelligēda ſunt eſſe vera qñ quis fuerit cer
tificatus de eo qđ renuntiat:alꝭ non.in auẽ.quō opor. epiſ. §.
igitur ordinandus.⁊ de hoc.c.etiā per Archi.vij.q.j.c.q̄ peri
culoſum.Bar.in.l.ſciendū.ff.de verb.obli. Glo.querit an illo
tempore debeat certificari.⁊ dicit ꝙ ſic.

1 ☞ Scriptura ſacra luci aſſimilatur.

Sicut ſtellas. Ex mundana iniquita
te non offuſcatur inhe
rens ſacre ſcripture.hoc dicit. non diuiditur. Nota
ꝙ lumen ſtellarum preualet obſcuritati noctis. No
ꝙ firmiter inherens ſacre ſcripture non pōt maculari ex mūda
nis inquinationibus.

1 nis inquinationibus. † Et nota ꝙ iniquitas humana nocti
comparatur:⁊ ſacra ſcriptura ſimiliter luci aſſimilatur. iuxta
illud Joan.j. Lux in tenebris lucet:⁊ tenebre eaꝫ non compre
henderunt.

1 ☞ Chriſto attribuitur ſapientia dei.
2 Chriſtū ignorare quomodo dicitur ignorans ſcripturas.

Si iuxta. Ignorans ſacras ſcripturas ꝑ cō
ſequēs chriſtum ignorare videtur.
h.d.No.ſm do.Cardina.ꝙ chriſtus dei virtus ⁊ ſa
pientia eſt.j.Corin.j.dicit apoſtolus. Predicamus
xp̄m dei virtutē ⁊ dei ſapientiā . dr em̄ chriſtus virtꝰ dei.iuxta
glo.magiſtri.qr per ipſum diabolū ſuperauit ſapientia : qr eiꝰ
aſtutiā decepit occultando ferrū diuinitatis.ſub verme huma
nitatis captus eſt hamo diuinitatis. ⁊ ſic captus eſt Leuiathā
1 hamo.†No.ꝙ attribuitur xp̄o ſapientia dei. ¶No.ꝙ vbi duo
ita cōiuncti ſunt:tūc vnū nō pōt haberi ſine altero.q nō habet
vnū nec reliquum habet.ad hoc.xxj.diſtin.ſi laicus. ſm Hug.
2 ¶†Quero quō ignorās ſcripturas dr ignorare xp̄m. Sol.dic
ꝙ per ſcripturas deuenitur ad notitiā xp̄i.⁊ p illas cognoſciẽ
xp̄s dei virtꝰ ⁊ dei ſapientia.q ergo ignorat ſcripturas ignorat
xp̄m:⁊ ignorat eū eſſe dei virtutē et dei ſapientiā.ſm Hug.et
Archi.Glo.recita per cōtrariū ꝙ immo ignorās ſcientiā ex
cuſaẽ et ſaluari pōt.vt.ſ.diſt.proxi.c.fi.glo.de contēnente.

1 ☞ Stultus poteſt dici ille qui venit cōtra iuſta ꝑcepta:⁊ an
impoſitio pene poſſit facere ſtultum ſapientem.

Qui ea. Ignorans precepta diuina ignorabiẽ
a domino:ſciens ab eo ſcietur.h.d.No.
ꝙ ſcientia mandatorū dei inducit ad ſaluationē ſtu
dentem in illa.qđ intelligiẽ verū quando cū ſcientia
etiā opatio concurrit.ita ⁊ ecōtrario ignorantia inducit dāna
1 tionem.†No.ꝙ ille q venit cōtra precepta iuſta poteſt dici ſtul
tus.No.ꝙ ex impoſitione pene homo reduciẽ ad ſanctā mētē.
Oppo.ꝙ impoſitio pene non facit ſapientē illū qui eſt ſtultus
cum ſtultitia depēdeat ex mala diſpoſitiōe nature intrinſeca.
ar.xciij.diſt.legimus.hanc qualitatem nō poteſt remouere pe
ne impoſitio. So.dic ꝙ pene impoſitio non poſt facere ſtultuꝫ
ſapientem:ſed tex.debet intelligi ꝙ ille qui p pene impoſitio
nem recognoſcit culpā ſuā diceẽ effici ſapiens vt de cetero ta
lia nō cōmittat.et hec expoſitio colligiẽ.xxxv.diſt.in.c.vj. ſm
Hug.⁊ Archi.Glo.j.recita p cōtrariū ꝙ immo ignorātia nō
inducit dānationem.ſ.diſt.pxi.c.fi.glo.ſoluit dupliciter.

1 ☞ Errorem probandi modus vnus.
2 Erroris propria natura.
3 Dictio alius quandoqꝫ eſt nota diuerſitatis.
4 Differentia inter ignorantiā neſcientiam et errorem.
5 Dubitare quid ſit.
Falſum approbare vel aſſerere an ſit peccatū mortale.

Quāuis. Qui putat ſe ſcire quod neſcit erra
re dicitur: ⁊ ignorās inutilia vel no
xia prefertur illa ſcienti.h.d. ¶No. ꝙ quantum eſt
poſſibile quilibet debet precauere ⁊ ſollicitus eſſe ne
1 incidat in errorē. ¶†No.vnde excuſaẽ ꝙ quis errat qr iſtud ꝓ
cedit ab ignorantia. ⁊ per hoc habes vnū modū ꝓbādi errorē
q eo ipſo ꝙ quis ꝓbat ſe ignorare actū quē fuit cōfeſſus:qr cre
2 debat ſic fuiſſe ꝓbatur error. ¶†No.ꝓpriā naturaꝫ erroris: qr
eius natura eſt approbare ⁊ eſtimare aliqd veruꝫ eſſe qđ tñ eſt
falſum.⁊ ſic error eſt oppoſitꝰ veritati. No.ꝙ qñ circa eandē rē
vna pars eſt bona eius cōtrariū neceſſario ſequiẽ malū. de quo
3 xxxij.di.hoſpitiolū. ¶†No.ꝙ dictio alius nō ſemp ſtat iplica
tiue ſꝫ qñqꝫ eſt nota diuerſitatis.vñ cū dr iſte ſcit alia. iſte alia
neceſſario poniẽ ſciētia circa res tales diuerſas. No.ꝙ ignorā
tia que verſatur circa illa q ſunt mala eſt magis cōmēdabilis
q̄ ſcientia illorū.⁊ ſic videẽ ꝙ meliꝰ eſt ignorare facere malū q̄
ſcire malū.qđ declarabiẽ.j. ¶Oppo.ꝙ iſtud.c.nō facit ad in
tentū magiſtri ſed ꝓbat totū ꝯtrariū eiꝰ qđ ipē dixit in prin.di.
nā dixit ſe ꝓbaturū ꝙ ignorātia vtilis etiā ꝑferẽ ſciētie:vt pa
tet hic in fi.ergo ꝓbat hic cōtrariū eius qđ.ſ. dixerat. So. dic
ꝙ iſtud.c.facit ad intentū magiſtri potiꝰ declaratiue q̄ princi
paliter.nā.ſ.dixerat ⁊ ꝓbauerat ignorantiā oibus eſſe nociuā
⁊ ideo ne aliquis crederet iſtud ita indiſtincte fore verum po
ſuit iſtud.c.in quo probat autoritate.ſ. Auguſ.ꝙ quedā ſunt
quorum ignorantia nō eſt nociua ſed vtilis et expediens:vt eſt
ignorantia nigromātie ⁊ ſimilium facultatum q licet bona ſit
in ſe tamen eſt occaſio mali.ſm Joan.de fan.Hugo.et Archi.
4 ¶†Oppo.cōtra tex.diciẽ hic ꝙ ignorātia eſt cōmendabilis.
ſed iſtud videẽ falſum:qr proprie ille videẽ ignorare qui neſcit
id qđ ſcire debet:vt patet.ſ.c.pxi.ſed ad ſcientiā iſtā teneẽ qli
bet:ergo nō videẽ ꝙ ignorātia poſſit aliquo modo eſſe cōmen
dabilis. Sol.ꝙ eſt dare ignorātiā neſcientiā ac errorem ⁊ titu
bationem. Ignorantia proprie ſumpta dicitur illa que verſa
tur circa factum vniuerſalius ad cuius ſcientiā ego artor.vn
de ꝓprie dicitur ignorare qui neſcit id quod ſcire debet.et ſm
iſtā ꝓcedit illud.ignorās ignorabiẽ.xv.q.j.§.j.⁊.ſ.c.proxi.Ne
ſcire autem eſt verbum magis latū: qr referẽ ad omnia genera
liter.omnis em̄ qui ignorat neſcit ſed nō cōuertitur.C.p quas
perſonas no. acqui.ſi duo. Ideo poſt do. Car.no. differentiaꝫ
inter ignorantiam neſcientiam et errorem iuxta.ſ.Tho.qr illa
que dicunt hic Hug.⁊ Archi.nō placent nec videntur bene in
telligere Auguſtinū.dicit autem.ſ. Tho.in.j.ij. q.lxvj.arti. ij.
ꝙ ignorantia differt a neſciētia : qr neſcientia dicit ſimplicem
ſcientie negationem. vnde cuicūqꝫ deeſt aliqua rerum ſciētia
pōt dici neſcire illa.ſm quē modum Dionyſius in angelis ne
ſcientiam ponit.vj.c.eccleſiaſtice hierarchie. ignorantia vero
importat ſcientie priuationem dum ſcilicet alicui deeſt ſciētia
eorum que aptus natus eſt ſcire.verū ignorantia aliquādo ca
pitur communius pro neſciētia. de differentia vero ignorātie
⁊ erroris dicit idem.ſ.Tho.in.iiij.di.xxx.ar.j.ita ingens. igno
rantia differt ſimpliciter loquēdo ab errore . quia ignorantia
de ſui ratione nō ponit aliquem cognitiōis actū.ſed error po
nit iudicium rationis peruerſum de aliquo.hoc.ſ. Tho.cōcor
dat Albertus magnus in.iiij.di.xxx.dicens ꝙ error ponit ſem
per ꝑſupponit aliquā notitiam eius circa qđ erratur.ſ. vel per
famā vel p viſum vel p opinionē ſicut dicūt iuriſperiti.Et hoc
eſt qđ dicit Aug.ꝙ errare ſit falſa ꝓ veris approbare. Ignorā
tia vero vel neſcientia nihil approbatur de aliquo:ſed ſimplici
5 ter priuatur ſcientia ab ignorātia.† Dubitare eſt cū duo ſciun
tur diuerſa.vel cū quis inter duo dubius eſt. ⁊ quia dubito nō
applico credulitatē meā circa aliqđ ipſoꝝ.ſm Hug. ⁊ Archi.
hic. ⁊ de hoc p Jo.an.in.c.apoſtolice. de cle.excō.mi.Et dici
te clarius ꝙ approbare vel aſſerere falſum pro vō in virtutibꝰ
⁊ vitijs ⁊ articulis fidei ⁊ generaliter i his que ſunt neceſſaria
ad ſalutem eſt peccatū mortale. vt.xv.q.j.ſi cupis.xxij.q.ij.ipo
rum.in alijs aūt vel nullū eſt pctm̄ vel eſt veniale.xxij . diſt.c.
ij.In quibꝰ tamen Aug.hic dicit generaliter quia more ſuo ſo
lito non vult precipitare ſententiam:ſicut in ſimili dicit.j.q.j.
ꝙ quidā.ibi dicit Auguſtinus ꝙ ſi laicus baptizat in neceſſi
tate nullum eſt delictū.ſm Hug.⁊ Archi. Glo.j.querit ⁊ ſol
uit.In fi.gl.Idē etiā habeẽ.xxix.q.j.§.j.Glo.fi.recita p cōtra
rium in ea formatum.et ſolue vt in ea.In fi.glo.in eo qđ dicit
glo.ꝙ oīs ſcientia proceſſit a deo. allegat Archi. in cōtrariū.
xxvj.q.ij.qui ſine.⁊.q.v.epiſcopi.in princi.ſed ibi ſoluiẽ. So
lu. dic ꝙ eſt dictum dei:ſed de curioſitate ſciētie.vt.xliij.di.c.j.

Sed licet. Hic incipit tertia pars huiꝰ diſtinctio
nis in qua oſtēdit ꝙ licet clerici ſint im
periti nō tñ eſt eis illudendum.ſm Hug.⁊ Archi.

1 ☞ Uerborū intellectus intrinſecus nō ſemper attēditur: ſed
potiꝰ debemus aduertere mētem proferentis.
2 Clericꝰ dicens officium non videtur ſatiſfacere ſi cor diuertat
ad alia q̄ ad officium.
3 Oratio non debet eſſe tacita ſed vocalis ⁊ verbis prolata.
4 Sacerdos licet in ſacramentis eccleſiaſticis peccet in regulis
grammaticalibus per hoc non vitiantur ſacramēta.
5 Dictio amen quid importet
6 Papa non redditur deponibilis ꝑpter inſufficientiā: ſed pro
pter hereſim.ſic ⁊. j. in.c.ſi papa.nu.2.xl.diſtin.
7 Epiſcopus an poſſit deponi propter inſufficientiam.
Prelati regulares an poſſint deponi ꝑpter inſufficiētiā:et qd
de alijs clericis inferioribus in dignitate cōſtitutis.9.

Sedulo. Licet ſacerdotes ſint ignari gram
matice:nō tñ a ſcholaribꝰ eſt detra
hendum:ſed per ſuperiores ſunt corrigēdi.h.d.No.
ꝙ plus eſt cōmendabile gerere vitam morigeratam
factis q̄ habere peritiā cōgrue latinitatis ⁊ illam verbis obſer
1 uare. ¶†No.ꝙ nō eſt ſemper obſeruādus intrinſecus intelle
ctus verboꝝ:ſed potiꝰ debemꝰ aduertere mētē ꝓferētis.ad hoc
de verb.ſigni.c.intelligētia.No.ꝙ vtilitas aīe eſt ꝑferēda vti
litati corporis.ad hoc de pe.⁊ re.c.cū infirmitas. ¶No.potiꝰ ap
petēdū habere amicos q diligant vtilitatē amici.licet nō ſint
2 ornati vbis vel veſtibꝰ q̄ habere ornatos:nō tñ ſic vtiles. † No.
ar.ꝙ nō ſufficit ad deū orōnes effundere vbo:niſi etiā idē ani
mus dicat.qđ no.qr facit ꝙ ſi clericus dicat officiū nō videẽ ſa
tiſfacere ſi cor diuertat ad alia q̄ ad officiū.de quo tex.⁊ glo.de
3 cōſe.di.v.nunq̄.⁊ per Inno.de cele.miſ.c.dolētes. ¶† No.ar.
orō nō debet eſſe tacita ſed vocalis ⁊ verbis ꝓlata.vide gl.ma
4 gnā in vbo.dubitaẽ.in cle.j.de reli. ⁊ ve.ſan.† No. arg.ꝙ licet ſa
cerdos i ſacramētis ecclꝭiaſticis peccet i regulis grāmaticalibꝰ
ꝑ hoc nō vitianẽ ſacramēta.ad h de cōſe. di.iiij.ſi non ſctificaẽ.
No.arg. ꝙ pplꝭ laicalis.et ſic nō habēs ordinē pōt rñdere cle
rico miſſam vel alia diuina officia celebrāti.quod examinabiẽ
5 hic cū glo. ¶† Quero qd importat vbū amē. Sol.dic ſm Iſi

Universidad del Rosario Archivo Histórico

doꝛū.li.vi.ethymologiarū. Amē ſignat vere ſiue fideliter. ⁊ eſt
hebꝛeū.qđ verbū nec grecis nec latinis nec barbaris licet i ſuā
linguam tranſferre vel alia lingua annunciare. Nā ꝙuis inter
pꝛetari poſſit ꝓpter ſanctioꝛē tñ autoꝛitatē ſeruata eſt ab aplis
antiquitas in hac ꝓpꝛia lingua. vel dic ſm Hug. ꝙ Amen eſt
compoſitū ab a qđ eſt ſine ⁊ mene qđ eſt defectus. quaſi ſine de-
fectu. qđ nō videtur eē verū. cū hebꝛaica eſt pꝛima ⁊ mater oim
linguarū. tñ ſm pap̄. ſicut ſonat in latina lingua poſſet ſuſtine
ri quod dicit Hug. quia lingua latina deſcēdit a greca. Et ſm
Pap̄. ideo Amen ponit in fi. quia eſt iuramentū vel affirma-
tio hebꝛaice ⁊ latine ſonat verū. vnde ponitur ad cōfirmanduꝫ
vera eſſe q̄ dicta ſunt. ſm Archidia. ¶ Quero de intellectu lit
tere in fi. Dic ꝙ eſt ſenſus. ꝙ ſicut in cauſis foꝛēſibus ſcholaris
⁊ aduocatꝰ ꝓpter ſuā eloquentiā ⁊ allegationis nitoꝛē cōmen-
dat. ita clericus vel ſacerdos ꝓpter piā intētionem ⁊ purū itel-
lectū a dño cōmēdant vel ꝓbant. vnde vult tex. ꝙ talis ignoꝛā
tia ſacerdotum eſt repꝛehēdēda. ſed eſt ab his tolerāda q dixi-
cerunt ꝙ ſicut ſenex in foꝛo: ita votuꝫ in eccleſia benedicit. ideo
explanat do. Car. ꝙ ſi ſit interioꝛ deuotio oꝛo ipſa conſequitur
a deo benedictionē. ſi vo aſſit vocis exterioꝛis oꝛnata modula
tio abſqꝫ coꝛdis deuotiōe: licet ſit bona dictio. i. ſermo bene cō
poſitus. nō tamē conſequitur benedictionē a deo. quia vt dicit
Aug. de vera innocentia. tūc clara voce clamamus cum eſt ad
deū intentio coꝛdis ⁊ flagrātia. vnde de ꝗbuſdā dicit. d. Eſaie
xxix. hic ppl's labijs me honoꝛat: coꝛ aūt eoꝝ lōge eſt a me. ſm
Bar. bꝛix. ⁊ Archi. Glo. ſuper verbo ſentētiam. recita ꝑ cōtra-
rium ꝙ verba potius ſunt attēdenda q̄ȝ intētio. de ſpō. c. ex lit-
teris. gl. ſoluit. ¶ Glo. in vbo intelligere. īducit tex. in arg. ad
qōnem i fi. glo. De hac materia hic ꝑ Archi. ⁊ aliqd. j. q. vij. hi
qui. vide gl. x. q. j. placuit. ⁊ aliqd Archi. xvj. q. j. legi. ¶ Glo.
in verbo inſufficiētē. de renun. c. j. lib. vj. aliqd in. vj. ꝑxi. c. vni-
6 co. ¶ † Cōclude aut q̄rimꝰ de papa an poſſit ꝓpter inſufficien-
tiam deponi. ⁊ dicēdū eſt ꝙ nō: qꝛ non poteſt deponi niſi ꝓpter
hereſim. Hec eſt concluſio glo. de renū. c. j. lib. vj. c. ſi papa. ī. xl.
7 diſtin. aliquid in. c. anaſtaſiꝰ. xix. di. † Aut q̄rimꝰ de epō. aut eſt
oino illitteratꝰ ita ꝙ neſcit facere officiū ad quod aſſumitur ꝓ
pter defectum illitterature: ⁊ tunc deponi poteſt. vt eſt caſus de
eta. ⁊ qua. c. fi. ⁊ no. Archi. j. q. vij. hi qui. Aut nō ē oino illitte
ratus qꝛ ignoꝛat grāmaticam tamen ex vſu loquit pfecte litte-
raliter: tunc ſi in alijs eſt vtilis eccleſie tūc ꝓpter illū defectū ſo-
lum nō deponit. rō eſt: qꝛ ſciētes mētē iuris licet nō habeāt ſciē
tiā tolerant vt hic in tex. Itē ſi aliq neſciāt leges ſi tñ obſeruāt
leges ipſi ſunt ſibi lex. xix. q. ij. ſunt due. ad hoc de conſe. diſt. ij.
pꝛima q̄dē. Itē iſti tales poſſunt defectū ſcientie ſupplere ꝑ vi-
carios ſuos. de offi. oꝛ. c. inter cetera. q̄ etiā loquit de facto ſciē
tie vel pōt dari coadiutoꝛ. vij. q. j. nō aūt. Nec ob. c. fi. de eta. et
qua. qꝛ ibi alia multa opponebant cōtra talē epm. vt patet in
pn. Itē ille erat oino illitteratꝰ. Nec ob. xxv. di. nūc aūt. ⁊. vij.
q. j. quales. ⁊. lxxxj. di. ſtatuimus. cū ſi. qꝛ rñdet ꝙ illa loquunt
ꝙ tales nō debent ꝓmoueri. nos autē loquimur de iā pꝛomoto
deijciendo. Et qđ dictū eſt. s̄. de epō dicenduꝫ eſt de alijs p̄latis
ſecularibus. Hec eſt. q. Io. de deo in queſtionibus pꝛout refert
8 Io. an. in. c. fi. de eta. ⁊ q̄li. † Aut querimꝰ de alijs p̄latis regu-
laribus ⁊ reperiunt tūc opi. cōtrarie. Una eſt opi. ꝙ licet nō ha
beat ſciētiam ſi tñ al's eſt diſcretus ⁊ peritꝰ in regula ꝙ talis nō
remouebit: qꝛ offm̄ abbatis magis eſt reſtrictū ⁊ limitatū ad re
gularē ſciētiā q̄ȝ ad alia. qđ ſecꝰ eſt in epō q hꝫ magis latū offm̄.
vt patet de offi. oꝛ. c. j. ⁊ ideo nō mirū ſi maioꝛ idoneitas requi-
ritur in epō q̄ȝ in abbate. qꝛ ꝓ iſta opi. facit. lxxiiij. di. epoꝝ. ⁊ iſte
tex. hic ⁊. s̄. e. placuit. ⁊ de eta. ⁊ qua. c. tuā. Et illud tenuit Ro
do. in. c. fi. de eta. ⁊ quali. Et hāc partē tenuit Io. de deo. q di-
xit ſi neſcit p̄dicare litteraliter p̄dicet vulgariter. ar. huius tex.
faciūt q̄ poſui in. c. illitteratos. xxxvi. di. ¶ Et in monacho nō
requiritur inſtructio littere ſed moꝛes ⁊ ſctītas ⁊ induſtria. vt in
c. legi. xvj. q. j. Et ſi in aliquo patit magnū defectū addiſcit in
monaſterio ſuo. de renū. c. poſt tranſlationē. ⁊ ſi nō poterit ad-
diſcere detur ei coadiutoꝛ. vij. q. j. qꝛ. ⁊. c. petiſti. ⁊. c. q̄uis. ſm
Io. de deo. Gof. in. c. licet heli. de ſimo. videt tenere cōtrariū ꝑ
tex. d. c. ꝑ tuas. e. ti. vnde dicit. ſi in abbate eſſet inſufficiētia in-
tolerabilis remoueret. vt in. c. fi. de eta. ⁊ qualita. vel daretur ei
coadiutoꝛ. vt. d. c. petiſti. vij. q. j. ſm Gof. Archi. in. c. legi. pꝛe-
allegato. reducit opi. ad cōcoꝛdiam ꝙ aut abbas eligitur in ab
batiam non curatam ſiue nō habentē populum. ⁊ tunc ꝓcedat
pꝛima opi. aut abbatia habet populi curā. ⁊ tunc pꝛocedat ſe-
cunda opi. Et eſt rō: qꝛ ex quo aſſumit ad regimē animarū de-
bet pꝛedicare. vt ptꝫ de ſta. mo. c. quod dei. ⁊ cū habeat tunc pꝛe
dicare debet pꝛecaueri ne idiota inſtituat. de eta. ⁊ qua. cum ſit
ars. ſm Archi. ibi. ⁊ faciūt que poſui in. c. illitteratos. xxxviij.
di. ⁊ ibi indiſtincte tenui ꝙ ois abbas habet curā aiarū. ſ. ſuoꝝ
monachoꝝ. ideo in abbate requirit ſciētia que in alijs curatis.
9 ita etiam tenet hic do. Car. † ¶ Aut querimus de alijs clericis
inferioꝛibus nō cōſtitutis in dignitate. ⁊ tunc Archidia. hic. et
in. d. c. hi qui. j. q. vij. videt diſtinguere ꝙ aut ſunt penitus illit
terati ita vt neſciāt facere officiū ad quod tenent: ⁊ tunc ſunt re
mouēdi. ar. d. c. hi qui. a cōtrario lr̄e. aut nō ſunt penitus illitte
rati: ⁊ tūc nō ſunt ſolū ꝓpter hoc remouēdi. ⁊ ita ꝓcedit gl. Io.
hic. ⁊ hanc partem videtur etiam tenere Ioan. an. in. c. fina. de
eta. ⁊ qua. ⁊ poſuit etiā in additio. Spec. de pꝛeben. in rubꝛi. in
pꝛin. glo. ſuꝑ verbo dicat ⁊ ſequēti. Recita ſimul per contrariū
ꝙ ſacerdos non poſſit ſine clerico celebꝛare miſſam. glo. ſol. in
fi. glo. eandem glo. vide. xij. di. c. pe. ⁊ vide Archi. de ꝯſe. di. j. c.
hoc quoqꝫ. per Hoſti. in ſumma de cele. miſ. §. ij. ver. nec ſolus.
Hug. vt refert Archidia. tenet i. d. c. hoc quoqꝫ. ꝙ clericus nō
poſſit celebꝛare ſine clerico. vt etiā tenet gl. hic. licet Uincen. te
neat in. c. pꝛopoſuit. hic allegato. ꝙ cum muliere poſſit pꝛeſby
ter in neceſſitate celebꝛare. ar. xxvij. q. j. diaconiſſam. ſed hoc nō
placet Archidia. in. d. c. hoc quoqꝫ. pꝛohibitum eſt mulieri ac-
cedere ad altare. xxiij. diſtin. ſacratas. ſm Archidia. ibi. ⁊ dicit
Hug. hic ꝙ tex. nō ꝯtradicit gl. qꝛ licet tex. dicat hic ꝙ populꝰ
reſpondeat amē. nō tamen dicit ꝙ fiat illud qñ p̄ſbyter officiat
eccleſiā. ⁊ ſic iſte tex. hoc nō pꝛobat q̄ȝ ſine clerico poſſit officiari
ſm Hug. ⁊ Archi. Io. an. in. c. vt quiſq̄s. de vi. ⁊ ho. cle. tenet
ꝙ etiā laicus litteratus pōt ſeruire ſacerdoti in miſſa clericum
nō habēti: dū tamen hoc in ſolēni apparatu. Nec. ob. ille tex. q̄
videt artare pꝛeſbyterū vt habeat clericū quia loquit de hone-
ſtate. vnde ſi eſſet pauper ita vt clericū habere nō poſſit celebꝛa
re laico ipſum adiuuante ſine apparatu. cū ſm eum ⁊ pꝛo eiꝰ di
cto facit iſte tex. vt. vij. q. j. illud. a cōtrario ſenſu ibi. vt ibi. tem-
poꝛis vel loci ſunt clerici copia.

1 ☞ Conſtitutiones ſacre ſcripture non ſubijciuntur regulis
grāmaticalibus.

Indignū. Uerba diuine ſcripture non ſubij-
1 ciunt regulis Donati. † No. ꝙ lꝫ
cōſtitutiones ſacre pagine nō ſequantur regulas gram
maticales ꝓpter hoc nō debent dici vitioſe. quod tamen non ꝓ
cederet in reſcriptis apoſtolicis. c. ad audientiam. de reſcrip.

1 ☞ Locutio quelibet etiaꝫ in ſcriptis facta poteſt dici loqui.
2 Uerba litteralia exponēda ſunt vulgariter ſm vulgarem locu
tionem illius cui exponuntur.

Locutio. Uocabula ſacre pagine debēt in-
telligi ſm idioma regionum. hoc
1 dicit. † No. ꝙ quelibet locutio etiam in ſcriptis facta
poteſt dici loqui. qđ no. quia facit ꝙ ſi aduerſariꝰ cō-
fiteretur ꝑ ſuā ſcripturā aliquid parte abſente ſi poſtea pars ve
niret ⁊ videret confeſſionē ſcriptā poſſet illam appꝛobatam re-
cipere quaſi ſcripturā tunc loqui videatur: vt dic hic tex. illa cō
feſſio videt etiam facta tpe quo ille appꝛobat ⁊ ſic in eius pꝛe-
ſentia. ⁊ illud fuit dictum Bar. in. l. nuda. ff. de dona. et refert
do. An. in. c. fi. de ꝯfeſ. No. ꝙ data diuerſitate gētiū reſpectu di
2 uerſitatis pꝛouinciaꝝ dat diuerſitas idiomatis. † No. ꝙ verba
litteralia debent vulgariter exponi ſm vulgarē locutionem il-
lius cui exponunt. ⁊ ſic ſi teutonicus ꝓducitur in teſtē in italia:
verba capl'i ſuꝑ quo examinaretur debēt vulgarizari ſm idio-
ma teutonicoꝝ ⁊ nō italicoꝛum. no. Ludo. ⁊ moderni in. l. j. §.
fi. de verbo. ob. No. q̄ȝ argu. ab abſurdo pꝛocedit de iure. l. nam
hoc natura. ff. de condic. indebi.

Eccleſiaſtica. Interpꝛetatio ſacre ſcri-
pture debet fieri ſm vni-
uerſalem hoim linguam ſeu intelligentiā. h. d. No.
ꝙ nō debet ſacra pagina ſtricte ſm vnā linguam in-
terpꝛetari: ſed taliter vt in vnoquoqꝫ idiomate idem ſonet.

1 ☞ Rebellis dicitur qui ſcienter recuſat facere id ad quod de
iure artatur.
2 Hereticus poteſt dici ille qui recuſat bene agere ex quadam ob
ſtinatione animi ⁊ rebellionis.

Nullus epiſcopus. Ex ſenectute
vel nobilita-
te nō debet epſ dedignari diſcere a minoꝛibus ſuis.
h. d. ¶ No. ꝙ nō debet ſibi quis ad verecundiam re
putare ſi diſcat a paruulis licet ſit ſenex vel nobilis. No. ꝙ quā
doqꝫ paruuli ſunt magis eruditi q̄ȝ ſenes. ⁊ ſic per poſitionē ſo-
lius etatis ſiue iuuenilis ſiue ſenilis neceſſario nō concluditur
1 ſcientia niſi aliter pꝛobetur. ¶ † No. ꝙ ille dicit rebellis viue-
re qui ſcienter recuſat facere id ad quod artatur de iure. quod
nota ꝓ ſtatutis que diſponūt cōtra illos qui ſunt rebelles ciui-
2 tati. vide tex. de offi. deleg. ſane. ¶ † Nota ar. ꝙ ille qui recuſat
bene agere ex quadā obſtinatiōe animi ⁊ rebelliōis pōt dici he
reticus. qđ no. ꝑ glo. ī. xl. di. ſi papa. que ad hoc allegat iſtū tex.
¶ Quero qño iſtud. c. faciat ad intētū magiſtri. Sol. dic quia
s̄. erat dictū ꝙ epi ⁊ p̄ſbyteri non debent contēni a ſcholaſticis
dato ꝙ

dato ꝙ ipſi nō recte loquerent. vnde poterat dubitari an tales
ſint inſtruēdi a ſcholaſticis. ⁊ ideo ad tollēdū iſtud dubium po
ſuit iſtud. c. referri ad pꝛincipale dictum magiſtri. q. d. ignoꝛā-
tia eſt vitanda a clericis. ⁊ vt eā poſſint vitare oſtendit ꝙ debēt
diſcere non tm̄ a maioꝛibus verūetiam a minoꝛibus ⁊ iuuioꝛi-
bus. ſm Hug. ⁊ Archi. ¶ Diſtin. xxxix.

1 ☞ Pꝛelati tria debēt pꝛeſtare ſubditis ſuis exemplo chꝛiſti.
vt hic.

Ecce plenarie. Hic intitulatur
xxxix. diſ. in qua
oſtendit ꝙ oꝛdināđus in epiſcopum debet ha-
bere peritiā ſeculariū negotioꝛum vt nō tm̄ ſpi
ritualia ſed etiā tpalia diſponere ⁊ adminiſtra
re ſciat: al's eſt repellēdus. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ ſequēs
c. ⁊ illud etiā ſpectat ad illud. c. apoſtolice regule. opꝫ epm̄ pꝛu
dentē eſſe: quia pꝛudentia que in talibus requiritur conſiſtit in
peritia ſacrarum litterarum et in peritia ſecularium negotio-
1 rum. † No. hic exemplo chꝛiſti tria que debent pꝛelati ſuis ſub-
ditis pꝛeſtare: ſcilicet vbo docere. virtute dirigere maxime exē-
plo bono. coꝛpoꝛalibꝰ alimētis reficere elemoſynis adiuuādo.

1 ☞ Ciues ciuitatis poſſunt appellari nobiles licet nō ſint dñi
ciuitatis vel terrarum.
2 Pꝛomoueri ſe ꝑmittens ſciens ſe indignū: an pꝛopter illud de
lictū poſſit amoueri ab obtentis.
3 Clericus indignus ſiue inhabilis ꝑmittens ſe pꝛomoueri ad p̄-
laturā vel beneficiū ad quod eſt inhabilis an peccet.
4 Simplicitas an repellat quē a pꝛomotione.

Petrus. Non poteſt eligi in epiſcopū inexper
1 tus ſeculariū negotioꝝ. h. d. † No. ex
illa ſupꝛaſcriptione ꝙ etiaꝫ illi qui ciues ſunt ciuita-
tis poſſunt appellari nobiles licet non ſint domini ci
uitatis vel terrarum. quod no. pꝛo pꝛiuilegijs apoſtolicis conce
dentibus poteſtatem legitimandi in quibus dꝛ nobilium filio-
ruꝫ dūtaxat exceptis. q̄ȝ poſſunt ſub illa clauſula contineri etiā
filij ciuiū magnatoꝛum etiā nō habentiū dñium terrarum No.
iuncta ſupꝛaſcriptione arg. ꝙ ſm iſta tēpoꝛa ciues poterant ſi-
bi epm eligere: hodie ſecus. de elec. c. j. ¶ Not. ꝙ ſimplicitas re-
pellit quē a ꝓmotione. qđ examinabitur cum glo. ¶ No. ꝙ eli-
gentes debent anteq̄ȝ eligant ꝑquirere talē eligere in quem con
currant qualitates a iure requiſite. ¶ No. ꝙ regimen cure aia-
2 rum dꝛ eſſe ars. de hoc de eta. ⁊ quali. cuꝫ ſit ars. ¶ † Quero an
iſte qui permiſit ſe ꝓmoueri ſciens ſe indignū pꝛopter illud de-
lictū poſſit amoueri ab obtentis. Sol. videtur ꝙ ſic. arg. xxiiij.
di. c. fi. ⁊. xxviij. di. pꝛiuſq̄ȝ. l. di. ex penitentibus. lxxxj. di. ſi q̄s. ſi
ꝯ eum ageret ꝓpter hoc: al's ſecus. de pꝛeben. cum iam dudum.
Cōtrariū tenet Io. de fan. dicens ꝙ hec eſt leuis culpa. vnde nō
debet deijci. ar. de accu. cū dilectus. lxviij. di. c. j. Sed cōtra iſtuꝫ
tex. facit quod legitur ⁊ notatur. j. q. j. non eſt putanda. in fine.
ſm Archi. Credo ꝙ poſſit diſtingui ꝙ aut iſta inſufficientia eſt
talis que deijceret iam ꝓmotū. de quo fuit dictū. s̄. di. ꝑxima.
ſedulo. ⁊ tunc ꝓcedit pꝛima opi. Aut nō eſt talis q̄ deijciat iam
ꝓmotū licet impediret ꝓmouendum. ⁊ tūc ꝓcedit ſcđa opinio.
3 ad qđ optime facit qđ no. gloſ. in. d. c. j. lxviij. di. † Et ſic habe-
tis an indignus ſiue inhabilis permittens ſe ꝓmoueri ad p̄la-
turā vel beneficiū ad qđ eſt inhabilis peccat. Panoꝛ. in. c. ſci-
ſcitatus. de reſcrip. in. v. col. diſtinguit. ⁊ ſatis applaudit p̄di-
ctis. Aut eſt talis inhabilitas vel defectus quo impeditur fun
ditus exercitiū dignitatis vel officij ad qđ fuit aſſumptus ⁊ tūc
peccat ſi patit ſe ꝓmoueri ad talia ⁊ non detegit defectum ſuū.
d. c. ſi ex penitentibus. cū p̄allegatis. ⁊ moꝛtaliter peccat vt col
ligitur ex dictis iuribus in quibus apponit cōtra tales pena de
poſitionis que non imponit niſi ꝑ graui pctō. c. inuentū. xvj. q.
vij. ⁊ eſt vna ex capitalibus penis iuris canonici vt vult Inno.
in. c. qualiter et qñ. de accuſa. il. ij. Facit qđ vult etiam de iure
ciuili Bal. in. l. caſſius. ff. de ſenato. faciūt que Imol. ⁊ Car. no
tāt in cle. j. de eta. ⁊ quali. ⁊ Pet. de an. Aut talis defectus fun-
ditus non inhabilitat vel impedit exercitiū dignitatis ad quā
ꝓmouet vel officij ad quod ꝓmouetur q̄s: ſed ex eo poſſet digni
tate pꝛiuari: nec deberet ꝓmoueri. ⁊ tunc ſi iam alio eſt detectū
quia iam eſt per ſententiam declaratum. talis tūc debet dicere
ſe talem al's peccat. Ita ꝓcedit qđ dixit bart. in. l. ij. C. ſi ſeruus
vel liber. ad decu. aſpira. li. x. Si vero non eſt ab alio detecta in
habilitas tunc nō tenet ſe ꝓdere. c. nō tibi dico. de pe. diſt. j. Iō
nō peccat qꝛ lex nō artat eū ad detegendū hoc caſu inhabilita-
tem ſuam. Si tamen ipſe impetraret cuꝫ ſit inhabilis puniret
⁊ peccaret ingerendo ſe officio vel dignitati ad quā ſentit ſe in-
habilem ⁊ illā impetrādo. ita. d. l. caſſius. ⁊ ideꝫ bal. in. l. quos
pꝛohibet. ff. de poſtulā. Ego dicerē dictā theoꝛicā Panoꝛ. ꝓce
dere dū dubitat an inhabilis ad dignitateꝫ teneatur in pꝛomo
tione detegere inhabilitatem ſuam. ſed indiſtincte credo tenen
dum ꝙ ſuſcipiens dignitatē vel officium ad q̄ ſentit ſe inhabilē
peccat moꝛtaliter. tū quia illudit legi. s̄. c. quoꝛūdā. xxiiij. di. ⁊
per. c. omnes. xxxviij. di. ibi dixi. tum per ea q̄ in ſimili cōcludit
Pet. de anch. ⁊ Imo. in. d. c. j. de eta. ⁊ quali. De illitterato nō
dico ꝙ ſemꝑ peccet nō detegendo inhabilitatem ſuā. qꝛ hoc mō
nō peccat niſi vbi ius artat eū ad detegendū ſe et nō detegit. ſꝫ
dico ꝙ nō dꝫ ꝓmotionē acceptare ⁊ ſe excuſare dꝫ ex quo ſcit ſe
inhabilē. facit. c. fi. de tēp. oꝛ. imo peccat moꝛtaliter acceptādo.
c. multi. xl. di. ⁊ ibi Gemi. notat illū tex. glo. j. recita ꝑ ꝯꝛiū ꝙ ꝓ
pter ſimplicitatē nō repellat ꝓmouēdꝰ. xvj. q. j. frater. gl. ſoluit
4 diſtinguēdo. ¶ † In fi. glo. dic ꝙ ſimplicitas qñqꝫ dꝛ puritas.
vñ dꝛ de tali. Si ſimplex fuero ⁊c. de purga. cano. c. fi. ⁊ iſta non
repelleret. aliqñ dꝛ claritas. iij. q. ix. pura ⁊ ſimplex. xxiiij. di. qđ
epſ. ⁊ iſta eſt etiā cōmēdabilis. Qñqꝫ dꝛ ſimplex ignoꝛās foꝛē-
ſiū negotioꝝ. ff. de ꝓba. l. cū de indebito. §. ſin autem. ⁊ ꝙ illa re-
pellat dictum fuit. s̄. xxvij. di. Quādoqꝫ dicitur ſimplex nō ha-
bens peritiam ſecularium negotioꝛū ⁊ iſta repellit. ſm Archi.
¶ Diſtinc. xl.

Opoꝛtet. Glo. ſumme continuat illā
diſtinctionē ad alias dicens
ꝙ hic ꝓſequit q̄ntum. c. apl'ice regule. In v. eſt
aūt. recita ꝑ ꝯꝛiū videlicet ꝙ illa di. ſit ſuꝑflua
ꝑ ſequentē que etiā tractat de oꝛnatu. gloſ. ſol.
diſtinguendo oꝛnatū interioꝛem ab exterioꝛi.

1 ☞ Pꝛelatus tranſmittit hereditatem rerū eccleſiaſticarū ad
ſucceſſoꝛes in dignitate.

Non nos. Dignitas apl'ica non tribuit li
centiam delinquēdi. ⁊ ad illam
electos dirigit in viā ſalutis. h. d. No. ꝙ ꝓmotio di-
gnitatis quātūcūqꝫ ſublimis nō tribuit ꝓmoto pꝛi-
uilegiū delinquēdi. No. q̄ eēt hereditas tpe Petri: qꝛ nō erāt
1 res tpales ſꝫ inocētia. † No. ꝙ p̄latꝰ nō trāſmittit hereditatē re-
rū eccl'iaſticaꝝ ad ꝯſanguineos ſuos ſꝫ ad ſucceſſoꝛes i dignita
te. de q̄. xij. q. iiij. ꝑ totū. No. ꝙ lꝫ p̄latꝰ ſuccedat p̄deceſſoꝛi i di-
gnitate ⁊ in adminiſtratiōe bonoꝝ eccl'ie et parē ptātē habeat
in illis ſicut habebat p̄deceſſoꝛ: non tñ ſuccedit in merito vite
niſi ſe bonis operibus exerceat ſicut ille. No. ſubditos debere
pꝛo certo tenere pꝛomotos ad apl'icā dignitatē illuminari ſal-
tē p̄ſumptiue. ⁊ licꝫ foꝛte per hoc nō illuminent: qꝛ nō loca ſed
opa nos deo cōiūgūt: tñ illuminati pꝛeſumuntur. Nec ob. hic
tex. qui videt velle ꝙ nullus debeat dubitare quin ſit ſctūs. qꝛ
rñdeo ꝙ illa dictio q̄s nō denotat impoſſibilitatē ſed raritatē
quaſi ſit ſenſus ꝙ licet poſſet eſſe ꝙ dubitare poſſit. tñ hoc raro
accidit ſm Lau. ⁊ Archi. ita etiā licꝫ poſſit eſſe pctoꝛ. vt in. c. ſi
papa. ī. e. tñ debet pꝛeſumi ſctūs q̄ȝtū ad ſubditos qui nō debēt
aliquid mali de eo pꝛeſumere vel ſuſpicari. ſed q̄ȝtū ad deū non
debet dici ſctūs: licꝫ illā obtineat dignitatem: niſi bona opera
exercuerit. vt. ī. c. ſeq. Uel ſcđo modo pōt dici ꝙ ille tex. intelli
gatur pꝛeſumptiue: vt ſctūs debeat reputari: qꝛ potius debe-
mus de eo pꝛeſumere bonum q̄ȝ malū. c. eſtote. de reg. iur. qđ eſt
verū in his q̄ pñt ſe habere ad bonū ⁊ ad malū. ſed ſi ipſe exerce
ret aliqua opa q̄ eſſent in genere maloꝝ. ſicut eſſet ditare cōſan-
guineos. qđ eſt ꝓhibitū. lxxxj. di. nō ſatis. vel alio pctō non du-
bio: tūc nō eſſet p̄ſumēdus ſctūs. qꝛ in nō dubijs nō eſt recurren
dū ad cōiecturā. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de vb. ob. ſm Lau. ⁊ Ar
chi. ¶ Gl. j. q̄rit qual'r Petrus dotē acq̄ſiuit eccl'ie. Sol. vt in
glo. ¶ Glo. fi. recita ꝑ ꝯꝛiū ꝙ immo papa nō poſſit appellari
ſctūs. qꝛ multi in ipſis ſunt repti culpabiles. Et gloſ. in v. ⁊ qđ
hic dicit. ſoluit ⁊ limitat ſolutionē in glo. poſita. In fi. gl. in eo
qđ glo. dicit ꝙ papa non pōt accuſari ſi cōmittat adulteriū vel
homicidiū. illud melius declarabit. ī. in. c. ſi papa. In eo quod
glo. dicit ꝙ nō licet diſputare de facto ſuo. dicit Lau. ꝙ dubita
re de facto alterius inferioꝛis a papa qñ factum nō eſt de gene-
re maloꝝ eſt pctm̄ veniale. dubitare vero de facto pape eſt moꝛ-
tale pctm̄. vt in. §. qui autē. hic allegato in gl. ſm Lau. ⁊ Arch.
De eo qđ glo. dicit facta pape excuſari ſicut ſamſonis ⁊ alioꝝ.
dic hoc eſſe verū qñ conſtaret ꝙ papa hoc faceret ex reuelatione
diuina ſicut fuit in illis ſanctis patribus. ſed ſi hoc non oſtende
ret nō pꝛeſumeretur pꝛo factis ſuis ex quo ſunt de genere malo
rum. ad qđ optime de here. cum ex iniuncto. ver. ꝙ ſi foꝛte. facit
etiā tex. in. c. niſi cū pꝛidem. de renun.

1 ☞ Clericus non poꝛtans habitum clericalē an gaudeat pꝛi-
uilegio clericali: ⁊ an epiſcopus poſſit ſtatuere ꝙ non poꝛtans
habitum clericalem pꝛiuetur pꝛiuilegio clericali.

Non eſt. Ex iuſtis opibꝰ nō ex loco iuſtificat hō.
h. d. No. difficile eſſe regere dignitatē
1 apl'icā. † No. ꝙ nō ois q tꝫ locū dignitatꝫ cēſet effectua
liter hꝛe dignitatē: niſi opa q̄ debēt exercere habētes dignitatē
exerceat. qđ no. qꝛ facit ad dubiū. An clericꝰ nō poꝛtās habituꝫ
clericalē gaudeat pꝛiuilegio clericali. quia facit ꝙ non. de quo

Universidad del Rosario Archivo Histórico

in.c.fi. de vi. et ho. cle.dicit tñ Panoꝛ. ꝙ poterit per ſtatutum
ſuum hoc facere ep̃s vt clericus nõ poꝛtãs habitũ priuet̃ priuile
gio clericali.de quo dixit ſe vidiſſe dubitari ꝑ Pet.de ancha.
in.c.j.de vi.⁊ ho.cle.lib.vj.et cõtra Panoꝛ.faciunt q̃ poſui i.c.
illud.xij.di.⁊ ponã aliquid poſt Gemi.in.c.nulli.liiij.diſ.⁊ do.
Car.in repetitione.c.ꝑpendimus.in.viij.col de ſen.excõ.tenet
ꝙ ſtatuto inferioꝛis a papa nõ põt tolli hoc priuilegium cum
ſit de iure diuino clericis cõceſſuz.glo.⁊ tex.in.c.ſi imperatoꝛ.
⁊ ibi dicaz.xcvj.di.Imo.in.d.c.ſi.de vi.⁊ ho.cleri. vult in hoc
valet conſuetudo ꝙ clericus non poꝛtans habitum ⁊ tonſuraz
perdat omne priuilegium clericale:ſed de ſtatuto epiſcopi ni-
hil dicit.⁊ clarũ eſt ꝙ conſuetudo valet cõtra ius.c.fi.de cõſue-
tu.et tñ nõ valet ſtatutũ ep̃i contra ius.c.ꝙ ſuper his. de ma.⁊
obe.Quod autem dictum eſt ꝙ non tenens locum gradus ſui
non debet habere effectũ ſui oꝛdinis.vt vult iſte tex.dicit veruz
Hug.hic quantũ ad beneficium eccleſiaſticũ. qꝛ perdunt fru-
ctus prebende.ar.xvj.q.j.generaliter.cũ ſimilibus.nõ aũt quã
tum ad hoc vt poſſit cõueniri coꝛã iudice ſeculari.vel vt poſſit
verberari ſine ſacrilegio. ad hoc.iij.q.iiij.c.iij.xciij.di.domin⁹.
de ſen.excõ.in audiẽtia.ſm Hug.⁊ Archi.No.iſtud dictum ꝙ
ex nõ poꝛtatione habit⁹ clericalis priuatur clericus fructus be
neficioꝛum.⁊ ita tenet Archi.iij.q.iiij.ſi quis.Contrarium videt̃ fa-
cere tex.in cle.ij.in prin.de vi.et ho.cle.vbi ſpecialiter poꝛtans
veſtes virgatas vel ſtatutas priuatur fructibus beneficioꝛuz ad
tẽpus.ergo ſequitur ꝙ i contrariũ eſt in cõe.neqꝫ hoc eſt regulare.ſ.
ꝙ clericus non poꝛtans habitũ clericalem priuet̃ fructibus be-
neficij.crederem ꝙ poſſet moneri ⁊ cauſatiue priuari.i.ſi nõ re-
aſſumeret habitum.ſed ꝙ ipſo iure ſit priuatus nõ reperio tex.
et ita intelligerem predicta.niſi in caſibus de quibus in.d.c.in
audientia.
1 ☞ Duo vbi in aliqua materia requirũtur et vnum tãtũ expri
mitur materia poteſt tota negari.
Poſitio tota negari põt ſi fiat poſitio exprimens vnũ de requi
ſitis ad rem: ⁊ propter hoc infertur res talis eſſe facta.

Hos qui. Ex moꝛibus ſctis ex fide: non ex loci vel generis preeminen-
tia qs ſaluatur.h.d.No.ꝙ ſublimitas loci vel no
bilitas generis non ſaluant hoĩem ſed opera que
qs gerit ſiue facit.No.ꝙ moꝛes inducũt nobilita-
tẽ.⁊ ſic qlibet moꝛibus redimitus põt dici nobilis.Gl.j.recita
ꝑ contrariũ ꝙ imo oꝛdo facit approximari creatoꝛi qꝛ in eo cõfertur
gr̃a.gl.fatet̃ contrariũ.⁊ ad tex.ſupplet i fi.gl.Tu dic ꝙ oꝛdo ſolus
nõ ſaluat:ſꝫ ſi oꝛdo ſuſcipiat̃ ex charitate illa ſuſceptio ẽ meri-
toꝛia vite eterne:cũ i illa gr̃a cõferat̃.⁊ ita dꝫ itelligi glo.ſm Ar
1 chi.Et no.iſtã glo.⁊ gl.in.c.p̃cedẽti q̃ ad idẽ faciũt.† ꝙ qñ duo
requirũtur in aliqua materia:⁊ vnũ tm̃ exprimit̃ ꝙ materia po
teſt tota negari.qd̃ no.ꝓ poſitionibus.quia ſi fiat poſitio expri
mens vnũ de reqſitis ad rẽ.et ꝑpter hoc infertur res talis eẽ fa
cta.poſitio põt tota negari.licꝫ id qd̃ ponit̃ ſit de requiſitis ad
rem perficiendã.ita ꝓbat iſta glo.nã oꝛdo ⁊ bona merita ſaluãt
hoĩeꝫ.Si dicat̃ oꝛdo ſaluat.iſtud poteſt negari vt dicit hic tex.
et glo.qꝛ oꝛdo tm̃ non ſaluat.vide qd̃ etiã dixi.s.xv.di.c.j. ſuꝑ
glo.verbi defenſionem ⁊c.
1 ☞ Peccatoꝛũ grauitas attendi põt ex tribus.
2 Peccatũ an debeat aggrauari ex eo ꝙ quis ſit chriſtianus vel
in dignitate cõſtitutus.
3 Religioſus an grauius peccet ex eodem genere pctĩ q̃ non re-
ligioſus.

Homo. Ex magnitudine peccati vel ſublimi-
tate dignitatis pena delicti aggraua
tur.h.d. ¶ No.ar.ꝙ grauius videtur delictũ a chri-
ſtiano cõmiſſum q̃ ab infideli. ¶ Not.vbi delictum
eſt grauius ibi debet grauioꝛ pena imponi.ad hoc.xxiiij.q.iij.
nõ afferamus.No.ꝙ grauius punit̃ delictũ cõmiſſum ꝑ exiſten
tẽ in dignitate q̃ cõmiſſum ꝑ inferioꝛẽ.de quo hic ꝑ glo. ¶ No.
ex iſto.tex.iuncta glo.q̃ magiſtraliter loqtur circa circũſtantias
q̃ pctm̃ aggrauãt.Et dicit.d.Car.ꝙ iſta duo aſſignata in litte
ra huius.c.videlicet magnitudo peccati ⁊ altitudo dignitatis
peccantis bene ſunt cauſe grauitatis pctoꝝ:licet nõ ſolum ip̃a
duo ſed aliq̃ etiã alia ad hoc faciãt.vt etiã habet̃ in fi.huius.c.
1 ⁊ in.c.ſicut dignũ.de homici.† Pro cuius cõcluſionis maioꝛi
declaratione eſt notãdũ ꝙ grauitas pctoꝝ põt attẽdi ex tribus.
Primo ex magnitudine pctĩ in ſe ſm genus ſuũ vt tangit̃ hic
in littera i prima cã.⁊ hec grauitas dꝫ accipi ex parte obiectoꝛũ
ex qbus pctã ſpeciẽ recipiũt.ſicut homicidium grauius eſt fur-
to.clarũ eſt em̃ ꝙ ille graui⁹ peccat q grauioꝛi peccato labitur.
grauius aũt peccatuꝫ eſt ſimpliciter ex genere qd̃ ex ſuo genere
plus aduerſatur deo ⁊ recte rõni:videlicet pctã q̃ directe magis
aduerſant̃ deo.vt pctã contra fideꝫ dei reuerẽtiã ſunt grauioꝛa:vt in
fidelitas ⁊ blaſphemia.qꝛ quãto deus eſt melioꝛ tanto eſt pec-
catũ in eũ grauius.ſilr̃ qꝛ melioꝛ eſt honoꝛe exterioꝛi.ideo gra-
uius eſt peccatũ hominem occidere q̃ bona hominis furari.et
ſic eſt de alijs pctis cõſiderando eoꝝ malitiam ſm obiecta et fi-
nes.Scd̃o mõ attendit̃ grauitas in peccatis ex parte cauſe mo
tiue.ſicut foꝛnicatio q̃ fit ex maioꝛi libidine mouente maioꝛ eſt.
et peccatum qd̃ ex maioꝛi cõtẽptu cõmittit̃.⁊ grauius eſt pctm̃
qd̃ committit̃ ex infirmitate q̃ ex ignoꝛantia.⁊ multo grauius
qd̃ cõmittitur ex induſtria q̃ ex infirmitate.de peni.di.ij.ſcien-
dum.Tertio attenditur grauitas in peccatis ex parte circũſtã-
tiarũ aggrauantiũ pctm̃:vt etiam tangit̃ in gl.⁊ hoc contingit
tripl̃r.vt dicit.S.Tho.in.j.ij.q.lxxiij.Uno quidẽ mõ inquan-
tũ circũſtantia trahit in aliud gen⁹ peccati.ſicut pctm̃ foꝛnica-
tionis cõſiſtit in hoc ꝙ hõ accedit ad nõ ſuam.ſi autem addat̃
hec circunſtantia vt illa ad quã accedit ſit alterius vxoꝛ. tranſ-
fert in aliud genus peccati ſm iuſtitiã inquãtuꝫ homo vſurpat
rem alterius.⁊ ſm hoc adulterium eſt grauius pctm̃ q̃ foꝛnica-
tio.Aliqñ v̓o circũſtantia nõ aggrauat pctm̃ quaſi trahens in
aliud genus pctĩ ſed ſolũ qꝛ multiplicat rõnem pctĩ.ſicut ſi ꝓdi
gus dat qñ nõ debet ⁊ cui nõ debet multiplicius peccat eodem
genere pctĩ q̃ ſi ſolũ det cui nõ debet. ⁊ ex hoc ipſo peccatum fit
grauius.Tertio mõ circũſtantia aggrauat pctm̃ eo ꝙ auget de
foꝛmitatem ꝓuenientẽ ex alia circũſtãtia: ſicut accipere alienũ
cõſtituit peccatũ furti.ſi aũt addat̃ hec circunſtantia vt multũ
accipiat de alieno:erit pctm̃ grauius.q̃uis accipere multuꝫ vel
parum de ſe non dicant rationeꝫ boni vel mali.Nec aliquid fa
cit ratio q̃ affertur ꝙ dignitas vel nobilitas cum de ſe bona ſint
non debent pctm̃ aggrauare ⁊ ſic illa habenti nocere.nã nõ tã
ipſa nocent q̃ erratũ noſtrum.Et ratio eſt ſm.S.Tho.in.j.ij.
quia homo magnus ſiue in excellenti dignitate nõ repoꝛtat cõ
moduꝫ ex bono qd̃ habet ſiue ex dignitate quã habet ſed ex ma-
lo vſu illius.nã vt ſubijcit idem.d.Car.ĩ.prime.⁊ no.S.Tho.
j.ij.q.lxxiij.arti.vlti.rõnes aggrauandi in talibus ſunt primo
quia facilius pñt reſiſtere maioꝛes:puta quia excedunt in ſcien
tia ⁊ virtute.vñ dñs dicit Luce.xij.Seruus ſciens voluntatem
dñi ſui ⁊ nõ faciens vapulabit plagis multis.Scd̃o ꝑpter ma
gnitudinẽ.quia omne bonũ quo quis magnificatur eſt benefi-
cium cui hõ fit ingratus peccando.et quantuꝫ ad hoc quelibet
maioꝛitas etiã in tẽpoꝛalibus pctm̃ aggrauat ſm illud Sapie
vj.Potentes potenter toꝛmẽta patientur.Tertio propter ſpe-
cialem repugnantiam actus peccati ad magnitudinem perſo-
ne.ſicut ſi princeps iuſtitiam nollet qui ponit̃ iuſtitie cuſtos.et
ſi ſacerdos foꝛnicetur qui caſtitateꝫ vouit.Quarto propter exẽ
plum ſiue ſcandalum.quia vt Gregoꝛius dicit in paſtoꝛali.in
exemplum vehementer extendit̃ qñ pro reuerentia gradus pec
catoꝛ honoꝛatur.Ad plurium notitiam perueniũt peccata ma
gnoꝛuꝫ:⁊ magis homines ea indigne ferunt.Non ſolũ autem
grauat circunſtantia perſone:ſed etiam conditio loci ⁊ tempo-
ris.vt dictũ eſt.Gl.j.recita per contrariũ ꝙ homo chriſtianus
non foꝛtius peccat q̃ infidelis.glo.fatetur contrariũ. ⁊ ad tex.
2 hic reſpondet ꝙ preſumit̃ ꝙ foꝛtius cadat. ¶ † Gloſ.ij.recita ꝑ
cõtrariũ ꝙ peccatũ non debeat aggrauari ex eo ꝙ quis ſit xp̃ia
nus vel conſtitutus in dignitate.quia illa ſunt in ſe bona.ergo
non debent mala inferre illis qui habent.ſed potius deberent
iuuare.cuius contrarium dicit tex.Glo.ſoluit recitando duas
opiniones in fi.glo.de hac materia aliquid glo.de tranſac.c.fi.
glo.in.c.cum quidam.de iureiur.Jo.an.in.c.ea que.de ſtatu re
gu. ſuper gloſ.⁊ per eum in.c.accuſatus. de here. lib.vj.⁊ per
Guil.in cle.ij.de vi.⁊ ho.cle.Sol.dic ꝙ aut pena imponit̃ pro
ſimplici cõtumacia.et tunc mitius punitur nobilis q̃ ignobi-
lis:⁊ cõſtitutus in dignitate q̃ inferioꝛ.⁊ ita procedit de of.de-
le.c.ſane.ij.⁊.e.ti.c.ij.Si autem tales perſeuerant in contuma-
cia.tunc grauius eſſent puniendi q̃ alij.xj.q.iij.precipue. Aut
pena non imponitur pro cõtumacia ſed pro delicto. tunc ſi de-
linquitur in fide in hoc non habetur ratio dignitatis:ꝙ ſiue ſit
papa:ſiue ſit imperatoꝛ:ſiue clericus:ſiue laicus: equaliter pu
nitur et deponitur a dignitate ⁊ tradit̃ curie ſeculari.vt in.c.ꝓ-
xi.⁊ de here.c.ad abolendam.§.iij.Archi.xxiiij.q.j.qui contra
pacem.Si non delinquit in fide.tũc ſi agitur de pena pecunia-
ria grauius punitur nobilis q̃ ignobilis.diues q̃ pauper.con-
ſtitutus in dignitate q̃ priuatus.vt no.gl.xlj.di.nõ cogantur.
tex.⁊ glo.xxiiij.q.j.qui cõtra pacem Et ſi cõtrariũ reperiatur.
illud eſt dicendũ ſpeciale.ita cõcludit Jo.an.poſt Hoſt.in.d.c.
ea que. ¶ Inter religioſos equaliter ſunt puniẽdi.qꝛ inter eos
nõ eſt dare gradũ nobilitatis.qꝛ per profeſſionẽ factã in religio
ne non cenſetur amodo nobilis vel potens.ſed omnes religio-
ſi ſunt equales.glo.in.d.c.ea que.de ſtatu mo.Et procedunt in
foꝛo cõtentioſo.ſed in foꝛo penitẽtiali attẽdimus quis plus cõ-
tẽnat ſi contẽptus apparere poteſt.⁊ tũc qui plus contẽnit gra
uius punitur:non habita differentia circunſtantiarum.vt vo-
3 luit glo.hic.⁊ in.d.c.cs quidam.de iureiur.† Et ex iſto infertur
an religioſus

an religioſus grauius peccet ex eodem genere peccati q̃ non re
ligioſus.quod poſuit Jo.an.in.c.accuſatus.de here.lib.vj.cõ
cludens ꝙ in tribus caſibus plus peccet.Primum eſt quando
peccat contra votum cui eſt obligatus foꝛnicando.⁊ ſic eſt con-
tra votum caſtitatis.Furãdo.⁊ ſic eſt cõtra votum pauperta-
tis.Inobediendo.⁊ ſic eſt cõtra votũ obedientie.Scd̃o qñ pec
cat ex contẽptu.qꝛ tunc eſt ingratus diuini beneficij quoad ſub-
limationẽ ad ſtatũ perfectionis ⁊ dei filium conculcat per con-
tẽptũ.Hieremie.xj.vltra medium.Quid eſt ꝙ dilectus meus
in domo mea facit ſcelera multa.Tertius caſus quando pec-
cat publice tũc qꝛ ꝑpter ſcãdalũ qd̃ ex eo ſurgit.quia multi ad
eius vitam reſpiciunt.ad hoc de vo.c.magne.cum concoꝛ. Si
autem religioſus non ex contẽptu ſed ex ignoꝛãtia vel infirmi-
tate peccat non cõtra votum ſue religionis vt occulte abſqꝫ ſcã
dalo leuius peccat in eodem genere peccati q̃ ſecularis.nam ex
multis bonis que facit abſoꝛbetur peccatum ipſius ſi ſit leue.
et ſi ſit moꝛtale facilius reſurget ab illo ꝑpter intentioneꝫ quã
habet creatã ad deum:que licet ad hoꝛam intercipiatur de fa-
cili reparatur.ſicut Petrus qui ſtatim poſt culpaꝫ amariſſime
fleuit.Matth.xxvj.in fi.ſm Jo.an.
1 ☞ Papa an pro crimine notoꝛio accuſari et iudicari poteſt.
et quid in crimine hereſis.4.5.8.⁊.14.
2 Delictum probatur ſola deprehenſione.
3 Moꝛiens in peccato moꝛtali dãnatus eſt perpetuo ſupplicio.
6 Limitatio ad.c.innotuit de elect̃.
7 Dictio in quibus modis ponatur.
9 Exceptio an cõtra electũ in papam poſſit opponi ꝙ ipſe ſit he
reticus et repellatur ab obtinenda dignitate.
10 Taciturnitas an ſit peccatum moꝛtale.
11 Patriarcha conſtantinopolitanus vocatur papa.
Conſtãtinopolis dꝛ etiam romana eccleſia. ⁊ apud grecos qui-
libet prelatus eccleſie ⁊ quilibet preſbyter dꝛ papa.
12 Iudicare aliũ nõ dꝛ ille qui dicit aliũ poſſe vel non poſſe actus
facere quos in veritate non põt facere de iure.
13 Contumax an poſſit dici hereticus.
15 Papa non poteſt facere legem ꝑ quã ſubuerteretur generalis
ſtatus eccleſie.
16 Papa de hereſi accuſatus eo caſu deſinit eſſe caput eccleſie.
17 Imperatoꝛ non poteſt deponi a papa niſi ex maxima cauſa et
ab eo electio confirmatur ⁊ vngitur imperatoꝛ:nec põt impera
toꝛ deponi a populo romano.19.
18 Electoꝛes imperij habuerũt a Gregoꝛio poteſtatem eligendi:
non autem deponendi.
Imperium an ſit a deo.
19 Imperatoꝛ an habeat in feudũ a romana eccleſia imperiũ.
20 Papa ſolus põt expedire depoſitioneꝫ imperatoꝛis:licet lau-
dabilius ſit ꝙ faciat cum autoꝛitate cõcilij.

Si papa. Licet apoſtolicus grauius punia-
tur q̃ alij.tñ in hoc ſeculo iudiceꝫ
nõ hꝫ niſi hereſim incurrat ꝓ cuius tñ ſalute fideles
oꝛare debẽt.h.d. ¶ Not.ꝙ papa põt dici frater oĩm.
quod eſt verum quantum ad fidei verã ꝑticipationẽ.ad hec.xj.
q.iij.ad menſam. ſed quãtum ad iuriſditionalẽ adminiſtratio-
nẽ nõ dꝛ frater ſed pater patrũ.vt no.glo.in ꝓhe.cle.No.ꝙ ne-
gligẽtia ſuperioꝛis circa coꝛruptionẽ ſubditoꝛũ eſt pctm̃ moꝛta
le.de q̊.ij.q.j.ſi peccauerit. ¶ No.ex tex.ibi deprehẽdit̃.ex q̃ de-
p̃henſio in actu facit ip̃m actũ notoꝛiũ.l.iiij.⁊ ibi bar.ff.de fur.
1 habet̃ in.c.cũ ab hoĩe.de iudi.† Hic videt̃ tex.ꝙ ꝓ crimine no-
a toꝛio niſi ſit crimẽ hereſis papa accuſari neqꝫ iudicari põt[a].de
quo.ĩ.latius poſt glo.hic ſubijciã.Et ad hũc tex.põt dici ꝙ nõ
loquitur de notoꝛio:ſed de manifeſto q̃ differũt.vt videbimus
in.c.de manifeſta.ij.q.j.in.c.veſtra.de coha.cle.⁊ mul.tñ ſatis
eſt ꝙ loquitur de dep̃heſo in crimine.deprehenſio autem ita ꝓ-
bat delictum vt poſſit condẽnari.c.clericus.xlvj.di.d.c.ſi quis
2 diaconus.l.di.ibi dicam poſt glo. ¶ † No.argu.ꝙ ex ſola depre
henſione probatur delictũ.vide de iudi.c.cuꝫ non ab homine.
⁊ dixi plene di.l.ſi quis diaconus.Et licet quis dicat papam in
ſufficientem ad regimen papatus:non tamen ꝑpter hoc poteſt
deponi a dignitate.vide tex.⁊ gloſ.de renuntia.c.j.lib.vj.⁊ di-
3 xi.s.di.xxxviij.c.ſedulo. ¶ † No.ꝙ moꝛiens in peccato moꝛta
li dãnatus eſt perpetuo ſupplicio.de quo.xxxv.diſtin. qualis.
4 ¶ † No.papam non eſſe ſubiectum iudicio alicui⁹ iudicis hu
ius ſeculi ꝓ quocũqꝫ delicto per eum commiſſo preter q̃ pro cri
mine hereſis. ¶ Not.ꝙ papa eſt iudex vniuerſalis omnium fi-
delium.ad hoc.ix.q.iij.cuncta per mundum.⁊.c.per principa-
lem.Not.ꝙ vniuerſitas fidelium oꝛare debet pro ſalute roma-
5 ni põtificis.ad hoc de elec.c.vbi periculum.in fi.li.vj. ¶ † Op
po.contra tex.⁊ videtur ꝙ papa a ſubditis non poſſit dãnari de
hereſi.s.xxj.di.c.nunc autem.vbi papam cõuictuꝫ de hereſi ſub
diti non condẽnarunt.cuius contrarium dicit hic tex.So.qui-
dam dicunt ꝙ ibi noluerunt condẽnare. tamen bene potuerũt
ſi voluiſſent.Hec ſolutio diuinat.ideo dicit Hug.ꝙ ibi non po
tuerunt condẽnare:quia ibi ſponte confeſſus eſt erroꝛem ſuum
⁊ ideo non debuit deponi.quia tunc eſſet deponendus quando
pertinaciter perſiſtit in erroꝛe ſuo ⁊ cõuincit̃.approbatur.xxiiij.
q.iij.c.dixit.ſed quando paratus eſt coꝛrigi:tunc deponendus
non eſt vt ibi ſm Hug.⁊ practica quomodo iſte tex.practicabi-
tur cõtra papam hereticum.ponitur per Bellame.in.c.electio
nem.lxxix.diſt.⁊.ĩ.declarabo. ¶ Oppo.ꝙ papa non potuerit
ſtatuere q̃ Romanus pontifex ꝓ hereſi poſſit condẽnari.quia
par in parem ⁊c.de elec.c.innotuit.So.dic ꝙ papa non ſtatuit
ꝙ poſſit accuſari de hereſi.ſed conſtituit priuilegium ꝙ nõ poſ
ſit accuſari pro quolibet crimine.⁊ voluit illud priuilegium ex-
tendere vſqꝫ ad quodlibet crimẽ.ſ. vt de nullo poſſit accuſari.
Sed ꝑpter periculum eccleſie vitandum ⁊ ꝑpter confuſionem
generalis eccleſie vitandam voluit per illud priuilegium remo
uere quoad hereſim.Et ex iſto infertur ꝙ papa poteſt huic pri
uilegio renuntiare vt ſuper alijs criminibus poſſit conueniri.ij.
q.v.c.mandaſtis.⁊.c.auditis. ⁊.q.vij.nos ſi.ſm Hug.hic.de q̊
6 in.c.inferioꝛ.xxj.di. ¶ † No.ex iſto dicto Hug.vnam limitatio
nem ad.c.innotuit.ꝙ licet par non poſſit parem ligare vt ſibi p̃
iudicet:poteſt tamen ipſum priuilegiare in his que cõcernunt
7 eius fauoꝛeꝫ.facit.c.quicũqꝫ.xj.q.j. Querit† Archi.de illa di-
ctione in qualiter ponatur.dic ꝙ quandoqꝫ ponitur pro nõ.vt
hic.⁊ de ſen.excom.romana.§.fi.lib.vj.ibi innoxios.xxv.di.c.
j.in prin.glo.in verbo immenſis. in.c.j.de ſacri.gloſ. vj.q.ij.ſi
tantũ.Quandoqꝫ ponitur pro valde.de fideiuſ.c.j.ff.de lib.et
poſth.l.gallus.§.ille caſus.in aut.quõ opoꝛ.epi.§.quinta. irrep̃-
heſibilẽ.i.valde rep̃heſibilẽ.gl.pe.de cõſe.di.ij.c.qꝛ coꝛpus.tex.
⁊ Jo.an.in.c.j.de offi.dele.li.vj.glo.in cle.paſtoꝛalis.in p̃n.de
reg.iur.li.vj.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ fine. vt i aut.de iceſt.nup.§.hꝫ qdẽ.
col.ij.ibi innoxiũ.ff.de cõdi.idebi.l.frater a fratre.ibi indẽnis.
de cõſti.c.ij.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ male.in aut.de iudi.§.qꝛ v̓o.ibi in-
catus.i.male cautus.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ prepoſitione ꝑ.ff.de cõdi.
fur.l.j.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ ꝑpter ⁊ ꝓ circa.ff.de triticaria.l.in hãc.i.
ꝑpter vel ꝓ hac.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ cõtra.ij.q.j.ſi peccauerit.ibi in
te.i.cõtra te.⁊ de iudi.nouit.in p̃n.gl.xvij.q.iiij.c.j.xlv.di. cum
brũs.Qñqꝫ nõ ꝓuat ſꝫ aggregat. vt.ĩ.di.ꝓxima.c.ꝑ ſimoniã.
ibi furatis.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ de.Arch.v.q.j.c.ij.ibi ĩ eius crimine
loquẽtẽ.i.de eius crimine.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ ante.vide gl.in verbo
domo.in cle.cãm.de elec.Qñqꝫ ponit̃ ꝓ apud.gl.in v̓bo curia.
de p̃ben.c.ſtatutũ.li.vj.Qñqꝫ nõ oĩno priuat:ſed quãdã dimi
nutionẽ denotat.vt dicendo incredulitatẽ.i.modicã credulita
8 tẽ.vt no.in verbo credulitatẽ.de peni.di.ij.dũ ſanctã. ¶ † Sed
pone ꝙ opponit̃ pape ꝙ ipſe ſit hereticus quia confingit nouã
ſectã hereſis.papa dicit ꝙ illud de quo accuſat̃ non ſit hereſis.
opponẽs replicat ꝙ imo ſit hereſis.an ille admittat̃ ad ꝓbãdũ.
So.dicit Hug.ꝙ nõ.⁊ eodẽ mõ ſi papa latenter ſequit̃ hereſim
dãnatã.Sed qd̃ ſi aliq hoc ſciũt et volũt ꝓbare ꝙ Papa illaꝫ
ſequit̃ an debeãt admitti papa illud negãte ſe illã hereſim ſeq.
So.dicit Hug.ꝙ nõ.⁊ dicã.ĩ.ſuꝑ gloſ.tũc em̃ demũ papa põt
accuſari qñ cõſtat ꝙ illud factũ ſit hereſis.⁊ papa nõ negat il-
lud facere. et monitus non vult deſiſtere ſed erroꝛem ſuum con-
tumaciter vult defendere.Sed ſi cõſtat de facto ſuo nõ ꝙ ſit he-
reſis.vel ſi nõ cõſtat hereſim eſſe:⁊ ꝙ papa illud facit ⁊ non infi
ciat̃.vult tñ ceſſare ⁊ deſiſtere ex quo videt ꝙ ſi ꝑſiſteret eẽt here
9 tic⁹ tũc euꝫ nullus põt accuſare de illo ſm hug.hic. ¶ † Quero
an cõtra electũ in papã poſſit opponi exceptio ꝙ ip̃e ſit hereti-
cus:⁊ repellat̃ ab obtinenda dignitate.So. qdã dicũt ꝙ ſic.qꝛ
vt hic pꝫ ꝑpter illud crimẽ repellit̃ a dignitate iã obtẽta.ſꝫ cui
damus actionẽ damus foꝛti⁹ exceptionẽ.vt de ſuperficie.l.j.§.
cui damus.Hec fuit opi.Goſ.in.c.licet.de elec.Inno.ibi tenet
contrariũ ꝙ excipi nõ poſſit.ſed poterit poſtea de iſto crimine accu-
ſari. vñ ſi eſt electus a duabus partibus cardinaliuꝫ:tertia ꝑs
nihil poterit ſibi obijcere.vt etiã no.lxxix.di.c.j.ſꝫ Archi.hic.
10 de hoc etiã dixi in.c.in noĩe dñi.xxiij.di.† Gl.j.q̃rit an tacitur
nitas ſit pctm̃ moꝛtale.ſolue vt i gl.ꝓ dicto gl.facit.c.epheſijs.
xliij.di.⁊.lxxxvj.di.c.j.In alijs v̓o ꝑſonis taciturnitas eſt pec-
catũ veniale.xxv.diſt.§.criminis.ſm Arch. ¶ Glo.i v̓bo a ne
mine.primo recita ꝑ vnũ contrariũ.c.nos.⁊ ſolue vt i ea.Deinde re-
11 cita ꝑ aliud contrariũ.c.ſane.⁊ ꝑfert̃.⁊ ſolue vt in ea i fi.glo.† Et iõ
patriarcha Cõſtãtinopolitanus vocat̃ papa.qꝛ ſcd̃m locũ obti
net et ſimilibus gaudet priuilegijs.xxij.di.renouantes.ſm Jo.
de ſan.Et cõſtantinopolis dꝛ etiã romana eccleſia.⁊ apud gre-
cos quilibet prelatus eccleſie ⁊ qlibet p̃ſbyter dꝛ papa ſꝫ Hug.
et ibi ſm archi.ex huius glo.intellectu habetis ꝙ excõicans cõ
12 cilij generale notoꝛie cõuincit̃ hereticus.† Et no. ex vltima ſo
lutione glo.ꝙ ille q dicit aliũ poſſe vel nõ poſſe act⁹ facere quos
in veritate non põt facere de iure talis nõ dꝛ alium iudicare.qd̃
no.qꝛ facit ꝙ ep̃s poſſit exemptos q incurrunt ex facto ſuo no-

Additio.
a ¶ Neqꝫ iudi-
cari põt. Uide
late per Lud.ro.
conſi. cccccxxiij.
incip.q̃ſtio diſcu
tienda eſt.et per
do.Philip.dec.
in cõſi.clj. incip.
maximi ponde-
ris. in primo vo
lu.H.F.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

torio excōicationē ipo iure:poſſit eos dicere excōicatos ⁊ face-
re ab alijs euitari.⁊ per hoc non diceret eos iudicare.vt ſentit
hec glo.facit cle.j.poſt principium de priuile. Uult ibi Car. et
Jmo.⁊ idem tenet Gemi.in.c.epor.de priuile.lib.vi.⁊ tenuit
Guil.in cle.fi.de peni.⁊ remiſ.i fi.et facit gl.in cle.j.de ſequeſ.
¶Glo.in v̄bo a fide.recitat ꝑ ꝯtrariū ꝙ immo papa ꝓpter here-
ſim nō poſſit deponi.xxiiij.q.j.a pte.gl.ſoluit diſtinguendo.ī.
ea.glo.ibi apl's.idē qđ dicit hic glo.tenuit etiā glo.xxj.di.nūc
aūt.¶Glo.que incipit.ſꝫ videt.in fi.in eadē glo.in v̄.ſꝫ q̄re.re
cita ꝑ q̄ſtionē.melius ꝑ ꝯtrariū et ſolue vt in ea. Jn eadē gl.ibi.ſꝫ
13 de alio crimine nō poſſet.†No.ex iſta glo.q2 cōtumax poſſet di
ci hereticus.qđ intellige verū q̄n cōtumacia induceret ſciſma ī
eccleſia.vel eſſet cōtumax in eccleſiam romanā dicendo ipſam
nō habere poteſtatē ſup oēs.pꝫ.lxxxj.di.ſi q pſbyteri.⁊.vij.q.j.
deniqꝫ.⁊ no.Arch.xix.di.c.nulli fas.⁊ tex.xxij.di.omnes. Jtē
quicūqꝫ rebellione ⁊ obſtinatiōe viuit in delictis perſeuerādo
et recuſando bona agere ⁊ ſe nollēdo corrigere.vt vult glo.pro
qua optimus tex.ſ̄.xxviij.di.c.j.Si autem qs eſſet cōtumax ex
eo q2 nō pareret p̄ceptis iudicis.ꝓpter hoc non deberet dici he-
14 reticus.vt no.glo.iiij.q.j.in ſumma.†Aliud habetis ex gloſ.
ꝙ etiā de hereſi occulta Papa dānari pōt.qđ intelligi poteſt
q̄n licet ſit occulta tñ ꝓbari poſſet.q2 ſi eſſet ita occulta ꝙ ꝓba-
ri non poſſet ꝓ tali Papa dānari non poſſet.et tunc cuꝫ iſta de-
claratione debet intelligi glo.hic.Jtem in eo qđ dicit tex.⁊ gl.
ꝙ Papa ꝓpter hereſim pōt deponi.intellige de ſtricta ⁊ v̄a he
reſi q̄ cōcernit articulos fidei.nō autem de alia que ſumpto la-
to vocabulo hereſis diceret.vt eſt ſimonia.quia ꝓ iſta nō poteſt
papa deponi.vt no.glo.lxxix.di.ſi qs pecuniā.Unum vult iſta
glo.⁊ fuit iſta opi.Hug.qđ ſcādalizauit multum eccleſiam tpe
fere Eugenij.iiij.⁊ ſup quo cōciliū Baſilienſe faciebat magnū
fundamentū contra eū:videlicet ſi Papa eſt in crimine noto-
rio vel per facti euidentiam vel ꝑ confeſſionem ſuā ⁊ ammoni-
tus eſt incorrigibilis ita vt ſcandalizet eccleſiam dei ꝙ poteſt
accuſari pro tali crimine:q2 habetur pro heretico.et hanc glo.
dicit Panor.in tribus diſputationibus ſuis quas fecit in hac
materia concilij cōiter teneri.Et etiam idem dixit Ludo.in cō-
ſilio.dxxiij.quod incipit.queſtio diſcutienda.allegant.c.ſi q.
lxxxj.di.allegatū in glo.c.nullus.lxxxij.di.c.ſciēdū.viij.q.j.c.
ſi.de peni.et remiſ.Ex quibus apparet notoriā inobedientiam
haberi ꝓ hereſi.Ergo ſicut ꝓ hereſi pōt accuſari ⁊ dānari papa.
vt hoc tex.⁊ habetur in.c.fidei.poſt Archi.de here.lib.vj.ita ⁊
ꝓ quocūqꝫ notorio crimine in quo ſit incorrigibilis:ita ꝙ ſcan
dalizet eccleſiam dei.Bellame.hic ſequitur iſtam opi.addita
reſtrictione quam dicit fuiſſe Jo.videlicet ſi crimē illud de quo
accuſatur papa attingit fidē:q2 cauſat ſcādalū circa fidē.puta
q2 papa notorie cōmittēte ſimoniā in ordinibus:⁊ vendente be
neficia inualeſcit ſcandalum in eccleſia ꝙ alij inferiores putant
hoc eſſe licitum.ideo ipſi etiam talia cōmittūt.tunc poterit ac-
cuſari ⁊ deponi de tali crimine.Et ita ſoluit opi.Hug.cū qua
dicit tranſire Jo.teutoni.Bar.⁊ Jo.do.Car.hic dicit ꝙ in cō-
trariū eſt veritas.⁊ in cōtrariū allegat cōiter tenere theologos
maxime beatum Tho.in.iiij.diſ.xix.ꝙ immo excepto crimine
hereſis non poſſit de aliquo crimine papa accuſari.mouetur au
toritate tex.noſtri qui fuit Bonifacij pape ⁊ martyris.iteꝫ per
tex.Anacleti pape ⁊ etiam martyris in.c.eiectionem.lxxix.di.
in.c.nemo.ix.q.iij.in.c.ipſi ſunt.ī.c.cūcta per mūdum.ix.q.iij.
oues.ij.q.vij.ꝑ tex.cōcilij.ī.c.nūc aūt.xxj.di.in.§.hīc etiā.xvij.
di.in.§.item cū balaam.ij.q.vij.Et eſt rō:q2 non hꝫ ſuperiorē co
rā quo poſſet accuſari dictis iuribus.⁊.c.licet.⁊.c.ſignificaſti.
de elec.c.aliorū.ix.q.iij.⁊ facit gl.in.c.mādaſtis.ij.q.v.⁊ ī.d.c.
nemo.⁊ in.d.c.ſignificaſti.⁊ ꝓbat in tex.nr̄o deducēdo vt dedu
xi in textualibus dū ponderauit verbū negligens deprehēdit.
Nec ob.qđ d2 ꝙ ꝓpter incorrigibilitatē ⁊ perſeuerantiam ī pec-
cato notorio d2 hereticus.verum eſt lato ſumpto vocabulo.id
qđ d2 in hoc tex.intelligit ſtricte ſumendo nomē hereſis et here
tici.Nec etiam ob.dū d2 ꝙ papa ſcandalizans vniuerſuꝫ ſtatū
eccleſie non eſt tolerandus.c.ſunt quidam.xxv.q.j.Jnno.in.c.
quanto.de conſue.in.c.inquiſitioni.de ſen.excō.quia fateor ꝙ
talia in ſcādalū eccleſie geſta non tenent.⁊ ei reſiſtit ꝑ eccleſiaꝫ.
ſicut Pau.reſtitit Petro.nec eſſet ei obediēdum in talibus:et
hoc fatentur omnes ꝑ allegata in contrarium.Sed ꝙ ꝓpterea
poſſit accuſari ⁊ deponi nō reperit iure cautū.ſed hoc caſu mo-
nendus erit ⁊ rogandus deus vt det ei ſanam mentē.Jn reliqs
autem non poterit condēnari neqꝫ accuſari cum ſuperiorem nō
habeat niſi ſolum deum.⁊ ita ꝓcedit quod no.Hoſtien.in.c.ꝓ
poſuit.de ꝯceſ.p̄ben.⁊ qđ vult btūs Tho.ij.ij.q.xxxiij.ar.iiij.⁊
in.iiij.di.xiiij.⁊.xix.Succedit queſtio de qua hereſi poterit pa
pa accuſari.et dicit hic Bellame.ꝙ de omni hereſi dānata ab
eccleſia expreſſe.vt in.c.j.de ſum.tri.et fi.ca.vel hereſi Arriano
rum vel ſimili.vel etiam de hereſi non expreſſe dānata ꝑ hereſi

quam tamen cōſtat hereſim eſſe:puta vt dicebatur in ꝯcilio Cō
ſtantieñ.q2 papa nutriret ſciſma in eccleſia dei quod eſt contra
articulū.Unā ſanctā catholicaꝫ eccleſiā.c.loquitur.xxiiij.q.j.
nam fouens ſciſma inueteratū poteſt dici hereticus.xxiiij.q.iij.
inter ſciſma.⁊ ibi gl.§.hinc etiā.vij.q.j.in gl.⁊ gl.in cle.ad no-
ſtram.de hereti.beatus Tho.in.ij.ij.q.xxxix.ar.j.Uel etiā q2
diceret vel teneret ſimoniā vel adulteriū ſeu talia que ſunt con
tra ius diuinū nō eſſe peccatū.cle.j.in fi.vbi bonus tex.de vſur.
et cōiter doc.dixi in.c.j.xv.diſt.in.c.anaſtaſius.xix.di.Et iſtis
caſibus ſiue ſit notorium ꝙ laborat tali hereſi papa ſiue occul-
tum:dūmodo poſſit probari.vt in glo.hic.poteſt papa de tali
hereſi accuſari.et ita intelligitur tex.noſter.Si vero hereſis de
qua accuſatur papa non eſt al's damnata per eccleſiam:neqꝫ
notorie ſonat in hereſim.ſed dubium eſt an hereſis ſit vel non.
tunc donec ſit declaratum per concilium generale ꝙ ſit hereſis
talis opinio pape non poterit papa de ea pro heretico accuſari
ſed facta declaratione concilij ſi pertinax remanſerit in opinio
ne et monitus non deſtiterit ab ea.tunc idem erit quod dictum
eſt de alijs hereſibus damnatis poterit accuſari ⁊ damnari de
iſta.Sed quis erit iudex.dicit Archi.in.d.c.fidei.⁊ cōiter doc.
hic.maxime Bellame.ꝙ iudex erit conciliuꝫ generale.faciunt
que vidimus in.c.ſicut.xv.diſt.in.c.j.et in.§.hinc etiam.xvij.
di.in.c.anaſtaſius.xix.di.⁊ in.c.nūc aūt.xxj.di.Et ponit Bel-
lame.in cōſilio ſuo.lxij.et in cōſi.xcvij.vbi plene tractat.et erit
practica ſm do.Car.de poteſtate eccleſie.lib.iij.c.viij.vbi here
ſis nō eſt notoria monetur papa per cardinales vel alios illis
negligentibus vt infamiam aboleat ſe purgando et confeſſio-
nem diuulgādo per bullas etiā ſup his articulis.de qbus fuit
ſuſpitio cōtra eū.c.ſi qs.c.nos ſi incōpetenter pa.in fi.ij.q.vij.
c.emandaſtis.c.omnibus.ij.q.v.Si ſe purgauerit ſatis eſt qđ ſi
non fecerit vel purgare recuſet laborante infamia de hereſi cō-
tra eum ſuſpitione vehementi:cardinales rogabunt vt con-
uocet cōcilium.quod ſi noluerit conuocabunt ipſi.xvij.diſt.c.j.
Ubi autem notoria eſt hereſis ⁊ requiſitus a cardinalibus per-
ſiſtat in errore neqꝫ ſe emendet:tunc cardinales cōuocabunt cō
ciliū ⁊ ipſis negligentibus prelati ſeipſos congregabunt.vt in
d.c.j.xvij.di.dixi.Poſt cōuocatum aūt cōcilium vel per ipſum
Papam vel ipſo nolente per cardinales vel alios.vt dictum
eſt ſm Bellame.⁊ predictos.ſi de hereſi Papa conuictus fue-
rit et nolit mutare ſententiaꝫ priuabitur papatu ⁊ tradetur po
teſtati ſeculari puniendus.Si vero ad penitentiā redire volue-
rit:nihilominus ex quo incorrigibilis perſiſtit ⁊ pertinax in er
rore aliquo tempore amiſit papatum.ideo per pniam non reti
nebit papatum:ſed iudicabitur vt hereticus papatu priuatus
et detrudet in monaſterium.c.excōicamus.§.ſi qui aūt.de here
ti.et vidimus in.d.c.nunc autem.Et iſto caſu ſolet concilium
ei deferre ſi vult ſeipm̄ condēnare.d.§.hinc etiā.⁊.d.c.nunc au-
tē.⁊.§.itē ſymmachus.ij.q.vij.Tamen ſi noluerit ſe condēna-
re concilium expediet cauſam et degradabit.Ponit etiā Bel-
lame.in.c.ſi.lxxix.di.Et conuocabitur concilium iſtis caſibus
quando papa eſt hereticus.quia denuntiabitur ſibi ſi velit con
uocare concilium.ſufficit enim in his in quibus requiritur licē
tia ſuperioris ſi ſit petita et ſi ſine cauſa iuſta denegatur ſine il-
la poteſt procedi ac ſi licentia non requireretur.ita Jnno.in.c.
licet.in fi.de reg.⁊ legiſte in.l.ij.§.voluntate.⁊ in.l.ſi cum dotē.
§.eo autem tēpore.ff.ſolu.matri.Et ideo ſi Papa nolit cōgre-
gare conciliuꝫ requiſitus cardinales vel epiſcopi vel principes
ſeculares quibus melius parebitur inuitabunt prelatos ad cō-
cilium:et ipſi poſtea conuocati concilium generale celebrabūt
alios abſentes monendo et vocando vt dicit hic Bellame.et
tradunt doc.in locis preallegatis.Si tamen ageretur de here-
ſi Pape defuncti.tunc iudex eius erit ſucceſſor ſi ſit creatus vt
dicit Archi.et poſt eum alij in.d.c.in fidei.et ipſe conuocabit
concilium ⁊ omnia expediet cum concilio.Jn ea.gloſ.inutilis
eſſet denuntiatio.Et eſt ratio ſm Archid.quia denuntiatio
ſit ad correctionem ad quam compelli non poteſt cum ſuperio
rem non habeat ſm Archid.Tu dic prout videtur eſſe de men-
te Jnnocen.in.c.magne.de voto in.c.licet.de accuſa.Joā.an.
in.c.per tuas.ij.de ſimo.Quod aut papa facit cōtra legem po-
ſitiuam.et tunc cum ipſe ſupra illam ſit.de conceſ.preben.pro-
poſuit.de iſto argui non poteſt ſiue moneri.aut ipſe facit con-
tra legem diuinam vel contra articulos fidei vel alio modo in-
cidit in hereſim:⁊ tunc moneri ſiue argui poteſt per quemlibet
inferiorem.et ſi ſe non corrigit denuntietur eccleſie vt deponat
vt hic.aut ipſe non facit cōtra articulos fidei:⁊ tunc ſi crimē nō
eſſet notoriū nec ſcandalū in vniuerſali ecclia generaret:⁊ tūc
ſi queritur an poſſit moneri ꝑ quoſlibet inferiores ad finem vt ſe
emendet de peccato ſm legem euāgelicam.Si peccauerit ⁊c.⁊
dicēdū eſt ꝙ ſic.q2 papa eſt ſubiectus legi euāgelice ſicut qlibet
alius chriſtianus.⁊ qlibet xp̄ianus ē frater ſuus.xj.q.iij.ad mē
ſam.⁊ ita

ſam.⁊ ita intellige glo.hic in.j.op.Aut querit an poſſit mone
ri ſm legem euangelicā etiā ad finē ꝙ ſi non corrigat de pecca-
to poſſit eccl'ie denūtiari:⁊ tunc dicendum eſt ꝙ nō:q2 iſto caſu
ex quo crimen eſt occultum nō hꝫ iudicem corā quo poſſet tali
denuntiatione cōpelli.⁊ ita ꝓcedit ſcđa opi.hic.ita Hoſt.in.c.
ꝓpoſuit.de conceſ.p̄bē.niſi de crimine hereſis:vt dictū eſt.Jn
ea.gl.in v̄.nunqd.ibi recita glo.ꝑ aliā q̄ſtionē.⁊ ſolue vt in ea.
Jn ea gl.ibi tota eccl'ia.⁊ eſt ratio:q2 taliter ſtatuendo doceret
hereſim.vnde videret ſubuertere totū ſtatuꝫ eccl'ie.ar.xxvj.q.j.
15 que ſunt.⁊.c.ſequen.ſm Arch.Not.ex glo.ꝙ†Papa non po
teſt facere legem per quam ſubuerteret gn̄alis ſtatus eccleſie.
facit qđ no.Jnno.in.c.inquiſitioni.de ſentē.excō.tex.in.c.⁊ ſi
illa.ibi dicam.j.q.vij.Glo.i.c.ꝑ principalē.ix.q.iij.Aliud ha-
16 betis ex glo.ꝙ†Papa de hereſi accuſatus eo caſu deſinit eſſe
caput eccl'ie.facit.c.achatius.xxiiij.q.j.⁊ qđ dixi in.c.anaſta
ſius.xix.di.in.c.audiuimus.xxiiij.q.j.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.ī.c.ſi.de or-
di.ab epi.qui renun.epi.Jn ea.glo.in v̄.ſed ꝓ quo.glo.q̄rit et
ſoluit in ſi.glo.Jdem dicit Archi.hic ſi eſſet inutilis impera
tor:q2 etiam deponit.xv.q.vj.c.alius.ſm Archi.vide etiā de
17 hoc de re iudi.ad apl'ce.lib.vj.†Non tamen ꝙ poterit impe-
rator a papa deponi niſi ex maxima cauſa.vt voluit Bal.in
l.ſi.C.de legi.⁊ facit.c.ad apoſtolice.li.vj.Nec requiritur eius
incorrigibilitas.Sed ſatis eſt ꝙ probetur crimīnoſus magno
crimine.vt voluit hic Bellamera.facit dictum.c.ad apoſtoli-
ce.et clemē.ne romani.de.iureiuran.c.venerabilē.de elec.Nec
poterit iſto caſu fieri priuatio per electores imperij:vt vult hic
18 Bellamera.†q2 poſtq̄ elegerunt ſunt functi officio ſuo ⁊ ſoluꝫ
habuerunt a Gregorio poteſtatem eligendi.non autem depo-
nendi.que cum ſit exorbitans non eſt extendenda.vt vult glo.
in cle.j.de renuntia.Et hoc ideꝫ videtur velle Bal.in.l.barba
rius Philippus.ff.de officio pręto.Aluarus.in.c.j.quis di-
catur dux marchio vel comes.Nec ⁊ impatorem poterit depo
nere populus roman⁹ ex quo ſemel tranſtulit omnem poteſta
tem in euꝫ abdicādo a ſe.ꝑ ea q̄ volunt legiſte ī.l.non ambigit.
poſt glo.ff.de legi.in.l.ſi.C.de legi.Et vult Bellame.ī.c.lex ē.
ij.di.⁊ Jo.fab.in.§.ſꝫ qđ principi.inſtitu.de iure naturali gē.
⁊ ciuili.Preterea licet ppl's romanus tranſtulerit poteſtatem
miniſterialiter in imperatorē:tñ imperium eſt a deo.vt in auť.
de fide inſtrumē.ī prin.⁊ in auť.quō opor.epi.in prin.⁊ in.c.le-
gimus.⁊ ī.c.ex antiqua.xciij.di.Et ꝑ ꝯñs pendet a papa vica-
rio dei.⁊ ab eo electio eius cōfirmat et vngit imperator.d.cle.
ne romani.⁊.d.c.ad apl'ice.Et ita ītelligit qđ hr̄ in.c.ſolite.de
ma.⁊ obe.ī.c.duo.in.c.cū ad verū.ī.c.bn̄ qdē.xcvj.di.q2 verū ſē
ꝙ imperiū eſt etiā a deo ꝑmiſſiue ⁊ ordinatiue.tñ ſinguli impe-
ratores deputant a papa poſt electionē factā ab electorib⁹ au-
toritate ſibi cōceſſa a ſede apl'ica.d.c.venerabilem.⁊ ſic a papa
tanq̄ vicario chriſti q̄ eſt rex regū ⁊ dn̄s dominantiū.⁊ q̄ dū in
mūdo fuit terreni ⁊ celeſtis īperij poteſtatē tenuit.vt ꝓbat in.c.
vnā ſanctā.q̄ eſt extrauagās Bonifacij.viij.recipiunt ptātem
imperialē ⁊ plenā in tpalibus.Jdeo fruſtra dubitat an a ppl'o
19 poſſit deponi imperator.†A papa exigētibus grauiſſimis cul
pis vt dictū ē poterit īperator deponi.⁊ ita dꝫ intelligi iſte finis
glo.hic.⁊ ꝓbat ī.d.c.ad apl'ice.⁊ in.d.cle.paſtoralis.de re iu.et
in.d.c.venerabilē.Quinimo dixit in.d.c.lex ē.Bellame.ꝙ im
perator hꝫ in feudū a romana eccl'ia īperiū.maxime poſt trāſla
tionē factā de iperio de grecis ī germanos.ꝑ tex.in.c.tibi dn̄o.
functa glo.j.lxiij.di.dū dicit ſoluēdo.c.ex diligenti.de ſimo.ꝙ
ibi nō erat feudū.quaſi ſentiat ꝙ in.d.c.tibi dno.eēt feudū.Tñ
illa glo.in principio ꝓbat cōtrariū dū dicit.ar.ꝙ q feudū reci-
pit iuramētū fidelitatis p̄ſtat ⁊c.nā ſi imperator diceret habere
imperium in feudum ab eccleſia non debuiſſet illa gloſ.dicere
ar.ꝙ qui feudū ⁊c.ſed debuiſſet dicere ibi caſum expreſſum ꝓut
inſtruit Jo.an.ī.c.cām.de offi.deleg.rephēdēdo gl.ibi.tñ me-
lius Bellame.ī cle.ne romani.de iureiu.Sꝫ poſſet dici ad illā
cle.ꝙ nō ſequit.q2 iurat fidelitatē alteri.ergo recipit feudū ab
eo.ꝑ ea q̄ hn̄tur in.c.ego eṁ.de iureiu.multiplici eṁ reſpectu p̄-
ſtat iuramētū fidelitatis.c.de forma.xxij.q.v.ibi habet.⁊ poſui
in.c.de no.for.fideli.in vſibus feudorū.Et de iſta plenitudine
20 ptātis pape etiā in tpalibus poſui ī.c.nouit.de iudi.†Et pote
rit ſolus papa ſine cōuocatione cōcilij imperatoris depoſitio-
nē expedire.licet laudabilius ſit ꝙ faciat cū autoritate cōcilij.
vt fecit Jnno.ī.d.c.ad apl'ice.Et cōcludūt oēs id poſt Jo.an.
ibi ꝙ illa cōuocatio cōcilij nō fuit neceſſaria pape in priuatiōe
imperatoris.tñ cū hoc ſit multū arduū papa debebit ſeruare cō
ſuetudinē laudabilē vt adhibeat conſiliū cardinaliuꝫ.per ea q̄
no.Jo.mo.in.c.ſup eo.de here.lib.vj.et poſui in.c.in iſtis.iiij.
di.de veritate illius dicti Jo.mona.
1 ☞Nomine imperatoris poteſt etiam comprehendi deus.
2 Dictio res quomodo ſumatur.
3 Promouendus ad epiſcopatum an cogatur inuitus accepta
re epiſcopatum.

Ante omnia. Epi p̄ſbyteri ⁊ diaconi officiū leue ⁊ dulce eſt ſi
ſeruet iuxta dei p̄ceptū:difficile ⁊ laborioſum ſi nō
recte ſeruet.h.d.No.ꝙ dignitas ep̄alis ⁊ ordinum
ſacrorū eſt honorabilis ⁊ vtilis ſi ſeruetur finis ad
quē ſunt inſtitute:ſecus ſi nō ſeruet.Et ſi agat ꝑfunctorie nō di
ſcutiēdo onera ⁊ adulatorie.i.ſibijpis blādiēdo.ſolā apparētiā
p̄ſidentis intuendo bonū videtur.ſed īteriora penetrādo ⁊ pō-
dus aſſumptū ſpernēdo nihil miſerabilibus.vnde.ſ.Bernar
dus ad Senoneñ.archiep̄m.Si cōſideraret on⁹ ⁊ nō honor:nō
ſic quererent beneficia eccleſiaſtica.ſed q2 attenditur honor et
non onus ideo qſqꝫ currit ad quālibet infulam.No.ar.ꝙ digni
tas aggrauat pctm̄.de quo.ſ̄.ea.di.hō chriſtianus.Not.labo-
1 rioſum ⁊ difficile eſſe regere eccleſiaſticā dignitatē.†No.ꝙ ap-
pellatione imperatoris pōt etiam cōprehēdi deus.No.ar.ꝙ lꝫ
prelatus ꝓmouendus nōdum didicerit modū regendi dignita
tē.ſi tñ addiſcere īcipit.videt ꝙ poſſit ꝓmoueri ad illā.Not.ꝙ
quis poteſt cōpelli vt acceptet dignitatē eccleſiaſticam.de quo
hic cū glo.No.ꝙ ille qui neſcit regere dignitatē inferioris gra-
dus non dꝫ promoueri ad dignitatem maioris gradus.ad hoc
2 xliij.di.c.nulli.†No.hic ꝙ verbū res ſumit ꝓ officio epi diaco-
ni vel preſbyteri.alijs modis varie ſumit verbū res.de quibus
hic per Arch.⁊ Gemi.¶Glo.ij.recita ꝑ cōtrariū ꝙ qs nō po-
teſt compelli acceptare dignitatem.lxxiiij.di.ibi iſta gl.ſoluit.
3 ¶†Jn ſi.glo.idē qđ tenet glo.hic tenet etiā glo.j.q.vj.c.ſicut.
⁊ vide glo.lxj.di.c.cathinēſis.et.vij.q.j.ſcias.ſm Archi.gloſ.
idē tenet in.d.c.vbi iſta.⁊.c.geſta.⁊ in ſimplicibus beneficijs et
inferioribus dignitatibus minor eſt dubitatio.ſed in epiſcopa-
tu ⁊ ſuperioribus doctores fuerūt varij.naꝫ vident inclinare ꝙ
nunq̄ ꝓmouendus ad ep̄atū cogatur inuitus ep̄atū acceptare:
q2 matrimoniū ſpūale ꝯhit ad qđ nō eſt cogēdus.c.cū inter.de
elec.c.ſicut.vij.q.j.Sed ſi iā ſit ep̄s vnius eccleſie tenent ꝙ inui
tus ad aliam poſſit transferri ſi ſit trāſlatio ob vtilitatem eccle-
ſie.ſecus ſi ob ꝑticularē reſpectū illius q transfert.nā tunc non
cogitur conſentire.ita Panor.poſt Card.Et do.Anto.in.c.ſi.
de poſtula.⁊ ita declarant q̄ ponit Hoſtien.in ſumma.de tranſ
la.p̄la.§.ſi.Jo.an.in regula.qđ ob grām.in mercu.de reg.iur.
lib.vj.licet Ludo.aliter dicat in conſi.cccxlv.qđ incipit.Circa
primū cōſultatiōis articulū.cuius dicta nō placēt qnimo ad li
mitationem glo.noſtre ⁊ predictor dixit Panor.in.d.c.ſi.ī ſi.
ꝙ ex cauſa publice vtilitatis q̄n al's nō poſſet vtilitati illius ec
cleſie ꝓuideri poteſt ⁊ debet papa de facili cogere inuitum acce
ptare ep̄atū vel parochialē vel dignitatem.per ea que no.Jo.
an.in.c.ſi electio.de elec.lib.vj.vbi dicit ꝙ peccat electus non
acceptando dignitatē ad quā eligitur ſi nō reperitur alius eque
idoneus.¶Glo.fin.querit quō intelligitur Auguſtinum ha-
buiſſe ſecūdum locū.et ſol.in ſi.glo.Uel poteſt dici ꝙ primum
locum vocat gubernationē rerum domeſticar ſm diſpoſitionē
eccleſiarū.Uel pōt dici ꝙ loquat metaphorice.Nam primo po
nitur quis ad officium remigandi.⁊ poſtea ſecūdo loco ad aliā
gubernationem nauis.vnde eſt ſenſus.Mihi cōmiſſa ſunt ma
iora officia eccleſiaſtica que erant mihi cōmittenda ſecundo lo
co.quia nōdum noueram minora gubernare.
1 ☞Nomine clericorū qui veniant.
2 Nomine electionis includitur etiam confirmatio.
3 Nomine epiſcopi an cōprehendatur electus et cōfirmatus.
4 Epiſcopus an quis efficiatur ex ſola electione ⁊ cōſecratione.
Dictio electio includit in ſe plures partes.
5 Preſumitur pro ſentētia iudicis in iudicialibus.⁊ quid in ex
traiudicialibus.
Ordines an de facili deſtruantur.
6 Plura quot modis poſſunt dici vnum.
7 Maritus ſi paciſcatur ſibi dari alimenta intelligitur pactum
etiam de vxore.
8 Laicus promotus ad epiſcopatū an recipiat characterem.
9 Ordo pſalmiſtatus ſi omittatur et alij ordines cōferantur an
etiam imprimatur charact er aliorū ordinū.
10 Ordo ſacerdotalis ſi cōferatur ſine alijs ordinibus īferioribus
an imprimatur character.
11 Ordo epiſcopalis an cōferatur ſi non eſt in ſacerdotio.

Sicut viri. Ex iniuſta vita dānatur ⁊ cor-
rumpitur clericus:licet ſacris
ſit ordinibus decoratus.h.d.No.ꝙ coniunctio ma-
trimonialis non poteſt cadere niſi inter exiſtētes di-
uerſi ſexus.vide gl.ij.xxvij.q.ij.c.j.¶No.ꝙ nō quelibet coniū
ctio viri et mulieris inducit ꝯtum matrimonij:ſed requiritur
ꝙ ſit digna ⁊ ſic legitima.ideo tex.in.c.illud.de preſump.nō bñ
poſuit diffinitionē mr̄imonij dicendo maris ⁊ femine coniun-
ctio.ſed melius dicit iſte tex.⁊ tex.in.c.ſi.de cōuer.infide.q di-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

1 rit legitima cōiūctio. ❡ † No. ꝙ qñqꝫ duo ſimul iuncta fictio-
ne iuris reputant̄ pꝛo vno. No. ꝙ appellatione clericoꝝ cōpꝛe-
hēdunt̄ iſeriores clerici a pſbyteris: nō aūt ipſoꝝ appellatione
cōpꝛehēdunt̄ pſbyteri. qđ itellige verum qñ hoc cōſtat de mēte
exprimētis ꝙ intēdit nō includere pſbyterum. ⁊ ita pcedit tex.
hic. ſecus aūt ſi nō apparet de mente: quia tūc cōpꝛehēderent̄.
2 vt. ſ. xxi. di. cleros. ❡ † No. ꝙ appellatione electiōis cōpꝛehen
dit̄ etiā ꝯfirmatio. pbat tex. qꝛ in epō nō exprimit niſi electio-
3 nē ⁊ ꝯſecrationē: ⁊ tñ i eo reqrit̄ ꝯfirmatio. ❡ † No. optimū ar.
ꝙ appellatiōe epi nō cōpꝛehēdit̄ electus ⁊ cōfirmatus: ſed de-
mū qñ eſt cōſecratus. vide gl. de religio. domi. c. j. tñ ad ea que
ſunt iuriſditiōis appellatiōe epi intelligimꝰ etiā de electo nō
cōſecrato. glo. in cle. j. de foꝛo cōpe. ❡ No. ꝙ oꝛdo eſt p̄iudicia-
lis ⁊ grauioꝛē penā inducit illū habenti ſi nō ſeruet̄ vt eſt debi-
tū. ad hoc. ſ. ea. di. hō chꝛiſtianus. ❡ Oppo. ꝙ imo mr̄imoniū
pficiat̄ p ſolū cōſenſum abſqꝫ cōiūctione. vt pꝫ. xxvij. q. ij. §. j. ⁊
de ſpon. c. cū loci. cuius ꝯrīū vult ille tex. ſol. ꝙ quedā eſt cōiun
ctio aioꝝ. ⁊ iſta bene facit vnū matrimoniū. ⁊ de iſta cōiunctiōe
dꝫ intelligi tex. Et ſic cōcoꝛdat cū iuribus ꝯrijs. Quedā eſt con
iunctio coꝛpoꝝ: ⁊ tūc planū ꝙ ſine illa pōt eſſe mr̄imonium ſm
Hug. ⁊ Archi. videt̄ ꝙ matrimoniū nō ſit vnica coniūctio put
tex. hic ſupponit ſed ſunt duo: qꝛ maritus obligat̄ vxoꝛi ⁊ vxoꝛ
marito. ergo nō eſt vnica coniūctio. ſol. dic ꝙ iſtud verbū cōiū-
ctio ſtat copulatiue vt ſit ſenſus. matrimonium eſt cōiunctio. i.
due cōiunctiones. i. duo ꝯiūgētia ⁊ duo vincula: quoꝝ vno ma
ritus alligat̄ vxoꝛi: ⁊ vxoꝛ marito. et ſic mr̄imoniū eſt in pluri-
4 bus non in vno ſm Hug. ⁊ Archi. xxvij. q. ij. §. j. ❡ † Oppo. ꝙ
imo ex ſola electiōe ⁊ cōſecratione nō efficit̄ qs epſ: qꝛ requirit̄
etiā cōfirmatio. de elec. noſti. ⁊ c. tranſmiſſam. cuius ꝯrīū dicit
hic tex. Sol. dic ꝙ iſtud nomē electio includit in ſe plures ptes.
Nā pꝛima ps eſt factū electionis quo qs eligit̄. ſcđa pars eſt pa
tientia ab illis quoꝝ itereſt. tertia eſt cōfirmatio. vt no. Inno.
in. c. ij. de reſti. integ. in gl. q̄ incipit. iſte em̄. in fi. ⁊ ſic ſumit̄ hic.
qꝛ ponit̄ electio vt includat oēs partes neceſſarias in electiōe.
⁊ ſic electio iſto mō ſumpta ⁊ cōſecratio faciūt epm ſm Archi.
Ego credo ꝙ tex. pꝛopterea ita dixit: qꝛ ex iſtis extremis pꝛeſu
munt̄ media. facit glo. in. c. volumus. xvi. q. iiij. in. c. accedenti-
5 bus. de exceſ. pla. † Et ſic habetis hic bonū tex. ꝙ nō ſolū in iu-
dicialibus pꝛeſumitur p ſentētia iudicis. c. in pñtia. de renun.
ſed etiā in extraiudicialibus q̄ ſuperioꝛ facere dꝫ cum aliqua
indagatione. pꝛout eſt cōſecratio electi. facit qđ no. Inno. in. c.
innotuit. de eo q furtiue oꝛdines ſuſcepit. in. c. j. de cle. pere. Im
mo etiā in his q̄ aliqs facit vt mediatoꝛ ex pſone qualitate pꝛe-
ſumimus etiaꝫ p illis. c. niſi eſſent. ⁊ ibi Panoꝛ. ⁊ Imo. de pꝛe-
ben. ❡ Oppo. cōtra finem tex. ꝙ immo ſpūalia difficilius de-
ſtruātur q̄ conſtruantur. So. dic ſi q̄rimus an oꝛdines deſtruā-
tur de facili quantum ad deſtructionem intrinſecam. ſ. virtu-
tum. ⁊ dicendum eſt ꝙ ſic. ⁊ ita loquitur iſte tex. Si queritur an
deſtruantur de facili quoad deſtructionem extrinſecam que fit
per depoſitionem vel tranſlationem. ⁊ dicendum eſt ꝙ non: ſed
difficilius deſtruuntur. et ita pꝛocedit contrarium ſm Archi.
6 Quero † quot modis plura poſſunt dici vnum. dic ꝙ pluribus
modis. Uno mō ratiōe viuificatiōis. vt chꝛiſtus ⁊ eccleſia ſunt
vnū coꝛpus ⁊ vna anima ⁊ vnus ſpūs. i. vno ſpū coadunātur.
Alio mō dicunt̄ vnū plura. ſ. vir ⁊ mulier ſunt vnū coꝛpꝰ ⁊ vna
caro. i. vnū coꝛpus ad ſucceſſionē pcreandā. Tertio mō dꝛ quo
ad cōſtitutionē. vñ dicitur viri et mulieris digna cōuerſatio. i.
per cōſenſum vnū facit mr̄imoniū. Quarto quoad veritatem.
vt electio ⁊ cōſecratio faciūt vnū epm. ſ. iuſtū p electionem. ve-
7 rū p cōſecrationem. ❡ † Quero ſi maritus paciſcat̄ ſibi dari ali
mēta an intelligatur pactū etiam de vxoꝛe. So. iſte tex. facit ꝙ
ſic. quia vir ⁊ vxoꝛ reputantur p vno coꝛpoꝛe. ad idē. l. di. c. ſtu-
8 deat. in fi. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊ ff. de pca. l. pe. ❡ † Gl. j. q̄rit
an laicus pꝛomotus in epm recipiat characterem. ⁊ ſic recitat
duas opi. ⁊ vnam appꝛobat. ❡ In fi. gl. de materia huius gl.
aliquid hic. ⁊ gl. xxxvi. di. c. j. per Arch. ⁊ gl. lij. di. ſollicitudo.
Aliquid Arch. lxxvij. di. ſubdiaconus. glo. in. c. vnico. de cle. p
ſal. pmo. aliqd Inno. i. c. j. de pſby. nō bap. Pꝛo examinatio
ne materie tria ſunt videnda. Pꝛimo an ſi omittat pſalmiſta
tum ⁊ alij oꝛdines conferant̄: etiā impꝛimat̄ character alioꝛū
oꝛdinū. Scđo qđ ſi omittant̄ oēs oꝛdines ⁊ cōferat̄ oꝛdo ſacer
dotalis: an impꝛimatur character. Tertio qđ ſi epſ cōſecretur
9 q nō eſt ſacerdos: an recipiat cōſecrationē. ❡ † Ad pꝛimū dic
ꝙ ſi oꝛdinet̄ nō baptizatꝰ nullū characterē alicuius oꝛdinis re
cipit: qꝛ baptiſmus eſt fundamētū ⁊ ianua oīm ſacramētoꝝ. ⁊
ita no. gl. ⁊ ita. gl. lij. di. ſollicitudo. Si aūt ē baptizatus flami
ne vel coꝛdis cōtritione dato ꝙ oꝛdinet̄ nō recipit etiā oꝛdinis
characterē. Nā ſi pōt baptizari aqua ⁊ nō facit videt̄ cōtēnere
⁊ ſic nō eſt baptizatus. vñ ad hoc ꝙ qs ſit chꝛiſtianus qñ poſſit
baptizari requirit̄ baptiſmꝰ aque. Cōcluſio eſt Archi. lxiij. di.
valētinianus. Aut eſt baptizatus baptiſmo aque: ⁊ tūc ſi cōfe-
rantur alij oꝛdines ſine pſalmiſtatu an character impꝛimat̄. il-
lud examinaui. xxiij. diſ. pſalmiſta. dic vt ibi dixi. ⁊ aliqd in. c.
10 illitteraos. xxxvj. di. † Si aūt conferat̄ ſacerdotiū ſine alijs oꝛ
dinibus inferioꝛibꝰ. gl. hic recitat duas opi. cōis opi. eſt ꝙ reci-
piat characterē. Nec ob. iſte tex. quē Hug. hic inducit pꝛo opi-
nione cōtraria dicēs ꝙ hic argumentat̄ a ſimili ꝙ ſi conſenſus
duoꝛū facit vnum matrimoniū. ita clericatus ⁊ ſacerdotiū facit
vnū pꝛeſbyterū. qꝛ dicit Arch. hec ſimilitudo hic poſita nō cur
rit vniformiter. qꝛ ſi hoc eſſet verū ſequeret̄ ꝙ nullus reciperet
characterē epalem niſi pꝛimo eſſet electus. quod eſt falſum ſm
Lau. vnde qđ dicit tex. ꝙ clericatus ⁊ ſacerdotiū vnum faciunt
pꝛeſbyterū. intellige verū recte ⁊ oꝛdinate: alſ tñ q̄uis inoꝛdi-
nate conferant̄. dum tñ ſm foꝛmam eccleſie conferantur efficit
11 ſacerdotē ſm Arch. hic. † De tertio videlꝫ an conferat̄ epalis
oꝛdo ſi non eſt in ſacerdotio. cōis opi. tꝫ ꝙ ſic. etiā ſi purus eſſet
laicus. ⁊ hoc tꝫ gl. in. d. c. ſollicitudo. lij. diſt. ⁊ idem Arch. Nec
obſtat. c. ex lr̄is. de exceſ. pꝛela. qꝛ ille tex. dicit ꝙ non pōt adim
plere pontificale miniſteriū ſine oꝛdine ſacerdotali. ⁊ ſic loquit̄
de executione oꝛdinis epiſcopalis. ⁊ tñ nō vult ille tex. ꝙ nō re
cipiat characterē ſi oꝛdinet̄. vñ defectus oꝛdinis pꝛeſbyteralis
impedit executionē oꝛdinis epalis: non aūt habitū quoad cha
racterē ſm Hoſt. ibi. ⁊ no. Archi. in. d. c. ſollicitudo. Gl. fi. in-
ducit tex. ad queſtionē ⁊ remittit de materia.

1 ☞ Nobilitati generis pꝛefertur virtus: ⁊ an pꝛeſumatur pꝛo
nobilitate. 4.
2 Eua an plus peccauit ex tranſgreſſione q̄ adam.
Grauitas duplex poteſt attendi in peccato.
3 Adam vbi fuerit creatus.

Illud. Non loci oꝛigo vel generis nobilitas: ſed pꝛopꝛia virtus gratiā cōferūt. h. d.
❡ No. vbi fuit creatus pꝛimus vir ⁊ pꝛima mulier.
1 ❡ † No. ar. ꝙ eſt pꝛeferēdus qui hꝫ virtutes illi qui
eſt natus de nobili genere virtutibus carens: ⁊ ſic virtus pꝛefer
2 tur nobilitati generis. ❡ † No. ex tex. ibi inferioꝛ. ꝙ Eua plus
peccauit in tranſgreſſione q̄ Adam. ⁊ hoc pꝛobat optime iſte
tex. qui dicit ꝙ Eua eſt facta inferioꝛ. i. deterioꝛ: ⁊ ꝙ Adā effe
ctus eſt melioꝛ. i. dignioꝛ. do. Car. hic etiam pꝛobat ratione. nā
pena reſpondet culpe: ſed mulier grauius eſt punita q̄ vir. vt
pꝫ Geñ. iij. ergo grauius peccauit q̄ vir. Uñ dicendū eſt ꝙ du
plex grauitas pōt in peccato attendi. vna quidē ex ipſa ſpecie
peccati: ſicut dicimus adulteriuꝫ grauius eſſe peccatū ſimplici
foꝛnicatione. Alia eſt grauitas peccati que attēditur circa ali
quā circūſtantiam loci vel perſone aut tpis. Pꝛima grauitas
eſſentialioꝛ eſt pctō ⁊ pꝛincipalioꝛ. vnde ſm eam pctm̄ dicitur
magis graue q̄ ſm aliam. Iſto notato ponūtur concluſiones.
❡ Pꝛima eſt. ſi attēdatur circūſtantia perſonaꝝ vtriuſqꝫ viri
pctm̄ fuit grauius. qđ pꝫ: qꝛ ipē pfectioꝛ erat muliere. ❡ Scđa
cōcluſio. ſi conſideret̄ genus peccati vtriuſqꝫ equale fuit. pꝫ cō
cluſio. qꝛ pctm̄ vtriuſqꝫ fuit ſuperbia ⁊ gula. Item dicit Augu
ſtinus ꝙ impari ſexu ſed pari faſtu peccauerunt. ❡ Tertia cō-
cluſio. ſi conſideret̄ ſpecies peccati: pctm̄ eue fuit grauius pctō
ade. Que cōcluſio iuxta. ſ. Tho. in. ij. ij. q. clxiij. ar. iiij. oſtende
tur ex tribus. Pꝛimo quia maioꝛ elatio fuit mulieris q̄ viri.
mulier em̄ credidit verū quod ſerpens ſuaſit. ſ. ꝙ deus pꝛohi-
buerit ligni eſum ne ad eius ſilitudinē pueniret. ⁊ ita dum per
eſum ligni vetiti dei ſimilitudinē conſequi voluit ſupbia eius
ſe ad hoc erexit ⁊ cōtra dei volūtatem aliquid voluit obtinere.
ſꝫ vir nō credidit hoc eſſe verū. vñ nō voluit cōſequi diuinā ſili-
tudinē ꝯ dei volūtatē. ſed in hoc ſupbiuit ꝙ voluit eā conſequi
per ſeipſum credēs habiturū ſciam boni ⁊ mali. lꝫ deo nō cupe
ret equari. Scđo qꝛ mulier non ſolū ipſa peccauit: ſed etiā pec-
catū viro ſuggeſſit. vnde peccauit in deū ⁊ pꝛoximū. Tertio in
hoc ꝙ peccatū viri dicit̄ diminutiue ex hoc ꝙ in peccatū con-
ſenſit amicabili quadā beniuolētia qua plerūqꝫ fit ⁊ ꝯñter p-
cedit vt offendat̄ deus ne homo ex amico fiat inimicus. qđ eū
facere non debuiſſe diuine ſnīe exitus indicauit. Satis concoꝛ-
dat Alex. de ales in. ij. dicens ꝙ alia ⁊ alia ratione poteſt dici
vnū pctm̄ maius alio. vel ratione appetibilis. vel rōne cauſali
tatis. vel rōne minoꝛis occaſionis. his tribꝰ peccatū Eue poteſt
dici maius ſiue grauius. Pꝛimo ratione appetibilis: qꝛ voluit
eſſe ſicut deus in aſſimilatione ſapiētie. qđ nō fecit adā. Scđo
quia mouit adam ad peccandū ⁊ non econuerſo. Tertio qꝛ mi
noꝛē habuit occaſionē. nam vbi minoꝛ cauſa inuitat ad delin-
quendū maioꝛ eſt culpa. gl. in. c. fi. xiiij. q. vj. in. c. duo. xcvj. di.
Ex alia parte pctm̄ ade dꝛ maius ppter maioꝛē igratitudinē:
qꝛ plus erat ſpūali mente pꝛeditus. tū etiā ppter maioꝛē inobe
dientiā. tum tertio pꝛopter maius damnū qđ ſecutū eſt ex pctō
ade. culpa oꝛiginalis huiꝰ ſui pcti infecit omne genꝰ humanū.
3 Glo. j. querit de loco loci † vbi adā fuerit creatus. in fi. gl. dicit
hic Archi.

hic Archi. ꝙ hebꝛei dicunt Adā creatū fuiſſe in Hebꝛon. et ibi
eſt ſepultus. ⁊ hoc pbat̄ ex eo quia ſibi dictū fuit a dño. Donec
reuertaris in terram de qua ſumptus es. ſm Lau. ⁊ Archidia.
4 Glo. fi. † recita per ꝯrīū ꝙ p nobilitate ſit pꝛeſumendū[a]. cuius
a cōtrariū dicit tex. glo. allegat p ⁊ cōtra. ⁊ ſoluit i fi. gl. Poſſes
dicere ꝙ ſoluꝫ habitare in loco nobili non facit quē virtuoſuꝫ:
quia non ſufficit ſtare in loco virtuoſo niſi etiam exerceat ſe vir
tutibus quantū ad hoc vt qs virtutes acquirat. ⁊ ita pōt intel
ligi pꝛima pars glo. hic ⁊ iura inducta. facit glo. vulgaris. i. c.
cū ex lr̄is. de in integ. reſti. Si queritur an potius pꝛeſumat̄ in
caſu dubij ꝙ quis ſit virtuoſus qñ habitat in loco nobili q̄ ille
qui habitat in loco vili. tunc potius pꝛeſumendum eſt in caſu
dubij pꝛo eo qui habitat in loco nobili q̄ pꝛo illo qui habitat
in loco vili. et ita pꝛocedit pꝛima pars glo.

1 ☞ Uarietas loci an variet ius.

Ubilibet. Sanctitas vel peruerſitas loci nō ſaluat vel damnat aliquem. h. d.
No. ꝙ qualitas loci ſiue ſit bona ſiue ſit mala nō po-
teſt dānare vel ſaluare hominem ſed gratia. ❡ No.
ꝙ etiam electi quandoqꝫ peccant. No. ꝙ licet quis habitet i lo-
co peruerſo vl̄ malo. ex hoc non ſequitur ꝙ ſit malus. No. diffe
rentiam inter paradiſum ⁊ celum. ⁊ ꝙ poſſibile eſt peccare an-
gelis lꝫ ſint in celo. ❡ Gl. j. inducit tex. cōtra vitā heremiticā.
In fi. glo. Pꝛo heremitarū ſolitudine facit. xvj. q. j. q vere. et
de exceſ. pla. c. j. li. vj. in fi. ❡ Glo. fi. recita p ꝯrīū ꝙ ex varieta-
te locoꝝ pōt induci varietas effectus. xxxij. q. v. q viderit. gloſ.
1 arguit p ⁊ ꝯ ⁊ nō ſoluit. ❡ † In fi. gl. Tu dic ꝙ vbicūqꝫ varie-
tas loci inducit varietatē facti dat̄ varietas iuris. ſicut pꝫ i fur
to cōmiſſo in loco ſacro. qꝛ ppter locū ſacrū trāſit in ſacrilegiū.
⁊ ita intelligi pōt ſcđa ps glo. Aut varietas loci nō hꝫ induce-
re varietatē facti: ⁊ tūc varietas loci nō variat ius. ⁊ ita itelli-
git̄ pꝛima ps glo. ⁊ ita dicit hic Bellame. vbicūqꝫ loci diuerſi-
tas rōnē aliquā diuerſitatis iducit ius etiā diuerſum reſultat.
vt in iuribus in glo. allegatis. faciūt q̄ habent̄ i. c. cum olim. de
cleri. coniug. ⁊ q̄ vidimus. xxix. di. c. ſciēdū. ⁊ p totū. No. ex gl.
cāꝫ quare diabolus nos pſequit̄: qꝛ nobis inuidet ꝙ illuc bene
agendo debeamus aſcendere vnde ipſe cecidit.

Adam. Nobilitas loci non pdeſt ibidem de-
linquenti. h. d. Not. ꝙ ppter peccatū
fuit expulſus Adam a paradiſo. No. ꝙ ppter deli-
ctū quis pꝛiuatur nobilitate. No. ar. ꝙ qs debet pu-
niri in eo in quo deliquit ⁊c.

1 ☞ Dignitatē iniuſte detinēs dicit̄ facere iniuriā dignitati.
Dignitatem iniuſte detinens ſi impetrat a papa collationem
eiuſdem non valet collatio niſi facta mentione de ſua iniuſta
occupatione: ⁊ an liceat appetere dignitatem. 3.
2 Oꝛdinem iniuſte aſſumens peccat moꝛtaliter.

Multi. Nomen ſacerdotis nō facit verum ſacer-
dotem: ſed opera. ⁊ qui appetit dignita-
tem vt dñetur dānationem incurrit. h. d. No. ꝙ ſola
nominatio niſi iuncta cū operibus cōgruētibus pꝛe-
lato non pdeſt: immo nocet. ❡ No. ꝙ vti inſignijs dignitatis
nō facit quem habere dignitatē. vt qꝛ doctoꝛ vtatur cathedra.
ergo debet reputari verus doctoꝛ niſi in eo cōcurrant qualita-
tes requiſite in doctoꝛe. ❡ No. ꝙ oīs ſanctus pōt appellari ſa
1 cerdos. ❡ † Not. ꝙ ille dicit̄ iniuriā facere dignitati q iniuſte
detinet dignitatē. qđ nota qꝛ facit ꝙ ſi aliqs iniuſte detinet di-
gnitatē: ipetret a papa collationē eiuſdē ꝙ nō valet collatio ni
ſi facta mētione de ſua iniuſta occupatiōe: qꝛ ex iniuſta occupa
tione fit iniuria dignitati vt dicit iſte tex. vnde non eſt veriſimi
le ſi hoc expꝛeſſiſſet ꝙ papa ita de facili remiſiſſet illam iniuriā
illatam dignitati. facit. l. autoꝛitate. ⁊ ibi Barto. C. vnde vi. et
c. placuit. xvi. q. vj. habet̄ in. c. dudū. il. ij. de elec. in. c. eū qui. de
2 pꝛebē. li. vj. † No. ꝙ aſſumptio oꝛdinū facta ab indigno nō ſibi
pdeſt ſed potius ipm grauat. vñ aſſumens indigne peccat moꝛ
taliter. dixi in. c. petrus. xxxix. di. No. ꝙ ex malo opere qđ qs q̄-
rit dꝛ qs ſe condēnare. ⁊ ſic verba condēna teipm. neceſſario nō
inducūt ꝙ quis tanq̄ iudex ſentētiam in ſeipm pꝛoferat. quod
3 nota pꝛo his que habentur. xxi. di. nunc autem. ❡ † No. phibi
tū eſſe appetere dignitatem qñ fit ad finē vt alijs dñetur. c. qui
epiſcopatum. viij. q. j. No. in remuneratione q̄ fit a deo nō attē
dit̄ maioꝛitas dignitatis remunerandi ſed opera iuſtitie. Gl.
ij. recita p ꝯriuꝫ. ꝙ non ſit malū appetere dignitatem. viij. q. j.
qui epatū. glo. ſoluit. ❡ Diſtinc. xlj.

Ecce quibus. De diſtinctio con
tinuatur ad pꝛecedentem iſta foꝛma. nā in pꝛecedenti di. dictum
eſt ꝙ opoꝛtet epm eſſe oꝛnatū moꝛibus ⁊ virtu-
tibus. ⁊ in hac di. dicit ꝙ opoꝛtet epiſcopū eſſe
oꝛnatū in exterioꝛibus. ſ. in inceſſu ⁊ habitu. ſ.
ne fulgidis veſtibus ſe oꝛnet. ⁊ de inceſſu dicit. j. ea. di. §. fi. ſm
Arch. In hac aūt di. loquit̄ de temperātia in cibis ⁊ potibus ⁊
inceſſibus ⁊ ingreſſibus ac veſtibus diurnis et nocturnis: ⁊ vt
homo cōfoꝛmet ſe cū his cū quibus viuit. et hoc pbat per. viij.
autoꝛitates ſm Io. de deo. ⁊ Arch. Glo. j. querit quare ſacer-
dos debet eſſe oꝛnatus in inceſſu. glo. ſol.

1 ☞ Sapiens ille dicitur qui ſcit vti cibo eo modo quo pmiſ-
ſum eſt: inſipiens vero qui neſcit illo modo vti.
2 Nomine nepotis venit filius filij.
3 Socios duos diſcoꝛdātes in cōſuetudine ſi quis habeat cuius
cōſuetudinem potius ſequi debeat.
4 Socij duo ſi vnus ieiunet alter nō et iſti recipiūt tertium. Iſte
tertius aſſentiet ieiunāti.
5 Uerbū intemperans an notet vitium.

Quiſquis. Scđm conſuetudinem bonoꝛuꝫ
loci cibis vti debemus. ⁊ pꝛetio-
ſitas cibi quo quis vtitur pctm̄ non inducit: ſed in-
oꝛdinata voluntas. h. d. Not. ꝙ vitioſum reputatur
vti cibis ſtrictioꝛibus q̄ faciant illi cum qbus qs cōuerſat̄. ⁊ ſic
videt̄ ꝙ nō licet religioſo in vſu ciboꝛum reſtringere vitā ſuam
vltra q̄ facit regula ſua. quod intellige qñ generaret̄ ex hoc ſcā
dalū: alſ pmitteret̄. c. vtinā. lxxvj. di. No. ꝙ qñqꝫ dictio in ſtat
negatiue. de quo. ſ. di. pxima. c. ſi papa. No. declarationē eius
qđ dicitur ꝙ quis debet obſeruare moꝛē illoꝝ cū qbus cōuerſa
tur. intelligi em̄ debet. ſ. bonoꝝ. nō aūt oīm. ❡ No. tria q̄ debet
in vſu ciboꝛū cōſiderare: qꝛ dꝫ vti cibis q cōgruūt loco ⁊ nō co-
medere tpales i eccl̄ia. j. di. pxima. nō opꝫ. Itē cibis q cōgruūt
tēpoꝛi ⁊ nō comedere carnes quadrageſimali. Item q cōgruūt
pſonis: vt monacho nō comedere carnes. de conſe. di. v. carnē.
❡ No. ꝙ in cōſiderādo vitio gule nō attendimus pꝛetioſitatē
vel vilitatem cibi q ſumit̄: ſed tm̄modo ingluuiem ⁊ voꝛacita-
1 tē ſumētis. † No. ꝙ ille dicit̄ ſapiēs qui ſcit vti cibo eo mō quo
2 pmiſſum eſt: inſipiens vō q illo mō vti neſcit. † No. ꝙ appella-
tione nepotis compꝛehēditur filius filij. ❡ No. ꝙ qñqꝫ aliqua
phibent̄ nō ppter ſe: ſed ppter modū vtendi. Et idē qđ dꝛ de ci
bo habet locū de triſtitia ⁊ doloꝛe p moꝛtuis. xiij. q. ij. habēt. ⁊
idē eſt de figmentis paganoꝝ. xviij. di. oīno. Idē eſt de vnguē-
tis. de conſe. di. iij. c. puenit. Idem de veſte ptioſa. xxiij. q. j. oīs.
Idē eſt de melodia cātus. xcij. di. c. j. ⁊. ij. Idē eſt de nimio amo
re in vxoꝛē. xxxij. q. iiij. oꝛigo. ſm Hug. ⁊ Io. de fan. Glo. j. in-
ducit tex. ꝙ qs dꝫ ſe cōfoꝛmare ſocijs ⁊c. dic vt in glo. In fi. gl.
in eo qđ glo. dicit ꝙ qs debet ſe cōfoꝛmare alijs i cibis. qđ intel-
lige qñ qs nō eſt aſtrictus aliquo voto abſtinētie. ſed ſi qs tene-
ret̄ voto vel regula ad ieiunium vel ad certa cibaria: ſicut ſunt
monachi ⁊ hmōi. de cōſe. di. v. carnē tūc ſecus eſſet: qꝛ deberent
ſeruare votū ſm Hug. ⁊ Lau. alij dicūt ꝯrium. xvj. q. j. c. j. Sed
dicit Archi. ꝙ p dicto Hug. optime facit qđ no. de obſer. ieiu.
c. fi. Et iſtud dictum Hug. videt̄ verius. p quo etiā optime fa-
3 cit iſte tex. ⁊ glo. ❡ † Querit Archi. hic. ſi qs hꝫ duos ſocios q
diſcoꝛdāt in cōſuetudine cuius cōſuetudineꝫ debet obſeruare.
So. dic ſi vna ē honeſtioꝛ altera: illa eſt ſeruāda q̄ eſt honeſtioꝛ.
ſi vero ſunt equales: tūc dꝫ ſeruari illa q̄ eſt ſm cōſuetudinē lo-
4 ci. ar. xij. di. illa. ❡ † Itē pone ꝙ ſint duo ſocij. vnus ieiunet: al
ter nō. ⁊ iſti recipiūt tertiuꝫ. cui cōſentiet iſte tertius. So. dic ꝙ
cōſentiet ieiunāti. de cōſe. diſt. iij. ſabbato. ſm Lau. ⁊ Archi.
5 ❡ Glo. ij. exponit tex. ❡ † In fi. glo. ſm expōnē glo. iſtud ver-
bū intēperās impoꝛtat vitiū. ſꝫ Hug. tꝫ ꝯrīū. vñ exponit intē-
perās. i. impotēs ſe tēperare moꝛibꝰ eoꝝ: vl̄ ppter infirmitatē:
vel ppter paruā capacitatē ſui vētris: qꝛ vēter eiꝰ nō pōt capere
multū. vñ iſtud vbū notat vitiū ſm Hug. Glo. ſup verbo ſed li
bido. recita p ꝯrīū ꝙ potiꝰ debeamꝰ ꝯſiderare ipm factū q̄ cām
facti. gl. nō ſoluit. ❡ In fi. gl. Tu dic ꝙ pcedit ꝯrīū qñ factū ē
in ſe oīno malū. vñ tūc nō cōſideramus cām facti: ſꝫ ipm factū.
vbi factū aūt nō eſt oīno in ſe malū vt eſt hic. qꝛ comedere deli-
catos cibos non eſt in ſe malū: tunc cōſideramus cauſam facti
potius q̄ ipſum factum. et ita pꝛocedit tex. hic.

1 ☞ Appetitus duplex: ſcꝫ moderatus et immoderatus.

Delitie. Non qualitas cibi ſed inoꝛdinatꝰ ap-
petitus dānatur. h. d. Not. ꝙ licet qs
vtatur cibis delicatis per hoc non incurrit vitiū gu-
loſitatis ſi hoc nō facit cauſa delectationis. Not. ꝙ
licet quis vtatur vili cibo. ſi tamen hoc facit cū nimia auidita-
1 te nō videt̄ vere ieiunare vel abſtinere. † Oppo. et videt̄ ꝙ lꝫ qs
comedat cū appetitu p hoc nō dꝛ peccare: qꝛ naturaliter ineſt
hoī appetitus comedēdi ⁊ bibendi. imo ſi qs vteret̄ cibis abſqꝫ
appetitu potius peccare videret̄. Sol. dic ꝙ duplex eſt appeti-
tus. ſ. moderatus ⁊ imoderatus. moderatus appetitus non eſt
pctm̄: imo naturalis eſt ⁊ fuit etiā in pmo hoīe etiā ante pctm̄.
immoderatus appetitꝰ eſt pctm̄. ⁊ iſtū phibet hic tex. ſꝫ Hug.
Hic ponit̄ Dauid exēplū. ij. Reg. c. xxiij. ⁊. j. Paralipo. xj. c. ⁊

Additio.
a ❡ Pꝛo nobilitate ſit pſumendū. Adde ⁊ vide And. barba. i cōſil. iij. incipi. clemētiſſimi dei. in xij. col. v. ⁊ adduco. qđ ſingu. voluit do. Anto. in ij. volu. ⁊ conſil. xxxv. icip. ſapiēter ſcribitur. i pꝛima colū. eo. vol. ij. vbi ꝙ nobiles habēt pſumptionē ⁊ pꝛerogatiuas p eis. Et q dicātur nobiles. vide bal. in ꝯſil. cxxix. incipiē. factū pꝛoponit̄. in ij. col. vſ. circa tertiū ſciēdū. in. ij. vol. et qui cōpꝛehendātur appellatione nobiliū. vide Pau. de caſtro in cōſi. cvij. incip. q̄tū ad pꝛimū dubiū. in. ij. vol. D. F.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

de Helia. vt habetur.iij.reg.c.xix.
1 ☞ Ieiunare an debeat ille q per ieiuniū icurrit infirmitatē.
2 Penitentia quando poſſit redimi pecunia.
3 Diuites an cogantur vti cibis vilibus.
4 Pauperibus an ſint danda vilia.2.

NOn cogantur. Diuites aſſueti deli
catis cibis non ſunt
cōpellendi vilibus vti.h.d.No.ꝙ non eſt prohibitū
cibis vti delicatis:dum tñ ceſſet voracitas. vt.ſ.ea.
1 quiſquis.† No.ꝙ ex mutatione vel artatione cibi quo cōſuetꝰ
eſt vti quis non dꝫ artare ſe vt poſſit incurrere infirmitatē. ⁊ ſic
facit ſi quis ex debilitate nature an per ieiunium incurrat infir
mitatē ꝙ talis non deberet ieiunare. tñ deberet dolere de tali
2 infirmitate ⁊ debilitate.† No. ꝙ quis poteſt redimere pecunia
pniam ſibi iunctā qñ eſt tam delicate nature ꝙ illā adimplere
nō poſſit.de quo.lxxxij.di.pſbyter. No.tex.ibi vtaꝛ ſupfluis.i.
delicatis ꝙ pauperibꝰ ſunt neceſſaria nō aūt ſupflua.i. delica
ta danda:al's aūt ſuperflua.i.nobis q̄ ſunt vltra neceſſitatē no
ſtrā ſunt danda pauperibꝰ.c.j.xlij.di. ¶ Opp. ꝙ derelinquere
delicatos cibos non facit quē egrotare vtendo vilibus. immo
vſus viliū ciborū liberat quē ab infirmitate. de cōſe.di.v. legi
mus.cuiꝰ cōtrariū dicit tex.Arch.format cōtrariū ⁊ nō ſoluit.
poſſet rñderi ꝙ ɔ̄triū loquiꝛ de infirmitate que incurriꝛ ex cibis
delicatis.vñ loquiꝛ de podagroſis q̄ incurrūt morbos propter
delicatos cibos.⁊ ſi ab illis abſtinent liberātur ab infirmitate.
et ita ꝓcedit ille tex. Aut loquiꝛ de infirmitate q̄ incurriꝛ ex di
miſſione ciborū delicatoꝝ ex eo:qꝛ conſuetꝰ eſt vti delicatis ci
bis.⁊ ſi vtaꝛ vilibꝰ ſtomachus dedignaꝛ:⁊ propter illud incur
rit abſtinēs a delicatis cibis infirmitatē. ⁊ tūc procedit tex.nr̄
vt ſequaꝛ conſuetudinē ſuā delicatā. ¶ Gl.j.recita per ɔ̄triū ꝙ
tex.videꝛ velle ꝙ diuites leuius ſunt puniendi q̄ꝫ pauperes qđ
eſt falſum.xxij.q.v.qui cōpulſus. Gl.allegat pro ⁊ ɔ̄. ⁊ poſtea
ſoluit in fi.glo.No.gl.qꝛ facit theoricā magiſtralē ⁊ cōiter ap
probatā.facit qđ dixit gl.in.c.nulli fas. xix.diſt. ⁊ dixi.ſ.diſt.
3 prima.c.hō chriſtianus. ¶ † Glo.ſuper verbo diuites.querit
qual'r intelligaꝛ tex.ꝙ diuites non coganꝛ vti cibis vilibus.gl.
ſoluit.in fi.glo.Alij intelligūt de illis diuitibus qui religionē
intrant quibꝰ ſm eos aſperitas regule relaxaꝛ. ſꝫ iſte intellectꝰ
lꝫ ſit verus in ſe: non tñ congruit huic tex. vt apparet hic in fi.
vbi dicit ꝙ iſti tales debēt pauperibꝰ pparare vilia ⁊ nō poteſt
adaptari religioſis qui nō hñt ꝓpriū.xij.q.j. nō dicatis. vñ dꝫ
intelligi de penitētibꝰ diuitibꝰ quibꝰ a ſacerdotibꝰ iponiꝛ pnia
vt nequeāt talibꝰ cibis vti: qꝛ talibꝰ ſepe relaxaꝛ de tali pnia:
Et hoc eſt ꝙ voluit iſte tex.⁊ glo. ſm Hugo.Lau.⁊ Archidia.
4 ¶ † Gl.ſuper ꝟbo pauperibꝰ. recita per ɔ̄triū ꝙ immo vilia nō
ſunt danda pauperibꝰ:qꝛ deo non ſunt offerenda vilia.gl.non
ſoluit. ¶ In fi.gl.dic ꝙ loquiꝛ de eo qui offert deo vilia ⁊ pre
tioſa reſeruat. quibꝰ tñ nō indiget pro ſe. ⁊ tūc illud ꝓhibeꝛ vt
ibi.hic aūt loquiꝛ de eo qui obſeruat ptioſa neceſſitate quibꝰ
etiā indiget cū non poſſet bene viuere ſine illis ⁊ alia vilia dat
pauperibus.⁊ iſtud non eſt prohibitum. vt hic.
1 ☞ Iuſtitia non inclinat in alterum ex oppoſitis extremis:
ſed potius ſequitur equalitatem in medio extremorum poſitā.
2 Abſtinentia habens ſuas circūſtantias eſt virtus.
3 Hora comedendi que dicatur.

QVod dicit. Non refert que quātitas vel
qualitas:aut vbi ſumaꝛ:dū
tñ hoc non fiat pro concupiſcentia: ſed corporis ne
1 ceſſitate.h.d.† No.ꝙ iuſtitia nō inclinat in alterum
ex oppoſitis extremis:ſꝫ potius ſequitur equalitatē in medio
extremorū poſitā. No.in vſu alimentorum non attendimus ci
bum ſed concupiſcentiam aſſumendi cibum vel neceſſitatem
quare aſſumitur ad cognoſcendum an quis incurrat vitiū gu
le.et ſic ex hoc accuſantur qui aurum et electuaria pretioſa ſiue
confectiones ſumunt quando faciunt propter neceſſitatem et
non propter concupiſcentiam. ¶ Not.ꝙ quis non debet come
dere cibos qui non ſunt in vſu illorum cum quibus habitat.de
quo.ſ.ea.diſt.c. j.No.ꝙ etiam in modico cibo ſumpto cum ni
mia auiditate poteſt committi vitium gule. ¶ Not.ꝙ comede
re ante horam in quocūqꝫ tempore videꝛ eſſe prohibitū. ¶ No.
ꝙ quis non debet cōqueri de ſtatu ſuo:ſed cum patiētia tolera
re ſiue ſit pauper ſiue diues. ¶ Oppo.contra tex.qui dicit ꝙ in
abſtinendo non eſt iuſtitia. ſed hoc eſt falſum ⁊ cōtra.xxxv. di.
2 c.ſexto die.⁊ ibi diciꝛ ꝙ abſtinentia eſt virtus.† So.dic ſi q̄riꝛ
an ſola abſtinentia ſit virtus preter alias circunſtantias.et di
cendum eſt ꝙ non.et ita ꝓcedit iſte tex.vnde ſubaudiendum eſt
ad tex.tantū.ſi autem abſtinētia habeat ſuas circūſtantias:tūc
3 eſt virtus ſm Hug.Lau. et Archi. ¶ † Quero que dicaꝛ hora
comedendi. cū tex.hic faciat mentionē de hora comedēdi. So.
dic ꝙ in diebus in qbus non ieiunaꝛ hora cōgrua eſt hora ter
tiarum.vt.xliiij.di.c.fi.In ieiunio ꝟo quadrageſime que ſit ho
ra.hr̄ de conſe.di.j.ſolent.⁊ dixi in.c.deniqꝫ.iiij.diſ.ſm Archi.
¶ Quero de intellectu ver.vel ante horā poſitas epulas.Sol.
dic ꝙ eſt ſenſus.qꝛ quando vidit epulas poſitas coram alio an
te horā ⁊ ille comedit ex quadā neceſſitate : vt qꝛ eſt infirmus:
vel quia vult equitare : vel aliud opus facere. ⁊ ille aſpicit illū
comedentē tranquille ⁊ ſcit tolerare ita vt etiam cibum nō tan
gat.iſte talis non peccat.qđ non facit ille cuius os deſtineꝛ ſi vi
det aliquem comedentē ⁊ ipſe nō comedit ſm Hug. et Archi.
¶ Glo.j.ponit autoritatem euāgelij hic poſitā. ¶ Gloſ.fi.in
ducit tex.a ſili'ꝑ deciſione queſtionis epi viſitantis eccleſias.
In fi.glo.vide glo.⁊ ibi no.x.q.iij.c.illud.
1 ☞ Veſtes ornatas portare non eſt reprehenſibile qñ non ſit
ad finem iactātie vel delectationis.
2 Eccleſia habenda eſt in honore: ⁊ vni teſti dicēti eccleſiam pol
lutam non creditur niſi eſſet magne autoritatis.
Eccleſia qñ dicatur pollui
3 Vniuerſitates facte in eccleſia ꝑ cōmuni vtilitate vel ad opus
pium: vel pro ſubuentione pauperum videntur eſſe a iure ap
probate.
4 Dictio preter quomodo ponatur.
5 Laudatur q neceſſaria ſubtrahit ſibiipſi vt pauperibus eroget.

PArſimoniā. Cōmēdaꝛ ciboꝝ ⁊ veſtiū
moderatio:nec dānaꝛ or
1 natus veſtium. h.d. ¶ † No.non eſſe reprehenſibile
portate veſtes ornatas quando non ſit ad finē iactā
tie vel delectatiōis.⁊ eſt hic tex.ꝑ dicto glo.in.c.vt aplice.de ꝑ
uile.li.vj.de veſtibꝰ ornatis doctoꝝ. ¶ No.tex.cū glo.orationē
2 nō ſemp fieri debere in priuatis domibus.† No.eccleſias habē
das eſſe in honore.iō infert Bellame.ꝙ vni teſti dicēti eccleſiā
pollutam non eſt credendū niſi eſſet magne autoritatis.c.nobi
liſſimꝰ.xciiij.di. ſed debēt plene ꝓbari. Et dꝫ pollui eccleſia ex
quacūqꝫ ſanguinis effuſione in ea iniurioſe facta ſiue in modi
ca quantitate ſiue in magna.c.ex tuarū.de priuile.c.propoſui
ſti.de conſe.eccle.vel alta.c.ſi mecum.de cōſe.di.j.Faciunt que
habētur in.c.j.de cōſe.eccle.vel.alta.lib.vj.ita Bellame.hic.
tamen Panor.in.d.c.ꝓpoſuiſti.tenet cōtra:qꝛ iura vtunꝛ ꝟbo
effuſionis.qđ non verificatur in modica quantitate ſed in ma
gna.facit glo.in.c.cū ꝓ illoꝝ.ꝟ.ꝙ clauſtrales.de ſen.excom.et
ita Gemi.in.d.c.j.de cōſe.eccle.vel alta.libro.vj.dicēs ꝙ q̄ di
catur magna vel parua quantitas relinquiꝛ arbitrio iudicis.
3 No.† arg.expreſſuum ꝙ vniuerſitates facte in eccl'ia ꝑ cōi vtili
tate vel ad opus piū vel ꝑ ſubuētione pauperum videntur eſſe
approbate a iure.⁊ ſic non vr̄ alia ſuperioris ſpecialis appro
batio neceſſaria.⁊ ſic videtur tex.pro dicto Inno.in.c.dilecta.
de exceſ.pla.l.j. ⁊ ibi Bar.ff.de collegijs illicitis.habetur in.l.
4 j.de ſacroſan.eccle. ¶ † Not.ꝙ hic vult expreſſe tex.iſte ꝙ di
ctio preter:iuncta ſpeciei que includebatur ſub genere ſtat ex
cluſiue.nam verbum ornatꝰ eſt genus.et dictio preter excludit
5 ornatū fucatum. ¶ † No.etiam ex tex.ꝙ laudaꝛ q bona opera
ſupra vires exercet.i.qui neceſſaria ſubtrahit ſibiipi vt pauperi
bus eroget. facit.c.non ſatis.circa finem.lxxxvi.diſtin.Et ſic
lꝫ ad faciēdū ſupra vires nemo cogaꝛ.c.eps.lxxij.di.⁊ i.d.c.nō
ſatis. tñ ſi ſupra vires hō faciat:multomagis mereꝛ ⁊ laudaꝛ.
¶ Quero qd intēdat icludere tex.hic ꝑ verbū pietatē. So.dic
ꝙ pōt icludere cultū diuinū.nā vt dicit Iob. pietas dei cultus
eſt.⁊ illi dicunꝛ illā icludere i priuatis domibꝰ q dicūt deū ado
randū eſſe in priuatis domibus. Vel pōt dici iſte tex.intēdit re
prehēdere illos q volūt tātū bñfacere ſuis domeſticis ⁊ nō alijs
cū tñ opera pietatis oībus patere debeāt. xlij.di. quieſcamus.
lxxxvj.di.nō ſatis.ſm Io.de ſan.⁊ Arch. Gl.i ꝟbo priuatis.
recita ꝑ ɔ̄triū ꝙ imo orationes debēt fieri in domibus priuatis.
vt pꝫ ex illa autoritate. Tu aūt ⁊c. Gl.rñdet ꝙ imo in publico
dꝫ orare.⁊ reſpōdet ad autoritatē qualiter intelligatur.
1 ☞ Mentiri dicitur ille qui vnum ex contrarijs ponit loco
alterius.

SEpe. Vitia quandoqꝫ mendaciter appellanꝛ
1 virtutes.h.d.† No.ꝙ ille diciꝛ mentiri q
vnū ex ɔ̄trijs ponit loco alterius. No.differentiā eſſe
inter tenacitatem ⁊ parſimoniam. Not.ꝙ iuſtitia eſt
cōtraria crudelitati. ¶ Quero quomodo iſtud.c.faciat ad in
tētū magiſtri. So.dic ꝙ magiſter interſerit occaſione preceden
tis vbi laudaꝛ humilis ⁊ vilis veſtis.ne igitur qs crederet eum
bonum eſſe q vili habitu induiꝛ. inducit autoritatem Grego
rij ꝙ ſepe ſub vili habitu latet malus.licet pretēdat ſpeciē boni
ſm Hug.⁊ Archi. ¶ Oppo.ꝙ effuſio non ſit nomen vitij ꝓut
vult tex.hic.ꝓut pꝫ.xvj.q.j.reuertimini. So.dic ꝙ iſtud nomē
effuſio poteſt poni dupliciter.quia qñqꝫ ponitur pro ꝓdigo:et
tunc denotat vitium.⁊ ita ſumiꝛ hic.⁊ de cōſue.ex parte. Qñqꝫ
ponitur pro largitate:⁊ tunc non eſt vitium.⁊ ſic procedit con
trarium ſm

trarium ſm Lau.⁊ Archi. ¶ Quero qūo ꝓbeꝛ ꝑ iſtū tex. ꝙ vi
tium qñqꝫ appelletur virtus. So.dic ꝙ quotieſcūqꝫ aliqua vi
tia ſunt contraria ſemper habent duas virtutes: quarum vna
magis accedit ad vnū.alia ad aliud. vt auaritia ⁊ prodigali
tas habent parſimoniā que magis accedit ad auaritiam.⁊ lar
gitatem que magis accedit ad effuſionem.ſimiliter crudelitas
⁊ remiſſio habent iuſtitiā ⁊ pietatē.ſed iuſtitia magis accedit
ad crudelitatē q̄ꝫ remiſſionē.⁊ pietas ecōtra magis accedit ad
remiſſionē. vnde virtus que eſt inter duo vitia hꝫ affinitatē cū
eis.⁊ aliquid commune cum vtroqꝫ illorum.
1 ☞ Nomine ſupellectilium non veniunt victualia.⁊ quid cō
prehendatur appellatione ſupellectilium.3.
2 Nomine dignitatis includitur epiſcopatus.
4 Epiſcopus quando dicatur habere hoſpitiolum non longe
ab eccleſia.
5 Epiſcopi an licite poſſint habere poſſeſſiones magnas et am
pla palatia.

EPiſcopus. Nō in diuitijs ſed in meri
to vite dꝫ eps ſtudiū pone
re ⁊ habitationē non longā ab eccleſia habere.h.d.
¶ Not.ꝙ epi non debent querere exquiſita ſupelle
1 ctilia vel epulas.† No.arg.ꝙ appellatione ſupellectiliū nō cō
prehendunꝛ victualia.⁊ ſic vr̄ ꝙ legans ſupellectilia que ſunt
in domo non videtur legaſſe comeſtibilia que ibi habentur.
2 ¶ † No.ꝙ appellatione dignitatis cōprehendiꝛ epatus. No.
ar.ꝙ eps diciꝛ reſidere.lꝫ non habeat habitationē cōtiguā ec
cleſie:dū tñ non ſit longe remota ab eccleſia. Tex.tñ fateꝛ ɔ̄triū.
3 xij.q.j.c.neceſſariū.⁊ ibi dicā de hoc. ¶ † Quero quid cōprehē
datur appellatione ſupellectilium. So.dic omne inſtrumētū
patriſfamilias pter aurū ⁊ argētū.ff.de ſupel.leg.l.j. ſm Lau.
4 ⁊ Archi. ¶ † Quero qñ eps dicaꝛ hoſpitiolum non longe ab
eccleſia habere. So.dic qñ ifra fines dignitatis eccleſie. vt no.
Inno.de immu.eccle.c.inter.Arch.hic. ¶ Gl.j.recita ꝑ ɔ̄triū
ꝙ immo eps dꝫ habere ptioſam ſupellectilem. de conſe. diſt.j.
5 vaſa. Glo.ſoluit ꝙ hodie iſtud non tenet. ¶ † In fi.gloſ. Alij
dicūt ꝙ iſtud.c.loquatur de cōſilio ⁊ nō ex precepto. vel dic ꝙ
loquitur ſm tpꝰ primitiue eccleſie qñ eccleſia nullas vel modi
cas habebat poſſeſſiones.ſed hodie non eſt peccatū eos habe
re poſſeſſiōes magnas ⁊ ampla palatia vt dicūt ɔ̄ria. dū tñ nō
fiant ex voluptate vel auaritia:qꝛ inde pauperes meliꝰ ſuſtinē
tur.xij.q.j.nolo. ⁊.ij.q.j.aurū. ſm Hugo.
1 ☞ Veſtes ⁊ calciamenta que ordinantur ad decorē ſunt cle
ricis prohibite.⁊ quare prohibeantur veſtes decorate.

CLericus. Clerici fulgidis veſtibus vti nō
debent.h.d. ¶ No. ꝙ clerici pñt
dici profeſſi: qꝛ ipi promittunt etiam caſtitatē.xxxj.
di.ante trienniū. No.ꝙ quis debet eſſe paratus ex
trinſecas virtutes demonſtrare quas intrinſece retinere debet.
1 ¶ † No.clericis prohibitas eſſe veſtes ⁊ calciamēta que ordinā
tur ad decorē et pompoſitatē.⁊ ſic vr̄ hic prouiſum ſup illo ſup
quo dicit glo.ei prouidendū.in cle.ij.de vi.⁊ hone.cle. ¶ Que
ro quare prohibentur veſtes decorate. So.dic ꝙ in veſtibus p
tioſis vix culpa deeſt.⁊ ideo potius permittit abūdare in alijs
q̄ꝫ in veſtibus pretioſis ſm Hugo. ⁊ de hac materia no.xx. q.
iiij.in ſumma ⁊c.

Sicut. Hic magiſter concludit intentum ſuum ex pce
dentibus capitulis. ¶ Diſt.xlij.

HOſpitalem. In iſto.§.ꝓbat ma
giſter.viij.rōnibus
clericos ſeruare debere hoſpitalitatē ſm Ar
chi.Glo.j.querit quid magiſter tractet in iſta
diſt. ¶ Gl.in verbo corporalis.recita ꝑ ɔ̄triū
ꝙ immo exercitiū corporale eſt vtile. vt patet
de conſe.di.v.nunq̄ꝫ.Glo.ſoluit.dic ſi queritur an ſolum exer
citium corporale ſit vtile.dic q̄ꝫtum ad ea que habentur in vita
eterna exercitium corporale ſine operibus pietatis ad modicū
eſt vtile.⁊ ita procedit text.⁊ gloſ. hic. ¶ Si queritur an ali
quam affert vtilitatem.dicendum eſt ꝙ ſic.quia ſaltem aufert
oportunitatem peccandi.vt.c.nunq̄ꝫ.de conſecra.diſtin.v.ſm
Lau.⁊ Archi.
1 ☞ Dictio ideſt:eſt expoſitiua preſentis orationis.
2 Confraternitates ⁊ vniuerſitates que fiunt pro pauperibus ali
mentandis videntur eſſe approbate de iure.⁊ an liceat eis ſta
tuere ꝙ certa pecunia ſoluatur per ipſos ſingulis annis ex qua
ſubueniatur pauperibus.vbi ꝙ ſic.
3 Et quid ſi in ſtatutis dicitur ꝙ in tali cōfraternitate nullus re
cipiatur niſi primo ſoluat.x.an iſtud ſit licitum.4.
4 Iudeus ſi habet bona acquiſita ex vſuraria prauitate:an eps
poſſet illi dimittere illa bona vt ad fidem conuertatur.
Cautela pro ſtatuentibus in confraternitatibus.

SI quis. Deſpicientes preparātes conuiuia
pauperibus excōicanꝛ.h.d. No. nō
eſſe detrahendū hoībus opera pietatis exercētibus
ſi hoc faciūt bonafide: ſecus ſi faciunt propter hypo
1 criſim. † No.ꝙ dictio id eſt:eſt expoſitiua preſentis orationis.
2 No.† ꝙ vniuerſitates ⁊ cōfraternitates que fiunt pro pauperi
bus alimētandis videntur eſſe de iure approbate.ad hoc.ſ. ꝑ
xi.di.c.parſimoniā. Quero ſi in ſtatutis alicuius fraternitatis
cōtineretur ꝙ ſemel vel bis conueniant fratres ad tractandum
de ſalute animarū ad audiendū verbū dei ⁊ ad celebrādū miſ
ſas ⁊ oratiōes pro viuis ⁊ mortuis ſiue defunctis ⁊ ad excitādū
deuotionē.⁊ iō ponūt certā pecuniā ſoluendā ꝑ ipſos ſingulis
annis ex qua reficiunꝛ ⁊ ſubuenitur pauperibus.an iſtud ſit li
citum. Sol. Ray. tenet ꝙ ſic dummodo intentiones bone ſint
mūde ⁊ ſimpliciter in deo fixe.⁊ pro eo facit iſte tex. Itē ex quo
ad finē bonū ſit abſit vt ex eo quis debeat reprehēdi.xxiij. q.v.
3 de occidendis.ſm Archi. ¶ † Sed quid ſi in ſtatutis dicitur ꝙ
in tali cōfraternitate nullus recipiaꝛ niſi primo ſoluat.x. Dicit
Ray.ſi fuerit ꝓpter honeſtam cām.vt pro alēdis pauperibus
⁊ ſimilibus non eſt ſimonia nec ſunt reprobande vt hic. Idem
ſi reciperetur ſub conditione in fraternitate vt ſoluat tantū in
anno: qꝛ iſtud non eſt ſimonia. Alij dicunt ꝙ tale ſtatutum cō
tinet iniquitatem qꝛ excludit pietatē: videlꝫ ne quis recipiaꝛ
ad talia pia opera niſi primo ſoluat ⁊c. Sed ſi ſtatutū fiat per
verba affirmatiua ſcilꝫ quicunqꝫ fuerit receptus ſoluat tantū:
tunc bene pōt ſuſtineri tale ſtatutū ſm opi.iſtoꝝ. Tu aduerte
qꝛ Io.an.in.c.dilectus.ij.de ſimo. ſuper gl.j. ⁊ ibi cōiter doct.
maxime Io.de anania inferens ad cōfraternitates hmōi ali
ter loquunꝛ.neqꝫ ſapit apud eos diſtinctio an per verba nega
tiua an affirmatiua.ſꝫ Io.an.poſt Hoſtiē.vr̄ tenere ꝙ iſtud nō
eſt licitū dare pecuniā vbi qs eſt inuitādus ad bonū ⁊ iſtud bo
num eſt volūtatis.ſicut eſſet qñ abbas daret pecuniā vni vt ef
ficeretur monachus:qꝛ ſine religiōe pōt qs ſaluari.xxiiij.q.iiij.
§.fi.ad finē. ita neqꝫ recipere pecuniā i his que volūtatis ſunt.
lꝫ ſic exhibemus nō eſt licitū vt admittatur ad bonū volūtariū
ille q ſoluit. Vñ inferꝛ ꝙ in talibus cōfraternitatibus nō eſt lici
tum recipere pecuniā a volētibus dictā ɔfraternitatē intrare:
cū ad illa ſint inuitādi. Secus dicit ſi illud bonū eſſet neceſſita
tis:qꝛ bene tūc pōt quis inuitari per pecuniā ad illud bonum.
vñ pōt dari pecunia vt qs ad fidē cōuertatur.xxxiij.q.iiij.c.pe.
Ideo facit gl.in.c.q̄ꝫpio.j.q.ij. Et iō dicit Panor.i.c. in eccle
4 ſijs.de ſimo.† ꝙ iudeis q ex vſuris multa ſunt lucrati q̄ ſi cōuer
terentur ad fidē haberēt dimittere epo diſtribuēda pauperibꝰ.
pōt eps promittere ꝙ illis bona dimittet ſi ad fidē cōuertanꝛ.
ſi tñ nollēt cōuerti ad fidē niſi ꝓpter hāc cōcupiſcētiā peccarēt
nec eſſet eis aliqd ꝓmittēdū. Si tñ poſt receptionē ad cōfrater
nitatē vel admiſſionē ad collegium poſtea ſunt aliqua ſtatuta
paria aliquas collectas iam receptis imponētia:talia ſtatuta
valebūt.⁊ ſic ſaluaꝛ Archi.ꝓmiſſa opi.facit.c.ex multis.in fi.j.
q.iij.⁊ qđ no.in.c.fi.de his q̄ fi.a ma.par.capi. Et iō cauti ſint
ſtatuētes in iſtis cōfraternitatibus vt nō imponāt collectā ſol
uendi aliquid ꝑ recipiēdū in cōfraternitate in ſui receptiōe: ſꝫ
per eū poſt eius receptionē.faciūt q habenꝛ in.d.c.dilectꝰ.in.c.
Iacobꝰ.⁊ in.c.ad apoſtolicā.de ſimo.⁊ ꝑ do.Anto.⁊ Panor.
in.c.cū.M.ferrarieſis.de cōſti.de eo qđ exigitur vigore ſtatuti
recipiēdo in canonicū.⁊ qđ notāt legiſte aliqui in qōne de ſta
tuto excludēte ingrediētē monaſteriū .in.l.fi.C.de pact.

Hinc etiam. Hic probat magiſter idē qđ.ſ.per
aliud exemplum.

In hoſpita. Hic magiſter tractat an in elemoſy
nis dandis debeat haberi acceptio
perſonarum.
1 ☞ Curioſitas quid ſit.
2 Sacerdotem ſe nominans debet hoc probare.
3 Elemoſynam facere volens pauperibus an debeat attendere
qualitatem perſonarum.
4 Prelatus agens nomine eccleſie an teneatur fidem facere de
iure ſuo ſi excipiatur ꝙ non ſit prelatus.
5 De exceptione que opponitur agenti nomine proprio aut no
mine alieno.
Exceptio tu non es heres. non obſtat ante lit.cōteſt.⁊ que exce
ptiones impediant litis conteſtationem.
6 Homicide an omnes cenſeantur qñ non apparet ex quo vulne
re ille mortuus fuerit.

QVieſcamus. In elemoſynis dandis
adminiſtranti ſacra pri
mo debet perſona cui datur diſcuti in dandis ꝑ nu
trimento ſiue examinatione pbēde ſunt.h.d. ¶ No.
1 ꝙ vitādi ſunt intellectus qui dicūt aliquid abſurdū. ¶ † No.
quid ſit curioſitas.quia eſt cura ſuperflua ⁊ inanis.ſ.cum quis

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

inueſtiget que ab eo inueſtiganda non ſunt: vt hic ſm Hugo.
¶Not. ꝙ dicenti ſe electū non creditur niſi aliter probet electio-
2 nem ſuā.†No. ꝙ ſiqs noiat ſe ſacerdotē.⁊ ſic dignitatē habere
ſibi nō creditur ſed aliter ꝓbare dꝫ. ¶No. ꝙ vbi queritur de gra-
ui p̄iudicio maior reqritur inueſtigatio ⁊ cautela. ad hoc de elec.
vbi periculū.lib.vj.†No. ꝙ petenti elemoſynā eſt concedenda
ſine inueſtigatione an egeat qñ ſit pro victu ſuo.No. ꝙ deus in
remuneratione operis non cōſiderat ipſum opus ſed intentio-
3 nez qua mouetur ille exercēs.¶†Oppo. ꝙ immo in elemoſynis
que dantur ad xp̄i pauperū nutrimētū debeat attēdi qualitas p-
ſonarū.vt pꝫ.xvj.q.j.c.ſi.vbi dicitur ꝙ in paupere magis eſt at-
tendēda religio q̄ paupertas.So.dic ꝙ q̄dam ſunt elemoſyne
quotidiane que dantur ꝑpter nutrimētū. ⁊ ꝓcedit iſte tex.quedā
ſunt elemoſyne p̄meditate ⁊ q̄ diſpoſitiue ſunt ad vſum clerico
rum vt debeāt dari indigētibus.⁊ tūc in iſtis potius eſt attēdē
da religio q̄ paupertas.⁊ ita ꝓcedit ꝯtriū ſm Jo.de deo.⁊ Ar
chi.¶Quero quare requiratur iſta ꝑſcrutatio in prima pte capi
tuli anteqū detur elemoſyna.So.dicit Hug. ꝙ reqritur ad finez an
debeat recipi vel nō.q2 ſi nō canonice electus:vel eſſet heretic⁹
vel excōicatus nō eſſet recipiēdus.⁊ ideo eſt iſto caſu ꝑſcrutādū
q2 ab illo debemus recipere cibū anime. Ideo cū magna ꝓui-
dētia eſt ꝓcedēdū ne forte recipiamus ab eo cibū qui nō hꝫ po-
teſtatē vel facultatē paſcēdi.ſed veneno potius inficiat. q2 non
omnis qui dicit pax vobis.quaſi colūba eſt audiēdus.ij.q.vij.
c.nō omnis.ſꝫ Hug.Lau.⁊ Archi.Gl.ſup verbo poſtulat.re-
cita p ꝯtriuz ꝙ īmo qs dꝫ elemoſynā ⁊ ꝑſonā examinare cui dat.
⁊ hoc probat glo.autoritate Ambroſij Gregorij ⁊ Auguſtini.
cuius ꝯtrium dicit hic gl.allegans pro ⁊ ꝯ.⁊ poſtea ſoluit diſtin
4 guendo.In fi.glo.Idē qđ tenet gl.hic dicit ⁊ Hug. ¶†Sed
querit Archi.ſuper glo.an ſi p̄latus nō petat elemoſynā tanq̄
rector eccleſie extraiudicialiter ſed agit in iudicio an teneatur
facere fidē de titulo ſuo.ſi excipiatur ꝙ nō ſit prelatus. ⁊ de iſto
ponit Archi.etiā aliquid.viij.q.iiij.c.nonne.⁊.xij.q.ij.c. alie-
nationes.aliquid in.c.in litteris.de reſti.ſpo.Cōpo.in.c.nihil.
5 de elec.¶†Cōclude poſt Gemi.aut talis exceptio ius tibi non
cōpetit opponitur agēti noie ꝓprio:aut noīe alieno.Si oppo-
nitur agēti noie ꝓprio:opponitur ſibi puta agenti noīe heredita
tis vel ex iure ceſſo ⁊ ſimilibus.⁊ dicitur.Tu nō es heres.⁊ tūc
hec exceptio nō obſtat ante litē cōteſtatā.q2 nō hꝫ ſe ꝓbare he
redem vel ius ſibi ceſſum ante litē cōteſtatē. Ita ſi rei vendica-
tione agit non tenetur ante litē conteſtatā ſe oſtendere dñm.q2
hmōi exceptiones perimūt intētionē agētis.⁊ iō litis cōteſta-
tionē impediunt.c.exceptionis.de lit.cōteſt.lib.vi.Nec ob.l.i.
ff.fami.herciſ.vbi cōtra ꝑponentē ſe heredē.⁊ ob familie herciſ
cunde agētē opponitur ꝙ nō ſit heres.q2 illud eſt ſpeciale. Et rō
quare ibi non admittitur eſt ne fiat p̄iudiciū petitioni heredita-
tis que de ſui natura debet precedere vt ibi dicitur. Et idez eſt
in alijs preiudicialibus.vt ſi dicatur actor ſeruus vel filius.C.de
ori.iur.l.i.⁊.ij.⁊ iſte preiudiciales ꝓponūtur ⁊ ꝓbantur ante litē
cōteſtataꝫ.vt.C.de adul.l.q̄uis.Aut exceptio opponitur alicui
noīe alieno agenti.⁊ tunc aut ille agit vt ꝓcurator:⁊ tunc ante
omnia debet docere de mādato ⁊ ſe legitime ꝯſtitutū.vt patet
de ꝓcura.c.j.de iudi.c.cām.Aut nō agit vt ꝓcurator ſed vt p̄-
latus noīe dignitatis: tunc aut opponitur ſibi ꝙ nō eſt p̄latus
tunc iſte nō bene excipit.q2 nō cōcludit cū poſſit eſſe ꝙ nō ſit p̄-
latus ⁊ tñ ex quo vt prelatus toleratur valent geſta per eū.viij.
q.iiij.c.nōne.j.q.j.c.multi.vj.q.ij.c.ſi tñ.facit de reſti.ſpo.c.lit-
teras.vbi ꝑpter poſſeſſionē quā habuit marit⁹ fit reſtitutio.lꝫ
allegetur de gradu diſpēſabili.⁊ ideo nō hꝫ ꝓbare:q2 exceptio
nō releuat.Aut opponitur.Tu nō es p̄latus:nec es ī poſſeſſiōe
prelature:nec haberis pro p̄lato.⁊ tūc bene excipit.ad qđ opti-
me facit iſte tex.⁊ tūc talis p̄latus dꝫ probare ante litē ꝯteſtatā
de ſua poſſeſſione vel quaſi ſm Archi.⁊ cōpo.in.c.nihil.de ele.
Probata poſſeſſione nō hꝫ aliter ꝓbare de titulo. Rot. deci.
cccclxviij. incipien. No. ꝙ poſſeſſor.maxime ſi eſſet poſſeſſio nō
recens. per ea q̄ notat Inno in.c.illud.de p̄ſump. in.c. cū ſup.
de cā poſ.⁊ ꝓpri. Eodē mō etiā admitteretur exceptio cōcludens
defectū poſſeſſionis vt ſi opponatur ipſum intruſum per potē-
tiam laicoꝝ q2 ſi ꝓbatur intruſio repellitur ipſe ꝓmotus ab agē-
do.Nec obſtat ſi dicatur ꝙ per hoc neceſſario nō probatur non
cōfirmatus:q2 poſt intruſionē potuit cōfirmari. Or rñdeo per
illā preſumptionē trāſfertur onus probandi.q2 rite fuit confir-
matus ⁊ nō habuit vitioſam poſſeſſionē vt eccle. bñ.c.j. ad qđ
non teneretur ex quo adminiſtrat ſciente ⁊ patiente ſuperiore
ad quē ſpectat cōfirmatio.C.de ſerui.l.ij.ex illa enim patiētia
hꝫ titulū preſumptionis ex qua releuatur ab onere probandi.
niſi ꝓbetur aliqd cōtra ipſuz.Hec eſt queſtio Inno.in.d.c.nihil.
de elec.¶Gl.ſi.in prin.colligit vnū notabile ex tex.Deinde in
ver.⁊ eſt arg.querit de vna queſtione ⁊ arguit pro ⁊ contra.In
fi.dicit Hug.cuius eſt iſta gloſ. ꝙ credit iſtos ordinandos non
eſſe per.d.c.ſi quattuor.allegatum in glo.De hac materia po-
nit etiam glo.⁊ Archi.xj.q.iij.c.nolite. ⁊ poſuit Joā. an.in.c.
ſignificaſti.ij.de homi.⁊ ibi remittit ad Spe.de lega. in tract.
diſpen.§.iuxta.v.quid ſiquis in rixa de homi.ver. pone quat-
6 tuor.†Conclude ⁊ poſt eum Gemi.hic. Aut quis fuit percuſ-
ſus nec conſtat ꝙ fuit ab altero iſtorum percuſſus.⁊ tunc proce
dit opinio in glo.hic poſita ⁊ iura pro illa parte inducta.Aut
cōſtat ꝙ percuſſio fuit facta ab altero iſtorū.tñ non conſtat per
quem mors fuit illata: vtputa q2 erāt quattuor ī domo ⁊ vnus
proiecit lapidē ex quo quis mortuus eſt: ⁊ tñ nō cōſtat qs eoꝝ
proiecerit.⁊ tunc procedit ſecunda opinio.quia conſtat de ali-
qua ipſorū culpa lꝫ nō per quem. Et in iſtis caſibus dubijs tu-
tior pars eligenda.ar.d.c.ſignificaſti.⁊ optime facit qđ not.gl.
in verbo culpabilis.c.cupientes.de elec.lib.vj.Tñ in hoc ꝯtriū
tenet Car.in cle.j.in.xiiij.q.de homi.q2 ī dubio fauēdū eſt ab-
ſolutioni ex quo nō conſtat quis deliquerit. Si enim conſtaret
oēs deliquiſſe lꝫ ex vulnere vnius tm̄ perijſſet tūc ꝓcederet hoc
dictū ꝙ oēs haberentur pro occidētibus.l.itē mela.§.ſi plures.ff.
ad.l.aquil.⁊ in.d.c.ſignificaſti.Quoad queſtionē glo.ſcꝫ cum
tractatur de promouendo ad ordines.credo diſtinctionē Ge-
mi.q̄ fuit Joā.an.in.d.c.ſignificaſti.procedere.q2 in dubio tu-
tior pars eligitur vt nemo promoueatur.quo autem ad puniē
dum de homicidio ſtarem diſtinctioni Car.in.d.cle.j.Et p hac
concordia facit qđ not. Panor.in.c.ad audientiam. et in.d.c.
ſignificaſti.de homi.dū dicit quoad penā in dubio iudicamus
nō homicidā.quoad abſtinēdū ⁊ forū anime iudicamus vtrū-
qꝫ debere abſtinere vt homicidā ⁊ irregularem.

Sed licet. Hic incipit.iij.pars diſtinctiōis ī q̄ tra
ctat an clerici intereſſe ꝯuiuijs poſſint.

NOn oportet. Non licet clericis ad
pauperum conuiuia
vocatis ad domū ſuā aliqd mittere.h.d.No. ꝙ lꝫ
clericis intereſſe cōuiuijs pauperū.No. ꝙ ſi cleri-
cus aliqd agit qđ ſit ꝓhibitū ordini ſuo dicitur iniu
riā irrogare toti ordini clericali:q2 alij clerici ꝑpter hoc etiā in-
famantur.xvj.q.vij.c.qm̄ ī qbuſdā.c.relatū.xj q.j.Gl.j. inducit
hic tex.ꝯ epos nō viſitātes ⁊ exigētes ꝓcurationē a clericis.ī fi.
gl.Itē inducit tex.Hug. ꝯ multos q̄ cū ſunt in cōuiuio aliquo
aliqđ ferculū ad domū mittūt ſm Hug.qđ cōiter eſt vitiū tam
clericoꝝ q̄ laicoꝝ.⁊ hoc voluit notare Hug. q̄uis nō exp̄ſſerit
ſm Archi.Ideo expreſſit de clericis.q2 in eis eſt maius vitiuz
⁊ nō importat iuris miniſteriū. ꝙ aliud ſit in laicis facit gl. in
cle.j.de reſcrip.in verbo preſidentes.
1 ☞Māducare vel dormire in eccleſia an liceat.2.⁊ in.c. ſeq.
numero.2.
2 Baſilica quid ſit.
Baſiliſcus dicitur rex ſerpentum.

NOn oportet. Non licet in eccleſia
cōuiuia etiaꝫ paupe-
1 ruz facere:vel lectos ad iacēdū habere.h.d.† No.
prohibitū manducare vel dormire in eccleſia.Et
ſic no. ꝙ ordinata ad vnū vſum nō debēt ad aliū
2 vſum oꝑari.†Quero qd ſit baſilica.So.dic qđ dicitur palatiū re
gis.inde dicitur quelibet eccleſia: q2 eſt domus ⁊ palatiū ſummi
regis eterni.Alij dicūt ꝙ tm̄ baſilice eccleſie dicūtur cathedra
les:q2 hmōi eccleſias ꝯſueuerūt reges fundare ⁊ dotare. Hug.
vel dic ꝙ baſilica a Baſilio rege grecorū q primo fecit ſe ad ec-
cleſiam ſepeliri.vnde dicitur baſilica.⁊ hoc colligitur ex dictis
Iſidori.vel dicitur a baſio baſes.i.fundo fundas.vñ dicitur baſi-
lica.i.fundamētū aliarū eccleſiarū oīum ſm Lau. vel dic ꝙ ec-
cleſia dicitur baſilica ſiue regalis: q2 ibi regi regū miniſtratur. baſi-
leos enim grece rex latine interp̄tatur.vñ baſiliſcus dicitur rex
ſerpētū ſm Archi.An ſit licitū habere lectulos ī eccleſia ad dor
miēdū.ſo.dic ꝙ cuſtodes eccleſie in caſu neceſſitatis bñ p̄nt ibi
habere lectulos ⁊ dormire.ar.j.c.pxi.alijs aūt nō licet.nec iſtis
neceſſitate ceſſante.vt hic.Hug.⁊ Archi.
1 ☞Nomine clericorum ꝙ non includantur epiſcopi.
2 Nomine clericoꝝ non venit populus ciuitatis vel loci.

NUlli. Clerici vel laici cōuiuia in eccleſia facere nō
debēt niſi cā neceſſitatis.h.d.†No.ar. ꝙ ap
1 pellatiōe clericoꝝ nō cōprehēduntur epi dū hic loquitur
alternatiue.No.arg. ꝙ in caſu neceſſitatis permittitur id qđ al's
illa ceſſante ꝓhibetur.ad hoc in regula.qđ nō eſt licitū. de regu.
2 iur.†No. ꝙ appellatione clericorū nō cōprehenditur populus
ciuitatis vel loci.ad hoc de ſen.excō.c.ſi ſnīam.lib.vj.Gl.j.in-
ducit tex.per ſimile ſoluendo ꝯtrium alterius queſtionis. Que-
ro an ſit licitum alia de cauſa q̄ in tex.expreſſa comedere in ec-
cleſia.So.dic ꝙ ſic:vtputa ſiqs eſt in eccleſia ⁊ non audet inde
exire.vel qñ omnes alie domus ſunt cōbuſte.q2 tūc etiam eſſet
licitum in eccleſia comedere ſm Hugo.
1 ☞Allegari

1 ☞Allegari poſſunt pro iure dicta ſancti Benedicti.

ORatorium. In oratorijs non licet alia
opa exercere q̄ diuinis offi
cijs cōgruētia.h.d.No. ꝙ nomen dꝫ rei eſſe cōgruū.
⁊ ſic vr ꝙ licitū ſit arguere a nominatiōe.No.regulā
ꝙ exercitia omniū operū nō cōgruētiū diuinis officijs ſunt ꝓ-
1 hibita in eccleſia.†No.ex ſuprascriptione arg. ꝙ dicta.ſ. Be-
nedicti abbatis poſſunt ꝓ iure allegari.ad hoc tex.de reg. iur.
c.ſuper eo.Gl.j.recita p ꝯtriū ꝙ immo etiā alia opera q̄ cōcer-
nentia diuina officia p̄nt ibi exerceri.dic vt in ea.Glo.fatetur ꝯ-
rium.In fi.gl.de hoc in.c.decet.de immu.eccle. lib.vj.
1 ☞Arguere licitum eſt a nomine.⁊ vide ſupra.c.proxi.
2 Oratorium ⁊ eccleſia ꝙ ſumantur pro eodem.
3 Magiſter docens ſcholares in eccleſia ⁊ ibi ſcholarem verbe-
rat an peccet.

IN oratorio. Qđ nō pertinet ad diuinuz
officiū ꝓhibetur ī eccleſia exer
ceri.h.d.No. ꝙ dictio p̄ter iuncta negatiua ſtat inclu-
1 ſiue.de quo per Bar.i.l.j.ff.de pig.act.¶†Not. ꝙ noīa debēt
⁊ opa cōcordare.⁊ ſic a noīe licitum eſt arguere. ad hoc. c. pxi.
2 ¶†Quero an ſit differētia inter oratoriū ⁊ eccleſiā.Sol.dic ꝙ
hic ſumuntur ꝓ eodē.vñ idē eſt oratoriū qđ eccleſia. ad hoc de im
mu.eccle.c.eccleſie.ſm Archi.dic vt dixi.ſ.ea.di.c. non opꝫ.ij.
3 †Quid ſi magiſter docet ſcholares in eccleſia ⁊ ibi ſcholarē ver
berat:nō peccat.q2 leuis caſtigatio magiſtris eſt ꝑmiſſa.xxiij.
q.v.c.i.ī fi.de ſen.excō.c.j.⁊.c.cū volūtate.⁊ qđ legitime factū
eſt penā nō meretur.l.gracchus.C.de adulterijs. de reſti.ſpo.c.
audita.nec iniuriā vel vim facit qui vtitur iure ſuo.de elec.in.c.
eccleſia vulterana.xiiij.q.j.c.qđ debetur.ꝯtriū determinat Archi.
ꝙ in eccleſia nō dꝫ niſi orare vt hic patet.⁊.ſ.c.pxi.ad hoc.xvj.
q.vij.c.⁊ hoc dicimus.ergo aliter faciēs q̄ orās peccat. ⁊ ſic ta
lis peccare dicitur ſm Archi.
1 ☞Pudicitia quid ſit.
2 Predicatores boni quare equiparentur turturi.

PUdicus. Hic ponit magiſter ſeptimuz ca-
pituluz apoſtolice regule.No.ſa-
cerdotē debere eſſe pudicū vt hic.⁊ hoc in moribus ⁊
1 verbis apparere ſolet.†Et ſubijcit do.Car. ꝙ pudi-
citia vt etiā dicit Aug.eſt q̄dā virtus anime ad caſtitatez ſpe-
cialiter ꝑtinēs.qđ ita declarat.ſ.Tho.in.ij.ij.q.clj.ar.iij. ꝙ no
men pudicitie a pudore ſumitur in quo verecūdia ſignificatur. ⁊ iō
oportet ꝙ pudicitia ꝓprie ſit circa illa de qbus magis homies
verecūdantur.Maxime aūt verecūdantur homines de actibus ve-
nereis vt Aug.dicit in.xiiij.de ciuitate dei.intantum ꝙ etiam
cōcubitus cōiugalis qui honeſtate nuptiarū decoratur verecun-
dia nō caret.Et hoc iō:q2 motus genitaliuz membrorū nō ſub
ditur rōnis imperio ſicut motus aliorū membrorū.Verecūdatur
autē homo nō ſolū de illa cōmixtione venerea ſed etiā de qbuſ-
dam ſignis eius: vt Philoſophus dicit.ij.rhetorice. ⁊ iō pudi
citia attēditur circa ſigna venereorū ſicut ſunt aſpectus oſcula ⁊
tactus.⁊ q2 hec magis ſolēt dep̄hēdi.iō pudicitia magis reſpi-
cit illa exteriora ſigna.caſtitas autē magis ipſam venereā cō-
mixtionē.⁊ iō pudicitia ad caſtitatē ordinatur.hec.ſ.Tho. Con
uenienter ergo poſtq̄ ſupius ſtatutū eſt ſacerdotē debere eſſe ca
ſtum.xxxij.di.vſqꝫ ad.xxxvj.nūc oſtenditur debere eſſe pudicū.vt
tam in re q̄ in ſignis tam interius q̄ exterius mundicia decore
2 tur caſtitatis. ¶†Quero quare boni p̄dicatores equiparentur
turturi.So.dic ꝙ equiparantur ꝑpter pudicitiā quā debēt in oi-
bus obſeruare.nā turtur eſt animal pudicum:mortuo enim ſo
cio nunq̄ alteri copulatur ſm Archi.Glo.j.querit quid tractet
magiſter in hoc.§.glo.ij.querit quare predicatores equiparen
tur genis ſponſe. ¶Diſtin.xliij.
1 ☞Qualem oportet eſſe epiſcopum.
2 Prelati ſcientia in quibus conſiſtat.
3 Predicator quid attendere debeat.

1 **DEbet etiam.** †No.hoc generale
preceptum huius
tex. ꝙ oportet ep̄m eſſe doctorem.Vñ do.Car.
cōprehendēdo dicta Archi.dicit circa iſtā cō-
cluſionē duo faciēda.Primo cōcluſionē fun-
dādā.Scđo oſtēdēdū q̄lis debeat eſſe doctrīa
⁊ p̄dicatio doctoris eccleſiaſtici.Circa primū ꝯcluſio p̄dicta eſt
apoſtoli.j.ad Coꝝ.iij.dicētis. Oportet eū.ſ.ep̄m eſſe amplectē-
tem eū q ſm doctrinā eſt fidelis.i.veracē ſermonē vt potens ſit
in doctrina ſana.i.vera exhortari cōſentiētes doctrine:⁊ eos q
ꝯdicūt.ſ.doctrine ſane.arguere.i. arguēdo ſiue argumētando
cōuincere.Hec enim ſunt duo opa ſapiētis ſm Philoſophū:
ſcꝫ nō mētiri de qbus nouit.⁊ mētiētem manifeſtare poſſe.Hec
etiā cōcluſio ꝓbatur rōne ſm do. Vlricū in ſumma ſua ex ſeptem
nominibus qbus in ſacro eloquio noīatur ſacerdos , vt colligitur
etiā exp̄ſſe ex.c.ſequēti.Dicitur eniꝫ Paſtor.Canis.Propheta.
Angelus.Veritas ſacerdotij veteris teſtamēti.⁊ habēs locum
apoſtolorū.⁊ Preco.Si paſtor eſt nō eſt mercēnarius q veniē-
te lupo fugit.Jo.x.dum ſe ſub ſilentio abſcondit. vñ dicit Gre
go.in paſtorali.xv.c.Si canis eſt latratu dꝫ lupos arcere a gre
gibus ne cadat ſup eos illud opprobriū Eſaie.lvij.Canes mu-
ti nō valentes latrare. Si ꝓpheta eſt myſteria ſcripture popu-
lis exponere dꝫ.hoc enim eſt ꝓphetare.j.Coꝝ.xiiij.nā ille pro-
phetat qui exponit ſcripturas que multis occulte ſunt homini
bus ad edificationē ⁊c.Vñ dicit Grego.in ſupradicto.c. ⁊ ha-
betur in.c.ſequēti.Prophete in ſacro eloquio nonnunq̄ docto
res appellantur.Ceterū ſi ſacerdos angelus eſt dꝫ nūtiare popu
lo eloquia dei.vñ Malach.ij.Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciē-
tiam:⁊ legeꝫ requirēt de ore eius:quia angelus dñi exercituum
eſt.Ceterū ſi veritatē hꝫ figuratiui ſacerdotij veteris teſtamēti
debet habere tintinnabula in veſtibus.Exo.xxviij.c. Grego-
rius vbi.ſ.vt vite viam cū lingue ſonitu.ipſa quoqꝫ ſacerdo-
tis opera clamēt.veſtimēta enim ſacerdotis ſunt recta opa ſm
illud Pſal.Sacerdotes tui induantur iuſtitia vt audiatur ſoni
tus ⁊ nō moriatur.Gregorius.q2 irā ꝯtra ſe occulti iudicis eri
git ſi ſine p̄dicationis ſonitu incedit.Preterea ſi loca apoſtolo
rum obtinent:debēt ſpiritū ſanctū accepiſſe in igne ⁊ linguis.
Grego.q2 nimirum quos ſpirituſſanctus repleuerit de ſe pro-
tinus loquentes facit.Act.ij.Repleti ſunt oēs ſpirituſancto ⁊
ceperunt loqui.Amplius ſi ſacerdos preco eſt inceſſanter cla-
mare dꝫ.Eſaie.lviij.clama ne ceſſes.Gregorius vbi.ſ. Pre-
conis officiū ſuſcipit quiſquis ad ſacerdotiū accedens vt ante
aduentū iudicis clamādo gradiatur.Sacerdos ergo ſi p̄dica-
tiōis officij ſit inſcius quā clamoris vocē daturus eſt preco mu-
2 tus.hoc de primo.†Circa ſcđm notandū ꝙ ſciētia p̄lati dꝫ cō-
ſiſtere in diſciplina correctionis ⁊ in ſermone p̄dicatiōis.vt de
hoc no.lxxxvj.di.in ſumma.Circa que tria ſunt cōſiderāda vt
etiā hic ponit Archi.Primū intus charitas ardēs.Scđm ex-
terius vita lucēs.Tertiū ipſe actus predicationis. De primo
apoſtol⁹.j.Coꝝ.xiij.Si linguis hominū loquar ⁊ angeloꝝ ⁊c.
De ſcđo Grego.cuius vita deſpicitur ⁊c.iij.q.vij.§.idē teſtatur.
in fi.Talis enim ⁊ ſi bene p̄dicet alijs deū inſtruit qualiter de-
beat eū cōdēnare.xl.di.c.multi.Hic p̄latus a Hiero. cōparatur
cineri per quē lixiuium doctrine tranſiens lauat ⁊ nō lauatur.
lxxxiij.di.§.vltimo.Et ab Augu.canali lapideo per qđ aqua
doctrine trāſit ad corda ſubditorū in qbus aliqñ facit fructū.j.
q.j.c.ſi fuerit.⁊ a Nicolao papa faci ardēti q̄ ſeipſam cōſumēs
alijs lucē miniſtrat.xv.q.ſi.c.vlti.Et iſtorū culpa ⁊ pena habetur
in canonica Petri.ij.petri.j.⁊.ij. Hi ſunt fontes ſine aqua.ij.
q.vij.c.ſequuti.in fi.de pe.di.ij.c.ſi enim.v.petrus quoqꝫ. ⁊ di
cit Gre.ſcire debēt p̄lati ⁊c.xi.q.iij.c.p̄cipue. ⁊ ꝯ iſtos optime
3 inuehit Hiero.xxxv.di.c.eccleſie.† Circa dictū p̄dicationis vt
etiā hic dicit Archi.quattuor ſunt attendēda.tempus: locus:
qualitas audiētiū:modus ⁊ qualitas dicēdoꝝ. Tēpus vt non
ſemp loquatur ſed tēporibus oportunis. Si enim ſemp plue-
ret terra nunq̄ germinaret.vñ ꝯ tales ī Leuit.xv.c.vir q fluxū
ſeminis patitur immūdus erit.ad hoc.j.c.j.in fi.Locus eſt at-
tendēdus.q2 in eccleſia p̄dicatio fieri dꝫ vel in alio loco publi-
co ⁊ honeſto.nō aūt in priuatis domibus:ne ex hoc naſcatur ſu-
ſpitio hereſis.xxxij.di.c.ſiquis. Precipitur Moyſi Exo.xxiij.vt
ſacerdos īgrediēs tabernaculū tintinnabulis ambiatur. vt.j.
c.j.v.hinc Moyſi.ac ſi dicat.cū ingreditur tabernaculum pote
rit ambiri tintinnabulis.i.poterit p̄dicare. Item Salomon
Prouer.v.In plateis aquā tuā diuide.⁊ in euāgelio Matth.
x.qđ in aure auditis p̄dicate ſup tecta.Nō tñ negāduz eſt quin
aliqua verba bona poſſint ab aliquo dici in alijs locis ī modū
ſimplicis exhortationis:lꝫ nō in modū p̄dicatiōis.extra de he
re.c.cū ex iniūcto.circa prin. Qualitas audiētiū.modus ⁊ qua
litas dicēdoꝝ cōſiderāda ſunt.ſapiētibus enim ⁊ dignis pōt p̄
dicator alta ⁊ ꝓfunda p̄dicare.ſimplicibus vero ⁊ non capaci-
bus pauca plana ⁊ vtilia.De primo apoſtolus.j. Coꝝ.j. Sa-
pientiā loquamur iter ꝑfectos.De ſcđo idē apoſtolus.j. Coꝝ.
iij.Lac potū dedi vobis nō eſcā.xxxv.q.iij.c.qđ ſcripſi. ad idē
j.c.j.v.ꝓuidēdū.⁊.j.e.§.qualiter.xlix.di.c.vlti.in princ.viij.q.
j.c.oportet.Hoc etiā docuit dñs Matth.v.cū in plano turbis
⁊ in monte loquebatur diſcipulis.grāmaticā aūt ⁊ iouis fabu
lam p̄dicare nō dꝫ.lxxxvj.di.c.cū multis.Itē hereticis ſecreta
fidei nō ſunt exponēda:niſi forte appareret exp̄ſſe ꝙ vellēt cor-
rigi.⁊ tūc cū magna cautela.j.eo.c.in mādatis.Si ꝯ iſtaꝫ for-
mā mādati aliqs p̄dicat locuꝫ hꝫ qđ dicitur.j.eo.in.§. pariter.ſi
vo ſm hāc docuerit ⁊ ſubditi noluerint emēdari munde erunt
manus eius a ſanguine ſubditoꝝ.vt Act.xx.⁊.j.eo.c.epheſijs.
ſm Ray.dicā.lxxxvj.di.c.j.in prin.¶Opp. ꝯ dictū Hiero. q
vr velle ꝙ p̄dicatio q̄ ſit exemplo tātū ſine voce nihil proſit. q2
dicit ꝙ taciturnitas tantum nocet quātum illa prodeſt. ſi ergo

Universidad del Rosario Archivo Histórico

tantum nocet. ſequitur ꝙ vna ſine altera nihil ꝓdeſt. qð eſt fal=
ſuʒ: q2 immo predicatio que fit etiã ſolo exemplo aliqd ꝓdeſt.
So. Hug. fatetur ↄ̄riuʒ. ꝛ ad tex. hic rñdet ꝙ dʒ intelligi nega=
tiue vt ſit ſenſus. ꝙ p̄dicatio q̃ fit exẽplis nõ tm̃ ꝓdeſt q̃tũ illa
q̃ fit verbo ꝛ exemplo. plus enim ꝓdeſſet ſi doceret voce ꝛ exem
plo q̃ ſi exẽplo tm̃. Ad hoc facit in ſimili qð habetur. ij. q. vij. c.
ſancta quippe ruſticitas. ſm Hug. Lau. ꝛ Archi. ℂ Gloſ. ſup
verbo diſcretus continuat diſtinctionẽ. deinde ponit quid de=
beat conſiderare qui predicat. in fi. glo.

1 ☞ Nomine rectoris comprehenditur etiam epiſcopus.
2 Reſpondens incaute poteſt ſuam reſponſionem reuocare tan=
q̃ erroneam.
3 Prelatus dicitur improuidus qui timore humani auxilij nõ
reprehendit vitam ſubditorum.
4 Prelatus pretermittens correctionem ſubditorum ſciẽter aſ=
ſimilatur cani muto.
5 Superior omittens punire delicta videtur ſubditis ſuis pro=
mittere ſecuritatem delictorum: ꝛ ipſos ad delicta inuitare.
Venetorum ſtatutum diminuens penam laici vulnerantis cle
ricum reducendo ad quinqʒ ſolidos non valet.
6 Taciturnitas an ſit peccatum. 7.
7 Prelatorum negligentia ꝛ taciturnitas dãnabilis.
8 Prelatus deſiſtens a correctione ſubditorum equiparatur mor
tuo q̃tum ad articulum correctionis.
9 Prelatus malus quibus aſſimiletur.
10 Conſentire in matrimonium an cenſeatur ille qui admittit ſe
deſponſari ꝛ aliter verbis non exprimat conſenſum: ꝛ que ſint
de ſubſtantia ꝛ ſolẽnitate probatoria matrimonij.
11 Ordo ſcripture an ꝛ quando ſeruari debeat.
12 Precedentia an declarent ſequentia: ꝛ quid econtra.

Sit rector. Prelati eccleſie non debẽt ta=
cere proferenda: nec debẽt ta=
cenda proferre. h. d. Glo. i. aliter diuidit. Iſte text.
in oĩ ſuo verbo eſt pro notabili ſignandus. tñ aliqua
1 p̃ticularia magis annotabo. ℂ † Not. ꝙ appellatione rectoris
cõprehẽdit̃ etiã ep̃s. ꝓbat text. q2 inducit̃ qualiter ipſi debẽt in
ſtruere populum. ℂ Not. ꝙ duo ↄ̄ria diuerſis reſpectibus poſ=
ſunt eſſe bona. Naʒ tacere ꝛ loqui contraria ſunt ꝛ vtrunqʒ eſt
bonum diuerſo reſpectu. vide. s̄. xxxij. diſtin. c. hoſpitiolum.
2 ℂ † No. ꝙ ex incauta rñſione quis labitur in errorem. ꝛ ſic vr̃ ꝙ
ille q incaute rñdet poſſet ſuã rñſionẽ reuocare tanq̃ erroneaʒ.
de quo in. c. ex litteris. de diuor. in. c. dudum. per Imo. de ↄ̄uer.
3 cõiug. ℂ † No. ꝙ p̄latus dicit̃ improuidus qui timore huma=
ni auxilij non reprehendit vitia ſubditoꝝ. Facit. c. ſed ꝛ illud.
4 ꝛ. c. ſi. xlv. di. xj. q. iij. c. quattuor. ꝛ. c. nolite. ℂ † Not. ꝙ p̄latus
pretermittens correctioneʒ ſubditoꝝ ſcienter aſſimilatur cani
muto. Not. ex tex. iuncta glo. in verbo rurſus. ꝙ p̄dicatores in=
ſtruunt vt in doctrina ſua debeant autoritatibus dicta ſua fun
dare: poſtea ipſas autoritates latius explanare. ℂ Not. ꝙ ap=
5 pellatione prophetarum poſſunt etiam includi doc. ℂ † Not.
ꝙ ſuperior omittẽs delicta punire vr̃ promittere ſubditis ſuis
ſecuritatem delictoruʒ ꝛ ipſos ad delicta inuitare. qð no. q2 fa
cit ↄ̄ ſtatutũ Venetoꝝ qð diminuit penã laici vulnerantis cle=
ricũ reducẽdo ad qnqʒ ſolidos. Et vr̃ ꝙ nõ valeat. cũ ꝓpter mi
nimam pene impoſitionẽ vr̃ ſecuritatẽ cõcedere laicis iniuriã=
tibus clericis. No. ꝙ ſacerdos põt appellari angelus. ℂ Not.
6 ꝙ ſacerdotes debent habere officiũ preconis. † Ideo infert hic
do. Car. An taciturnitas ſit peccatuʒ[a]. Et dicit ꝙ ſit peccatũ.
probat preſens capitulũ vbi ad hoc ponunt̃. ix. autoritates. vñ
ponit ipſe cõcluſiões. Prima eſt tacere aliqñ eſt peccatũ. Iſta
ↄ̄cluſio pʒ primo per illud pſalmiſte. Qm̃ tacui inueterauerũt
oſſa mea. Inueteratio aũt oſſiũ defectus eſt fortitudinis ſpiri=
tualis. defectus autẽ fortitudinis non eſt niſi per peccatuʒ. er=
go tacere eſt peccatũ. Scðo Eccl'ſ. iij. dr̃. Eſt tempus tacendi.
tempus loquẽdi. ſi ergo tacet homo cũ dʒ loq peccatuʒ eſt. Vñ
dicit Grego. Immoderatũ ſilentium ſi culpa non eſſet ꝓphe=
ta nõ dixiſſet. ve mihi q2 tacui. ℂ Scða cõcluſio. taciturnitas
predicationis ſiue doctrine in prelato ſiue in eo qui habet curã
animarũ in tempore debito quo p̄dicare tenet̃ eſt peccatũ mor=
tale. vt no. ij. q. j. c. ſi peccauerit. pʒ etiã iſta ↄ̄cluſio per multas
autoritates in preſenti capitulo poſitas. Idẽ per illud Ezech.
xxxiij. Si ſpeculator viderit gladiũ venientẽ ꝛ nõ ſonuerit buc
cina ꝛ populus ſe nõ cuſtodierit veneritqʒ gladius ꝛ tulerit de
eis animã ille in iniquitate ſua mortuus eſt: ſanguinẽ autẽ de
manu ſpeculatoris requiram. ℂ Scðo ꝓbat̃ iſta concluſio ſic.
Qui tenet̃ mederi egroto ꝛ ſubtrahit vſum medicaminis pec=
cat mortaliter. Vñ Greg. Plerũqʒ nimis taciti dum quorun=
dã mala reſpiciũt ꝛ cũ ſilentio linguã premũt quaſi cõſpectis
vulneribus vſus medicaminis ſubtrahũt. ꝛ eo mortis autores
fiunt quo vitiũ qð poterãt eijcere loquendo voluerũt. ergo ta=
citurnitas in talibus eſt peccatũ mortale. q eniʒ autor eſt mor=
tis ſpiritualis in alio: in ſe ↄ̄hit mortẽ. Iſta cõcluſio expſſe ha=
betur. j. in. c. diſpenſatio. eadẽ di. Tñ diſcreta taciturnitas non
eſt peccatũ ſed virtus. vñ ſubijcit do. Car. Certe rectoris prudẽ
tia dʒ ponderare tempus tacẽdi ꝛ tempus loquẽdi. Eccl'ſ. iij.
c. q2 qui incõſideratus eſt ad loquendũ ſentiet malũ. Prouer.
xiij. ꝛ Eccleſiaſti. xxviij. dicit̃. Attẽde ne labaris ĩ lingua. Et
ſicut labitur qui tacẽda loquit̃ ſic indiſcrete ꝛ dãnabiliter agit
dũ loquẽda tacet. Prouer. vij. Vide ne ſileas noli timere. Qui
enim tacet corrigẽda: audiat ꝓphetã dicẽtẽ Ezech. iij. Si non
annũciaueris impio iniquitatẽ nec locutus fueris ei vt auerta
tur a via ſua impia ꝛ viuat: ipſe in iniquitate ſua morieť: ſan=
guinẽ vero eius de manu tua requirã. q2 vt dicit Augu. j. de ci=
uita. dei. c. ix. ad hoc ſunt ꝓpoſiti in eccleſijs vt non parcãt ad
7 obiurganda peccata. † No. cõtra negligẽtiã ꝛ taciturnitatẽ dã
nabileʒ p̄latoꝝ ↄ̄ malos ꝛ impios homines ſepe ponit ꝙ aliqñ
rectores ceſſent loqui ꝛ obiurgare peccata. ſ. q2 timent odia ho
minũ ꝛ eoꝝ gratiã amittere magis q̃ dei. di. xlv. c. ſʒ illud. ꝛ. c.
vlti. di. l. c. ſiqs diaconus. ſm Hug. De qbus dicit Augu. j. de
ciui. dei. c. ix. Plerũqʒ ab eis docẽdis ꝛ admonẽdis aliqñ etiã
obiurgãdis ꝛ corripiendis male diſſimulat̃. vel q2 laboris pi=
get. vel cũ os eoꝝ corã qbus verecũdamur offendere: vel eorum
inimicitias deuitamus ne impediãt vel noceãt in temporali=
8 bus qui a culpa nõ ſunt immunes. ℂ † No. ꝙ p̄latus deſiſtẽs a
correctione ſubditoꝝ equiparat̃ mortuo q̃tũ ad articulũ corre
ctionis. Not. quid ſignificẽt indumẽta ſacerdotalia que repre=
ſentant iuſtitiã ꝛ bona opera que debent ſacerdotes habere et
exercere. hec ſunt notata vſqʒ ad ver. ſed cum rector. ℂ Not. ꝙ
incauta locutio inducit audiẽtes in errorẽ. No. ex ver. ꝓuiden
dum. ꝙ p̄dicatores ita ꝛ alij doctrinã tradẽtes debẽt cauere ne
etiã recta nimie ꝛ inordinate proferãt. No. etiam ibi q2 ſepe. ꝙ
etiã bene dicta ex nimia loquacitate apud auditores inania ꝛ
leuia reddunt̃. Que no. ↄ̄ iſtã inanẽ iactãtiã que p ſtudia Ita=
lie inoleuit allegãdi quotas doctoꝝ infinitas. de pe. diſt. iij. c.
adhuc inſtant. No. ibi quippe audiẽtiũ. ꝙ ita dʒ auditorib⁹ do
ctrina tradi vt a iure percepta cogitatione poſſint ꝑguſtare ꝛ ꝑ
cipere. ꝛ hoc eſt qð ponderauit glo. s̄. ea. di. in ſumma. ℂ Not.
ꝙ ſal qñqʒ ponit̃ ꝓ ſapiẽtia. Not. vitioſum eſſe plus velle ſcire
q̃ ſit neceſſe. No. ꝙ vniuerſitas lʒ ↄ̄ſiſtat ex pluribus particula
ribus: tñ reputat̃ ꝓ vna. ꝛ ſic eſt hic per glo. de reſcrip. c. cum in
multis. lib. vj. No. ꝙ importunitas moderata virtute non eſt
9 reprehenſibilis. ℂ † Quero qbus aſſimilat̃ malus p̄lat⁹. Sol.
dic ꝙ aſſimilat̃ cani muto. vt hic. Iteʒ dr̃ leo rugiẽs ꝛ quaſi lu=
pus rapiens p̄dam. vt Ezechiel. xxij. c. Itẽ dicit̃ ſe nõ oues pa=
ſcere ſed querere ꝓpria lucra. viij. q. j. c. ſunt quidã. ꝛ ꝓpter hoc
ei aufert̃ poteſtas. Ezechie. xxxiij. Itẽ dicit̃ lupus. lxxxiij. diſ.
c. nihil. Itẽ dicit̃ canis impudicus ꝓpter defectũ regiminis. ij.
q. vij. c. q nec. Itẽ dicit̃ coruus ꝓpter peccatoꝝ nigridineʒ. ij. q.
vij. c. nõ oĩs. Itẽ dicit̃ porcus. ĩ. ea. diſ. c. in mãdatis. Itẽ dicit̃
ruſticus a ruſticitate. xlvj. di. in prin. Itẽ dicit̃ gallus gallina=
cius id eſt capo. q2 ſicut ille non cantat ſic nec malus prelatus.
Itẽ nõ generat. Itẽ nõ pugnat pro ſubditis. vt hic. Iteʒ ſicut
ille nõ vocat gallinas: ita iſte non vacat pauperes. Item ſicut
capo ſe impinguat: ita ꝛ malus p̄latus. ꝛ ideo cum querat epu
las ꝛ diuitias ponet̃ in ignẽ inferni. Eſaie. xxij. ꝛ. xxxv. diſt. c.
ecce. ſm Archi. qui etiã aſſimilat malos prelatos ſimulacris
gentiliũ in ſex. q2 lutei lignei lapidei erei argẽtei aurei. Gl. ſup
verbo terga. colligit arg. ꝙ tacẽs dicit̃ fugere. Itẽ ꝙ tacens ha
bet̃ ꝓ cõtumace. ℂ In fi. gl. alibi tacẽs habet̃ ꝓ ↄ̄dicente. ff. de
procu. l. filius. §. mutus. Alibi ponit̃ ꝓ cõſentiente. liiij. di. c. ſi
ſeruus. Alibi plus operat̃ taciturnitas q̃ expreſſus conſenſus.
C. ad velle. fine. ſm Archi. ℂ Gl. in verbo neſcit. recita ꝑ ↄ̄riũ
ꝙ interrogationes nõ debẽt fieri in criminibus in preiudiciũ
alterius. Gl. ſoluit dupliciter. ꝛ ſic lʒ in foro penitẽtiali de his
circũſtãtijs interrogãdũ ſit ꝛ debeat rñderi. q2 illud cũ oĩ puri=
tate ꝛ ſolo deo agit̃. ſecus in foro iudiciali. facit in ſimili gloſ.
in. c. ſignificaſti. de homicidio. il. ij. ꝛ gl. in. c. ſicut. de ſen. excõ.
10 ꝛ ad hoc notabilis eſt hec gl. ℂ † Glo. in verbo opera. recita ꝑ
qõnem. An admittens ſe deſponſari ꝛ aliter verbis non expri=
mat cõſenſum dicat̃ cõſentire in matrimonium. Glo. arguit ꝑ
ꝛ ↄ̄. Sup iſto dubio ↄ̄rie reperiunt̃ opiniones. ꝛ de hoc per gl. ꝛ
doc. i. d. c. tue. tenẽt ꝙ in valẽte fari regrant̃ verba. ꝛ hoc ſtatuit
eccleſia ne tantũ ſacramẽtũ ſit in incerto. immo ſi ↄ̄rium dicere
tur ſequeretur abſurditas. ſ. ſi vir ꝛ mulier eundo per viaʒ ſibi
inuicem placerẽt ꝛ in corde ſuo deſiderarent ꝙ eſſent cõiuges:
ſequeret̃ ꝙ inter eos eſſet matrimoniũ. qð eſſet valde periculo=
ſum. Hoſti. tenet ↄ̄riũ ꝛ allegat. ff. de leg. iij. l. mutu. Pro eius
opinione facit qð no. de deſpon. impu. c. ſi. vbi etiam Vin. hoc
tenet. lʒ alleget de ſpon. c. cũ apud. Eſt tñ neceſſe ſm ipſum ꝙ
inter eos agat̃ actus ad finẽ vt matrimonium cõtrahat̃. xxvij.
q. j. ſufficit.

a ℂ Taciturnitas an ſit peccatuʒ. Taciturnitas ĩ dicẽdis, ꝛ locutio in tacendis eſt peccatũ. ſʒ beatũ Tho. ij. ij. qõ. lxxiij. ar. j.

q. j. ſufficit. ꝛ ꝙ ſuũ cõſenſum aliquo ſigno exprimat. ar. ff. mã.
l. j. Archi. hic reducit opiniones ad cõcordiam per vnam viã.
ꝙ aut aliqua verba apta ad ſponſalia vel matrimoniũ preceſ
ſerũt tñ nõ habuerũt effectũ. poſtea interuenit factũ: ꝛ tũc ꝓce=
dit opinio ꝙ facto matrimoniũ ↄ̄hat̃. Et iſta fuit opinio Io.
ꝛ Ber. de cõiug. ſer. c. ſi. Aut nõ preceſſerunt verba aliqua vel
tractatus per quem notitia aliqua perueniret ad ipſos de ma=
trimonio ↄ̄hendo. ꝛ tũc ꝓcedat opinio que habet ꝙ matrimo
nium non cõtrahitur ſine verbis. Et per hãc viam reduci poſ=
ſunt opiniones ad concordiam. Ad qð facit qð notatur. xxx.
q. v. c. nec iſtud. ſm Archi. hic. Et iſta vr̃ eſſe q̃ſi eadẽ qõ Lap.
in ſua allega. lvij. d. An. in. d. c. tue. in hac materia dicit ꝙ ſi q̃=
rimus que ſint de ſubſtantia matrimonij. ꝛ tũc dicẽdũ eſt ꝙ ſo=
lus cõſenſus legitimus facit matrimoniũ. ꝛ iſte eſt tex. in. c. cũ
locis. de ſpon. ℂ Si querimus que ſunt de ſolẽnitate probato=
ria ipſius matrimonij aut certificatoria. ꝛ cõſiderare debemus
fineʒ ſm quẽ q̃rimus ꝓbationẽ. q2 aut eccleſia intẽdit verã fidẽ
de matrimonio. ꝛ tũc q̃tũ ad iſtũ finẽ neceſſaria ſunt verba: q2
actus facti nõ põt dare ita verã certitudinẽ matrimonij. ꝛ iſtud
eſt qð voluit tex. in. d. c. tue. ibi dũ dicit. ſed neceſſaria ſunt ver=
ba ꝛc. Aut eccleſia intẽdit habere fidẽ fictam in matrimonio. ꝛ
tũc requirit̃ act⁹ q fictionẽ inducat: nec regrunt̃ verba. vñ ſi pa=
ter ↄ̄hit ꝓ filia matrimoniũ exiſtẽte p̄ſente ꝛ nihil dicẽte valet
matrimoniũ. vt no. gl. in. d. c. tue. ꝛ in. c. j. de deſpon. ipu. li. vj.
ꝛ ſic cõcludit̃ ꝙ quoad ſubſtãtiã matrimonij verba nõ ſunt ne=
ceſſaria. lʒ ſint neceſſaria quoad ſolẽnitatẽ ꝛ ꝓbationẽ veram.
Nec ob. rõ ꝙ eccleſia nõ poſſit certificari aliter q̃ per verba. q2
immo põt etiã factis certificari. Nec ob. abſurdũ ꝙ ipſe indu=
cit. q2 fateor ꝙ nõ eſt matrimoniũ. lʒ duo in animo ſuo habeãt
cõſenſum: q2 ad hoc vt detur cõſenſus volẽtiũ ↄ̄here requirit̃ ꝙ
vtrinqʒ ſit certificatũ de alterius animo. al's lʒ vnus in mẽte cõ
ſentiat nõ data certificatiõe vnius ꝛ alterius hic nõ eſt dare cõ
ſenſum q requirit̃ in matrimonio. q2 ↄ̄ſenſus dr̃. i. ſimul ſenſus
vt pʒ. xv. di. c. j. in fi. ꝛ iſte eſſet diuiſus. Nec ob. ſi dicat̃ ꝙ matri
moniũ ſpirituale cõtrahat̃ ꝑ verba. de elec. c. q2 ꝓpter. Et ſic vr̃
ꝙ etiã in carnali verba ſunt de ſubſtãtia. cũ licitũ ſit de vno ad
aliud arguere. de trãſla. p̄la. c. inter corporalia. q2 lʒ quoad ali
qua ſit eqparatio: nõ tñ quoad oĩa. nã multe ſunt differẽtie ĩter
matrimoniũ ſpirituale ꝛ carnale. vt notãt doc. in. d. c. tue. Non
ergo ꝓcedit argumẽtũ a ſimili de vno quoad aliud. ex quo dat̃
diſſimilitudo ſm eũ. ꝛ ita Io. an. in. c. ex litteris. il. j. de ſpon. et
diſputaui in. d. c. tue. Glo. ſup verbo ſemiuerbius. q̃rit de intel
lectu huius verbi. In fi. gl. dicit Archi. ꝙ idẽ eſt qð ſeminans
verba vel abbreuiãs verba. ꝛ eodẽ mõ in ſequentia appellatur
Paulus ſermologus. ſpina enim grece ꝛ logos ſermo ſm Ar=
11 chi. ꝛ Hug. † Glo. in verbo ꝑmiſit. colligit notabile ex tex. ꝛ al
legat ↄ̄cor. In fi. gl. Cõtrarium allegat Archi. ff. de ſolu. l. nec
enim. vbi dr̃ ꝙ de ordine ſcripture nõ ſemp eſt curãduʒ. Gemi.
hic dicit. Si q̃rit̃ an ordo ſcripture attẽdat̃ ſi ↄ̄ſtat de mẽte mã
dãtis ꝙ velit vel nolit ordinẽ ſeruare. tũc ſequẽda erit volũtas
mãdãtis q2 forma mãdati eſt ſeruãda. de reſcrip. c. cuʒ dilecta.
Si vero eſt dubiũ de mẽte. ꝛ tũc ſi ſeruaret̃ ordo ſcripture ſurge
ret repugnãtia iuris. ꝛ tũc ordo ſcripture nõ attẽdit̃. vt ẽ caſus
de reſcrip. c. cãm. Si vero nõ ſurgeret repugnãtia iuris. ꝛ tunc
aut ordo eſt poſitus alternatiue. ꝛ tũc nõ eſt ſeruãdus. de reſcri.
c. cũ inter ceteras. Aut eſt poſitus ſine alternatiua. ꝛ tunc ꝓce=
dit glo. in. c. cũ dilecta. de reſcrip. que cõcludit ꝙ aut plura mã
dant̃ eque p̄ncipal'r. ꝛ tũc nõ attẽdit̃ ordo ſcripture. q2 plus nõ
vr̃ ponderaſſe vnũ q̃ alterũ. Aut nõ veniũt ambo principal'r
ſʒ vnũ venit ꝑ prius põderatũ. ꝛ tũc ſeruãdus eſt ordo. ꝛ iſte eſt
caſus in. d. c. cũ dilecta. Nã ibi fuit mãdatũ vt p̄mo fieret reſti=
tutio q ꝑ prius debeat fieri cũ ſpoliat⁹ añ oĩa debeat reſtitui. et
ſic ꝑ pri⁹ vr̃ mãdata reſtitutio. ꝛ ita ꝓcedit illud. c. ꝛ. c. piſanis.
de reſti. ſpo. Faciũt q no. Bar. i. l. ij. §. prius. ff. de vulg. ꝛ pup.
ſubſti. ꝛ in. d. l. nec eniʒ. ff. de ſolu. Io. an. in. c. ſtatuimus. de ma
12 iori. ꝛ obe. † Aliud vult gl. ꝙ qñqʒ p̄cedẽtia declarãt ſequẽtia.
qñqʒ ecõtra vt late poſui in. c. ſcðo regris. de ap. Bar. i. l. talis
ſcriptura. ff. de leg. i. Tñ magis p̄cedẽtia videnť ad ſequẽtia de
clarãda inferre q̃ econtra Bar. in. l. quiſquis. ff. de leg. iij. in. l.
auia. ff. de condi. ꝛ demon. niſi ex aliqua cã inducatur cõtrariũ.
vt in iuribus preallegatis habetur.

1 ☞ Fidei ſecreta manifeſtari non debent obſtinatis contra
fidem.
2 Reus iniuſte conuentus poteſt licite actorem illudere.
3 Origenes dicta allegari poſſunt.
4 Verbum dei qñ ſeminandum ſit etiam peccatoribus.

In mandatis. Secreta fidei noſtre fide
libus lʒ in aliquo delin=
quant ſunt manifeſtanda: infidelibus ꝛ obſtinatis oc=
cultanda ſunt. ꝛ arrogantes prudenter eludẽdi ſunt. h. d. Not.
ꝙ nõ eſt ſemp cõicãdũ cũ quocũqʒ in aſſumptiõe cibi. vide. xj.
q. iij. c. ad mẽſam. No. ꝙ cõcluſiões fidei catholice dicunt̃ mar=
garite. No. ꝙ heretici equiparant̃ porcis. Not. ꝙ dictio in ſtat
qñqʒ negatiue vt pʒ ibi inculpabilis. No. arg. ꝙ qs põt habere
1 vnã virtutẽ ꝛ carere alia. qð eſt verũ ſed nõ perfecte. † No. etiã
non eſſe manifeſtandum ſecreta noſtre fidei obſtinatis contra
2 fidem. † No. ꝙ licitũ eſt rñdẽdo illudere interrogãtẽ qñ iniuſte
interrogat. Et facit tex. ꝙ licitũ ſit reo iniuſte conuẽto illudere
actorẽ ꝛ per exceptiões duplices verboꝝ vel alia circũlocutiõe.
vide gl. xxxiij. q. ij. c. dñs noſter. ꝛ gl. in verbo malignantiũ. in
c. cupientes. §. j. de elec. lib. vj. No. ꝙ nõ rñdẽs qõnibus ꝛ argu
mentis ſibi factis nõ dʒ dici tacere ex ignorãtia. ſʒ põt ex alia
3 cauſa tacere. † Et ex iſto tex. habetis ꝙ dicta Origenis pñt al=
4 legari. de quo tex. declarat in. c. ſancta. xv. di. † Itẽ habetis ex
hoc tex. ꝙ verbũ dei eſt ſeminandũ etiã peccatoribus qñ eoruʒ
vel aliquorũ correctio non deſperat̃. Ideo ſubijcit Car. dicẽdũ
ꝙ nõ omnibus peccatoribus denegãdũ eſt verbũ dei. ſed obſti=
natis in malitia vel errore. Circa quos etiã dicit ꝙ habẽda eſt
cõſideratio talis ꝙ aut ipſi ſunt ſoli. ꝛ obſeruãdũ eſt qð p̄cepit.
Nolite ſanctuʒ ꝛc. Si vero alij ſunt fideles aſtantes. iuxta for=
mam dñi ꝓcedẽdũ eſt. Quẽ cũ p̄dicaret iudeis. nõ eſt putãdum
ſanctum dediſſe canibus. Non enim eis dedit q capere nõ pote
rant ꝛ ſimul aderãt. quos ꝓpter alioꝝ immũditiã negligi non
oportebat. Et cũ eũ tentatores interrogabãt. rñdebat vt quid
cõtradicerẽt nõ haberẽt. ꝛ vt illi q poterãt capere ex illoꝝ occa
ſione multa vtiliter audirẽt. Alexãder in. iij. Glo. in verbo vir
tutum. recita per ↄ̄rium ꝙ quis nõ põt habere virtuteʒ q caret
fide. xxiiij. q. j. c. vbi. cuius ↄ̄rium innuit iſte tex. Glo. ſoluit nõ
eſſe verũ. ꝛ ſic videt̃ ꝙ iſte tex. nõ bene dicat. In fi. glo. Tu dic
ꝙ ſi bene tex. cõſideraт̃ nõ colligit̃ ex eo ꝙ iſti deſit fides. immo
is de quo loquit̃ tex. hic hʒ fidei virtutẽ. per hoc qð dicit ꝙ hʒ
bonam virtutem. ſed illi tantum deeſt aliquid qð ad perfectio
nem fidei eſt. ſicut eſt videre in idiota vel ſimplici qui oẽs arti=
culos in plenũ inueſtigare nõ nouit. talis eſt iuſtus iuſtitia vir
tutis. Et qð dicit̃ j. c. vbi ſana. hic in gl. allegato. ſ. ꝙ vbi ſana
fides non eſt: ibi iuſtitia eſſe non poteſt. verũ eſt recte ſana ꝛ ca=
tholica talis. ſ. qua ſit aliquis iuſtus. ꝛ talem ſanam fidem to=
taliter habent illi qui lʒ ad plenuʒ non nouerint oẽs articulos
fidei vel omnia credẽda. tñ al's ſunt boni ꝛ iuſti. vnde dicit hic
Lau. ꝙ nõ colligit̃ hic illud qð dicit Io. ſed potius contra. ſ. ꝙ
habeat fidem. ſed qð augeri dʒ. iuxta illud. auge in nobis fidẽ.
ꝛ illud. adiuua incredulitatẽ meã. de pe. di. ij. c. dum ſctãm. ſm
Lau. ꝛ Archi. Glo. in verbo ſecretioribus. recita per ↄ̄rium ꝙ
immo ſit licitum loqui iſtis infidelibus. ꝛ etiã monere ꝛ p̄dica=
re de fide. Glo. ſoluit diſtinguẽdo. Glo. in verbo prudenter. q̃=
rit qualiter ſunt iſti illudendi. In fi. glo. dicit Archi. ꝙ ſʒ hoc
dʒ intelligi illud dictũ. hereticum hominem poſt primã corre=
ctionem deuita. vt intelligat̃ quoad ſecretoria fidei vt hic. ꝛ de
hoc no. xxiiij. q. iij. c. dixit. ſm Lau. ꝛ Archi. Glo. ſuper verbo
penuria. recita per ↄ̄rium ꝙ non ſit licitum habere certamen cũ
hereticis. vt. xxiiij. q. iij. c. cum quibus. tex. hic dicit ↄ̄rium. gl.
ſol. in fi. glo. Tu dic ꝙ ibi loquitur de hereticis dãnatis. hic lo
quitur de occultis. vel dic ꝙ cũ eis poſſumus loqui q̃tuʒ ad ea
que poſſunt eos reducere ad fidem. vt not. in. c. proxi. In alijs
autem non ſic loquitur. vt in contrario.

Sumus. Non debẽt deſiſtere prelati a pre=
dicatione: lʒ admoniti ꝙ eorũ ꝑ=
ſequutores querant eos interficere. h. d. ℂ No. pri=
mo quid important iſta verba. facias ſm ꝓprie vo=
luntatis tue beneplacitum. ℂ No. ꝙ lʒ quis artet̃ ad aliqd fa=
ciendũ: nõ tñ artat̃ niſi inquãtũ ipſe põt: ꝛ inquãtũ vires ſue ex
tendunt̃. ℂ No. meritoriũ eſſe ſuſtinere paſſionem ꝛ penaʒ pro
defenſione iuſtitie. Recita per cõtrarium glo. ſi. in ea formatũ.
ꝛ ſolue vt in ea. In fi. glo. Contra determinationem glo. oppo
nit Archi. de. c. ad abolendam. §. illos quoqʒ. de here. vbi di=
cit ꝙ lʒ corrigantur: nihilominus nõ parcitur eis. Sol. dic aut
quis ſemel cõmiſit hereſim ꝛ ipſe ſe corrigit. ꝛ tũc procedit gl.
hic. Aut ipſe poſt talem correctionem labitur iterato in here=
ſim. ꝛ tunc lʒ iterum peniteat nihilominus traditur curie ſecu=
lari. ꝛ ſic procedit ↄ̄rium. ꝛ ſic hodie approbatur. de here. c. ſup
eo. lib. vj. ſm Archi.

1 ☞ Prelatus qñ dicatur occidere correctioneʒ omittendo.

Epheſijs. Culpabilis eſt prelatus ex pec=
catis ſubditorum qui negligit
illa corrigere. No. ꝙ qñqʒ ſanguis ponit̃ ꝓ peccato.
ad hoc de offi. or. c. irrefragabili. vt in euãgelio Io.
Qui non ex ſanguinibus ꝛc. ℂ No. ꝙ licitũ eſt arguere a ↄ̄rio
littere. ad hoc. xxv. di. c. qualis. ℂ No. ex tex. iũcta gl. i verbo
mundus. ꝙ valet arg. a deſtructiõe antecedentis. facit. c. ſane.
xxiiij. q. ij. No. ꝙ prelato non imputantur peccata ſubditoruʒ

Universidad del Rosario Archivo Histórico

quādo per eū nō ſtetit quin coꝛrigerentur. ¶ Not. ꝙ taciturni⸗
tas pꝛelati circa coꝛrectionē ſubditoꝝ inducit peccatū moꝛtale
etiā alijs animabus. Not. ar. ꝙ in moꝛte illata alicui quoad
animaꝫ clericus non efficitur irregularis irregularitate diſpē
ſabili ab alio ꝙ̄ a papa. nā hic dicit ꝙ pꝛelatus occidit ſubdi⸗
tos nō coꝛrigendo eos. tñ planū eſt ꝙ nō incurrit irregularita⸗
tem quā incurrerent ex interfectiōe que fieret coꝛpoꝛi alicuius.
¶ Oppo. ꝙ nō ſufficit pꝛelato ſolum redarguere peccata ſub⸗
ditoꝝ: ſꝫ dꝫ eos punire ſi ſe non coꝛrigāt. vt no. xxiiij. q. iij. cuꝫ
quidā. cuius ꝯ̄riū innuit hic tex. So. dic ꝙ ꝯ̄riū ꝓcedit qñ p̄la⸗
tus vltra monitionē pōt etiā coꝛripere ⁊ punire. hic aūt loquit̃
qñ non pōt eos punire: ⁊ tunc ſufficit ſola monitio. ⁊ ita ꝓcedit
iſte tex. ſm Archi. ¶ Oppo. ꝙ iſti pꝛelati etiā ex taciturnitate
non debent dici participes delictoꝝ. q2 nemo inquinatur alie
no peccato. xxxij. q. v. c. ita. de conſe. di. iiij. c. queris. Sol. dic ſi
queris an ꝓpter peccatū cōmiſſum a ſubditis p̄latus immedia
te incurrat penā ex tali delicto. dicēdū ē ꝙ nō. ita ꝓcedit ꝯ̄riū.
Si querit̃ an p̄latus puniatur pꝛopter negligentiā commiſſaꝫ
per eū in non coꝛrigendo delicta ſubditoꝝ. ⁊ dicendū eſt ꝙ ſic. ⁊
ita pꝛocedat iſte tex. nā ipſe tunc nō punitur ex delicto ſubdito
rum. ſed ex pꝛopꝛio pꝛopter negligentiā non coꝛrigendo ſubdi
1 tos ſuos ſm Hug. ⁊ Archi. hic. † Quero quomodo p̄latus di⸗
cat̃ occidere coꝛrectionē omittēdo. Sol. dic ꝙ occidit eos q2 fa⸗
cit perire fame cibi ſpiritualis. viij. q. j. c. audacter. mō ſubtra⸗
cto cibo ſpirituali occidunt̃ quoad animā. ſic eniꝫ dr̃ qs homi⸗
cida: q2 ſubtrahit cibū ſpiritualē anime. ſicut ille q ſubtrahit ci
buꝫ coꝛpoꝛalē coꝛpoꝛi. vt. lxxxvj. di. c. paſce. ſm Hug. ⁊ Archi.
Gl. i verbo nūtiare. recita ꝑ ꝯ̄riū ꝙ dato ꝙ ꝑ eū nō ſtet qn act⁹
fiat: tñ illi imputat̃. Gl. allegat ꝓ ⁊ cōtra ⁊ ſoluit. In fi. gl. De
hac materia pleniſſime per Archi. xvij. q. j. §. ſi ergo.

Diſpenſatio. Grauiter peccant pꝛelati coꝛrectionem ſubditoꝛuꝫ
ſub ſilentio omittentes ⁊ ſimiliter ſubditi ſaluberri⸗
ma monita deſpiciētes. h. d. No. ꝙ p̄lati dicunt̃ eſſe
ſub diſtributiōe mādatoꝝ dei. ¶ No. arg. ꝙ p̄latus negligens
circa mandata ſibi iniuncta rōne ſue adminiſtrationis peccat
moꝛtaliter. ¶ No. ꝙ ſubditi peccant nō obediēdo ſuperioꝛi in
his in quibus parere debent. de hoc de ma. ⁊ obe. c. ij.

Pariter. Catholicis indignis ⁊ nō intelligentibus
non ſunt ſecreta reuelanda. h. d. Not. ꝙ illa
dicit̃ incauta loquutio que fit ſine pꝛemeditatione ⁊ delibera⸗
tione ꝓcedente. Not. ꝙ verbum ſemel emiſſum eſt irreuocabile.
Not. ꝙ ille dicitur alteri adulari qui verba cōponit ⁊ expꝛimit
ad finē tm̄ vt illi cōplaceat cui loquitur. No. vitioſum dici qui
docet non ad finē vt auditoꝛes addiſcant ſed vt alijs appareat
ſe ſcire.

¶ Diſtin. xliiij.

1 ☞ Gula an ſit peccatum moꝛtale.
2 Clericus an teneatur ad reſtitutionem fructuuꝫ quos cōſumit
in malos vſus.
3 Clericus beneficiatus non dicens hoꝛas an teneatur ad reſtitu
tionem fructuum quos percepit ex beneficio.
4 Clericus beneficiatus ſi cōuertit in malos vſus fruct⁹ beneficij:
an teneatur ad reſtitutionem fructuum illoꝛum male expēſoꝝ:
⁊ de ſuo pauperibus tantūdem erogare.
5 Et quid de clericis ſecularibus habentibus beneficia regula⸗
ria in cōmendā: ſi tales abutunt̃ fructibus beneficij cōmēdati.
an teneantur ad reſtitutionem.
6 Diſpenſare an vr̃ ſuperioꝛ ſi faciat actum ſcienter cū inhabili
ſuper cuius inhabilitate diſpenſare poteſt: ⁊ an diſpenſatio in
inferioꝛe requirat cauſe cognitionem.

Eam autem. Hic intitulat̃. xliiij.
di. Gl. ſumme conti⸗
nuat diſtinctionē ⁊ ponit qd in ea tractet̃. No.
ex iſto tex. ꝙ tā voꝛacitas ꝙ̄ ebꝛietas inter opa
1 tenebꝛarū cōputātur. † Ideo infert hic Car. ꝙ
gula eſt peccatū moꝛtale. qđ ꝓbat̃ ſic. Gula de⸗
notat quēlibet inoꝛdinatū appetitū edēdi ⁊ bibēdi. vñ Hugo
de ſancto Victoꝛe diffiniēs Gulā dicit. Gula eſt inoꝛdinatus
amoꝛ edendi. dicit̃ aūt appetitus inoꝛdinatus eo ꝙ recedit ab
oꝛdine rōnis in quo bonū virtutis moꝛalis cōſiſtit. Et ſꝫ hoc
aliqd dr̃ eſſe peccatū qđ ab oꝛdine rōnis recedit. vel eo ꝙ cōtra
riat̃ virtuti. ſed gula eſt tale: ergo gula eſt peccatū. ¶ Scđa cō
cluſio. Gula qñqꝫ eſt peccatū moꝛtale: qñqꝫ tm̄ veniale[a]. Que
cōcluſio ꝙ̄tum ad pꝛimā partē pꝫ ex tex. pꝛeſenti. vbi habetur.
Ventris nāqꝫ ingluuies ad luxuriā facile ꝓuocat ⁊ omne opus
bonū diſſoluit. Itē. ī. Hinc etiā Nabuzardā pꝛinceps cocoꝛuꝫ
muros hieruſalē deſtruxiſſe legit̃: q2 venter cui multitudo coco
rum deſeruit edificia virtutum ad ſolum redigit ſed opus bo⸗
num non diſſoluit̃: nec edificia virtutum ad ſolum rediguntur
niſi per peccatum moꝛtale. Scđa pars concluſionis. ꝙ qñqꝫ ſit

[a] ¶ Gula qñqꝫ eſt peccatū moꝛtale: qñqꝫ veniale. De gula dr̃ Pꝛouer. c. xxi. Qui diligit epulas i egeſtate erit: q amat vinū ⁊ pinguia non ditabitur.

veniale peccatū. pꝫ ex illo dicto Auguſtini in ſermone de pur⸗
gatoꝛio. Pꝛo cui⁹ ꝯcluſionis plenioꝛi intelligētia eſt ꝯſideran⸗
dum iuxta. ſ. Tho. in. ij. ij. q. cxlviij. ar. ij. Q2 ſicut dictuꝫ eſt vi⸗
tium gule ꝓpꝛie ꝯſiſtit in ꝯcupiſcētia inoꝛdinata. Oꝛdo aūt rō
nis oꝛdinātis ꝯcupiſcētiā dupliciter tolli pōt. Uno mō ꝙ̄tum
ad ea q ſunt ad finē. ꝓut. ſ. nō ſunt ita cōmēſurata vt ſint ꝓpoꝛ
tionata fini. Alio mō ꝙ̄tuꝫ ad ipſum finē. ꝓut. ſ. ꝯcupiſcentia
auertit hominē a fine debito. Si ergo inoꝛdinatio cōcupiſcen⸗
tie accipiat̃ in gula ſm auerſionē a fine vltimo. ſic gula erit pec
catum moꝛtale. qđ quidē ꝯtingit qñ delectationi gule inheret
homo tanꝙ̄ fini ꝓpter quē deū ꝯtēnit. paratus. ſ. ꝯ̄ ꝓcepta age
re vt hmōi delectatiōes aſſequat̃. Si vero in vitio gule intelli
gat̃ inoꝛdinatio ꝯcupiſcētie tm̄ ſm ea que ſunt ad fineꝫ: vtpote
in ieiunijs ꝯcupiſcit delectatiōes ciboꝝ. nō tñ ꝙ ꝓpter hoc ali⸗
quid faceret ꝯ̄ legē dei eſt peccatuꝫ veniale. Et ſi dicat̃. cui ꝓce⸗
pto decalogi ꝯ̄riat̃. Rñdet poſt ſanctū Tho. Car. q nō oīa pec
cata moꝛtalia directe ꝯ̄riant̃ ꝓceptis decalogi. ſꝫ ſolū illa que
iniuſtitiā ꝯtinēt: q2 ꝓcepta decalogi ſpecialiter pertinēt ad iu⸗
ſtitiā ⁊ partes eius. ꝯcoꝛ. Alexā. de ales in. ij. qui rñdens ad qō
nem cui ꝓcepto opponit̃ peccatū gule. dicit ꝙ peccatū gule pōt
cōſiderari duplr̃. vel rōne ſui. vel rōne eoꝝ q ad ipſum ꝯſequū⸗
tur. Si pꝛimo mō tūc nō opponit̃ alicui ꝓcepto: nec opꝫ. q2 gu⸗
la deoꝛdinat hominē quo ad ſeipſum. ꝓcepta aūt data ſunt vt
oꝛdinet̃ homo ad alterū: videlꝫ ad deū vl̃ ad ꝓximū. in ipſis em̄
pꝛohibet̃ manifeſta iniuria dei vl̃ ꝓximi q debebat puniri. qm̄
vt dicit. ſ. Tho. vitiū gule hꝫ ꝙ ſit moꝛtale inquantū auertit a
fine vltimo. ⁊ ſm hoc per quādā reductionē opponit̃ ꝓcepto de
ſanctificatiōe ſabbati. ⁊ iſtud eſt qđ cōſiderat Alexāder vbi. ꝯ̄.
dicens ꝙ ſi gule vitiū ꝯſideret̃ ratione eoꝛum que ad ipſum ſe⸗
quuntur. que ſunt luxuria ⁊ ocium carnale. Quantum ad pꝛi⸗
mum pꝛohibetur in illo pꝛecepto ſecunde tabule de mechia vel
cōcupiſcentia vxoꝛis. Quantum ad ocium carnale opponitur
tertio pꝛecepto pꝛime tabule vbi pꝛecipitur quies ſpiritualis.
2 hec ille. ¶ † Quero q2 tex. hic in fi. dicit ꝙ clericus de rebus ec⸗
cle. viuere debet: non autem luxuriari. An clerici teneantur ad
reſtitutionem illoꝛum fructuuꝫ quos cōſumunt in malos vſus
non facientes ſeruitium eccleſie vel facientes ſed nō debito mō
cuꝫ ſint in peccato moꝛtali. Et vr̃ ꝙ ſic. q2 bona ſunt oblata ec⸗
cleſijs a fidelibus ob cām: videlꝫ vt oꝛet̃ ꝓ eis ⁊ vt inde paupes
alant̃. q ergo hoc nō facit ⁊ fructus recipit infidelis eſt ⁊ neca⸗
toꝛ. niſi aliqua iuſta cā ſit impediēs. xiij. q. ij. c. qui oblationes.
⁊. c. ſequenti. Item q2 cōmittit furtum: q2 ſubtrahit amico qđ
obtulit. ſ. xp̄o cui ſeruitium ſuum obtulit ⁊ cuius pauperibus
bona debentur. Cōmittit etiā ſacrilegiū. q2 defraudat totaꝫ ec
cleſiam cui deberet pꝛodeſſe in oꝛationibus. vt in pꝛealleg. c. ob
lationes. ⁊. xij. q. ij. c. gloꝛia. ſm Ray. in ſumma. de apoſta. in
fi. §. ſed nunquid ⁊c. ⁊ ibi aliter non ſoluit. ſed dicit Archi. hic
ꝙ hec queſtio ſoluitur hic ex dicto Hieronymi. ſ. ꝙ tenētur ad
reſtitutionem. cum dicat permiſſum victum de bonis altaris ⁊
3 non abuſum ſm Archi. † Not. incidēter ex iſto ꝙ ſi clericus ꝑ⸗
cipit fructus ⁊ non dicit officium ex ſua negligentia. ꝙ iſte tene
tur ad reſtitutionem fructuum. Et pꝛo iſto dicto optime facit
iſte tex. de offi. oꝛdi. c. ſi canonici. §. ſcituri. lib. vj. Et hoc etiam
videtur voluiſſe Hoſti. in ti. de reſcrip. §. que poſſunt obijci. v̇.
ſi tamen queris. ⁊ ſeq. ⁊ Hoſti. poſt Inno. in. c. poſtulaſti. de re
ſcrip. Ioan. de ligna. in cle. gratie. de reſcrip. Archi. in. c. ſtatu
tum. §. aſſeſſoꝛem. de reſcrip. lib. vi. Tñ doctoꝛes inculcant hic
tres notabiles articulos ſimul. ¶ Pꝛimus vtrum clericus nō
deſeruiens diuinis officijs: puta non dicens hoꝛas ſi ſit benefi⸗
ciatus fructuum quos percepit ex beneficio. Et circa hunc arti
culum videtis doctoꝛes hic pꝛeallegatos tenere ꝙ ſic. ⁊ ita etiā
tenet Ioan. cal. in. c. j. de cele. miſ. Pe. de anch. ⁊ Domi. in. d.
c. ſi. de reſcrip. lib. vj. per illum text. Sed do. Car. ⁊ Panoꝛ. in
d. c. j. tenent contrarium. q2 hoc non reperitur iure cautuꝫ. Itē
ſpeciales modi inuenti ſunt priuandi clericos beneficio ꝓpter
non reſidentiam. c. ex tue. ⁊ per totum de cle. non reſi. ⁊ quis re⸗
gulariter non eſt iure ſuo pꝛiuatus niſi in caſibus expꝛeſſis. gl.
in. c. ſi. de iurepatronatus. Nec reperitur hec pena in dictis iu⸗
ribus appoſita. quinimmo in. c. ex parte. e. ti. ille fuerat abſens
⁊ non deſeruierat per multos annos beneficio ⁊ monet̃ ad ſer⸗
uiendum ⁊ reſidendum. non tamē ad reſtitutionem fructuum
cogitur. qđ non omiſiſſet ille tex. ſi ad hoc clericus poſſet cogi.
Nec ob. qđ dicit̃ de. d. c. ſi. ꝙ pꝛopter officium datur beneficiū:
q2 non pꝛocedit ſimpliciter. immo beneficium ⁊ fructus eccleſie
dantur vt clerici inde honeſte viuant. c. cū ab omni. de vi. ⁊ ho.
cle. c. ij. de ꝓbē. c. ſi qs in clero. vij. q. j. Et lꝫ nō ſeruierit in dicen
do hoꝛas eccleſie vel deo. tñ ſeruiuit vniuerſali eccleſie vel deo
dādo ꝑſonā ſuā oꝛdini clericali ⁊ militie clericali ſe aſcribēdo.
c. frequens. cū ſimilibus. liiij. di. Inter has varietates dicereꝫ
eſſe diſtinguēdū. aut eſt ꝯſuetudo de nō reſidēdo vel deſeruiē⸗
do: ⁊ tunc

do: ⁊ tunc dummodo dicat officiū clericus beneficiatus eſt ex⸗
cuſatus ſi non reſidet in eccleſia. glo. eſt cōiter appꝛobata in. c.
gratia. de reſcrip. lib. vj. ⁊ in. c. cū oēs. ponit̃ ꝑ ſcribētes de cō⸗
ſti. Nō tñ excuſaret cōſuetudo vt nullū penitus officiū debeat
dicere cū habeat beneficiū. q2 eſſet cōtra cultū diuinū ⁊ neruuꝫ
eccleſiaſtice diſcipline. c. j. ⁊ in. c. cū venerabilis. de cōſue. ⁊ fa⸗
cit qđ no. Car. poſt alios in cle. ij. de cele. miſ. ⁊ Panoꝛ. ⁊ Pet.
de ancha. in. c. j. eo. tit. vbi dicūt ꝙ papa lꝫ poſſit diſpēſare ſup
modo ⁊ qualitate dicendi officiū nō tñ pōt diſpenſare ꝙ ex to⸗
to quis nullum officium dicere teneatur. q2 ille cultus dicendi
officium eſt de iure diuino. ergo multominus poterit hoc con⸗
ſuetudo. Panoꝛ. aliter vr̃ loqui in. c. extirpande. §. qui vero. de
pꝛeben. ⁊ in vno notanda eſt eius ſn̄ia dum vult ꝙ vbi cōſuetu
do de non reſidendo inciperet eccleſie illi in qua tenetur reſide⸗
re eſſe dānoſa: puta q2 negligerētur in ea diuina. tunc talis cō
ſuetudo non excuſaret beneficiatū ſi nō reſideret. faciūt que ha⸗
bentur in. c. j. de cōſue. in. c. ſuggeſtū. de decimis. Aut nulla eſt
cōſuetudo que excuſet a deſeruiendo vel ſaltem dicēdo officiū.
⁊ tunc aut clericus beneficiatus nullum penitus dicit officiū ⁊
contēnit dicere: ⁊ tunc quaſi ſe alienū faciens a clero. c. j. lij. diſ.
teneatur ad reſtitutionē fructuū. Et ita in ſimili videbimus in
ſuſpenſo. in. c. contumaces. l. di. ꝙ non recuperat fructus tēpo⸗
re ſuſpenſionis ſibi retētos ab eccleſia. Aut vero clericus nō di
cit officiū nō ex cōtemptu ſeruitij vt in membꝛo ꝓcedenti. ſꝫ ex
negligētia vel laſciuia: ⁊ tūc aut modico tp̄e ceſſauit. ⁊ dꝫ cogi
ad dicēdū illas hoꝛas neglectas ſiue illud officiū ī quo deficit.
⁊ pꝛo peccato moꝛtali qđ cōmiſit eſt ſibi penitētia iniungēda. ⁊
quotiēs omiſit dicere totiens moꝛtaliter peccauit. ⁊ ita Archi.
⁊ poſt eū do. Car. in. c. eleutherius. xcj. di. Aut multuꝫ ceſſauit
in dicēdo officiū ⁊ multis peccatis moꝛtalibus hoc modo non
dicendo officium ſe implicauit. ⁊ tunc cū difficile eſſet dicere de
nouo ⁊ ſupplere tantam intermiſſionē circa hoꝛas ⁊ officiū. cuꝫ
etiaꝫ omni die habebit dicere officiū. confeſſoꝛ debebit ſibi īpo⸗
nere aliā penitentiam pecuniariam cōuertendā in vtilitatē ec⸗
cleſie cui debuit ſeruire vel aliā ꝓut ei videbit̃. ita Car. in cle. j.
in. x. q. de cele. miſ. Ibi Imo. ſequitur. ⁊ do. Ant. in. d. c. j. circa
fi. Et ſic his caſibus nō tenebit̃ ad reſtituēdū fructus ꝓciſe. ſed
ad reiterādū officiū vel ad aliā penitētiā ꝓut elegerit cōfeſſoꝛ.
4 ¶ † Secundus articulus inculcatur in dictis doctoꝝ hic ⁊ in
locis pꝛeallegatis. An ſi clericus beneficiatus in malos vſus
cōuertat fructus beneficij cū debuiſſet cōuertiſſe in vſus paupe
rum vt hoc tex. teneatur ad reſtitutionē fructuū illoꝛū male ex⸗
penſoꝝ ⁊ de ſuo pauperibus tantūdē erogare. ⁊ vt videtis doc.
pꝛeallegati Hoſti. ⁊ Archi. ⁊ Domi. volunt ꝙ ſic. ⁊ etiā tenet
Archi. i. c. ep̄s. il. j. xij. q. j. vbi dixit ꝙ etiā heredes clerici tenē⸗
tur. ⁊ ꝓbatur per multa iura. c. qm̄ quicquid. xvi. q. j. c. j. xij. q.
iij. c. illi. i pꝛin. ⁊. §. j. c. ſi. xj. q. j. c. paſtoꝛ. ⁊. c. clericus. j. q. ij. ⁊. c.
ep̄s. ⁊ ꝑ totā illā. q. xij. q. j. ⁊ facit gloſ. in. c. res eccleſie. xij. q. j. q
dixit ꝙ clerici de bonis eccleſie id ſolū hñt qđ ꝓbabili rōne cō⸗
ſumunt. Facit tex. noſter hic. ⁊ in. c. clericus victuꝫ. xcj. diſt. Et
pñt allegari glo. que volunt ꝙ clericus ſit ſimplex vſuarius in
fructibus beneficij. in. c. fin. de pigno. in. c. q2 nos. de teſta. in. c.
cum olim. de re. ꝑmu. in. c. ſi. de pecu. cle. ⁊ tenet Bal. in. l. j. C.
de epi. ⁊ cle. Sal. in. l. non plures. C. de ſaroſan. eccl. Inn. in. c.
indecoꝛū. de eta. ⁊ quali. vbi dixit ꝙ clericus pōt cōuertere fru
ctus beneficij ſui in victū ⁊ veſtitū ſuū ⁊ neceſſitates eccleſie. et
id qđ ſupereſt dꝫ pauperibus erogare: ergo nō ſimpliciter facit
fructus ſuos. Idem tenet Pe. de anch. ⁊ Gemi. in. c. pꝛeſenti.
de offi. oꝛdi. lib. vj. Et facit etiā ratio. nā fructus coꝛreſpectiuā
tur ad dominium. ⁊ ad eum ſpectant fructus ad quem ſpectat
dominium. c. grauis. de reſti. ſpo. ⁊ ibi habetur. c. cum ſuper. et
c. cum dilectus. de cauſa poſ. ⁊ pꝛopꝛie. l. certum. C. de rei ven.
niſi quatenus ex alio reſpectu ex iuris vel hominis diſpoſitiōe
alteri debeantur. vt toto ti. ff. ⁊. C. de vſufru. ⁊. ff. de vſu ⁊ habi.
⁊. ff. de vſufru. lega. Et tunc eatenus debent quatenus ex vi re⸗
ſeruationis a iure vel ab homine alteri facte cōpꝛehendit̃ non
in plus. l. antiquit⁹. ⁊. l. ſi. C. de vſufru. ⁊. l. ij. ⁊. l. ſicut in annos.
ff. queād. vſufru. amit. ⁊ ꝑ totū illū titulū. Sed dñiū rerū eccle⸗
ſie eſt xp̄i. vt vult gl. in. c. cā. de ver. ſig. c. cū ex eo. de elec. lib. vj.
facit. c. qui xp̄i. ⁊. c. q abſtulerit. xij. q. ij. c. cōuenioꝛ. xxiij. q. viij.
Uel ſaltē ſunt in dñio vniuerſalis eccleſie cuius adminiſtratoꝛ
eſt papa. Uel vt dixit Inn. in. d. c. cū ſup. ſolū vſus ad honeſte
viuendū ⁊ diſtribuendū ſuperflua in pauperes eſt in fructibus
clerico reſeruatis vt dꝫ per pꝛedicta. Ergo ad dñium fructuum
beneficioꝝ ſpectabit vel ad xp̄ꝫ vel ad papam. nō aūt ad ſingu
los beneficiatos. Ipſi enim ſolū ſunt adminiſtratoꝛes ⁊ ꝓcura
toꝛes vt dixit tex. in. c. ſi. xij. q. j. ⁊ in. c. ij. de dona. cū ſimilibus.
dicam in. c. expedit. xij. q. j. poſt Car. ergo ſi in malos vſus fru⸗
ctus expēdunt̃ clerici quaſi de re aliqua male diſponāt tenebū
tur ad reſtitutionē vel pape qui eſt pater pauperū. vel paupib⁹

iuxta oꝛdinationē cūfeſſoꝛis ſui qui hoc audit loco. Tñ ⁊ cōis
cōſuetudo de qua teſtatur gl. in. d. c. pꝛeſenti. hꝫ ꝙ clericus fru⸗
ctus beneficioꝛū ſuoꝛū facit ſuos. ⁊ ſic equiparant̃ vſufructua⸗
rijs. ⁊ tenet glo. in. c. duo ſunt genera. xij. q. j. ⁊ facit text. in. c. j.
de cle. nō reſi. lib. vj. in. c. ceterū. ⁊ ibi Car. ⁊ Imo. de dona. in. c.
ad hec. ⁊ in. c. relatū. de teſta. ⁊ in. c. ꝑuenit. ⁊ ibi etiā Car. de fi⸗
deiuſ. tenēt Hoſt. Car. ⁊ Imo. in. d. c. ſi. de pecu. cle. ⁊ ad funda
menta ꝯ̄ria ſi vultis rñdere. Dicēdum eſt ꝙ varij ſtatus eccleſie
ſunt conſiderādi. Nā clarū eſt ꝙ dñia rerū iure gentiū inducta
⁊ poſtea multiplicatis gētibus melius diſtincta cū a pꝛincipio
omnia eſſent cōia. c. ius naturale. j. di. Poſtea vſu gentiuꝫ bo⸗
na occupanti ſunt ꝯceſſa. c. ius autē gentiuꝫ. j. di. l. ex hoc iure.
ff. de iuſti. ⁊ iur. Poſtea iure poſitiuo ſcripto ⁊ nō ſcripto dñia ⁊
modi querendi melius diſtincti. vt inſti. de re. diui. per totum.
⁊. l. traditionibus. C. de pac. Ita euenit in eccleſia dei ſicut fue
rat pꝛius in pꝛincipio generis humani. Pꝛimo enim oīa bona
xp̄ianoꝝ erant cōia: q2 ponebant ad pedes apoſtoloꝛū ꝓtia bo
noꝝ. Et ſic omnia ꝯmuniter omnibus fidelib⁹ cōmunicabant̃.
c. dilectiſſimis. xij. q. j. ⁊. d. c. illi. Poſtea fuit facta diſtinctio
bonoꝝ: ⁊ ceperūt ſinguli per ſe ſua retinere. ſunt manifeſte. xij.
q. j. Dehinc facta eſt diſtinctio xp̄ianoꝛū iter clericos ⁊ laicos.
⁊ laici ſeparatim habitabant ⁊ ſinguli per ſe ⁊ ꝓpꝛia habebāt.
Clerici cōiter habitabant ⁊ pꝛopꝛia non habebant: ſed omnia
cōmunia. ⁊ de illis bonis cōibus iuxta diſpenſationem apoſto
loꝛum viuebant clerici. Et ſucceſſiue iuxta diſpenſationē ep̄o⸗
rum qui apoſtolis ſucceſſerunt. c. duo ſunt. ⁊. c. q2 tua. ⁊ in. c. cui
poꝛtio. xij. q. j. cū multis tex. ſimilibus illius cauſe. Et iſto tp̄e:
vt dicit. ſ. Tho. in. iiij. di. xxxviij. ar. ij. q. iij. in rñſione ad. iij. ar.
Anteꝙ̄ eſſent iſte regule q modo ſunt: erat aliqs modus viuen
di ab eccleſia appꝛobatus quo aliqui ad ea q ſunt ſupꝛa enar⸗
rata ſe obligabant. Et tunc certi tp̄is obligatio ad talē modū
viuendi. Item operabatur qđ nūc obligatio ad certā regulaꝫ.
hinc eſt ꝙ. ſ. Tho. ij. ij. qō. lxxxviij. ar. iiij. in fi. dicit ꝙ apoſtoli
intelliguntur nouiſſe pertinentia ad ſtatum perfectionis. quā⸗
do xp̄m relictis omnibus ſequuti ſunt. ⁊ ſequitur Car. xvij. q. j.
in ſumma. ⁊ ibi aliquid attingā. Dare enim ſe ⁊ ſua deo vt fe⸗
cerunt apoſtoli ⁊ poſtea multi ſancti xp̄iani ad ꝑfectionē perti
net. vt dixit. ſ. Tho. ī. ij. ij. q. clxxxvj. ar. j. ver. ad pꝛimū. Ad ꝑ
fectionē etiā ꝑfecta obſeruantia charitatis: ⁊ quedā ad ꝑfectio
nem inſtrumētaliter ⁊ diſpoſitiue ſicut pauꝑtas cōtinētia obe
dientia abſtinentia. vt dixit idem. ſ. Tho. ij. ij. q. clxxxvj. ar. ij.
que omnia in apoſtolis fuiſſe credimus. nō tñ per hoc eos regu
lares ⁊ pꝛofeſſos dicimus. q2 nec iſta nomina tūc inuenta erāt.
Tamen Bellame. in. c. dilectiſſimis. xij. q. j. tenet in hoc qđ di
ctū eſt de apoſtolis ꝙ ad tria vota ſubſtātialia ſe nō aſtrinxe⸗
runt. gl. ſi. ibi ſentit cū. b. Tho. poſt iſta. Tertiū tp̄s ſucceſſit q
aliq clerici viuebāt in cōi aliq nō. ⁊ aliq pꝛofitebant̃ regulares
pꝛofeſſiones. Et ſm iſta tp̄a facta fuit diſtinctio vt regulares ⁊
in cōi viuētes haberēt bona ⁊ in cōi. c. nolo. ⁊. c. nō dicatis. ⁊. c.
ſcimus. xij. q. j. ⁊. c. nullus eoꝝ. nec ꝓpꝛietatē: neqꝫ vſufructū ha
bebat niſi ſolus p̄latus dictis iuribus. Aliqui etiaꝫ ex clericis
ſecularibus viuebāt in cōi: tñ habebant ſuas pꝛebendas ⁊ erāt
beneficiati tales nihilominus ex hoc ꝙ in cōi viuerēt: nō tñ erāt
regulares. c. qm̄. vbi tex. ⁊ glo. ſm vnum intellectum cōiter ap⸗
pꝛobatū. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ eſt tex. ⁊ ibi Hug. ⁊ Archidi. in. c. oīs
etas. xij. q. j. ⁊ ibi dicā. Archi. in. c. pꝛeter. xxxij. di. Aliqui inſu
per non viuebant in cōi tñ erant clerici. ⁊ iſtis licitum erat ha⸗
bere pꝛopꝛia. c. certe ego. c. ep̄i. c. manifeſta. c. pꝛecipimus. ⁊. c.
futurā. xij. q. j. ⁊. §. his ita. vbi dicitur. de ꝓben. c. ex his. ibi. ita
ꝙ nihil eis deſit. xij. q. j. ⁊ ꝓbat̃ in. c. nulli. e. cā. ⁊. q. ⁊ in. c. ſacer⸗
dote. xij. q. iiij. per que iura vltimo inducta patet ꝙ nō ſolū ca⸗
thedrales eccleſie: ſed etiam inferioꝛes habebant ꝓpꝛia. Quar
tum poſtea ſucceſſit tp̄s in quo refrigerata charitate fideliuꝫ q
ita de facili pꝛopꝛijs non renuntiabant: nec clericatum appete
bant pauperes eſſe non volentes. Ideo cōſtitutum fuit per pō
tifices: vt varie eſſent adminiſtrationes ⁊ tituli in eccleſia dei.
⁊ aliqui eſſent regulares qui poſtea diſtincti ſunt inter haben⸗
tes pꝛopꝛia in cōi. ⁊ nihil habētes. i. mendicātes. vt toto titulo
de regu. de ſta. mo. in cle. exiui de paradiſo. de verb. ſig. Aliqui
eſſent clerici ſeculares habentes beneficia. qui vt dicit Spe. in
rationali diuinoꝛū. li. ij. c. j. clericoꝝ ſeculariū vſurpato noīe ſe
culares clerici dicti abuſiue certe cū ꝓpꝛie ipſi a ſecularibus ho
minibus debēt eſſe ſemoti. c. deniqꝫ. iiij. di. ⁊ hoc impoꝛtat ra⸗
ſura in capite. c. degradatio. de pe. li. vj. Sed vſurpato noīe di
cunt̃ clerici ſeculares ad differētiā eoꝝ q faciunt pꝛofeſſionem
regularē de quibus ſub rubꝛicis de ſta. mo. Exinde vſus maio⸗
rum cuꝫ appꝛobatione pontificū creauit beneficia eccleſiaſtica
diuerſi generis. dignitates diuerſas rectoꝛias. parochialiuꝫ ec⸗
cleſiarū. ꝑſonatus canonicatus ⁊ ꝓbendas. beneficia alia diuer
ſa ſimplicia. toto ti. de pꝛeben. maxime in. c. de multa. habet̃ in

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

c.i.de cõſue.lib.vj.c.j.per totũ.xxij.di.⁊ iſtis ſicut datus fuit ꝑ prius titulus adminiſtratiõis:ita ⁊ datus fuit quidã modus capiendi fructus ⁊ quoddã ius:ita vt ex toto nõ ſint dñi rerũ eccleſie ꝑ pdicta:nec ſimplicẽ vſũ habeãt ſed aliquid plus.vt voluit Hoſti.⁊ Car.cũ ſequacibus.nec ex toto vſufructuarij. q2 nõ habẽt liberã facultatẽ ſicut vſufructuarij meri.ſed ſunt vſufructuarij qualificati.i.ita ꝙ admonẽtur vt ex his fructib⁹ capiant neceſſaria ꝓ ſe ⁊ ꝓ ſuis.vt hoc tex.noſtro.c. omnino.xxxi.di.c.ſtudeat.in fi.l.di.⁊.c.ex his.xij.q.j.deo ſeruiẽti diſcẽdo officiũ.d.c.ſi.bene viuãt.d.c.cũ ab oi ſpecie. ⁊ ꝙ ſupereſt dent pauperibus.c.ſicut.xlvij.di. Et ſic iſto quarto laxate magis ſunt habene.ſed nõ tñ ex toto receſſum a primitiuis fundamentis charitatis vt de bonis eccleſie nõ teneanť clerici boneſte viuere ⁊ illis bene vti illa bene diſpenſare in vſus eccleſie ⁊ pauperũ ꝙ ſupereſt ſibi cõuertere.nõ tñ ita ſtricte qn faciãt fructus perceptos ſuos.vt gl.i.d.c.pſenti.cũ palleg.⁊ quin liceat eis clericis de bonis eccleſie aliqd reponere ꝓpter caſus q pñt cõtingere ſibi ⁊ eccleſijs ſuis.vt dixit Bella. in.c.tria genera. xlv.di.in.ij.col.in.iiij.q.⁊ ſi in malos vſus expẽderint peccãt mortaliter.tñ ꝙ teneanť ad reſtitutionem nõ vř affirmare neq3 Car.neq3 Jmo.in locis pallegatis. vñ cũ nõ abutanť fructib⁹ vt re aliena ſed vt ſuis nõ vř ad reſtitutionẽ ipſoꝝ fructuũ male cõſumptoꝝ teneanť. Et iõ tex.xij.q.j. in.c.eps eccleſiaſticorũ.bene mandat eos puniri q de fructibus eccleſie ditãt domeſticos.nõ tñ eos artat ad reſtitutionẽ fructuũ.⁊ ita etiã text. in c.j.xij.q.iij.dicit tanꝙ inuaſorẽ teneri talẽ platũ.⁊ ſic vtiť nota improprietatis quaſi nõ ſit verus inuaſor.q2 titulũ tñ h3. ⁊ facit.c.precipimus.xij.q.j.in.§.cũ ergo.vbi dicit ꝙ eps ꝓpria habens nõ ſolũ nõ deſinit eſſe eps ſed etiã cũctas eccleſie facultates in ſua poteſtate h3.⁊ ſic nõ eſt ſimplex vſuarius. ¶ Ad iura in 2riũ allegata põt rñderi ꝙ loquunť de tpe primitiue eccleſie.⁊ ſic ꝭm primã vel ſcdã tpa vel de eccleſijs regularibus vř de 2ſilio nõ de pcepto. Et ita dicit gl.xij.q.j.in ſumma. Albri. in repertorio ſuo iuris canonici in verbo clericus. Antiquo eñ tempore maior pars eccleſiarũ collegiatarũ maxime vrbis rome erat monachoꝝ ⁊ canonicoꝝ regulariũ. vt pt3 ꝑ chronicas Damaſi pape. Jtẽ patet in libro prouinciali romane eccleſie. Albri.refert in rub.de ſta.ho.⁊ ſic nihil proprij habebant.ideo multa iura antiqua altero ex dictis modis intellecta tollũtur vt non priuent clericos ſeculares rerum proprietate: ⁊ quominus faciant fructus beneficioꝝ ſuos.⁊ aliqua loquuntur de conſilio:vt dixit glo.in.d.c.illi.nos loqmur ꝭm quartu3 tps. ⁊ non eſt dubium ꝙ cum iſta ſint iuris poſitiui poterunt ꝑ canones ſuccedentes mutari ⁊ relaxari.⁊ etiam per conſuetudinem quã papa ſcit ⁊ tolerat alterari ⁊ modificari.⁊ ſic clericis pmittitur vt faciant fructus ſuos.non tamen dico relaxari potuiſſe vt non bene vtantur fructibus. q2 talis conſuetudo non valeret.c.fi.de conſue. Potuit inſuꝑ ⁊ recedi ab illa ſeueritate primitiue eccleſie vt dixit glo.in.c.eps.xlvij.di.⁊ facit tex.in.c.fraternitatem.xxxiiij.di.⁊ in.c.expedit.⁊ in.c.futuram.xij.qõ.j.⁊ in.c.q2 tua. Jbi que in initio fuit patribus noſtris.xij.q.j. Et ꝙ conſuetudo in iſtis valeat eſt cõis concluſio in.d.c.preſenti. Panor.in.c.cum eſſes.de teſta. Joã.an.in regula. nemo põt. de reg.iur.lib.vj.⁊ Jmo.⁊ Car.in.d.c.fi.de pecu.cle.⁊ facit gl. in.d.c.gratia.⁊ in.d.c.cum oẽs.⁊ habeť in.c.ſi ꝓpter tua debita.in fi.de reſcrip.lib.vj.declarando vt.j.in di. Et iſta tẽpora pulchre cõſiderat Panor.in.d.c.poſtulaſti.⁊ in diſputatione ſua que incipit. Titius clericus.in.iij.dubio. ¶ Unde cõprehendendo ſingula membra diſtinguendu3 puto. Aut loqmur in clericis regularibus.⁊ tũc in eis non pcedit dubiũ.q2 cũ nihil ꝓpriũ habeãt.d.c.nolo.⁊.c.nõ dicatis.xij.q.j. Licet abutẽdo facultatibus peccẽt mortaliter. Nõ tñ tenẽtur ad reſtitutione3 nec ipſi nec heredes cũ nõ habeãt heredes niſi monaſteriũ. c.j.xvij.q.j.auten. ingreſſi. de ſacroſan.eccle.c.j.⁊ ibi habetur de teſta. Aut loquimur de clericis ſecularibus. tũc aut loqmur in habentibus adminiſtrationes que nõ ſunt ꝓprie beneficia puta hoſpitalarijs.⁊ tũc nõ faciũt fructus ſuos tales.cle.q2 cõtingit. de religi. domi.q2 fructus ſint deputati ſpecialiter ad hoſpitalitatem. Et ideo ſi abutatur eis tenebitur ad reſtitutione3. Jta hic Car. Et.ſ. Tho.in quolibeto ſuo.vj. articu.ij. Et Jmol.in.d.c.ſi.de pecu.cle. Et vltra hoc peccant grauiſſime et poſſunt priuari.d.cle.q2 cõtingit. Aut loquimur de epis.⁊ tũc cum redditibus eccleſiarum.ſ. de quarta canonica oblationibus ⁊ alijs cõmunibus debeant facere quattuor partes. vnã ꝓ ſe.aliam pro eccleſia.tertiam pro miniſtris eccleſie.quartam ꝓ pauperibus.c.2ceſſo.c.vulterane.⁊.c. quattuor.xij.q.ij. Si de parte pauperum abutuntur peccãt mortaliter ⁊ tenenť ad reſtitutionem.q2 aliena rapiunt. Et ita procedunt multa allegata pro prima parte. Et ita beatus Tho.ij.ij.q.clxxxv. articu.vij. Et eſt eadẽ ratio que dicta eſt in proximo membro precedenti.

Jn alijs aũt redditibus menſe epiſcopalis.qñ eps h3 menſam diſtincta3 ⁊ certos redditus diſtinctos pro dignitate ſua: tunc in illis dicite idẽ in epo qd in alijs prelatis ſecularibus.j. proxime ſubijciam. quia in eis habet liberam adminiſtrationem ſicut alij clerici in ſuis beneficijs.per ea que no. Jnn.in.c.edoceri.de reſcrip.glo.in.c.q2 epiſcopi.v.q.iij.facit tex.in.c.eps eccleſiaſticarũ.⁊ tex.in.§.cũ ergo.xij.q.j.iducẽdo vt.ſ.induxi. Aut loquimur de alijs prelatis ⁊ clericis ſecularibus. ⁊ tũc cu3 poſt iſtud quartũ tempus habeãt dignitates prebẽdas ⁊ beneficia ſua diſtincta:eorũq3 adminiſtratores ſint faciũt fructus ſuos: vt dictũ eſt ſequendo Car.⁊ Jmo.⁊ Hoſti. Si abutuntur iſtis bonis que ſibi ſuperſunt vltra vſum ſuũ peccãt mortaliter. S3 tñ non tenebunť ad reſtitutionẽ. Jtẽ beatus Tho.in.d. quolibeto.vj.ar.ij. Et ita do. Car hic. Et eſt rõ:q2 nõ aliena rapiũt: ſed ſuis rebus abutunť. Et ſi dicať ꝙ debeãt in vſum pauperũ cõuertere:q2 ſuperſunt. Fateor ꝙ per officiũ iudicis ad hoc cogi poſſunt ⁊ magis ꝙ laici. q2 iſta bona eccleſiaſtica magis debentur pauperibus.nõ tñ per hoc reperio ꝙ pauperes ſint dñi illorum fructuum ſuperextantiu3 nec ꝙ eis cõpetat actio ad illos.ſed ſolum cõpetit officiũ iudicis.iuxta glo.in.c.ſicut. ⁊ ibi videbimus.xlvij.di. Et officiũ iudicis vt clarũ eſt nullam preſupponit oblationẽ.l.qui per colluſionẽ.ff.de act.emp. Officiũ autẽ iudicis ceſſat ex quo clericus habẽs titulũ ⁊ faciens fruct⁹ ſuos ipſos cõſumpſit.nã de cõſumptis bonefidei poſſeſſor longeminus qui iuſto titulo poſſidet:non teneť reddere rõnẽ neq3 habet reſtituere fructus neq3 eſtimationẽ vt notãt legiſte communiter in.d.l.ex diuerſo.ff.de rei ven.⁊ in.d.l.certũ.⁊ canoniſte in.d.c.graue.⁊ in.d.c.cũ ſuper. Et in hoc ſaluatur.ij. opi.ij. relata. Hoſti. Car.⁊ ſequatiũ maxime cũ negari nõ poſſit qn conſuetudo habet dubiu3 qualis ſit iſta adminiſtratio clericis ⁊ beneficijs ſuis.⁊ ꝙ libera poſſit interpretari.de cõſue.c. cũ dilectus.l.minime.ff.de legi. Et cõſuetudo vniuerſalis h3 ꝙ faciunt fructus ſuos.⁊ de eis vt de ſuis libere in bonos tñ vſus diſponunt. Si tñ per iſtũ abuſum fructuũ beneficij eccleſia paſſa eſſet detrimẽtũ. tunc fateor ꝙ teneť clericus reſtituere omne dãnum eccleſie:⁊ bona ſua erũt hypothecata pro tali dãno prout vult gl.notabilis in.c.ex litteris. de pigno.⁊ facit gl.in.c.qcũq3.xij.q.iij.in.l.non eſt ignotũ.C.de admi.tut. Neq3 cõſuetudo aliqua valeret vbi tractareť de dãno eccleſie vř etiã de diminutiõe cultus diuini:puta q2 clericus ita dilapidaret fructus beneficij ꝙ non ſupereſſet ſibi ad faciendum deſeruire eccleſie: ⁊ ad ſatiſfaciendum ꝓut ſepe accidit. Nam tũc talis 2ſuetudo non excuſaret clericũ ⁊ teneret de patrimonio facere ꝙ eccleſia haberet debitũ.tex.ibi Panor.in.c.pe.de cle.non reſi. Et hoc mõ ſaluať opinio eoꝝ q dixerũt ꝙ teneret ad reſtitutionẽ vt p3 per rõnẽ.q2 cõſuetudo grauoſa eccleſijs vel cõtra eccleſiaſticã diſciplinã nõ tenet.c.j.c.cũ venerabilis.⁊.c.fi.de cõſue. Jõ cõſuetudo aliqua iſtis caſibus clericũ abutẽtẽ beneficijs nõ excuſaret.⁊ ita eſt de mẽte Jo.an.i.d.c.nemo põt. de re.iur. Nec diſpenſatio aut tolerantia pape hoc caſu excuſaret.per ea que vidimus in.c.j.x.di.⁊ in.c.cõſequens.xj.di. Et de tolerãtia in.§.
5 leges.iiij.diſt. ¶ † Reſtat dubitatio quid de clericis ſecularibus qui habent beneficia regularia in cõmendã:⁊ ꝭ3 tempora antiqua cũ cõmenda ſit ſimplex depoſitũ.l.cõmẽdare.ff.de vb. ſig.glo.in.c.nemo deinceps.de elec.lib.vj.habeť in.c.cũ veniſſet.de reſti.ſpo.⁊ in.c.ſi cõſtiterit.de accu. Si tales abutuntur fructibus beneficij cõmẽdati tenenť ad reſtitutionẽ. Uerũ cu3 ex forma cõmẽdarũ noſtri tpis papa det cõmẽdas perpetuas: vt decẽtius cõmẽdatarius ſuſtentari poſſit. ⁊ poſſit ea que verus prelatus ⁊ diſponere de fructibus ſaluis oneribus eccleſie incũbẽtibus. Crederẽ hoc caſu cũ papa poſſit libere diſponere de iſtis beneficialibus.c.propoſuit.de cõceſ.preben.cle.j. in fi. Et ibi Jmo.vt lit.pen.dixi in.d.c.j.x.di.ꝙ ex diſpenſatiõe pape ⁊ pmiſſione ſua qui hoc mõ commẽdando vř diſpenſare. vt vult Jnno.in.c.diuerſis fallacijs.de cle.cõiu.in.c. veniens. de fili.preſby.videatur pmiſſum tali clerico cõmẽdatario quatenus ſonat cõmenda: ſcilicet vt decentius ſtatum ſuum tenere valeat.ꝙ faciat fructus ſuos ſicut de alijs beneficijs ſecularibus.⁊ dummodo ſatiſfaciat cultui diuino monaſterij commẽdati ⁊ victui ⁊ veſtitui: ⁊ alijs neceſſarijs monachorum ⁊ reparationi eccleſie.ꝙ ſi fructibus abutatur non tenetur ad reſtitutionem ſicut nec habens in titulum beneficium ſeculare de male cõſumptis fructibus licet peccet mortaliter.neq3 eñ excuſat in iſtis conſuetudo neq3 amplitudo commende facta per bullas pape neq3 diſpenſatio tacita vel expreſſa.q2 l3 papa poſſet dare etiã facultate3 diſpenſandi in vita vel teſtãdi de fructibus bñficioꝝ.vt vult Ang.⁊ Jmo.in.l.ſi ſeruus cõis.in prin.ff. de ſtip.ſer.⁊ facit cle.q2 cõtingit. ⁊ ibi gl.⁊ doc.de reli.domi.⁊ cõſuetudo etiã poſſet parẽ facultatẽ dare.vt vult Jo.an.in.d.regula.nemo põt.tñ nõ debent trahi neq3 diſpẽſatio neq3 2ſuetudo ad

tudo ad dãnum eccleſiarũ.vt nutriãt pctm̃ vel vt diminuãt cultum diuinũ:q2 in iſtis peccaret papa mortaliter: neq3 eſſet excuſatus diſpenſans neq3 diſpẽſatus.vt dixi in.d.c. conſequẽs. ⁊ facit qd vult Archi.in.d.c.non liceat pape. ¶ Terti⁹ articulus. An ſi clericus faciat ſeruitiũ eccleſie:ſ3 nõ debito mõ.q2 dicit horas in pctõ mortali:vel negligẽter dicit: vel currẽdo: vel euagando: an peccet mortaliter. Et hoc dicã poſt Car.j.xcij.diſtin.in ſumma.⁊ per totũ.⁊.xcj.di.c.cleric⁹.vbi meli⁹ occurret. ¶ Gl.ſuꝑ verbo vtrũq3 inducit tex.in ar.ꝙ pcedit de vno connexoꝝ ad alterũ. ¶ Jn.e.gl.ibi ſicut xps. Tu dic vt vno 2ceſſo reliquum cõcedatur:⁊ vno prohibito aliud ꝓhibitũ itelligať. Hoc faciunt primo cẽſure ſimilitudo.que eñ ſimile habent iudiciũ ſimilẽ expoſcũt cẽſurã:⁊ ſimul cõceſſa vel ꝓhibita intelliganturvt ebrietas ⁊ vẽtris ingluuies.vt.c.⁊ ebrietas.⁊ quodlibet pctm̃ mortale.iiij.di.deniq3.⁊ de appel.c.ſuꝑ eo. vbi videť ꝙ ſi prohibeť appellatio ꝓhibeť ⁊ recuſatio.ſimilẽ eñ expoſcũt cenſuram. Secũdũ eſt generalis ꝓnũciatio.i.ampliatio vocabuli ad generalitatem.xiiij.q.v.c.penale.xxxij.q.iij.c. meretrices. ⁊ idẽ facit adiuncti rõ.ſ.2iũcta ſunt ⁊ ſibi cohærẽt.j.q.j.c.ſicut xps.ix.q.ij.c.null⁹ primas.⁊.c.epm.⁊ de offi.dele.c. preterea.vbi diciť ꝙ ſi cauſa fuerit alicui delegata oĩa que cauſa3 cõtingũt ei cõceſſa intelligunť. Et idẽ facit ꝓhibiti occaſio. Si eñ ꝓhibeť principale ⁊ oĩa que occaſionẽ ꝑſtãt principali ꝓhibita intelligunť. Puta inhibetur clericis in ſacro ordine cõſtitutis incontinẽtia etiã cũ ꝓprijs vxoribus copulari ⁊ cõtrahere mrĩmoniũ. Unde etiã q occaſionẽ ꝑſtant incõtinentie ⁊ fornicatiõi eis ibibenť.ſ.ne cohabitẽt cũ feminis maxime extraneis. lxxxj. di.c.volumus.⁊.c.legitur.⁊.c.oĩbus.ꝭm Hug.l.oĩo.ff.de ſpõ. Hec etiã no.xxx.q.vj.c.hoc quippe.inducit tex.ad ſolutionem vni⁹ qõnis.dic vt in ea. ¶ Jn fi.gl. No.ex iſta glo.ꝙ ille q allegat diſpẽſationẽ debet illã ꝓbare. No.diſpenſatio eſt iuris cõis relaxatio vel violatio. Unde qui cõtra ius cõe indulgẽtiã ꝑuilegiũ ſiue diſpẽſationẽ allegat ille ꝓbare d3. de priuilegijs habeť.c.di.c. cõtra morẽ.de indulgẽtia.de reſcrip.c.ex pte. De di
6 ſpẽſatiõe.de elec.c.dudũ.ij.⁊.c.ij.de ſciſma.ꝭm Archi. ¶ † Secũdo no.ex gl.ꝙ licet ſupior actũ faciat ſciẽter cu3 inhabili ſuꝑ cui⁹ inhabilitate diſpẽſare põt:tñ ꝑ hoc nõ videť diſpẽſare niſi aliter ꝓbeť ſecũ diſpẽſatũ.ꝓbať in.d.c.diuerſis fallacijs. qcqd hic dicat Jnnocẽ.de cle.2iug. Et eſt rõ ꝭm cõiter doc.ibi.maxime Panor.in.c.ij.de ſciſma. Diſpẽſatio in inferiore cum ſit regulariter ꝓhibita niſi certis caſibus:op3 ꝙ fiat cũ cauſe cognitione vt videat an faciat in caſu ſibi a iure ꝓmiſſo:⁊ ſubſit cauſa a iure requiſita.§.niſi rigor.j.q.vij.vbi glo. Jnno.in.c. cum ad monaſteriũ.de ſta.mo. Jdeo nõ mirũ ſi ſimpľr faciẽdo actũ inferior cõtra ius:licet potuiſſet diſpenſare nõ videť diſpẽſare: tñ quo ad ipm epm gerentẽ actũ habebiť ꝑ diſpenſato.d.c. diuerſis.ita ꝙ de hoc non poterit ſibi opponere.facit gl.no.i. c. j. ne ſede vacante. Ubi vult ꝙ recipiẽs rẽ eccleſie ex cõtractu inualido nõ põt illã nullitatẽ allegare in fauorẽ ſuu3. Jtẽ quoad illum cui cõferť vel cũ quo fit act⁹ cauſať iuſtus color tenendi q̃ſi cũ eo eſſet diſpenſatũ niſi aliter 2ſtaret de mala fide eius: quia ſciret geſta nõ tenere. Jta cõiter doc.maxime do. Ant.⁊ Jmo. in.d.c.diuerſis.facit.l.ſi.C.de magiſ.cõuen.iuncta glo. qd no. Archi.in.c.j.xxvij.di.⁊ in.c.diaconi.xxviij.diſt.⁊ Panor. i. c. cum.M.in.ij.charta.de cõſti.quod intelligũt do. Anto.⁊ Jnno.in.d.c.diuerſis fallacijs.ꝓcedere.ſi ſumus i caſu in quo poſſet epiſcopus diſpenſare:ſecus ſi non poſſet diſpenſare:q2 tunc nõ ꝑſtaret talis collatio ſibi actus facti ab epo iuſtu3 colorẽ tenẽdi.⁊ idem tenet in.c.dilectus.do. Anto.de tẽp.or. ⁊ facit qd vult Bal.in.c.dudũ.il.ij.de elec.in.c.iter ceteras.de reſcrip. in c.cũ cauſam.de offi.dele. Cal.de ṽbo.ſigni.in cõſilio. xiij. et de hoc aliquid.liiij.di.c.ſi ſeruus vnico.et no.lj.di.c.qui i aliquo. ⁊ glo.lxxxj.di.c.ſi quis ſine. Et no. Jnnocẽ.de fil.preſby.c.veniens.⁊ glo.de cõceſ.prebẽ.c.litteras. Gemi.concludit in hac materia.aut actus qui geriť cũ inferiore eſt talis nature ꝙ non requirit iudicialẽ examinationẽ vel inquiſitionẽ ꝑſone:cũ qua fit actus:ſicut eſt qñ eps recipit ꝓcurationẽ a ſacerdote exiſtente in eccleſia.vel qñ audit diuina ab eo.quo caſu licet quis debeat attẽdere a quo miſſam audit.vt.ſ.di.xxi.in mandatis tñ non requiriť inquiſitio iudicialis. Et ideo ſi eps iſtos actus gerit cũ inhabili ſcienter licet habeat poteſtatẽ diſpẽſandi:tñ nõ intelligereť cũ eo diſpẽſatum. Nam recipere ꝓcurationem non eſt ſolẽnis actus.⁊ pati eũ miniſtrare in eccleſia non eſt aliquid agere ſecũ. vt habeť in.c.olim.il.ij.de reſti.ſpo. Aut act⁹ eſt talis nature ꝙ requirit cauſe cognitionem. Et tunc ad hoc vt vitium remoueať requiriť a iure certa forma ſicut i excõicatione. de ſen.excõ.c.cũ deſideras. Et tñ dato ꝙ eps gerat actum ſcienter cum excõicato.per hoc nõ videť ille abſolut⁹: q2 requiritur ad excõicationẽ tollendã certa forma. Cõcluſiões he ſunt. Jnno.in.d.c.veniens.cle.ſi ſummus.de ſen.excom. ⁊ ibi habetur.

¶ Aut nõ requiriť certa ⁊ determinata forma. Et tunc ſi vna cũ geſtione etiã eps exprimat ⁊ diſpenſat ſuꝑ vitio. Et planũ ꝙ diſpẽſat ſuꝑ vitio.vt voluit glo.hic.⁊ de cõceſ.prebẽ.c. litteras. de ſciſma.c.ij. Aut eps non exprimit ꝙ diſpenſat ſuꝑ vitio. Et tunc aut ipſe facit actũ non premiſſa aliqua cognitione ſuꝑ vitio ſuper quo requiriť diſpẽſatio:⁊ tunc non intelligiť diſpenſatum ſuper vitio quãtũ ad ſuperiorẽ vel ſucceſſorẽ ipſius qn ipſi poſſint talem actũ reuocare. Sed quantũ ad gerentẽ actum habet vim diſpẽſationis:ita ꝙ reuocare non poſſit.⁊ ita ꝓcedit dictum.c.diuerſis fallacijs.⁊ qd ibi no. Jnno.⁊ ita proprie loquitur. Per hoc apparet ꝙ nõ eſt cõtrarius ſibi in eo qd no.de fil. preſby.c.veniens.vbi dixit ꝙ talis actus nõ induxit diſpenſationẽ:q2 verum eſt ꝙ nõ inducit diſpẽſationẽ:ſed bene quantũ ad ipm gerentem actũ precludit viã cõtra eũ opponendi. Et ipe ſuperior gerẽs actu3 cũ tali puniri debet.lj.di.c.qui in aliquo. Panor.in.c.dudũ.il.ij.de elec.per ea que no. Jnno.in.c.cũ ad monaſteriũ. de ſta.mo. Aut ſuperior anteꝙ actũ gerat premiſit cauſe cognitionẽ ſuꝑ diſpenſatione facienda vel nõ:⁊ poſtea ꝓmouit et ordinauit hec intendens. Et tunc per talẽ actũ videť cũ illo diſpenſatum:dũ tñ talis habeat ſuper tali vitio ptãtem diſpenſandi:licet nõ exprimat diſpenſo.gl.in.c.ſi qui.lxxxj. di. ⁊ ad hoc de appel.c.ad audientiã. Et ita cõcludit Jnno. in.c. veniens.de fi.preſby.⁊ Jo.an.de ſciſma.c.ij.ſuꝑ glo.j.⁊ de hoc optimus tex.xcvj.di.c.apoſtolica.⁊.c.ſeq. Et hoc declarat do. Anto.in.d.c.diuerſis fallacijs.verum enim appareat diſpẽſationẽ ex falſa cauſa interpoſitam:nã tunc eſſet diſpenſatio nulla.c.cum ṽo.§.ſubuentũ.ff.de fideicõ.lib. Nec preberet colore3 tenendi actus:puta collatio beneficij facta precedente dicta diſpenſatione erronea.quod intelligit Jmo.in.d.c.diuerſis fallacijs. verũ niſi ille cui facta eſt collatio erraret in facto. Et i hoc credo ꝙ bene dicat per ea que volunt docto.poſt Jo.an.⁊ glo. in.c.fi.ſuper gl.in verbo inanes.de elec.li.vj.⁊ faciunt que no. Jnno.in.c.cũ ad monaſterium.de ſta.mo. Et eſt ratio. nam in his que ſunt contra ius cõe cum requiratur color tituli: alioquin cõtra illa preſumimus.c.ad decimas. de reſti.ſpo.lib.vj. c.j.de reſcrip.eo.li. Error iuris nõ prebet iuſtũ colorem. glo. eſt ibi Bar.⁊ clarius Jmo.in.l.ſi fur.ff.de vſuca. Bar.⁊ Jmo.in l.celſus.ff.de vſuca.faciunt que habentur in.c.cura. de iurepa. Gl.fi.colligit ex tex.ꝙ clerici nõ debent habere ab eccleſia niſi victum ⁊ veſtitum. Jn fi.glo.tu dic vt no.glo.fi.l.di.c.ſtudeat. in glo.ad quam remittit glo.hic.
1 ☞ Capitulum quomodo debeat citari.
2 Multi quot dicantur.

Omeſationes.

Comeſſationes et ebrietates vitãde ſunt. Et ſi multitudo in hoc delinquit benigne ſunt monendi:⁊ non puniendi.h.d. No.ꝙ quis non excuſatur ab exercitio prohibitorum:licet alij talia prohibita exerceant. No.ꝙ magis eſt abſtinendum ab operibus illicitis dieb⁹ ſolẽnibus ⁊ feſtiuis:ꝙ diebus feriatis. No.ꝙ ratione multitudinis detrahitur de ſeueritate pene.ad hoc.iiij.diſtin.c.deniq3. No.ꝙ licet multitudini parcatur quo ad penã temporalẽ:non tñ ꝓpter hoc remittiť pena eterna vel diuina.vide not. in.d.c. deniq3. No.ꝙ quãdo ppľs debet moneri ſuꝑ aliquo delicto:potius eſt incipiendũ a nobilibus ⁊ maioribus:quia ſic alij iferiores poſtea facilius retrahẽtur. Et etiam ſic inter ſcholares ꝭm Hug.hic. ¶ Oppo.contra fine3 tex.qui dicit ꝙ ſi populus delinquit primum debẽt moneri ſpirituales. So.dic ꝙ dicuntur ſpirituales hic quantũ ad alia bona opera que exercẽt.ſed quãtum ad malũ ſuper quo monenť nõ debent dici ſpirituales. facit qd habeť i ſili.ſ.xxxvij.di.c.legãt.⁊.viij.q.j.c.illd. ⁊ dic ꝙ hic nõ appellat ſpũales ex eo ꝙ vocenť iuſti:ſed ſpũales vocat ꝑlatos qb⁹ cõmittiť cura aĩaꝝ ⁊ ſpũaliũ:qui prio debẽt moneri ꝙ alij exiſtentes de ppľo. Et ita loqť iſte tex.ꝭm Hug.⁊ Archi.
1 ¶ † Quero quõ debeat citari capitulũ:an ſufficiat dare cedulam citationis maiori de capitulo. Sol. Archi.dicit ꝙ ſic. ar. hui⁹ tex.qui vult ꝙ monitio que fit ꝑ toto ppľo corrigẽdo ſufficiat ſi fiat principalibus ppľi. Remittit etiã ad no.in.c. bone. j.de elec.⁊ de hoc gl.in ṽbo factã.in.c.ſi capitulo.de cõceſ.ꝑbẽ. li.vj. ¶ Gl.ſuper ṽbo putať. Recita ꝑ cõtrariũ ꝙ nõ puteť iuſtũ comeſationes ⁊ ebrietates fieri:cũ iſtud ſit de genere ꝓhibitoꝝ nõ putať cõceſſum. Gl.ſol.ꝙ ſapiẽtes nõ putãt 2ceſſum: ſed ſtulti ſunt qui hoc putãt.⁊ ita procedit iſte text. Glo. ſuper verbo lugẽdũ. Recita ꝑ cõtrariũ ꝙ tex.videat ſibi contradicere:q2 dicit ꝙ comeſationes ⁊ ebrietates ſunt ꝓhibite: ⁊ poſtea dicit quoad illos qui talia vidẽt nõ lugẽdũ:⁊ ſic videtur innuere ꝙ nõ ſunt ꝓhibita ex quo nõ ſunt lugenda. Glo.tacite ſol.ꝙ iſte non dicit ꝙ nõ ſunt lugenda:ſed dicit ꝙ oportet:debet legi interrogatiue ſic erit ſenſus ille ꝙ nõ erit lugẽdum qui inſpexe
2 rit ꝭm Lau.⁊ Archi. † Gl.fi.in prin.querit quot dicanť multi[a]

Additio.
a ¶ Quot dicãtur multi. Uide Bal.in conſil. ccccxlvij. incip. ad euidentiã ꝑmittẽdũ.in. iiij. colũ.ver.ꝑterea Joan.in.v.vol. vbi ꝙ iſtud verbũ multi poteſt verificari i duobus.⁊ vide Panor.in.c. ad noſtram.in.ij. col. ver.⁊ not.de rebus eccľ.nõ ali. vbi dicit ꝙ licet duo dicanť multi:nõ tñ plures. ⁊ vide do. Jaſonem i.l.licet imperator. in.iiij. col. i qnto not. ff.de lega. prio. H. F.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

vſq; ad ver.ꝛ habes hic. Recita glo.ꝑ cōtrariū ꝙ ꝓpter multi
tudinē nō detrahat̃ de ſeueritate.de pe.di.vj.c.j.in fi. Itē pro
pter ſcādalū qd inſurgeret ex impoſitione pene quoad multitu
dinē nō debet detrahi de pena: q2 ꝓpter ſcādalū veritas omit
tenda nō eſt.de reg.c.q ſcādalizauerit.glo.ꝑ ſolutiōe cōtrario
rū diſtinguit.dic vt in ea. ¶ In fi.glo. No.ex iſta glo.duas li
mitatiōes ad id qd dr.q2 ꝓpter multitudinē detrahit̃ de ſeueri
tate pene differēdo.nō ex toto tollēdo penā: ſed ei9 ſeueritatē.
vt vult iſta glo.ꝛ no.glo.fi.j.q.vij. Secūda limitatio glo. hic
eſt.qñ factū eſt tale ſup quo nō cadit diſpēſatio vel compoſitio:
q2 tūc etiā nō detrahit̃ de pena.vt vult hic glo. Tertia limita
tio fuit poſita ꝑ Hug.iiij.di.deniq;.vt nō parcat̃ multitudini
qñ facit pctm̄ cōtra naturā:q̄ caſu etiā ꝓpter multitudinē nō di
mittit̃ pena.allegat.xxxij.q.vij.c.flagitia. Quartā limitatio
nē ponit Hoſt.in.c.ea que.de ſta.regu.ꝛ illud nō ꝓcedit in re
gularib9 q renuntiauerūt ſeculo et faciūt cōtra votū: q2 tūc ta
les ſunt puniēdi:nō obſtāte multitudine.ar.d.c.ea q̄.ꝛ idē no.
Archi.l.di.c.vt cōſtitueret̃. Uel etiā ꝓpter mai9 malū qd poſ
ſet eccleſie īferri.qñq; ſeueritati detrahitur: puta q2 rex aliqd
diſponit de reb9 eccl'ie:cui ſi cōtradiceret prelat9 peius eccleſie
eueniret.ita Archi.hic.et cōmēdat Bella.tamen non ſic fecit
beatus Ambro.in.c.conuenior.xxiij.q.viij.

1 ☞ Pſalmiſtatus eſt ordo.
2 Dictio vſq; quid importet.

Non oportet. Clericis in quocūq; or
dine conſtitutus:prohi
bitū eſt tabernas intrare.h.d. ¶ No.primo ꝙ dictio
oportet: īportat neceſſitatē. ¶ No.appellatiōe cle
ricorū cōprehēdūtur exiſtētes in ſacris ꝛ minorib9 ordinibus
1 quibuſcūq;. ¶ † No.optimū tex.ꝙ pſalmiſtatus eſt ordo:quia
hic enumerat̃ inter ordines eccl'iaſticos.de quo ꝑ glo.xxj.di.c.
2 cleros.ꝛ in ver.pſalmiſta.ꝛ ibi. ¶ † Glo.j.recita ꝑ cōtrariū ꝙ
dictio vſq; ꝓſupponit mediū eſſe īter extrema copulata. Glo.
fatet̃ ꝯtrariū.ꝛ ad tex.reſpōdet. ¶ In fi.glo. No.iſtā glo.ꝙ de
propria ſignificatione vocabuli dictio vſq;:neceſſerio preſup
ponit aliqd mediū eſſe inter extrema per dicta cōiūcta. De im
propria vō ſec9 eſſet ꝛ importat poti9 quādā diſpoſiti dilatio
nē q̄ tacitā incluſionē.qd ex ſubiecta materia colligere licet.vt
hic no. Bal.in auf.hoc amplius. C.de fideicō. Bar.i. l.patro
nus.§.ſempronio.ff.de leg.iij. Gemi.in.c.ſtatutū.de prebē.li.
vj. Archi.in.c.ſi gratioſe.de reſcrip.li.vj.qd no. ꝓpter priuile
gia vel ſtatuta ſibi fieret expreſſio talis dictionis ſm hūc intel
lectū eſt ſenſus littere a preſbyteris vſq; ad diaconos.i.ꝙ ſunt
preſbyteri ꝛ diaconi ſm Hug.ꝛ Lau.

1 ☞ Clerico an liceat tenere tabernam.
2 Conceſſo maiori an intelligatur cōceſſum minus.
3 Ergaſterium quid ſit.

Talli. Clericus monitus vt tabernam nō teneat
vel ſtationem merciū: et non deſiſtens depo
nitur. ¶ No.ꝙ ille dicitur habere tabernam qui illaʒ
1 tenet ꝛ in ea adminiſtat. † ꝛ ſic videtur ille tex.clerico ꝓhibe
re retentionē taberne:quādo perſonaliter in illa adminiſtret.
Uñ nō dr ꝓhibere ꝙ clericus nō poſſit habere tabernā vbi ven
dit vinū qd repoſuit:ꝛ qd ſupeſt de redditib9 ſuis:dū tñ in pro
pria pſona ibi non adminiſtret. qd nota.et vide glo.lxxxviij.
di.c.negotiatorē.glo.aliter dicit in.c.j.de vi.ex ho.cle.li.vj.et
etiā glo.ſentit cōtra in cle.j.in verbo perſonaliter.dū dicit ꝙ
a culpa nō excuſat̃ q ꝑ aliū tenet tabernā.de vi.ꝛ ho.cle. Ideo
dicerem ꝙ ſi habēt clerici ex priuilegio vel cōſuetudine:ꝙ poſ
ſint facere per aliū teneri tabernā nōie ſuo.vbi res ꝛ fructus ec
cleſie vel etiā alia vendant̃: ꝛ tunc poſſit ꝑ aliū.c. ſignificante.
vbi tex.et cōiter doct.de appel. Si aūt ꝑ ſe nō crederē poſſe. q2
nō valeret cōſuetudo:q2 daret occaſionē mali clerico cōtra. c.
cū ab omni.de vi.ꝛ ho.cle.c.cum venerabilis.de cōſue. vbi nō
habent clerici ex priuilegie vel cōſuetudine locando alteri ta
bernā.ita ꝙ nō exerceatur nōie eoꝝ ꝛ poſſunt.gl.eſt cōiter ap
probata in.l.ij.C.de epiſ.ꝛ cle.et ita ſaluo glo.in.d.c.negotia
torem.lxxxviij.di. Si vero ꝑ aliū teneat̃ ſ; nōie eorum:tūc licet
excuſent̃ a pena dicte cle.j.tñ male faciūt. Et ita ꝓcedūt cōtra
ria.niſi ad tēpus tātū cauſa vidēdi fruct9 eccl'ie q ſibi ſupſunt.
Ita ꝙ non tranſeat in negotiationē. Hoc caſu etiā ꝑ aliū poſ
ſunt facere teneri tarbernam. Ita intelligo glo.in.d.l.negotia
torē.ꝛ ita intelligo qd hic cōiter tenēt doc. ¶ No.ar.ſumptū a
minori ꝓcedere.de quo in.c.cū in cūctis.de elec.c.ex parte. de
2 decimis. † Et ſic etiam nota ꝙ qñ ꝓhibet̃ qd eſt minus. videt̃
etiā ꝓhibitū qd eſt plus. Tu vero dicas ꝙ ad illā regulā q̄ ha
bet ꝙ cui cōceditur maius cōcedit̃ ꝛ minus.ꝙ iſta regula obti
net veritatē quoad illud min9.qd cōtinet̃ in eo qd eſt maius tā
q̄ pars ipſi9.et ſic procedit.extra de reg. iur.c.in toto . et.c. cu
plus. Sed ſi illud minus nō ꝯtineat̃ infra illud maius; tūc aut
cōceſſio illi9 qd maius eſt a iuris cōis diſpoſitiōe ꝓcedit.ꝛ tūc
cui competit qd maius eſt:cōpetit ꝛ qd min9 eſt. Et ſic pñt in
telligi iura ꝑ parte iſta allegata. Et ſi reperiūtur iura ꝯtraria
fallentie ſunt et rationes ſuarū ſpecialitatū ſecū portāt. Et ſu
mitur ratio hui9 regule ꝑ argu.a fortiori ratiōe. Q2 ſi ratio iu
ris cōis dictat cōcedi id qd mai9 eſt:forti9 viget illa ratio in eo
qd eſt minus. Aut cōceſſio illius qd maius eſt nō a iuris cōis:
ſed a iuris ſpecialis diſpoſitione ꝓcedit. Et tūc regulariter cō
ceſſo maiori:nō ideo intelligitur cōceſſum minus.vt de prebē.
c.cui de nō.li.vj. Nā nō ſequit̃. Cōcedo tibi illā ciuitatē: ergo
cōcedo tibi illud caſtrū.quia ſeparatoꝝ ꝛc.ff.de calū.l.vlt. Fal
lit tñ in cōnexis cōnexione neceſſaria. ar.de conſti.c. trāſlato.
Et etiā in acceſſorijs ſeparatis ſi cōceſſio ſit fauorabilis.vt.C.
de iur.fiſ.l.ſi quādo.li.x. ¶ Nota ꝙ ille qui eſt inhabilis quo
ad principium actus:multo fortius videt̃ inhabili9 quoad exe
cutionem actus. Et ſic ex negatione antecedētis dicitur nega
ri conſequens:ſicut in permiſſione.l.ad legatum.l.ad rem mo
bilem.ff.de procu. ¶ Nota ar.ꝙ ex crimine non imponitur pe
3 na depoſitionis niſi ſequeretur contumacia. † Quid ſit erga
ſterium. Sol.dic ꝙ eſt ſtatio ſiue apotheca vbi fiunt ꝛ exponun
tur res venales. ꝛ dicitur ſic ab erga grece quod eſt opera : et
ſterion quod eſt ſtatio. vnde dicitur ergaſterium id eſt opera
ria ſtatio vel loc9 ſtationarius vbi apothecas publice tenēt.li
cet enim pro honeſta et neceſſatia cauſa poſſit clericus ſe exer
cere.vt no.in.d.l.ij.puta ſcribendo. c.clericus victum.xxj.q.j.
Saly.in.l.non plures.C.de ſacroſan.ec. Tamen tenere ſtatio
narias et publicas apothecas clericis non credo permiſſum.
Ex quo tranſit vel in ſpeciem negotiationis: vel in publicam
profeſſionem clerico non conuenientē.toto titu.ne cle.vel mo.
de vi.ꝛ ho.cle.c.fi.ſm Lau. Archi.ꝛ Io.de fan. Glo.j. colli
git notabile ex tex.et allegat concor. In fi.glo.de materia glo.
vide glo.in regula.cui licet.de regu.iur.lib.vj.

1 ☞ Clericis an liceat comedere per tabernas.
2 Peregrinationis cauſa que permittantur.

Clerici. Prohibitū eſt clericis tabernas in
trare neceſſitate nō impellente.h.d.
No.ꝙ clerici nō debēt bibere vel comedere per taber
nas. ¶ No.ꝙ dictio niſi ſequēs negatiuā ſtat inclu
1 ſiue. ¶ † No.ꝙ clericis nō eſt licitū comedere ꝑ tabernas quā
do non ſubeſt neceſſitas:niſi quando ſicut in itinere cōſtituti:
ꝛ peregrinationē nō debēt facere clerici niſi de licētia epi.c. nō
oportet.de cōſe.diſt.v. Et ſic licet clericus panē vel vinū in do
mo ꝓpria nō habeat:ꝛ ſic habeat neceſſitatē emēdi a taberna:
licet talia emere poſſet:nō tamen ibi comedere vel bibere. Naʒ
videtis ꝙ talis neceſſitas nō videt̃ cōcedere vt in taberna co
2 medat cū nō ꝑmittatur hoc niſi ꝓpter iter. ¶ † Glo.colligit ex
tex in fi. glo.eſt mēs.glo.ꝙ cauſa peregrinationis licet cōicare
excōicatis in cibo.vt in.d.c. qm̄. Itē cauſa peregrinatiōis li
cet miſſam audire a quolibet ſacerdote miſſam dicente. ix.q.ij.
c.nullus. Itē in qualibet eccleſia baptiſma accipere.x.q. iij.c
numerus. Item licet mutare habituʒ.xxi.q.iiij.c.epiſcopi. Et
ex hac cauſa licet fouere capillos ſm Archi.

1 ☞ Teſtium multitudini nō creditur ſi deponūt ſine partis
citatione ꝛ ſine iuramento.
2 Teſtibus non iuratis licet non credatur ad finē plene ꝓbatio
nis:tamen eis bene creditur quoad preſumptionē.
3 Epiſcopus ad que intendere teneatur.

Multis. Prohibet̃ epiſcopis conuiuijs vaca
1 re.h.d. ¶ † No.ꝙ multitudini teſtiuʒ
nō credit̃ deponentium ſine partis citatione:et ſine
iuramento.de.j.de teſti.in nomine domini.de.ij. eo.
2 ti.c.nup. ¶ † No.ar.ꝙ licet teſtibus nō iuratis nō credat̃ ad fi
nē plene ꝓbationis:tamē eis bñ credit̃ quoad ꝓſumptionē.ita
ꝙ coadiuuent̃ alijs ꝓbationib9:ſic videt̃ hic tex.per glo.ꝛ.c.cū
3 olim.de priui.q̄ hoc tenet. ¶ † No.duo ad que epūs intēdere te
netur.ſ.ſtudio:lectionis: ꝛ exercitio ꝑdicatiōis.ad hoc.xxxvj.
di.c.fi. No.ꝙ dictio in ſtat augmentatiue.de quo dixi.xl. di.ſi
papa. No.ex eo ꝙ qs vacat exercitio alicuius alteri contrario
ꝓſumit̃ ꝙ ipſe ignoret actū cōtrariū exercitio in quo pſeuerat.
ꝛ ſic ꝓſumptiue ꝓbatur ignorātia alicuius ex eo ꝙ ꝓbat̃ eū nō
vacare exercitio ſtudij. ¶ Glo.j.colligit notabile ex tex.et po
nit cōcordantes:ꝛ poſtea extendit ſe ſup materia preſumptio
nis. ¶ In fi.gl.dic ꝙ ſimpliciter ex preſenti ꝓſumit̃ de futuro.
liij.di.legē.lxxxij.di. plurimos.in fi. Et ſic ſimiliter ex ꝓterito
circa ꝓſens quotiens de fama alicui9 querit̃.lxxvij.di.quicūq;.
ꝛ.c.monachi.ij.q.j.in primis.xxiij.di.laici.ſm Archi.

Conuiuia. Permittātur conuiuia facta
in quibus ceſſant detractiōes
aliorum et inanes fabule.hoc dicit. No.clericis fore
permiſſa cōuinia que fiunt intuitu charitatis. No.
ꝙ ſm iſta

tempora papa ſcribendo vni ſoli loquebatur in plu
rali:hodie vō ſecus.de cri.fal.c.q̄ graui. No.ꝙ ille non dicitur
actum ex charitate facere qui illuʒ facit vt alteri detrahat. No.
ꝙ in cōuiuijs ꝓhibita eſt recitatio fabularum ſecularium. No.
ꝙ cibaria corpori tradenda ſunt tñ ad finem vt corpus reficia
tur ꝛ ſuſtineatur vt poſſit ſe exercere ad actus virtuoſos:ꝛ ſic vi
detur ꝙ non ſunt ſubtrahenda victualia ad ſuſtentationē cū ꝑ
hoc excluderet̃ ab exercitio virtutis ꝓpter corporis debilitatē:
quod eſt ꝯtra illos qui intātū artāt corpus ſuū abſtinentia qd
ponunt ſe in periculo mortis.

Nullus. Prohibetur ſacerdotibus inebriari
vel cibis ingurgitare vel in cōuiuijs
riſus vel turpia ioca ꝑmittere.h.d. No.ꝓhibitū cle
ricis inebriari. No.ꝓhibitū in cōuiuijs clericis fabu
las recitare vel canere vel cantilenas vel ludos turpes habere.

Quando. Preſbyteri anteq̄ comedant de
bent benedicere mēſam. Et vnus
clericus de ſacra ſcriptura aliquid legere debet:ꝛ in
fine deo gratias reddere.hoc dicit. No.ꝙ bñdictio
nē menſe quam faciunt ſacerdotes debet incipere ille qui prior
eſt inter ipſos. No.etiam in ſeſſione menſe debet ſeruari ordo vt
magis dignus alteri preferat̃ ꝛ honor cuilibet ſeruetur. No. ꝙ
ille qui legit ad mēſam clericoꝝ debet eſſe clericus. Et ſic vide
tur ꝙ laici nō debēt tale officiū exercere. No.ꝙ clerici poſt refe
ctionem debēt gratias referre. No.ꝙ nos debemus inquantum
poſſum9 imitari opera xp̄i. Et ſic chriſti actio eſt noſtra inſtru
ctio. No.ꝙ continere quis dicitur ſi comedit morigerate. vide
ſ.ea.di.conuiuia. No.ꝙ ex mala vita vnius clerici ſurgit vitu
perium aliorum clericorum.

Quando. Clerici qui ad aliorum eccleſias
conueniunt pro diuinarum cele
bratione non debent ibi conuiuare: ſed collationem
vſq; ad tertiū poculum ſuſcipere poſſunt. hoc dicit.
No.tex.ad inſtitutum antiquorum ꝙ prandium nō eſt plena re
fectio ſed quaſi parendium.i.precedens cibus ante cenam que
eſt plena refectio. No.ꝙ clerici quādo faciunt collationem de
bent ſedere ad tabulam. No.argu.ꝙ ex trina potatione vini qs
non preſumitur inebriari.

Non oportet. Prohibet̃ chriſtianis
celebrare cōuiuia:in q
bus partem ſuam quilibet conferat. No.ꝙ laici ſunt
ſubiecti canonibus ꝓhibentibus aliquid quod in
ducit peccatū. No.ar.ꝙ iudei nō ſunt aſtricti ad obſeruātiam
canonū. No.licitum arguere a vulgari elocutione vulgi. vnde
tex.de iureiur.c.j.lib.vj. Quero quid intendit tex.hic include
re per verba cōmiſſalia. Solu.dic ꝙ includit iſtud quod fit qñ
plures conueniūt ad cōuiuiū ꝛ quilibet ponit partem ſuam. vñ
illa dicūt cōmiſſalia a comedēdo vel a cōmittēdo q2 plures ſi
mul mittūt.ſm Hug.ꝛ Archi. Glo.j.querit quid ſit ſymbolū.
ꝛ ſol.in fi.glo.ꝛ dic ꝙ dicit̃ a ſym qd eſt cū ꝛ bolum qd eſt morſel
lus:vbi.ſ.quilibet ponit morſellū.i.partem ſuaʒ ad cōmunem
comeſtionē faciendā ad ſil'itudinē apl'oꝝ.xv.diſt.c.j. No.tñ ſm
Lau hic reprehendunt̃ illi qui ad vſum quotidianū ponunt in
duodena faciētes ſymbolū ex cauſa neceſſitatis:ſed illi repħen
dunt̃ q faciunt ad voluptatem preter quotidianum victum vt
faciunt milites ꝛ ſcholares dūmodo in ſtudio ſimul habitātes:
vel in eſtate ꝛ in nemoribus ſeu in mōtanis.ſm Hug.ꝛ Archi.

Pro reuerentia. In cōuiuio ſacerdo
tis debet aliquid de
diuina ſcriptura legi. hoc dicit. No.ꝙ in feſtis vni
uerſitatis non eſt neceſſe exprimere nomina ſingula
rium de vniuerſitate: ſed ſufficit dicere ꝙ vniuerſitas fecit hūc
actum.de quo per glo.in.c.j.de ꝓcu.ꝛ conſtitu. No. vtilitatem
quā cōſequunt̃ clerici ex lectura que fit in mēſa de diuinis ſcri
pturis. Quero in quibus debet obſeruari hec lectura. Sol.qui
dam dicūt ꝙ debet obſeruari ī clericis regularib9. S; dic ꝙ im
mo d; obſeruari in oīb9 collegijs ſiue ſint regulariū ſiue clerico
rum.ar.de cōſe.diſt.ij.in oīb9.ſm Hug. ꝛ iſtud puto verum ſm
hunc tex.q vl'r loquit̃ vt patet ibi.in omni ſacerdotali cōuiuio.

1 ☞ Nomine laicoꝝ poſſunt etiā cōprehendi illi qui ſunt aſtri
cti alicui religioni.
2 Clerici nō bñdicētes mēſam ante prādiū:nec poſt prādiū red
dentes gratias videntur peccare mortaliter.

Non licet. Clericis vel laicis religioſis non
licet conuiuia facere vbi quilibet
conferat : nec ante horā tertiaʒ comedere:ꝛ in principio
1 menſam benedicere: ꝛ in fine deo gratias agere debēt. † No.ꝙ
appellatione laicoꝝ poſſunt etiam comprehēdi illi qui ſunt ali
cui religioni aſtricti.vide qd dixi. xxiij. diſtin. mulier. No. que
hora dicatur congrua clericis ꝛ religioſis ad comeſtioneʒ ī die
2 bus in quibus nō ſunt ieiunia indicta. † No.ar.ꝙ clerici nō be
nedicentes menſam ante prādium nec poſt prādium gr̃as red
dentes videntur peccare mortaliter:q2 faciūt contra legis pre
ceptū. Quero qd intēdat tex.hic ꝓhibere vt nō fiant conuiuia
de cōfertis. So.dic ꝙ cōferte dicunt̃ quando quilibet cōfert et
ponit ꝑtē ſuā.ꝛ dr a cōferēdo eo ꝙ quilibet ꝯfert partē ſuā ſm
Hug.ꝛ Archi. Glo.allegat cōcor.ad id qd dicit tex.de modo
ad fi.gl.ad idē facit.xxvj.q.v.non licet.dictum apoſtoli ad Co
rinth.dicentis.ſiue mād̄ucetis ſiue bibatis oīa in gr̃aruʒ actio
nem faciatis.ad idē.xxv.q.vij.nō obſeruetis. niſi ſm Archi.

Si ergo. Hic magiſter cōcludit ex precedentib9 cau
ſis ſolutionem queſtionis. Oppo.ꝯtra de
terminationem magiſtri qui videt̃ hic expreſſe velle ꝙ clericus
obnoxius criminis gule nō ꝓmoueatur. Sed videtur ꝙ immo
poſſit ſaltem poſt penitentiā.ar.xlix.diſt.§.i.vbi etiam de hoc.
So. Hug.fatetur contrariū ꝙ poſt penitentiā talis poſſit pro
moueri. Et ad tex.hic ſubaudit maxime.vel poteſt hic ītelligi
de clericis iam promotis qui dū ſunt in vitio debent ceſſare ab
executione officij.vt.xxxiij.di.c.habuiſſe.ꝛ de temp.ordi.c.que
ſitum.ſm Hug. Tamē Gra.videtur hic tenere contra illā vlti
mam ſolutionē. Hug.quia intelligit etiā de ꝓmouendo.vt ptʒ
in tex.hic iūgi debet.ꝛ in.d.§.dicit aſſumere audeāt ꝛc.ad hoc
iij.q.iiij.beatus.in fi.ſm Archi. ¶ Diſtin.xlv.

1 ☞ Clerici in caſibus in quib9 poſſunt ꝑ ſuos ſuperiores ver
berari:non debent verberari ꝑ laicos:ſed ꝑ clericos: immo ſi ꝑ
laicos verberantur incurrerent excōicationē.ꝛ an epūs poſſit ꝑ
ſeipſum verberare clericum:an per alium.ꝛ nu.2.
2 Epiſcopus vel alij officiales eccleſie non poſſunt clericos pone
re ad torturam torquendo clericos per laicos.ꝛ nu.3.circa fi.
3 Clericum ſi prelatus vel alius de mandato ſuo capit inferen
rendo violentiam:quia erat paratus corrigi:an capiens ſit ex
cōmunicatus.

Sequitur. Gl.ſumme in verbo no.
ergo recita reuocando in
dubium an clericus poſſit alium ꝑcutere.ꝛ ſol.
vna cū magiſtro. Sed poti9 debet eſſe patiēs.
¶ Sed contra determinatiōem magiſtri vna
cū glo. Oppo.ꝙ immo videtur ꝙ vn9 clericus
poſſit aliū ꝑcutere.vt ptʒ.ſ.e.di.btūs.ꝛ.xxxv.di.ante oīa . ergo
nō bñ decidit magiſter.glo.hui9 contrarij timore ſoluit diſtin
guēdo vſq; ad ver.hoc tñ ſcias. ¶ In.e.gl.in ver.hoc tñ ſcias.
an epūs poſſit ſuis manib9 verberare clericū.ꝛ ſolue vt ī gl.vſq;
1 ad ver.diſtinguēdū. ¶ In.e.gl.ibi.c.vt ſame. † No.prio ex iſta
gl.ꝙ clerici ī caſibus in qb9 ꝑ ſuos ſupiores verberari poſſunt:
verberari nō debēt ꝑ laicos ſed ꝑ clericos:imo ſi per laicos ver
berant̃ incurrerent excōicationē.vt no.glo.lxxxvj. diſt. non li
2 ceat.ꝛ vide gl.v.q.v.ille qui. Et quod eſt bene notādū. † vñ nō
videt̃ ꝙ epūs vel alij officiales eccl'ie poſſint clericos ponere ad
torturā torquēdo clericos ꝑ laicos. In eo autem qd dicit gl. ꝙ
epūs debet clericū verberare ꝑ aliū:eſt verū qñ habet aliū : ſed ſi
nō haberet aliū:tūc poſſet ꝑ ſeipʒ verberare.vt no. Lau.in.d.c.
non liceat.hic allegato.ꝛ Archi. Itē dij dr q2 pōt verberare ꝑ
clericū vel monachū:dubitat̃ an poſſit ꝑ ꝯuerſum.ꝛ dicit Ar
chi.ꝙ hoc nō eſt tutū facere ꝑ cōuerſum.q2.c.vniuerſitatis.per
mittit hoc fieri ꝑ clericum vel monachū:ſecus aūt per cōuerſuʒ.
ꝛ hoc etiam tenet Io.an.poſt Uin.i.d.c.vniuerſitatis. Nā iſta
verberatio clericoꝝ eſt canonibus odioſa ꝛ nō permittit̃ niſi ꝑ
grauioribus culpis declarādo: vt ibi in gl. Ideo reſtringēda.
c.cum beatus.ſ.eo. ¶ In.e.glo.in.d.c.ver.itē diſtinguēdum.
videt̃ tamen hic velle do. Car.poſt Archi.ꝙ ſi clericū nō habet
per quē verberet:puta q2 nemo audet pōt facere ipſemet:nō au
tem per laicos hoc faciet.vt no. Lau.ꝛ Io.in.d.c.nō liceat.fa
cit tex.in.d.c.vniuerſitatis.ibi ſi neceſſitas viget.vbi licet infe
riori citra ipſum nō permittat̃ verberare clericū etiā ſibi ſubie
ctum illud verū niſi neceſſitas vigeat. Et hoc nō eſt cōtra apo
ſtolum dicētem oportere epm̄ non eſſe ꝑcuſſorē.qm̄ vt dicit do.
Ulricus in ſumma:nō oīs qui percutit dr ꝑcuſſor:ſed qui ita ꝑ
cutit ꝙ actus iſte ad nihil aliud ordinatur q̄ ad leſionem proxi
mi ſiue hoc ſit ex eo ꝙ ꝑcutiens nō habet autoritatē ſupra per
cuſſum ſiue ſit ex intētione vindicte. Si em̄ ille qui habet auto
ritatē percutiat ad correctionē talis potius a fine debet vocari
corrector q̄ percuſſor:q2 ſemꝑ res a meliori denoīanda eſt. Et
cōcordat gl.or.ſup illud ad titū.j.opʒ epm̄ nō percuſſorē eſſe.q̄
ita dicit.i.nō ferocē:nō crudelē.hec gl. Nō ergo ꝓhibet corrige
re peccātes:ſed eſſe crudelē ꝛ ferocē.i.exceſſiue ꝛ immoderate ſi
ue enormiter in correctiōe excedētē. ¶ Hic glo.querit an indi
ſtincte clerici ſint verberādi:ꝛ ꝑ qb9 criminib9. In fi.gl. Archi.
hic dicit late diſtinguēdū. Et tria ſunt cōſideranda. ſ. perſona
verberātis:ꝛ pſona verberandi: ꝛ offenſa ꝓpter quam verbera
tur. Circa pſonā verberantis tria ſunt videnda. Primo digni

Universidad del Rosario | Archivo Histórico